ART
CUS
SUS

The John Carter Brown Library

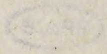
Acquired with the assistance of the

LYMAN G. BLOOMINGDALE BOOK FUND

#724–
WIL65EOK-(LEZ-)

26899/40391. 350—
PRBM

RPJCB




MEDICUS
OFFICIOSUS
WEINHART

FERD. CAROLI

WEINHART,

Phil. & Med. D. Sacr. Cæſ. Majeſt. Conſil.
& Perſonæ Medici Med. Pract. & Aphor.
in Acad. Oenip. Prof. Ord.

MEDICUS
OFFICIOSUS,

Praxi Rationali Methodico-Aphoriſtica, cum ſelectis Remediorum Formulis, inſtructus.

NUNC AUTEM MAGIS LIMATUS, correctus, ac typo & ordine meliori, denuo in lucem editus.

CUM DUPLICI, CAPITUM ET RERUM INDICE.

Illuſtriſſimo ac Doctiſſimo Viro

ALEXANDRO CANCELLERIO
Philoſ. ac Medicinæ Doctori.

VENETIIS, MDCCLI.
Ex Typographia Hertziana.
Apud Joſeph Bertella.
SUPERIORUM PERMISSU, AC PRIVILEGIO.

RPJCB

Illuſtriſſime, ac Eruditiſſime Domine.

COgitanti mihi quam arcta ſint inter nos amantiſſimæ neceſſitudinis vincula vehe-

mens ardor inceſſit, eam quoque publica aliqua ſignificatione teſtari. Opperiebar opportunitatem: quum venit commodum OFFICIOSUS hic MEDICUS officioſe per Germaniam exceptus: fœtus quippe fuit Clariſſimi Viri Ferd. Caroli Vveinhart Cæſarei Medici, officii ſui peritiſſimi. Aureum hoc opus quum typis noſtris cudere ſtatuiſſem, illico excogitavi, me non alii MEDICUM OFFICIOSUM dicare poſſe congruenter, niſi OFFICIOSISSIMO MEDICO ALEXANDRO CANCELLERIO. Prælo igitur, dixi, committatur MEDICUS OFFICIOSUS ſub auſpiciis Eruditiſſimi Viri, qui primas partes tulit in officioſitate; quique OFFICIO-

SUS

SUS in me, ac Amantiſſimus ſemper ſingularis præſtitit amoris indicia. En igitur, Vir Eximie, offero Nomini tuo celeberrimo librum hunc non mole quidem magnum, at doctrina & praxeos ſcientia præſtantem. Officia is continet omnia probi, accuratique Medici in ſuo munere rite obeundo, in curandis nempe omnibus humani corporis pathematibus. Tibi editur inſcriptus, qui officia & partes Medici eximii ab adoleſcentia uſque adhuc adeo explevisti, ut jam ALEXANDER alter in Arte Apollinea Magnus ætatem tui nominis celebritate longe ſuperaveris. Qui a primis annis Gloriæ viam ingreſſus, ac nihili faciens vel generis nobili-

bilitatem, vel augendæ rei familiaris induſtriam, in ſcientiarum, eruditioniſque conſecutione omnem operam, ſtudium omne collocandum eſſe putaſti. Hinc eſt quod primum Græce literalis Linguæ ſummam peritiam aſſecutus ad Latinæ quoque eruditionis apicem perveniſti, ac Sophiæ poſtmodum ingreſſus penetralia, in Recentioris Phyſicæ, ſeu rerum naturalium perſcrutatione oculatiſſimus judex evaſiſti. Quibus inſtructus præſidiis, haud mirum cuiquam videri debet, ſi in Medica Facultate tantum profeceris, ut carus, optatuſque Nobilibus, Civibuſque noſtris magna cum laude Artem Medicam profitearis in

hac

hac Italiæ Urbe præcipua, ubi tot Viri præſtantiſſimi faciunt Medicinam. At quo incautus provehor? Non meus eſt animus hic per tuas laudes excurrere; haud enim ignoro, quantum a tuis audiendis præconiis abhorreas, cæterum debui oſtendere omnibus, me jure quidem merito OFFICIOSUM *hunc* MEDICUM *tuo Nomini dedicaſſe; quando omnes id noverint, ac idem tibi pariter perſuaſum fuerit, Officii mei partes me expleviſſe ipſemet quoque putabo. Suſcipe igitur lęta fronte, Vir Doctiſſime, hanc benevoli animi in Te mei qualemcunque ſignificationem, ut ſit manſurę amicitię noſtrę perpetuum monumentum.*

Perge

Perge me diligere ut hactenus feciſti, & ad Neſtoris annos plurimum Vale.

Obſequentiſs. Amicus & Servus
Jo: Gabriel Hertz.

PRÆ-

PRÆFATIO.

OCtavus propemodum effluxit annus, quo publicam in lucem edidi Enchiridion Novum, continens Syſtema ſeu Nucleum univerſæ Medicinæ Practicæ, quod præter meritum apud Philiatros gratiam invenit, ut exemplaria ejus jam paſſim hinc inde diſtracta, adhuc avide a me expetantur. Cum vero in prædictis Theſibus nonnulli deſiderarent remediorum Formulas, quoad Doſin expreſſas (quod a me tunc omiſſum, ne Enchiridion in librum excreſceret, cum Artis Medicæ ſumma perfectio ſit, concinna & debita formularum compoſitio, ac plurimum difficile ſit, ſemper ex tempore Medicamentum gratum, ac debite compoſitum & aptum præſcribere præſertim Neo-practicis, & qui in Praxi Medica non diu & multum exercitati fuerunt, vel memoriam minus firmam ac felicem obtinuerunt) ideo, ut & his ſatisfaciam, ac cunctis me officioſum exhibeam, præſentibus his Theſibus ſelectas remediorum Formulas proponere volui, non quidem dubias & incertas, ſed diuturna experientia & longo uſu veluti canonizatas, quas tum propria viginti ſeptem annorum, tum peritiſſimorum Claſſicorum & in arte Medica conſummatorum Authorum praxis ſuppeditavit.

Inter

Inter vivos honoris ac filialis gratitudinis ergo nomino Colendiſſimum Dom. Parentem meum *Paulum*, olim Sereniſſimi Archiducis Ferdinandi Caroli &c. &c. Archiatrum, nunc Excelſorum Dicaſteriorum Phyſicum, quem Deus poſt 80. ætatis annum feliciter ac ſane conſummatum, ulterius ſoſpitem & incolumem quam diutiſſime conſervet. Inter defunctos D. Patruum meum *Caſparum Vveinhart*, olim Sereniſſimi Archiducis Sigiſmundi Franciſci &c. &c. Perſonæ Medicum: hinc pariter & Excelſorum Dicaſteriorum Phyſicum, poſt 68 ætatis annum e vivis ereptum. Item Avum meum *Paulum* quoque nomine, olim Marchionis Burgavienſis, hinc Sereniſſimorum Principum Ferdinandi Caroli, Sigiſmundi Franciſci, Claræ Iſabellæ & Leopoldinæ Protomedicum, poſt 75. ætatis annum piiſſime in D. defunctum. Tandem etiam Avum meum Maternæ lineæ, *Gerardum Schlairmacher*, olim Sereniſſimi Archiducis Leopoldi ac Claudiæ Aulæ Medicum, poſt 64. circiter ætatis annum e vita decedentem. Ne autem prædicta remedia Empyrice & promiſcue in uſum trahantur, addidi Cautelas ac generalem & aphoriſticam Methodum, qua cuncta remediorum genera ex fonte chirurgico, pharmaceutico & diætetico derivata, decenter, & juxta normam artis, pro circumſtantiarum varietate ac morborum depulſione uſurpari poſſint. Non enim

hic

hic expectare oportet arcana & ſecreta (nomina apud Medicos rationales, quibus apertæ & candidæ Muſarum januæ, exoſa & incognita) ſed vulgaria, & in praxi trita, quæ tamen, ſi debite ac Methodice applicaveris, & morbum cognoveris, in quibus duobus verum Medicinæ arcanum continetur, abunde ſufficient, ad morbos quoſcunque depellendos. Præmiſi tandem in principio Generalia quædam ad Medici Officium ſpectantia, quæ paſſim in libris Medicis haud obvia, a me tamen tum per experientiam, tum per frequentem lectionem, in proprium uſum conſcripta & annotata, quæque ſingulariter virtutem, ſcientiam & prudentiam Medici, in quibus perfectio artis conſiſtit, reſpiciunt, ut ad illam pro viribus aſpirarem, ac in ſtatu meo me perficerem. Cum autem ab eadem quam longiſſime me adhuc abeſſe, ingenue fateri neceſſe habeam, aliis interim conatum hunc meum communicare volui, ut ſaltem

—— *fungar vice cotis, acutum,*
Reddere quæ ferrum ſolet, excors ipſa ſecandi.

Cedat qualiſcunque hæc mea induſtria, ad DEI ſolius Gloriam, Medicæ Juventutis utilitatem, ac Proximi ægrotantis unicam ſalutem.

APPROBATIO MEDICA.

UT ſedulus virtutum ſectator, vitiorumque exſtirpator Medicus, in morborum debellatione pariter ac ſanitatis conſervatione, Officio ſuo rite defungatur, hunc ſui Medici Officioſi titulo Tractatum accipiat ductorem comitemque fideliſſimum. Venerabitur certe ejus Auctorem, Prænobilem & Magnificum Incl. Facultatis Medicæ Seniorem, utpote plurimis, quibus charo Eruditorum orbi innotuit, ſcriptis clariſſimum. Quæ uti multis jamdudum prælucent, ita præſentem Tractatum veris innixum principiis, ſcientia firma, fidaque rerum experientia roboratum, judicio exin ſolido, accurata methodo, & grata concinnitate compoſitum, cenſeo digniſſimum, qui cunctis per impreſſionis lucem ſaluti cedat certiſſimum.

Theod. Frid. Statlender,
Med. D. & Prof. Ord.
ac Phyſ. Oenipont.

NOI

NOI RIFORMATORI
dello Studio di Padoa.

CONcedemo Licenza a *Giuſeppe Bertella* Stampator di Venezia di poter riſtampare il Libro intitolato: *Ferd. Caroli Weinhart Phil. & Medicinæ Sacr. Cæſ. Majeſt. Conſ. &c. Medicus Officioſus* T. I. ſtampato da *Giacomo Hertz* 1734. riſtampa; oſſervando gl' ordini ſoliti in materia di Stampe, e preſentando le Copie alle Pubbliche Librerie di Venezia, e di Padoa.

Dat. li 16. Settembre 1751.

(Zuanne Querini Proc. Riſ.

(Daniel Bragadin Kav. Proc. Riſ.

(

Regiſtrato in Libro a C. 12. al N. 142.

Michiel Angelo Marino Seg.

INDEX CAPITUM.

CAPUT PRIMUM.

DE Officio Medici in genere. pag. 1
CAP. II. De Officio Medici in ſpecie, & primo quidem de Affectibus, requirentibus Venæ ſectionem. 53
CAP. III. De Officio Medici, in Affectibus requirentibus Arteriotomiam, Cucurbitulas, Scarificationem, Hirudines, Veſicatoria & Fonticulos. 82
CAP. IV. De Officio Medici, in Affectibus indicantibus Balnea & Acidulas. 102
CAP. V. De Officio Medici, in Affectibus indicantibus Purgationem. 129
CAP. VI. De Officio Medici, in Affectibus indicantibus Sudorifera, Diuretica, Salivantia, Errhina, Sternutatoria, Apophlegmatizantia & Expectorantia. 172
CAP. VII. De Officio Medici, in Affectibus, exigentibus curam Lactis, Chalybis, uſum Theè, Coffeè, Chocolatæ, & Laudani opiati. 208
CAP. VIII. De Officio Medici, in Affectibus exigentibus Alexipharmaca, Antifebrilia, Anthelmintica, Carminativa & Lithontriptica. 244
CAP. IX. De Officio Medici, in conſiderandis & præſcribendis Appropriatis & Confortantibus. 279
CAP. X. De Officio Medici, in Affectibus exigentibus Adſtringentia, Stegnotica, Hypnotica, Anodyna & Vulneraria. 345
CAP. XI. De Officio Medici, in præſcribenda debita Diæta. 370

CA-

CAPUT I.

De Officio Medici in genere.

ARTICULUS I.

De Religione & Virtutibus Medici.

CUM, teſte *Eccleſiaſt. cap. 38. a Deo omnis medela*, & Medicus quidem ægrum curet, ſed Deus ſanet: ſit etiam Medicina peculiare Paracleti donum, teſte Divo *Paulo ad Corinth. cap. 12. alii quidem per Spiritum datur ſermo Sapientiæ; alii autem ſermo Scientiæ ſecundum eundem Spiritum: alteri Fides in eodem Spiritu: alii gratia Sanitatum in eodem Spiritu &c.* Medicus in primis Divini Numinis cultor ſit, per veram & orthodoxam Religionem Catholicam.

II.

UNica ejus cynoſura ſit gloria Dei, ac ſalus proximi; lemma & ſuprema lex ſit: *Deum colere, neminem lædere, ac omnibus velle prodeſſe.* Provinciam ſuam Medicus a Divina providentia, per legitimam vocationem humeris ſuis impoſitam, at-

tenta ſollicitudine, ac ſollicita attentione adminiſtret, & Divinum ſpectando obſequium ſalutis ac perfectionis ſuæ centrum, in officii ac muneris ſui partibus, ad divinæ voluntatis amuſſim pura intentione peractis, collocet, cogitans, ſe redditurum aliquando deſuper ſeveriſſimam rationem, in magno totius Orbis conventu, ac ſabbato ſempiterno.

III.

VEneretur ac imitetur Medicus pro Viribus, SS. Cælites Medicos, & quidem menſe Januario, die XXXI. *S. Cyrum Alexandrinum*. Februario die XXV. *S. Cæſareum*, B. Gregorii Nazianzeni fratrem XXVIII. *S. Dionyſium Diaconum*. Martio die X. *S. Codratum Corinthium*. XV. *B. Joachimum Japponenſem*. Aprili die XIII. *S. Papilum Diaconum*. Majo die III. *S. Juvenalem*. VI. *S. Joannem Damaſcenum*. Junio II. *S. Alexandrum Martyrem*. XIX *S. Urſicinum*. XXVI. *S. Samſonem Presbyterum*. Julio XV. *S. Antiochum*. XVII. *S. Pantaleonem*. Auguſto die XVI. *S. Diomedem*. XX. *SS. Leontium & Carpopherum*. XXII. *S. Philippum Benitium Florentinum*. XXV. *S. Genadium*. Septembri die XXVI. *SS. Coſmam & Damianum*. Octobri die XVIII. *S. Lucam Evangeliſtam*. XXX. *S. Zenobium*. Novembri die II. *Theodotum*. IX. *S. Oreſtem*, Decembri die VI. *S. Æmilianum &c.*

IV.

LOquendo de Virtutibus cardinalibus, ac in primis de *Temperantia*, Medicus ſit 1. *caſtus*, præſertim gynecæi, ſequioriſque ſexus curam gerens; hinc apud Lacedæmonios Æſculapii ſimulachrum ex agno caſto fuit. 2. Sit *ſobrius*, ut ad inviſendos ægros, eiſque opem ferendam, quacunque diei ac noctis hora prom-

promptus, paratus, ac ſui juris ſit. 3. *Taciturnus*, ne vel occulta artis myſteria, vel ſecretiora ægrorum mala, aut alia extra limen minime evulganda, plenis buccis ubique effutiat; hinc Medicina *muta* dicitur, ac Ægyptii in *Iſidis* & *Serapidis* templis præſidum Deorum Medicinæ, apud ipſos *Harpocratem* ſilentii Deum, labia digito comprimentem adorarunt. 4. Sit *modeſtus*, ac moribus honeſtis elegans, cui pietas curæ, dilectio cordi, compaſſionis ſenſus carus, ac præcipue *Manſuetudo* familiaris, ac humanus affectus ſuavis ſit. Hinc in Delo ſimulachro Apollinis Charites additæ ſunt, citharam, tibias & fiſtulam manibus tenentes; non tantum ad Muſices & carminis inventionem denotandam, verum etiam, quod deceat, Medicum eſſe humanum, gratioſum, & affabilem.

V.

LOquendo de *Fortitudine*, Medicus 1. Sit *fortis* ac intrepidus ad labores quoſcunque tolerando, utpote ægrotantium ſaluti totus mancipatus. 2. Sit *fortis* ad Momorum calumnias, ad artis oſorum & contemptorum ſcommata, ſarcaſmos, ac commentitias cavillationes, aliaque Medicum ferientia, ab infirmis, adſtantibus aut aliis ſubinde prolata, æquo animo ferenda: gnarus celare cordis æſtus, invitumque muſta diſſimulare. 3. *Fortis* & cordatus in debellandis morbis, ut non agat vel nimis tumide, vel nimis timide, ut nec temere audeat, nec inconſulte timeat: ut ingruentes difficultates ac periculorum & impedimentorum Illiadem generoſe vincat. 4. *Fortis* tandem, ut ſit communis Utilitatis amator, privatæ oblitus, Patientes vel ſæpius impatientes viſitando patiens, adverſus mollia durus, in arduis fidens, in gerendis magnanimus, in geſtis modeſtus, in adverſis conſtans, in ſecundis temperatus, ac in omnibus invictus.

VI.

LOquendo *de Juſtitia*, Medicus quoque æquitatis fidiſſimus ſit cuſtos, ſuum cuique tribuens, ſitque 1. Erga omnes comis, cunctis officioſus, nulli oneroſus, affinibus facilis, ſociis amabilis, reliquis urbanus, languentibus placidus, ad ſimiles familiaris. 2. Sit devotus ad Deum, benignus in proximum, liberalis in egenos, promptus ad concordiam, ſobrius ad mundum. 3. Sit Domini ſervus, proximi ſocius, ac mundi Dominus, ſuperiora habens ad gaudium, æqualia ad conſortium, inferiora ad ſervitium. 4. Laudet bonos, malos toleret, minori indulgeat, majori cedat, ſtudeat omnibus prodeſſe, nocere nulli.

VII.

LOquendo tandem de *Prudentia Galen. l. 8. meth. med. cap. 9.* Medicum natura prudentem deſiderat. Cum autem a peritiſſimis Sophiæ cultoribus duplex ſtatuatur prudentia, quarum una ad vitam juxta virtutum ac rationis normam legitime inſtituendam: altera vero ad artis præcepta prudenter, ac debito modo, loci, temporis, ac perſonarum circumſtantiis, ſingulisque eventibus rite accommodanda, habilem ac idoneum reddit, utraque plane in Medico Practico quam maxime expetitur; prima, quia Virtutum cæterarum dux, princeps, moderatrix ac architecta, & quia quaſi complexus omnis perfectionis, ac compendium omnis felicitatis: altera, quia hac duce & luce utendum in difficili plane Microcoſmi imperio, ne ceteroquin, per vias tot occaſionum variarum præcipitiis infeſtas, tot difficultatum ſentibus obductas, tot arduarum quæſtionum gurgitibus interciſas, tot millenarum circumſtantiarum labyrinthis implicatas, frequentius laborare, hærere,

cespi-

ceſpitare ac labi, neceſſe habeat Medicus. Unde haud immerito apud Syros mos obtinuit, ut Apollo pingeretur barbatus, ad innuendam nempe prudentiam, quæ in Medico requiritur, ac ætatis decurſu in primis poſſidetur, in quem finem etiam veneranda antiquitas, ſimulachro Apollinis ſerpentem addidit, pro ſymbolo nimirum prudentiæ.

VIII.

PRæter Vitia, Virtutibus ſupradictis oppoſita, Medicus in primis vitare ſtudeat *invidiam*, cavendo, ne alterius ingenium, doctrinam, eruditionem, praxim uberiorem, feliciores inibi ſucceſſus, frequentius auditorium, favorem civium, ſuperiorum gratiam, fiduciam ægrorum, honores ac exiſtimationem canino dente rodat: de libris ad theſibus ſiniſtre ac frivole judicet, Collegæ ſui votum præ livore ſugillet, remedii formulam prudenter & ex lege artis præſcriptam, calumnioſe improbet: eum morbum non intellexiſſe, in cauſa hallucinatum, nec legitima uſum fuiſſe curandi methodo, ægris & adſtantibus clancularie & nefande inſtillet: ſicque famam ejus virulenta detractione laceret. Item, ne arcana ſua, earumqne ſingularem chyrotechniam, invidioſe celet.

IX.

VItet inſuper *avaritiam*, cavendo, ne non tam Medeæ, id eſt, artis Medicæ gratia, quam propter vellus aureum, vela faciat, ne Vulturis inſtar lucris ac raginæ inhiantis, ægros continuis ſuis petitionibus, exactionibus & pactis ab inſigni vel ſorditie, vel plurophilia profectis, fatiget ac exhauriat: ne lucri cupidine in extremam turpitudinem adactus, largiora præmia ac ſtipendia ſperans, morbos ægro-

tantium protrahat, vel morbum levem ita periculoſum exaggeret, extendat ac amplificet, ut ſub facie auxiliandi, praxim depilandi, loculoſque emungendi exerceat: ne experientiolas aliquas nullis forſan rationibus innixas, vel ſecreta opinativa & imaginaria empyrico ſupercilio ac hyperbolico præconio decantans, perquam ſtudioſe velet, celet ac cuſtodiat, ut ægri etiam dato copioſo auro, ab eo talia remedia velut ex captivitate redimere neceſſe habeant: ne cum Pharmacopœis concors, partiatur lucrum, leviſſimo in morbo pretioſiſſima præſcribens medicamenta: ne tandem auri fulgore excæcatus, eo protervitatis, petulantiæ ac perverſitatis perveniat, ut venena propinet, abortum procuret, ſterilitatem inducat, falſimonium fide jurata probet, aliaque chriſtiano Medico indigna & ſceleſta committat.

X.

Tandem deteſtetur Medicus *ſuperbiam*, cavendo, ne eo deveniat arrogantiæ, ut alios ſuos Collegas tanquam volitantes umbras ex alto deſpiciat, ac ſe ſolum ceterorum exemplum, artis Hippocraticæ canonem & archetypum, vana oſtentatione arbitretur, ne aliorum curationes vel conſultationes reprehendendo, gloriam, ac rixis & altercationibus unicam ſibi laudem ac pompam comparare ſtudeat: ne remedia levis licet pretii, nec adeo difficilis compoſitionis, pro ſecretis, ſingulari ſtudio, diuturnis laboribus, vigiliis ac ſudoribus, maximiſque ſumptibus comparatis jactet, vendat, ſicque popularem plauſum ac fumum captet: ne flatulento ſuperbiæ halitu diſtentus, omnia celet, & non niſi arcana arcaniſſima crepet: ne plurimarum feliciſſimarum & inauditarum curationum a ſe factarum, proprius ac vanus ſit buccinator: ne tandem ſe uberioribus naturæ, animi, fortunæque muneribus præcellere, veram Palladis artem

tem agere, neque cenſore, neque alterius ope indigere, falſo ſibi perſuadeat: ſicque nimium ſibi fidens, etiam in gravioribus periculis, alios ſibi adjungi non modo non poſtulet, verum etiam oblatos repudiet.

ARTICULUS II.

De Scientiis ac Diſciplinis Medico neceſſariis.

I.

L*Ingua latina*, quæ fidiſſima ſcientiarum interpres, baſis ac radix, Medicus nec ſine magna turpitudine, nec ſine artis diſpendio carere poteſt, cui, ſi comitem addiderit *græcam*, ut ſaluberrimas doctrinæ Medicæ undas ex *Hippocr. Galeno*, *Aetio*, *Alexandrino*, *Ægineta*, *Oribaſio*, *Dioſcoride &c.* aliiſque velut ex originariis fontibus haurire, guſtare, ac vim vocis, dictionis nucleum, latentemque energiam melius percipere valeat, imitabitur ingenioſiſſimum illum virum, qui Romam & Græciam diſſidentes, manus tamen invicem jungentes pinxit, addito lemmate; *conſpirant amice.*

II.

AD *Poeſin*, non quidem laſcivam illam turpium morum illicem, quæ venenum melle conditum lectitantibus nefande inſtillat, ſed caſtam & eruditam, Medico ſubinde divertere licebit, horis præcipue ſuccceſivis, eamque non quidem ut civem, ſed peregrinam tractare, tum, ut animi laxandi cauſa, delectabile ejus viretum peragrando, moralium flores & fructus carpat: tum, ut apud ægros atque etiam in Regum, Principum, Magnatumque ſympoſiis, ac ſapientiorum quorumque congreſſu, quin & in diſerto ſacrorum, moralium, profanorumque & philoſophan-

tium ſermone, ſententias ejus magna cum laude, ac præ ſigni & efficaci ad bonam frugem exhortatione, vel honeſta delectatione proferre poſſit: tum ut eloquentiam ſuam, quæ *Marco Tullio* teſte, abſque Poeſi ſicca & imperfecta eſt, uberrimis Poetarum fontibus irrigare, ſermonemque ſuum ſententiis verbiſque Poeticis, non quidem affatim & ad nauſeam, ſed condimenti loco tantum appoſitis, ac in tempore prolatis, quaſi luminibus ac ſtellulis illuſtrare poſſit.

III.

E*Loquentia* eruditione munita, non tam decora & elegans eſt in Medico, quam etiam ſuo modo neceſſaria, tum in Cathedris ad artis decorem oſtentandum, ad opes ejus ampliſſimas in mediam lucem proferendas, & ſalutem ac ſanitatem ægrotantium promovendam: tum in conſultationibus publicis ineundis, ad mentis concepta ornate proferenda, ad ſententiam ſuam argumentis acerrimis & exquiſitis rationibus ſtabiliendam, ac adverſarios, erronea ac falſa hypotheſi innixos, de ponte dejiciendos; tum ad ægros, Medicis haud in paucis contradicentes perſuadendos, ad pœnitentiam contumaces, propoſito dextra cum facundia prognoſtico de morbi periculo, ad eam diſponendos, ad ægros mæſtos conſolandos, timentes erigendos, diffidentes excitandos, iratos placandos, furenteſque coercendos.

IV.

P*Hiloſophia* Medicinæ ſoror germana & uterina eſt, facem ei præferens. Sine hac Medicina eſt potius cadaver quoddam exſangue, quam corpus vivens, eſt ramus divulſus ab arbore, hinc Medicina rationalis dicitur, a ratione nempe & dialectica, ac Medici Phyſici ob Philoſophiam denominantur,

tur, cum Medicinæ principia ſint intimiora Philoſophiæ arcana, eaque aliud non ſit, quam particularis quædam Philoſophia, ac ſpecialis & experimentalis Phyſica, cauſas & affectiones corporum naturalium in ſpecie exponens, eaſque ratione & experientia examinans. Sine Philoſophia enervis eſt omnis doctrina Medica, omnis diſquiſitio a veritate recedit, oriuntur monſtruoſa opinionum portenta, novitatum quiſquiliæ & paleæ, ac ſententiæ vigilantium ſomniis haud abſimiles; deſcriptiones ſunt mutilæ, & detruncatæ, aut omnino nullæ, axiomata vix probabilia, propoſitiones obſcuræ, probationes difficiles vel erroneæ, ordo confuſus, ac methodus curativa innumeris pene errorum laqueis irretita. Cum enim curatio fundetur vel in *indicatione*, quæ aliud non eſt, quam ſyllogiſmus ſeu unius ex altero per rationem illatio, vel in *experientia* aut *analogiſmo*, quorum primum ſuppeditat modum argumentandi ab inductione, alterum ab exemplo, clare elucеſcit, quod ille melius noverit curare, qui melius noverit Philoſophari, hinc neceſſario oportet eſſe, ut Medicus ſit vel Philoſophus vel ſtultus, cum tertium, ſi detur, craſſi bubulci vel aſini genus ſit.

V.

A*Strologiam* etiam Medico convenire, nullus eſt, qui ambigit, niſi cui auriculas ignorantia, & pertinacia commodavit cornua, nemo enim inficiari poteſt, jucundus illud & fæcundum cæli cum inferioribus conjugium ac commercium, vireſque ac influxus luminiarium in Vegetabilia, Mineralia, immo & ipſum Hominem, quod teſtantur melancholici, maniaci, epileptici, aliique circa conſtellationes graviores luminarium, & lunæ in primis, quæ non immerito aſtrorum omnium ſpeculum & infundi-

fundibulum appellatur, pejus habentes. Videmus etiam paulo plenius radiante Diana, humidiorum morborum ſævitiem exaſperari, ac in pejus ruere paralyſes, apoplexias, lethargos, hydropes & ſexcenta alia ſymptomata. Idem teſtantur epimenia, ad eaſdem lunæ phaſes recurrentia, dies critici, vulnera luminaribus conjunctis vel oppoſitis inflicta, difficilius tardiuſque coaleſcentia, pericula ex V. S. in violentis aſpectibus celebrata, dyſenteriæ, febres malignæ, peſtilentiales, aliaque mala epidemica, quorum ex aſtris origine, non maximus tantum *Hippocrates*, ſed & complures alii tradidere: immo etiam ex aſtrorum ſecuturis aſpectibus præviſos prodiderunt.

VI.

BOtanices & *Anatomiæ* maxime peritus ſit Medicus: illius non tam ad decorem, ut remediorum ſuorum actualem habeat notitiam, quam ad neceſſitatem, pro viſitandis Pharmacopoliis: hujus, cum ſit oculus Medicinæ, in cimmeriis difficultatum prælucens tenebris, ſit lumen, quo homo in homine quæritur & invenitur: ſit feneſtra illa, quam Momus in humano corpore deſiderabat, ut abditi morborum, cauſarum, partiumque affectarum receſſus patefierent: ſit prima ac firmiſſima baſis, ſuper quam erigitur medendi methodus. Medicus enim ſine Anatomia eſt cæcutiens, qui viam baculo examinans, huc atque illuc miſerabiliter ceſpitat.

VII.

CHymia Medico non minus neceſſaria: non quidem illa, quæ pro lapide omnia dilapidat, & ut aurum coquat, omnia decoquit; ſed illa, quæ utpote fidiſſima rationalis Medicinæ miniſtra & ſocia,

ia, tum ad utilitatem, tum ad ſplendorem ac am-
plitudinem Reipublicæ Medicæ multum confert; pa-
rando ac ſuppeditando lectiſſima omnis generis me-
dicamenta, ſapore etiam, doſis exiguitate, ac vi
energetica commendatiſſima, quibus immanes mor-
borum hydræ potentiſſime expugnantur, quorum
contumacia Galenicorum auxiliorum vim haud raro
ſatis ſuperbe eludit; hinc plures cum *Matthiol.* in
epiſtola quadam audent dicere: neminem Medicum
abſolutum eſſe, immo ne mediocrem quidem, qui in
hac nobiliſſima ſcientia non ſit exercitatus.

VIII.

MEdico honorificum eſt, ſi partem Medicinæ *Chirurgicam* ita mente calleat, ut urgente neceſſitate etiam Miniſtrum & operatorem agere queat. Sicuti enim boni Imperatoris eſt, militis gregarii partes ſuſtinere, ſi neceſſitas inſtet: ita dedecori non erit Medico, ſi pro re nata, pro rei gravitate ac data occaſione, miniſtrum agat, cum ſubmiſſio hæc & humilitas pro ſalute ægri, in neceſſitatis anguſtiis conſtituti ſuſcepta, exiſtimationis jacturam minime inferat. Si vero adſint Miniſtri, & artis peritia & manus dexteritate inſignes, præſidem agat Medicus, atque inter eos ſplendeat, ut Dux inter milites, operationes eorum dirigendo, tradendo præcepta, reſcindendo errores, ac cavendo, ne ſolemnis hæc Medicinæ pars abeat in carnificinam.

IX.

MEdicum *Pharmacopœum* agere, ac parare clyſmata, facere potiones & quævis magmata, vel etiam cataplaſmata, unguenta aliaque leviſſima ægris porrigere, philargiriam, lucrumque ſapit, ac Medici famæ maculam haud levem inurit; cum ſub-

limius

limius atque excellentius Medicorum munus ſit, quam ut ad manuales has operationes, vileſque mercaturas ſeſe demittat, præſertim ſi adſint artis Pharmaceuticæ periti, qui pharmaca decenter ac rite paraverint ac diſpenſaverint. Interim unum vel alterum ſibi peculiare ac reſervatum remedium, cujus uſum & enchireſin ille ſolus novit, diſpenſare haud indecens erit; præſertim ſi non lucrum, ſed honorem, artis laudem & amicorum gratiam aucupari, eorumque ſanitati proſpicere intendat.

X.

Fallaciſſima eſt *Praxis*, quæ valida non eſt *Theoriæ* baſi munita, nam ſolida prius, exquiſita & firmiſſima principia jacienda, antequam ad Practicæ perfectionis culmen aſſurgatur, craſſis ſemper ignorantiæ tenebris ſepultus jacebit Theoreticorum face deſtitutus, exercitandus prius Medicinæ Tyro in Theoriæ Palæſtra, antequam Athleta Medicus in Praxeos deſcendat arenam; nec audeat ægritudinis monſtrum aggredi ac devorare, niſi prius dente meditationis ſeu ſtudio Theoriæ detriverit principia, ac mentis in ore volverit generalia Medicinæ dogmata: Utilius eſt prius cum mortuis, hinc cum vivis tempus terere, præſertim etiam, cum ſingula fere præcepta & recondita, quæ in praxi obſervantur; affluentius in Practicæ Medicinæ libris ac ſcriptis eluceſcant; quare animus prius Theoria probe imbuendus, inveſtiganda humani corporis elementa, principia, humores, temperamenta, aliæque ejus proprietates, & affectiones, perpendenda inſignis affectuum varietas, numeruſque pene infinitus; conſiderandus ægritudinum mos, motus, magnitudo atque eventus: ruminandæ cauſæ ſæpius abditæ ac perveſtigatu difficillimæ, utendum ſignis diagnoſticis, ac generali medendi methodo; quæ omnia non

ſicco

[l]oco pede & per tranſennam peragenda, ſed pluri[b]us annis ſolida & eximia horum acquirenda eru[d]itio. Nam teſte *Hippoc. Vita brevis, ars longa.*

XI.

T*Heoria* probe inſtructus Medicus noverit, non ſatis eſſe confuſam animo tenere medendi effi[g]iem, & generales de arte medica contemplationes [&] notiones habuiſſe, ſed ad tecmarſin & particula[r]ia deſcendendum eſſe, cum non homini, ſed Calliæ [v]el Socrati Medicina fieri debeat; noverit etiam [p]raxim a Theoria diſtare, quantum æra lupinis: in [p]ractica occurrere ſæpius aliquid, quod nec dici, [n]ec ſcribi poteſt; omnes etiam pene morbos curari [i]n cathedra & libris: non omnes vero in lectis, [i]n quibus ægri ſæpius moriuntur; Experientiam igi[t]ur, quæ eſt anima & mater Medicinæ, judex et[i]am & lapis lydius, ad cujus obruſſam pleraque [e]xaminanda, ſibi comparet Medicus, ægrotantium [l]ectulos, indefeſſa diligentia frequentando, juvantia [&] lædentia exacte conſiderando, cum Medicis pra[c]ticis & præcipue ſenioribus converſando & conſul[t]ando, pharmacopolia adeundo, libroſque practicos [a]c præcipue eorum obſervationes perluſtrando.

ARTICULUS III.

[D]e Officio Medici, in Ægris aſſumendis & viſitandis.

I.

NOn decet Medicum, haud rogatum ſua offerre officia, nam teſte *Hippoc.* promptitudo & faci[l]itas medendi effuſo oblata, ab ægris contemnitur; [a]tque turpe eſt, imperium & poteſtatem in corpus, [a]b ipſis ægris emendicare. Accedit contemptui non

tam

tam minor confidentia, quæ tamen haud modica eſt bonæ curationis circumſtantia, quam ſuſpicio haud exigua, vel quæſiti lucri, vel jactantiæ & nimiæ ambitionis. Præſtat igitur in ſuæ dignitatis cultum, in debitam ſui artiſque medicæ venerationem atque decorem, propria virtute meritiſque inclareſcere Medicum, & vocatum aſſiſtere ægrotanti, quam ſe ipſum obtrudere, ac mulierculas, pharmacopæos, chirurgos, conſanguineos, amicos, alioſque ægrorum aſſiſtentes, ad id conductos habere, ut operam alicujus veluti buccinis undique deprædicent, ac patientes per fas & nefas procurent.

II.

SIcuti *Rudolphus* Primus Imperator aſſeruit: melius eſſe bene imperare, quam Imperium ampliare; ita melius eſt pauciores infirmos ſuo Regimini commiſſos, magna cum animi applicatione, diligentia, ſtudio, artiſque præceptis regere, quam plurimis uno eodemque tempore non poſſe ſatisfacere: cum enim, docente *Celſo*, optimus ac maxime idoneus ſit artifex, qui non diu ab ægro receſſerit, & qui ad omnes circumſtantias ſedulo attenderit, eaſque rite percontatus fuerit; impoſſibile erit, tot ægris decenter invigilare poſſe, & fere non obvium accommodare medicamentum, ſine ulla percontatione, cognitione cauſæ, & cum diſcrimine.

III.

ÆGros deploratos & conclamatos, ſolo prognoſtico relinquendos, eorumque curam minime ſuſcipiendam eſſe, *Hippoc.* jubet l. *de art.* dum ait: *Medicinæ eſt vehementes morborum impetus retundere, & eorum, qui morbis victi ſunt, curationem non aggredi*, ne teſte *Galen.* fidiſſimo Hippocratis interprete,

prete, infamentur apud vulgus remedia, quæ multis fuere ſaluti; quod tamen intelligendum eſſe judico de illis tantum morbis deſperatis & conclamatis, qui per ſe & revera tales ſunt, nulla arte aut ope curabiles, vel ipſa natura immedicabiles, ut v. g. cæcitas & ſurditas congenita, hectica maraſmodes, ſphacelus, phthiſis conſummata &c. non de his, qui plerumque ſaltem interimunt, & ex quibus aliquos ægros convaluiſſe obſervatum eſt; horum enim curatio generoſo animo tentanda, præmiſſo tamen in ſpe difficili prudenti præſagio, vel prædicto mortis periculo: cum melius ſit anceps experiri remedium, quam nullum, ac *Celſo* teſte, temeritas ſubinde reſtituit, quos ratio non ſanat. Nam ſicuti in bello ſæpe longe violentius ex neceſſitate, quam virtute pugnatur; ita ſatius eſt aliquid cum periculo facere, quam ſpe adempta certo perire, præſertim cum etiam monſtra in arte ſubinde contingant, & monente *Philone*, auxilium divinum maxime plerumque adſit, cum deficit humanum.

IV.

IN Medicam poteſtatem haud recipiendos eſſe, qui confeſſionem Sacramentalem renuunt, jubet ſupremum Eccleſiæ caput *Innoc. III. in Concil. Lateranenſ. tit.* 37. *c.* 15. quod juſſum repetit *Pius V.* in ſua bulla 8. Mart. 1566. in lucem edita; *cum Medici*, inquit, *ad infirmos in lecto jacentes vocati ſunt, ipſos ante omnia moneant, ut confeſſori omnia peccata ſua juxta ritum S. R. E. confiteantur, nec tertio die ulterius eos viſitent, niſi longius tempus confeſſor ob aliam cauſam infirmo concesſerit*. Quod eo intelligendum, ut Medicus teneatur ægrotantem periculi, vel per ſe vel per alium, prout neceſſe videbitur, admonere, eumque ad exomologeſin ſacrumque Viaticum ſuſcipiendum adhortari, minis etiam

iam erga recuſantem, quod deſerere eum velit, adhibitis. Eum autem nihilominus renuentem, omnino non inviſere, ſeu ex toto deſerere, non ſuadent *Sanchez. Villalob. Barboſ. Sylveſt. Dian.* aliique ab eodem citati, cum Medicus divinæ Pietatis æmulus, tentatis omnibus, quæ ipſi præcepta ſunt; & quantum ex ſe eſt, pietatis opus ulterius proſequi, adhibitiſque præſidiis, ut forſan æger adhuc reſipiſcat, vitam prolongare poſſit, præſertim etiam, ſi metuendum, ægrum a Medico ex toto derelictum, magis obſtinatum fore, & obſequia, quæ jam forte parabat, omnino negaturum eſſe.

V.

MEdicum paulo gravius periclitantem ſeipſum curare, minus tutum eſt, ob judicium in re propria, denſa Philautiæ ac affectuum inordinatorum nube magis obtenebratum: infirmis etiam frequentius ſenſualitati magis, quam rationi obedientibus; hinc præſtat, vel alios ſimul in conſilium adhibere, qui citra animi perturbationem de morbo judicent, & abſque pavore remedia ſuggerant, vel ſi Medicus ægrotans adeo ſit debilis, ut mens etiam langueat, iis omnem medendi provinciam concredere.

VI.

MEdicum non teneri, cum extremo vitæ periculo, peſte correptis ſuccurrere, niſi pacto ſe obligaverit, vel ſalario ad id conductus fuerit, in confeſſo eſt. Hoſtes & inimicos ſuos in curam medicam aſſumendos eſſe nonnulli dubitant, ne, ſi quid humanitus accideret, eoſque mori contingeret, ſuſpicionem incurreret. Verum ſicuti Medicina etiam inimicis opem non denegat, ſed odium benevolentia,

a, damnum beneficentia, ac peſſima quæque hu-
manitate vincendo, medelam adhibere non recuſat:
a majori hoc in paſſu utendum cautela, ut etiam
fieri poſſit, alter adſit Medicus, vel alius doctus
vir, rationes curationis intelligens, receptis quoque
n pharmacopolio ſedulo aſſervatis, utpote incorru-
tis candoris & ſedulitatis teſtibus.

VII.

NOnnulli Medicis inobedientes, guloſos, qui Medicum & Medicinam infamant: ut etiam ingratos, qui jam olim vitæ diſcrimine erepti, deteſtanda ingratitudine beneficentiam Medici contempſerunt, eumque denuo ad opem ferendam impudenter accerſunt, opera Medica haud dignos cenſent; verum intemperantes ac inobedientes, qui vivunt, prout volunt, debent curari prout poſſunt: neutiquam vero omnino derelinquendi, quod enim, teſte *Galen.* intemperantiæ dediti, nullis poſſunt juvari præſidiis, potius de cura prophylactica quam actuali morborum curationem intelligendum: præſertim etiam, cum aliis remediis & nova temperantia, quam infirmitate oppreſſi ſæpius ſectantur, juvari poſſint. Ingratos quoque haud omnino negligere oportet, ne avaritiæ aut crudelitatis accuſent Medicum, cujus ſuprema debet eſſe cura, ut nihil committat, quod vel Chriſtianæ charitatis jura frangere, vel nobilem & præclaram facultatem, turpi pecuniæ exactione fœdare poſſit.

VIII.

CUm ſalus ægri ſuprema Medico lex ſit, eaque non minimum dependeat a legitima Medici viſitatione, quæ eſt veluti anima felicis curationis, hinc plurimum intereſt, ut a Medico decenter in-

ſituatur; multum enim præſtat ad morbi cognitionem: plus ad ejus curationem: plurimum ad errorum plurimorum, qui ab ægris & aſſidentibus in abſentia Medici committuntur, evitationem. Sic etiam quod vox viva Præceptoris: quod præſens Magiſtri auctoritas apud diſcipulos, hoc Medici præſentia apud ægros; ac tantum hoc ævo valet remedium, quantum de Medico ſperat æger, quantumque in eo eſt opinionis & authoritatis; hinc promptum ſemper habens juvandi animum, rogatus omnibus domi ſit oportet, neque triſtem a ſe quemque patiatur abire, laturus omnibus viſitando auxilium, vel quantum in ſe eſt, non denegaturus.

IX.

MEdicus ægrotum accedat opportune; ſemperque illorum, qui periculoſius decumbunt, prius: reliquorum vero poſterius curam gerat. Matutinum in primis tempus eligat viſitationi aptiſſimum, ſæpius etiam veſpertinum huic labori impendat, interdum bis de die, ſi morbus præſertim acutus urgeat: ſubinde ter vel quater, ſi morbus acutiſſimus, & præſertim rogatus; in levioribus & chronicis quotidie ſemel vel alternis diebus, immo quandoque poſt 3.4. vel plures dies demum, prout opus eſſe videbitur, ita tamen, ut ſemper quid ad reditum uſque ſuum faciendum ſit, reliquerit. Optime faciet, ſi acceſſum moderatus fuerit juxta morbi conditionem, ægrotantiſque affectionem. Sunt enim ægrorum aliqui, qui crebro ſe inviſi maximopere lætantur, & Medici non aliter quam Angeli cujuſdam aut Numinis cælitus delapſi adventum expectant; alii e contra a ſæpius inviſentibus afficiuntur moleſtia, Medicumque quærendi lucri, ſe ipſos vero deteſtandæ arguunt avaritiæ.

X.

X.

AD ægrum placide ingreſſus, lætabundus eum ſa-
lutet Medicus, ac monente *Hippoc.* meminerit
uctoritatis & ſeſſionis, anima enim teſte *Philoſopho*
. *Phyſ.* 2. ſedendo ſapientior fit, & prudentior, ac
ntellectio aſſimilatur quieti & ſtatui magis, quam
otui; unde olim quoque ſedere tenebantur conſul-
ntes & judicantes. Sedeat ex adverſo vultus ægro-
antis, ut ex eodem velut ex ſpeculo mala tum
ræſentia tum futura intueri valeat, & quidem pau-
remotius, præſertim in ægritudine maligna, vel
uod tutius ex latere, ne miaſmate venenato, cum
alitu ab ægrotantis corpore emiſſo, inficiatur &
ſe Medicus; quo in caſu etiam ad ingreſſum ſuf-
um parari, feneſtras aliquatenus aperiri ad ſpa-
um aliquod jubebit, ſeque tum odoramentis, tum
ore detenta Myrrha, vel maſticata rad. Zedoar.
ngel. Cort. cit. rotul. aut morſell. aliiſque alexi-
armacis, & breviori præcipue viſitatione, ab im-
inente contagio immunem reddet.

XI.

Edens, pacate ac modeſte hilari facie ad ægrum
converſa, gravitateque comitati & humanitati
njuncta, cognita, viſuque neceſſaria inſpiciat, ea
oque, de quibus fas & opus eſt, interroget, ægrum-
e vel adſtantes morbi Hiſtoriam referentes patien-
r, ac attente audiat, ſermocinetur de rebus Me-
co non naturalibus dictis, de cibo & potu, eo-
mque vario præparandi & adminiſtrandi modo &
u, de ægro ad confidentiam & obedientiam diſpo-
ndo, de remediis debito tempore & modo exhi-
ndis, de aliis etiam rebus indifferentibus ac op-
rtunis, juxta ægrotantium conditionem, capa-

citatem & genium, quibus Medicus Prothei inſtar ſe conformet, omneſque lucretur, modo a civilitatis ac modeſtæ gravitatis limitibus non ſecedat.

XII.

AB initio Viſitationis, præſertim de morbi eſſentia, cauſis vel exitu oraculorum more dubius reſpondeat, neque ordinatorum ſemper rationem reddat præcipue coram vulgo & ignaris, aut ægris quibuſdam hæſitantibus & omnia ſecura metuentibus, ne majorem hæſitandi occaſionem nanciſcantur: bene tamen coram peritis & ſcientificis agendorum, morbique cauſæ ſæpius manifeſtandæ, ut præceptis medicis magis obtemperent, & non reſpondeant, quod Ariſtoteles Medico ſuo multa vetanti, & non pauca circa morbi cauſam edicenti, ſcite reſpondiſſe fertur *ne me cures, ut bubulcum vel foſſorem, ſed prius cauſam ediſſere, atque ita præceptis tuis me facile morigerum reddideris.*

XIII.

ÆGris non nimium familiaris ſit Medicus, ne ipſum, ejuſque remedia parvi pendant, & contemnant, nec miniſtros ſibi faciat ſocios, niſi debitam in ſe venerationem poſthabeant: non tamen inimicos ſed benevolos potius, eorumque acta collaudando ac celebrando, ſibi devinctos reddat. Procuret etiam, quantum ex ſe eſt, ut ægrotis adſtantes & aſſidentes munere ſuo rite fungantur, ut ſint infirmis grati, gnari morum & conſuetudinis & naturæ ægrorum, ſint mundi, gratioſi, urbani, ſeduli, fideles, patientes, dociles, ac Medico obtemperantes; cavendo etiam, ne ægris vel iram concitent, vel triſtitiam ex intempeſtivis nunciis, vel aliam offenſam cauſentur.

XIV.

XIV.

VIſitando, Medicus diutius ægris, quam par eſt, non adſtet, vel ſaltem raro & quidem non iſi familiaribus: mulieres etiam non niſi cum alio- ım adſtantium præſentia, & brevi intervallo viſitet, liſque quaſi tranſeunter acceſſionem quodammodo ıgitivam exhibeat: neque tamen etiam, niſi coa- ;us nimium properet, in omnes circumſtantias di- genter inquirens, & in primis, quomodo tulerint ıedicamenta, attente notans, cum ex juvantibus c lædentibus tutiſſima ſumantur morborum reme- ia, hinc maxime hallucinantur, qui ſtatim ac æ- ros intuiti ſunt, pulſumque tetigerunt, rigoroſo, t decet, morbi, cauſarumque examine neglecto, ıconſulto ſtatim medicamenta dictant, & Andaba- arum more agenda præcipitant.

XV.

MEdicus ægrotos viſitans, honeſte & decore veſtitus ſit, ſicuti enim ſumptuoſus valde ve- titus arrogantiam ſapit, ac lividi dentis ſcommata ix evitat, ut taliter veſtiti vel luxu perdita, le- ia, otioſa ac prodiga audiant ingenia, vel incur- ant ſuſpicionem ampulloſi circulatoris & agyrtæ; ta ſordidus aut nimium vilis veſtitus, vel quæſtum xilem, vel egeſtatem, vel avaritiam denotat. Vi- leat igitur, ut veſtitus gravis ſit, honeſte elegans, nundus, non lacerus aut labe vel ſpurcitie inquina- us, ut omnia ad optimam exiſtimationem, pruden- iam ac animi moderationem ſint compoſita. Ad ultum & munditiem corporis quoque ſpectat, ut Medicus manus quam maxime puriſſimas habeat, aciemque mundam & pilos in barba & capite de- enter compoſitos, cavendo quoque, ne tetro odore

ex quacunque parte corporis emiſſo, vel ex ſorditie oriundo, ægrotantibus moleſtiam, vel econtra etiam odoribus moſchatis vel ambratis, fæminis hyſtericos excitet paroxyſmos.

XVI.

TAndem Medicus viſitans, artem Medicam adverſus ejus oſores & contemptores acriter tueatur, eam male tractantes ſemel biſve tacite correptos, & non emendatos palam arguat: ægros inobedientes blande primum, hinc ſevere corripiat, vel omnino deſerere comminetur, præſertim vero apud potentiores ſciat, vi virtutis patientiæ & manſuetudinis, Medico quam maxime neceſſariæ, multa connivere, ferre, diſſimulare, ac calumnias, aliaque innocenter, ac injuſte ſæpius illata, vitæ ſinceritate, & oppoſitis actionibus, aut amicorum, vel proborum aut eruditorum potentumve laude abolere.

ARTICULUS IV.

De Officio Medici in digneſcendis Morbis eorumque Cauſis.

I.

QUo quis Medicus accuratior eſt in morbi cognitione, eo felicior in ejuſdem curatione, aſſerente enim *Hippoc. de art. ſi ſuffecerit Medicus ad cognoſcendum, ſufficiet etiam ad curandum*, ut adeo non mirum, complures tantum in medicinæ operibus aberrare, quantum in cognitione morbi falluntur. Cum igitur prima baſis curandorum morborum ſit recta earundem cognitio, atque debitum unius ab alio diſcrimen, Medicum plane percontatorem eſſe oportet, qui neceſſariis interrogationibus non par-

arcere, ſed artificioſa inquiſitione morbi eſſentiam jusque cauſam inveſtigare debet, antequam curationis methodum aggrediatur.

II.

HAud male agunt illi Medici, qui in curatione morborum, moram aliquam admittunt, ac prima die toti ſunt in examinando ad amuſſim ægro, circa cauſas occaſionales, omneſque morbi antecedentes ac præſentes circumſtantias, quo tempore nihil remediorum imperant, ne per illorum uſum ordinaria morbi periodus ſignorumque conſtantia perturbetur, aut morbos aliena facie ſiſtunt, vel ſaltem generale aliquod & innoxium præſcribunt Medicamentum. Secunda die, diligentius conſideratis rebus ante dictis, morbi ſpeciem tandem decernunt, & exinde remedia opportuna præſcribere incipiunt; latent enim ſæpius in puteo Democriti profundiſſime ſepulta prima morborum ſtamina, denſaque caligine circumfuſa deliteſcunt, ut non niſi magna, ſummaque induſtria erui poſſint.

III.

ANteſignanus noſter *Hippoc. l. de affect. tit.* 36. quinque interrogata Medico, cum ad ægrotum devenerit, proponenda injungit, inquirendo: 1. *Quid doleat?* 2. *Ex qua cauſa?* 3. *Quot diebus?* 4. *An alvus ſecedat?* 5. *Quo victu utatur?* plurimi quæſtionum harum limites paulo anguſtiores agnoſcunt, hinc etiam celeri cogitatione, linceaque mentis acie percurrere, examinare & perpendere jubent, ægrotantis *temperamentum*, *ætatem*, *ſexum*, & quoad hunc, ſciſcitando, an mulier *gravida*, & quot *menſibus* utero gerat? an *menſes* in virginibus vel non gravida, vel *lochia* in puerperis rite fluant? item

quale anni tempus, aeris conſtitutio, loci ac regionis mutatio, conſuetudo in victu, exercitia, idioſyncraſiæ, ac ſingulares, occultæque nonnullorum proprietates. Item quærendo: an & quibus hactenus uſus fuerit remediis? qualis eorum fuerit effectus? an prioribus jam annis tali morbo laboraverit, vel Parentes ſimili morbo detenti fuerint? an conſuetam aliquam evacuationem neglexerit? &c.

IV.

PRædictis ſimilibus quæſtionibus pro re nata propoſitis, obſervatis ſimul ægri moribus, diſcurſu, facie, oculis, ac lingua, præſertim in morbis acutis, pulſum tanget Medicus, ex eoque virium vel robur aut debilitatem, vel efferveſcentiam febrilem, aut naturalem œconomiæ corporis diſpoſitionem dignoſcet; ita tamen, ut, ſicut in civilibus non uni teſti, ita neque in foro medico huic ſigno, tanquam fallaci ſubinde & incerto, præſertim in affectibus capitis, ut apoplexia, lethargo, febribus etiam malignis, facilique ex cauſa mutabili, & in variis individuis vario, non fidat.

V.

IDem dicendum de Urina, quæ poſt pulſum cognitum inſpicienda, quoad ſubſtantiam, colorem & contenta ſcite examinanda, in morbis præſertim, qui Uroſcopiæ ſubjacent, ac quorum cauſa in genere venoſo, epate, liene, renibus, ureteribus vel veſica delitescit. Hinc exſibilandi ſordidi illi Uromantes & Lotio-Phyſici, qui, neſcio quod vaticinium, omni ratione carens, levi popello vendunt, & quidem non ut Apollo ex tripode, ſed ex matulis oracula edunt, ac turpem lucri odorem venantur. Noverit autem Medicus, urinam æque ac pulſum, ut ſignum

ſignum coindicans tantum conſiderandum eſſe; ita, ut cætera quoque ſigna diagnoſtica ex aliis fontibus deſumpta, ad partes vocari debeant, ut ex omnibus ſimul certi quid decerni poſſit, cum ſola Protei inſtar mutabilior ſit, tum pro diverſa individuorum varietate, ſanguiniſque ac ſpirituum craſi, tum pro diverſo vitæ genere, pro vigiliarum vel ſomni, repletionis vel inediæ, motus vel quietis, regionis, anni temporis, aſſumptorum, aliarumque circumſtantiarum varia conditione.

VI.

SIcut autem Urinæ, ita etiam pro varietate affectuum, excretorum alvi, ſputi ac ſudoris habenda ratio; præterea quoque tam in morbis chronicis, quam acutis, *Hippoc.* in cognoſcendo hypochondriorum ſtatu, num eadem mollia, æqualia & ſine dolore, Medicum quotidie diligentiſſimum eſſe jubet, cum ibi non tam potiſſima facultatis naturalis ſit ſedes, quam etiam veluti Palæſtra quædam, in qua omnes propemodum naturæ, morbique fiant conflictus, ut adeo non tantum multum inſerviant pro morborum diagnoſi, verum etiam non leve futuri præſagii evadant argumentum.

VII.

CUm ex dictis facile eluceſcat, quanta ſolertia, ingenii perſpicacitate, & vigilantia egeat Medicus, ad ægritudinis ideam, ſpeciem, cauſamque detegendam, ut adeo veteres haud fruſtra Palladis ac Æſculapii ſimulacro, draconem veluti vigilantiæ ſymbolum, & quem acutiſſima pervigilique oculorum acie præditum eſſe tradunt, apponerent, fontes ſignorum partis affectæ morbi cauſarumque quam diligentiſſime trutinandi & delibandi, quales ſunt. 1.

Eſſentialiter inhærentia, quo ſpectant partis temperies, magnitudo, figura, morbus ipſe ſenſibus obvius. 2. Cognitio cauſarum procatarcticarum & diſpoſitivarum, vel hæreditariarum. 3. Actiones læſæ, & quidem vel naturales, vel vitales, vel animales. 4. Excreta, eorumque ſubſtantia, qualitas, quantitas, ſapor, modus ac ordo excretionis. 5. Qualitates mutatæ quoad calorem, frigus, colorem, ſaporem, ſonum. 6. Examen juvantium & lædentium. 7. Mutatio unius morbi in alium.

VIII.

Quod ſi vero, ut ſubinde etiam, omni adhibita diligentia, & ab initio in primis contingit, plane obſcura fuerit morbi ſpecies, ut penitus cognoſci & perſpici nequeat, præſertim ſi quis vocetur ad curationem morborum vel complicatorum, vel obſcure procedentium, vel ſimilitudinem cum aliis morbis habentium, ut Medicum confundant, ac anxium & dubium reddant, ad magna ſaltem remedia non accedendum, ſed inviolabile illud præceptum *Hipp. 6. epid. ſect.* 2. *text.* 50. obſervandum: *ſi non potes prodeſſe, vide ſaltem ne noceas*. Hinc vel urgenti ſymptomate proſpiciendum, vel debilia aut communia tentanda præſidia, ex quorum adminiſtratione nullum ægroto immineat periculum, vel res tota naturæ committenda, confortantibus interim inſiſtendo, tenuemque victum imperando, uſque dum natura vel vincat, vel morbum detegat; cavendo tamen, ne æger aut adſtantes propoſitum tuum agnoſcant, ac te ex incerta conjectura remedia tentare, eaque cum alienæ vitæ diſcrimine experiri, male & perperam accuſent.

AR-

ARTICULUS V.

De Officio Medici, in Prognoſticando.

I.

Vix ulla Medicinæ pars eſt, quæ excellentiam artis, & Medici præſtantiam adeo oſtendat, quam ea, quæ eventus præſagiendi rationem tenet. Hæc enim maximam medenti conciliat authoritatem, cum Numinis inſtar.

1. *Quæ ſint, quæ fuerint, quæ mox futura ſequantur*, prænoſcat. 2. Futuris docet tempeſtive occurrere, cum oculati Argi inſtar veluti ex ſpecula futuras affectiones, imminentiaque graviſſimorum ſymptomatum pericula prævideat & præcaveat. 3. Apud ægros & adſtantes parit admirationem: hinc admiratio fiduciam, fiducia obedientiam, ac obedientia ſanitatem. 4. Medicum infamia, calumniis, ac crimine internecionis liberat. Cum enim omnes ſanari non poſſint, ac plurimi, vel ob ægritudinis contumaciam, vel ægri inobedientiam, vel ejuſdem debilitatem, vel adſtantium errores, vel rerum neceſſariarum defectum, vel fati neceſſitatem, vitali luce priventur: Medicus prudenti præſagio ab omni mortis culpa ſe reddet immunem. Officium enim ejus eſt, morbos ſanabiles ſanare, & inſanabiles prædicere, ne, ſi forte ars victa malo fuerit, vel ignoraſſe, vel fefelliſſe videatur.

II.

Sicuti etiam ſcientia Prognoſtica nobiliſſima ac utiliſſima, ita pariter quoque obſcuriſſima & difficillima, ut plures vel peritiſſimi Medici, ſubinde in præſagiendo cæcutiant, & vacillent. Difficillima

eſt,

eſt, 1. Ob ſubitam criſium mutationem, quæ prædictionem multoties interturbat. 2. Ob velociſſimum urgentis morbificæ cauſæ impetum, nunc ad penitiora partis alicujus principis penetralia, nunc ab iis ad ignobiliorem corporis partem, ut vel repentina ſalus, vel inopinatus ſequatur interius. 3. Ob plures morbos ex humoribus diverſis & contrariis ſcaturientes. 4. Ob cauſas procatarcticas inopinato ſupervenientes, criſium certitudinem corrumpentes. 5. Tandem ob peculiares hominum proprietates & idioſyncraſias, Medico ſæpenumero haud compertas.

III.

CUm igitur tanta Prognoſeos difficultas, ut etiam *Hippon.* præſagiendi artis magiſter peritiſſimus 2. *aph.* 19. pronuntiaverit, *acutorum morborum non eſſe certas Prædictiones neque ad ſalutem, neque ad mortem*; cautum ſemper Medici ſit præſagium, ne, ſi res aliter ac prædixit, ſuccedat, ægro & adſtantibus riſui & contemptui habeatur, vel commiſſi in curationis negotio erroris inſimuletur, *nihil enim* juxta effatum *Hippoc.* 2. *prorrhet. & lib. prænot. ineptius eſt, quam Medicum in prognoſi morborum frequenter falli.* Sicuti enim unquam hallucinari, fere ſupra captum hominis: ita rariſſime ſolius artificis, prout ingenue fatetur *Cous* noſter *prænot.* 41. & *Galen. in Commentar.*

IV.

MEdicus nunquam ſanitatem, niſi infallibilis ſit, certo promittat, vel ejuſdem certos præfigat terminos: multo minus agyrtarum & ſcurrarum more, turpis captandi lucri cauſa, certitudinem talem juramento confirmet, cum nunquam certus ſit de ſuprema cauſa, a qua cuncta hæc inferiora dirigun-

tur,

tur, neque etiam de obedientia ægri, vel diligenti applicatione, aut operatione remediorum, vel naturæ cooperatione, aliiſque pluribus caſibus ſubitaneis atque fortuitis, temerarias ejuſmodi pollicitationes evertentibus, ut adeo non mirum, tales ſui dedecore, infamiæque dolore meritas errorum ſuorum pœnas luere.

V.

PAri ratione nunquam mortem certam, niſi certiſſima & infallibilia fuerint indicia, vel eam abſque ſpei, ſi aliqua affulſerit, mentione prædicet, ne forte, quem moriturum infallibiliter falſo præſenſerit, magna cum nominis ſui calumnia, non ita longe poſt, quaſi a mala ſententia provocaret, ſupervivat. Non enim omnia adeo manifeſta ſunt circa ægros, ob ſpecialem uniuſcujuſque individui idioſyncraſiam, quin interdum hujus ratione miracula in Medicina fieri videantur, & ii, qui conclamati putantur, præter ſpem ſubinde convaleſcant.

VI.

ÆGritudine incipiente aut parum invaleſcente, judicium ſuum ſuſpendat Medicus, ac oraculorum more, ambigue de morbi exitu ſermocinetur, illudque *Galen.* 1. *De dieb. decret.* 12. obſervet: *ſi nihil in morbo firmiter præſagire poſſimus, ſatius eſt tacere, quam temere pronuntiando falli*, quia 1. nonnulli videntur morbi ab initio ſalutares, latente malignitate, qui poſtmodum ex inſidiis erumpentes ad occaſum inſperato tendunt, cum dedecore bene præſagientium. 2. Medici nonnulli minus cauti facile decipiuntur, dum vel ſubitis ægrorum alleviationibus, abſque ratione & cauſa manifeſta repente factis, cæca decepti fiducia, & ab omni ſuſpicione remo-

remoti, ſalutem ſtatim ſpondent, dum non raro, inſperata ſupervenit mors, ac ſpei gaudium inopinato vertitur in mærorem, cum arti ignominia & Medici infamia; vel mala pertimeſcunt, quæ tamen, ſicuti præter rationem ac temere eveniunt, ita non ſunt formidanda; utpote inſtabilia; vel tandem magnum & acutum pronuntiant morbum, qui dein repente evaneſcit, ſuperſtite ſolum Medici amuſi & inexperti infamia. Nihil igitur temere affirmandum: nihil etiam contemnendum.

VII.

Medicus in *Prædictionibus Hippoc.* utpote hac in arte cautiſſimi & exercitatiſſimi, apprime verſatus ſit, & nocturna diurnaque manu eas verſans, illius *lethale, malum, periculoſum, & perniciosum* probe norit diſtinguere. Sciat etiam interdum a multis bonis indiciis unum malum vinci, & rurſus e contrario, a multis malis unum bonum, noverit quoque fundamentum legitimum prognoſeos cujuſcunque conſiſtere, in circumſpecta conſideratione robori naturæ, & violentiæ morbi, & utriuſque mutua collatione; in primis etiam ægri decubitum & faciem veluti corporis & animi ſpeculum, & oculos, in quibus elucet vitæ noſtræ radius & Vitium præcipuus character, & nares, & linguam, quæ humorum qualitates ac inflammationes internas ſiccitate ſua exprimit, & manus & pulſum & urinam, reliquaque excreta, ac præſertim ſigna coctionis in iis apparentia vel deficientia, lincea mentis acie contempletur, quæ cum *Galen.* accuratiſſime ſemper obſervaverit, ſe nunquam in prædictione deceptum fuiſſe gloriatus eſt; unde etiam 3. *epid. comment. ult.* doctum in arte, non valde in prædicendo falli poſſe, affirmat.

VIII.

SI Medicus dubiam naturæ victoriam ſagaci conjectura prævideat, periculum adſtantibus mature inſinuet, ut patiens proſpiciat conſcientiæ, domuique ſuæ diſponat, & affines curæ ſuæ & hæreditati cogitent, inſeque Medicus a mortis ſubſecutæ culpa fiat immunis; nihil interim omittendo, quod ad opem naturæ ferendam, ad ægrotantis ſolamen, aſſidentium gratificationem; ſuæque operationi ultimum poſſe tribuendum, accommodatum videbitur: ſpei etiam, ſi aliquod adſit lumen oſtendendum, ſaluſque a remediis & a viribus, ſi hæc conſtiterint, ac nullos obtingat error, ſperanda.

IX.

SI Medicus nullam ſupereſſe ſpem, ægrumque prorſus conclamatum viderit, poſt exitum e cubiculo abſque terrore, ſubmiſſa voce & apparenti ſaltem viſus & animi triſtitia, aſſiſtentibus judicium ſuum aperiat, nullatenus autem ægrotantem omnino deſerat, cum multi ſæpe mirabiliter ſanentur, ac monſtra non tantum in natura, ſed etiam in arte contingant, ac interdum in deſperatis caſibus benedictio Divina præter omnem ſpem, dum ex officio ſæpius extreme laborantibus ſuccurrimus, nobis affulgeat; hinc ſæpius a Medicis prognoſtico derelicti, vel ſponte, vel obviis oblatis remediis convaleſcunt.

X.

MEdicus animum decumbentis præſertim timidiorem, quantum fieri poteſt, & animæ ſalus concedit, erigat, conſoletur, ſpemque ejus dulciter nutriat:

nutriat: cum ejuſmodi confidentia, ſpiritibus recreatis & in motum concitatis, ſæpius humores corporis facilius corrigantur, hiſque bene ſe habentibus, viſcerum damna quoque promptius deleri poſſint; ita tamen, ne periculoſis in morbis ægrum nimis hilarem ac bonæ ſpei plenum reddendo, in multo majorem hinc conjiciat triſtitiam, cum in pejus ruit morbus, vel ultra ejus promiſſa producitur, aut in futura ſalute nimium confiſus, Medico, ut fas eſt, non obtemperet.

XI.

CAveat Medicus, ne coram infirmis, qui oculis & auribus intenti in cubili detinentur, ac geſtus, voceſque Medici nondum claras, & vix dum in labiis hærentes, circumſpiciunt, muſſitet, vel geſtu aſſidentibus, ac multo minus ipſis ægris, ægritudinis periculum & acutiem manifeſtet, niſi vel occurrat æger animo fortis & prudens, qui plus magni fecerit ſcire eventus morbi veritatem, quam exitum adverſum extimuerit, vel ægri moroſi ac protervi, remedia ad ſalutem utilia ac neceſſaria reſpuant, ut ea lubentius admittant, vel expoſcant, vel patientes permaneant ad pœnitentiam contumaces, & monita ſalutaria ſpernentes, cras in craſtinum differant, quo in caſu Medicus zelo charitatis accenſus, ſuavi primum cum dexteritate, hinc etiam hac vana exiſtente, indignabundus propinquam iis mortem aperte præſagiat, ut ſaluti ſuæ provideant, & licet malevolentiam incurrat, generoſe tamen eam temnat, pro certo habens, gloriæ palmam ſibi comparari, ſi quidquam adverſum in recti muneris executione procedat.

ARTICULUS VI.

De Officio Medici in Conſultando.

I.

COnſultatio Medica non tantum ægroto maxime utilis, quam Medico honorifica. Utilis, quia . cum in rebus alioquin omnibus pluralitas, tum otorum tum conſiliorum, tam ſollicite quæratur & xpetatur, eadem minime rejicienda in re maximi nomenti qualis eſt ſanitas & vita noſtra, theſaurus onge omnium præſtantiſſimus; ut adeo æger bonam ecuperandæ valetudinis ſpem, ac ſingulare emolunentum ſperare poſſit, ex plurium Doctorum viroum colloquio, qui magna vigilantia & cura, ſapienti onſilio, fide egregia, mira dexteritate, & occuraiſſima providentia eidem aſſiſtunt, ac de ejus afectu curando differunt. 2. Quia curatio & cognio morborum, utpote ſæpius res arduæ & intricaæ, multorum judicio ac voto magis enodantur, ut nus ſolus in tantam judiciorum difficultate, in tam nagna experimentorum incertitudine, in tam præipiti occaſionum lubricitate, in tot milenis rerum ircumſtantiis, ſæpius haud ſufficiat.

II.

HOnorifica Medico eſt Conſultatio, cum in ea Medicorum doctrina, judicium, modeſtia, aliæue virtutes præcipue cognoſcantur; ſicuti enim plues ob conſultationem iudigne inſtitutam, famam via ndirecta acquiſitam, derepente amiſerunt; ita econa multi rara eruditione conſpicui, qui ob taciturnitatem & modeſtiam, vel aliorum invidiam diuiſſime latuerunt, facto ſermone doctrina & erudi-

tione pleno, emerſerunt, hominumque benevolentiam & amorem magnetice ad ſe rapuerunt. Præterea labores & curæ æquis inter ſe partibus dividuntur, ut vel plus laudis, ſi ex communi voluntate res bene geratur, vel minus invidiæ, ſi conſilii dexteritatem ſperatus ſucceſſus fefellerit, in Medicos retundet, ſicque vulgi calumniæ, imperitorumque detractorum tela magis evitentur.

III.

SI igitur morbi gravitas id exigat atque æger, vel adſtantes, aut conſanguinei alios pro conſilio proponant, Medicus alacriter eos admitet, neque per hoc, prout venerandus *Senex. l. de præcept.* ait, indecore quidquam aut contra authoritatem ſuam facturum aliquid unum illum affirmat, qui plures advocaverit. Siquidem hominem ſe fateri, nec unum omnia poſſe agnoſcere, apud ſapientes nihil omnino præjudicat, aut de jam præconcepta exiſtimatione diminuit, cum præſertim cuicumque, etiam doctiſſimo, id evenire poſſit, ut, dum alterius curam peragit, continuis ipſe etiam curis & ſollicitudinibus obrutus, & quibuſdam quaſi tenebris circumfuſus, eo ipſo reddatur perplexus, minuſque perſpicax ad diſcernenda ea, quæ in præſenti caſu magis forent neceſſaria, magiſque conducibilia. Hinc etiam laudabile hoc inſtitutum habendi conſulationes, etiamnum viget in non paucis Hiſpaniæ, Galliæ & Italiæ locis, Pariſiis in primis & Patavii, ac modo etiam Viennæ, ubi perraro morbus gravis curandus ſuſcipitur, quin conjunctis plurimorum conſiliis de agendis deliberetur, ſi res poſtulare videatur.

IV.

UT ægro utilis, ac Medico honorifica ſit Conſultatio, primo conſulentes ſint eruditi, perſpicaces, providi, curarum præſertim felicium experientia inſignes, ac pacis præcipue amantes; hinc olim Romani Medicos in templo pacis congregari jubebant, ut de ægri ſalute placide, & abſque altercatione conferrent, & ab execrabili, fædaque malis angue lernæa contentione abſtinerent. Ad ægrotantis enim ſalutem, veritatiſque centrum unice collineandum; non ad gloriam, non ad lucrum, non ad privata commoda alioſque affectus, qui peſſimi ſunt conſiliarii; plures enim ægrotantes, ob exorta inter Medicos diſſidia, dum privatis inter ſe gliſcunt odiis, aut æſtuant ſimultatibus, videntes quomodo calamitatem aut maledicta alteri afferant vel affingant, infauſtiſſimam ſortiti ſortem pereunt, dum occaſio nunquam reditura præterit, peſſumdata reſtat natura, morbus invaleſcit, ægerque internecione deletur. Sicuti igitur Medicorum æmulatio, contentio & diffidentia, in ægrotantium periculum ac perniciem, adſtantiumque confuſionem ita eorum conſenſio ac concordia, in maximum ægrotantis & Reip. Medicæ emolumentum & honorem cedit.

V.

SEcundo, Conſultatio mature inſtituatur, antequam ægrum proſternat, conculcet, vires atterat, ac prorſus enervet morbus, ægerque ſymptomatum violentia ac ſævitia ſuccumbens agonizet. Numerus conſulentium ad evitandam confuſionem non ſit nimius: hinc cum in ore duorum vel trium ſtet omne verbum, ac trium virorum unio, ſit quaſi ſymbolum perfectionis, adeo ut cognitio, quæ a tribus

eruditis non habetur, vix a pluribus obtineri queat gemini vel tres ſufficiunt, licet etiam in aulis Principum quatuor, vel ad ſummum ſex, non improbentur.

VI.

TErtio, Conſultatio non ſit imparata, omnia enim ſubita probantur incauta, niſi ſubinde neceſſitas, ob repentina, graviaque ac urgentia ſimptomata ſupervenientia, gladiatorum more in arena ex tempore conſilium capiendum eſſe jubeat; hinc maxime ægrotis conſultum atque proficuum & exoptandum foret, ut Medicus ordinarius prius caſum ſeu ſpeciem facti, cum omnibus circuſtantiis cæteris futuris conſiliaris ſcripto mitteret, ut tanto paratiores, majorique eruditione inſtructi accederent: *ſana enim Conſultatio*, ut inquit, *Blas apud Luert ex eruditione rerumque peritia & experimento contingit.*

VII.

QUarto, Conſultatio ſit ordinata, ita Medicus ordinarius omnium primo Hiſtoriam morbi ejuſque originem, vehementiam, durationem, adhibitaque præſidia, fide recta, menteque ſincera proponat; hinc doctoratu junior aſcendendo ad ſeniorem uſque, concluſum ultimato formantem graviter, erudite, libere, benigne tamen ac modeſte, abſque ullo exiſtimationis ſuæ nævo, de morbi genere, differentiis, cauſis, ſignis, indicationibus, ac materia remediorum, & quidem omnia lynceo mentis acumine penetrando differat, ſententiam ſuam validiſſimis rationibus ſtabiliat, præſtantium & authenticorum ſcriptorum auctoritate fulciat, experimentis atque exemplis, quibus res clarior evadit,

con-

confirmet, aliorumque opiniones, ſi minus idoneæ & rationi conſentaneæ videantur, modeſte & abſque zelo refutet, atque aliam magis tutam curationis viam perſuadeat.

VIII.

Sicuti *Galen.* non reprobat Medicorum diſſenſum, ſed amicitia plenum, ac doctam duorum Medicorum contentionem, honeſtum conſultantium certamen appellavit, quæ etiam in medicina, ubi multa conjecturabilia, quia ambiguitate & controverſia non carent, inevitabilis: immo ſæpius cotis inſtar ferrique mutuo attriti veritatis ignem elicit, atque ex diſſonantium vocum opinionumque diſcordia, gratiſſima, ægroque utiliſſima emergit harmonia; ita prudentis erit Medici, ſententiam adverſariam, ſi neceſſitas urgeat, benevole revellere, non prorſus eam negando, vel directe vehementius impugnando, ſed placide diſtinguendo, ac contrariorum argumentorum vi modeſte retundendo. Cordati enim Medici eſt, revelli ſine pertinacia, & revellere ſine iracundia, cavendo inſuper vel maxime, ne dicta & facta Ordinarii vel alterius, ad ejus oppreſſionem & contemptum, ſuique ad aucupandum honorem carpat, ſua meliora importune obtrudat, peccata in medendo obtendat, & omnia crebris contradictionibus peſſumdet.

IX.

Quinto, Conſultatio talis ſit, in qua ſuperflua omnia vitentur, nihil ad pompam, nihil ad oſtentationem proponatur, nihil etiam neceſſarium ad ſanitatem ægro redimendam, omittatur. Exulent igitur. 1. Qui loquacitate ſua, dum de ægroti ſalute, vel ſaltem de rebus ad eam pertinentibus ſer-

mocinari deberent, turpiſſime in devia, ac inanium & importunarum quæſtionum labyrinthum incidunt; vel de non entibus prolixa verboſitate diſcurrunt. 2. Qui eloquentiam ſuam oſtendentes, magnificis verbis, ſuperbiſque nominibus de morbo, ejuſque cauſis pronuntiant, hincque vel curam alii prorſus morbo accommodant, vel in remediis omnino jejuni & ſteriles frigeſcunt; cum tamen laudabilius ſit fideliter curare, quam ſubtiliter de morbo diſputare; & admirari morbos, non autem curare, ſit hominis ſua arte & ingenio abutentis. 3. Qui, ut boni Practici videantur, remediis onerati ut mendicus laciniis & aſinus ſaccis prodeunt, ac morbos eorumque cauſas ſicco pede tranſeuntes, neſcio quibus ſecretis, non tam e tripode Apollinis aut Jovis cerebro depromptis, quam propria ſpeculatione inventis, morbum ſanaturos ſeſe, promiſſis potius magnificis aures ſcalpunt magis, quam affectu præſtant.

X.

QUoad locum Conſultationis, Patavii habetur in publico, ubi coram plurimis auditoribus, conſanguinitate junctis aliiſque, magna cum gravitate de natura affectus diſſeritur, & plerumque in potiſſimis conſenſus, in parvis diſſenſus, ſed amicitia plenus reperitur. Alibi ſemotis arbitris, aliiſque affinibus ac ægrorum domeſticis peragitur, ut ſic liberius proferantur ſententiæ, factaque a primo Medico, ſi correctione indigeant, libere ſine omni nota ignorantiæ, corrigi poſſint, in quem alias creduli adſtantes, ſi mors ſubſequeretur, ejus cauſam referrent. Sive autem in publico ſive in privato inſtituatur loco, nunquam tamen in præſentia ægri, periculoſo valde vel incurabili morbo laborantis, ne audita mentione infelicis exitus turbetur animo, qui corpore jam ante languebat infirmo; vel prius

ſaltem

altem de ſimulato prognoſtico conveniendum, ut ejus animus in bonam ſpem erigatur, veritate rei nterim amicis inſinuata.

XI.

FActa Conſultatione, Medicus ordinarius peritorum conſultorum exequatur conſilia, eorumque ecretis obtemperet, neceſſe eſt; ſæpe enim accidit, t hic conſultorum dicta contemnat, laceret, & præſcripta eorum, poſtquam abierunt rejiciat, liviis coloribus depingat, ad ſua redeat, in ſententia c erroribus ſuis obſtinate perſeveret, ægroque peruadeat, eos multa quidem dixiſſe, ſed ſcopum non ttigiſſe, ſe melius ægri naturam noſcere, ſicque nelius ſanitati ſuæ conſulere poſſe. Sed ſicuti talis, um conſultores ægro ſunt præſentes in eodem loco, ımme arrogans ac præſumptuoſus, in ſocios perfius & ægrotanti ſumme pernicioſus jure merito abetur: ita ſi conſulentes abſint, ſcriptoque tanum ſua communicent conſilia, Medici adſtantis ac omeſtici potior habenda ratio, tum quia autopſia Medicum docet & confirmat, tum quia, licet e onginquo expertiſſima præſidia medica præſcribanur, ſæpius tamen vel eorum mentem non ſemper ecte percipiunt ægroti, vel dubii ſunt, an hæc fere poſſint, vel nova inexſpectata, nec prævifa ſuperveniunt ſymptomata, vel remedia non ſtatim am, quam ægroti ſibi pollicebantur, præſtant opeam, ut jam deferere ſit animus; quibus in caſius neceſſarium eſt, ut ordinarius præſcriptæ cue clavum teneat, ac dirigat, & pro ratione oci, temporis, ægri ac morbi, nunc addat, nunc emat.

XII.

QUiſquis igitur vitam ſummopere zelans, morbo pertinaci ancipiti, periculoſo aut ex toto vel ex parte inſanabili corriperis, & ad medicam conſultationem, velut ad anchoram & aſylum confugis, ut vel levamen, vel integram exinde ſperes valetudinis reſtitutionem, ut eadem rite & dicto modo peragatur, cura; vel ſi pernicioſa conſulentium diſſidia & turbas timeas, eos ſeorſim accerſe; velut ſeparatim ſententiam, atque rationes ſuas ſcriptis mandent, jube, eaque Medico tuo adſtanti & ordinario approbanda vel rejicienda, vel ex parte vel ex integro committe. Si enim vir probus ſit & honeſtus, in cujus animo Charites, medicæ virtutes ac peritia conſpirant, excitatus præſertim fiducia tua ad majorem curam & ſollicitudinem, nihil quidquam in votis optatiſque habebit, quam ut boni principis inſtar, vel amantiſſimi patris aut tutoris, valetudinem tuam regat, vitamque pro viribus tueatur; ſi autem ejus ſcientiam ac peritiam ſuſpectas habeas, eum prorſus cum merito ſoltro dimittas, aliique, cui libentius fidas, ſalutem tuam concredas, conſulo.

ARTICULUS VII.

De Officio Medici, in Methodo medendi.

I.

ROgatus olim a nonnemine *Cappivaccius*, magni nominis & immenſæ eruditionis, præclare de univerſa Medentum republica meritus, ut arcana & ſecreta ſua communicare vellet, ſcite reſpondit: *Diſce meam Methodum, & habebis mea ſecreta.*

creta. Hæc enim eſt arcanorum ſummum arcanum, hæc eſt baſis ac firmiſſimum artis medicæ fulcrum, hæc eſt lapis lydius, quo veri rationales Medici a ſpuriis & adulterinis, empiricis nempe & agyrtis diſcernuntur, hæc eſt vera ars, qua per indicationes auxilia inveniuntur ad ſanitatem tum conſervandam, tum redimendam. *Nemo enim* ut Parens Medicinæ *Galen. 9. method.* 8. teſtatur, *artis Medicæ ſcientiam nanciſci poteſt, niſi & Methodum quandam habuerit per univerſalia Theoremata, & in particularibus ſe exercuerit.*

II.

MEdici Methodici eſt, curare *cito*, *tuto*, & *jucunde*. Cito quidem, tum ob celerem fugacitatem occaſionis, quæ citatis alis properat ac fulguris inſtar fugit: tum ob corporis humani œconomiam variis mutationum viciſſitudinibus obnoxiam, tum ob celerrimos haud raro cauſæ morbificæ motus, ut medicamenta, quæ antea erant proficua, hinc reddantur inutilia, tum ob vires, quæ modo validæ ad remedium perferendum, poſtea diminutæ & languidæ, illud ipſum admittere nequeunt. Recte igitur magnus *Hippoc. in epiſt. ad Crater.* meminit: *Ab omni quidem arte aliena res eſt procraſtinatio; verum maxime in Medicina, in qua vitæ periculum parit, præcipue autem occaſio attendenda in morbis acutis, qui vehementiſſimis ſtipati ſymptomatibus, ocyſſime citato curſu ad ſtatum properant.*

III.

CAveat igitur Medicus, ne agyrtarum, & Pſeudomedicorum inſtar, turpiſſimi lucri cauſa morbos prolonget, ac momentum illud occaſionis, quod eſt anima curationis, turpiter negligat: neque etiam imite-

imitetur meticuloſos illos & ſuperficiarios Medicos, qui famæ ſuæ nimis ſollicite conſulentes, ac mulierculas, imperitum vulgus, ſubinde etiam magnates, neſcio quid ultra artem ſibi ſapere viſos, timide reſpicientes, nullum magnæ efficaciæ præſidium adminiſtrare audent, quod non ipſis adſtantibus vel approbatum vel conceſſum fuerit, ne ex minus proſpero eventu, nocuiſſe potius, quam profuiſſe viſi, ægri incurrant contemptum; neque timido illos lepores, quorum timore plures ægrotorum e vita diſcedunt, vel chronicos incurrunt affectus, dum vel ab initio, non ſatis valide mox revellunt materiam aliquam in partem affluentem, vel purgationem, ſaburra cacochymica in primis viis hærente, differunt, uſque dum præternaturale præpullulet fermentum, totam inficiens maſſam ſanguineam, ac reliquas viſcerum digeſtiones corrumpens; vel dum ebullitiones febriles, prætermiſſis venæſectionibus non reſtinguunt, vel in morbis gravibus quibuſcunque, ad generoſum aliquod auxilium deſcendere reformidant, non perpendentes illud *Maſſariæ*: *vix ullos magnos curari morbos, quia raro ſe expediunt Medici a lenientibus*; vel illud *Celſi*: *ſatius eſt, experiri anceps remedium, quam nullum.*

IV.

NOn tantum *cito* curabit Medicus, cum elapſa occaſione cauſæ morbificæ repente ſumant aliam ideam, motum, ac morem, humores noxii dominentur, morbus invaleſcat, ſymptomata ſæviant, vires collabaſcant, naturaque oppreſſa ſuccumbat; ſed etiam celeritati jungenda eſt *ſecuritas* veluti media, & inter duas reliquas conditiones præſtantiſſima. Licet enim in morbis chronicis faciles inducias concedentibus, feſtinatio nimia ſæpius periculum minetur, Medicus tamen eo ſemper intenta

ta mentis acie collimare debet, ut *tuto* ſaltem medeatur.

V.

TUto curabit Medicus, ſi utatur remediis velut amicis, paucis nempe ſed expertis, ac longiſſima annorum ſerie approbatis, & quaſi canonizatis. Certa enim dubiis & incertis præferenda, hinc illum *Celſ. l. 3. c. 9.* temerariis ſubinde remediis utendum eſſe innuit, aſſerendo: *quos ratio non juvat, temeritas ſubinde ſanat*; intelligendum hoc de morbis plane conclamatis & deſperatis, in quibus melius eſt anceps remedium experiri quam nullum. *Tuto* curabit, qui noverit remedia vulgaria præ foribus naſcentia, viribus integris, facilique pretio ubivis habenda, ſæpius præſtare exotericis & peregrinis, incertam ſubinde proſapiam mentientibus, ſuſpectis, mangonizatis, necraro ſitu, teredine, ſentinaque corruptis.

VI.

TUto curabit, qui noverit, æque feliciter & faciliter curari morbos remediis ſimpliciſſimis, euporiſtis ac vulgaribus, ſelectis tamen, ac circumſpecte, & cum judicio adhibitis, quam per abſtruſiſſima nonnullorum ſecreta. Hinc, teſte *Helmont.* pauca ſunt, quæ Medicum nobilitant; ac aureum illud *Arnoldi de Villa nova* dictum probe obſervandum: *Dolus eſt, uti compoſitis, ubi ſimplicia ſufficiunt;* ſicuti enim ſimplex victus ſaluberrimus ac naturæ convenientiſſimus, ita pariter & pharmaca, cum in utriuſque natura paucis contenta ſit. Pro re nata igitur Medicus, nec ſolis euporiſtis & ſimplicibus, nec ſemper compoſitis uti ſciet.

VII.

TUto curabit, qui didicit abſtinere remediis chymicis propria manum haud paratis, aut quorum experientiam nondum habet, præſertim ſi Galenica ſufficiunt. Item qui purgantibus violentis, præcipue Mercurialibus & antimonialibus haud uſus fuerit, præſertim in jam ſeneſcentibus, lactantibus, cachecticis, & debilibus aut venæſectione nimis prodiga in ætate jam ingraveſcente, in non aſſuctis, in modo inveterato, viriumque defectu; vel Opiatis in aſthmate, hydrope, infantibus, extremaque ſpirituum inopia exhauſtis; vel Dulcibus, in affectibus tartareo-acidis.

VIII.

TUto curabit, qui omnes cauſæ morbificæ reliquias e corpore ad pulviſculum uſque expellit, ne iis relictis, maſſa cruoris ſubinde ebulliat, fermenteſcat, ſicque recidivam radice ſua pejorem patiatur æger; qui inſuper maxime ſtuduerit eradicandæ cauſæ morbificæ, exſiccandoque fonti, unde tot ſymptomatum ſcaturigines propullulant, ita tamen, ut ſubinde a regia via divertere, & ſymptomatibus præſertim urgentioribus occurrere poſſit, vel cauſæ ſimul & ſymptomatibus proſpicere. Item qui morbis debilibus debilia, valentibus valentia adhibet remedia. Sicuti enim, quæ longo tempore ſunt contracta, lente curare oportet, ita quæ brevi breviter, ut creationis morbi & curationis, paria quodammodo ſint temporum momenta.

IX.

TUto curabit, qui auream illam venerandi *Coi* obſervaverit regulam: *Si non potes prodeſſe, ſaltem ne noceas*. Sæpius enim, dum chronicas ac profunda radice inveteratas ægritudines curare præſumimus, hydram lernæam offendimus, ac non ſolum non juvamus, ſed magis lædimus: hinc noverit, optimum ſæpe medicamentum eſſe, non uti medicamento. *Quiete* namque *& abſtinentia*, præcipiente *Celſo*, *graviſſimi curantur morbi*: immo *neglecti ſubinde morbi*, teſte *Aetio*, *fiunt leviores*: fruſtranea enim ſunt medicamenta, exhauſta natura, vel obtento jam fine, vel ubi ipſa natura ſufficit. *Tuto* etiam curabit, qui topica, niſi aliquid adſit, quod curationem pervertere poſſit, ante univerſalium remediorum uſum non applicaverit: qui medicamenta temere non mutaverit, cum crebrior eorum mutatio, vel ignorantiam vel diffidentiam innuat; qui tandem vel diæta ſubinde ſola, vel ſaltem nunquam ſine illa medebitur, nam ſine clavis & remis navigat, qui nulla victus ratione obſervata, Medicinam facere conatur. Hinc verum illud magni *Sennerti* effatum: *Medicamenta vel efficaciſſima incaſſum propinantur ubi juſtum & conveniens diætæ regimen fuerit neglectum*.

X.

JUcunde tandem, quæ ultima medendi conditio, medebitur Medicus, ſi remediis utatur ſuavibus, & quoad fieri poteſt colore, odore & ſapore gratis; lubentius enim tinctura vel eſſentia dulcis & odorata, vel paucæ & inſipidæ pillulæ, vel exiguus aſſumitur pulviſculus, quam longum & ingratum apozema, aut potiones amaræ vel prodigioſæ, & theria-

cales

cales compoſitiones & nauſeabunda variorum ſimplicium commiſtio, quæ inſuper certa ignorantiæ filia, periculoſa etiam & ſumptuoſa.

XI.

JUcunde curabit, qui ſine dolore vel abſque inſigni moleſtia ægrotum tractaverit, vitando omnia, quæcunque vel animum vel ſenſus ejus offendere poſſunt: concedendo econtra, quæ viſui jucunda oculos delectant: quæ tactui grata & attingenti mollia, quæ in cibo & potu palato ſuavia, in iis præſertim, quæ parum nocere valent, aut quorum levis illata noxa, facile reparari poteſt, curando etiam ut omnia ſint munda, mundiſque vaſculis excipiantur. Nullus adſit miniſtrorum, niſi quem æger libenter viderit: nemo adſtantium vel amicorum cubiculum introeat, niſi cujus adventus & præſentia ægro fuerit gratiſſima. Jucunditatem augebit per omnia Medicus, ſi lenitatis, dilectionis & beneficentiæ affectibus excitatus, erga ægrum fuerit humanus, affabilis, ſuavis & gravis.

XII.

DUm autem ægrorum genio gratificari conatur Medicus, caveat, ne nimia promptitudine in præſtandis ægro obſequiis excedat; quemadmodum enim facilitas mediocris jucunda eſt, & nihil detrahit de authoritate Medici, ita, ſi nimia, non tam ſæpe cedit in Medici contemptum quam ægri perniciem, ſi præſertim concedantur, qua curationis curſum retardare, vel morbi periculum augere poſſunt, ut medicaſtris adulatoribus haud infrequens, dum vel ingratiam ægrorum, cauſa morbifica multum adhuc in corpore luxuriante, dolores Narcoticis ſedant, ſicque ut cum *Rhaſe* loquar, rem magni terro-

erroris componunt; vel appetitui ægrorum unice
enocinantes, nunc frigidam, nunc vinum, nunc ci-
bos ſolidiores, ubi non deberent, porrigunt: nunc
ervorum ritu quibuſcunque juſſis parent, cum ta-
men Medici, ex *Æſculapii* progenie exorti, ægris
dominari, iiſque præeſſe debeant, ſicuti duces exer-
cituum militibus, ac Reges ſubditis. Certe, quam
multi blanda aurium gargarizatione, per deceptorios
hos ſuſurrones inſtituta, ad ſuperlunares ablegati
uerunt, qui ſub rigidis verorum Medicorum præce-
tis, convaluiſſent.

XIII.

Ucunde tandem curabit Medicus, qui minoribus, quoad fieri poteſt medebitur expenſis, haud imi-
ndo illos, qui ægros in maximas inutiles ac ſuper-
acaneas expenſas præcipitant, præſcribendo ad
tentationem potius, vel inſcitiam ſuam multitudi-
e & pretio medicamentorum tegendo, vel Phar-
acopolas, cum quibus ſubinde pacta quædam cir-
umventioſa inſtituunt, ditando, præſcribentes re-
edia tam cara quam rara, quæ ægrum e morbo
onvaleſcentem, in novas pro tot debitis perſolven-
s anguſtias & ægritudines deturbant, ut deinceps
ori potius cupiat abſque medicamentorum ope,
iam cum tanta pharmacorum ſupellectile, ac hæ-
dum ſuorum diſpendio, perire.

XIV.

FElix igitur ille Medicus, qui *tuto*, *cito* ac *jucunde* medebitur. Licet autem reperiantur quidam
ſus, in quibus hæc tria requiſita in curatione
njungi nequeunt, non enim in morbis chronicis
mper cito, nec in illis, qui vomitum deſiderant,
iiſque ſemper jucunde mederi valemus, unde ſpe-

ctan-

ctandum ad id, quod magis urget, anteponendaque ſecuritas celeritati & jucunditati, maxime ubi mortis impendet periculum: ſatius tamen eſt, morbum cum minori jucunditate cito curare, quam ægrorum palato & voluntati abblandiendo, affectum prolongare & exaſperare.

ARTICULUS VIII.

De Officio Medici, in petendo & recipiendo Soſtro.

I.

MEdicis ac Præceptoribus non rei, quam communicant, ſed operæ quam locant, pretium ſolvi, elegantiſſimo loco exprimit *Senec. l. 6. de benefic. c. 34. emis*, inquit, *a Medico rem inæſtimabilem, vitam ac valetudinem bonam: a bonarum artium præceptore ſtudia liberalia & animi cultum, itaque, his non rei pretium, ſed operæ ſolvitur: quod deſerviunt, quod a rebus ſuis avocati nobis vacant, mercedem non meriti, ſed occupationis ſuæ ferunt*. Merito igitur Medico convenit Honorarium, tam pro viſitationibus, quam itineribus, formularum præſcriptionibus, tædio, labore, lectione ac meditatione &c. cum illud *honora Medicum*, non de verbali tantum, ut ita dicam, ſed reali etiam honore intelligendum ſit; ſi enim Juris Conſultus non tenetur gratis conſilium ferre niſi pauperibus, ſi Advocatus pro labore honorarium poſtulare poteſt, multo minus Medicus gratis haud mederi tenetur, utpote ſaluti hominum unice intentus.

II.

LIcet vero Medico competat honorarium pro ſuo labore & diligentia, etſi etiam moriatur æger, dummodo juxta artis præcepta medicinam fecerit,

t nihil ipſi imputari poſſit, quod vel maxime obſervavit *Socrates*, cujus morientis ultima vox erat: *Crito Crito! Æſculapio gallum debemus, quem reddite, nec negligatis*; tamen de mercede cum ægro paciſci, præſertim in morbis dolorificis & acutis, videtur eſſe res, nobiliſſima arte medica indigniſſima, ac mos potius Empiricorum & agyrtarum, qui, dum dolor eſt & occaſio viget, quidquid poſſunt, eripiunt, quod tamen, ſicuti impium, ita arti potiſſimum ignominioſum. Pacta hujuſmodi honeſtis viris avaritiam & ſorditiem: Juriſconſultis extorſionem ſapiunt; quid enim non largiretur in periculo conſtitutus? *pellem pro pelle*, ut legitur *in lib. Job.* *omnia, quæ poſſidet homo, dabit pro anima ſua.* Sicuti igitur de mercede cum ægro paciſci indignum, de illa deliberare durante morbo indecorum & avarum, ita impium, urgente eodem magno & acuto.

III.

CAveat ingenuus Medicus, ne tacito quodam poſtulandi genere, apud ægrotum hanc aut illam veſtem, clinodia, equum, libros, aliamve ſupellectilem domeſticam nimium commendet, neve ab eodem, ſi mercator fuerit, quidpiam emere tentet, aliquam inſerat cogitationem hominibus alioquin ſuſpicioſis, & de lucro ſemper cogitantibus, velle, ſibi offeratur, id quod emit, aut collaudat, artificio quodam id extorquere, quod ipſum oblaturum non confidit, multo minus quidquam ex domo Patientis aſſumere, deteſtandæ avaritiæ indicio, quam ſummopere improbat divinus *ſenex*, dum *lib. de dec. hat.* ſapientem Medicum argenti contemptorem debere eſſe dicit. Idem innuit *Seneca*, ac laudatiſſimo exemplo reipſa teſtatus eſt *Hippoc. Abderites*, qui nunquam ſe pro uſu medicinæ accepiſſe mercedem perhibit; quia Medicina libera eſt & Deorum munus;

quam laudis partem Patri quoque ſuo Medico a
tribuit hoc diſticho *Auſonius*:

Obtuli opem cunctis poſcentibus artis inemptæ;
Officiumque meum cum pietate fuit.

IV.

SIcuti laudabilis mos eſt nonnullorum locorur quo certum pretium certis Medicorum laborib determinatur: ita ſi nihil certi ſtatutum ſit, æquu exigere poteſt ſoſtrum Medicus, cavendo, ne v nimio rigore incurrat ſuſpicionem avaritiæ, vel a jecto nimis pretio ſuſpicionem negligentiæ, quaſi nc adhibuiſſet ea omnia, quæ e re ipſius ægri fuiſſen cum contemptu etiam nobiliſſimæ artis; potiſſimu autem illuc reſpiciet, quid conditio ægrorum fera quid mores poſtulent, & quid morbi eſſentiæ co veniat. Sunt enim alii morbi periculoſiores malign tate ſua, alii diuturnitate tædioſi: alii curatu m gis jucundi &c.

V.

CUi Medico honor curæ eſt, cautum ſe gerat hoc negotio, neque facile Soſtrum ab ægi exigat, quia grati ſponte dant, ingrati vero ne co cti quidem; eſt enim longe ſatius, ut aſſerit *Hippo* a morbo ſervatis ingratitudinem exprobrare, qua male habentes emungere, aut miſeros ſine ope r linquere. Nullus enim Medicorum eſt, qui non e periatur multos etiam gratos: ſubinde autem ho ridam illam, terribilemque faciem, ſi præmia lab ris poſcat, vel ægros, qui vano verborum ſacculc & turgidis promiſſionum, gratiæque ampullis Med cum dimittunt: hinc verborum obliti, elegantiſſ mum *Balthaſ. Zehnii* tractatum de mendaciis, c pite vel paragrapho adaugent, quaſi Jure quodai divi-

ivino vel naturali obſtrictus teneretur Medicus, ut
ırgos illos non in unum ſed complures ſtudiorum
nnos, in libros cariores, in peregrinationes quoque
npenſos ſumptus, in gratioſi tantum aſpectus ſpem,
ut vanæ promiſſionis exſpectationem, ſummo pri-
atæ rei cum damno impenderit, & tandem id lucri
abeat, ut miſerrimum ſervorum ſervum ſe exhibeat.

VI.

NOn decet Medicum eſſe mercenarium, ſed no-
bilem & ingenuam, ut ejus liberalitatem &
romptitudinem ſtudiorum officiorumque, ægri ma-
is experiantur, quam de collatis in illum beneficiis
ut larga beneficentia eidem exhibita, gloriari poſ-
nt. Sublimior, & ſupranaturalis medentis debet eſ-
intentio, ac ſpes æternæ Mercedis, ex obſequio
xinde Deo præſtito. Stolidus enim jure merito ha-
eretur ille Medicus, qui in morbis præcipue ma-
gnis, ſub vili forſan uno vel altero imperiali, to-
a die venalem circumferret animam: qui dum per
nnum, ſæpe etiam complures, plurima præſtitit
fficia, vel nihil, aut vix & ne vix quidem impe-
ialium aliquot munuſculum, ex rejectæ non raro
ıonetæ quiſquiliis accipit; qui pro exiguo ſubinde
ılario, tot aeris excretorumque corruptelas, tot iti-
erum pericula, tot æſtus, tot algores, nimbos, ni-
es, inundationes, tot ægrorum viſitationes in va-
as partes diſtributorum, aut longa locorum inter-
ıpedine diſſitorum, tot prandiorum interruptiones,
t juges vigilias, ſomni interruptiones, vel matu-
s ad gallicinium expergefactiones, tot ſollicitudi-
es & curas ſuſtineret, niſi perenne quoddam offi-
o ſuo rite functis, ſupereſſet præmium.

VII.

IN accipiendo Soſtro Medicus eam moderationem obſervare poteſt quam *Severus & Antoninus* Imperatores prudentibus & advocatis ex publico, ut moris olim erat, ſalariatis, in acceptandis xeniis & donativis a clientibus præſcripſerunt: *neque omnia, neque ſemper, neque ab omnibus*. Nam valde inhumanum eſt a nemine accipere, paſſim viliſſimum, omnia avariſſimum. Præcipue autem pauperibus gratis ſuccurrere ſtudeat, non enim lucri, ſed ſanitatis & charitatis cauſa medendum: immo lucrum tunc maximum eſſe credendum eſt, ſi lucrum negligatur in tempore; quod enim ad ſuperos tranſit, nos ne ſentientes quidem divites reddit & locupletes, hinc placet, quod ſummo cum laudis & honoris titulo; de *Hieronymo Fabricio ab Aquapendente* refert *Polyhiſtor Rhod.* in elogiis virorum Illuſtrium, laudatum Medicum conſtantiſſime omne oblatum munus recuſaſſe, ſeque eodem plane animo erga pauperes quo erga divites ſe exhibuiſſe: id vero eo ipſo effeciſſe eum, ut tot muneribus aureis aliiſque pretioſis & rarioribus ornatus fuiſſet, ut amplum ſatis cubiculum iis exornare potuerit, quibus inibi omnibus bene diſpoſitis, hanc foribus addidit inſcriptionem: *Lucri neglecti lucrum*.

C A-

CAPUT II.

De Officio Medici in ſpecie, & primo quidem, in Affectibus requirentibus Venæſectionem.

ARTICULUS I.

Quibus in morbis Medici officium ſit, ſecarem Venam?

I.

VEnæſectio, cum ſanguinis plenitudinem ad mediocritatem reducat, corpus gravi onere liberet, illudque calorem nativum liberius ventilando, arctioreſque vias & meatus re-rando, alacrius & expeditius reddat: ejus etiam gaſmum & efferveſcentiam ſiſtat: humores ipſi rmixtos per efferveſcentiam, conflagrationem & uſtionem corruptos, vel omnino in putredinem de-nerantes evacuet, ulterioremque putredinem arceat, nguinem ventilando, circulationemque liberiorem ddendo: præterea ſanguinem e vaſis p. n. elaben-n, vel ferociori impetu in partem aliquam irruen-n, vel potius in parte quadam ſtagnantem, re-llat, derivet, eum promptius ad partem ab affecta tantiorem moveat, ſtagnationis incrementum in-beat, ſanguinemque priſtino motui & circulatio-reſtituat; clare elucefcit, eam indicari in mor-excitatis a vitio ſanguinis vel *in quanto*, vel *quali*, vel *in motu*.

II.

His præſuppoſitis officium Medici erit, eam, ceu primarium maxime neceſſarium & utiliſſimum remedium adminiſtrare, in omnibus inflammationibus, tam internis ut *phrenitide*, *angina*, *ophtalmia*, *pleuritide*, *peripneumonia*, *hepatitide*, *inflammationibus ventriculi*, *inteſtinorum*, *meſenter. lien. ren. veſic. uteri &c.* quam etiam externis: neque ſanguis tantum mittendus ratione præſentis, ſed etiam ratione futuræ inflammationis præcavendæ, ut in *fractura*, *luxatione*, *contuſione magna*, *vulneribus majoribus*, *ictu*, *caſu*, *doloribus* cujuſcumque partis *vehementioribus*, in quibus *Galen.* ſe nullum majus inveniſſe remedium fatetur, quam Venæſectionem uſque ad animi deliquium adminiſtratam, niſi viribus jam collapſis & debilitatis.

III.

Venæſectionem quoque adminiſtrari curabit *in febribus continuis*, ubi nimius urget, vel metuitur æſtus, aut nimia turgeſcentia, vel impetus ſanguinis ad caput, pulmones vel alia membra, præſentibus præſertim coindicantibus; cum depletis hac ratione vaſis, laxataque quaſi ſanguinis maſſa, via ſternatur diaphoreticis, purgantibus, aliiſque præcipitantibus in ſtatu morbi exhibendis. *In Intermittentibus*, præſertim ſub hoc climate, non adeo neceſſarium judicabit, niſi adſit plethora, vel urinæ rubræ, craſſæ, ingens cephalalgia, vel metuatur futura febris continua, vel inflammatio alicujus viſceris.

IV.

IV.

N *febribus malignis* quam cautiſſime procedet Medicus, obſervando præcipue ſtatum ſanguinis fe- citantis, an ad diſſolutionem, orgaſmum & ni- am ebullitionem inclinet, an vero ad coagulum, torem ac majorem malignitatem: in poſteriori u parce adhibenda, vel eadem omnino ſuperſe- ndum, præſertim etiam, ſi ab experientia pluri- s nocuiſſe quam profuiſſe conſtiterit: in priori ro, ubi malignitas mitior cum febre ardente ve- mentiori juncta, in ſubjecto præſertim juveni- vel plethorico, & ſi viſceris inflammatio adeſſe l imminere videatur, confidentius & largius ad- niſtrabit.

V.

Pparentibus *petechiis*, *bubonibus*, vel *parotidibus*, intermittet Medicus Venæſectionem, ſi hiſce evacuationibus natura potentior reddita ſit, victricis naturæ ſigna deprehendantur, ut pulſus ralitas, vehementia, dilatatio plenior, febris ac nptomatum remiſſio, cum veris coctionis ſignis: te tamen & parcius adminiſtrabit, ſi erumpant nptomatice, ex ingenti ſanguinis ebullitione, & morum malignorum ac putreſcentium fervore, notis paulo poſt V. S. cucurbitulis, cum levata ſubinde natura, poſt talem V. S. copioſos ſudo- , eoſque criticos erumpere obſervemus. Idem e obſervabit Medicus in *variolis*, abſtinendo a S. eiſdem erumpentibus, ſi eruptio fiat per ebulli- onem *depurativam*, & ex eorum eruptione febris ſymptomata remittant: adminiſtrando econtra, ſit eruptio per ebullitionem *corruptivam* cum fe- intenſiori, anxietate, difficultate ſpirandi, uri-

na rubra, craſſa, aliiſque gravioribus ſymptomatibus, ac minor etiam adſit malignitas. Ante eorum eruptionem Medicus eam adminiſtrabit, ſi ſanguis nimium ferveat, ebulliat, copia turgeſcat, cum impetu caput petat, immineant inflammationes viſcerum, adſint deliria &c. Nam hæmorrhagia narium in principio copioſa, morbum imminuit, ac natura oneris parte levata, reliquum facilius expellit, & vincit.

VI.

MEdicus V. S. quoque inſtituet in omni fluxu & evacuatione ſanguinis copioſiori, ut *hæmorrhagia narium*, *vulnerum*, *hæmoptyſi*, *vomitu ſanguinis*, *mictu cruento*, *dyſenteria nimium cruenta*, *immoderato fluxu menſium*, *hæmorrhoidum &c.* viribus nondum extreme debilitatis, maxime etiam ſi oriantur ex copia & orgaſmo ſanguinis. Idem faciet, in affectibus ex conſueta ſanguinis ſuppreſſione exortis, ut in *ſuppreſſione menſium*, *hæmorrhoidum &c.* niſi affectus jam ſint omnino inveterati.

VII.

SAnguinem præterea mittet *in catarrhis* ac *defluxionibus calidioribus*, ſero cum cruoris maſſa ebulliente & turgeſcente, affectibus *rheumaticis*, *arthritide* univerſali, *mania*, *melancholia*, *apoplexia ſanguinea*, id eſt, a ſtagnatione ſanguinis circa capitis vaſa producta, cum faciei rubore & venarum turgeſcentia, quæ nullo alio remedio citius curatur, quam per V. S. in ipſo curationis veſtibulo ſtatim inſtitutam. Item in *palpitatione cordis*, in qua *Galen. 5. de loc. affect. c. 3.* fatetur, ſe nunquam inutiliter in hoc affectu venam ſecaſſe In *dyſpnoea*, quæ fit ſine ſtertore, & uno verbo in omnibus aliis

affectibus, qui vel a ſanguinis copia, vel ejuſdem vitioſa qualitate, vel præpoſtero ejus motu oriuntur: ſicuti econtrario nullo horum urgente, omittitur, ut in *phthiſi*, *hectica*, *paralyſi*, *aſcite*, *tympanitide &c.*

VIII.

ULtimo tandem pro cura prophylactica Venæſectionem ſuadebit Medicus, ſemel vel bis in anno adminiſtrandam, qui ſanguine abundant, & quibus nec integrum, nec-commodum eſt, exactam ſervare diætam & clinicam agere vitam, cum nulla alia ſuppetat ratio valetudinem ſuam tuendi, & vitam in longam ſenectutem producendi, quam vel per exactiſſimam diætæ rationem, vel per purgationem, & V. S. Semel vel bis in anno, vere nempe & autumno inſtitutam. Qui enim ſobrie haud vivunt, ſingulis diebus aliquid crudi humoris addunt, qui ſenſim & ſenſim adauctus ac putreſcens, lethales excitat affectus, ut adeo plures fere hac de cauſa pereant.

ARTICULUS II.

De Officio Medici, in obſervandis Coindicantibus, & Contraindicantibus Venæſectionem.

I.

IN Venæſectione præcipue obſervabit Medicus permittentia vel prohibentia, cum theſaurus vitæ in ſanguine ſit reconditus, ac *Helmontio* teſte, vires vitales & ſanguis ſint correlativa; hinc oculus dexter præcipue ad vires, ſiniſter ad morbum dirigendus. Intelliguntur autem per vires præcipue vitales, quæ ſunt debiles, vel per *reſolutionem*, ſeu

ab

ab immodica evacuatione, ſeu a morbi diuturnitate vel doloris atrocitate vel labore, inedia, vigiliis &c. & cognoſcitur per pulſum continuum, parvum, languidum ac valde frequentem; vel per *ſuffocationem* ſeu *oppreſſionem*, ab humorum copia, & cognoſcitur ex pulſu vario, confuſo & inæquali, & quod nulla cauſa externa reſolvens præceſſerit. Sicuti igitur viribus non reſolutis, ſed ſuffocatis & oppreſſis convenit V. S. & quidem larga: ita viribus nonnihil imbecillibus, mediocris: reſolutis vero & plane proſtratis nulla, cum non deceat exhauſtos ſpiritus vitales magis exhaurire.

II.

Cum vires inſignem a rebus ſecundum naturam, præter naturam, & non naturalibus mutationem patiantur, de iis etiam conſiderationem inſtituet Medicus, & primo quidem *de ætate*. Ex ætatum numero ſanguinis miſſionem coindicat *ætas florens*, inter pueritiam & extremam ſenectutem media. Pueris *Galen.* Venæſectionem prohibet, eamque ante 14. annum non vult adminiſtrari; Medicus tamen in ſeptennibus, octennibus, decennibus &c. detentis morbis acutis a ſanguinis copia, ejuſque effervefcentia exortis, tutam & neceſſariam judicabit, præſertim ſi validiores, venis amplis ac copia ſanguinis præditi. In admodum natu parvis tutius eſt abſtinere his in locis, quia vires in tam tenella ætate debiles, fermenta viſcerum in primo flore, unde facile exhauriuntur, habitus corporis tener ac facile reſolubilis & perſpirabilis, ac aliud eſt in Gallia, aliud in Italia, aliud in Germania Medicinam facere.

III.

IN Senibus idem *Galen.* poſt annum 60. Venæſectionem prohibet, quia ſenes frigidi, ſicci, debiles, & ob ſanguinis ac ſpirituum penuria, ejus noxam vehementer ſentiunt. Interim tamen eam admittet Medicus, morbo acuto id exigente, ac validioribus viribus exiſtentibus, quæ non ſemper dependent ex numero annorum, ſed ex muſculoſo, & bene habito corpore, cum pulſu magno & venis amplis; cavendo tamen ne decipiatur Medicus, inflatis in ſenibus venis, cum ſæpe a flatibus oriri poſſit talis venarum diſtenſio. Sicuti autem permittitur V. S. morbis acutis eam exigentibus, ita eadem in ſenibus limitatur, ut parcior fiat ejuſdem evacuatio.

IV.

MUlier, molliore habitu & frigidiori temperie prædita, V. S. minus tolerat, quam Vir. In Gravidis fœtus in utero etiam non impedit V. S. urgentibus præſertim morbis acutis, vel aliis abortum minitantibus, eam tamen moderatur, ratione quantitatis. *Hippoc.* enim 5. *aph.* 31. *Mulier utero gerens, vena ſecta abortit.* (intellige venæſectionem largiorem, & antiquis ad libras conſuetam, ut fœtui alimentum ſubtrahatur) Sicuti autem urgentibus morbis acutis Venæſectio in gravidis permittitur, & teſte experientia, innoxie adminiſtratur, præcipue a primo menſe uſque ad quintum: cautius vero mediis & poſtremis, & quidem in partibus ſuperioribus, ut mediana vel ſalvatella; ita eam pro præcavendo abortu, circa medium geſtationis tempus, vel ultimis temporibus pro facilitando partu, non temere & ex conſuetudine tantum, ſed conſidera-

deratis probe indicantibus & prohibentibus, adminiſtrandam curet Medicus; nempe in plethoricis tantum, & copioſos alias menſes habentibus, ubi abortus periculum imminet a copia ſanguinis, fœtum obruente & ſuffocante, quo in caſu præſentiſſimum eſt remedium V. S. ſæpius etiam quandoque repetita, hinc etiam accidentia gravidis ſupervenientia, ut inappetentia, vomitus &c. cum ex ſanguine retento, impuro & cacochymo (meliore fœtui in alimoniam cedente) oriantur, a Venæſectione ſublevantur: immo in totum auferuntur, ſi uſque ad ſolutionem ſymptomatum ſingulis menſibus iteretur, cum econtra a purgatione magis exacerbentur.

V.

QUoad *temperamentum*, V. S. magis coindicat *ſanguineum*, minus *bilioſum*; omnium minime *melancholicum & pituitoſum*; quod ad *habitum corporis*, eum magis coindicat *carnoſus*, veniſque latis præditus: ſicuti econtra difficulter V. S. ſuſtinet *præpinguis* & obeſus, uti & habitus omnino raræ & *gracilis* naturæ, cum venarum exilitate, Gracilitas enim corporis, cum venarum latitudine magis permittere ſolet V. S. Quoad *anni tempus*, eam magis coindicat *vernum*: hinc *autumnale*, minus *hyemale*, ac omnium minime *æſtivum* ac caniculare. Quoad *regiones*, largiorem V. S. tolerat *temperata*, hinc *calida & ſicca*, minime autem *frigidior*, unde in Germania cautius, quam in Italia, Gallia, Hiſpania &c. vena ſecanda, qua copioſiori, homines etiam apparenter robuſtos, in animi deliquium, cachexiam, hydropem, vel alios morbos incidere, obſervamus.

VI.

QUoad *conſuetudinem* alacrius & levius Venæſectionem perferunt *aſſueti*, quam non aſſueti & hæmophobi. Licet autem non tanta ſit vis conſuetudinis, ut ſemel detractus ſanguis, neceſſario dein ſingulis annis ſubtrahi debeat: præſertim ſi altero anno non adſit idem indicans, ac cauſa venæſectionis ſublata ſit; tamen ejuſdem multa habenda ratio, cum experientia conſtet, V. S. aſſuetos ſtatis vicibus in vena pungi ſolita, titillationem ſentire, natura quaſi ad ſolitas evacuationes monente. Quoad *victum*, magis evacuandi utentes eodem *pleniori* & liberaliori: parcius *frugaliter* victitantes. Quoad *animi pathemata*, Venæſectionem impediunt *ira*, *triſtitia*, *timor*, quo etiam reducuntur *vigiliæ* ac nimius *venereorum* uſus: ſicuti econtra eam indicat *terror* ſubitaneus, pro ſuffocatione cordi ex cruoris ſtagnatione impedienda.

VII.

E*Vacuationes*, tempore V. S. coincidentes, ſi ſint *ſanguinis*, & accedant pro quantitate cauſæ, ut ſint veluti criticæ *perfectæ*, nihil innovandum, teſte *Hippoc.* 1. *aph.* 20. ſi *diminutæ*, adjuvandæ, & V. S. adminiſtranda, evacuando tantum, quantum conjunctis evacuationibus cauſa morbifica requirit. Si nimiæ, prius ſiſtendæ, in quem finem etiam locum habere poſſet V. S. revulſoria. Si ſint evacuationes *aliorum humorum*, ſed per *alvum*, vel *vomitum* vel *habitum corporis*, vel *abſceſſum &c.* eodem fere modo procedendum, & criticæ perfectæ, naturæ relinquendæ: diminutæ, per loca conferentia adjuvandæ: hinc pro exigente neceſſitate Vena ſecanda.

AR-

ARTICULUS III.

De Officio Medici, in conſiderando Loco, & Quantitate Venæſectionis.

I.

LOcus Venæſectionis adminiſtrandæ ſpecificatur, tum ab affectu, exigente vel revulſionem, vel derivationem, vel evacuationem, tum a ſitu partis affectæ hujus vel illius, Venæ apertionem requirentis, *Revulſio*, quæ eſt ſanguinis in quadam parte ſtagnantis, in contraria vel oppoſita evacuatio, ſi ſit *univerſalis*, contrarietatem obſervat reſpectu totius corporis, & in eo contrarios terminos reſpicit, vel a capite ad pedes, vel a dextris ad ſiniſtram & viciſſim: ita tamen, ut non ſimpliciter pars diſtantiſſima requiratur, ſed attendenda origo fluxionis, tum vaſorum communio cum parte affecta. Si *particularis* & *localis*, in uno membro contrarios terminos reſpicit, & quidem vel a parte poſteriore ad anteriorem, vel ab interna ad externam & viciſſim, licet hæc potius ad derivationem referenda, nec facile in principio, corpore pleno inſtituenda. Sicuti autem revulſio ſanguinem ſtagnantem in contraria diſtantiori evacuat, dum reliquus ſanguis promptius ad venam apertam fluit, & imminuta ejus quantitate, ſanguis ſtagnans a vicinis vaſis depletis reſorbetur, ac motui circulari reſtituitur: ita derivatio in proximiori, & evacuatio ex ipſa parte affecta evacuat.

II.

CIrca Venarum electionem, ſtante circulari ſanguinis motu, non amplius ſuperſtitioſus ſit Medicus. Nulla enim hic ordinis prærogativa ſpecialis,

ſis, neque ulla Vena datur, cujus ſectio ſpecialiter medeatur determinatæ alicui parti vel morbo. Communiter in praxi, pro evacuatione in febribus ſecatur *mediana*, utpote tutiſſima, cui arteria non ſubjacet; vel *Baſilica*, cui tamen arteria ſubjacet. *Cephalica brachii* ramus ceteris exilior eſt, minuſque in praxi obſervabilis; interim una vel altera non apparente, altera magis conſpicua aperienda, cum omnes hæ Venæ æquales ſint rivuli, ex eodem flumine ſanguinem haurientes: eadem Mediana vel Baſilica *evacuationis* cauſa ſecatur, in affectibus omnium illarum partium, quæ ſunt ſitæ inter claviculas & renes, ut *Cordis*, *pulmonum*, *epatis*, *lienis*, *ventriculis*, *renum &c.* uti etiam *revulſionis* gratia in omnibus affectibus partium inferiorum, ac etiam ſuperiorum ſupra claviculas, ut *Colli*, *faciei*, *capitis &c.*

III.

AN *dextra* vel *ſiniſtra* ſecanda, deſumitur ex habita ratione vel revulſionis, vel derivationis vel evacuationis: ſic v. g. in pleuritide dexteri lateris, ut vera fiat revulſio, ſi Medicus in principio vocetur, & adſit inſignis plethora, in ſiniſtro latere, utpote parte oppoſita Vena ſecanda. Secus & ordinarie per derivationem potius ex brachio partis affectæ, unde ſtatim inſigne doloris emergit levamen. Evacuationis cauſa dextra magis aperiri ſolet, niſi in affectibus lienis, ubi ſiniſtra præfertur, ut ſervetur rectitudo & vaſorum communio. In Venæſectione præſervativa, verno tempore dextri: autumno ſiniſtri brachii vena tundi ſolet, non autem neceſſario debet.

IV.

IV.

V*Enæ cephalica manus*, & *Salvatella*, incidi ſolent, ſi vel in brachio nulla Vena ſit conſpicua, quæ tundi poſſit, vel virium adſit minus robur, cum tardius, & minori cum debilitate evacuent, aut majus immineat periculum ex V. S. largiori, ut in graviditate. Apertio Salvatellæ in febre quartana pluribus experimentis laudata, ſolido caret fundamento, & nulla ratione fulciri poteſt. *Vena frontis*, derivationis gratia ſecari ſolet in affectibus capitis, ut *phrenitide*, *mania*, *dolore capitis*, *ophthalmia &c. Venæ ſublinguales* ſeu *raninæ*, ejuſdem cauſæ gratia aperiuntur, præſertim ſi turgidæ ſunt, *in dolore capitis*, *prunella* ſeu *inflammatione & ardore linguæ*, in qua mature aperiendæ; item in *angina*, in qua etiam, ubi febris haud adeo magna, nec corpus plethoricum, vel ſolæ apertæ, præcavent faucium anguſtiam, dum anginæ ſentitur principium.

V.

V*Ena ſub genu* utriuſque cruris, ſecari ſolet in pedibus ulceratis. *Saphena*, in ſuppreſſione menſium, & exinde oriundis affectibus, licet in plethoricis & ſuppreſſione antiquiori, plures prius ex brachio, hinc ex pede mittant Medici. *Iſchiatica*, in coxendicum dolore. *Cephalica pedis* ad pollicem, vel quæ eſt *ad minimum pedis digitum*, in affectibus capitis pro revulſione, in febribus quoque continuis, ſi adſit æſtus & dolor lumborum, cum urinis rubris craſſis, vel materia caput petat cum cephalalgia, vigiliis, imminentibus deliriis, quo in caſu poſt unam vel alteram Phlebotomiam in brachio adminiſtratam, hæc Vena pedis ſecanda. Convenit etiam

[e]tiam derivationis gratia, in affectibus renum ac [p]artium infra eos exiſtentium, ut veſicæ, uteri &c. [I]nterim quod de Venis brachii, hoc etiam de Ve[ni]s pedis dicendum, parum nempe intereſſe, vi ſan[gu]inis circulationis, quæcunque tandem tangatur, [cu]m omnes ſint ramuli unius trunci, licet Medicus [su]binde accommodare ſe debeat vulgari praxi.

VI.

QUantitas emittendi ſanguinis deſumitur ex morbis magnitudine ac virium robore, tantumque [e]vacuandum, quantum morbus exigit, & vires to[le]rant. Ratione *magnitudinis morbi*, *Galen.* in febri[bu]s ardentiſſimis, maximis phlegmonibus, & dolo[rib]us vehementiſſimis, ſanguinem ad animi deli[qu]ium mittendum eſſe ſuadet, modo vires ſint va[li]dæ, quod tamen hoc tempore obſoletum, ejuſque [lo]co repetita commendatur V. S. præſertim in pau[ci]tate ſanguinis, debilitate corporis, & ubi magis [re]vellendum; abſtinendum etiam a V. S. *Neroniana* [di]cta, ſeu apertione duarum vel trium venarum ſi[m]ul & ſemel, eodem tempore.

VII.

[I]N *Inflammationibus*, *Hippoc.* ſanguinem ad coloris mutationem uſque mittendum eſſe jubet, [si] in prima, vel ſecunda V. S. appareat crudus, [p]uitoſus & aquoſus, eadem continuanda uſque [du]m appareat rubicundus, & viciſſim; cujus præ[ce]pti obſervatio, licet in praxi ſæpe optime ſuc[ce]dat, pertinaciter tamen coloris mutatio expe[cta]nda non eſt, cum vires prius deficere poſſent. [N]onnulli ſanguinis emittendi quantitatem, ex la[ng]ſcente fluxionis impetu ac pulſus mutatione col[lig]unt, quæ tamen non ſemper expectanda, cum

in robuſtioribus non niſi plurima ſanguinis jactura facta, ſuccedant.

VIII.

TUto procedet Medicus, in quantitate ſanguinis emittendi detrahendi, ſi largiorem adhibeat, vel eam pro neceſſitate repetat, ubi major ſanguinis effervescentia, major ſanguinis copia, ætas florens, temperamentum ſanguineum, venæ latæ & amplæ, regio ac tempus anni calidius: parcius econtra, & præſertim in Germania licentioſa illa & prodiga venarum apertio, nonniſi urgente admodum indicatione inſtituenda, idque ſaltem permittentibus, nec contraindicantibus viribus, cum ſanguis ſit vitæ theſaurus, & copioſior V. S. ſpiritus exhauriat, calorem innatum diſſipet, viſcera languefaciat, cruditateſque generet; hinc teſtatur experientia, aliquos ex phlebotomia copioſa in morbos incidiſſe longos, nonnullos in reliquum vitæ tempus frigidos, aut decoloratos ac cachecticos additos fuiſſe: alios incidiſſe in morbos exitiales ut hydropem, diſpnæam, hepatis ac ventriculi imbecillitatem vel tremorem, paralyſin, apoplexiam. Tutiſſimum igitur eſt, a Mediocritate non recedere: & ad ventilatoria V. S. ad Unc. 4. 5. & in evacuatoria, ad Unc. 6. 8. 9. &c. pro una vice emittere.

ARTICULUS IV.

De Officio Medici, in conſiderando Tempore Venæſectionis.

I.

Um *tempus* V. S. aliud ſit *commoditatis*: aliud *neceſſitatis*, vel aliud ratione *therapeuticæ*: aliud tione *prophylacticæ*; ambo quam maxime conſidenda. Ratione curæ therapeuticæ, urgente neceſſite, ut in angina, pleuritide vehementi, contuſio: magna, caſu, hæmorrhagia enormi, apoplexia, tarrho ſuffocativo &c. nulla habenda ratio diei, ræ & temporis, ſed quantocyus adminiſtranda, iam neglecto prævio clyſtere vel laxativo, cum morbi ita ſint comparati, ut niſi iis V. S. ſubi- occurratur, æger in præſentaneum conjiciatur vi- periculum.

II.

Odem modo acceleranda V. S. in febribus continuis, ac ab initio ſtatim, vel ſecunda aut ter- die ſanguis detrahendus eſt, modo ventriculus l primæ viæ nulla humoris corruptela, vel crudi- e refertæ ſint, quo in caſu clyſter vel laxativum æmittendum. Nam, 2. *aph.* 29. *incipientibus mor-, ſi quid movendum videatur: move; cum vero con- unt ac vigent, quieſcere melius eſt.* Principio ne- cto, etiam in augmento Venam ſecare licet, mo- abſit malignitas, vireſque non ſint reſolutæ, nec oxime immineat criſis. In *febribus intermittentibus*, v. gr. tertiana, etiam poſt tertium, immo quar- n paroxyſmum & ultra, commode ac tuto Ve-

E 2 nam

nam ſecabit Medicus, quia in his febribus interdum cacochymia multa & ſanguis paucus; interdum ſanguis a principio copioſus, & cacochymia in maſſa ſanguinea cum urina rubra, craſſa, turbida: interdum e contra; unde pro horum varietate Vena nunc citius, nunc tardius ſecanda: nunc prorſus V. S. intermittenda.

III.

IN *febribus continuis* legitimum tempus V. S. eſt remiſſio febris, ſi autem nulla ſit, ut in febribus ſynochis, eligenda hora matutina, quia tunc omnia corpora magis vegeta. In *Intermittentibus* tempore apyrexiæ Vena ſecanda. Si V. S. ſit reiteranda, & quidem evacuationis cauſa, præcipue in acutis & morbis univerſalibus, eadem die fiat. In his enim ſubito corpus in alium ſtatum transferendum, ac ſæpe evenit, ut morbus mox principium percurrat, ac poſtmodum V. S. ambigua fiat: ſi revulſionis cauſa, diverſis diebus repetenda eſt, ut natura contrario motui diverſis vicibus, & intervallo interjecto aſſueſcat magis. Si in uno eodemque affectu, & purgatione, & V. S. opus ſit, præſtat V. S. purgationi (intelligitur autem radicativa, non lenitiva,) præmittere.

IV.

RAtione curæ prophylacticæ, ſeu in V. S. electa, in qua commodum tempus expectare poſſumus, inter anni tempora, ob temperatam ejus qualitatem opportuniſſimum eſt *vernum*, teſte *Hippoc.* 7 *aph.* 53. ubi ait. *Quibus ſanguinem e venis detrahere convenit, iis vere ſecanda eſt vena*, hinc *autumnale*, quod etiam aliquid de calore remittit. Eligenda

dies

ies ſerena, minimeque turbida. Horæ etiam ante-
omeridianæ aptiſſimæ, quia tunc temporis peracta
oncoctio, & ſolis ortus animum reddit hilariorem.
ligendi dies, in quibus non occurrit violenta quæ-
am conſtellatio, aut ipſum novilunium vel pleni-
nium, aut quadratura aliqua. Quoad lunam, in
igmento ejus inſtituta efficacior, & commodior eſt,
iam in ejuſdem decremento, quia natura priſtinas
inc temporis vires citius recolligit.

V.

VUlgo etiam attenditur ad ſigna *Zodiaci*, ex quibus pro adminiſtranda V. S. faventia po-
int, *arietem*, *libram*, *arcitenentem* & *amphoram*, mi-
is faventia, *taurum*, *geminos*, *leonem*, *virginem* &
prum; medio modo ſe habentia, *cancrum*, *ſcorpio-
m* & *piſces*. Sed multis præſtantibus viris, hæc ſi-
ia ne minimum quidem valent ad legitimum Phle-
otomiæ uſum, cum jam aliquot viginti gradus à
iſtina ſua ſtatione receſſerint, in quo olim Venæ-
ctionis uſui fuerunt deſtinata. Sic pariter partitio
rporis humani in diverſa *Zodiaci* ſigna, dum *arie-
n* capiti, *taurum* collo &c. adſcribunt, abſurda
t & phantaſtica; hinc metus in V. S. in dictis ſi-
iis contrariis celebrata, de nihilo eſt, cum omnia
it contra rationem & experientiam.

VI.

NOn approbet Medicus Tabellam hanc infra ap-
poſitam phlebotomicam, mendaciſſimam &
poſtoriam, principio ſtolidiſſimo, numerorum nem-
delirio & chimæricæ calculationi innixam, ac
irium pene manibus, & multorum calculis ober-

rantem. Sicuti autem Medicus, Tabellæ hujus ſan toribus fungum pro crebro, ac peponem pro cord relinquit; ita ſubinde connivere poteſt, ne ob vali dam nonnullorum impreſſionem, ſolus metus idem efficiat, quod in morione illo aulico, qui per jo cum a lictore ſic inſtituto, virga percuſſus, gladium tamen eſſe ratus, nihilominus exanimatus cecidit.

TA-

TABULA
GENERALIS

cundum quam V. S. pro recepta ſuperſtitioſa vulgi conſuetudine inſtituitur; ubi prima dies a novilunio numeranda, ita tamen, ut ſi novilunium horis ante meridianis incidat, illas dies pro prima accipiatur: ſi autem horis pomeridianis, inſequens pro prima numeretur.

ies		Dies		Dies	
1)		11	bona, aliis mala	21)	
2)		12	bona	22)	
3)	mala	13)		23)	bona
4)		14)	mala	24)	
5)		15)	bona	25)	
6	bona	16	mala	26)	
7)		17	bona, aliis mala	27	extreme mala
8)		18	bona	28	bona
9)	mala	19)	mala	29	mala
10)		20)		30	mala

ARTICULUS V.

De Officio Medici, in, ante, & poſt V. S.

I.

UT Venæſectio rite inſtituatur, quædam ante, quædam in, & quædam poſt eam conſideranda. Præparatio eam præcedens conſiſtit in hoc, ut 1. præcedentibus aliquot diebus, vires crapula aut forti exercitatione non opprimantur. 2. Primarum Viarum præcedat evacuatio, morbo inducias ferente, vel ſi ventriculus ciborum ingluvie aut crapula obrutus, vel alvina regio excrementis onuſta. 3. Animus patientis excitetur, ne per mœrorem vel conſternationem motus ſanguinis impediatur. 4. Patiens reficiatur, cui præſertim eximius oris ventriculi ſenſus, per ſuccum acidiuſculum *limon. granat.* vel ovum recens ſorbile, hauſto deſuper vino generoſo, vel juſculum eupeptum, non tamen longe a Venæſectione aſſumptum. 5. Moderata fiat deambulatio & commotio membri, in quo V. S. inſtituitur. Sic præſertim altiores & profundiores habentes venas, brachium prius commoveant, frictiones in eo inſtituant, vel grave quoddam pondus manu geſtent.

II.

PRæterea 6. Si in manibus vel pedibus inſtituatur Phlebotomia, partes hæ in aquam calidam imponendæ, ut probe incaleſcant, rubeſcant, & venæ magis conſpicuæ evadant. 7. Venæ brachii ordinarie ante prandium, niſi aliud ſuadeat neceſſitas: ſublinguales & pedum 3. vel 4. horis poſt prandium ſecari ſolent. 8. Non fiat V. S. ſtatim a ſomno: ſed hora ante pomeridiana eligenda, nona nempe vel decima &c. 9. Situs ægri ſupinus ſit ſedens,

ſens, vel decumbens in valde languidis vel debili-bus, aut nimium meticuloſis, vel animi deliquio obnoxiis.

III.

IN ipſa V. S. 1. Pars incidenda prona collocanda. 2. Eadem pars liganda tribus ſupra locum incidendum digitis: in ſublingualibus ac Vena frontis, collum moderate conſtringendum, ligatura nunc leviori, vena ſatis apparente, nunc ſtrictiori in casu contrario, nunc dupla, ita ut una etiam infra locum incidendum inſtituatur, vena exiſtente tremula ac inconſtanti. 3. Vena oculis haud apparens, mollitie & digitorum attactu præterfluentem ſanguinem ſentiente exploranda, notanda, ac modeſte ferienda, per tranſverſum in Venis brachii ac ſublingualibus: per rectitudinem in Vena frontis ac reliquis. 4. Major fiat apertura, ubi ſanguis copioſior & craſſior evacuandus, ut in melancholicis ac pituitoſis: minor, ubi ſubtilior, tenuior & magis bilioſus. Inſtrumentum Phlebotomicum venarum varietati, ſitui, & foramini nunc ampliori, nunc minus amplo faciendo reſpondeat. Tutiſſime aperitur vena ſcalpello, ſeu ferro inciſorio.

IV.

PRæterea 5. antequam Vena aperiatur, cavendum, tactu præcipue ante ligaturam explorando, ne vel Arteria ſub baſilica latens ſecetur, & ſanguis arterioſus, tenuis, rubicundus ſaltatim egrediatur, cum maxima virium debilitate, ac metu aneuriſmatis, vel Nervus ſub mediana, vel tendo ſub utriſque, unde dolor ingens, tumor, ſtupor, reſolutio, convulſio &c. 6. Vena aperta ſuperius vinculum laxandum, ſanguinis ſegnior fluxus, pugno arctius adducto, vel compreſſo halitu, aut excitata tuſſi vel ſcreatu, promovendus. 7. Sanguis viribus

con-

conſtantibus una vice: eis non conſtantibus iteratis vicibus; oppreſſo interdum venarum oſculo emittendus. 8. Si ſanguis craſſus, niger, putridus effluat, fluxus minus impediendus & ſiſtendus, quam ſubtilior, tennior, & colore magis rubicundus, virium tamen ſemper habita ratione.

V.

INſuper, 9. dum Sanguis emittitur, 3. ſaltem pelviculis, ſtanneis, terreis, vel vitreis excipiendus, reponenduſque loco, quo nec ventus, nec fumus, nec pulvis aut ſol eum afficere poſſit, 10. Imminens quandoque animi deliquium, ex timore, vel majori evacuatione oriundum, & cognoſcibile, ex remiſſiore ſanguinis fluxu, pallido faciei colore, oſcitatione oculorum vertigine, aurium tinnitu, pulſus mutatione, ſingultu, nauſea &c. tum prohibendum, vena digito ſubinde obturata, *ſal* ori indendo, labia eodem fricando, vel *aquam frigidam* ore geſtando, eamque ſæpius expuendo; tum præſens removendum, ſupino decubitu, ac injecta ex inſperato in faciem *aqua frigida*, vel *acet. roſ.* ſuaveolentibus nari adhibitis, exhibitione *juſculi*, vel *vin. generoſ.* cum *confect. alk.* vel *julep. vit.* parati ex 2. *vitell. ov.* cum *unc. 6. vin. alb.* & *ſacch. fin. unc.* ss. 3. *gutt. ol. deſt. cinam.* vel cochl. *aqua cinam. bugloſ.* vel *cum vin. parat.*

VI.

SI loco Venæ, caſu aperiatur Arteria, illico foramen claudendum, ac *lamina ſaturni*, vel *nummus argenteus* inter 2. linteola apponatur cum forti ligatura, vel applicetur Catapl. ſtegnot. *Galen.* ex *thur. aloe pil. lepor.* cum *album ov.* hinc membrum diu extenſum ſervandum, ac in oppoſita parte pro revulſione Vena ſecanda. Si Nervus vel tendo læ-

datur,

ſtatur, mox *ol. deſtillat. terebinth.* vel *ol. deſtill. cer.* calidum vulnuſculo inſtillandum, vel accipiendo ad unc. 1. *ol. deſt. tereb. ſpirit. vin. drach.* 1. & *euphorb. dr.* ss. appoſito deſuper Emplaſt. *ex tereb. cer.* & modico *euphorb.* Si Vena pertuſa intumeſcat, apponatur *ol. rut.* vel *ruta oleo cocta*, vel *vin. calid.* cum *ſal. mixt.*

VII.

POſt Sanguinem ſufficienter emiſſum, vinculum enodandum, manus dilatanda, brachium extendendum, vulnus detergendum ac deligandum, ſuperimpoſito *goſſypio oleo tincto*, ſi V. S. ex eodem vulnere ea die reiteranda, vel *ſplenio vino madido*, ſi Vena magis coarctanda, vel etiam *nummo argenteo* inter 2. linteola applicato, ſi Sanguis difficulter ſiſtatur; quo in caſu etiam prodeſt *crepit. lup. vitriol. uſt. goſſyp. uſt. lanug. cydon. &c.* Facta deligatione, brachium in media figura detinendum, quieſcendum; omniſque tam animi, quam corporis contentio vitanda. Vulgus poſt V. S. ſomnum tota die prohibet, tum ne foramen nondum coalitum in ſomno aperiatur, tum ne calor exiguus interiora petens, in ſomno ſuffocetur; ſed quia primum diligenti adſtantium cura, & probe facta deligatione præcaveri poteſt: poſterius vero verum non ſit, niſi forſan immodica fuerit ſanguinis evacuatio, aut timiditas acceſſerit, quæ animi deliquium inferre poſſit; ideo nihil obſtat, quin ſaltem poſt cibum, vel paucis a V. S. horis ſomnus iniri poſſit.

VIII.

HOra una aut altera elapſa, alimentum euchymum temperanter ſumendum, ne coctio lædatur, & anſa novæ vitioſorum humorum ſaburræ admini-

miniſtretur. Brachium eo die vehementi motu haud agitandum, vitetur aer intemperatus, moderentur animi pathemata; animus ſit hilaris, tranquillus, ſeponantur labores, & ſeria negotia, ac judicium ſanguinis, pro conſervatione ulteriori ſanitatis, non negligatur.

ARTICULUS IV.

De Officio Medici, in Sanguine per V. S. emiſſo, judicando.

I.

QUoad judicium de Sanguine miſſo ferendum officium Medici eſt, conſiderare ejus colorem, conſiſtentiam, ac ſerum. Optimus erit ſanguis, qui bene fibroſus, æqualis ac unius ſubſtantiæ, epatis parenchyma repræſentet, ruborem cum ſplendore floridum exhibens, ſupernatante ſeroſa materia, in debita ac proportionata quantitate & qualitate.

II.

QUoad *colorem*, *ruber* & *floridus*, pauca aqua ſuperfuſus, bonam valetudinem indicat. Interim in acutis ſanguinem impenſe coloratum, morbi maligni ſignum eſſe plures aſſerunt; hinc etiam, teſte *Baglivo* olim Romæ obſervatum, omnes fere ab acutis morbis evaſiſſe, quorum ſanguis V. S. extractus, cruſta alba atque glutinoſa præditus erat: econtra mortuos, quorum ſanguis valde rutilans erat, cum ſuperficie nimium rubicunda. *Ruber* & *ſpumoſus*, niſi ſpuma per accidens ex defluxu ſanguinis excitetur, copiam, fervorem, orgaſmum ac ebullitionem ſanguinis denotat. *Nigricans* vel *maculis nigris* ſpectabilis, ejus per lentam phlogoſin

adu-

duſtionem ac humorem melancholicum, *albus* pituitam, & ſi ſimul *ſpumoſus*, multam ejus progeniem, tuſſes, raucedines, & catarrhos excitantem innuit. *Flaveſcens*, *viridis*, flavam aut retorridam bilem; *lividus*, & *cæruleus*, dolores circa lienem, ac humoris melancholici, aliorumque peccantium abundantiam; *variegatus*, inſtar marmoris, inſignem humorum in M. S. confuſionem putredini obnoxiam ſignificat. Color *cinereus* extremam aduſtionem arguit.

III.

QUoad *conſiſtentiam*, Sanguis, qui *lente* effluit (quod nonnunquam etiam provenit, vel ob foramen non ſatis amplum, vel ſanguinis copiam aut paucitatem, vel timorem, aut venas flatu turgidas) & picis inſtar digitis adhæreſcit, uti & fundo pelvicularum; ac celerrime concreſcit, concretuſque difficulter finditur, *craſſior* eſt, ac obſtructiones indicat. *Tenuior* econtra, qui tardius concreſcit, faciliuſque finditur, & ad bacilli attactum diffluit; hinc imperfectam hæmathoſin, viſcerumque eidem inſervientium debilitatem ſignificat. Qui *variegatus* multum, pelliculam duntaxat de ſe emittit tremulam & mobilem, ſub ea continens ſubſtantiam fibris prorſus deſtitutam, vel minus cohærentem, ut attactus in partes diffluat, *putridus* eſt, ac ſanguinis corruptelam denotat. Qui *cruſta alba*, *glutinoſa*, *viſcida*, & quandoque *denſa* ac *diaphana*, ruptu & fiſſu difficili præditus eſt, *crudior* eſt, denotans portiones fermentibiles in M. S. in ſtatu cruditatis exiſtentes, perfectamque coctionem nondum adeptas.

IV.

IV.

QUoad *ſerum*, illud *modicum* & colore *pallidum*, conveniens eſt ac naturæ proportionatum. *Nimis copioſum*, maſſa ſanguinis veluti Inſula circumdata eidem ſupernatante, arguit, vel prægreſſum potum liberaliorem, vel obſtructionem aut imbecillitatem renum, vel viſcera ſanguinificationi dicata infirma, vel inſufficientem per urinas aut inſenſibilem tranſpirationem excretionem: *pauciſſimum*, aut *nullum*, cauſas contrarias indicat *Nimis flaveſcens*, bilem vel ſalium lixiviorum copiam denotat. *Cæruleum & lividum*, ſplenis affectuum comes, *Album & lacteum*, vel alimenta intempeſtive & præpropere ante V. S. aſſumpta, & in chylum converſa, vel viſcerum hæmathoſi dicatorum, & ſanguinis intemperiem ac debilitatem innuit. Sanguis *male olens*, licet rarus ſit, putredinis ac corruptionis index, ac mortis prodromus. Probitas ſanguinis in pedis vel manus ſectione in calidam effuſi, dignoſcitur, tum ex laudabili ejus colore, tum ex fibris, ſanguine virgula conquaſſato apparentibus, & quidem inter ſe cohærentibus, neque tractu facile diſrumpendis.

ARTICULUS VII.

De Officio Medici, in præſcribendis Remediis poſt judicium V. S. pro Cura Vernali, vel Autumnali.

I.

SAnguine probe conſiderato, officium Medici erit, pro varia ejus conſtitutione curam prophylacticam inſtituere, & ſi humores pituitoſi, bilioſi, melan-

ancholici, putridi abundent, eos per epicraſin evacuare per Decocta, vel Nodulos laxativos; ſi obtructiones adſint, eas tollere per Brodia alterania, & deobſtruentia. Si fervor bilis aut ſanguinis, um temperare per uſum Acidularum, aut ſeri lactis el Brodiorum alteratorum; ſi debilitas viſcerum angu ificantium, ea roborare, prout ex ſequentibus nagis apparebit Remediorum formulis.

Brodium alterans. ℞. *Herb. acetoſ. endiv. cichor. etroſel. cum tot. chærefol. fl. borag. pimpinell. ſangui. rb. an. q. pl. M. S.* Species pro brodio herbarum, uarum manipulus unius coquatur in brodio carnis, oſtea coletur per linteum & reddatur acidum ſucco citri, aut conteratur in ipſo ſequens pulvis.

℞. *Pulv. epat. rub.* vel *cryſt. tart. unic.* ss. ſubine etiam addi poteſt aliquid de *ſal. abſinth.* vel aliis alibus digeſtivis. Pulvis pro brodio herbarum, de uo tres cuſpides cultri plenæ ipſi immittantur. Continuentur hæc Brodia, ad *unc. vi.* per 14. circiter dies.

Species pro Vino. ℞. *Herb. recent. acetoſ. chæreol. dracunc. hort. pimpin. ſanguiſorb. fl. borrag. meiſſ. an. q. pl. abſinth. parum* M. S. Species, ſive herbæ recentes pro vino, quarum manipuli duo mmittantur in ampullam vini albi unius menſuræ, iſtatur per aliquod tempus, & de eo ſumatur ſemper primus Potus per Menſem Maji.

Nodulus laxativus. ℞. *Fol. ſenn. ſ. unc.* ss. *agar. rud. inciſ. & conquaſſ. rad. mechoac. craſſe pulveriſ. an. nc.* ss. *z. z. inciſ. drach.* I. ss. *herb. card. ben. agrim. ceerach. ſummit. abſinth. fl. borrag. anth. an. p.* I. *cort. cit. nciſ. drach.* I. ß. *M. inciſ.* & *contuſ. dentur ad Nodul. ex ind. alb.* S. Nodulus herbarum laxativus pro una & dimidia menſura vini, & una dimidia menſura aquæ fonis, aut aquæ cichoreæ vel boraginis diſtillatæ, de quo nane bibatur octava pars ſumtis primum, aliquot cochlearibus brodii carnis aut juſculi vitellorum ovorum.

Alius

Alius. ℞. *Rad. cichor. dr. iij. fænic. enul. polyp. q. an. dr. ij. herb. abſinth. Rom. card. b. chamæd. cent. min. adjant. aur. an. p.* 1. *fol. ſenn. ſ. unc.* 1. ss. *rhab. cl. agar. troch. an. dr. ij. paſſul. min. unc.* 1. *cinam.* vel *galang. min. dr. j. ſem. aniſ. ſcrup. iv. crem. tart. dr. ij.* ss. *M. inciſ. & contuſ. ad Saccul. exſind. rub.* S. Nodulus herbarum laxativus: cui affundatur una & dimidia menſura vini albi, & una dimidia menſura aquæ bullientis, relinquatur in loco calido per 12. aut 24. horarum ſpatium, poſtea aſſervetur in cella vel cubiculo, de quo bibatur quotidie pars octava vel paulum minus.

Decoct. laxativum ℞. *Pul. tamarind. unc.* 1. *rhab. fol. ſen. ſ. an. dr. vj. paſſul. min. unc. iij. ſem. fænic. contuſ. dr. i.* ss. *coq. in aq. font. lib. iv. ad lib. ij. Col. detur. ad uſum.* S. Decoctum laxativum pro purgando Sanguine, de quo mane ſumatur octava pars, vel aliquantum plus quam medium octavæ partis die accipiatur.

Pulvis digeſtivo-laxativus, ℞. *Crem. tart.* vel *pulv. epat. rub. ſcr.* 1. *ſal. abſinth. gr. vj. ſcam. ſulph. gr. vij. x. xij. &c. ol. deſt. mac. gut. ij. M. f. Pulv. dentur* 4. *doſes*. S. Pulvis digeſtivo-laxativus de quo ſumatur quotidie una doſis, vel diebus alternatis mane, jejune in brodio, vel in potu aquæ mineralis, cujus poſtea bibatur una ampulla.

Alius ℞. *Fol. ſenn. ſ. tart. alb. an. unc.* 1. *ſem. aniſ. caryoph. cinam. galang. an. dr. j. diagryd. dr. ij. M. f. Pulv.* S. Pulvis laxativus purgans ſanguinem de quo drachma, aut media drachma quandoque ſumatur.

Serum lactis. ℞. *Ser. lact. cum ſucc. cit.* vel *tamarind.* vel *crem. tart.* vel *acet. parat. depur. & clarif. unc. vj. viij. x. lib.* 1. *&c. eſſent. cit. q. ſ. pro grato odore. Detur. per* 14. *dies* vel 3. *ſeptim.* S. Serum lactis, mane jejune bibendum, & poſtea per unius horæ ſpatium deambulandum.

Serum

Serum lactis magis compoſitum. ℞. *Rad. cichor. rz. herb. endiv. acetoſ. fumar. cuſcut. cochlear. cabung. chærefol. pimpin. ſanguiſ. fl. borrag. an. q.* M. S. Species pro Sero lactis herbarum. De qui-s manipulus unus vel duo ebulliantur in potu la-s captæ aſpergatur ſuccus citri vel acetum, & etur per linteum.

Serum lactis *Fonſecæ*, Magnatibus familiare, & ſtu gratum. ℞. *Tamarind. unc. iij. aq. frag.* (vel *erius deſtillat.* vel *aq. font. lib. v.*) *terantur in rt. lapid. ut nuclei denudentur, & auferantur, uam ſenſim affundo*: hinc ℞. *lact. caprill. lib. iv. ll.* tum *affund. dilutum tamarind. coque ſimul pa-n ſine agitatione ollæ, in vaſe terreo vitreaceo, do-partes caſeoſæ ſequeſtrentur*, hinc *refrig. col. per t. depur. 2. album. ov. ac ultimo filtretur per chart. matiz. eſſ. cit. q. ſ. ad grat. odor.*

CAPUT III.

De Officio Medici, in Affectibus requirentibus Arteriotomiam, Cucurbitulas, Scarificationem, Hirudines, Veſicatoria, & Fonticulos.

ARTICULUS I.

De Officio Medici, in adhibenda Arteriotomia, & Cucurbitulis, ſine & cum ſcarificatione.

I.

LIcet alias ex communi Practicorum experientia aſſuetum tantum ſit, aperire Venas, factum tamen, ut etiam aperientur *arteriæ*; ſic *Galen.* earum inciſionem commendat, in Capitis calidis, affectibus, ut v. g. in diuturnis Capitis doloribus calidis, & ſpirituoſis, ut cephalalgia, hemicrania, in calidis & acribus oculorum defluxionibus, ac ophthalmiis contumacibus, in vertiginoſis, phreniticis, in fluxionibus a temporibus ad dentes, & a dentibus viciſſim ad tempora, præſertim ſi adſint dolores temporum fixi, cum pulſu arteriarum notabili.

II.

UT autem Medicus hoc in paſſu cautus ſit, & rite ſuo fungatur officio, cum res periculo non careat, tum ob metum inſignis hæmorrhagiæ, tum ob difficilem ratione pulſus conſolidationem, & aneuriſmatis ſuperventum, obſervabit, 1. *Arteriotomia* non-

nniſi in difficillimis, & inveteratis morbis, qui
is non cedunt auxiliis, eſſe exercendam, & non
ſi urgente neceſſitate, ac præmiſſis univerſalibus,
Arterias tantum minores aperiendas eſſe, ut v. g.
ope aures vel in temporibus, cum in majoribus
ædicta pericula magis metuenda ſint, 3. Eam non
ſtituendam in debilibus quos præſtat aliis auxiliis
rare, quam partibus ſanguine & ſpiritu privatis,
certum periculum deducere 4. Tantum ex ſecta
teria emittendum ſanguinis, quantum effluit, niſi
nimium, hinc vulnus conſolidandum appoſito
nplaſt. *ex aloe, thur. ſarcocoll. bol. Arm. pil. lepor.*
m album. ov. except. vel *terra vitriol. dulc. cum*
rr. ſig. album. ov. except. 5. Arteriotomiam invete-
tos, alioſque præternaturales affectus citius curare,
nam V. S. tum quia arteriæ omnem omnino di-
ribuunt ſanguinem, ſicque natura omnem ſarcinam
r arterias expellit, & quidem multo velocius;
m quia a flatulentu & calido ſanguine arterioſo
urimi producuntur, & foventur morbi.

III.

C*Ucurbitulæ* vel applicantur cum ſcarificatione,
inciſa cute, vel integræ ſine ſcarificatione. Si-
hac locum habent 1. in nimio fluxu menſium,
fra mammas appoſitæ; ex *Hippoc. 5. aph. 50. mu-*
ri ſi placet menſtrua ſiſtere, cucurbitulam quam ma-
mam ad mammas appone. 2. Ad femur & crura
o ciendis menſibus, in quem finem etiam frequen-
is ſcarificatæ ſimul proſunt. 3. Contra urinæ ſup-
eſſionem realem, & in calculo jam in ureterem
lapſo, ubi juxta ductum ureterum applicatæ, &
rſus inguina tractæ, calculum ſubinde transferunt,
lores leniunt, & urinæ fluxum cient.

IV.

PRæterea 4. locum habent in hæmorrhagia narium hypochondriis applicatæ ſed caute, ne ſequa- tur inflammatio; item pedibus, ex obſervat. *Foreſt*. Uſitata etiam admodum, & proficua in hoc caſ ventoſa magna ad nucham applicata. 5. Valent a dolorem ſtomachi, & inteſtinorum a flatibus oriun dum, quo in caſu, teſte *Galen*. incantamenti inſta ſubinde juvant. 6. Ad motum ciendum ſtagnant ſanguini, ut dum in apoplexia futuræ coronali ap plicantur. Affigi ſolent aqua calida prius madidæ & ad ignem candelæ calefactæ præmiſſa friction partis per lintea calida.

V.

CUcurbitulæ cum ſcarificatione, cum ſanguine ex cute evacuent, eoque effuſo, alius va majoribus in capillaria effundatur, hoc modo totu quoque corpus evacuant, ſicque haud immerito V S. vicaria appellantur, & applicari ſolent. 1. Ub V. S. locum non habet; vel ratione virium ægri ut in pueris, gravidis, ſenibus aut morbo longin quo, vel acuto fractis, cum non confertim, ſed pau latim & ſenſim evacuent; vel ratione lipothymi imminentis, vel ratione difficultatis ſecandi venas 2. In partibus gangræna affectis pro humoribus im pactis, & corruptis eliciendis. 3. In partibus ac fluxione tentatis. 4. Pro veneno a cane rabido, a aliis animalibus venenatis immiſſo extrahendo. Pro menſibus ciendis. 6. Pro oculis fluxione tent tis. 7. In febribus malignis petechialibus.

VI.

VI.

Oca, frequentiora applicandarum Cucurbitula-
rum, ſunt in dorſo, regio interſcapularis & lum-
In brachio, humero, in pedibus femori & ſu-
affigi ſolent. Quantitas ſanguinis extrahendi va-
s pro morbi vehementia, & cauſæ morbificæ ra-
ne. Parva & minima eſt, ad unc. ij. vel iij.
diocris, ad unc. iv. v. ſumma, ad unc. x. xij.
i morbi magnitudo urget, applicandæ copioſiores
majores jamdudum ſanguine repletæ, iterum re-
vendæ, ac denuo poſt repetitas ſcarificationes im-
nendæ, & foramina altius infligenda: in minori
ctu, minores & paucæ cucurbitulæ ſufficiunt,
eas cum ſcarificatione repetere opus eſt.

VII.

Carificatio nunc eſt ſuperficiaria, nunc profundior.
Quando craſſior ipſa cutis, ſanguiſque evacuan-
s profundius deliteſcit, perficitur phlebotomo ſeu
lpello, parte prius fomentata aqua tepida, aut
ope fornacem calefacta, admotis poſtmodum cu-
rbitulis vel ſolum calefactis, vel juxta Belgas cum
mma, quæ potentius quidem trahunt, ſed ma-
em ægris cauſant timiditatem. Eadem peracta,
ca ſcarificata abluenda aqua tepida, & plagulæ
uco ſevo obliniendæ.

VIII.

Icuti Scarificationem menſtruatim ex conſuetudi-
ne tantum inſtitutam, tam prodigaliter vitæ no-
æ inæſtimabilem theſaurum. Sanguinem nempe
fundentem. Medicus nullatenus approbet; ita
deratum ejus uſum, urgente præſertim neceſſita-

te, minime damnet, cum experientia teſtetur, multos provectæ ætatis homines, ſine nullo damno, hoc præſidii genere uſos fuiſſe; neque verum eſt, ut vulgo dici ſolet, illum ſcil. qui ſemel ſcarificaverit pro totam vitam illud continuare neceſſe habere nisi in vitæ periculum ſe præcipitare velit, cum experientia contrarium teſtetur. Hinc etiam *Mœb. in hiſt. de feb. petech.* affirmat, puerum 8. annorum crebrioribus ophthalmiis, & fluxionibus oculorum obnoxium, ſuaſu periti cujuſdam Medici, Scarificationibus per ſingulos menſes bis uſum fuiſſe, eaſque ad 10. ætatis annum feliciter continuaſſe: ceſſantibus autem his affectibus, eundem, ceſſaſſe etiam ab ipſarum uſu, abſque ulla morborum invaſione.

ARTICULUS II.

De Officio Medici, in præcipienda applicatione Hirudinum.

I.

HIrudines ſeu *Sanguiſugæ*, non ſecus, ac Scarificationes, capillaria pariter venarum & arteriarum aperiunt vaſa, ſicque ſangninem evacuant eas tamen in hoc antecellere videntur, quod paulatim & ſenſim evacuando, minorem creent moleſtiam, plus inſuper afferant emolumenti, cum hirudines ſanguinis ſint appetentes: cucurbitulæ vero ſæpe loco ſanguinis, aquoſus tantum & ſeroſos humores evacuent.

II.

APplicari ſolent Hirudines, vel totius corporis evacuandi gratia, vel ob morbum membri alicujus privatis. Quoad primum, veteres præſertim in

gravi-

vidis, pueris, ſenibus, acuto morbo detentis, ve-
ectionis uſu contraindicato, applicabant eas ad
as majores, ut medianam, baſilicam &c. Quoad
rum, Hirudinibus uſi fuerunt tanquam vero to-
o remedio, hinc præmiſſis univerſalibus, impo-
ant has in omni arthritide ſupra locum affectum,
æ in doloribus Iſchiaticis, in abſceſſibus, cutis
itatibus, malignis tumoribus, vulneribus, mor-
is venenatis; item ad illas partes, ubi V. S. &
urbitulæ nequeunt applicari, ut v. g. naribus,
is, pudendis &c.

III.

HOdie uſus earum non adeo frequens, cum, ſi ſanguis univerſaliter ſit evacuandus, id fiat V. S. ſi particulariter, per ſcarificationem, niſi licatio ad venas hæmorrhoidales, quæ frequen- ma, ad imitationem naturæ, in nonnullis corpo- is eas ſponte & periodice, ſummo cum ſanitatis plumento aperientis. Ex *Hippoc.* enim in *epidem.* quibus Hæmorrhoides profluunt, neque pleuriti- neque pulmonis phlegmone, neque phagadæ- neque furunculis, neque terminthis, neque le- , neque vitiliginibus albis corripiuntur, im- ex eodem *6. aph. ij. Melancholicis & nephri- hæmorrhoides ſupervenientes, bonum ſunt, & 6.* . 21. *Infantis, ſi varices, vel hæmorrhoides appa- it, inſaniæ ſit ſolutio.* Præterea præſervare dicun- a morbis a Melancholia vulgo derivatis, ac tur etiam exempla plurium virorum longævorum periodico hæmorrhoidum fluxu, ut adeo venæ morrhoidales non ſine ratione quibuſdam dican- *venæ aureæ.*

IV.

CUm igitur natura ſponte ſua venas Hæmorrho
dales cum emolumento refert, æquum eſt,
ars imitatrix idipſum efficiat, quare earum aperti
cum utilitate præſcribenda erit a Medico, in m
nia, melancholia, affectione hypochondriaca, ſco
butica, palpitatione cordis, ſcirrho lienis, affecti
ne arthritica, nephritica, affectibus etiam pectori
cum ſuppreſſos illos excitet, teſte *Hipp. 6. aph.* 1
dum ait: *diuturnas curanti hæmorrhoides, niſi u
quæpiam ſervetur aperta, periculum aquæ inter cute
aut tabis impendet*. Item in ſuppreſſione menſiu
dum ſanguinem in vaſis uteri, propter copiam
craſſitiem infarctum, ad orificia venarum ſedis tr
hunt, vi vacui.

V.

SIcuti autem ex *Galen.* non adeo tutum eſt, n
turam evacuationi per hæmorrhoides aſſuefacer
cum periculoſus ſit exceſſus, ſeu ſanguis ſupra m
dum excernatur, ſeu ſupprimatur; ita, licet earu
apertio in multis magnis morbis proſit, nunquam t
men eadem temere tentanda, ſed diligenter adve
tendum, num prius fluere conſuetæ fuerint, & m
do ſuppreſſæ morborum cauſa exiſtant, vel ſangu
alias affectet vias & exitus, vel an natura eo te
dat, quod per earum intumeſcentiam, dolorem, p
ritum, vel aliquot guttulas ſanguinis effluentis
noteſcit, quo in caſu earum apertio majori cu
emolumento celebrabitur.

VI.

PArs, cui applicandæ Hirudines, linteis aqua nitroſa madidis abſtergenda, hinc aqua dulci abluenda, & ſiccanda denique aliquot guttulis ſanguinis columbini irroranda, vel ſaccharo pulveriſato fricanda; poſtmodum Hirudines, & quidem non venenoſæ, ſed præparatæ, & rite electæ, ſeu per fiſtulam, ſeu per cucurbitulam, ſeu manu ipſa mediante linteo albo, & mundo comprehenſæ, parti applicantur, & quidem in ano poſterius coccygem verſus in affectibus lienis: exterius vero magis, ubi venam cavam deplere animus. Applicatæ Hirudines prius non removendæ, niſi per ſe decidant, maturato tamen, ſi placet eorum caſu per aſperſionem nitri, ſalis, vel cineris. Poſtquam ceciderunt, pars ſpongia aqua calida imbuta fovenda, vel in vapore aquæ continenda, ut ſanguis per foramen apertum fluere poſſit, per 2. vel 3. horas, pro viribus ægroti, collocando v. g. patientem ſupra ſolium ferventis aquæ, cui vaſculum innatet ſanguinem deſtillantem recipiens.

VII.

EVacuandus ſanguis ad unc. iv. v. ſi mediocriter agendum: ad unc. x. ſi ad ſummum. Si foramen caſu ante tempus coaleſcat, fluxus promovendus, vel per alias ſubſtitutas Hirudines, vel Cucurbitulam ano affixam, cujus ope ſanguis in debita copia excerni poſſit, ſi nimium fluat, ſiſtitur *linteo combuſto* parti bene abſterſæ applicato, vel *gallis uſt.* aut *goſſyp. combuſt.* Vulnuſculum quandoque conſolidatu difficile, *theriac. vino commiſta* crebrius detergendum; Hirudo, ſi forte caſualiter anum irrepſerit, digito ſtatim eruenda, vel aqua ſalſa calida,

da, clyſteris modo aliquoties injecta, eluenda & elicienda.

ARTICULUS III.

De Officio Medici, in præcipienda adminiſtratione Fonticulorum.

I.

C*Auteria*, *Fonticuli* ſeu *Fontanellæ*, licet per ſe tantum pus plorent, ex ſanguine & nutrimento rorido loci fonticulo exulcerati in pus mutato, nihilominus tamen præter hoc etiam varia ſalia ſanies ac ſordes, vitio vel læſæ in ſanguine fermentationis, vel depravatæ cujuſdam partis nutritionis emergentes ſimul evacuant, & revellunt, idque non raro cum ſenſibili, in morbis Chronicis præſertim ex colluvie ſeroſa, ac lymphæ vitiis natis, ægrorum levamine, materia ichoroſa & ſeroſa acri ſale imbuta, ſenſim educta.

II.

COnveniunt igitur Fonticuli, in cephalæa, epilepſia, præſervatione ab apoplexia, & affectibus ſoporoſis, vertigine, paralyſi, læſione viſus, auditus defluxionibus catarrhalibus ad oculos, nares, palatum, dentes, fauces, pulmones, unde etiam in thoracis affectibus, ut raucedine, aſthmate, tuſſi, perniciem minitantibus commode excitantur, uti etiam in phthiſi incipiente, prophylactice pro humorum ſalſorum, & acrium aſſluxu capite divertendo. Præterea in morbis lieni vulgo adſcriptis, teſte experientia, ut mania, melancholia, palpitatione cordis, affectione hypochondriaca, ſcorbutica, affectibus hæmorrhoidum, ſummum afferunt levamen,

amen, ut ſi hujus tetri humoris motum e cerebro d inferiores partes ignobiles revellere volueris, ontanella in levo crure aperienda ſit.

III.

Icet Cauteria maxime proſint, ubi ſerum ſeu latex plus nimium abundat, cum archæus a reagnante latice oppreſſus, ab evacuatione per cauria melius vivificatus, vires inſperato reaſſumat, cque etiam in hydrope videantur eſſe proficua, ihilominus caute his utendum. Nam ex *Hippoc. 6. ph. 8. aqua inter cutem laborantibus, exorta in corore ulcera, non facile ſanantur*; hinc iis utendum, bi crura nondum ſunt tumida. Præterea conveiunt in affectu Iſchiadico, in affectibus uterinis viio menſium exortis, fluore albo, paſſione hyſteria, pedibus ulceroſis, pro affluxu intercipiendo, ac no verbo omnibus aliis affectibus, in quibus vel otalem cruoris maſſam vel laticem minuere, aut evellere, vel derivare decretum eſt.

IV.

N horum adminiſtratione, obſervet Medicus, 1. Fonticulos ſenſim, & ſenſim operari, ſicque mais tantum convenire in morbis Chronicis. 2. Cum ſtio ſit inter remedia extrema, non deveniendum ſſe ad Fonticulos, niſi ubi præſidia mitiora nihil rofeciſſe videmus, aut non profutura exiſtimamus. . Corpus prius per purgationem, & V. S. ſi opus, iſponendum, & præparandum eſſe. 4. Ratione ani temporum, ſi morbus inducias ferat, vernum ſſe omnium maxime aptum, & quidem declinante ına. 5. Ratione ætatis pueros tenellos, & ſenes ecrepitos non facile tolerare fonticulos, niſi ureat morbus valde gravis, ut Epilepſia, Apoplexia,

xia, Catarrhus ſuffocativus. 6. Eoſdem minus convenire emaciatis, & morbo depreſſis, magis vero obeſis, edacibus &c.

V.

QUuoad loca Fonticulorum, demonſtrantur hæc a ſcopo, vel evacuationis, vel revulſionis, vel derivationis; obſervata tamen ubique rectitudine vaſorum, partis affectæ cum loco fonticuli. Sic v. g. in nucha inter 2. & 3. vertebram, loco moleſtiſſimi veterum ſetacei poni ſolet, pro capite & oculis. In brachio, & quidem in Interſtitio inter muſculum deltoidem, & bicipitem. 5. Digitis, a flexura pro affectibus capitis, vertigine, apoplexia, affectibus oculorum, aurium, faucium & laryngis &c. In Cruribus vel ſupra vel infra genu in parte interna, ubi faſciæ crurales ligantur, in affectibus uteri, menſium, lienis, hæmorrhoidum malo Iſchiadico, aliarumque partium medii & infimi ventris R. R. etiam in bregmate, ſeu ſincipite aliquem ponunt, pro humoribus a cerebro ad exteriora evocandis, item intra ſcapulas. Item intra ſeptimam thoracis vertebram, intra coſtas, pro vomica pulmonum; ſed hi minus uſitati.

VI.

EXcitatur Fonticulus vel *ferro*, dum ſimpliciter cutis elevata ſcalpello inciditur, foramen debitæ magnitudinis faciendo, quod ad ſuppurationem deductum, fonticulum ſuggerit, vel *igne actuali*, per ferramentum ignitum ad debitam profunditatem intruſum, vel *igne potentiali*, ſeu medicamento *corroſivo*, vel *alcalino* ex cineribus, quod tamen non ita commodum, quia facile liqueſcendo, locum exulcerationis mutat, vel *acido*, v. g. per *cryſtallos, lunares*,

nares, quantitate piſi, vel *butyr. antimon.* ad gut. v. vel vj. pennæ anſerinæ loco, ubi excitandus eſt Fonticulus impoſitæ, vel *globulo ligneo*, hora una ante fonticuli parationem *aqua forti* imprægnato.

VII.

EXcitato Fonticulo, eſchara & caro mortificata, butyro vel unguento digeſtivo ſeparanda, & ſi exciderit, ac ulcus ſatis dilatatum fuerit, globulus ex ligno hederæ, vel cera, vel radice Ireos, vel piſum majus, aut galerus argenteus aut inauratus imponendus, ſuperimpoſito Empl. diapalm. vel ſparadrapo: hinc locus deinceps lamina, ſubdito minuto pulvinari arctius conſtringitur, quo profundior fiat Fonticulus. Si non ſufficienter ploret, globulus indi poteſt ex *rad. gentian.* vel fortior ex *rad. elleb. nig.* vel ex *hedera* inuncta *Balſ. ſulph.* vel ex *cera* & pauco *Mercur. præcipit.* quo etiam nihil melius ſordidos, & putridos Fonticulos mundificat; vel ex *cera & cantharid.* caro in Fonticulis luxurians, optime abſumitur, inſperſo *alumine uſto*.

VIII.

FOnticulus nunc excitatur unus tantum, nunc ſimul duo, in affectibus præſertim contumacibus, uti Practicorum aliqui aſſerunt: quo in caſu communiter obſervant, ut vel decuſſatim applicentur, id eſt, v. g. unus in brachio dextro; alter in crure ſiniſtro, vel viciſſim. Præſtant ſubinde etiam duo in quovis latere, ne unum magis exinde debilitatum, totum humorum impetum eo trahat, ac hemiplexia quandoque excitetur. Ad cauterii diu jam geſtati clauſuram, non facile Medicus conſentiat, niſi vel æger ætatis magnum habeat adminiculum, vel membrum fonticulum gerens gracileſcat,

cat, vel fluxione copioſiori tentetur, ac ulcus evadat ſordidum, aut malignum, vel ſi ſupra articulum deſcendat, vel ſponte exſiccetur. Tum vicariæ ſingulis menſibus ſubrogandæ evacuationes, ſeu per purgationem, ſeu per ſudorem, ſeu per alia loca.

ARTICULUS IV.

De Officio Medici, in præſcribendis Remediis, pro uſu, & adminiſtratione Fonticulorum, uſitatis.

I.

LApis ſepticus ruptorius. ℞. *Ciner. clavellat. calc. viv. ciner. fag. vit. an. p. æq. F. lixiv. fort. & inſpiſſ. ad formam lapid.*

Lapis infernalis, ſeu Cryſtall. lunar. ℞. *Limat. argent. unc. ij. aq. fort. duplum vel triplum, ſolve, ſolutio abſtrahatur in cucurbita, caput mortuum, quod formam ſalis repræſentat, calcinetur in crucibulo amplo, donec materia non amplius ebulliat, hinc ignis parum augeatur, ac materia effundatur in vas calidum. Refrigerata quaſi lapidem repræſentat, ſed friabilem, aſſervandum in loco calido & ſicco S. ut ſupra.*

Lapis cauſticus *Heurnii*, ſeſqui horæ ſpatio cutem perforans. ℞. *Vitriol. uſt. un. ij. ſal. armon. unc.* I. *calc. viv. ciner. e fæce vin. an. unc. iij. tritis atque permixtis affunde lixivium ficulneum, vel tithymalinum, quod ſubinde colatur, dum iſtorum materia fere diſſoluta ſit. Lixivium dein in olla nova aperta coquitur, ac ferveſcit, dum craſſeſcat ac lapideſcat. Recondatur in loco ſicco, in ampulla vitrea & obturata.*

Unguent. digeſtivum. ℞. *Tereb. Venet. unc.* ss. *vitelli ov. dr. ij. croc. orient. ſer.* ss. M. S. Unguentum digeſtivum, quo a principio fonticuli utendum uſque putredo excidat.

Spara-

Sparadrapum. ℞. *Cer. flav. unc. ij. ol. oliv. unc.* 1. ss. *tereb. unc.* 1. *fluent in tigillo, inſpergendo ceruſſ. dr.* ss. *obſervando, ne materia nimis ferveat.*

Aliud. ℞. *Ol. roſ. unc. ij.* ss. *cer. alb. vel citrin. unc. ij. ſev. cerv. dr. x. M. F. Sparadrap.*

Aliud ℞. *Ol. oliv. lib.* 1. *min. lib.* ss. *coq. ſuper lento igne ſemper agitando donec incipiat fuſco colore tingi: hoc facto in alio cacabo liquefiat cer. citrin. lib.* ss. *M. cum priori materia, & coq. omnia ad juſtam conſiſtentiam, amotis ab igne, add. camph. raſæ unc.* ss. *tege, donec camphora liquefiat, nec odor evaneſcat. Ultimo ſcindatur ex charta papyracea longa 3. tranſverſorum digitorum lata, ducantur per dictum cerat. liquid. & f. cum forfice Emplaſt. debitæ magnitudinis.*

Aliud viride. ℞. *Seu. hirc. cer. cit. an. unc.* 1. ss. *ol. roſ. dr. vj. coloph. unc.* ss. *virid. ær. ſcrup.* 1. *M. intingatur tela quartarium ulnæ lata & 6. longa.* Quidam loco Sparadrapi utuntur *Empl. Noribergenſi*, alii ſola *cera alba* & ſi fonticuli ſordes & putredinem contrahant, *addita cera viridi.*

Globuli cauſtici Fonticulos apertos ſervantes, eorumque fluxum promoventes. ℞. *Virid. ær. gr. xxij. rad. gent. canthar. pulv. an. gr. xvj. cum cer. alb. dr.* ss. *f. Globuli ut Piſa majora.*

Cerat. *Sculteti*, Fonticulos ab omni ſymptomatum injuria vendicans. ℞. *Cerat. de ceruſſ.* ſeu *alb. coct. unc. xij. pulv. ceruſſ. unc. iv. thur. tragac. an. dr. vj. Ir. flor. benz. an. dr. v. ſtyrac. liq. ol. ſpic. odorat. an. dr. ij. ſapon. Ven. unc. ij. cer. unc.* M. S.

Aliud Magni Ducis Hetruriæ. ℞. *Succ. heder. lib.* 1. *nicotian. unc. iv. tereb. reſin. pin. ung. roſ. Meſ. cer. cit. anc. un. iv. pulv. cyper. odorat. drach. ij.* ss. *ceruſs. ol. unc. iv. M. f. Cerat. S. ut ſupra.*

AR.

ARTICULUS V.

De Officio Medici, in præcipienda applicatione Veſicatoriorum.

I.

QUod fonticuli, pedetentim, hoc Veſicatoriæ faciunt confertim, adeoque fere urgentiori in malo, & ubi præſentaneum magis indicante auxilium, hæc ipſa in uſu vocantur. Exſerunt vim ſuam tum revellendo, tum evacuando, & quidem tum excitando dolorem, quatenus acribus ſuis particulis, fibras irritant, unde ex fibrarum concitatione tremulatione & fibratione, provocatur eo, ac citius fertur ſpirituum impetus, unde in loco prius male habente, per ſpirituum a dolore veſicante alio avocatorum motum, fit alteratio, & ſucceſſiva correctio cauſæ morbificæ, atque ita per accidens prioris ſymptomatis curatio; tum evacuando, quatenus ſalinæ Cantharidum particulæ hinc inde pungunt, vellicant, & rorem partis nutritium, aut etiam M. S. penetrant, attenuant & colliquefaciunt, ſicque etiam particulas heterogeneas & excrementitias, eidem non rite permiſcibiles, ibidem ex arctatis poris & conſtrictis meatibus hærentes, evacuant.

II.

QUam maxime igitur conveniunt Veſicatoria in diatheſi ſanguinis craſſa, viſcida, & ad coagulationes & ſtagnationes diſpoſita, ac affectibus inde oriundis, veluti in cephalalgia, apoplexia, & affectibus ſoporoſis, paralyſi, epilepſia, in morbis convulſivis, & affectibus nervoſis ſine febre, ad ardentem inclinante, oculorum pathematibus, ut ſuf-

fuſio-

ione, gutta ſerena, ophthalmia &c. In dolore ntium, in catarrhis ac defluxionibus, irruptionem nminantibus in pulmones, vel aliam nobiliorem tem; vel in nares, oculos, fauces, pectus &c. doloribus fixis, chronicis, & acriter partem aliam divellentibus, ut v. g. dolore iſchiadico. Item petechiis, vel variolis retrocedentibus.

III.

N Febribus continuis & malignis non promiſcue ſtatim applicanda, ſed obſervandus ſtatus ſangui-s. Sicuti enim in diatheſi ejus craſſa, viſcida & coagulationes, ſtagnationeſque diſpoſita, quæ exiimo pulſu, extremitatibus frigidis, anxietate, ad orbos ſoporoſos propenſione, aliiſque coagulationis liciis ſtipata eſt, maxime proficuos afferunt effeus, & quidem multo magis, ſi tempus hyemale, nperies ægri ad humidum inclinans, habitus pinis &c. Ita econtra in conſtitutione ſanguinis acri, colliquativa, ubi febris plus minus ardens; ac agna adeſt ſanguinis agitatio, & impetus, quam axime nocent: dum accedunt convulſiones, delimajora, febris maximum incrementum, ac tanm mors, eoque magis, ſi habitus ægri gracilis, tempus adſit æſtivum; hinc delirantes cum fee acuta, & lingua arida, ex uſu Veſicatoriorum erique moriuntur, & quidem convulſi.

IV.

X obſervatione *Georg. Bagliv. de uſu & abuſu veſicant. c. 3.* in Pleuritide, ubi circa quintum l ſeptimum, vel aliis intermediis diebus apparet agna ſpirandi, & expectorandi ſputi difficultas, tientem in ſummum vitæ diſcrimen conjiciens, itis aliis, duo Veſicantia tibiis, vel cruribus ad-

mota, non ſolum expectorationem (quæ primaria criſis morborum pectoris) promovent ad ſtuporem fere, ſed etiam ſpirandi difficultatem leniunt, cum morbi mutatione in melius, acri cantharidum ſale incipientes coagulationes ſolvente, ac humores priſtinæ circulationi reſtituente. Idem ſentire videtur *Hippoc. l. 2. progn. 67.* dicens: *in Pulimoniis, quicunque tumores fiunt ad crura boni, nec poteſt aliud quidquam melius accidere, præſertim ſi mutato ſputo appareant*. Fatetur prædictus author, ex centenis ejuſmodi ægrotantibus vix pauciſſimos obiſſe, præfata methodo tractatos, ac inſuper obſervaſſe, poſt adhibita in pleuritide veſicantia, diarrhœam ſi aliqualis aderat, imminutam, vel prorſus ſuppreſſam eſſe, atque ſubinde copioſiorem ſucceſſiſſe urinam.

V.

LOcus applicationis Veſicatoriorum eſt vel univerſum caput, juxta *Vvilliſium*, quod tamen raro uſu venit, niſi in apoplecticis, vel pone aures in cephalalgia, dolore oculorum, dentium, aurium, vel ad nucham ſeu intra ſcapulas in iiſdem affectibus, uti & ſoporoſis minoribus, aut ſupra carpum, in parte muſculoſa brachii, & in cruribus ſeu prope inguina, ſeu quod frequentius, 4. digitis ſupra malleolum interiorem in febribus malignis, affectibus ſoporoſis majoribus &c. Prout animus vel revellendi, vel derivandi, vel evacuandi. Parantur vel ex *Emplaſt. veſicator.* vel ubi fortius agendum, in ſubjectis præcipue durioribus, ex *ferment. vet. aceto forti & pulv. cantharid.*

VI.

APplicata Veſicatoria, parte prius aceto calido fricata & rubificata, (plus minus prout levius el fortius agendum, cum acidum figat ſal vol. canharidum) 7. 8. vel ordinarie 12. horis relinquena, hinc removenda, veſicas forfice inſcindendas, ocumque leniendum *folio braſicæ* per aquam bullienem prius tracto, vel in eam intincto, & *butyro non ılito* incruſtato, vel *diachylo ſimplici*, ſingulis 8. hois illud renovando. Si animus, diutius veſicatoria 1 fluore conſervandi, cum alias vix ultra 4. vel . dies ita humida obſerventur, utile eſt *Empl. de erm. ran.* vel *alb. coct.* 3. partes & unam *Emplaſt. ſicator.* exacte miſtas applicare, vel *Empl. diachyl.* ım *pingued. lepor.* vel addere parum *pulv. cantha-d.* Si vero locus exulceratus nimis doleat, aut inımmationis metus adſit, aut animus conſolidandi, ptimum uſum præſtat *Emplaſt. de ſperm. ran.*

VII.

VEſicatoriis applicatis, ſitis, & linguæ ariditas ſupervenit: ſubinde etiam obſervantur motus ndinum veluti ſubſultorii, & convulſivi, quandoıe ſudores plus minus copioſi, pulſus etiam veluti ſcurantur, quæ tamen omnia, ſi res bene ſuccet, per triduum circiter durant, uſque dum acres ntharidum ſales ſanguini inhærentes, eliminati: binde mictum ſanguinem, veſicæ inflammationem, inæ ardorem, aliaque gravia excitant ſymptoma- præſertim dorſo applicata, vel in gracili habitu, tivo tempore, ſub ardore caniculæ, non niſi mul- *emulſionibus ex ſeminibus frigidis majoribus*, cum qua *ſem. fœnic.* cantharidum alexipharmaci, quanate curabilia. Subinde ulcera a veſicatoriis exci-

tata deſinunt in gangrænam, vel in difficillimam eorum cicatrizationem, præſertim ſi maligna aeris accedat conſtitutio, vel in ſubjectis cachecticis, atro-melancholicis, valetudinariis, & lue gallica detentis; quo in caſu pro mundificatione commendatur *mel. roſ.* ſi bis vel ter de die eodem oblinantur, & pro cicatrizatione inſperſus *pulvis tutiæ*, in ſubtiliſſimum alcohol redact. vel *fila carpta* in *decoct. alum. crud.* ebullita, exſiccata, atque hinc applicata.

VIII.

Veſicatoria non conveniunt, ſed contraindicantur a ſumma virium reſolutione, in gravidis, inſtante fluxu menſtruo; in urinæ ardore, incontinentia, mictu ſanguinis, ulcere ſphincteris veſicæ, item iis, qui lue venerea ſemel laborarunt, cum ab adhibitis veſicantibus ſummopere lædantur, in quocunque tandem morbo adhibeantur, hinc nonniſi, in maximis coagulationibus & morbis ſoporoſis præſcribenda. Item non conveniunt, ubi acrior & colliquativa ſanguinis conſtitutio, præſertim in habitu corporis gracili. In febribus acutis nonnulli aliqua ſigna coctionis exſpectant, antequam applicentur: in chronicis vero morbis nervoſi generis phaſes lunæ, ut die uno vel altero ante novi vel plenilunium applicentur. Lethale ſignum eſt, ſi in gravioribus morbis nullam faciant operationem veſicationis, cum etiam in cadavere nihil operentur.

ARTICULUS VI.

De Officio Medici, in præſcribendis Veſicatoriis.

EMplaſt. Veſicator. ℞. *Emplaſt. Veſicat. Auguſt. an. dr.* I. ss. *ij. iij. unc.* ss. *detur ad chart.* S. mplaſtrum veſicatorium illinatur pelli in magnidine Scudi, vel palmæ manus, & impoſitum cuodiatur emplaſtris affixoriis.

Aliud pro 4. Veſicator. ℞. *Emplaſt. veſicat. Auſt. unc.* I. *vel.* ℞. *Empl. de melil. de mucilag. an. c.* ss. *cathar. pulv. dr. ij. M. S.* Emplaſtrum Veatorium, manibus & pedibus imponendum, uti ctum.

Aliud in Dolore dentium valde proficuum, ℞. *ntharid. præp. pulv. dr. ij. terebinth. dr. j. myrrh. ſt. campb. an. gr. xv. ol. roſ. dr. ij. cer. dr. iij. M. f.* nplaſtrum Veſicatorium in dolore dentium quod ſ. poſt aures, vel cervici imponendum.

Cataplaſma pro 2. Veſicat. ℞. *Canth. præp. ſcrup. euphorb. ſcr. j. ferment. acerrimi unc.* I. *acet. ill. q. ſ. M. f. paſta pro 2. veſicat. S.* 2. Veſitor.

Aliud. ℞. *Cantb. præp. ſcr. iv. ſinap. pyreth. an. ſcr. erment. dr. v. acet. ſquill. q. ſ. M. f. Maſs. indunda corio pro 2. veſicat.*

Aliud pro uno. ℞. *Ferment. parum, caricam ping:* I. *canth. præp. gr. vj. cum acet. ſquillit. ſ. q. f. Maſſa.*

CAPUT IV.

De Officio Medici, in Affectibus indicantibus Balnea & Acidulas.

ARTICULUS I.

De Officio Medici, in conſiderandis differentiis Balneorum tam in genere, quam in ſpecie.

I.

B*Alneum*. 1. aliud eſt *aereum*, quod *laconicum* vocant; aliud *aqueum*, de quo in præſenti. Aqueum 2. aliud eſt *naturale* & ſimplex: aliud *artificiale*, quod arte ex incoctis pluribus ingredientibus ad diverſos fines ordinatur. 3. Naturale, vel eſt *Balneum aquæ dulcis*, vel ſolius, vel additi ſubinde ſimul butyri, olei, lactis &c. ad majorem humectationem, qui liquores ſubinde etiam ſeorſim apud ditiores balneum conſtituunt, in doloribus partium nervoſarum, dolore iliaco, nephritico, convulſione a ſiccitate, urinæ ſuppreſſione &c. vel *Balneum aquæ mineralis* virtute mineralium impregnatæ. 4. Balneum minerale: vel eſt *actu frigidum* vel *calidum* e ſua ſcaturigine profluens, ut ſtatim ſine alio ignis adminiculo uſurpari poſſit, proprie *thermale* dictum, quale v. g. Fabarienſe, ſeu Piperinum, Caſtaneenſe, Badenſe. Utrumque pro varietate ingredientium mineralium, quorum vires & naturam æmulantur, aureum, argenteum, ferratum, plumbeum, ſalſum, nitroſum, aluminoſum, ſulphureum, bituminoſum, vel ex variis hiſce mixtum.

II.

II.

Robantur Aquæ minerales, eas probe conſiderando, vel quatenus manent integræ, contemndo ſaporem, odorem, colorem, qualitatem talem, contenta, vires atque effectus, perpenden- quoque ſimul extra aquam loci naturam, oſtium turiginis, canales, ahenum; vel quatenus conſumntur, ſeu per inſolationem, ſeu per evaporatiom in loco calido, ſeu deſtillationem, ſeu decoonem; vel examinantur per præcipitationem, nderando ac trutinando poſt modum reſiduum: ecipue guſtu & olfactu. Ut autem Aquæ mineis probatio rite inſtituatur, eadem haurienda reis ac pura ex ſcaturigine, & quidem m. vel v. Aquæ ſulphureæ v. g. tam calidæ quam frigidæ, noſcuntur 1. Ex odore ſulphureo notabiliter naferiente. 2. Ex pinguedine quadam in ſuperfiinnatante. 3. Quod in defluxu talium Aquam, dum aeris injuriæ ſubjiciuntur, cernatur cors aliquod viſcoſum, album & læve, inter ſe corens ſimile lacti ſulphuris. 4. Quod omnes tales uæ argentum in iis ſuſpenſum inſtar communis phuris, jam citius, jam tardius denigrent. 5. od æſtuantes præbeant flores ſulph. inflammabi-, in cryptis reperibiles.

III.

Alneum *aquæ dulcis*. 1. Mundificat, & ſordes ſtrigoſas e ſudore, pulvere & excrementis maſſanguineæ ad peripheriam latis, abſtergit atque it, hinc in ſcabie præſertim ſicca, fœtore alarum, guinum & pedum, aliiſque impuritatibus corrigen-, atque abigendis utile. 2. Poros aperit, per eos e inſinuat, tranſpirationem promovet, & excre-

menta in ambitu corporis hærentia diſcutit. 3. Totum corpus refrigerat, ac viſcerum, & epatis præſertim fervorem, atque intemperiem calidam corrigit: humectat quoque ac ſerum reſtituit, hinc aridis, ſqualidis, ſtrigoſis ac tabidis maxime convenit, & præſertim Melancholicis a totius corporis habitu talibus. 4. Fibras tenſas laxat, emollit, ac paregoricum eſt hinc quoque utile in doloribus colicis, nephriticis, facilitando partu, ultimo præſertim menſe geſtationis uſurpatum.

IV.

BAlnea *mineralia*, & præſertim *Thermæ* agunt in noſtrum corpus calefaciendo, humores pituitoſos, congelatos quaſi, aut minimum gelatinoſos, & ſegnes calore ſuo colliquando, floxiles, & ad motum quemcunque non ſolum circularem, ſed & fermentativum, dum activas eorum particulas caliditate ſua excitant, inutiles diſſipant: ſingulariter vero ſpiritus vitales ſerenant, ac a particulis excrementitiis expurgant, aptos reddendo, ſuperfluas quoque ſeroſitates extirpando, ut natura poſtmodum ſic adjuta, mediante circulatorio ſanguinis motu; & ſedes movere, & urinam pellere, ac ſudores elicere valeat. Partium etiam laxitatem, remiſſumque fibrarum tonum contrahendo, firmando ac roborando, ut adeo pateat, Aquas thermales potiſſimum convenire cacochymiæ pituitoſæ ac ſeroſæ, affectibuſque frigidis pituitoſis & ſeroſis, ſine omni intemperie calida; hinc etiam in univerſum mulieribus magis quam viris ſalutares exiſtunt, utpote frigidioribus, & magis pituitoſis.

V.

V.

A Generalibus ad ſpecialia deveniendo, conveniunt *Thermæ* in Paralyſi, modo affectus non it nimis radicatus in cerebro, peſſime diſpoſito, ac piritus animales adhuc ſint activi, nec omnino ſuerabundanti humiditate abſorpti, aut nimia viſciitate irretiti, item quam maxime in Paræſi, quæ tiam balneatione acidularum tollitur. In Chiragra, Podagra &c. non conveniunt, & quidem nec in paoxyſmo, in quo motus veluti criticus, neque exra eum, cum cauſam ac radicem ejus in ſtomaho ac liquore gaſtrico hærentem, non tollant; hinc eſte *Timæo*, *Thonero*, pluribuſque aliis, vix ullus orum uſu ab inſultibus podagricis liberatus: plures amen in vitæ periculum, vel graviora incommoda ræcipitati fuerunt, humoribus vel magis attenuas, fluxibuſque redditis, vel iis ad partes nobiles x robore articulis conciliato refluentibus, vel artiulis magis exinde laxatis, emullitis, & ad recetionem magis diſpoſitis.

VI.

PRoſunt ulterius *Thermæ* quam maxime in mulierum ſterilitate, orta ex intemperie frigida, & umida, in chloroſi, in menſium ſuppreſſione, vas uteri obſtructa mucilagine pituitoſa, vel dependente a cruditate M. S. In nimio etiam eorum uxu, ſi oriatur a ſanguinis fluxibilitate ſeroſa, ut etiam nimia ejus aquoſitate: non vero ſi a anguine bilioſiori, & acriori, item in fluore alo, nephritide, iſchuria, laxando, emolliendo ſpaſnos, ac contracturas ureterum ſiſtendo, ſicque vias, t meatus patentiores reddendo, ut calculi, atque lia poſtmodum excerni valeant. Item in urinæ incon-

continentia, ubi unicum & ſummum ſunt remedium. Quoad affectus externos, conveniunt Thermæ in corpulentia nimia tum potatæ, tum pro Balneo adhibitæ, in ſcabie quacunque, & omnibus affectibus cutaneis, omni tandem cutis immunditie, inveteratis atque exedentibus ulceribus, fiſtulis, vulneribus & læſionibus minus rite curatis, lepra incipiente Arabum, tumoribus pedum œdematoſis &c.

VII.

SIcuti autem in paulo antememoratis affectibus apprime conveniunt: ita nocent econtra Phthiſicis, Empyicis, Vomica, aut alio abſceſſu interno laborantibus, corporibus etiam nimium repletis ſanguine, vel cacochymia ob humorum colliquationem, ac fuſionem varios excitantem morbos; catarrhoſis etiam, ac varias fluxiones patientibus, ictericis quoque, dydropicis, viſcerum ſcirrho, vel ulcere detentis, obnoxiis quoque ſuffuſioni, eryſipelati, ac abundantibus humoribus acribus, bilioſis, ſcorbuticis &c. Prægnantes etiam a quamplurimis excluduntur, quia ex uſu Thermarum ſæpius moventur catamenia, vel ſupervenit purgatio aut alvi fluxus fœtui nocivus, unde difficulter Thermarum fontes adeunt, quin aliqua moleſta creentur; quæ tamen etiam omnia intelligenda de gravidis jam longo tempore, nempe 7. vel 8. menſium, vel gracilibus, macris, vel jam ante abortui obnoxiis, cum experientia contrarium teſtetur, gravidas primis ſaltem menſibus, Thermas ſine ullo damno uſurpaſſe, licet cautela hic opus, & mulieres tales conſtitutionis pituitoſæ, aut ſeroſæ ſint, neceſſe ſit. Metuitur quidem nimia prolis accretio, vel ejuſdem ſuffocatio, cum tamen contrarium exempla probent, & abſque hoc aquæ innatet fœtus.

VIII.

DEveniendo tandem ad *Aquas minerales*, in ſpecie hic loci circa tractum Oenipontanum re-
:ribiles, caremus quidem Thermis proprie ſic di-
is, & per ſe calidis, & æſtuantibus, ut ignis ad-
iniculo non indigeant; ſulphureas tamen frigidas,
limpidas habemus, & primo quidem extra civi-
tem Hallenſem *Balneum ad S. Crucem*, quod æ-
ate præſertim haud exiguum ſulphuris odorem ſpi-
t; fortius eſt, *Minſterenſe* infra Schvvazium. His
ficacius, & ad Thermas proxime accedens, utpo-
tepidum, & nonnihil tumoſum, quod in monte
renner inviſitur, in affectibus præcipue externis
cerofis, nempe fiſtuloſis maxime præcellens. His
alneis ſulphureis omnes prædicti effectus plus mi-
us conveniunt, in ſubjectis tamen magis pituitoſis
ſeroſis, quam calidis, ſiccis & bilioſis. Minus
iam commode hæ aquæ potantur, viſcera interna
imis calefacientes, ſiccantes, & ſitim Tantaleam
xcitantes. Balneum etiam minerale habemus in
eelrain ad fontem rubrum, copioſo croco martis
npraegnatum. Hoc mulieribus eorumque affectibus
ræcipue dicatum, utiliſſimum in ſuppreſſione men-
ım, nimio eorum fluxu, obſtructionibus viſcerum,
uteri paſſione hyſterica, abortus præcautione, de-
litate & laxitate uteri, fluore albo &c. Interim
inus convenit, admodum calidis, gracilibus, ſic-
s & bilioſis. Aliud Balneum frequentatur in *Valle*
olders, nitro, alumine, vaporibus martialibus, &
auciſſimo ſulphure impraegnatum; hinc calefacit,
ccat, roborat, effectuſque jam ante in genere pro-
oſitos edit. Temperatiora, mitiora ſubjectis debi-
oribus, ac calidioribus magis apta Balnea ſunt,
lud quod eſt in Egerbacci & illud Pamkirchi in-
a Halam, nephriticis, & hypochondriacis multum

pro-

proficua. Reliqua Balnea, in monte Veneris in F
ramine fornacis in valle Ceraſorum minus de m
neralibus participant, ſicque magis ad dulcia accedunt

ARTICULUS II.

De Officio Medici, in, ante, & poſt Balneorum uſum.

I.

UT Balnea utiliter inſtituantur, quædam ante quædam in, & poſt illius uſum obſervand ſunt Medico. 1. Igitur pro exigente neceſſitate co pus purgandum, & quidem magis per epicraſin le nioribus, ut v. g. nodulo laxativo, quam fortior bus & draſticis, ac vena, ſi opus fuerit, ſecanda 2. Quoad tempus anni, commodiſſimum præben menſes non eſt Rati; quia & dies magis protracti tempus hilarius, ac homo ipſe ad omnes curas ma gis diſpoſitus, hiſque temporibus nocentiſſima illa antiperiſtiaſis, ne ex balneo calido exeuntes, lædan tur frigido immediato, præcavetur. 3. Luna decre ſcente, ſi fieri poſſit, illud inchoandum.

II.

RAtione temporis diei, optimum eſt tempus ma tutinum: non excluſis tamen horis pomeridia nis. Ante prandium jejune ſi fieri poſſit balneandum ſecus juſculum, ex decocto carnis vel gallinæ in aqua thermali concedendum. Poſt prandium aqui non inſidendum, niſi 3. vel 4. horis a prandio, n lædatur digeſtio; & variæ cruditates generentur Conſultum eſt, mane hora quarta vel quinta ſurge re, balneum frequentare hora quarta vel quinta ac poſt prandium hora tertia. In principio nec ca

lide,

le, nec profunde inſidendum, ita tamen, ut calor ſucceſſive aliqualiter intendi poſſit, cavendo ſemper ne quid nimis. Ex intenſiori enim calore balnei ſuccedunt vigiliæ, ſitis, dolor capitis, defluxiones, appetitus proſtratus, aſthma &c. Dignoſcitur autem calor intenſior, ſi corpus ad introitum quaſi aduratur, ſi facies more galli Indici excandeſcentis rubeat, aut corpus ipſum quaſi ſudore diffluat, intenditur ſitis &c.

III.

Inſeſſus non ſit nimis profundus, ac pluribus ad umbilicum tantum uſque ſuadetur, in quo tamen certa haud poteſt dari regula. Profundius enim inſidere poſſunt ſeniores, melancholici, phlegmatici, ventriculum frigidiorem habentes, qui etiam majorem calorem ferunt; vel affectionibus colli, ſcapularum vel brachiorum detenti: minus Juvenes cholerici, æſtuantem habentes ventriculum. Labrum ſemper ſit mundum, tegendum media parte verſus collum aſſerculis ligneis: ex altera vero parte tapetis, vel aliis integumentis; caput etiam linteis mundis circumligandum, & a calidis balnei aſcendentibus vaporibus defendendum. Si Aqua mineralis non per ſe ſit calida: per trihorium prius ſpumoſa ebullitione coquatur, & ſingulis inſeſſionibus renovetur.

IV.

Longitudinem & horas Balneandi quod attinet, communiter balneum primo die per horam; altero per duas vel unam & dimidiam, & ſic ſingulis diebus per horam, vel dimidiam creſcendo pergitur uſque ad horas 5. 6. 7. tum per 12. 15. vel etiam 20. dies in eodem conſiſtendum, vel eouſque, donec quis ſe alleviatum ſenſerit, & balneum quaſi

nau-

nauſeaverit, quod ſignum perfectæ curæ, atque hin denuo eo, quo aſcenſum eſt modo & tempore, de ſcendendum. Ante prandium ſemper plus temporis i ſumendum, adeo, ut ſi de die per 5. horas balnee tur, balneum mane per 3. cum dimidia: veſpe per 2. & dimidiam partem horæ balneandum ſit Alii ſequentem obſervant Tabellam.

INSTRUCTIO FUNDAMENTALIS,

Qua ratione Horæ inſeſſus Balnei ſint obſervandæ?

ie.			Horis antemeridianis.				Horis pomeridianis.
[illegible]	—	—	1	—	—	—	$\frac{1}{2}$
[illegible]	—	—	$1\frac{1}{2}$	—	—	—	1
[illegible]	—	—	2	—	—	—	$1\frac{1}{2}$
4	—	—	3	—	—		2
5	—	—	3	—	—		2
6	a —	—	3	—	—		2
7	—	—	4	—	—		2
8	—	—	4	—	—		3
9	—	—	4	—	—		3
10	—	—	4	—	—		3
11	—	—	4	—	—		3
12	—	—	4	—	—		3
13	—	—	4	—	—		3
14	—	—	4	—	—		3
15	—	—	3	—	—		2
16	—	—	3	—	—		2
17	—	—	3	—	—		2
18	—	—	$2\frac{1}{2}$	—	—		2
19	—	—	$1\frac{1}{2}$	—	—		1
20	—	—	1	—	—		$\frac{1}{2}$
21	—	—	1	—	—		$\frac{1}{2}$

In-

Interim tamen hæc Tabula non eſt univerſalis; ſed habenda eſt ratio naturarum, ſexus, ætatis, temperamenti &c. multi enim de die ultra 4. vel 5. horas non tolerant, præſertim bilioſi, ſicci, melancholici; alii plures, ut robuſtiores, & durioris texturæ homines, ut etiam ad 4. 5. vel 6. ſeptimanas Balneum continuare poſſint. Quilibet pro regula habeat vires, earumque conſervationem, ac balnei tolerantiam; qui enim læditur balneo, ac cui appetitus dejicitur, abdomen inflatur, ac alia perverſa accidentia, quæ ordinario a balneo non procedunt, patitur, ſatius eſt, ut vel abſtineat, vel caute balneo utatur. Interim nephriticæ, colico dolore laborantes, hyſtericæ, in principio Balnei alterationem ſentientes, non ſtatim deſiſtere debent, ſed cum certiori ſpe valetudinis pergere, juxta vulgare illud. Quod balneum affert, balneum atrum aufert.

V.

Finita lotione corpus detergendum, lecto per dimidiam ſaltem horam committendum, ac ſudor forte ſuperveniens non impediendus. Si durante balneatione ſuperveniat excoriatio, pruritus, maculæ, ſcabies &c. quod tamen non eſt neceſſarium, balneum tam diu continuandum, donec cutis lævigata priorem formam receperit; ſi autem aqua tepidior, neque diutius eidem immoretur, ſed ſæpius de die inde exeat, oportet. Conſultum etiam eſt, ſi nimis diu hoc malum protrahatur, induſia quædam in aqua thermali ſæpius intincta, & per ſe exſiccata, peracta balneatione perpetuo geſtare, ac m. & partes excoriatas vino calido lavare.

VI.

VI.

AEr vitetur frigidus, & ſi talis ſit, hypocauſtum moderate calefaciendum, vel corpus ſufficien-us veſtimentis etiam pelliceis tegendum, neque nen etiam radiis ſolaribus exponendum; pran-im & cœna ſemper æqualibus inſtituantur horis, quo parcius comeditur, & bibitur thermarum npore, eo melius eſt. Extra paſtus vini uſus vi-ndus. Urgente ſiti, vel alias etiam circa medium neandi tempus, potus aquarum thermalium fri-arum poſt prandium, vel calidarum ante pran-m, cum incoctione *ſem. fœnic. coriand.* vel *ci-n.* concedendus eſt. Longa menſa in prandio no-: minus in cæna. Caveatur a varietate ciborum, atietate, ab acetariis, infumatis, fructibus hora-, lacticiniis, frixis, ex paſta coctis; nimium matixatis, ſaccharatis, ſalitis, flatulentis; cibi boni ſucci, ac laudabilis concoctionis, & pau-um excrementorum, ut carnes vitulinæ, hædi-, capreol. leporin. juniores, capon. pull. gallinac. in. gallirindic. avicul. mont. ex piſcibus trut. mal. gobii, fundul. lucii minores, hordeacea, ſorbilia &c. Pro potu utendum vino albo dilu-pro cujuſque natura, & conſuetudine. Alvus etur laxa. Vitandi vehementiores corporis & ni motus.

VII.

Andem etiam accidentium morboſorum, uſui Thermarum ſubinde ſupervenientium habenda o; & 1. *cephalalgiæ*, per clyſter. lotiones pedum, intia; frontalia, & unguenta. *Vigiliarum*, per hor-a; emulſiones, pediluvia, frontalia. *Somnolentiæ*, clyſteres acriores, frictiones, caput purgantia, vel

H ceſſa-

ceſſationem a balneo, ſi natabilis ſit. *Defluxionu*
per diætam exquiſitam, & aeris correctionem, v
ceſſationem a balneo, ſi gravis, donec remitta
Febris, per ceſſationem a balneo, & abſtinentia
vini. *Sitis*, per julepos acidulos, emulſiones &
Inappetentiæ, per evacuationem, appetitum ex
tantia. *Alvi conſtipationis*, per ſpinachium, pru
dulcia, poma cocta, ova ſorbilia, pilulas Fran
furt. vel Emanuel. clyſt. vel ſuppoſitor. *Exulce*
tionis ſeu *efflorescentiæ cutis*, per continuation
balnei blandioris & tepidioris, vel ſi etiam maj
per V. S. purgationem, ſudorifera &c. *Menſtu*
per ceſſationem, ſi vehementius fluxus inſtaret;
cus non.

ARTICULUS III.

De officio Medici in præſcribendis nonnullis Balneis artificialibus.

BAlneum Thermale expertiſſimum, Paul. de S
bait. ℞. *Sulph. viv. apyr. calc. viv. an. lib.*
M. f. Pulv. qui aliquot ebullitionibus coq. cum
font. menſ. viij. hinc ab igne removeatur, ut ſubſid
& refrigeſcat per noctem, altero die fiat Balneum p
num ex aqua font. calida, ad cujus refrigerium
cantetur lixivium pridie ex ſpeciebus extractum,
manente in fundo ollæ pulvere. Poſt uſum Balnei
ejuſdem aqua tantundem reaffundatur ad ollam,
qua pulvis ille ſubſedit, ſerveturque reliqua Bal
aqua in cupa bene tecta. Altero die eadem aqua
leſiat, & altera in olla exiſtens iterum ad refrigeri
reafundatur per decantationem, remanente ſemper
fundo pulvere. Taliter, qualiter procedi poteſt, bi
novæ ſpecies recipiendæ. Balneum hoc euporiſt
Thermis vix cedit, omnibus nervorum, & artic
lorum doloribus, matricis affectibus, paralyſi, c
culo &c. accommodatiſſimum. Ab experientia
thri-

ticis eximias excoriationes creat, quibus copio-
evacuatur ichor cum levamine.
alneum in Nephritide. ℞. *Herb. veron. pariet.*
curial. malv. cum tot. ſaxifrag. ononid. an. m. ij.
ham. m. iij. ſambuc. m. ij. rad. alt. petroſel. fœ-
an. un. j. ss. ſem. lin. unc. iij. fænugræc. unc. j.
. Junip. unc. iij. M. inciſ. dentur S. Species
balneo.
liud. ℞. *Stramin. aven. flor. calend. an. q. ſ.*
re.
alneum in Scabie. ℞. *Rad. oxylap. unc. ij. enul.*
. malv. an. unc. j. herb. ſaponar. nepeth. fumar.
n. veron. an. m. ij. fl. chamom. m. ij. herb. 5.
l. an. m. j. bacc. laur. unc. ij. ſulph. viv. nit.
. an. unc. ij. M.
iud. ℞. *Rad. bryon. unc. i. oxylap. irid. flor. an.*
i. enul. camp. unc. ii. herb. fumar. ſcabioſ. mer-
l. an. m. i. alum. dr. vi. ſulph. dr. x. tart. unc.
M. S. Herbæ & ſpecies pro balneo.
lneum in Fluore albo. ℞. *Herb. arthemiſ. ca-*
puleg. meliſs. ment. ſatur. hyſſop. ſerpill. thym-
abſinth. roſ. rub. cham. melil. an. m. i. rad. cy-
long. calam. aromat. an. unc. ss. Irid. flor. unc.
Gumm. ladan. unc. i. ſacculo incluſ. coq. in ſ.
. pro Baln. Herbæ ſingulis tribus diebus reno-
ur, ut ſinum muliebrem intimius penetret, per
gam, annexa veſica ſuilla aqua intropellatur,
ana, eadem aqua bene madida, in uteri col-
intrudatur.
lneum in ſuppreſſione Menſium. ℞. *Rad. ari-*
alb. arthemiſ. alth. rub. tinct. an. unc. iii. ſem. lin.
vi. fœnic. unc. i. carv. cumin. petroſel. an. unc. i.
cc. laur. unc. iii. Juniper. unc. vi. herb. malv.
t. puleg. meliſſ. mercurial. an. m. ii. fol. ſabin.
. fl. cham. m. iii. cent. mint. m. ii. inciſ. &
aſſ. includ. ſaccul. qui ex aq. ſ. q. pro inſeſſu
tu muliebrium. Prodeſt etiam hoc Balneum in

partu difficili, fœtu mortuo, retentis ſecun-
nis &c.

Aliud efficaciſſimum, teſte Riverio. ℞. *Rad. a*
lil. alb. enul. camp. bryon. cucum. agreſt. an. lib.
fol. malv. violar. mercurial. puleg. matricar. meliſſ.
m. iv. ſem. lin. fenugræc. leviter contuſ. an. unc.
coq. in aq. ſ. q. pro Baln. Uſu hujus Balnei, a
quando in tertio vel quarto balneo profluxeru
menſes, per longum tempus retenti.

Balneum adſtringens, in procidentia Uteri.
Fol. beton. agrim. Salv. laur. roriſ. myrt. puleg. o
fl. ſtech. arab. baluſt. an. m. i. rad. conſolid. mai. u
iii. biſtort. torment. ariſtol. long. an. unc. ss. *alu*
roch. unc. ii. M. inciſ. dentur ad chart. coq. in
fabr. pro Balneo.

Aliud. ℞. *Herb. ment. puleg. orig. hyſſop. rut. m*
liſſ. ſerpill. ſalv. maior. lavend. an. m. i. nuc. cupr
roſ. rub. ſpic. nard. cort. grand. capul. gland. an. u
i. meſpil. immat. acac. an. m. i. ſcob. lig. Junip
guaiac. an. unc. iv. ſal. nit. ſal. commun. an. lib.
alum. lib. i. M.

Balneum contra Atrophiam Hecticam. ℞. *Amig*
cum cortic. groſſ. mod. contuſ. lib. ii. farin. hord. l
vi. indantur ſacco ampliori, & coq. in aben. cum
pluv. ſ. q. tertio die renovetur.

Baln. Hordeaceum. ℞. *Hord. crud.* ſi ſimul a
ſtergendum, vel *excorticat.* ſi magis refrigerandum
& humectandum 2. vel 3. menſuræ *ſaccul. indit. co*
in ſ. q. aq. pro Baln. Tertio vel quarto Balneo r
novetur *hordeum*.

Balneum articulos, nervos & ligamenta roboran
℞. *Herb. abſinth. arthemiſ. orig. hyper. ſerp. ill.*
vend. an. m. ii. roriſm. major. an. m. i. rad. al
aſar. lil. alb. an. unc. ss. *fl. cham. ſumit. aneth. a*
m. ii. turion. abiet. conor. ſeu ſtrophil. ejuſdem an.
iiii. ſem. lin. fænug. an. unc. ss. *M. inciſ. & cont*
pro Balneo.

Aliud

iud in hunc finem parari ſolet, ex ſolis *ſummi-*
us, & baccis Juniper.
lneum formicarum. ℞. *Formicarum integrum*
, quod ſacculo incluſ. coq. in ſ. q. aq. pro
addendo ſubinde alias herbas vel etiam Mine-
. Prodeſt in Paralyſi, dolore Iſchiadico &c.
lneum antiparaliticum. ℞. *Alum. ſulph. bacc.*
an. lib. j. bacc. & ſummit. Juniper. an. m. j.
j. ſalv. nob. m. j. M.
ud. ℞. *Herb. major. chamæd. chamæpyth. fol.*
l. ver. an. m. iij. roriſm. ſalv. an. m. ij. fl. la-
primul. ver. an. m. j. bacc. Juniper. m. ij.
lib. iii. nit. lib. i. M. pro Balneo.
lneum expertum in Sterilitate. ℞. *Rad. bryon.*
at. valerian. Ireos, enul. camp. an. unc. iii. fol.
. arthemiſ. nept. pulg. mercurial. ſalv. laur. an.
. bacc. laur. Juniper. an. unc. i. coq. in ſ. q.
o ſemicup. Alii etiam addunt *acervum formi-*
. Sedeat in hoc Balneo, noctu cubitum itura
horam: hinc egreſſa, & abſterſa calidis pan-
ſellam perforatam ſedeat, ac fumum exci-
x thurmaſt. ſuccin. benz. gumm. tacamaah. gumm.
troch. alipt. moſch. &c.
neum carminativum, & anodynum, in Coli-
. *Herb. orig. calam. rut. an. m. ij. fl. chamom.*
. malv. cum tot. m. i. ss. *melil. m. i. ſumit.*
m. ii. ſem. ling. unc. ii. fænug. unc. i. aneth.
ss. *bacc. Juniper. unc. iii. inciſ. & conquaſs.*
ſ. q. aq. pro Balneo.

ARTICULUS IV.

De Officio Medici, in conſideranda vi & effect Acidularum, tam in genere, quam in ſpecie.

I.

ACidulæ (quæ nihil aliud ſunt, quam vitrio martis diſſolutum : fit autem vitriolum n tis, quando minera martis diſſolvitur, a ſpirit. ph. acido) variis etiam modis probari ſolent, ſupra dictum de Thermis. Optimus eſt per pr pitationem : fallax econtra, qui fit per deſtilla nem & evaporationem, tum quia multum de v tili ſubſtantia evaneſcit, tum quia remanens diante igne alteratur, ac aliam acquirit textura Decoct. gallar. infuſum, acidulas nigrore tingit *de marte* participent. Infuſa aqua ſalſa turbant & quaſi lacteſcunt, ſi *de nitro* quid participent. quid *de alumine*, optime evaporatione dignoſci teſt. Nobis hic Oeniponti in uſu practico ſunt *B ſenſes, & Egrenæ ſeu Egrenſes*. Illæ martiales, triolicæ, ſulphureæ & aluminoſæ : hæ, prior magis efficaces, licet minus gratæ, nitroſa ſal ſulphurea aciditate præpollent.

II.

VIm ſuam in corpore exercent Acidulæ, ſua ter calefaciendo, humiditates ſuperfluas a mendo, & exſiccando, ſalia ſylveſtria ſangu contemperando, hinc æſtum viſcerum corrigen ſcorias tartareas ex latice & tota maſſa ſangui avertendo & elutriando, tum per alvum, tum urinam & ſudores, viſcerum ac vaſorum infarc deter

ergendo, diſcraſiam viſcerum emendando, ac tibus tandem debitum tonum reſtituendo; præte- ſalia acida vitioſa in corpore abſorbendo, & inferiora eliminando. Dum enim potatur aqua dula, fermentum ſtomachi acuit atque exaltat, le ſingularis fames: hinc ventriculum a quiſquiliis triat, tonum fibrarum reſtaurat, & dum ad inte- ium duodenum defertur, vi bilis alcalina pars me- ica martis præcipitatur, quæ poſtmodum iterum a eſt, ab omni acidi præternaturalem alteratio- n ſuſcipere, acidum in tertium quaſi ſalſum im- tare, illud deſtruere, abſorbere; & hinc excre- nta nigro colore plerumque tinguntur, ut illud ſtmodum per alvum, ſæpe etiam per urinam & orem eliminetur.

III.

X dictis patet, quod ſicuti Thermæ magis pro- ſunt in cacochymia pituitoſa & ſeroſa, ita Aci- æ magis in cacochymia bilioſa, & melancholica. autem ad ſpecialia deveniamus, ſciat Medicus, idulas prodeſſe, 1. In affectibus capitis, non qui- n eſſentialibus, ſed per ſympathiam partium in- orum excitatis, a corruptis & vitioſis humori- idem ſtabulantibus, ut v. g. in catarrhis cali- , acribus, ſalſis, vigiliis, vertigine, tremori- , convulſionibus; ac epilepſiis, ſi fomes morbi meſenterium, lien, uterus, ventriculus, vel ſæ ſint lumbrici. Item in cephalalgiis & hemi- niis, ex vitio ſanguinis aut chylificationis oriun- . In metu apoplexiæ caute iis utendum. Pa- es & contracturas, ſi non omnino inveteratæ rint, radicitus extirpant, tam potatæ quam bal- adhibitæ.

IV.

PRæterea quoque auferunt ruborem faciei, oculorumque: ſingulariter vero fermentum ventriculi erigunt, unde appetitum procurant, digeſtionem promovent, ructus ejiciunt, cardialgias ſoda & vomitum maxime matutinum materiæ pituitoſæ & aqueæ, compeſcunt, inflationes ejus ſopiunt, & mineram flatuum evacuant. Præterea proſunt in Veterum antipraxia, vel R. R. chyloſi læſa, obſtructionibus viſcerum, icteritia, chloroſi, & ſpecialiter in colica convulſiva vomitibus infeſtante ac malo hypochondriaco, cujus ſunt quaſi ſacra anchora, ac alter Rhizotomus.

V.

ITem maxime conducunt, in nephritide, gonorrhœa, arthritide, rheumatiſmo, ſcabie, fluore albo, ſuppreſſione menſium, eorum ſuperfluitate, vermibus quoque, quorum certiſſima ſunt antidotus; ſterilitatibus quoque multoties opitulantur, febres omnis generis intermittentes tollunt, non tam potæ, diluendo cruditatem nidoroſam, ac infringendo acidum volatile oleoſum atque corroſivum, verum etiam, ſi in iis balneetur, præſertim imminente rigore. Malignis quoque febribus proſunt diluendo, inflammatos ſpiritus potenter ligando ac pacando, eoſque ſua vitriolacea, ac quadantenus anodyna vi ſopiendo, & cauſam occaſionalem irritantem emendando.

VI.

QUoad affectus externos, juvant Acidulæ præſertim omnis generis arthriticos, iſchiadicos, podagricos, ophthalmicos, & ſingulariter paralyticos

os ex colica, per modum Balnei adhibitæ. Tollunt calide gargarizatæ, ſcorbutum oris. Virtus quoque illis adſcribitur medendi ozænæ, vermiculis aurium &c. Balneo uſurpatæ, conducunt etiam in pruritu, ſcabie, ſerpigine, ulceribus ſordidis; corroſivis, rheumaticis, phagadænis, & diſepuloticis, fluore albo, ſterilitate, ſuppreſſione menſium &c.

VII.

SIcuti autem Acidulæ in modo dictis affectibus proſunt, ita neceſſe eſt, bibentes præditos eſſe ſtomacho robuſto, pulmonibuſque validis, cum omnibus ad phthiſim pulmonalem inclinantibus Acidulæ infenſiſſimus hoſtis ſint, hydropici quoque ex eorum uſu plerumque intereant; nocent etiam magis, quam proſunt, ubi viſcera haud integra, ac vel ſcirrho vel abſceſſu, aut tuberculis detenta. Omnia igitur prius bene examinanda, cauſæque morborum perpendendæ, antequam ægroto Acidularis cura præſcribatur.

ARTICULUS V.

De Officio Medici, in, ante, & poſt uſum Acidularum.

I.

ANte uſum Acidularum corpus evacuandum, non quidem fortioribus, M. S. exagitantibus & turbantibus, parteſque ſolidas lædentibus; ſed *potione* quadam *mannata*, vel *rhabarbarina*, vel *pilul. Emanuel.* aut *nodulo laxativo*, &c. ſi opus, licet ut plurimum neceſſe non ſit, vena ſecanda. Tempus optimum bibendi Acidulas, eſt *Majus*, *Junius*, *Augustus*, nam:

Men-

Menſibus in quibus R. non debes bibere Vvaſſer.
Licet urgente neceſſitate etiam hyeme concedi poſſint, dummodo vaſculum aquæ potabilis adhuc obturatum, lente ad fornacem calefiat, vel per noctem in hypocauſto calido ſteterit, vel aquæ calidæ immergitur, vel dum ſcyphus argenteus retinetur in aqua ferventi, & infunduntur unc. iij. vel iv. pro vice mox exhauriendæ.

II.

IN loco ſcaturiginis bibens, mane hora 4. vel 5. ſurgere debet, excrementa per meatus convenientes excernere, ac una vel altera hora poſt ſolis exortum, fontem ſine violento motu frequentare, & quidem jejunus, niſi eſſet tenerioris conſtitutionis, ac humoribus præditus tenuibus, fibriſque ſatis raris & exilibus; quo in caſu vel juſculum carnis, aut ovum ſorbile, ſi confortantia ex officinis non videantur ſufficere, concedi poteſt: immo in hoc paſſu, ne ventriculus ita debilis a frigore fontis lædatur, conducibilius eſt, calidiuſcule modo ſupra dicto, lympha potare.

III.

BIbiturus ac prædiſpoſitus, dum ipſum fontem adiit, vel eo vectus eſt, aquarum potum incipiat, inchoando a 2. 3. vel pluribus vitris ſucceſſive ebibitis, prout appetitus exigit, ac natura non gravatur, hinc ſingulis diebus unum, 2. vel 3. vitra addendo, uſque dum deveniatur ad eam quantitatem, quam quis haurire poterit abſque ullo incommodo, ut v. g. gravitate, dolore, flatibus, vomitu &c. habita tamen ſemper ratione ætatis, ſexus, conſtitutionis fortis vel debilis, capacitatis ventriculi, ac conſuetudinis, maxime autem reſpi-

reſpiciendum ad tolerantiam. In Acidulis Bruzenſibus 4. 5. 6. 8. &c. menſuræ bibuntur. In Egranis quotidie ampulla terrea dimida ciſta pro dimidia cura, vel 10. aut 18. una ciſta integra pro una cura integra. Non autem una vice Acidulæ actu frigidæ affatim, & præcipitanter ingurgitandæ, ſed 2. vel 3. vitra pro una vice, interpoſitis dein diſcurſibus, levibus deambulationibus, aſſumptis ſtomachicis, ut *confect. ſem. aniſ. fænic. condit. z. z. vel calam. arom. cort. cit. arant. morſell. &c.* ita tamen, ut tota menſura intra horam & dimidiam ebibatur.

IV.

POtus Acidularum continuandus perdies 10. 15. aut 20. immo per menſem, & ultra, pro morbi magnitudine & longitudine. In morbis contumacibus etiam anno ſequenti frequentandæ: ſecus in levioribus, & prophylactice tantum bibitis; ſicuti autem in ſumma doſi, quæ intra triduum haberi poteſt, per aliquot dies perſeverandum, & præſertim eouſque, donec quis ſe alleviatum (quod ſignum erit perfectæ curæ) ſentiat; ita rurſus gradatim denuo deſcendendum, niſi quis unam vel alteram tantum biberet menſuram, ubi deſcenſione opus non eſt; olim etiam veſperi Acidulæ methodice bibebantur: hodie vero ad ſitim duntaxat, ſi forte urgeat tollendam, unum vel alterum vitellum potatur; vel in affectibus externis Acidulæ ante prandium potari, poſt prandium pro Balneo uſurpari ſolent.

V.

OPeratio Acidularum diverſa, & pro varia corporis complexione, ac humoribus in eo prædominantibus, hinc motus naturæ obſervandus, ac

per

per convenientia loca adjuvandus. Optima eſt operatio, ſi primo per alvum, hinc per urinam, ac tandem per ſudorem operentur. Si per alvum, ut melius operentur, conſultum eſt, ut æger noctu, hora 1. ante cænam ſumat, vel *pilul. aloeticas FF.* vel *Emanuel.* vel in primo vitro Acidularum diſſolvat; *ſyr. roſ. ſol.* vel *fl. perſic.* vel ita ſimpliciter in majori quantitate, vel *pulv. ſyr.* aut *rad. gial.* acuatum vel *crem. tart.* vel ſumatur mane *morſul. purg. &c.*

VI.

HAuſtis Acidulis, neutiquam violentis exercitiis utendum, cum etiam in lecto ſubinde non ſine fructu ſumantur, ſed reliquum tempus ad prandium uſque, levibus deambulationibus, diſcurſibus, ludis &c. tranſigendum, ad aliqualem laſſitudinem, eruptionem ſudoris. Prandium non accedendum, niſi hora xj. vel ſaltem 4. horis ab aſſumpto potu, donec tota vel potiſſima ejus pars ſit excreta, ac urina prius alba, hinc nonnihil colorata fiat. Interim aquas initio potus, vel etiam in aſcenſu, ægre reddens, non tamen ſtatim deſiſtere debet, ſi animoſe perſeverare, & ſummitatem curæ exſpectare, modo etiam intra 2. horas tranſeant.

VII.

EFficaciores ſunt Acidulæ, ſudo ſerenoque, quam nubiloſo & pluvioſo cœlo, hinc etiam alio tranſportandæ, hauriri debent tempore ſereno exiſtente, & quidem omni anni tempore. Bruzenſes noſtræ menſe Martio collectæ optimæ, antequam nix colliqueſcens intimiora terræ penetrando, fontem inquinet. Vitandus igitur in cura acidulari aer intemperatus, frigidus, pluvioſus, nebuloſus; hinc

hinc tali exiſtente: Acidulæ domi in hypocauſtis calidis bibendæ, aut lectus petendus. Interim etiam vitandi radii ſolares.

VIII.

IN Diæta vitanda ſatietas, multa ciborum varietas, edulia ſalſa; nimis aromatizata, craſſa, viſcoſa, dura, lacticinia, leguminà, acetaria, fructus horarii, caro ſuilla, infumata &c. econtra convenit bubula junior, caro vitulina, vervecina, leporina, hædina, volucres montanæ, caro pull. gallinac. capon. columb. piſces ſaxat. &c. Pro potu vinum alb. merum, vel rubellum tenue, non tamen Acidulis dilutum. Fugiantur ſomnus meridianus, exercitia violenta, ludi intenſi; mœror, triſtitia, ira, venus; alvus quotidie ſit aperta, ſecus vel *enemate* ſero injecto, vel *infuſione ſennæ* ante potum ſumpta, vel *crem. tart.* acuato, in primo cyatho ſumpto laxanda.

IX.

TEmpore curæ Acidularum, ſymptomatum emergentium quoque habenda ratio, ut v.g. *retentionis aquarum*, per laxantia, ut rhab. gial. crem. tart. acuat. ſyr. roſ. acuat. vel per ceſſationem curæ. *Vomitus*, per clyſteres, roborantia interna & externa, vel ceſſationem curæ. *Colicæ*, per clyſteres vel ceſſationem curæ. *Suppreſſionis alvi*, per paſſulas, pruna, poma cocta, ſpinach. bet. pilul. Emanuel. clyſt. crem. tart. acuat. *Diarrhœæ* vires diminuentis, per abſterſiva, tam per os aſſumpta, quam clyſteres injecta, & roborantia. *Commotionis humorum*, excitantis quandoque dolores dentium, lumborum, podagram &c. per continuationem curæ, & abſtinentiam a vino. *Fluxus menſium*, per

defen-

defenſionem genitalium a frigore, & potationem Acidularum calidarum.

X.

Finita Acidularum cura, mediantibus conviviis & poculis non valedicendum, iter domum verſus citra feſtinationem inſtituendum, diæta deinceps exacte ſervanda, aliquid Acidularum domi adhuc, ſi placet, bibendum, purgatio, ſi quis ex retentis aquarum reliquiis gravatum ſe ſentiret, inſtituenda: ſecus eadem abſtinendum. Sicuti autem Acidulæ efficaciores ſunt ad ſcaturiginem potæ, quam alio delatæ: ita etiam Acidularis cura domi inſtituta, (quod nonnulli faciunt, vel ut ſumptibus parcant, vel quod iter exhorreſcant, vel ob occupationes urgentes domo abeſſe nequeant) raro ſingulari cum fructu inſtituitur; præſertim in iis, qui mane Acidulas ad plures libras ingurgitant: poſtmodum ſeriis negotiis hinc inde irretiti, ſpiritibus alio avocatis & diſſipatis, ventriculum debilitant, vel ante prandium lymphis, poſt prandium vero Baccho litant; unde his magis conſultum, ut ommiſſa ſolemni cura, mane lib. 1. vel 1. ss. bibant, leviter deſuper obambulando, & exactam diætam ſervando: poſt prandium etiam rurſus vitrum Acidularum hauriant, atque ſic curam ad 30. dies, & ultra continuent.

AR-

ARTICULUS VI.

De Officio Medici, in præſcribendis Remediis, pro debito uſu Acidularum.

I.

R. *Confect. ſem. aniſ.* vel *fœnic.* aut *coriand. præp. lib.* I. *detur ad ſcatul. S.* Confectio aniſ. vel fænic. aut coriand. tempore uſus acidularum ſumenda.

Morſell. ℞. *Spec. diarrhod. Abb. aromat. roſ. complet. an. dr. ij. cort. arant. condit. minutim inciſ. citr. an. dr. iij. nuc. moſch. in ind. condit. dr. ij. confect. ſem. aniſ. fænic. coriand. an. ſcr.* I. ss. *cardam. min. ſcrup. ij. ſacch. in aq. ceraſ. nig. & cinam. diſſol. q. ſ. M. f. Morſul.* S. Morſell. ſtomach. quorum Tempore uſus acidularum unus vel alter ſumatur.

Aliud. ℞. *Spec. pro morſul. Imperat. unc.* I. *condit. z. z. Chinenſ. cort. cit. nuc. ind. condit. an. unc. ss. cardam. dr. i. ss. cubeb. dr. ij. ol. deſt. cinam. gut. v. mac. gutt. vij. caryoph. gut. iv. cit. gut. iij. ſacch. albiſs. in aq. ſaſſaf. cum cinam. deſtill. ſolut. lib.* I. *M. f. Morſell. S. ut ſupra.*

Alii magis temperati pro hypochondriacis, ℞. *Cort. cit. recent. minutiſſime quadratim inciſ. dr. iij. ſacch. albiſs. in aq. ſpirituoſ. cinam. diſſol. unc. iv. M. f. Morſul.*

Tragæa. ℞. *Spec. aromat. roſ. diaxyloal. diarrhod. Abb. an. ſcr. i. cinam. elect. dr. i. nuc. moſch. dr. ss. mac. caryoph. an. ſcr. ss. ſacch. albiſs. unc. iij. M. f.* Tragæa ſtomach. quæ durante cura acidularum, cum pane & vino poſt prandium ſumenda.

Pilulæ laxativæ. ℞. *Maſſ. pilul. FF.* vel *Emmanuel. dr. ij. formentur. ex ſcr.* I. *N. vij. aſpergantur cinam.* S. Pilulæ laxativæ vel Emanuel. Francofurtenſes, quarum 7. una hora ante cœnam ſumendæ.

Pulvis

Pulvis pro tranſitu Acidularum promovendo. ℞. *Crem. tart. dr.* ss. *rad. gial. ſcr. j. M. f. Pulv. dentur* 8. *doſ.* S. Pulvis laxativus, cujus una doſis in primo potu contrita ſumenda.

Alius. ℞. *Pulv. epat. rub. ſcrup. j. diagryd. roſat.* vel *ſulphurat. gr. viii.* (plus minus) *M. dentur* 8. vel 10. *doſ.* vel ℞. *Crem. tart. dr. i. tart. vitriolat. ſal. abſinth. an. dr.* ss. *ocul. canc. præp. dr. j.* ss. *ſacch. albiſs. dr. ij. M. f. Pulv. ad ſcatul.* S. Crem. Tart. mixt. cujus dimidia drachma in primo potu ſumenda.

Syrupus pro eadem intentione. ℞. *Syr. roſ. ſol. aur.* vel *fl. perſic. lib.* ss. *detur. ad fictil.* S. Syrupus Roſ. vel florum perſic. cujus triacochlearia plena in primo potu acidularum ſumenda.

Alius. ℞. *Syr. roſ. ſol. unc. iv. crem. tart. ſcr. i.* ss. *pulv. ſyr. ſem. mel. ſubact. ſcr. i. M. ſ. a.* vel ℞. *Syr. de cich. cum rhab. diaſer. roſ. ſol. aur. an. unc. i. pulv. dar. gial. dr. ij. M. S.* Syrupus laxativus, cujus antea bene conquaſſati, unum vel duo cochlearia plena, in primo potu acidularum ſumenda.

Morſelli, pro eadem intentione. ℞. *Mag. gial. gr. xiv. gum. gott. gr. viii. conſ. cit. borrag. cort. cit. condit. an. ſcr. j. ol. cinam. gutt. ij. ſacch. albiſs. in aq. borrag. & cinam. diſſol. q. ſ. M. f. Morſul. N.* 2. vel ℞. *Pulv. rad. gial. dr. ij. ſpec. pro morſul. Imperat. craſſiuſcule inciſ. flaved. cort. cit. rec. an. dr. j. ſacch. in aq. roſ. ſolut. unc. ij. f. Morſul. N. iij. æqual. magnitudinis.* Morſelli laxativi, quorum unus ante potum acidularum ſumendus.

Electuar. ad eundem finem. ℞. *Polp. tamarind. unc. j. caſs. extrat. dr. vj. conſ. roſ. unc. j. rad. gial. dr. ij. magiſt. ſcammon. dr.* ss. *M. S.* Electuarium laxativum, quod in magnitudine parvæ nucis una cum acidulis ſumendum.

CA.

CAPUT V.

e Officio Medici, in Affectibus indicantibus Purgationem.

ARTICULUS I.

De Officio Medici, in Humorum evacuandorum Præparatione.

I.

CUm experientia teſtetur, ac Medicis in praxi notum ſit, in quartana, ſcorbuto, affectione hypochondriaca, cachexiis, aliiſque morbis chronicis & lentis, Purgationes fiequandoque graves, cum torminibus, variis ſpaſs, violenta humorum agitatione, inteſtinorum ılceratione, deliquio, paſſione hyſterica &c. quæ ınia ſymptomata, cum contingere ſoleant, vel acrimonia nimia, & corroſivitate humorum evaındorum, vel quod iidem nimium craſſi, viſcidi, , immorigeri & archæo reſiſtentes ſint, factis am viarum impedimentis, ac exinde natis obſtruınibus; indicant remedia Præparantia, quæ nemalterando, vitioſas humorum qualitates appat, & quaſi præparant ſubſecuturæ eductioni. m ex *Hippoc.* 2. *aph.* 9. *corpora ubi quiſpiam gare vult, fluida faciat oportet*. Vocantur etiam *eſtiva*, quaſi pepaſmum, & coctionem humoribus ucentia.

II.

PRæparantia ſeu *digeſtiva*, alia dicuntur *univerſalia*, quæ generaliter motui humorum promovendo, conveniunt, quæ ſunt polychreſta, & maxime infimi ventris cruditatibus corrigendis debita ut v. g. crem. tart. vitriolat. &c. Alia *particularia* ſeu *ſpecialia*, quæ diverſos humores peccantes reſpiciunt, & quadruplici cacochymiæ corrigendæ deſtinata ſunt. Sic *bilem* præparant, quæ ſal vol. urinoſum plus minus oleoſum temperant, amaritiem ejus ac acrimoniam infringunt, obtundunt, ſaliaque diluunt, qualia ſunt nitrata, aquea, acidula, & ſubamaricantia; *Melancholicam*, quæ acidum fixum abſorbent, in ſalſum mutant, obtundunt, diluuntque, qualia ſunt terrea, urinoſa, martialia, antiſcorbutica, aquea, humoreſque aduſtos diluentia. *Pituitam* quæ ejus viſciditatem corrigunt incidendo, attenuando, eamque fluxilem reddendo, qualia ſunt aperientia, ſalſa, acida, amara, acria, aromatica. *Serum*, quæ ſalſum & acre ejus corrigunt, illique nimis tenue incraſſant, qualia ſunt glutinoſa, mucilaginoſa, oleoſa, dulcia, terrea, & papaveracea.

III.

PRo legitima *præparantium* adminiſtratione, Medici officium erit, obſervare 1. Ea potius convenire in morbis chronicis quam acutis 2. Ex præparantibus ſeligenda, vel ſaltem admiſcenda eſſe ſpecifica & appropriata, quæ vel huic aut illi viſceri ſpecifica, ut v. g. in ſuppreſſione menſium hyſterica, in inappetentia, ſtomachica, in affectibus capitis cephalica &c. 3. Vel texturam fomitis morbifici ſpecificam, contraria ſpecifica textura deſtruunt, ejuſque ſaporem p. n. emendant, ut v. g. ſi aci-

acidam non in genere, ſed auſterum, acerbum c. corrigatur 4. Senſim ac ſenſim a debilioribus d fortiora progrediendum eſſe.

IV.

PRæterea, 5. Notabit Medicus, *præparantia* non nimis diu continuanda eſſe, & ſubinde interlanda *purgantia*, ut, quod ſeparatum ac digeum, capitis mortui inſtar abſtergatur & evacuer, unde in Germania, ubi longiores curæ haud lerantur, præparantia & purgantia ſimul miſcenr, ut contingit in nodulis laxativis, ut una fide duo dealbentur parietes. 6. Dulcia, ut ſyrupos, i in Italia præſertim præparantium vices obeunt, arodio carnis vel aquis deſtillatis diſſolutos plus ocere quam prodeſſe, cum ſaccharata ſint fermeniva, erodentia, ſtomacho hoſtilia, ac quoſvis etiam ccos corporis viſcidiores, & minus activos redant, hinc utiliora ſunt digeſtiva in forma pulv. coct. ſucc. eſſent. &c. 7. In ægris calidioribus, cioribus vel atrophia laborantibus, temperatiora, midiora & liquidiora eligenda, ut brodia altentia, ſerum lact. decocta &c.

ARTICULUS II.

Officio Medici, in præſcribendis Præparantibus, ſeu Digeſtivis.

I.

PUlvis digeſtivus in affectu Hypochondriaco. ℞. *Crem. tart. dr. j. cryſt. tart. dr. ss. ſal. abſinth. lopend. frax. an. ſcr.* I. *ol. mac. ſcr. ss. M. ſ. lv.* S. Pulvis digeſtivus, cujus magna cuſpis cul plena una hora ante prandium, & cœnam in culo petroſel. ſumenda.

Alius ℞. *Cryſt. tart.* vel *pulv. epat. rub. ſcr. iv. ſal. abſinth. cich. an. ſcr. j. pulv. mac. ſcr. ss. M. f. Pulv. divid. in 4. p. æq.* S. Pulvis digeſtivus pro quatuor vicibus.

Alius in Febribus intermittentibus. ℞. *Crem. tart. dr. j. ss. ſal. abſinth. cert. min. tamariſc. an. ſcr. 1. ss. frax. ſcr. ij. flor. armon. cum marte ſublimat. ſcr. 1. M. f. Pulv. divid. in ix. p. æq.* S. Pulvis digeſtivus in febribus. Detur unus ex brodio decoct. rad. petroſel. cichor. fœnic. &c.

Alius in Cachexia. ℞. *Crem. tart. dr. j. tart. vitriolat. ſal. abſinth. an. dr. ss. ocul. canc. præp. ſcr. j. M. f. Pulv. divid. in 4. p. æq.*

Alius in Scorbuto. ℞. *Tart. vitriolat. ſal. geniſt. abſinth. an. ſcr. j. ss. ocul. canc. ſæculari. an. ſcr. j. elæoſacch. cit. aniſ. an. gutt. ij. cinam. gut. j. M. f. Pulv. divid. in 4. p. æq.* detur una doſ. ex ſeq. Brodio. ℞. Herb. rec. cochlear naſturt. aquat. acetoſ. Hiſpan. an. p. j. contuſis affund. Brod. carn. non ſalit. & ferv. unc. iv. Coletur.

Pulvis abſorbens Vvedelii. ℞. *Vitriol. mart. gr. vj. conch. præp. ocul. cant. corall. rub. præp. antim. diaph. cinnab. antim. an. ſcr. ss. laud. op. gr. j. ol. deſt. caryoph. gut. j. M. f. Pulv. divid. in 6. p. æq. S.* Pulvis abſorbens, pro 6. vicibus. Utiles ſunt in cardialgia, affectu hyſterico, hypochondriaco &c.

Julepus digeſtivus in affectibus Capitis frigidis. ℞. *Aq. fœnic. hyſſop. an. unc. iv. beton. ſalv. an. unc. ii. ſyr. de hyſſop. unc. ii. de ſtæchad. de beton. an. unc. i. oxymel. ſquillit. unc. i. ss. eſſent. roriſm. dr. ii. M. S.* Julepus digeſtivus de quo mane & veſperi dimidium octavæ partis ſumatur.

Alius in Affectibus Mulierum frigidis. ℞. *Aq. hyſſop. fœnic. arthemiſ. meliſs. puleg. an. unc. iv. cinam. unc. ij. ſyr. aperit. Minderer. unc. iij. de arthemiſ. compoſ. unc. ij. ſpirit. ſal. gut. xxx. M. S.* Julepus digeſtivus pro 6. aut 7. vicibus ſumendus.

Alius

Alius anti-Scorbuticus. ℞. *Syrup. ſcelotyrb. Fo-*
eſt. unc. iij. ſyr. de cort. cit. de pom. ſ. an. unc. ij.
q. ſcorz. q. ſ. clariſ. & aromatiz. cum. aq. cinam.

Apozema digeſtivum in affectibus Pectoris frigi-
is. ℞. *Rad. fœnic. enul. glycyr. an. unc. ss. Ir. flor.*
r. ij. herb. marrub. capill. ven. hyſſop. agrim. beton.
n. m. ss. ſem. fœnic. dr. ij. urtic. dr. j. fic. N. v.
aſſul. min. dr. vj. inciſ. coq. in ſ. q. aq. font. in
ol. lib. j. ss. diſſol. ſyr. de praſs. de hyſsop. de liquir.
n. unc. j. oxymel. ſ. unc. j. ss. ſquillit. unc. ss. aq.
ſthm. unc. j. ss. cinam. dr. vj. M. S. Julepus dige-
ivus pro 6. vel 8. vicibus ſumendus.

Aliud in affectibus Melancholicis. ℞. *Rad. cichor.*
uglofs. an. dr. vj. polyp. q. unc. ss. liq. dr. ii. herb.
orrag. bulg. an. m. ii. capill. ven. meliſs. ceter. an.
. ss. fol. ſenn. dr. x. ſem. cit. fœnic. aniſ. coriand.
ræp. an. ſcr. i. fl. Borrag. bulg. anth. an. p. ii. paſ-
ul. unc. i. ss. coq. in ſ. q. aq. font. ad. unc. xv. in
ol. diſsolv. ſyr. de fumar. de lupul. de cort. cit. an.
r. vi. M. f. apoz. pro 3. doſ.

Succi digeſtivi cum brodiis alteratis, in affectu
ypochondriaco. ℞. *Succ. depurat. & per ſetac.*
raject. cichor. borrag. endiv. vel *agrimon. an. unc. i.*
uris pulli vel gallin. in quo coct. ſint. malv. endiv.
eliſs. lupul. unc. iv. M. pro una doſi, & ſic pro
teris, interjectis ſubinde lenitivis.

Mixtura & Eſſentia in Obſtructionibus. ℞. *Spirit.*
l. ſpirit. tart. an. ſcr. ii. Elix. vit. Marth. propriet.
an. ſcr. i. M. ad vit. S. Mixtura & eſſentia ape-
ens, vel digeſtiva, cujus circiter 15. aut 20. gut-
in juſculo petroſel. mane & veſperi ſumenda.
el ℞. *Elix. prop. P. ſcr. ii. ſpirit. tart. aperit. Pe-*
t. ſal. armon. an. ſcr. 1. M. S. ut ſupra.

Alia. ℞. *Mixt. ſimpl. unc. ss. Eſſent. cent. min. co-*
l. an. dr. iii. ſcolopend. dr. ii. tinct. mart. dr. 1. ss.
. S. ut ſupra.

Atque hæ formulæ ſufficiant, ut pro varietate

 affe-

affectuum, mutatis pauliſper mutandis, Neopracticu[s] has imitari poſſit.

ARTICULUS III.

De Officio Medici, in evacuatione corporis Lenitiva.

I.

CUm catharſis, ſeu evacuatio per alvum, ali[a] dicatur *ſelectiva*, quæ e ſecunda vel tertia regione humores vi ſelectiva evacuat: alia *lenitiva*, quæ leniter, & ſine vi primæ regionis quoſcunque humores educit, de hac præſenti loco mentio facienda. Intelligitur autem per primam regionem ventriculus, inteſtina, meſenterium, pancreas, lien, & pars concava epatis, ſicuti per ſecundam, epatis pars convexa, vena cava, arteria aorta, & quidquid inter alas, & inguina ſitum eſt: per tertiam vero muſculi, oſſa, omniſque corporis moles ad extimam uſque ſuperficiem.

II.

INdicantur medicamenta *lenitiva*, in quavis cacochimia, vel potius cacochylia primæ regionis ſuccis vitioſis jam a ſanguinis commixtione ſeparatis, præſertim ubi alvus non eſt aperta, & quando vel ob virium debilitatem, vel ob acidi exceſivi copiam, aliorumque humorum fermenteſcibilem qualitatem, & effrænam ſpirituum excandeſcentiam, ipſa purgantia vera exulare jubentur, ut v. g. in colica hypochondriaca, affectu hyſterico, ſcorbutico, pathematibus convulſivis, ſpaſmodicis, morbis acutis, febribus inflammatoriis, morbis acutis puerperarum, gravidarum, hæmorrhagiis, tabe hectica, phthiſi &c.

III.

III.

MEdicamenta *lenitiva*, (dicta etiam laxativa, minorativa, eccoprotica, benedicta) virtutem am in corpore exerunt, vel emolliendo & lubriando, qualia ſunt *aquea mucilaginoſa*, *oleoſa*, *unioſa*, & *pinguia*; vel ſordes detergendo; qualia nt *ſalina*, *acidula*, *terrea* ut *tartarea*, *nitroſa*, *ſal-*, vel leniter irritando & ſtimulando; qualia ſunt *rgantia* tum *leniora*, tum alia *minori doſi* exhita.

IV.

PRo debito uſu remediorum *lenitivorum* obſervet Medicus. 1. Ea ſemper exhiberi poſſe, ubi alım apertam eſſe bonum eſt, ſine etiam præcedencoctione. 2. Ea vel per os aſſumi vel per clyeres infundi. 3. Lenitiva lubricantia magis conveıre in ſiccitate inteſtinorum: ſtimulantia & deterentia in eorum repletione. 4. Lenientia a multis ommodiſſime exhiberi hora una ante prandium, v. . *pruna cocta*, ſuperbibendo parum vini lymphati: b aliis hora una ante cœnam, ut v. g. *pilulæ rancofurt*. 5. Pilulas lenientes aloeticas obeſis mais convenire, quam gracilibus, & hypochondrias, in quibus pro nunc quidem juvant, alvum periendo: in futurum autem nocent nimium exccando & calefaciendo hinc major poſtmodum al- ſtipticitas.

V.

PRæterea 6. notabit, cavendum eſſe, ne natura frequentioribus clyſteribus aſſueſcat. 7. Remeia paſſulata in alvi ſiccitate cum viſcerum fervo-

re & calore ceteris omnibus præferenda eſſe. 8. Pruna ſubinde ob acidum occultum, præſertim in colicis affectibus minus profuiſſe. 9. Purgantia ſeu lenitiva plantis pedum, vel umbilico illita, incerta & infida eſſe, tormina ſæpius excitantia. 10. Huc quoque ſpectare ſuppoſitoria, vel mellea, vel globuli ambrati irritando alvum moventia.

ARTICULUS IV.

De Officio Medici, in præſcribendis formulis Remediorum Lenientium.

I.

PRuna laxativa facile parabilia. ℞. *Fol. ſenn. ſ. ſcr. ii. z. z. inciſ. ſcr. i. ſacch. unc. ss. ligata in linteolo coq. cum prun. dulc. N. xiii. in ſ. q. aq. addendo in fine mann. dr. vi. M. S.* Pruna laxativa una hora ante prandium ſumenda.

Alia ℞. *Fol. ſenn. ſ. unc. ii. z. z. cinam. an. ſcr. ii. aq. endiv. vin. alb. an. unc. vii. infund. per hor. 10. bull. ad conſumpt. 3. part. in expreſs. prun. Hungaric. enucleat. ad lib. ss. coq. ad ſyrup. conſiſt. cum ſacch. unc. ii. add. ſyr. roſ. ſol. unc. i. ss. aq. cinam. dr. ii. M. S.*

Alia. ℞. *Prun. damaſcen. enucleat. lib. ss. coq. ex ſ. q. aq. ſimpl. de Colat. ferventiſs. ℞. lib. i. ss. fol. ſenn. ſel. ſ. unc. i. crem. tart. dr. ii. ss. cinam. acut. dr. ii. ſtent. in infuſ. per hor. 4. in loco calido, hinc ebull. ſemel atque iterum, exprim. & col. Colatura affundatur prunis.* S. ut ſupra.

Paſſulæ laxativæ paratu faciles. ℞. *Paſſul. Corint. vin. alb. lot. unc. vi. fol. ſenn. ſ. in linteolo ligat. unc. i.* vel *j. ss. affund. aq. q. ſ. ut tegantur paſſul. leniter ebulliant, ſtent vaſe probe tecto in loco calido. 5.*

vel

l 6. horis: hinc abjecto ſacculo, utere paſſulis, pro ate & viribus patientis.

Aliæ ℞. *Fol. ſenn. ſ. unc. ii. coq. in aq. lib. i. ad nſumpt. 3. part. in Colat. infund. paſſul. min. exa-nat. lib. ss. coq. ad mollit. add. ſyr. roſ. ſol. dr. vi. l. S.*

Aliæ ℞. *Fol. ſenn. ſ. unc. ii. z. z. dr. ii. cinam. ac. galang. an. ſcr. ii. in aq. coq. font. lib. ii. ad con-mpt. med. ſtent in loco calido per noct. mane col. cum preſs. diſſolv. ſacch. alb. unc. vj. coq. ad conſiſt. Ju-p. cul. injiciantur paſſul. vin. alb. lot. unc. vi. re-ne in vaſe fictili S.*

Aliæ fortiores. ℞. *Paſſul. min. mund. lib. ss. vin. b. opt. lib. I. ſtent in infuſ. per noct. m. adde ſacch. iſs. unc. iv. coq. ad conſumpt. vin. hinc inſperge re-. gial. ſubtiliſs. pulv. ſcr. iv. M. exactiſſime.*

Vinum paſſulatum Timæi. ℞. *Paſſul. mai. min. . unc. iii. fol. ſenn. ſ. unc. i. cinam. acut. dr. iii. con-nd. in mortar. ad. paſt. affund. vin. Rhen. opt. lib. iv. nt in infuſ. per diem & noct. Colat. exprim. & . per chart. emporet.*

Aqua paſſulata ejuſdem. ℞. *Paſſul. min. mund. c. ii. ceraſ. nig. exſicat una cum nucleis unc. I. etund. in mort. marmor. ut fiat quaſi paſta, affun-ndo aq. fluv. lib. iv. ss. coq. ad remanent. lib. iii. in lat. ferventiſs. infund. fol. ſenn. ſ. dr. vi. ſl. viol. p. i. am. acut. dr. ii. ſtent in loco calido per hor. iv. Col. filtretur per chart. emporet.* S. ut ſupra.

Alia vulgaris, & facile parabilis. ℞. *Fol. ſenn. ſ. c. i. paſſul. min. unc. iv. cinam. dr. iii. fl. viol. m. rem. tart. dr. ii. his ſuper affunde aq. fervet. lib. ſtent per noctem, hinc colentur.*

Decoct. Prunor. *cum fol. ſenn. crem. tart. ſem. aniſ. am. &c.* idem præſtant.

Brodium Mannatum. ℞. *Mann. el. ab. unc. i. ad. ſucc. cit. rec. expreſs. dr. i. ss.* vel *ii.* vel *crem. rt. dr, i. M. diſſol. in ſ. q. Brod. carn.* vel *gallin. Col.*

Aqua

Aqua laxativ. Viennenſis. ℞. *Aq. laxat. Vienn. unc. iii. iv.* vel *iv. ſucc. cit. rec. expreſs. dr. ii.* vel *crem. tart. dr. ss. aq. cinam. bugl.* vel *fl. nymph. dr. ii. M. S.* Aqua laxativa Viennenſis in una vice ſumenda.

Alia vulgaris. ℞. *Aq. laxat. commun. lib. ss. nitr. præp. gr. xii.* M. vel ℞. *Aq. laxat. vulg. unc. iv. mann. char.* vel *ſyr. roſ. ſol. unc. i. ss. crem. tart. ſcr. i. nitr. præp. ſcr. ss. M. S.* Aqua laxativa communis, vel mixta in una vice ſumenda.

Julepus laxativus. ℞. *Fol. ſenn. ſ. ſcr. iv. liquir. raſ. ſcr. i. cinam. ſcr. ij. contuſ. affund. aq. fervent. lib. i. ſtent per horam dimidiam, Colat. ſine expreſ.* add. *ſyr. viol. unc. ss. M. bibantur. unc. iii.* vel *iv. ſubfrigidæ.*

Pilul. laxat. ℞. *Maſs. pilul. F. F.* vel *Emanuel. dr. ii. formentur ex ſcr. 1. N. vii. viii. vel ix. S. ſuo nomine.* Quorum 7. 8. vel 9. hora ante cœnam ſumendæ. Ad idem valent, pilul. Clariſs. D. Grembſii vel Aquapendent.

Pulv. laxativ. ℞. *Crem. tart. dr. iii. divid. ad 2. p. æq. S.* Crem. tart. præparat. cujus una doſis in una vice in brodio una hora ante paſtum ſumenda.

Alius. ℞. *Crem. tart. dr. ii. diagryd. ſcr. i. M. f. Pulv. S.* Crem. tart. acut. vel mixt. cujus unus vel alter cuſpis cultri plena in brodio carnis ſumenda.

Alius. ℞. *z. z. tart. alb. an. dr. i. ſacch. albiſs. fol. ſenn. ſ. an. dr. ii. M. f. Pulv. in juſculo carnis* vel *hauſtu vini exhibendus.*

Alius Rhabarbarinus. ℞. *Crem. tart. dr. iii. rhab. el. dr. ii. cort. flav. arant. dr. i. M. f. Pulv. cujus Doſis dr. i.*

Bolus. ℞. *Caſs. rec. extr. unc. ss.* vel. *dr. vi. Detur ſemel vel bis in ſeptimana.*

Electuar. lenitiv. Burrhi. ℞. *Mann. el. unc. i. ſyr. de alth. Fernel. roſar. ſol. violar. ſolut. pom. red. caſs. extract. pulp. tamarind. ſol. ſenn. ſel. pulv. an. unc. i.*

nc. i. *Mannæ contuſæ immiſce ſyrup. & his adde re-*
ua. *S.* Electuarium laxativum, cujus 2. aut 3. dra-
hmæ, vel dimidium cochleare plenum ſumendum.

Aliud. ℞. *Caſſ. rec. extr. pulp. tamarind. an. dr.*
. mann. el. cum aq. viol. diſsol. unc. i. ss. pulp. ſol.
nn. dr. ii. cum ſ. q. ſyr. viol. M. f. Elect. moll. vel
. Pulp. paſsul. min. mund. tamarind. fl. caſs. an. unc.
. condit. cort. arant. dr. iii. pulv. rad. gial. dr. i. ss.
m ſyr. de cich. cum rhab. ſ. q. M. f. Elect. S. ut
pra.

Clyſter. Domeſticus ſimpliciſſimus. ℞. *Brod. carn.*
. i. mell. crud. cochl. v. ol. oliv. cochl. vi. ſal. comm.
. i. M.

Alius. ℞. *Brod. carn. non ſalit. lib. i. ſacch. rub.*
ıc. ii. ol. oliv. vel *lin. unc. ii.* vel *iii.* cum *vitell. ov.*
pauco ſale M. f. Clyſter.

Alius magis compoſitus. ℞. *Herb. malv. m. ii. fl.*
amom. m. I. ſem. carv. dr. ii. coq. in ſ. q. aq. font.
Col. lib. i. diſsolv. ſacch. vel *mell. crud.* vel *mell.*
ſ. aut *mercurial. unc. ii. ol. oliv. vel ſem. lin. vio-*
r. chamom. lil. alb. unc. ii. vel iii. vel loco horum
tyr. rec. ſal. ſcr. i. M.

Alius lacteus. ℞. *Lact. vaccin. rec. mulct. lib. i.* vel
ss. ſem. carv. dr. ii. ſubinde & fl. cham. m. i. coq.
lib. i. add. ſacch. rub. unc. ii. ol. ſem. lin. unc. ii.
tyr. rec. unc. i. vitell. ov. N. 1. M. f. Clyſt.

Alius ℞. *Decoct. emoll. lib. i. diſsolv. caſs. extr. pra*
ſt. dr. vi. ſacch. rub. unc. 1. ss. ol. amygd. lib. alb.
amom. an. unc. i. vitell. ov. dr. i. ſal. ſcr. i. M. f. Clyſt.

Suppoſitorium. ℞. *Suppoſitor. ex melle parat. N. 2.*
Suppoſitoria mellea, quorum unum poſt alterum
mendum.

Aliud fortius. ℞. *Vitell. ov. ad durit. coct. N. i. fell.*
v. liquid. q. ſ. M. f. Suppoſit. quod Viennæ ſuppoſi-
ria Imperatoris appellant, vel paretur ex *ſapone,*
umine &c.

Plura vide infra de Purgantibus.

AR-

ARTICULUS V.

De Evacuatione per alvum ſelectiva.

I.

PUrgatio per alvum proprie ſic dicta, ex ſecun & tertia regione evacuans, indicatur a *cacoch mia*, quæ eſt retundantia humorum vitioſorum, ſanguinis conſortio ſeparatorum, vel eidem ſuperr tantium, ut adeo pateat, Purgantia in omnib morbis convenire, qui dependent a ſaburra vitio rum humorum ſanguini haud intime commixtoru Sicuti autem non tantum indicantium, ſed etia coindicantium, vel contraindicantium habenda tio; ita etiam in purgatione hæc conſideranda: res nempe, temperamentum, habitus corporis, tas, ſexus, conſuetudo, clima, &c.

II.

QUoad *Vires*, ſint hæ ad purgandum ſem validæ, vel ſaltem mediocres; præſertim tem a vehementibus purgantibus caute abſtine dum, nam ex *Hippoc.* 1. *aph.* 3. *Evacuationes, q ad extremum ducunt, periculoſæ*; & 2. *aph.* 51. *pl rimum & repente evacuare periculoſum*. Habent eni fortiora purgantia virulentiam quandam nocivam ac malignitatem abſconditam, qua indiſcriminati tam recrementoſi, quam alimentitii corporis ſuc reſolvuntur, colliquantur, ac in ſordes convertu tur; hinc vires maxime debilitant, tormina ſpaſm dica, ſubinde in manifeſtas convulſiones terminan tia excitant, hypercatharſes tetras & pernicioſ creant, ac mortem ſæpe inferunt.

III.

III.

QUoad *Temperamentum*, facilius purgationem ferunt, qui ſunt temperamenti calidi & humi-, habituſque euſarchi & carnoſi, quam corpora lidiora, ſicciora; graciliora, vel nimis pinguia. ıoad *Ætatem*, facillime fert purgationem ætas me-a, difficillime infantia & ſenectus, & non niſi nigniorem. Tempore *Menſtruationis*, mulieres nime purgandæ, neque etiam, ſi mors inſtet. *avidæ*, ex *Hippoc.* 4. *aph.* 1. tutius a menſe 4. ad evacuantur, dum ait: *Prægnantes purgabis, ſi ma-ia turgeat, quadrimeſtres, & uſque ad ſeptimum nſem, ſed has parcius.* Quia tunc temporis fœtus ero fortius adhæret, ſumpta ſimilitudine a fructi-s arborum, primo & ultimo tempore facilius de-entibus. Hoc ſeculo Purgationes lenitivæ, & blan-ores, quolibet fere graviditatis menſe exhiberi ſo-t, in morbis a cacochymia oriundis, ſeu turgen-, ſeu concocta materia, ubi majus impendet peri-um ex parte cacochymiæ morbum producentis, am ex commotione a purgante excitata, licet tu-s mediis, cautius vero primis & ultimis menſibus ocedendum ſit: immo, niſi cacochymicæ quædam vidæ evacuentur, ſæpius ſtatim a puerperio in rbos graviores incidunt. *Puerpere*, lochiis natu-iter fluentibus nunquam purgandæ, bene tamen, quantitate diminuta, vel qualitate vitioſa pecca-int, non tamen in principio, ſed, materia co-, tranſactis 8. 10. vel 12. diebus a partu, & dem eo tutius, quo longius puerpera diſtat a par-. Teſte enim experientia, mulieres laborantes ſup-eſſione lochiorum, ſi poſt ſeptimum, vel nonum xu alvi corripiantur, ut plurimum liberari: ſi ve-primis diebus, puta 2. 3. vel 4. ut plurimum in-ire ſolent.

IV.

IV.

QUoad *Aëris* ſtatum, Purgationi maxime con
veniens eſt *temperatus vernalis*, hinc *autumna*
lis. De priore *Hippoc. 6. aph.* 47. ait: *quibus v*
næſectio, aut medicamentum purgans confert, iis ve
no tempore ſanguinem detrahere, aut medicament
purgantia exhibere oportet. Minus frigidior & æſt
vus, ex *Hipp. 4. aph.* 5. ubi ait: *ſub canicula & an*
te caniculam, difficiles ac moleſtæ ſunt purgationes
Feliciori ſucceſſu etiam exhibentur luna decreſcent
quam creſcente, in qua humores & tumores augen
tur; interim hæc coindicatio aut contraindicati
deſumpta ab aſtris, vel anni temporibus, attenden
da tantum abſente urgentia, in purgatione præſerva
tiva. Quoad reliqua, *aſsueti* facilius purgantur
quam *inaſsueti*; morbi *calidi* etiam minus tute ad
mittunt purgantia validiora. Qui parvo etiam utun
tur alimento, in purgationibus facile in animi deli
quium incidunt, ex *Hippoc. 2. aph.* 36. Tandem qui
bus *alvus* nimis *ſuppreſſa*, catharcticum exhiber
minus tutum eſt, niſi præmiſſo enemate.

V.

QUoad *Tempus* morbi purgationi aptiſſimum
illud eſt ejus principium vel declinatio. Nam
ex *Hippoc. 2. aph. 19. in principio morborum; ſ*
quid movendum videtur, move, cum vero conſiſtunt
ac vigent, quieſcere melius eſt. Item 2. aph. 30. cir
ca initia & fines morborum, remiſſiora ſunt omnia
in vigore vehementiora.

Ut autem Medicus hoc in paſſu rite ſuo funga-
tur officio, obſervabit 1. Purgationem lenitivam,
utpote evacuantem ſuccos primæ regionis, a ſan-
guinis commixtione jam ſeparatos, ſemper fieri poſ-

ſe

etiam ſine præcedente coctione. 2. Purgationem ectivam etiam fieri poſſe, non exſpectata coctio-, in principio omnium morborum deſcendentium, vera cacochymia, humoribus pravis a ſanguine, l jam omnino ſeparatis, vel eidem ſaltem ſupertantibus, dummodo abſit febris continua. 3. In rbis acutis cum febris, ut v. g. febribus contiis, malignis, viſcerum inflammationibus, purganem non convenire, niſi exiſtente materia co-, vel turgente, & de his præcipue intelligendus *aphoriſ. Hippoc.* 1. *aph.* 22. *quæ cocta, maturaque t, medicamento purgante educere convenit, non ıda, nec per initia morborum, niſi humores turınt; plurimi vero non turgent.*

VI.

Ut autem allegatus *aphoriſmus* rite intelligatur, ſciendum, materiæ *cruditatem* in alio non conere, quam in tali humorum ſtatu, quo ſanguini iti, & intime permixti, naturalem ejus fermenionem turbant, & eam in effervefcentiam febri concitant: *coctionem* ſeu *pepaſmum* econtra, in bita ſeparatione, & quaſi præcipitatione per tum fermentativum, quo recrementa, & heteronea ſalia ceu fœta, inſtar capitis mortui a ſero bibita, per viſcerum cribra, & quaſi filtra ſecer-, & per conſuetas vias evacuari ſolent. Sicuti m cereviſia novella, ſed muſtum turbidum, per æcunque inſtrumenta colatum, non reddetur clan, bene tamen quod fermentando depuratum t; ita quamdiu fæces recrementoſæ, per fermentanis motum ſeparatæ, aut præcipitatæ non ſunt, tam inutilis, immo perniciosa erit purgatio, nihil parum educens, vel humores ſimul utiles evaans, corpus liquefaciens, humores magis turbans; c tormina, animi deliquia, vertigines, convulſiones

ſiones ac ſudores ſyncopticos excitant. *Turgeſcentia* tandem, ſeu *orgaſmus* materiæ, conſiſtit in humoribus impetuoſe in corpore diſcurrentibus, parteſque laceſſentibus, & in vias evacuationis vergentibus, ſeu in impetuoſa effervefcentia, dum materia morbifica abundans, immoderate nimis effervefcit & rapide per vaſa movetur, inſtar muſti ex vino generoſo impetuoſe nimis ebullientis, & vaſa nimis arcte concluſa rumpentis; hinc obſervamus in tali caſu, in principiis; vel augmentis morborum quandoque excitare vomitus, diarrhœas, aut hæmorrhagias ſymptomaticas. In tali turgeſcentia *Hippocrat.* purgationem admittit ſtatim inſtituendam, dum 4. *aph.* 10. ait: *purgandum in valde acutis, ſi ad ſui excretionem invitet materia, eodem ipſo die, diſferre enim in talibus, malum eſt*. Cum periculum ſit, ne humores mobiles, impetu illo concitati, in partem aliquam principem ruant; interim & hic magna cautela, & circumſpectione opus eſt, ne intempeſtive irritentur crabrones, hinc multi in hoc caſu præferunt purgationi, venæſectionem.

VII.

SIcutì vero materia morbifica febrilis cruda, de *cura regulari* evacuari non debet; ita de *cura coacta* eam ſubinde tollere oportet, per purgationem *minorativam*, dum nempe humores pravi ita copia luxuriant, ut venæſectionem tolli nequeant omnes, & a natura ſint veluti incoctiles vel inſuperabiles, immineatque magnum vitæ periculum niſi per minorativam aliqua portio prius tollatur & natura allevietur. Vomitoria hoc in paſſu optima ſunt, ſequente dein leni abſterſivo cathartico de quibus infra. Præterea quoad tempus purgationis, in morbis exacerbationes vel paroxyſmos habentibus, convenire purgatio die remiſſionis, vel inter-

termiſſionis, vel ipſo die paroxyſmi; ita tamen, affectum ſuum ante paroxyſmi invaſionem comeat, qua ratione *Pet. Monav. apud Craton. l.* 2, *nſil. fol.* 417. apparente aliqua coctione, plurimas bres intermittentes ſuſtulit.

VIII.

Ocus, per quem inſtituenda Purgatio, demonſtratur tum a natura humorum, tum ab eorum ſiſtentia ſeu vergentia. Nam ex *Hippoc.* 1. *aph.* . *quæ educere oportet, quo maxime vergúnt, eo du-o per loca conferentia*. *Quantitas* purgationis, oſten-ur a quantitate humoris peccantis, cum omnis ſit acuandus: nec ſi minus, camarina tantum comoveatur, vel ſi plus, hypercatharſis excitetur. acuandus ſimul & ſemel totus humor, ſi materia uca & vires robuſtæ, vel levioribus æger non moatur, vel aſſuetus ſit purgantibus, aut corpus haat durius, & laboribus exercitatum: econtra pars vicibus, & per epicraſin, ſi materia multa, etſi es robuſtæ, vel ſi vires debiles, aut æger a quo- aſſumpto facile purgetur, vel ſit inaſſuetus, habitu corporis molli præditus. In dubio, prætt naturam, haud ſatis perfectam & cognitam, tioribus explorare, quam valentioribus temere gredi.

IX.

Igna perfectæ purgationis ſunt, appetitus rediens, urina denuo naturalis reddita, corpuſque inſigni- alleviatum. Sic *Hippoc.* quoque duo proponit ſi-a, & quidem primum. 1. *aph.* 23. *ſi talia eva-entur, qualia oportet, & ſi plurima ſint, & æger e ferat*, (id eſt, utilitatem ex purgatione reiat) Alterum, 4. *aph.* 19. ubi ait: *qui potione*

 medi-

medica, dum purgantur, non ſitiunt, ipſorum purga
dorum finis non fit, donec ſitiverint. Oritur aute
ſitis non ob calorem ſed ex aliquali humidita
ventriculi, partiumque vicinarum abſumptione.

X.

MEdicamenta *Purgantia*, licet ab humoribus quos evacuare credebantur, Veteribus al dicantur *Phlegmagoga*, quæ pituitam alia *Cholagog* quæ bilem, alia *Melanagoga*, quæ melancholiam alia *Hydragoga*, quæ humores ſeroſos, alia *Mictagoga*, quæ mixtos, alia *Panchymagoga* ſeu *catholic* quæ omnes humores evacuant; probabilius tame eſt juxta RR. nullum catharticum ſelective purgar id eſt, ſpecialem aliquem humorem educere; ſ ab omnibus, primo per irritationem fæces alvi o dinarias, ſeu ſcybala craſſiora, hinc aquoſa v ſaltem liquida, bilem nempe, ac ſuccum pancre ticum, tandem mucoſa, variaque heterogenea, qua cunque in ſanguine contenta eliminari, ita tame ut fæces ſeu ſordes tam variæ, & ſubinde tam ho ridæ, & fœtentes, non ſemper formaliter in co pore ita exiſtant, ſed tales evadant, nunc ex actio ne medicamenti colliquativa, & quaſi putrefactiva nunc ex ipſis remediis tingentibus, & nauſeoſu aſpectum excrementis conciliantibus, nunc etia ex mutua ſordium miſcella, tum inter ſe, tum etia cum bile & ſucco pancreatico.

XI.

LIcet autem *purgantia* nullum ſelective humore purgent, nihilominus tamen non promiſcue uſu panda, ſed diſtinctio inter eadem facienda, tu quia purgantia nonnulla præter vim laxativam alias proprietates certas conjunctas habent, tum qu
ſub-

ectum purgandum, nunc facilioris, nunc difficiis eſt laxationis, nunc certis affectibus obnon, qui per purgantia vel irritantur, vel exaſantur, tum quia materia evacuanda nunc plus, c minus obſequens, variumque ſitum, & ſubſitiam habet.

XII.

Im ſuam catharticam exercent *purgantia*, tum ſua acrimonia ſalino ſulphurea, irritando tuni- membranaceo glandulosam ventriculi & inte- orum, ac orificia ductus pancreatici, & chole- hi, ac vermiculationes crebriores, & repetitas modicas contractiones, atque contentorum excre- es concitando, tum vi fermentativa humores, maſſam ſanguineam reſolvendo, ejuſque conten- nunc excrementitia, nunc etiam quandoque ali- titia alterando eorumque texturam diſſolvendo, endo, ac in liquaminis ſeroſi conſiſtentiam col- efaciendo, ut adeo actus purgationis ſit inſtar s cujuſdam febrilis, cum ſanguis in ſua mixtio- urbetur, nova & inſolida inducatur fermenta- contextus glanduloſi & fibrillæ inteſtinales irri- ur, humores quaſi a febre colliquativa, colli- ntur, ſymptomata febrilia, ut ſitis, nauſea, petentia, laſſitudo, dolor capitis, &c. exciten- immo per abuſum etiam horrendæ convulſio- ac ipſa quandoque mors.

XIII.

Uoad uſum & regimen *purgationis*, obſervet Medicus. 1. In libera & electiva purgatione, ndam diem temperatam, ac vitandas eſſe lu- quadraturas. 2. Aſſumendum eſſe purgans mane ne, niſi vel paroxyſmus mane infeſtet, vel ur-

gens impellat affectus, vel animus ſit ſumendi pilulas, quæ, ſi leviores, commodius hora una ante cænam, ſi fortiores, duabus poſt cænam aſſumuntur. 3. Purgantia potulenta calide, vel potius tepide propinata, citius operari: difficilius autem ſumi & retineri, ob nauſeam, pro qua tollenda, Vomitu impediendo, nares obſtruendæ, linteolum vel panis toſtus aceto madidus, naribus admovendus, buccella cydoniati ſumenda, vel cortex c... aut amygdalæ, aut aliud ſaporem medicamenti obſcurans maſticandum, vel vino ac ſpiritu ejus e... colluendum. 4. Aerem ac potum frigidum hoc tempore cane pejus & angue vitandum. 5. Si purgans nullam vel parciorem poſt 4. vel 5. horas operationem eliceret, eadem promovenda erit ſuppoſitoriis, clyſteribus, exhibita deſuper aqua laxativa, moderata deambulatione, & commotione, uti conſtat ex *Hipp.* 4. *aph.* 14. & 15. ſicuti econtra, ... modum excedat purgatio, eadem ſiſtitur ſomno, quiete, frictionibus, ſudore, applicatis & exhibitis adſtringentibus, theriacalibus, atque opiatis.

XIV.

PRæterea conſiderabit Seto, ſumpto benigniori ... mitiori catharctico, non deſuper dormiendum eſſe: bene tamen quandoque poſt fortiora, quæ difficulter in actum deducuntur, ac vim purgantem fixius & tenacius inhærentem habent. 7. Duabus vel tribus horis poſt aſſumptum purgans, Brodium abſtergens & abluens, addito, ſi libet crem. tart. immo ad ſecundam vel tertiam operationem, cochlear unum vel alterum brodii aſſumendum eſt. 8. Purgantia in forma liquida, præſertim ex infuſione parata, citius, & cum minori moleſtia operari, ac inprimis convenire in temperamentis, naturis, & affectibus bilioſis ac melancholicis, uti etiam in

tollendis obſtructionibus. 9. Purgantia in forma veris vel pilularum, minus convenire in ſicciori-, tabidis, hecticis, melancholicis, febre detentis. econtra felicius operari in obeſis, ſucculentis, oſis & carnoſis ſubjectis utpote humidioribus. 10. um generoſum purgantium vim cohibere; hinc m utile eſt, poſt purgationem circa noctem aſere parum theriac. cum hauſto vini generoſi, ut nia iterum in pacatum ſtatum redeant.

ARTICULUS VI.

De Officio Medici, in præſcribendis variis Remediorum Purgantium formulis.

In forma Potionis.

MAnna Julepata. ℞. *Crem. tart. dr. ii. diſſolve in aq. tarax. vel viol. unc. vi. hinc lento igne olv. Mann. el. unc. iij. col. per pann. lin. hinc if. cum alb. ov. addendo parum aq. cinam. vel amph. M.* eſt potiuncula viſu & guſtu ſuavis, gnatibus familiaris. S. Manna julepata clara in vice ſumenda.

lia acuata & fortior. ℞. *Crem. tart. dr. i. coq. q. font. unc. vi. in col. unc. iv. diſſolv. Mann. el. ii. vel ii. ss. clarif. cum album. ov. & colat. pulv. ſyr. cum ſem. melon. ſubact. gr. v. vi. ſucc. aq. fl. namph. an. dr. i. ss. M. S.* Manna julea fortior mane jejune ſumenda, & poſt duas s brodium accipiendum.

otio lenitiva ex Manna. ℞. *Mann. el. dr. vi unc. i. diſſolv. in aq. deſtill. vel laxat. ſ. q. add. roſ. ſol. aur. de cich. cum rhab. duplic. unc. i ss.* horum loco *ſyr. diaſer. de mann. laxat. Horſt. cinam. bugl. dr. i. ss. M. f. Pot. irroranda va- cort. cit. rec.* S. ut ſupra.

Alia utilis in Febribus. ℞. *Mann. calab. unc.* *ſyr. roſ. ſol. unc. ii. elect. lenit. Flor. dr. ii. crem. ta* *ſcr. ii. cum ſ. q. aq. ſcorz. vel laxat. M. f. Poti* *aromatizanda, cum ſucc. expreſſ. cort. cit.*

Alia ubique fere uſualis. ℞. *Fol. ſenn. ſ. dr.* *agar. vel mechoac. dr. i. ss. (Rhabarb. etiam ſi p* *cet dr. ss. vel tamarind. unc. ss.) ſem. aniſ. z. z.* *ſcr. i. rad. liq. dr. j. paſſul. unc. ss. coq. in aq. ſ.* *ad unc. iij. m. in col. diſſolv. mann. el. unc. j.* *vel unc. ij. aq. cinam. parum M.*

Potio Mannata cum extractis. ℞. *Mann. el. u* *i. ss. extract. diacarth. ſcr. ij. vel dr. j. mag. gi* *gr. iii. aq. lavat. unc. iij. cinam. dr. j. M.* Uti eſt in affectibus catarrhalibus. Vel ℞. *Mann.* *unc. j. vel dr. x. extr. dicarth. ſcr. ij. de rhab.* *de citro ſolut. ſcr. j. M. f.* Potio brevis aſpergen *ol. cort. cit. rec.*

Aqua laxativa Viennenſis acuata. ℞. *Aq. lax.* *Vienn. unc. iij. vel iv. crem. tart. dr. j.* vel *ss.* *hujus loco ſucc. cit. rec. expreſſ. dr. iij. Pulv. ſyr.* *gr. v. ad x. xij. aq. cinam. bugl. vel fl. namph.* *ii. M. f. Pot.* loco pulv. ſyr. etiam ſumi poſſe *mag. gial. vel ſpec. diagialap. Minſ. ad dr. i. dr.* *vel. ſcr. i.* Eſt Potio ſuaviter, & energetice pu gans.

Alia vulgaris. ℞. *Aq. laxat. vulg. unc. v. mu* *roſ. unc. i. vel much. roſ. ſyr. roſ. ſol. an. dr.* *Pulv. ſyr. a gr. vi. ad x. nit. præp. gr. xii. M. ſ.*

Potio ex infuſo. ℞. *Fol. ſenn. ſel. dr. ii. agar. v* *mechoac. dr. i. ss. rhab. dr. i. cinam. opt. ſcr. ii. m* *ſcr. ss. F. infuſ. in ſ. q. aq. tot. cit. in Col. diſſo* *ſyr. roſ. ſol. aur. mann. calab. an. dr. vi. vel unc.* *M. f.* Potio.

Potio phlegmagoga. ℞. *Crem. tart. dr. i. rad. m* *choac. dr. ii. vel iii. ſem. fœnic. vel cit. excort.* *ss. inciſ. bull. in ſ. q. aq. ad conſumpt. 3. p. in col* *infund. fol. ſenn. ſ. dr. iii. rhab. dr. i. ſchœn. ſcr.*

Col.

l. diſſolv. mann. el. unc. i. extr. diacarth. ſcr. iv.
' diſſolv. (ſi bilis magis evacuanda) *elect. de ta-*
r. de ſucc. roſ. an. dr. ii. ſyr. roſ. ſol. unc. i. mann.
unc. ss. vel diſſolv. mann. el. ſyr. roſ. ſol. an. unc.
ſcamm. ſulph. gr. iv. M.
Potio colagoga. ℞. *Tamarind. unc. ss. fol. ſenn. ſ.*
ii. rhabarb. dr. ss. vel dr. i. ſem. aniſ. ſcr. i. Coq.
ſ. q. aq. font. ad unc. iii. in Col. diſſolv. mann. el.
. roſ. ſol. an. unc. i. elect. de ſucc. roſ. dr. ii. (ſi
ım ſimul evacuandum) *ſyr. de ſpin. cerv. unc. ss.*
l dr. vi. M.
Potio phlegma-hydragoga. ℞. *Rhab. el. dr. j. agar.*
ch. dr. i. ss. ſpic. z. z. calam. aromat. an. gr. vii.
. per noct. in ſ. q. aq. font. vel *deſtill. appropria-*
mane facta levi ebullit. & expreſſ. diſſolv. mann.
unc. j. Pulv. mechoac. ſcr. ii. vel *diſſolv. mann.*
vel *ſyr. de ſpin. cerv. an. dr. vi.* vel *unc. i. pulv.*
l. cryſt. tart. an. ſcr. i. aq. cinam. bugl. dr. ii. M.
Potio melanagoga. ℞. *Fol. ſenn. ſ. dr. ii. ss. agar.*
. dr. i. fibr. elleb. nig. ſcr. ii. ſem. aniſ. z. z. an.
. i. mac. cinam. an. gr. vii. fl. cord. an. p. i. paſ-
unc. ss. coq. in ſ. q. aq. borrag. ad conſumpt. 3.
ſtent per noct. in col. expreſſ. diſſolv. mann. el. unc.
ss. vel *ii. cryſt. tart. ſcr. ii.* M. vel *mann. el. ſyr.*
. ſol. an. unc. i. M.
Potio mictagoga, ex Electuariis & Extractis, pro
ra vernali vel autumnali uſitata. ℞. *Elect. de ſucc.*
. dr. iii. diacarth. ar. ii. extr. rhab. ſcr. i. vel
icopharm. ſcr. ii. mann. el. unc. i. aq. lax. q. ſ.
l. f. Pot. irror. vap. cort. cit. rec.
Alia. ℞. *Elect. hier. cum agar. diacarth. an. dr.*
vel *elect. diacathol. aut lenit. Forenz. de ſucc.*
ſ. an. dr. iii. mann. el. vel *much. roſ. aut ſyr. roſ.*
. vel *de Cich. cum rhab. duplic. unc. i. extr. dia-*
rth. agar. vel *de cit. ſolut. Zwelf. an. ſcr. i.* M.
Potio purgans, in fluxibus alvi. ℞. *Aq. lax. Vienn.*
c. iii. rhabarb. leviter toſt. & pulv. dr. ss. ſyr. de
 cich.

cich. cum rhab. triplicat. vel *de mirobal. cum rha*
unc. i. aq. cinam. bugl. dr. ii. M.

Alia. ℞. *Rhab. el. pulv. & vino albo irrorat. dr. ss.* vel *ii. inf. in ſ. q. aq. plantag. mane in col. cu expreſſ. diſſolv. mann. el. unc. i.* vel *i. ss. pulv. rha ſcr. i.* vel *dr. ss. ſyr. de myrob. cum rhab.* vel *cichor. cum rhab. 4. duplic. dr. vi.* M.

Alia in Diarrhœa & Dyſenteria utilis. ℞. *Tam rind. dr. ii. fol. ſenn. ſ. dr. iii. cort. arant. dr. s paſſul. min. p. ij. mac. ſcr. ss. coq. in ſ. q. aq. a ʒ. in colat. inf. per noct. rhab. opt. dr. i. ss. ſpic. g iij. mane colat. diſſolv. mann. el. unc.* 1. *ſyr. de m rob. cum. rhab. dr. vj. aq. cinam. dr. i. M.*

Potio in fluxionibus ſanguinis. ℞. *Mann. el. un i. ss. diſſol. in aq. plantag. unc. iij. add. rhab. pul dr. ss. vel ſcr. ij. ſyr. de cich. cum rhab.* vel *myrob. unc. i. M.* hæc eadem uſurpari poteſt gravidis.

Potio cholagoga. ℞. *Rhab. el. cort. myrob. cit. a dr. i. ss. pulp. tamarind. unc. ss. fol fenn. ſel. a iii. inf. per noct. in ſ. q. aq. deſtill. cich. mane fac levi ebullit. in col. diſſolv. mann. el. unc. ij. fl. n gr. vi. crem. tart. dr. ss. M.*

Alia. ℞. *Mann. el. unc. i. ss. elect. de ſucc. ro dr. ij. iij. pulv. gial. cryſt. tart. an. ſcr. i. aq. la q. ſ. M. f.* Potio.

Potio mictagoga. ℞. *Agar. rec. troch. mechoac. a dr. ij. rhab. el. dr. i. ss. fol. ſenn. ſ. dr. iij. z. ſcr. ij. mann. el. unc. i. ss. bis ſuperaffund. aq. bul unc. v. ſtent in infuſ. per noct. mane facta levi ebul in colat. cum album. ov. clariſs. diſsolv. elect. de ſuc roſ. dr. ii.* vel *i. ss. crem. tart. ſcr. ii. ſpirit. ma* vel *eſsent. cit. ſcr. ss. M.*

Alia. ℞. *Tamarind. unc. ss. fol. ſenn. ſ. dr. ii rhab. mechoac. an. dr. i. ss. cort. arant. dr. ss. crem tart. ſcr. iv. fl. cord. an. pi. ſem. aniſ. dr. ss. Coq in ſ. q. aq. font. ſtent in infuſ. per noct. in col. ex*

preſs.

eſs. diſſolv. mann. el. dr. ✱. *pulv. mechoac. ſcr. i.* . *cinam. cochl. ſs. M.*

Atque hæ formulæ ſelectæ ſufficiunt, ut mutatis o varietate circumſtantiarum mutandis, millenæ rmulæ ex arte concinnari poſſint.

In forma Pulveris.

)Ulvis Cornachinus cholagogus. ℞. *Crem. tart. a ſcr. i. ad ii. ſcammon. ſulph. a gr. viii. ad xii.* ·. *antim. diaph. gr. vi. viii. M. f. Pulvis*. S. Pulvis ɔrnachinus cholagogus mane jejune in brodio ſu-endus, & poſtea per 2. horas jejunandum.

Eſt pulvis in omni cacochymia ſumme utilis. Si nul vomitum conciliare animus, add. *gr. i. vel i. lart. emet. Miſinch.*

Pulvis hydragogus. *Rad. gial. rec. pulv. ſcr. i. ſs.* l *ſcr. ii. ſcam. ſulph.* vel *gumm. gutt. ſcr. ſs.* vel *ıgiſt. gumm. gutt. gr. v. vi. tart. vitriol. gr. vii. M. t Pulvis*. S. ut ſupra.

Alius mictagogus. ℞. *Rad. gial. rec. pulv.* vel *c. de gialapp. Minſ. ſcr. i. diagryd. ſulph. gr. ix. m. tart. ſcr. ſs. ol. deſtill. cinam.* vel *fœnic. gutt.* . *M. f. Pulvis*. S. ut ſupra.

Pulvis Arthriticus. ℞. *Rad. hermodact. turb. alb. mmoſ. gial. ſcam. ſulph. an. ſcr. i. gumm. gott. gr. ·i. ſal. prunell. gr. xii.* M. *f. Pulv. divid. in 4. p. æq.* Pulvis arthriticus pro 4. vicibus.

Alius. ℞. *Oſs. human. calcin.* vel *raſur. cran. hum. ·b. hermodact. gial. ſenn. crem. tart. diagryd. ca-ph. an. dr. i. M. f. Pulv. ſubtiliſs. cujus doſ. a i. ad. ſcr. iv.*

Pulvis purgans Anthelminticus. ℞. *Spec. diaturb. n Rhab. ſcr. ii. ſcam. ſulph. gr. ix.* vel *troch. al-nd. gr. vi. vii. crem. tart. gr. xii. ol. deſtill. cort. ant. gutt. iv.* M. *f. Pulvis*. S. Pulvis purgans An-elminticus in mulſo ſumendus.

Alius.

Alius. ℞. *Rad. gial. rec. pulv. ſcr. i.* vel *dr. ſ* *mercur. dulc. gr. xv. ſal. abſinth. gr. iv. ſacch. fi* vel *cand. ſcr. i.* M. *f* *Pulv.* S. ut ſupra.

Pulvis cholagogus. ℞. *Sal. abſinth. crem. tart. a* *ſcr. i. diagryd. ſulph. gr. xii. ol. deſtill. mac. gutt. i* M. *f. Pulvis*.

Pulvis laxativus. ℞. *Pulv. ſenn. Montagn. ſcr. i* *ſpec. diaturb. cum rhab. ſcr. i. diagryd. gr. iii. magiſ* *gumm. gott. gr. i. ii. ol. cinam. aniſ. an. gut. i.* M. *Pulvis*.

Pulvis antihydropicus. ℞. *Rhab. opt. ſcr. ii. pul* *exter. cort. gial. ſcr. i. gumm. gott. gr. xiii. ſp. v* *triol. gut. v.* M. *f. Pulv.*

Alius. ℞. *Rad. gial. pulv. dr. ss. mercur. dul* *rite præp. gr. xvi.* vel *magiſt. gial. gr. xii. ol. de* *mac. gut. ii.* M.

Pulvis purgans, in fluxibus alvi. ℞. *Rhab. lev* *ter toſt. a dr. ss. ad dr. i. myrob. citr. ſcr. ss. nu* *moſch.* vel *lign. aloes pulv. gr. viii. ol. deſt. mac. gu* *i.* M. *f. Pulv.*

Pulvis purgans carminativus. ℞. *Pulv. cort. fla* *arant. rhab. cryſt. tart. an. dr. ii. ol. mac. gut.* *ſacch. roſ. tabul. ad pondus omnium* M. *f. Pulvis* S. Pulvis purgans carminativus, cujus 2. aut 3. magnæ cuſpides cultelli plenæ una hora ante paſtum ſu mendæ.

Pulvis ſolutivus uſualis. ℞. *Reſin. gial. dr. ii. ſen* *melon. excort. ſcr. iv. miſceantur exactiſſime in mor* *tario lapideo, add. crem. tart. unc. ss. confect. al* *dr. i.* M. *f. Pulv. cujus doſ. dr. ss. ex brodio carni*

In forma Pilularum.

PIlulæ Cephalicæ. ℞. *Extr. coch. dr. i. troch. a* *hand. gr. xii. pulv. ſyr. gr. vi. ol. deſtill. fœnic* *gut. iv. cum. ſ. q. aq. beton.* M. *f. Pilul. No. xxxii* S. Pilulæ cephalicæ, quorum &c. in una vice 2

horæ

horæ poſt cœnam ſumendæ, in cochleare pleno vi-
i, vel in pomo aſſato, vel in juſculo, aut ſucco,
n pruno excavato, hebulis involutæ.

Aliæ. ℞. *Extract. pilul. coch. aur. panchym. Croll.* *n. ſcr. ss. troch. alband. gr. v. cum ol. ſuccin. ſ. q.* *M. f. Pilul. No. xix. deaur. S.* ut ſupra.

Pilulæ Catarrhales. ℞. *Maſs. pilul. de ſuccin. Cra-* *on. dr. i. magiſt. gial. gr. xii. ol. deſtill. ſuccin. gutt.* *v. cum ſ. q. aq. beton.* M. *f. Pilul. No. xxxiii. de-* *ur.* S. ut ſupra. *doſ. N. xi.*

Aliæ uſuales. ℞. *Maſ. pilul. de ſuccin. Crat. dr.* *ss. marocoſt. Minderer. dr. ss. troch. alband. ſcr.* *i. cum ol. ſuccin.* M. *f. Pilul. No. c. xxx. deaur. den-* *ur ad ſcatul. cum pulv. roſ. rub.* S. Pilulæ catarrhales, e quibus in una aut duabus vicibus, in hebdoma-e, ſumendæ.

Pilulæ Ophtalmicæ. ℞. *Extract. coch.* vel *luc. ma-* *r. ſcr. i. panchym. ſcr. ss. troch. alband.* vel *magiſt.* *ial. gr. iv. v. ſal. euphraſ. gr. iii. ol. deſtill. fœnic.* *it. ii. cum ſ. q. aq. beton.* M. *f. Pilul. No. ix. de-* *ur.* S. Pilulæ ophthalmicæ & cephalicæ in una vi-e ſumendæ.

Pilulæ Catholicæ. ℞. *Extract. panchym.* vel *cathol.* *r. i. troch. alband. pulv. ſyr. magiſt. gial. (vel unius* *it duorum ſimul commixtorum) a gr. vi. ad. viii.* *. deſtil. fœnic.* vel *lig. Rhod. gutt. ii. cum ſyr. ſol.* *q.* M. *f. Pilul. N. xi. deaur.* S. Pilulæ purgantes.

Pilulæ ſimul Anthelminticæ. ℞. *Maſs. pillul. de* *it. Trall. ſcr. i. ss. extract. colocynth. gr. vi.* vel *ercur. dulc. ſer. ss. ol. deſtill. ſabin. gutt. ij cum ſ.* *aq.* vel *ſucc. abſinth. M. f. Pilul. No. x*I. *deaurentur.*

Pilulæ anti-Hypochondriacæ. ℞. *Maſs. pilul. tar-* *ir. Querc. ſcr.* I. *de ammoniac. ejuſdem ſcr. ss. extr.* *leb. nig. gr. vi. reſin. gial.* vel *ſcam. ſulph. gr. vi.* *um ſ. q. aq. fumar.* vel *tinct. tart. M. f. Pil. N.* *ii. deaur.* S. Pilulæ Anti-Hypochondiacæ in una ce ſumendæ.

Aliæ.

Aliæ. ℞. *Maſs. pilul. tartar. Schrod. ſcr.* I. *extr. cent. min. croc. an. gr. iv. gumm. ammon. gr. viii. pulv. ſyr. gr. iv. v. cum ſ. q. ſyr. de fumar.* vel *de pom. M. f. Pil. No. xi. deaur.* S. ut ſupra.

Aliæ uſuales. ℞. *Aloes ſuccotrin. ſcr. i. ss. gumm. ammon. croc. mart. aperit. an. ſcr. i. maggial. gr. xv. cum elix. prop. ſ. q.* M. *f. Maſs. f. Pilulæ No. C. in. aur. pro pluribus doſibus.*

Pilulæ hydragogæ. ℞. *Magiſt. gum. gamand. gr. v. reſin. gial. gr. vii. extr. enul. gr. vi. ol. deſt. mac. gut. ii.* M. *f. Pil. N. ix. deaur. ac ſumantur ex aq. cinnamom.*

Aliæ. ℞. *Magiſt. gial. gr. x. elater. gr. v. ol. mac. gutt. ii. cum ſ. q. ſyr. de cinam.* M. *f. Pil. N. vii. deaur.*

Pilulæ melanagogæ. ℞. *Extract. panchym.* vel *melanagog. Quercet.* vel *maſs. pilul. tart. Quercet. aut Schrod. ſcr. i. extr. elleb. nig. ſer. ol. deſt. cit. gut. ii. cum ſyr. de fum. ſ. q.* M. *f. Pilul. N. xi. deaur.*

Pilulæ purgantes in lue Venerea. ℞. *Extr. panchym. Croll. elleb. nig. an. ſcr. ss. reſin. gial. gr. vi.* vel *mercur. dulc. ſcr. ss. ol. deſtill. cit. gutt. iii. cum ſ. q. ſyr. de fumar.* M. *f. Pilul. N. xi. deaur.*

Pilulæ anti-Arthriticæ. ℞. *Extr. panchym. ſcr. i. hermodact. gr. vi. diagryd. ſulph. gr. iii. ol. fœnic. gut. iv. cum ſ. q. ſyr. roſ. ſol.* M. *f. Pil. N. xxi. deaur.* vel R. *Maſs. pil. de hermodact. diagryd. ſulph. an. gr. vii. troch. alband. gr. ij. extr. calam. arom. gr. i. tart. vitriol. gr. ii. ol. aniſ. gut. ii. cum ſ. q. aq. arthrit. M. f. Pilulæ. N. ix. deaur.*

Aliæ uſuales. ℞. *Extract. pil. coch. extr. troch. alband. extr. turb. nn. ſcr. i. extr. elleb. nig. gr. xxv. extr. lign. aloes pæon. an. gr. vi. tart. vitriol. ſcr. i. ol. unc. moſch. ſalv. aniſ. an. gut. iv. cum ſ. q. aq. epil. Lang.* M. *f. Pil. ex ſcr. i. N. vi. Sumantur 3. diebus ante & poſt novilunium, ita ut prima die duæ, ſecunda tres, & tertia 4. mane jejune aſſumantur.*

Pilu-

Pilulæ ſanguinem mundificantes in Scabie, & ſimilibus affectibus. ℞. *Extract. panchym. Croll. mercur. dulc. an. ſcr. ss. mag. gial. gr. vii. ol. deſt. mac. gut. ii. cum ſ. q. aq. ceraſ. nig. M. f. Pilul. N. xxi. deaur.*

Pilulæ Emanuelis uterinæ. ℞. *Maſs. pilul. Eman. dr. iii. extr. croc. gr. ix. caſtor. gr. iii. cum ſ. q. aq. meliſs. M. f. Pilul. N. LX. dentur ad ſcatul. cum pulv. cinam. doſ. N. vii.* vel *viii.* Si lubet, poteſt addi ſtimulus, de *pulv. ſyr.* vel *magiſt. gial.*

Pilulæ Somachicæ. ℞. *Maſs. pilul. aggregat.* vel *Angel.* vel *Emanuel. dr. i. mag. gial* vel *pulv. ſyr. gr. xii. ol. deſt. abſinth. gut. vi. cum ſ. q. aq. abſint.* M. *f. Pil. N. xxxix. deaur. doſ. N. xiii.*

In forma Boli.

BOlus Melanagogus. ℞. *Conſerv. fumar. dr. ii. confect. alkerm. ſcr. i. extr. elleb. nig. ſcr. i. reſin. gial. gr. iv. M. f. Bol. aſpergendus ſacchar.* S. Bolus Melangogus pro una vice ſumendus.

Bolus hydragogus. ℞. *Rob. ſambuc.* vel *ebul. dr. i. confect. alkerm. ſcr. i. reſin. gial. gr. ix. xii. ol. deſtill. cit. gut. ii. M. f. Bol. aſperg. ſacch.* S. ut ſupra.

Alius. ℞. *Conſerv. roſ.* vel *viol.* vel *fl. perſic. dr. i.* vel *i. ss. reſin. gial. gr. ix.* vel *xii.* vel *pulv. rad. gial. gr. xv. gumm. gott. gr. vii.* vel *viii. ol. deſtill. aniſ.* vel *fœnic. gut. ii. cum ſacch. ſ. q. M. f. Bol.*

Bolus cholagogus. ℞. *Conſ. roſ.* vel *pulp. tamarind.* aut *paſſul.* vel *caſſ. dr. ii. iii. pulv. ſyr. gr. viii. ol. deſt. aniſ. gut. i. M. f. Bol.*

Bolus in lue Venerea & Gonorrhœa. ℞. *Conſ. fumar. dr. i.* vel *ſcr. iv. pulv. gial dr. ss. mercur. dulc. gr. viii. ſyr. de cich. cum rhab. parum M. f. Bol.* vel ℞. *Pulp. caſs. rec. extr. unc. ss.* vel *dr. vi. rhab. el. pulv. ſcr. ii.* vel hujus loco *pulv. ſyr.* vel

mag.

mag. gial. gr. vii. mercur. dulc. ſcr. ss. ol. deſt. fœnic. gut. iv. M.

Bolus purgans & Anthelminticus. ℞. *Conſ. fl. perſic. dr. i. mercur. dulc. a gr. xv. ad. ſcr. i. ſcam. ſulph.* vel *mag. gial. gr. v.* vel *rad. gial.* aut *ſpec. de gial. Minſ. gr. ix. x. cum ſ. q. ſyr. fl. perſic. M. f. Bolus.*

Bolus purgans minutiſſimus. ℞. *Extr. diacarth. dr. ss. reſin. ſcammon. ſcr. ss. ſacch. q. ſ. M. f. Bolus.*

Alius. ℞. *Rad. gial. rec. pulv. ſcr. i. gr. v.* vel *dr. ss. Eſſent. cit.* vel. *aq.* aut *ſyr. cinam. q. ſ. M. in mort. plano in Bolum minutulum, involvendum nebulis.*

His Bolis apud Principes & Magnates delicatulos & nauſeoſos, *Rolfinkius* magnam obtinuit ſui commendationem. Idem fieri poteſt cum *ſpec. hier. pic. Galen. ſpec. diagialap. Minſ. &c.*

Bolus purgans ex Electuariis. ℞. *Elect. de tamarind.* vel *lenit.* vel *diaprun. laxat.* aut *caſs. dr. ii. pulv. ſyr. tart. vitriol. an. gr. vii.* cum *ſ. q. ſyr. viol. M. f. Bol.* Vel ſi ſerum magis evacuandum, adde Electuar. *pulv. gial. ſcr. i. gut. gamand. gr. iv. ol. deſt. aniſ.* vel *cinam.* vel *cit. gut. i. M.*

In forma

Julepi, Syrupi, Spiritus vini, Morſellorum, Emulſionis &c.

JUlepus purgans. ℞. *Mag. gial. gr. xii. pulv. ſyr. gr. iv. nucl. pin. N. ii. probe ſubact. add. Jul. roſ. dr. ii. aq. cinam.* vel *ceraſ. nig. unc. ss. M. ſ. a S.* Julepus purgans pro una vice ſumendus.

Syrupus purgans. ℞. *Syr. de cinam.* vel *rib. dr. iii. pulv. ſyr. a gr. viii. ad xii. aq. cinam. bugl. dr. i. ss. M. ſ. a* S. Syrupus purgans pro una vice ſumendus.

Alius.

Alius. ℞. *Syr. rub. idæ. dr. ii. confect. alk. compl.* *r. i. mag. gial.* vel *pulv. ſyr. ſem. mel. ſubact.* vel *ſp. vin. diſſolut. gr. viii. xii. &c. aq. cinam. bugl.* *. i. ss.* M. S. ut ſupra.

Spiritus Vini purgans. ℞. *Mag. gial. gr. xii. ſpi-* *t. ceraſ. nig. dr. ij. Jul. roſ.* vel *viol. dr. ss.* M. S. piritus vini purgans pro una vice.

Alius. ℞. *Elix. vit. Matthiol. dr. ij. mag. gial.* *. xii.* vel *pulv. ſyr. mag. gial. an. gr. vii. Jul. roſ.* *r. ii.* M. S. ut ſupra.

Morſuli purgantes. ℞. *Pulv. rad. gial. dr. ii. dia-* *yd. dr. i. crem. tart. unc. ss. ſem. aniſ. dr. ii. ſac-* *. in aq. cinam. diſſol. unc. iii. M. f. Morſul. obli-* *endi ol. cinam. caryph. an. gut. ii.* M. S. Morſuli rgantes, quorum 6. drachmæ pro una vice ſu-endæ.

Alii magis hydragogi. ℞. *Magiſt. gumm. gutt. dr.* *lævigetur in marmore cum ol. deſtill. mac. add. re-* *. gial. ſ. a. ſolut. dr. ij. cinam. acut. ſcr. iv. ca-* *ph. ſcr. ij. mac. ſcr. i. aromata groſſo modo incid.* *cum Sacch. in aq. cinam. ſol. q. ſ. M. f. Morſell.*

Morſuli Imperatoris purgantes. ℞. *Sem. melon.* *cort. unc. ss. aq. roſ. opt. unc. iiij. ss. M. f. Emulſ.* *qua diſſolv. Sacch. albiſs. lib. i. reſin. gial. dr. v.* *d. ſpec. pro morſul. Imperat. dr. vi. M.*

Morſulus purgans pro una vice. ℞. *Spec. diagial.* *ins.* vel *rad. gial. rec. pulv. gr. xv. magiſt. gumm.* *t. ſcammon. an. gr. ij. condit. cort. cit. minutim* *iſ. ſcr. i. ss.* vel *conſerv. cit. borrag. an. ſcr. i.* *cinam. gut. ii. Sacch. canar. in aq. cinam. diſſol.* *ſ.* vel *dr. vi. M. f. Morſulus S.*

Emulſio purgans. ℞. *Sem. melon. excort. a dr. ss.* *dr. i. reſin. gial. a. ſcr. ss. ad gr. xii. ſcamm. ſul-* *gr. ii. M. in mort. marmoreo, affundendo ſenſim* *. roſ. unc. i. M. f. Emulſ.* S. Emulſio purgans una vice.

Alia ℞. *Amygd. excort. N. iii. reſin. gial. gr. viii.*

x. xii.

x. xii. conterantur ſimul, hinc affunde aq. roſ. un ſs. ſyr. de cinam. dr. i. M.

Alia ℞. *Amygd. excort. dr. i. nuc. pinear. dr. ſ reſin. gial. gr. ix. aq. roſ. ceraſ. nig. an. dr. vi. c nam. bugl. dr. i. ſs.* M. f. Emulſio.

Atque hæ formulæ maxime inſerviunt pro del catis, & nauſeoſis, ceteras Purgantium formula reſpuentibus.

In forma

Noduli, aut Sacculi laxativi.

NOdulus laxativus v. g. in Febribus intermi tentibus. ℞. *Rad. cichor. dr. iij. fœnic. poly pod. q. an. dr. ii. Herb. abſinth. Rom. card. b. cen min. chamæd. adiant. utriuſque an. pj. fol. ſenn. unc. i. ſs. agar. rec. troch. rhab. el. an. dr. iij. gi dr. ii. paſſul. min. unc. j. cinam.* vel *galang. min. d i. ſal. tart. dr. ij. M. inciſ. & contuſ. ad ſaccul. e ſind. alb.* S. Nodulus herbarum laxativus; pro un & dimidia menſura vini albi, & una dimidia men ſura aquæ cichoreæ diſtillatæ.

Nodulus in obſtructionibus viſcerum Hypochon driacis. ℞. *Rad. gram. cichor. bugloſſ.* vel *filic. aſp rag. vincetox &c. an. dr. ij. herb. meliſſ. m. i. cu cut. adiant. alb. philirid. ceterach.* vel *chamædr. no agrim. abſinth. pont. cent. min. an. M. ſs. fol. ſen ſ. unc. ii. rhab. el. fibr. elleb. nig. an. unc. ſs. aga troch. dr. vi. cinam. acut. dr. i. ſem. aniſ. fœnic. ci an. ſcr. ii. cort. flav. arant. dr. ſs. crem. tart. dr. i M. inciſ. & contuſ. ad Nodul.* S. Nodulus herbarum laxativus, quibus affundatur una & dimidia menſu ra vini albi, & una dimidia menſura aquæ ebu lientis, apertus relinquatur in loco calido, per 1 aut 24. horas, poſtea aſſervetur in cella aut cub culo,

lo, de quo quotidie octava pars, aut paulum mi-
s jejune bibenda.

Nodulus in ſuppreſſione Menſium. ℞. *Rad. bryon.*
iii. ariſtol. rot. hirundinar. aſar. an. dr. ii. Herb.
liſs. matricar. puleg. chamæd. nob. an. mi. fol. ſenn.
unc. ii. rhab. el. unc. ss. agar. troch. dr. vi. fibr.
eb. nig. dr. iii. croc. orient. mac. an. ſcr. ii. ſem.
iſ. fœnic. an. dr. i. cort. flav. arant. dr. ii. cinam.
ut. ſcr. iv. paſſul. unc. i. ſal. tart. dr. iii. interdum
am addi poteſt *limat. mart.* aut *chalyb. præp. unc.*
vel *i. M. inciſ.* & contuſ. ad Nod. pro una &
midia menſura vini albi, & una menſura aquæ.
ſ. unc. v. vel *vi. poſt aliquot cochlearia aſſumptæ offæ.*

Vinum medicatum purgans ordinarium. ℞. *Fol.*
n. ſ. unc. ii. agar. troch. unc. ss. turpeth. opt. pulv.
ii. z. z. inciſ. dr. i. ss. nuc. moſch. raſ. dr. i. herb.
on. cord. b. agrim. ceterach, ſummit. abſinth. fl. bor-
. anth. an. pi. inciſa excipiantur ſindone pro Lib.
vin. alb. & lib. i. aq. borrag.

Vinum hydragogum probatiſſimum. ℞. *Fol. ſenn.*
nc. ii. rad. gial. unc. ss. troch. de eupat. de rhab.
dr. ii. cort. ebul. median. ſambuc. an. dr. i. ss.
. Ir. noſt. lapp. mai. an. dr. ii. ſcyll. præp. dr. i.
gratiol. ſoldanell. an. mi. tart. crud. Venet. unc.
paſsul. min. mund. unc. i. M. inciſ. & contuſ. ad
dul. pro menſ. ii. vini.

Aliud Antihydropicum. ℞. *Herb. abſinth. card. b.*
. min. agrim. veron. epat. nob. an. M. ss. cort.
ariſc. median. frax. an. dr. i. bacc. laur. Juniper.
dr. ii. rad. raph. mar. bryon. ebul. aſar. elleb. nig.
. noſt. polyp. gialap. an. dr. ii. rhab. noſt. fol. ſenn.
n. dr. vi. z. z. alb. dr. i. crem. tart. dr. ii. cha-
cum ſulph. præp. unc. ss. ſem. aniſ. fœnic. an. dr.
dentur ad Nodul. pro menſ. i. & dimid. vel 2.
. Neccarin.

Nodulus laxativus antiaſthmaticus. ℞. *Herb. ſalv.*
ſin. majoran. hyſsop. veron. marrub. capill. ven.

an. pi. rad. enul. fœnic. calam. aromat. caryophylla an. dr. ii. rhab. el. dr. iii. fol. ſenn. ſ. unc. i. aga troch. turb. el. ſcammon. elleb. nig. præp. polyp. q. a dr. ii. cinam. opt. dr. i. ss. mac. ſcr. i. tart. al crud. dr. iii. ſem. aniſ. fœnic. an. dr. ss. M. inci dentur ad Saccul. pro lib. iii. vin. alb.

Nodulus in affectibus capitis. ℞. *Rad. pæon. c lam. arom. Ir. flor. caryophyllat. an. dr. ii. herb. a ſint. Pont. card. b. beton. ſalv. meliſs. puleg. majo roriſm. an. pi. fl. anth. til. ſtæch. an. pi. rhab. el. d iii. fol. ſenn. ſ. unc. i. gial. agar. troch. turpeth. p lypod. an. dr. ii cinam. opt. dr. i. mac. nuc. moſc an. ſcr. i. cubeb cardam. an. ſcr. ss. inciſ. dentur a Nodul. pro lib. vi. vin. alb.*

Nodulus in affectibus Uteri, ℞. *Rad. enul. cam rub. tinct. ariſt. rot. an. dr. i. herb. abſinth. pule meliſs. ſummit. cent. min. an. m. ss. fl. cordial. c lend. an. pi. fol. ſenn. ſ. unc. i. ss. rhab. el. mechoa an. dr. ii. agar. troch. dr. i. ſem. aniſ. fœnic. an. ſc iv. mac. ſcr. i. paſsul. min. inciſ. & contuſ. dent ad Nodul. pro menſ. ii. vin. alb.*

Nodulus anti Cachecticus. ℞. *Rad. cich. enul. fa nic. an. dr. i. bryon. dr. ii. herb. meliſs. hyſsop. car b. an. pii. fl. calend. m. ss. cordial. cent. min. a pii. rhab. mechoac. turb. agar. troch. an. dr. ii. ch lyb. præp. unc. i. crem. tart. dr. ii. ss. cinam. ſc ii. z. z. zedoar. ſem. aniſ. fœnic. coriand. præp. a ſcr. i. M. ad Saccul. pro lib. iii. vini.*

Nodulus ante Ictericus. ℞. *Rad. cich. aſparag. a dr. ii. chelidon. mai. polypod. querc. an. dr. i. ss. f ſenn. ſ. unc. ii. rhab. ſel. dr. vi. fibr. elleb. nig. tur alb. gummoſ. an. dr. iii. herb. cuſcut. chamæd. no chamæpyth. cent. min. marrub. an. pii. ss. curcum dr. ii. ſem. cit. ſcr. ii. coriand. præp. aniſ. an. ſc i. galang. min. cinam. el. an. ſcr. i. ss. croc. ſcr. tart. crud. dr. iii. M. inciſ. & contuſ. ad Nodul. pr menſ. i. ss. vin. alb. & menſ. ss. aq. font.*

Nodu-

Nodulus ex ſolo Rhabarbaro. ℞. *Rhab. el. unc.* . vel *dr. iii. cort. flav. arant. dr. ss. contuſa groſso* ɔdo *ac Nodulo ligata inf. in aq. deſtill. cichor. &* n. *alb. an. lib. ss. vel lib. i. vin. alb.* Doſ. *unc. iv.* l. *v.*

Boccherum Rhabarbarinum. ℞. *Aq. font. menſ. ebull. per med. quadrant. horæ infund. rhab. el. dr.* ſ*ant. cit. dr. ss. cinam. & ſacch. parum. Col. pro* tu *ordinario*. Utile hoc præſertim Infantibus in chexia, contumacibus obſtructionibus viſcerum, orbiſque chronicis exinde oriundis.

Nodulus pro Infantibus. ℞. *Rab. gram. fol. ſenn. an. dr. j. tamarind. unc. ss. in petia ligatis ſupe-* *fund. aq. calend. lib. iv. detur pro potu ordinario* antibus 4. 5. vel 6. annorum, quo plurimos ca-ecticos, & hydropicos reſtituit Sorbair.

Formulæ

Clyſterum & Suppoſitoriorum.

Um purgantia per os aſſumpta ſæpe contrain-dicentur, eorum loco Clyſteres evacuantes eſcribi ſolent nunc lenitivi, nunc mediocriter, nc fortiter purgantes & revellentes, quorum ali-æ ſelectæ hic proponuntur formulæ, ad imitatio-n.

Clyſter lenitivus. ℞. *Decoct. emoll. lib.* I. vel *oll. & carmin. an. lib. ss. ſacch. rub. unc. ij. elect.* *cathol.* vel *caſs. pro clyſt. dr. vj. ol. viol. chamom. unc. i. cum ſale & vitell. ov. M. f. Clyſt.*

Alius in Febribus uſualis. ℞. *Herb. malv. alth.* *cur. violar. acetoſ. an. mi. hord. m. ss. fl. viol.* *mom. an. pii. ſem. aniſ. dr. ii. coq. in ſ. q. aq. ad* *n Col. unc. x. diſſolv. elect. lenit. unc. i. caſs. pro* *. unc. ss. ol. viol. chamom. an. unc. i. ss. vitell.* *No. i. cum pauco ſale M. f. Clyſter.*

Alius. ℞. *Rad. alth. dr. iii. herb. malv. violar. pariet. an. mi. ſem. lin. fœnug. an. dr. ii. fœnic. dr. i. ss. hord. excort. m. i. inciſ. & contuſ. coq. ad conſumpt. 3. p. in col. lib.* I. *diſsolv. ſacch. rub. unc.* I. *ss. elect. lenit.* vel *diacathol. dr. vi. ol. viol. amygd. d. an. unc. i. cum ſal. & vitell. ovi M. f. Clyſt.*

Clyſter paulo fortior. ℞. *Fol. rut. branc. urſ. mercurial. parietar. malv. cum tot. ap. m. ss. fl. cham. mi. ſummit. aneth. fl. melil. an. m. ss. Rad. alth. unc. ss. ſem. aneth. carv. an. dr. ii. coq. ex aq. ſ. q. in Col. unc. x. diſſolv. elect. lenit. dr. vi. bened. laxat. unc. ss. hier. ſ.* vel *elect. de ſucc. roſ. dr. ii. ol. aneth. rut. an. unc. ss. ſalis gemm. dr. i. M.*

Clyſter mediocriter à capite revellens. ℞. *Rad. alth. dr. vi. lil. alb. dr. iii. herb. meliſs. beton. rut. hyſſop. ſalv. roriſm. an. m. ss. fl. cham. malv. cum tot an. min. cent. min. pi. ſem. carv. fœnic. an. dr. ii. coq. in ſ. q. aq. ſ. in Col. unc. x. diſſolv. elect. diaphæn. hier. ſ. an. unc. ss. mell. anthoſ. dr. vi. ol. rut. chamom. an. unc. i. ſal. gemm. dr. i. M. f. Clyſt.*

Alius fortior. ℞. *Herb. mercurial. orig. cent. min. puleg. calaminth. bethon. an. ss. ſem. cartham. in. pet. lig. dr. vj. agar. in pet. lig. dr. ij. fl. ſtœch. Arab. dr. ii. inciſ. coq. in ſ. q. aq. font. in col. unc. x. diſſolv. elect. hier. ſ. logad.* vel *hier. cum agar. bened. laxat. an. dr. iij. ol. rut. unc. i. cham. aneth. an. unc. ss. ſal. gemm. dr. i. M.*

Alius clyſter acris, utilis in affect. Soporoſis. ℞. *Herb. abſinth. cent. min. rut. an. mi. rad. pyreth. dr. vi. pulp. colocynth. in pet. lig. dr. ij. inciſ. & conquaſs. coq. ex ſ. q. aq. in col. unc. x. diſsolv. elect. hier. ſ. logad. bened. lax. an. dr. iii. ol. rut. unc. i. cham. aneth. an. unc. ss. ſal gemm. dr. i. M.*

Clyſter ſimpliciſſimus fortiter revellens, ac utiliſſimus in affectibus Soporoſis, Aſthmate, Colica contumaci &c. ℞. *Pulp. colocynth. in pet. lig. a dr. i. ad dr. iii. coq. in ſ. q. brod. carn. in col. lib. i. diſ-*

ſolv.

olv. ſacch. rub. unc. ii. vitell. ov. No. 2. ſi mitius gendum, add. *ol. viol.* vel *chamom. unc. i. ss. M.*

Clyſter in Gravida. ℞. *Brod. gallin.* vel *carn. alerat. malv. pariet. unc. viii. vel x. ol. amygd. d. cham. n. dr. vj.* vel *unc. i. mell. anthoſ. unc. i. ss. ſacch. ub. dr. vi. vitell. ov. No.* 1. *M.*

Clyſter laxativus anti-Colicus. ℞. *Herb.* 5. *emoll. n. m. ss. fl. chamom. ſummit. aneth. an. m. ss. rad. lth. lil. alb. an. dr. ii. ſem. lin. fœnug. an. dr. iii. decoct. in ſ. q. brod. carn. in Col. unc. x. diſſolv. lect. lenit. diacathol. an. dr. vi. mell. roſ. ſol. unc. i. itell. ov. N.* 1. *ſalis parum M.*

Suppoſitorium acre in affectibus Soporoſis. ℞. *ulv. euphorb. ſcr. ss. colocynth. gr. iv. elleb. gr. ii. il. dr. ss. mell. coct. unc. ss. M. f. Suppoſit. S.*

Aliud. ℞. *Spec. hier. pic. Gal. ſcr. i. troch. aland. ſcr. ii. ſal. gemm. ſcr. ss. mell. coct. q. ſ. M. ro Suppoſit.*

Aliud mitius. ℞. *Spec. hier. pic. dr. i. ſal. comm. r. i. mell. coct. q. ſ. pro Suppoſit.*

ARTICULUS VII.

De Officio Medici, in evacuandis humoribus per Vomitum.

I.

CUm humores pravi, vitioſi & cacochymici non tantum per alvum, ſed etiam per vomitum vacuari ſoleant, obſervet Medicus, *Vomitum* non ntum indicari a materia vitioſa in primis viis, entriculo nempe, duodeno, meſenterio, pancreate, ene, cava epatis parte exiſtente, verum etiam & idem potiſſimum ab ejus tenuitate, proclivitate mobilitate ſurſum verſus. Nam teſte Coo. 1. aph. . *quo natura vergit, eo ducenda eſt*; non autem ſo-

lum humores tenues, bilioſi, ſpumeſcentes, aquei, volatiles ac facile mobiles evacuantur, ſed phlegma quoque viſcoſum, & tunicis ventriculi firmiter impactum excutitur, unde *Emeticorum* ope, contumaces morbi ad miraculum ſæpius eradicantur, & cum impetu frequentius evellitur, quod communia purgantia non attingunt. Hinc teſte *Galen. Vomitus omnium purgantium ſaluberrimus, modo facile fiat, & moderate*. Licet autem principaliter primam: tamen mediate, & conſecutive etiam ſecundam & tertiam regionem expurgat.

II.

CONveniunt igitur *Vomitoria*, 1. In continuarum & malignarum Febrium principio, vel etiam augmento, ſi vires nondum attritæ fuerint, præſertim ſi adſit nauſea, vel inanis vomendi conatus, ſapor & ructus amari, cardialgia, præcordiorum anxietates, vel hauſtum contagium, prodens ſe nauſea & anxietatibus, cum per hæc non tantum æger præmuniatur a diarrhœa, anxietatibus, deliriis, aliiſque graviſſimis ſymptomatibus, ſed etiam ſæpius morbus in ipſis incunabulis ſuffocetur, & una quaſi falce demetatur. 2. In Febribus intermittentibus, & præcipue quartana, duabus vel tribus horis ante paroxyſmum exhibita. 3. In Inappetentia, cardialgia, affectu Hypochondriaco, & morbis chronicis ex acido primarum viarum exortis, præſertim ſi bilis acido jungatur, aut acidum tertius ac mobilius ſit, & quidem non tam præſervative, quam etiam curative.

III.

III.

PRæterea. 4. Proſunt in capitis dolore ſympathico, vertigine bilioſa, ſi primi ejus natales in entriculo, & partibus vicinis deliteſcant. In Apolexia *poſitiva*, aut ex ingluvie orta; dum nervoum oſcula valide concutiunt, ac impedimenta ſpituum, & cauſam morbificam tollunt. 5. In Mania, Ielancholia, Aſthmate humoroſo, & præcipue ſtoıachali, cum per ea magna pituitæ copia rejiciaur tum ex ſtomacho, tum ex pulmonibus per contrictionem pectoris ſimul concurrentem, vel ſaltem oncuſſione illa humor iſte tenax e tubulis pulmoum, & aliis partibus abraditur, ejicitur, fluxilis edditur, ut denuo cum ſanguine circulari, corrii, vel ad ignobilem partem deponi poſſit. 6. Tanem conveniunt in præcautione Arthritidis, Podaræ, Nephritidis, ac irritis etiam aliis, in Partu ifficili &c.

IV.

COindicatur *Vomitus*. 1. Ab habitu corporis, unde *Hippocrates* 4. *aph*. 6. ait: *Graciles*, (intellie natura tales, ob humores magis mobiles, vias atulas, ac fibras magis fluxiles,) *& ad movenum faciles, per ſuperiora purgare convenit, niſi hyems dſit*. 2. A tempore anni; hinc præſervative verum magis & æſtivum eligendum; unde etiam prædictus Senex 4. *aph*. 3. ait: *Æſtate quidem ſuperiorem nagis ventrem, hyeme inferiorem purgare convenit*. . A conſuetudine, a natura ad vomitum prona ac acili. 4. A ventriculi & viſcerum robore, ac præipue a viribus, cum in hoc viſcera valide concuiantur, ipſæque fibræ non raro inſigniter convelantur, ut ſpiritus animales in impetus inordinatos

adacti, graviſſima ſæpe inducant ſymptomata. 5. Ab ætate, juvenili nempe & virili; ac ultimo tandem, a ſymptomatibus quibuſdam & accidentibus de quibus *Hippoc.* 4. *aph.* 17. ait: *non febricitanti cibi faſtidium, cordis dolor, vertigo tenebricoſa, & oris amaritudo, per ſuperiora purgandum opus eſſe ſignificat.*

V.

Contraindicatur *Vomitus*. 1. A conſtitutione corporis inepta, ut v. g. gibboſa, ſcrophuloſa, aut quibus pectus anguſtum, vel depreſſum, vel qui obeſi, aut alias ad vomitum difficiles; unde *Hippoc.* 4. *aph.* 7. ait: *ægre vomentes, & modice carnoſos, quos Græci euſarcos appellant, per inferna purgatos &c.* 2. A procidentia quadam corporis in abdomine, ut Inteſtinorum, uteri &c. 3. A graviditate. 4. A capitis affectione per eſſentiam, ſyſtemate præſertim nervoſo debili exiſtente. 5. Ab oculorum affectu, & præſertim inflammatione. 6. In pulmonum læſione eſſentiali, ac præſertim hæmoptyſi, nam ex *Hippoc.* 4. *aph.* 8. *Tabi obnoxios, ſupra ne purgato*. 7. Ab affectibus abdominis convulſivis ac dolorificis, tumoribus abdominis inveteratis, abſceſſibus internis, menſium defectu ex vitio uteri, atrophia, virium languore, ægris præſertim lypothymiæ obnoxiis exiſtentibus.

VI.

Medicamenta *Emetica* alia ſunt *primaria*, & proprie talia, quæ vim exſerunt irritando, dum nempe acrimonia ſua ſalino-ſulphurea, & quidem volatiliori, quam habent purgantia per inferiora, particuliſque ſuis aculeatis, profundius ſeſe inſinuant, ac fibrillas nervorum per ventriculum copio-

pioſe diſſeminatorum, tracto etiam in conſenſum teſtino duodeno, cum ductu choledocho & pancatico, inordinate movent ac vellicant, ut ſpiris animales copioſius in fibras irruant, motum peſtalticum invertant, & veluti motu convulſivo connta in ventriculo ſurſum expellant. Alia *ſecundaa*, improprie vomitoria dicta, quæ laxando, luicando, & ventriculum gravando, & reſupinan vomitum cient, ut v. g. *ol. commun.* vel *amygd.* m *ſperm. cet.* & *butyr.* liquefact. cum *cereviſia ſculo pingui &c.* ac locum tantum habent in exrnendis per vomitum venenis corroſivis, vel ubi mitus vomitu curatur, ut v. g. in Cholera.

VII.

QUoad regimen & uſum *Emeticorum*, obſervet Medicus, 1. Ea exigente neceſſitate quovis ni tempore exhiberi poſſe, præſervationis tamen atia maxime vernali. 2. Melius etiam ſuam opeionem exercere, aſſumpta in forma liquida. 3. Anonia & Mercurialia tutius in infuſo, colando per chartam emporeticam, quam in ſubſtantia hiberi; cum ſecus ventriculi tunicis ac plicis adreſcentia, ſubinde cieant lethales hypercatharſes, l enormes vomitus, qui tonum ventriculi deuunt, ac viſcera impenſe debilitant. Hinc licet talia empla, & formulæ apud *Rolſink.* & *Vvillis*, pront, non tamen facile & tuto imitandæ. 4. In hon infuſione non tantum conſiderandum eſſe, quann ſumatur de vomitorio, quam quantum accipi beat; de menſtruo nempe ab unc. ss. ad unc. 1. 1. ss. ad ſummum. 5. Eadem etiam tutius præibi, in doſi refracta, præſertim in febribus malis, in quibus alia fluidiora ſunt contenta. 6. Votoria liquida tepide ſumenda eſſe, cum ſic facis nauſeam concitent, & expultricem ad expulſio-

nem

nem moleſtent. 7. Si forma Boli exhibeantur, pc dimidiam vel integram horam elapſam, liquore aliquem tepidum deſuper bibendum eſſe. 8. Horam v ro bibendi vomitivi in morbis chronicis eſſe matu nam, jejuno ventriculo; in febribus intermitten bus ſubinde exhiberi una hora ante paroxyſmum in noxia quavis re aſſumpta, vel exhibito venen quamvis horam idoneam eſſe. Si humores ſint cr ſi, viſcidi, lenti, poſt cibum expeditius & min cum labore evomuntur.

VIII.

SUbinde Vomitus ab aſſumpto emetico nullus v parcus nimis excitatur, quod contingere pote vel ob mucum viſcidiorem parietes ventriculi inc ſtantem, ac ſic eum, quaſi ſenſus expertem redd tem, vel ob vomitorium acidis nimis fixum red tum: hinc quartanarii ac melancholici difficul vomunt; vel ob robur ventriculi omnia deorſ potius promoventis, vel ex ſenſus defectu in m bis lethalibus. Si igitur ſubinde non operentur, non ſatis, formidandum non eſt, cum ſubinde u les ſequantur ſalivationes, vel purgationes per vum; interim promoveri poteſt, ſi conſultum vid tur, aſſumpto Juſculo calido bene ſalito, vel int ſione digiti in fauces, vel extremitatis plumoſæ lami ſcriptorii oleo imbutæ; ſicuti econtra, ſi mius fiat, ſiſtendus vino generoſo tepide propina & ſi prima vice rejiciatur, reiterato cum bucc panis, opiatis aromaticis ſociatis, & ſpeciatim t riac. cum laud. op. in vino aſſumpto, uti etiam terius cum ſpirit. vin. crocato applicata.

AR

ARTICULUS VIII.

De Officio Medici, in præſcribendis Emeticorum formulis.

Potio Emetica ex vitriol. mediocriter ſine multa moleſtia vomitum ciens, & ex ſolo ventriculo vacuans. Nam Vitriolum, ob mitem agendi operationem, Manna vomitoriorum a nonnullis intitutur. ℞. *Vitriol. alb. præp. dr. ss.* vel *ſcr. ii. oxyel. ſ. dr. iii. aq. deſt. cich.* vel *ment. unc. i.* M. *S.* potio emetica pro una vice.

Pulvis Emeticus maxime uſualis. ℞. *Crem. tart.* vel *ſal. armon. gr. xv. ſal. abſinth. gr. v. tart. emet. Minſ. gr. i. ii. iii. M. f. Pulv.* Si ſimul per inferiora purgandi animus, add. *ſcamm. ſulph. gr. viii. &. . deſt. mac. gut. ii. M.* Notandum eſt, hodie apud lectiores Practicos, optimum & uſitatiſſimum vomitorium conſtituere, *tart. emet.* qui raro fallit, adeo ut etiam infantibus, quarta vel ſexta pars grani nonnullis exhibeatur.

Potio Emetica, ex infuſo Croc. Metall. valida ad tuta ſatis. ℞. *Croc. metall. rite præp. a gr. vi. ad viii. xii. ebull. parumper. in ſ. q. vin. alb. Col. per Chart. emporet.*

Alia ex Vitro Antimon. vel Mercur. vit. ℞. *Mercur. vit.* vel *vitr. antim.* vel *croc. metall. gr. v. infund. in vin. Rhen. q. ſ. ſtent in loco tepido per noct. mane. ℞. de filtratura per chart. emporet. facta unc. . i.* vel *i. ss.* Eodem modo procedi poteſt cum nummis, annulis, globulis, & ſcyphis ex *regulo antimonio* paratis.

Potio ex Syrup. Emet. ℞. *Syr. emet. Angel. Sal. . ii. iii. unc. ss. Julep. roſ. unc. ss. aq. cinam. d . .* vel ℞. *Aq. card. b. ſyr. emet. Ang. Sal. rite præp. n. dr. iii. aq. cinam. dr. ii. M.*

Bolus

Bolus Emeticus. ℞. *Conſ. fl. tunic. a ſcr.* I. *ad dr. ss. tart. emet. Minſ. gr. ii. iii. crem. tart. gr.* M. f. *Bol.* S.

Pilulæ Emeticæ. ℞. *Extr. aſar.* vel *panchym. gr. vi. tart. emet. gr. ii. ol. deſtill. zedoar. gut.* I. M. *Pilul. N. vii.* S. Pilulæ emeticæ pro una vice.

CAPUT VI.

De Officio Medici, in Affectibus indicantibus ſudorifera, diuretica, ſalivantia, errhina, ſternutatoria, apophlegmatizantia, & expectorantia.

ARTICULUS I.

De Officio Medici, in præſcribenda evacuatione per Sudorem.

I.

CUm *Sudor* in corpore humano ſoleat contingere, dum occaſione vel cauſæ externæ, v. g. exercitii, caloris ambientis &c. vel medicamenti interni, attenuatur ſanguis, magis fluxilis redditur, pluſque minus liqueſcit & reſolvitur, hincque velocius circulatur, intenſius fermentatur, & incaleſcit, cum ſanguine etiam ſerum a calore attenuatum, imbibit copioſe particulas minus reliquis cohærentes, ſeu permiſtas, & in ſpecie ſalinas, ac cum illis varias ſordes, & fermenta quæ ſimul abſterguntur; hinc ſucceſſive circa corporis habitum ſubintrat copioſiſſime glandulas intercutaneas, ex quibus per vaſa excretoria, corporis poros

; conſtituentia, emanat. Cum igitur Sudor tali mo- contingat, Medicus exinde colliget, 1. In Sudo- ſanguinem, & omnes humores attenuari, in mo- ſuo debito ac circulatione optime conſervari, ſta- ationes tolli, ac partes heterogeneas, & fermen- peregrina optime ſic eliminari, atque adeo Su- rem eſſe univerſale ſanguinis, & partium ſolida- n purificativum, abſterſivum, uti etiam particu- e peripheriæ ipſius corporis, morborum nempe taneorum. Colliget 2. Sudorem ſæpe maxime ne- ſſarium eſſe, quod eluceſcit, tum ex ipſa cutis, æ tot millibus ſpiraculorum abundat ſtructura, ad lores eliciendos aptiſſima, tum ex plurimis mor- , qui ſudoribus critice ſolvuntur, tum ex ſenſi- i tranſpiratione, quæ aliis evacuationibus, teſte *nctor. in ſua ſtatica* copioſior eſt; unde ex hac im- lita, tot morborum oriuntur genera, quæ omnia luntur Sudore, ut adeo nonnulli cenſeant, tertiam rborum partem curari ſudoriferis, quæ etiam pur- ntibus magis tutiora.

II.

X præſuppoſitis patet, *Sudorem* convenire, 1. In omnibus febribus, excepta hectica, & quidem n intermittentibus, quam continuis, ac præcipue lignis, quarum nulla fere ſine ſudore perfecte cu- a dicitur. 2. In inflammationibus, doloribus, tu- ribus, tanquam effectibus circulationis impeditæ. In cruoris extravaſatione, vel revera tali, in vul- ribus, contuſionibus, vel quaſi tali, ut in pleu- ide, eryſipelate, arthritide, affectu iſchiadico &c. In morbis omnibus ex humoris ſeroſi colluvie undis, ac in ſpecie defluxionibus catarrhalibus. grumeſcentia & coagulatione ſanguinis, ut in pal- atione cordis, ſcabie, ſcorbuto &c. 6. Tandem n tam evacuationis, quam alterationis gratia, ut

nem-

nempe viſcida attenuent, aut humores coagulati & ſtagnantes reſolvantur in morbis chronicis, & contumacibus, quorum cauſæ altiores ægerunt radices, ut v. g. epilepſia, paralyſi, arthritide, malo Iſchiadico, lue venerea, doloribus ac fluxionibus capitis inveteratis, catarrhis, cachexia &c. qui purgantibus atque aliis alterantibus curari haud potuerunt.

III.

SIcuti autem coindicantur Sudorifera a viribus conſtantibus, ætate habili, & loco calido: ita contraindicantur ab aere & loco frigidiori, ac viribus præcipue exſolutis; cum per ſudores præcipue largiores ſpiritus exhauriuntur, corpus emacietur, colliquetur, roſque nutritivus nimis reſolvatur. Item ſubjecta calida & bilioſa, minus, & non diu ferunt ſudores, præſertim a ſudoriferis calidioribus excitatos, item contraindicantur, ubi vel ſerum deficit in maniacis, cholericis, gracilioribus, ſenibus, ſqualidis, ad maraſmum & phthiſin inclinantibus, vel ubi ſerum nimis abundat, ut in hydropicis, ubi ſimul eſt extravaſatum.

IV.

MEdicamenta *ſudorifera*, nonnullis etiam dicuntur *diaphoretica* & *hydrotica*, licet ab invicem diſtinguantur; Illa enim ſenſibilem magis humidam, & rivuloſam ſeri evacuationem perficiunt: hæ udorem vel madorem potius cient, evacuando magis inſenſibilem materiam vaporoſam, & halituoſam. Vim autem ſuam exſerunt Medicamenta ſudorifera & diaphoretica, vel *poſitive*, calore, & tenuibus ſuis particulis humores M. S. attenuando incidendo, colliquefaciendo, ac ad cutis glandulas

cum

m aliis obviis propellendo, in guttas ibidem conſando, vel inſenſibiliter evaporando; vel *priva*ve, acidum coagulativum abſorbendo, imbibendo, quod ſerum ligat, ac fixius reddit reſolvendo: & per accidens ſanguinem attenuando. Hæc locum agis habent, ubi reſolutio virium timetur, & fræ potius eget ſanguis & ſerum, quam ſtimulo: illubi ſanguis ad motum & fermentationem magis endus. Motus igitur naturæ obſervandus, quæ, ſi a officio ſatisfaciat, & in ſudores prompte ſolvar, modice juvanda eſt, non pellenda: ſi deficiat, mulanda; ſi excedat, refrænanda.

V.

Ro debito uſu *ſudoriferorum*, ſequentes Medicus obſervabit cautelas: 1. Primas vias debere eſſe nundatas, & a vitioſorum humorum illuvie libetas. Nam in materia nimis copioſa, minus tuta nt ſudorifera, cum metus ſit, ne vel cutis ſpiracula cludantur, vel commoti ad partes principes ruant mores. 2. Exhibenda eſſe ventriculo jejuno exinte, ſeu propinentur in forma liquida, quæ citius, ſolida; quæ tardius operantur. 3. Sumptis ſudoriris corpus plus ſolito eſſe tegendum, ut pori magis teant, humoreſque magis fundantur, ac tegumen circumcirca potius, quam ſupra ponenda, cum ri cutis, ab onere ſtragulorum & tegumentorum mis preſſi, ſudores difficillime tranſmittant. Nonlli, ut ægri in lecto melius ſudent, ſudorem lage aqua calida plenis, vel lateribus calidis linteo volutis, ſub axillas ad latera ægri poſitis, promont. In Diæta ſudorifera, ſic dicta per ſynecdoen, quod in ejus uſu exacta & accurata vivendi io ſit obſervanda, Decoctum lignorum exhiberi et in robuſtioribus, corpore in ſtupha ſeu laconi exiſtente, ac excitato vaporoſo calore per affu-

ſionem

ſionem alicujus decoct. vel ſpirit. vin. ſuper later vel ſilices ignitos, ut ſudor magis proliciatur. Melius eſſe, ſi ægri non violenter cogantur ad ſudorem, præſertim ſi corporis textura, & ſanguin diſpoſitio non reſpondeant. Minus enim ſudant, qu bus ſanguinis ſtatus magis condenſatus, ac fibræ pori & meatus cutanei adſtricti, & contracti; hin præſtat ſæpe, præſertim etiam in febribus malign & expellendis variolis, diaphoreſin continuare, naturæ tempus concedere, quam eandem cogend peſſumdare, cum ſic ſeri proportio nimis abſuma tur, ſanguis ipſe ad fermentationem magis ciea tur & naturæ bene agentis conatus interrumpatur Præſtat igitur naturam ſequi, & ducere, quam pe lere, cum præſtet ſæpe tenuis udor, quod non præ ſtat ſudor.

VI.

PRæterea. 5. Obſervabit Medicus, ſudorem a horam unam vel dimidiam, raroque ultra dua horas continuandum eſſe, præſertim ſi ſatis rivul ſe fluat, cum ad vires maxime reſpiciendum ſit In cura lignorum ſudorifera, una vice de die fre quentius, & quidem mane ad unc. vi. calide ebib to decocto, ſudor prolicitur, licet ſubinde in robu ſtis, valde pituitoſis & copioſis excrementis refertis etiam circa veſperam idem uſus decocti repeti po ſit. In febribus continuis, malignis, variolis, b vel etiam ter de die, ſi magna adſit malignitas ſudorifera exhiberi poſſunt. 6. Cavendum eſſe, n fluente adhuc vel etiam abſterſo ſudore, aer frig dus per poros adhuc patulos admittatur; hinc po ſudorem linteamina & induſia (calide prius corpo re abſterſo) mutari, & alia tepida indui poſſunt 7. Durante ſudore, ſi æger ſitiat, potum largiorem concedi poſſe, cum ſudorem coadjuvet, præſertim

cali-

calidus ſit, frigidus autem magis eum impediat, maxime conſertim hauſtus, licet magis recreet. Poſt ſudorem, moderate acidula conveniunt, ut ſanguis attenuatus & reſolutus, blande iterum coeat.

VII.

Tem advertet Medicus. 8. In diæta ſudorifera, pro majori vel minori morbi vehementia & contumacia, per dies 15. 20. 30. & ultra perſiſtendum, niſi vires deficiant) ac talem victus rationem obſervandam eſſe, ut æger utatur aſſis potius quam elixis, aviculis nempe montanis, pullis columbinis, gallinaceis &c. pane bis cocto, paſſul. amygd. toſt. &c. pro potu Boccheto, id eſt, Decocto lignorum ſecundario, ut alvus, ſi fuerit obſtructa, clyſtere molliatur, & quod optimum, ſingulis 6. vel 8. diebus purgatio inſtituatur, omiſſa illa die potione ſudorifera, ut etiam craſſior materia, quæ aſſumptis partibus tenuioribus reſtagnare ſolet, per alvum deturbetur. 9. Decoctum hoc ſudoriferum etiam uſurpari citra ſudorem, pro ſolo ſcopo alterativo, in affectibus chronicis, & præſertim exulcerationibus internis, additis vulnerariis, ut quotidie bis vel ter hauſtus de eo ſumatur. 10. Tandem quoad tempus in febribus notandum, quod, niſi febres nimis ſint malignæ, aut eryſipelati, vel pleuritidi junctæ, melius ſit coctionis ſigna exſpectare, ut materia excrementitia non cruda ſit, ac vitioſe in ſanguine bulliat, ſed præcipitata & ſeparata, alias enim vel nullus ſequitur ſudor, vel nudus latex aquoſus; cum ſpirituoſis halitibus tantum exhalat, ſine ephoria ægri, & cum inſigni potius ejuſdem damno, cum nihil ſeparari poteſt ex liquore, cujus porulis intime unitum eſt. Hinc ad imitationem naturæ: vel in declinatione univerſali morborum, vel particulari paroxyſmorum tantum ſudores movet, ac

eadem variolas & petechias, non niſi poſt aliquo dierum febrim, ſalubriter & ſufficienter expellere ſo let; ut adeo aphoriſmus *Hippoc.* decoctis evacuan dis, non tantum de purgantibus, ſed etiam ſudori feris & diureticis intelligendus ſit.

ARTICULUS II.

De Officio Medici in præſcribendis formulis Remediorum Sudoriferorum.

DEcoctum Sudoriferum famoſum in lue venerea multis pro arcano habitum. ℞. *Rad. chin. ſ lib. ss. add. ſarſapar. non carioſ. lib. ss. ſaſſafr. un ii. antim. crud. pulv. & aq. font. prius lot. ad ſep rationem pulveris nigricantis, unc. i. aq. font. lib. i Coq. ad conſumpt. mediet. poſt refrig. col.* S. Dec ctum ſudoriferum, de quo mane octava pars jej ne calide bibenda, & poſtea ſudandum.

Aliud Zvvolfferi. ℞. *Lign. guaiac. torno der unc vi. ſaſſafr. rec. unc. iii. rad. chin. ſarſapar. a unc. ss. liq. raſ. unc. i. paſſul min. unc. iv. mercu vivi antim. crud. contuſ. in pet. ligatorum an. un iii. aq. font. lib. xxiv. inciſ. infund. per 14. hora poſt coq. ſ. a. ad remanent. lib. xvi. Colat. detur vas vitreum* vel *terreum, nullo modo autem metal cum. Dentur quotidie unc. v.* vel *vi.* vel *mane ho ſexta & veſperi hora quarta, unc. iv. calide.*

Pro Potu. ℞. *Chin. opt. ſarſapar. an. unc. ii. lig ſaſſafr. rec. unc. i. ss. rad. liq. raſ. unc. i. paſſul. m unc. iii. aq. font. lib. xxiv. inciſ. ſtent per hor. 2 hinc coq. ſ. a. reman. lib. xviii. Col.* S. poſtpotus bibendum in diæta ſudorifera.

Aliud in Gonorrhœa virulenta. ℞. *Raſur. lig guaiac. ſarſapar. an. unc. iv. cort. lig. ſanct. dr. infund. in aq. puriſs. lib. vi. ſtent in loco calido 2 horas, coq. in diplom. ad conſumpt. 3. p. add. in n*

dio

lio coct. rad. liq. enul. an. unc. ss. cinam. ac ut. dr. ii. ſem. aniſ. fœnic. an. dr. ij. Col. Doſ. unc. vj. rovocatis in laconico ſudoribus.

Aliud. ℞. *Lign. ſanct. unc. x. cort. ejuſdem unc. j. rſapar. unc. iii. inf. in aq. liq. xij. decoq. ad meiet. col. reſident. affund. lib. xij. coq. ad conſumpt. 3. art. add. paſſul. unc. ij. liq. dr. ij. M.*

Diæta ſudorifera in Paralyſi vera. ℞. *Lign. gua. c. ver. unc. iv. cort. ejuſdem dr. ij. lig. ſaſsaf. dr. j. rad. pæon. enul. Ir. an. unc. ss. inciſ. ſtent in inſ. in loco calido per 24. horas. Coq. ad remanent. b. iv. ss. add. in fine fl. ſalv. primul. ver. anth. laend. ſtœch. Arab. an. dr. ii. cinam. acut. unc. ss. ull. ſemel atque iterum col. ſudetur in laconio, ſuſcito vapore ex decocto herbarum cephalicarum, ſcoriis el lapidibus ignitis affuſo.*

Alia in Suffuſione. ℞. *Rad. ſarſapar. unc. ij. lign. nct. unc. j. ſant. rub. unc. ss. rad. liq. dr. vi. aſrge ſp. ſulp. ſcr. i. inf. per horas 24. in aq. lib. vi. ld. paſſul. min. unc. iii. cibeb. unc. i. ss. herb. euraſ. cum fl. mi. fl. cyan. beton. an. m. ss. ſem. coand. fœnic. an. dr. i. ss. coq. ſ. a. ad reman. lib. . Col.* Doſ. *unc. iv.* vel *v.*

Decoctum ſudoriferum temperatum, in Catarıis & affectibus Capitis. ℞. *Rad. chin. ſel. inciſ. c. i. ſcarſaparill. vino purgat. a pulvere & contuſ. c. i. ss. ſaſsafr. limat. dr. i. ss. inf. in lib. xii. aq. it. ſtent per horas 24. coq. ad conſumpt. medietat. . addi etiam poſset aliquid de viſco querc.*

Decoctum ſudoriferum in Podagra. ℞. *Scob. lig. aiac. rad. ſarſapar. an. unc. ii. lig. ſaſsafr. craſse at. dr. i. ss. affund. aq. font. lib. vi. coq. in B. . per hor. 6. col.* Subinde Decoctum fieri poteſt, ſolo ligno ſaſſafr.

Decoctum ſudoriferum in Scabie. ℞. *Scob. lig. ſafr. guaiac. an. unc. vi. rad. chin. ſarſapar. an. c. ss. cinam. acut. dr. i. fic. liq. an. unc. ss. paſ-*

ſul. min. unc. iii. ſem. aniſ. fænic. an. dr. ss. coq. in aq. font. lib. xv. ad tertias Col.

Decoctum alterans, putredinem inhibens, exſiccans & conſolidans, in Ulceribus & Abſceſſibus internis uſuale, ſine ſudoris provocatione. ℞. *Raſur. lign. ſanct. unc. iii. rad. ſarſapar. unc. ii. ſcorz. unc. i. ss. fragar. conſolid. mai. min. glycyr. an. dr. vi. herb. veron. m. ii. coriand. præp. dr. ii. paſſul. min. unc. iv. Coq. in aq. lib. xv. ad med. col.* S. Decoctum alterans, de quo mane veſperi, & nocte, 4. aut 5. unciæ ſumendæ.

Aliud magis temperatum. ℞. *Rad. chib. ponderoſ. unc. iii. ſarſapar. unc. i. ſcorz. unc. ii. caryophyllat. unc. i. macerata per noct. bull. m. in ſ. q. aq. font. add. herb. ſcabioſ. alchimill. heder. terreſt. an. m. i. fl. roſ. rub. m. i. violar. m. ss. ſem. fænic. dr. i. paſſul. unc. ii. decoct. traiic. per manic. Hippoc. Col.* S. ut ſupra.

Brodium columbinum, exſiccans & ſudoriferum, in Catarrhis, & incipiente Phthiſi utile, vulgo ℞. *Rad. chin. ſel. in taleol. ſciſs. dr. ii. lig. lentiſ. dr. ii. mac. ſcr. ss. M. ad chart. S.* Species pro brodio columbino in quibus una dimidia columba in vaſe aperto ebullienda, uſque dum caro ab oſſibus ſeparetur. Et ſic pro ceteris doſibus, per 14. vel plures dies.

Aliud Brodium Catarrhale, ſuave & proficuum in Catarrhis diuturnis, viſcera corroborans, & materiam ſeroſam abſumens. ℞. *Chin. ſel. unc. i. lign. lentiſc. dr. vi. rad. Rhod. dr. ii. incid. & infund. aliquamdiu, hinc coq. cum gallin. juvene in lib. v. vi. aq. font. ad debitam cocturam, cap. m. unc. vi.* vel *viii. aromatiz. cum pauco mac.* Singulis tribus diebus paretur recens.

Potio ſudorifera in Febribus continuis & malignis. ℞. *Elect. diaſcord. Fracaſt ſcr. iv. pulv. rub. pannon.* vel *ſpec. de hyac.* aut *liberant. ſcr. i. lap. bez. orient.* vel *ſal. vol. C. C. gr. vi. ſyr. acetoſ. cit. unc. ss.*

aq.

q. card. b. vel *ſcorz. unc. ii. ss. acetoſ.* vel *tot. cit.* *at cordial. frig. unc. ss. M. S.* Potio ſudorifera magnitatem purgans pro una vice ſumenda.

Alia. ℞. *Aq. ſcabioſ. card. b. ſcord. an. unc. i. acet. zoart. dr. iii. diaſcord. Fracaſt. dr. i.* vel *mithrid. con-ſt. alk. an. ſcr. i. C. C. philoſ. præp. antim. diaph. rr. ſig.* vel *unicorn. foſſil. an. ſcr. i. nit. perlat. gr. vi. r. de ſcord.* vel *rub. idæ. dr. vi. vel unc. i. M.*

Alia. ℞. *Mixt. ſ. ſcr. ii. antim. diaph. C. C. phil. æp. an. ſcr. i. aq. fumar. card. b. an. unc. i. ss. ſyr. etoſ. cit. unc. ss. M.*

Emulſio ſudorifera in Variolis & Febribus malinis. ℞. *Semin. aquileg. nap. cit. an. dr. ii. pæon. dr. aq. fumar. card. b. galeg. ſcorz. an. unc. i. cordial. ig. dr. vi. M. f. Emulſ. add. C. C. phil. præp. ſcr. i. ıtim. diaph. ſcr. ss. ſacch. perlat. parum. S.* Emulſio dorifera pro una vice ſumenda.

Alia. ℞. *Sem. mel. dr. ii. card. b. aquileg. an. ſcr. aq. acetoſ. fl. calend. fumar. an. unc. i.* vel *decoct. C. raſp. unc. iii.* add. *C. C. phil. præp. ſcr. i.* vel *. ss. Jul. roſ. unc. ss. M. S.* ut ſupra.

Bolus ſudoriferus, in Eryſipelate, Scabie &c. ℞. *ɔb. ſambuc. unc. ii. C. C. phil. præp. ſcr. i. bezoart. neral.* vel *antim. diaph. gr. xv.* vel *pulv. rub. pan-n. C. C. phil. præp. an. ſcr. i. lap. bez. gr. v. M.*

Electuarium ſudoriferum pro una vice ſumenm, poſtea bibantur 1. aut 2. cochlearia aquæ orum Sambuci.

Alius. ℞. *Theriac.* vel *mithrid. opt. ſcr. i. ss. con-. alk. ſcr. i. C. C. phil. præp. ſcr. i. antim. diaph. ſcr. ſyr. de card. b. parum M.*

Bolus ſudoriferus in Febribus malignis. ℞. *Diaſ-d. Fracaſt. ſcr. ii. confect. hyacinth. ſcr. i. C. C. phil. ep. ſcr. ss. lap. bez. orient. gr. vi. M. S.* Electuam ſudoriferum pro una vice.

Electuarium ſudoriferum pro pluribus doſibus. ℞. *ɔ. Juniper. diaſcord. Fracaſt. an. unc. i. ss. ther. An-*

 drom.

drom. mithrid. an. dr. ii. terr. ſigill. ſileſ. dr. i. ſyr. act toſ. cit. q. ſ. M. f. Elect. S. Electuarium ſudoriferun in magnitudine nucis pro una vice ſumendum.

Pulvis ſudoriferus & expulſivus, in Variolis & Febribus malignis ℞. *Pulv. rub. pannon. dr. ss. ſpec de hyac. ſcr. i. lap. bez. occident. gr. xv.* vel *orien gr. vi.* vel *loco bez. ſal. vol. C. C. gr. xv. M. f. Pul divid. in 3. p. æq.* S. Pulv. ſudoriferus & expulſivu pro tribus vicibus ſumendus.

Alius. ℞. *Spec. liberant. de hyac. unicorn. foſs. a ſcr. ss. ſal. vol. C. C.* vel *lap. bez. orient. gr. vi. M. Pulv.* ſubinde unum vel alterum *gr. camphoræ* ad poteſt.

Alius. ℞. *Unicorn. veri, antim. diaph. cinnab. a tim. ſal. vol. viper.* vel *C. C. an. gr. viij. M. f. Pul* detur ex aquis *e typh. cerv. card. b. ſcorz. fumar. &*

Pulvis alexipharmacus & ſudoriferus Minderer. ℞. *Sacch. cand. dr. ij. camph. dr. j. M. f. Pulv. ci jus* Doſ. *dr. j.*

ARTICULUS III.

De Officio Medici, in instituenda evacuatione per Urinam.

I.

CUm cacochymiæ curatio, non tantum purgan bus & ſudoriferis, ſed etiam quandoque per ciatur evacuatione per Urinam, quod clare pat ex perfectis criſibus, quas natura ſubinde in pleu ticis, empyricis, aliiſque morbis detentis inſtit per urinam, ea hic etiam inter evacuationes u verſales conſideranda; dum remediorum diureti rum ope, ſalia maſſæ ſanguineæ, aut ſuperflua, vitioſa, tartarea & peregrina, ſub lixivii urin forma, per renum tubulos in eorum pelvim præ pitant;

itant, ac per vias urinarias eliminant, quæ evauatio eo jucundior & tutior, quod nec vires proernat, nec ſanguinem aut corpus conturbet, ſed cum phoria humores, ex ſecunda aut etiam tertia reione evacuet.

II.

CUm igitur hæc ſanguinis depuratio per Urinam locum ſibi vendicet, ubi vel tartareæ, ſalinæue particulæ in corpore abundant, ac maſſam ſanuineam, & ſpeciatim ſerum inquinant, vel colluies ſeroſa hinc inde in viſceribus, ſeu etiam in ingni alia corporis cavitate deliteſcit, in uſum traenda erunt *diuretica*. 1. In vitiis urinæ, ut ejus efectu, Iſchuria, dyſuria &c 2. In ſero peccante, quantitate vel motu, ut in cachexia, hydro:, & præſertim aſcite, anaſarca &c. 3. In ſero in ualitate peccante, ut Ictero, ſcorbuto, affectione ypochondriaca, & quibuſcunque aliis lienis affectiis, vel revera talibus, vel ipſi ſaltem attributis, quibus urinæ quandoque atramento ſimiles, vel um copioſis arenulis, vel potius ſalibus concretis præcipitatis, cum inſigni levamine rejiciuntur, In gonorrhœa, fluore albo, arthritide, nimia eſitate, calculo, declinationes, febrium, aliiſque uribus affectibus.

III.

OPerationem ſuam exercent *diuretica*, vel abſtergendo, qualia ſunt tum aquea & liquida, ſeum ſubſtantialiter augentia, ac uberem aquoſamque ateriam ſuppeditantia, ut Acidulæ, Serum lactis, hermæ &c. tum aquoſa mucilaginoſa, acrimoniam ri temperantia, ut glycyrr. althæa, ſem. 4. frid. m. &c. quæ diuretica frigida & improprie ta-

lia, vel potius uretica dicuntur, vel ſanguinem attenuando, reſolvendo, & ſpeciatim laticem ſeroſum in eo fundendo, ac ita lotii copiam e toto corpore proliciendo qualia ſunt ſale volatili prædita, ac omnia ſalſa, tartarea & nitroſa; hinc ſal primum eſſe diureticum, recte ſcribunt chymici. Proinde etiam acida & terrea alkalina, in alium ſaporem plus minus ſalſum convertuntur, ut fiant diuretica, vel ſerum acrius, indeque abſterſivum & viſcidorum plus minus attenuativum, ac non nihil colliquefactivum, & hinc renum ſtimulativum reddendo, qualia ſunt herbæ diureticæ; alkalinæ ocul. canc. &c. vel acrimonia volatili renes irritando, & ad frequentiorem excretionem ſtimulando, qualia ſunt cantharid. & raphanacea. Vel tonum renum conſervando, & vim tranſcolatoriam non abſque aliquali ſtimulo promovendo, qualia ſunt juniperina, terebinthinata; vel tandem præcipitando, & ſic ſeparationem partium ſeroſarum, a ſanguineis facilitando.

IV.

IN uſu remediorum *diureticorum* Medicus obſervabit, 1. Ante eorum uſum præmittenda eſſe univerſalia, tum quia in principio plerumque materia craſſior & copioſior eſt, ut fruſtra per urinam duci poſſit, tum quia metus eſt, ne copia ſua, dum ad anguſtas vias ruit, eas obſtruat, ac ſibi & aliis viam intercludat. 2. Diuretica magis convenire in morbis chronicis quam acutis & calidis, ut v. g. in febribus ardentibus, hectica, phthiſi &c. niſi aquea ſint & temperantia. 3. Eadem in genere magis convenire in ſubjectis euſarchis, & ſucculentioribus, phlegmaticis nempe & ſanguineis, quam acrioribus, cholericis & melancholicis, cum in talibus continuo uſu ad atrophiam & tabem diſponant. 4. Eadem magis

locum

ocum habere in ſtatu & declinatione, quam in prin-
ipio & incremento.

V.

PRæterea. 5. obſervabit, eadem jejuno ventriculo longe ante paſtum exhibenda, nec cibis tam acile permiſcenda eſſe, cum citius quam par eſt, hylum in vaſa præcipitent. 6. Ipſis vaſis & viſceibus urinæ excretioni velificantibus, affectis ac etentis, v. g. inflammatione, ulcere &c. cautius anda eſſe diuretica, vel non niſi terrea, alkalina, el temperantia & ſimul traumatica uſurpanda eſſe. Eadem in calculo renum, præſertim etiam in paoxyſmo Nephritico minus tuta eſſe, niſi præmiſſis nollientibus, lubricantibus, ac oleoſis, cum vel npuritates corporis deducant ad partem affectam, el iiſdem calculus præcipitetur, ac deturbetur in aſa, cum lethali ſæpe Iſchuria.

ARTICULUS IV.

De Officio Medici, in præſcribendis formulis Diureticorum.

I.

DEcoctum Diureticum, experientia probatiſſimum. ℞. *Sem. malv. lath. an. dr. iii. cic. rub. unc.* . 4. *fr. m. an. dr. ii. hord. mund. m. i. caric. ping.* *viii. ſebeſt. N. vii. rad. liq. raſ. dr. vi. inciſa in-ntur Nodul. ex ſerico alb. & coq. in aq. font. lib.* . *ss. ad tertias. Col. S.* Decoctum diureticum, de o bibatur octava pars mane, veſperi, & ante bitum.

Subinde uno hauſtui indi poſſunt: *ſpirit. ſal. gut.* vel *vii.* Foreſtus huic decoct. addit. *rad. ononid. nic. petroſel. ad. unc. ss.*

Jule-

Julepus Diureticus. ℞. *Decoct. Foreſt. lib. ss.* vel *aq. ononid. fragor. petroſel. an. unc. ii. ſyr. de alth. Fern. unc. i. ss. ſp. ſal. q. ſ. M.* poſſet etiam addi *ocul. canc. dr. ss.* S. Julepus diureticus qui cochleatim ſumendus.

Terebinthina liquida. ℞. *Tereb. cyp. cum. vitell. ov. diſſolut. dr. v. brod. cum carn.* vel *vin. Rhen. opt. unc. iii. M. ſuper lente carbonum igne.* Alii etiam addunt *ſucc. lim. dr. vi.* vel *unc. i.*

Alia ℞. *Reſin. terebinth. cyp. unc. ss. diſſolv. cum vitell. ov. ſ. q. addendo paulatim ſyr. de alth. Fern. unc. ii. vin. malv. unc. vi. M.* Doſ. *unc. i. ss.*

Potio diuretica ſuavis & efficax. ℞. *Succ. limon. ſucc. expreſſ. ex corticibus raph. acut. vin. malv. aq. frag. an. unc. ii. ſacch. q. ſ. pro dulcorat.* ℞. *Vin. alb. unc. iii. ſucc. lim. unc. i. ſpirit. tereb. ſcr. ii. M.*

Mixtura Diuretica. ℞. *Aq. anonid. petroſel. ſaxifrag. an. unc. i. ſpirit. juniper. dr. ij. ocul. canc. præp. ſcr. i. Balſ. ſulph. tereb. ſcr. j. ſyr. de alth. Fernel. unc. ss. M. detur cochleatim cum gutt. xv. ſequentis* Balſami Diuretici. ℞. *Spirit. ſal. tart. Balſ. ſulph. terebinth. an. ſcrup. ii. ſal. vol. ſuccin. gran. vi. M.*

Lixivium Diureticum, Hydropicis perquam proficuum. ℞. *Ciner geniſt. vel ſummit. Juniper. lib. i. vin. Rhen. lib. iv. infunde frigide addendo ſal. abſinth. vulg. p. i.* vel *p. ii. de colatura mane & ſero unc. iv. potentur, uſque dum tumor diminutus ſit, vel* ℞. *de colat. unc. iv. ſucc. cit. dr. vi. ſyr. de alt. Fernel. unc. i. M.*

Vinum Diureticum. ℞. *Gr. alkek. unc. i. rad. eryng. ononid. an. unc. ss. bacc. juniper. matur. unc. ss. inciſ. & in ſindone ligat. affunde vin. alb. lib. iii.* Doſ. *unc. v. præmiſſo Juſculo decoct. petroſel. cic. rub. cum butyr. & modico ſale.*

Brodium Diureticum. ℞. *Cic. rub. cochl. i. rad. petroſel. alth. an. dr. ii. halicacab. gr. x. coq. cum quarta parte Gallin.* vel *media pulli columbin. Col. ſubinde*

additur ſucc. lim. vel *cum eo ſumantur gut. viii.* el *x. ſpirit. terebinth.*

Emulſio Diuretica. ℞. *Sem. violar. unc. ss. lithoerm. contuſ. dr. ii. aq. fragor. q. ſ. M. f. Emulſ. dulr. ſacch.* S. Emulſio diuretica pro una vice ſuenda.

Alia. ℞. *Sem. melon. dr. vi. papav. alb. dr. i. vio-. dr. i. ss. nucl. perſic. unc. ss. aq. petroſel. alkek. ıg. an. unc. iij. M. f. Emulſ.* add. *ocul. canc. præp. . i. ſacch. cand. q. ſ. pro edulcorat.*

Boli ex Terebinthina. ℞. *Terebinth. cyp. aq. malv. pius lot. unc. ss. troch. de alkek. ſ. op. ſcr. i. pulv. btiliſs. glycyrr. gr. xv. cum ſacch. ſ. q. M. f. Boli minores, m. v. & nocte ſumendi.*

Pilulæ Diuretricæ. ℞. *Ocul. canc. præp. dr. ss. ſal. onid. ſcr. i. vol. ſuccin. ſcr. ss. tereb. aq. malv. lot. coct. dr. iii. M. f. Pilul. piſi magnitudine, dentur ſcatul. cum pulv. glycyrr.* S. Pilulæ diureticæ & pulſivæ, quarum 10. aut 12. pro una vice ſumendæ.

Pulvis Diureticus. ℞. *Cryſt. tart. dr. iii. magiſt. ul. canc. ſal. ononid. an. ſcr. iv. M. f. Pulv.* S. emor tartari diureticæ mixtæ cujus tres cuſpides ltri plenæ pro una vice ſumendæ.

Alius. ℞. *Ocul. canc. præp. dr. i. ſem. mil. ſol. ſcr. ss. tart. vitriolat. gr. xv. M. f. Pulv. divid. ad 3. æq. ſummendas ex brodio cic. rub.* vel *aq. ononid. troſel. malv. cum ſpirit. ſal.*

Alius fortior. ℞. *Milleped. præp. ſcr. i. ocul. canc. . xv. ſal. vol. ſuccin. gr. v.* vel *vi.* M. *ſ. Pulv.*

Clyſter Diureticus terebinthinatus. ℞. *Herb. malv. rietar. mercurial. beton. an. mi. fl. chamom. meli-. ſummit. aneth. an. m. ss. ſem. aniſ. fœnic. carv. . dr. ii. lin. dr. iii. coq. in aq. ſ. q. ad 3. in col. c. x. diſſolv. elect. lenit.* vel *caſs. pro clyſt. dr. vi. r. ſ. bened. lax. an. dr. ii. ol. ſcorp. chamom. an. c. i. tereb. vitell. ov. diſſol. unc. ss. mell. anthoſ. dr. . ſal. parum M. f. Clyſter.*

Un-

Unguent. ad renes & veſicam. ℞. *Ung. de alth. roſac. infrigid. Gal. an. unc. ss. ol. ſcorp. unc.* I. *ſucc. limon. dr. vi. M. S.*

Aliud. ℞. *Ung. de alth. dr. vi. ol. amygd. ſcorp. an. dr. ii. pingued. cunic. dr. ii. petrol. dr. i. ol. deſtill. ſpic. Juniper. an. dr. ss. M.*

Cataplaſma Foreſti, expertum in Iſchuria veſicali. ℞. *Pariet. mii. chærefol. mi. ss. inciſ. coq. in ſ. q. aq.* vel *lact. ad mollit.* Alii etiam addunt *cep. ſub cineribus coct.* add. *butyr. rec. unc. ii. ol. ſcorp. unc. i. ss. M. applicetur calide.*

Aliud fortius. ℞. *Cep. alb. crud. N. vi. capit. allii N. ii. contuſ. in mortar.* add. *pingued. anſer. & ol. ſcorp. q. ſ. cum guttis paucis ol. deſtill. Juniper.* M. pro Catapl. applicando renibus & veſicæ.

ARTICULUS V.

De Officio Medici, in evacuatione ſalivali, ac ordinandis Remediis Salivantibus.

I.

INter hactenus dicta, univerſales corporis evacuationes, poſtrema eſt *ſalivatio*, ſeu univerſalis *ptyaliſmus*, quo mediante per copioſiorem ſalivæ effluxum, veluti per univerſalem apophlegmatiſmum, univerſa maſſa ſanguinea ſero ſuo, una cum vitioſis fermentis in eo contentis liberatur. Indicatur hæc evacuatio principaliter a lue venerea, & ea præſertim quæ ſudoriferis non cedit, oſſa tamen nondum exeſit; ſed ubi ulcera, ſerpigines, tubercula faciei, aut penis & corporis totius ſicca, membrorum lancinationes; Secundario vero etiam al aliis morbis rebellibus & contumacibus, ex vitio graviori ſeri oriundis, ut v. g. lepra ſeu elephantiaſi Græcorum, epilepſia, arthritide contumaci

ſcabie

abie maligna, ulceribus crurum cacoethicis, affe-ibus cutaneis gravioribus, aſthmate humoroſo, ncro, ſcorbuto frigido, idque magis, quando in s malis aliquid venerei intercurrit.

II.

MAteria remedii ſalivatorii eſt potiſſimum *Mercurius*, qui ob partes ſuas volatiles, elaſti-s ac ſumme evaporabiles, & ſulphur peregrinum ſenicale, ſuccum alimentoſum, ſeu maſſam ſan-ineam lymphaticam colliquefaciendo, ac coagu-a fluxilia, ſerumque turgeſcens reddendo, ut to-lis ſuis conſiſtere haud valens exitum affectet, in uſa eſt, ut illud cum abſorptis vitioſis fermentis nereis, aliiſque ad os & fauces continuo confluens, affluens, ſub forma ſalivæ evacuetur. Modum inc *ptyaliſmum* excitandi duplex eſt, unus, qui r interna peragitur, dum in uſum trahitur *mer-r. dulc.* vel *turbith. mineral. Croll.* vel *arcanum rallinum:* alter, qui per externa, ut *unguenta ſuf-us*, qui tamen periculoſi, *emplaſtra*, quæ tamen, uti gummata, dolores ac tumores venereos po-nter reſolvunt, ita ad ſalivationem excitandam niora ſunt, licet eam promovendi gratia, ſubin-in uſum trahi queant. Idem ferme dicendum, *cingulo ſapientiæ*, quod nihil aliud eſt, quam *nnus laneus mercur. vivo cum pingued. porc.* ſuba-imprægnatus, qui dein lumbis per modum cin-li applicatur, cum in levioribus tantum malis, bie nempe & phthiriaſi, ubi ſalivatione opus n eſt, adhibetur, ut interdum eam excitet. Su-adictis igitur Mercurialibus in uſum tractis, flu-s ſalivæ ſuccedit primo tenuis, hinc mucilagino-, tertio denique viſcidioris, & fœtidæ, quæ finis perfectæ ſalivationis.

III.

III.

SIcuti autem coindicant evacuationem ſalivalem vires conſtantes, ætas Juvenilis & Virilis, tempus vernum & æſtivum, regio magis calida, quam frigida; ita contraindicant corpus debile, emaciatum, vires exhauſtæ, malum nimis radicatum, ætas puerilis & ſenſilis; ulcera ac inflammationes viſcerum, phthiſes, nervorum nativa debilitas, ſcorbutus bilioſus, hæmoptyſis, nimiæ hæmorrhagiæ tempus autumnale; tum ob frigus, tum ob humores tunc temporis magis lentos, & minus fluxiles, hyemale, præſens quoque vomitus, diarrhœa, ſudor vehemens: illa tandem ſubjecta, quæ ante morbum gallicum ulceribus oris, vel angina, tremore, paralyſi, convulſione, macie &c. fuerunt detenta.

IV.

PRo debita hujus curæ adminiſtratione, Medic officium erit obſervare, 1. Cautum debere eſſe ejus uſum, cum *mercurialia* plerumque poſt ſe relinquant characterem indebilem, adeoque non adminiſtranda, niſi urgente neceſſitate, morbo nempe ita pertinaci exiſtente, ut decocto lignorum non cedat, vel illud ob alias circumſtantias exhiberi non potuerit. Hinc etiam utile erit, ut Medicus ante hujuſmodi curam, præmuniat ſe prognoſtico prædicendo quæ fieri ſolent ſeu bona ſeu mala; ſubinde enim efficaciſſima hæc cura deprehenſa, ut mox exſiccentur ulcera, cruſtæ evaneſcant, tubercula, calli deſtruantur, ac omne ſeminium morbosum perfecte eximatur, ſine metu recidivæ, & quidem tuto, ſi cum debitis cautelis inſtituatur. 2. Nonnullos corpus prius ad hanc curam per V. S. & purgationem diſponendum eſſe jubere: immo bal-

neum

eum aquæ dulcis, cui æger ante curam quotidie
mel vel bis inſideat, adhibere, ut humores atte-
nentur, & pori magis patuli, faciliorem penetranti
lercurio aditum concedant: nonnullos econtra omit-
re has præparationes, ut ægri nullis evacuationi-
us debilitati, ſalivationis impetum multo melius
tinere valeant. 3. Ægrum nudatum collocari de-
et ad fornacem calidam, inungendo propriis mani-
us unguento Mercuriali plantas pedum, talos, ge-
na, carpos, & in malo urgentiori etiam cubitum:
mo etiam in pertinaciori affectu, ſed rariſſime,
inam: ac continuando aliquandiu hanc inunctio-
em, donec labia intumeſcant, parotides doleant,
ngua infletur, ac ſalivatio prodire incipiat. 4. In-
tuendam mane jejuno ſtomacho, vel nocte, nam
ro bis eodem die fit inunctio in loco concluſo.
Peracta inunctione (cui ſimul inter inungendum
ncinna frictio jungatur) ægrum lecto calido com-
ittendum eſſe, ut ſic tranſpirabili ſervato corpo-
, magis actuetur vis mercurialis.

V.

Ræterea 6. notabit Medicus, inunctionem, ſi
citius labore defungi velimus, vel æger robu-
is ſit, altero die ſtatim repeti poſſe: alias inter-
lationem unius diei faciendam, ac tertio demum
e reaſſumendám eſſe. Non enim præſcribi poteſt
rtus inunctionum numerus, cum ſubinde primo
l altero ſtatim die incipiat ſalivatio: ordinarie
ro circa quartum vel quintum ſuperveniat, ac ut-
rimum per ſe intra dies 15. finiatur. Interim
i malum valde contumax, tardius, & 14. de-
um die ſubinde ſupervenit. 7. Deſiſtendum eſſe ab
c cura, ſi non ſequatur ſalivatio, ſed hujus loco
perveniant ventris tormina, dyſenteriæ, dolores
ntriculi, ſudores frigidi &c. 8. Unice in hac cura

procu-

procurandum eſſe, ut ſalivationis actus moderet
ad euphoriam naturæ, id eſt, ne vel nimium ev
hatur cum ægri vitæ periculo, neque plus æq
deprimatur, ut elangueſcat, antequam ſymptoma
penitus diſparuerunt. Prius ſit per mutationem li
teorum & induſiorum, poſt quartum diem a ſta
ſalivationis, uti etiam per alvum ducentia, qu
eam ad oculum diminuunt; hinc ſi eadem conſe
vanda, non niſi quarto die levis clyſter injiciendu
præterea eam cohibent opiata, & theriacalia, p
ſterius fit, tenendo in ore globulum ex *Mercu*
dulc. cum tragac. parat. vel juncturis & volis m
nuum ac plantis pedum applicando *Emplaſt. V*
gon. cum Mercur. vel intus etiam ſumendo *Mercu*
dulc.

VI.

INſuper 9. ſub ipſa ſalivatione, quam maxim
debitum diætæ regimen obſervandum eſſe, jub
bit Medicus, præſcribendo diætam tenuem, pro p
tu *decoct. lignorum*, non tamen nimis forte, ne ſ
quatur ſudor ſalivationem impediens, cavendo qua
maxime aerem, vel potum etiam frigidum, ne m
teria cumulatim ad fauces ruens, repercutiatur cu
metu ſuffocationis, vitando inſuper vinum, utpot
noxium, ac graviores animi affectus, proſpiciend
etiam ſymptomatibus, quæ cientur a ſalivatione
qualia ordinarie ſunt febris longa, uliginoſus & fa
ſtidioſus fœtor, dentium vacillatio, nigredo &
Sic dum ſalivantes tribus vel quatuor primis diebu
acerbos ſufferunt dolores, ob gingivarum & col
inflammationem, lacte tepido gargarizato adjuvar
di, & dentes hoc tempore unctuoſis non illiner
di, ne a mercurio denigrentur, difficulter vel ru
ſus nunquam dealbandi; præterea etiam ſi tempo
re ſalivationis magna ſuccedat gingivarum hæmor
rha-

agia, ea non ſtatim ſiſtenda, niſi limites ex-
dat.

VII.

Andem 10. notandum, ſalivationem, quæ con-
valeſcente ægro in dies minuitur, leniter ad-
c promovendam eſſe *Mercurio dulci*, ſemel ad-
c in ſeptimana exhibito, immo etiam poſtquam
nvaluit æger, & ſub dio rurſus verſatur. Ceſſan-
autem omnino fluxu, ægrum denuo purgandum,
decoct. lign. ſudoriferum propinandum eſſe nonnul-
ſuadent, ad eliminandas ſordes, hinc inde forſan
titantes, uti & penitus extirpandum e corpore
ercurium. Alii econtra id præſtant, per *flores*
bh. cum foliis auri aſſumptos, vel auri frequen-
in ore geſtationem, rurſus, ſi albeſcit, per
em depurandi, frictiones, Balnea ſulphurea &c.
Sciendum, curationem hujus luis per *ſuffumi-*
magis periculoſam eſſe, quam per inunctionem,
ue non adhibendam, niſi omnibus reliquis fru-
tentatis. Sunt autem duplicia, & quidem vel
verſalia, toto corpore excepta, dum æger per
4. 5. vel 6. ſub labro ſtragulis cooperto, ut ca-
ſuperemineat, vel etiam eodem incluſo, ſi pu-
æ & ulcera ſint in eodem, uti etiam in fron-
temporibus & collo, ita tamen, ut per fiſtu-
foris prominentem aerem hauriat, ignitabulo
is carbonibus inſtructo, & infra ſellam patien-
poſito, pulvereque ſuffitus inſperſo, fumum ex-
t per quadrantem, aut dimidiam horam, hinc-
in lectum ſe confert, exſpectando operationem
curii; vel *particularia*, quæ magis in uſu, cer-
ie partibus, ut cruribus, vel brachiis, tophis
ulceribus malignis divexatis, adhibentur.

Formulæ.

Salivantium internorum.

R. *Mercur. dulc. rite præp. gr. x. dentur cum*
tell. ov. aſcendendo quotidie cum uno grano,
que dum d… ur ad gr. xxv. & ultra. Vel

℞. *Mercur. dulc. dr. ſs.* vel *ſcr. ii. extract. ſco*
ſcr. i. M. f. Pilul. N. xxx. dentur pro Doſ *vi.*
x. aſcend. cum grano quotidie.

℞. *Turb. mineral. Croll. cum ſpirit. ſulph. par*
vel *Mercur. præcipit. ſpeciatim cum ſpirit. n*
alias A…canum corallinum dictum gr. iij. vel *iv.*
quenti die v. hinc vi. &c. donec omnes doſes ſi
15. *vel* 20. *grana compleverint, cum raro plus*
quirantur.

Formulæ

Salivantium externorum.

UNguentum ſimpliciſſimum. ℞. *Mercur. crud. u*
i. axung. porc. unc. ii. M. in mortar. S. U
guentum Mercurii ſimpliciſſimum: quod, uti
tum, applicetur.

Aliud. ℞. *Mercur. viv. cum ſ. q. tereb. extinct.*
inviſcat. ab unc. i. ad ii. ung. pomat. ab unc. iii.
iv. ol. laur. unc. ſs. ol. deſtill. lig. Rhod. ſcr. ſs.
S. ut ſupra.

Aliud magis compoſitum. ℞. *Axung. porc. lib.*
ung. Agripp. martiat. ol. laur. tereb. an. unc. i.
Mercur. viv. extinct. unc. iii. ſublim. dr. i. ſs. th
myrrh. an. dr. i. lythارg. dr. vi. M. f. Ung.

Suffitus. ℞. *Cinnab. unc. iii. antim. unc. i. ſs. th*
benz. ſtorac. an. dr. iii. ſuccin. mirr. an. dr. ii. M.

Alius. ℞. *Mercur. cinnab. antim. oliban. ſulph.*
unc. ſs. M.

Cin-

Cingulum ſapientiæ magis compoſitum. ℞. *Ar-*
it. viv. unc. ii. ol. vitriol. unc. ss. caryoph. dr. i.
. ſulphur. an. dr. ii. album. ov. N. xii. ſal. gemm.
. an. q. ſ. M. f. Ma.

ARTICULUS IV.

Officio Medici, in evacuatione particulari, per Errhina, Sternutatoria, Apophlegmatizantia, & Expectorantia.

I.

Nter particulares evacuationes, & præſertim capitis, principalem locum habet illa, quæ fit *errhina*, & *ſternutatoria*; quorum illa lympham pituitam per nares proliciunt ſine ſternutatio- hæc autem, quæ etiam *ptarmica* dicuntur, id lant cum ſternutatione; hinc majori vel mino- antum acrimonia, & gradibus inter ſe differunt, ue operatio *erhinorum*, dum ſerum liquant, & dunt, e papillis glandulofis narium, illudque ſali- ſuis ſpiculis irritant, & titillant glandulofam ſpongioſam carnem, qua nares intus veſtiun- , & hinc ſucceſſive lympham ſeu pituitam per excerni ſolitam, verſus illam proliciunt, ejuſ- excretionem facilitant, tenuioribus etiam ea- partibus, uti juxta veteres haud improbabile cerebrum per os cribroſum, & nervos olfacto- penetrantibus, in eoque humores attenuantibus erum ad nares deducentibus, vi particularum orum ſalinarum nitroſarum, aquearum, & deter- ium. *Sternutatio* vero fit, dum interior mem- na narium, majori particularum ſuarum acrimo- & acutie, irritatur & vellicatur, hinc ſpiritibus ementius commotis, ac meningibus in conſen- tractis, cerebrum cum membranis ſe per vices

contrahit, & exploſis una ſpiritibus in nervos paris vagi, vel juxta alios per conſenſum irritat. intercoſtalibus, cum membrana narium, mediantibus nervis conſentientibus diaphragma quoque, & muſculi thoracis exſpirationi inſervientes, velut ſpaſmo convulſivo contracti, ſubitaneo impetu aerem elidunt, quouſque res irritans excutiatur.

II.

COnveniunt igitur, 1. Motum ſeri promovendo illudque evacuando, tum mediate ex cerebro, tum immediate ex naribus; hinc etiam vulgo caputpurgia appellantur, ac proſunt in affectibus catarrhalibus, ac morbis capitis diuturnis, in excretione muci per nares abolita vel imminuta, ut in coryza, amiſſo odoratu, obſtructione narium &c. 2. Non tam proſunt humores liquando, liquatosque deplendo, vel materiam morbificam diſplodendo, quam vel maxime ſopitum archæum, aut ſpiritus excitando, ut in apoplexia, affectibus ſoporoſis, hyſtericis, ſecundina retenta, & partu difficili, muſculis abdominis quoque verſus fortiora compreſſis. Sic *Hipp.* 5. *aph.* 35. *ait*: *Mulieri hyſtericæ aut difficulter parienti, ſternutatio ſuperveniens, bona eſt*. Singultu etiam, teſte eodem *Hipp.* 6. *aph.* 13. *Singultu fatigante, ſternutatio ſuperveniens liberat*. 3. Caput quoque ſimul virtute ſua cephalica, ſubtili, volatili, aromatica, roborando, ut in memoria debili, corpore ac defectu ſpirituum animalium, capite & cerebro debili, vertigine &c. 4. Proſunt abſtergendo atque exſiccando, ut in ozæna, polypo &c. Huc quoque ſpectant Medicamenta Iſchæmatica, ſeu ſanguinem ſiſtentia, in narium hæmorrhagia naribus intruſa.

III.

III.

Icuti igitur errhina vel ſternutatoria in prædictis affectibus indicantur: ita contraindicantur præ- tim *ſternutatoria*, 1. Organis ſenſuum affectis, ac primis debilitatis, ut in ophthalmia, auditus dif- ltate, tinnitu, aurium dolore &c. 2. In infanti- , ſenibus, mulieribus gravidis. 3. Partibus, quæ ſternutationem neceſſario concurrunt, male ha- tibus, ut in doloribus capitis, fracturis vel lu- ionibus coſtarum, phthiſi, hæmopthyſi, ſtilli- io ſanguinis, procidentia ani, uteri, inteſtino- n &c. 4. In nimium ſiccis, bilioſis, melancho- s; cum magis conveniant pituitoſis, quibus ſe- n eſt copioſius, ac cujus coagulationem pluri- m prohibent.

IV.

Ro legitima harum adminiſtratione Medicus ob- ſervabit, 1. Ea ordinarie non convenire, niſi miſſis univerſalibus. 2. Minus ea adminiſtranda , ubi ſerum peccat in nimio motu expulſivo. Ptarmica nec nimis frequenter, nec acriora con- ire, cum commotio cerebri majoris ſæpe mali am præſtare ſoleat, ex conatu ad expellendum iori facto. 4. Moderate uſurpata, præſertim ſi l ſint confortantia & cephalica, vegetam red- naturam, excitare ſenſus, roborare cerebrum, mque abundans evacuare; immoderate econtra s a tono dejicere, ſerumque nimis evacuare, e non tantum ſuperfluum, ſed etiam utile, ptar- enim purgantium more, humores alias etiam abiles corrumpunt, & quaſi tales prius corrupti nt, evacuant; hinc facile patet, quid de uſu abuſu tabaci per nares attrahendi ſentiendum,

ac qualis diſtinctio adhibenda ſit, habita etiam co
ſideratione ſubjecti ſiccioris vel humidioris. 5. N
miam ſternutationem ſiſti, lacte, vel ol. amyg
attracto; ſic etiam ex obſervat. *Frid. Hoffmann*
oculi angulo compreſſo ſternutationem impediri.
Errhina vel præſcribi in forma liquida, & de
ægrum tepide, mane duabus horis ante prandiu
vel etiam ante cænam, ex vola manus aliquid
nares attrahere, ore aqua pleno, idque ter vel qu
ter, vel forma linimenti, quod digito vel penna
ribus, vel ad radicem naſi ad oculi angulum m
jorem illinitur, vel forma pulveris, de quo vel v
por tantum, aut parum aliquid attrahendo inſpi
tur, vel mediante calamo unum vel alterum g
num in nares inſufflatur.

V.

TAndem particularis capitis evacuatio fit per p
latum, mediante ſalivatione particulari, du
ſaliva moderate e glandulis oris, lociſque vici
evacuatur, indeque conſequenter caput, lympha pr
ternaturali onuſtum liberatur; unde etiam medic
menta hæc præſtantia dicuntur *apophlegmatizant*
a phlegmate ſcil. eliciendo, uti & ſalivantia,
quod ſerum ſive coagulatum, quod phlegma dicitu
ſive fluidum, quod ſalivæ nomine comprehenditu
illuc trahant. Dicuntur & *maſticatoria* ab effect
quod maſticata, affluxum ad fauces promovean
& reſtitantem ibidem lympham, vel ſerum elir
nent. Sic v. g. maſtix maſticata, intra paucas h
ras ad uncias aliquot ſputum elicit. Vim ſuam e
ſerunt hæc medicamenta, cum glandulas milia
faucium in motum ciendo, ac earum poros, & m
tu & calore aperiendo, ſicque dilatando, tum pa
ticulis ſuis ſalinis, aculeatis, inciſoriis & funden
bus, humores ſeroſos proximius circa faucium iſt
mos reſtitantes fundendo, liquando & incidendo.

VI.

VI.

COnveniunt prædicta remedia, atque indicantur, 1. Tam præſervatorie quam curatorie, in ca-
rrhalibus capitis, & vicinorum locorum affectibus,
dentium, maxillarum, gingivarum &c. In ver-
gine, memoriæ debilitate, affectibus ſoporoſis, ſuf-
ſione, ſurditate, auditu difficili, tinnitu, oris fœ-
re, & aphonia. 3. Prophylactice, pro evitando
aligno, & contagioſo miaſmate, quod plerumque
livæ ſe aſſociat; hinc maſticata myrrha, zedoa-
a, vel rad. angelic. cort. cit. &c. optime maligno-
m morborum ſunt præſervativa. Contraindicantur
ontra a ſero fluxili, tenuiori & ſalſo; hinc apo-
legmatiſmi in phthiſi, tuſſi, pulmonumque affe-
bus, cane pejus & angue fugiendi: item ab ipſis
is affectibus, ut uligine gingivarum ſcorbutica,
m laxitate & putredine, ac uvulæ lapſu, niſi ad-
ingentibus maritata, nunquam enim per locum
ectum evacuandum. Præſcribuntur apophlegmatiſ-
i, vel in forma ſicca, dum aut ſimplicia, vel
lvis horum cum maſtiche panno lineo raro, ſed
rti per modum noduli exceptus maſticatur, aut
inde fiunt trochiſci lupinares, quorum unus ma-
catur, & ſæpius in ore volutatur mane jejuno ſto-
acho, vel etiam duabus horis ante cænam per ſe-
horam, ac capite prono ſæpius exſpuitur, quod
ſolvitur, abluendo poſtmodum os vino vel aqua
pida, vel in forma liquida, per modum gargariſmi.

VII.

TAndem ultima evacuatio particularis fit ex pul-
monibus, per *anacatharſin* ſeu *expectorantia*,
æ e pectore mediante tuſſi ſuperfluos humores
ciunt. Circa hæc obſervabit Medicus. 1. Ea pro

humoris expectorandi qualitate eſſe duplicia, & a
curatam inter ea eſſe faciendam diſtinctionem; al
enim humores craſſos, viſcidos & lentos incidun
attenuant, detergunt, atque membranam interi
rem, fibraſque pneumonicas ad contractionem,
excretionem irritant, maxime utilia, in tuſſi hum
da, aſthmate, phthiſi, pleuritide, catarrho ſuffoc
tivo; unde etiam audiunt *bechica*, *arteriaca*,
pneumonica. Alia, quæ agunt humores tenues
acres, ſalſos, titillantes & rodentes incraſſando, p
paſmum inducendo, orgaſmum tollendo, & acrim
niam fluxilem retundendo, moderando ac figendo
unde etiam audiunt *intercipientia*, quod in via it
ros ad pulmones humores quaſi remorentur, util
quam maxime in tuſſi ferina, hæmoptyſi, catarrh
ſalſis; ubi materiam acrem tenuem, quæ aerem ci
cumfluendo ab illo ſurſum ferri nequit, temperan
& incraſſant. 2. Ea præſcribi ut plurimum, vel fo
ma ſyrupi & linctus, qui pitiſſando, ſeu ſenſim a
ſenſim blande lambendo, ſeu lingendo aſſumitur, u
in ore diſſolutus paulatim defluat; in quem fine
ſæpius etiam præſcribitur *baculus Glycyrrhizæ*, i
eſt, particula radicis hujus, ut altero extremo leni
ter contuſo intingi, & in ore ſugi poſſit; vel form
rotularum, quæ ſubinde aliis expectorantibus præf
runtur, tum quia gratiores, tum quia ſenſim lique
ſcentes, magis ingredi cenſentur laryngem, ac pu
mones; vel forma aq. deſtillat. ſacch. cand. edu
coratæ.

VIII.

PRæterea circa hæc notabit. 3. Expectorantia lon
gius a paſtu, vel ante eundem m. & v. ſumenda
neutiquam vero cum cibo, vel mox ab illo: cur
ſic adhibita coctionem turbent, lacteas obſtruant
& chylum viſcoſiorem reddant: immo nec potur
deſu-

eſuper ſtatim capiendum, ac roſcidum illud parie-ibus bronchiorum allidens, abluatur. 4. Eadem ræſertim dulcia, minus prodeſſe in ſubjectis, quæ ſdem abhorrent, ut fæminis hyſtericis, hypochon-riacis &c. 5. In continuatione horum medicamen-orum, aureum illud monitum *Cratonis* obſervan-um eſſe: ne nimis ſæpe & diu utamur dulcibus ex-ectorantibus, cum non tam illabantur pectori, quam entriculum & epar lædant, dulcia enim, præſer-m continuato uſu, parietes ventriculi laxant, ca-rem obtundunt, fermenta deliciunt, coctionem & ppetitum diminuunt, epar inflant, ac obſtructio-es generant.

ARTICULUS VII.

De Officio Medici, in præſcribendis Remediis Errhinis, Sternutatoriis, Apophlegmati-zantibus & Expectorantibus.

Formulæ

Errhinorum & Sternutatoriorum.

I.

Rrhinum liquidum. ℞. *Fol. ſalv. major. bet. an. mi. contuſ. affund. aq. deſtill. majoran.* vel *vin. . q. ſ. exprim. per linteum.* Errhinum liquidum, quo mane 2. aut 3. cochleariæ plena jejunanti-s immittenda.

Aliud. ℞. *Aq. majoran. unc. i. mann. calab. dr.* vel *vitriol. alb. gr. v. M.* vel *ſimul. adde ſem. ni-l. ſcr. i. fol. beton. ſcr. ss. amb. gr. iii. M.* S. ut pra.

Aliud fortius in affectibus Soporoſis. ℞. *Sal. vi-ol. alb. dr. ii. aq. major. unc. i. ſpirit. lil. con-*

vall.

vall. dr. i. M. S. Errhinum liquidum, per ſyringam naribus injiciendum. Hoc injectum per ſyringam in nares, inſignem quantitatem muci per os, nares, oculos & palatum extrahit.

Balſamus pro Naribus obſtructis. ℞. *Pingued. an. cum aq. majoran. ter. lot. unc. ss. ol. deſt. major. gut. v. ſalv. beton. an. gut. iii. M. S.* Balſamus pro naribus obſtructis, de quo quantitas piſi naribus immittenda.

Aliud Linimentum. ℞. *Ung. roſ. pomat. de alth. an. ſc. ss. ol. major. gut. vi. lavend. gut. i. M. S.* ut ſupra.

Aliud fortius. ℞. *Rad. elleb. alb. elater. an. dr. ſ. ſucc. bet. dr. ii. ol. major. & cer. an. q. ſ. M. f. Linim. cujus portiuncula inſtar ciceris naribus admoveatur.*

Pulvis Sternutatorius *Timæi*, expertus in affectibus ſoporoſis. ℞. *Elleb. alb. piper. alb. caſtor. an. ſcr. i. ol. deſtill. rut. majoran. ſalv. an. gut. ii.* M. *f. Pulvis ſubtiliſs.* S. Pulvis ſternutatorius fortius de quo unum, vel alterum granum calamo naribus inſufflandum.

Alius *Hartmanni*, in Apoplexia uſualis. ℞. *Fol. major. dr. ii. ſem. nigell. dr. i. rad. elleb. nig. ſcr. i. moſch. opt. ſcr. ss. amb. gr. v.* M. *f. Pulv. de quo magnitudo piſi calamo fortiter inſuffletur in utramque narem.*

Alius tam curative, quam præſervative proficuus. ℞. *Herb. major. fl. anth. an. dr. ii. ſem. nigell. dr. i. rad. elleb. alb. ſcr. ss. moſch. gr. v. amb. gr. iii. ol. lign. Rhod. gut. v. major. cinam. an. gut. iii. caryoph. gut. ii. Balſ. apopl. ſcr. ss. M.*

Alius in Catarrhis. ℞. *Fol. lil. convall. p. iii. herb. major. baſilic. an. p. ii. tabac. dr. i. M. f. Pulv. tenuiſs. cui add. amb. moſch. an. gr. ii. ol. aniſ. major. an. gutt. iii.* M.

Alius in Coryza. ℞. *Pulv. lil. convall. major. tabac.*

ae. braſſil. an. gr. xv. ol. an. gr. xv. ol. aniſ. gut. i. alſ. apoplect. gr. iv. ambr. gr. iii. M. *f. Pulv. S.* ulvis ſternutatorius.

Alius. ℞. *Tabac. ind. unc. ss. major. lil. convall. n. dr. ii. ol. deſtill. anth. gut. vi. caryoph. gut. iii. mb. gr. iii. moſch. gr. ii. M.*

Tabacus præſtans, Cerebrum ſimul corroborans. *Herb. major. lavend. roriſm. an. dr. ii. rad. Ir. r. dr. ix. herb. baſilic. dr. i. Pulv. tabac. opt. dr. cinam. mac. caryoph. an. ſcr. i. lig. Rhod. ſantal. t. an. ſcr. iv. ol. lig. Rhod. gut. xxx. moſch. opt. gr. v. amb. gryſ. gr. iii. zibeth. gr. ii.* M. *f. Pulv. S.*

Alius Catarrhalis & ſimul corroborans, colore al-us. ℞. *Sacch. albiſs. unc. vi. rad. Ir. flor. dr. x. leb. alb. dr. vi. Balſ. apoplect. ſcr. ss. Peruvian. gr. i. moſch. gr. v. amb. gr. iii. ol. lig. Rhod. gut. v. nam. caryoph. an. gut. ii. M.*

Pulvis Sternutatorius Helmont. ℞. *Rad. elleb. nig. ulv. ſacch. an. p. æq. f. Pulvis.*

Alius Papalis dictus. ℞. *Rad. Ir. fl. part. 2. ma-r. part. i. M.*

Pulv. ſternutatorius Mulleri, ℞. *Flor. beton. pa-lyſ. ſalv. lavend. an. ſcr. i. lil. convall. dr. ss. ſpec. amoſch. d. dianth. an. ſcr. ss. diair. ſcr. ii. ſacch. nd. ad pondus omnium, add. ol. mac. ſuccin. aniſ. . gut. iii. M.*

Plures formulas addere ſuperſedeo, cum ex his arie mixtis, infinitæ concinnari poſſint.

Formulæ
Remediorum Apophlegmatizantium.

MAſticatorium in Catarrhis. ℞. *Nuc. moſch. dr. i. maſtich. gumm. Arab. an. dr. ss. redig. in ulv. & cum ſ. q. aq. roſ. M. f. Troch. S.* Maſti-toria, quorum unum vel alterum in ore maſti-ndum.

Aliud

Aliud v. g. in difficultate Auditus. ℞. *Rad. pyreth. dr. i. Ir. dr. ss. agar. troch. ſcr. ii. cubeb. nuc. moſch. an. dr. ss. cardam. dr. i. ex ſubtiliſs. pulveriſat. cum ſ. q. maſtich. in mortar. calid. diſſol. f. Paſtilli, quorum quilibet pendeat ſcr. i.*

Aliud in metu Paralyſis vel Apoplexia. ℞. *Maſt. dr. ii. ss. rad. pyreth. nuc. moſch. cubeb. mac. ſem. aniſ. an. dr. ii. majoran. ſcr. ss. alipt. moſch. gr. iv. cum cer. & mell. inſpiſs. ſ. q. M. f. Troch. maſticator. pondere gr. xxv. teneat unum vel alterum in ore, maſticetur, & collecta pituita exſpuatur.*

Aliud in dolore Dentium. ℞. *Mac. nuc. moſch. an ſcr. i. cubeb. gr. xxv. rad. Ir. flor. pyreth. ſem. ſinap. an. gr. viii. piper. z. z. an. gr. v. pulveriſat. ſubtiliſs. excipiantur pauxilla cera & f. Troch. lupinar.*

Apophlegmatiſmus liquidus. ℞. *Rad. Ir. Flor. unc. ss. fol. orig. ſalv. ſtœch. roriſm. an. m. ss. cubeb. dr. iii. liq. dr. i. ss. coq. in æq. partibus aq. & vin. alb. ſub finem additi ad lib. i. in Col. diſſolv. oxymell. ſquillit. unc. ii. M.*

Alius. ℞. *Scob. lign. guajac. unc. ss. rad. pyreth. dr. iii. herb. ſalv. nob. pi. alum. ſal. nit. an. dr. i. ſem. urtic. ſinop. an. ſcr. i. acet. vini opt. unc. iii. aq. mulſ. unc. vi.* M. f. Decoct. quo os calide eluendum, quod magnam copiam phlegmatis extrahit.

Alius in amiſſa Loquela. ℞. *Acor. ver. unc. i. galang. cyper. coſt. an. unc. ss. moſch. dr. ii. herb. majoran. ſalv. an. mi. f. Decoct. cum aq. & vin. add. mell. anthoſ. q. ſ. M.*

Alius in dolore Dentium. ℞. *Rad. pyreth. unc. ss. fol. nicotian. cort. rad. mandrag. an. dr. ii. fol. ſabin. perſicar. ſerpill. an. m. ss. cubeb. unc. ss. alum. ſcr. i. coq. in vin. & aq. p. æq. ad ℥.*

Alius. ℞. *Raſur. lign. ſanct. unc. i. coq. in aq. ſ. q.* vel ℞. *Maſtich. dr. i. camph. dr. ss. coq. in vin.* vel *acet. lib. ss.*

Alius. ℞. *Origan. majoran. ſerpill. an. mi. fol. nicotian.*

otian. p. iii. pyreth. unc. ss. ſem. nigell. dr. ss. car-
ſam. cubeb. an. ſcr. i. ss. maſt. dr. i. coq. in aq. ſ. q.
e Col. unc. viii. diſſolv. ſyr. de Nicotian. unc. i. de be-
on. unc. ss. oxymell. ſquill. dr. iii. M.

Huc quoque ſpectat Suffitus Nicotianæ per tubu-
um, vel ſimplex ejus maſticatio.

Rotulæ in fœtore Oris. ℞. *Troch. de gall. moſch. r. 1. myrrh. zedoar. an. ſcr. ii. cort. cit. cubeb. caryoph. nam. an. ſcr. i. extr. acor. galang. an. gr. iii. cum ccb. in aq. roſ. & fl. cit. ſolut.* M. *f. Rotulæ.*

Formulæ

Remediorum Expectorantium, in materia tenui.

Inctus. ℞. *Ol. amygd. d. rec. unc. ii. ſacch. cand. ſubtiliſs. pulv. q. ſ. M. f. Linct. S.* Oleum amyg-
alarum dulcium, mixtum cum ſaccharo candito,
e quo ſæpius ſumendum. Utilis præcipue infan-
bus.

Alius. ℞. *Ol. amygd. d. unc. iij. ſyr. viol. unc. i. M.* ii etiam addunt *conſ. roſ.* vel ℞. *Ol. amygd. d. unc. ſperm. cet. dr. i. ſyr. viol. de hyſſop. an. dr. ii.* M.
. Linctus pectoralis.

Alius. ℞. *Syr. jujub. papav. errat.* vel *de liquir. unc. i. ss. M. S.* Succus pectoralis, de quo in-
rdum unum cochleare plenum lente abſorbendum.

Alius in Pleuritide uſualis. ℞. *Mucilag. ſem. pſyll. r. violar. extr. unc. i. ol. amygd. rec. ſ. igne expreſs. nc. ii.* (apud pauperiores *ol. lin. depur.*) *ſyr. viol. cch. cand. alb. an. q. ſ. M. f. Linct.* detur *cum bac-l. glycyrrh. S.* Syrupus in tuſſi.

Alius. ℞. *Syr. de liq. unc. ii. jujub. unc. i. ss. exy-ell. ſquill. unc. i. M.*

Rotulæ. ℞. *Rotul. diacod. alb.* vel *de ſucc. violar.* el *ſucc. liquir. inſpiſs. rotulat. unc. i. dentur ad ſca-l. S.* Rotulæ in tuſſi.

Aliæ

Aliæ in Tuſſi & Raucedine expertæ. ℞. *Spec. diatrag. fr. diair. ſ. an. ſcr. ii. extract. rad. enul.* vel *liq. ſcr. i. ſacch. fin. in aq. ſcabioſ. & tuſſilag. diſſol. q. ſ.* vel *unc. iv.* M. *f. confect. in Rotul. S.* Rotulæ pectorales in tuſſi de quibus interdum ſumendum.

Aliæ Catarrhales. ℞. *Spec. diatrag. diamarg. fr. an. dr.* I. *Bol. armen. orient. dr. i. confect. alk. complet. dr. ss. conſ. roſ. rub. unc. ss. cum ſacch. in aq. fl. acac. ſ. q. diſſol. M. f. confect. in Rotul.* S. ut ſupra.

Aliæ. ℞. *Succ. glycyrrh. inſpiſs. unc. ss. ſpec. diair. diatrag. fr. gumm. arab. rad. Ir. flor. an. dr. i. ſacch. cand. alb. unc. iii. cum mucilag. gumm. tragac. M. f. Trochiſc.*

Aqua Clareta pectoralis. ℞. *Aq. tarax. ſcabioſ. an. unc. iii. ſacch. cand. alb. unc. i. M. & filt.* Vel ℞. *Aq. tarax. ſcabioſ. tuſſilag. veron. an. unc. i. ss. cinam. dr. ii. ſacch. cand. dr. v. M. S.* Aqua pectoralis in tuſſi, de qua cochleatim ſumendum.

Alia ℞. *Aq. ſcabioſ. veron. tuſſilag. tarax. an. unc. i. ss. cinam. bugloſs. unc. ss. fl. arant. dr. ii. ſacch. cand. alb. unc. i. fl. ſulph. ſcr. i. lact. ſulph. ſcr. ss. elæoſacch. aniſ. dr. i. M. ad vitr.* S. Aqua reſpir. in tuſſi.

In materia craſſa & viſcida.

Linctus. ℞. *Oxymell. ſquill. unc. i. ss. ſyr. viol. unc. i. extr. croc. ſcr. ss. Balſ. ſulph. aniſ. gut. vii.* M.

Item ℞. *Oxymell. ſquill. unc. ii. aq. cinam.* vel *ſpirit. ceraſ. nig. dr. iii. M.* Utiles ſunt in Aſthmate.

Alius Vvepferi. ℞. *Syr. de cryſm. Lobel. unc. i. ss. oxymell. elleb. Geſner. dr. ii. gumm. ammon. in acet. ſquill. diſſol. dr. i. eſſent. croc. ſcr. ss. ol. deſtill. aniſ. gut. iii. aq. hyſſop. unc. i. ss. M. f. Linct.*

Alius

Alius expectorans. ℞. *Oxymell. ſquill. ſyr. de hyſſop. an. unc. ii. extr. croc. ſcr. i. fl. ſal. armon. gr. xiv. M.* doſ. *coch. i. cum ſperm. cet. ſcr. ss.*

Alius. ℞. *Oxymell. ſquillit. pectoral. Crat.* vel *loch. ſan. & expert. an. unc. i. ſyr. de marrub. unc. i. ol. ſulph. acid. gut. vi. M.* Vel ℞. *Syr. de praſs. de hyſſop. an. dr. vi. viol. oxymell. ſquill. an. dr. vii. aq. aſthmat. unc. ss. M.*

Rotulæ. ℞. *Rotul. diair. uſitat. unc. i. ss. dentur ad ſcatul.*

Aliæ. ℞. *Locch. ſan. & expert. unc. ss. ſpec. diair. dr. ii. fl. benz. gr. v. ſacch. albiſs. in aq. fœnic. diſſol. unc. iv. M. f. Rotulæ.*

Aliæ. ℞. *Antim. diaphoret. ex regulo dr. i. fl. benz. dr. ss. ſuccin. alb. præp. maſtich. ſubtiliſs. pulv. ſpec. diatrag. fr. an. ſcr. iv. croc. orient. gr. xv. Eſſent. amb. ſcc gr. xvi. ol. aniſ. gut. vi. fœnic. gut. iv. ſacch. albiſs. in aq. ceraſ. nig. diſſol. unc. ii. M. f. confect. in Rotul.*

Aqua pectoralis. ℞. *Aq. ceraſ. nig. hyſſop. an. unc. i. epilept. Lang. aſthmat. an. unc. ss. ſpirit. cephal. Anhalt. complet.* vel *elix. vit. Matth. dr. ii. ſpirit. aniſ. opt. dr. ij. ſacch. cand. alb. unc. ss. M.*

Alia expertiſſima. ℞. *Condit. rad. enul. unc. i. ss. cort. arant. cit. an. unc. ss. inciſa contund. in mortar. affunde aq. hyſſop. unc. v. fœnic. unc. ii. exprim. fortiſſime. Colat. add. aq. aſthmat. unc. i. cinam. unc. i. looch. ſan. & expert. unc. ss. M.*

Alia. ℞. *Aq. aſthmat. unc. vi. cinam. dr. iii. ſacch. cand. rub. unc. ss.* M. *f. ebullit. ut ſacch. diſſolvatur, ſumantur. 2. Cochl. pro lubitu.* Vel ℞. *Aq. aſthmat. unc. ii. ss. ſpirit. aniſ. unc. ii. ſacch. cand. rub. unc. i.* M.

Plura vide de Medicamentis Thoracicis.

CAPUT VII.

De Officio Medici, in Affectibus exigentibu curam Lactis, Chalybis, uſum Theè, Ca pheè, Chocolatæ & Laudani opiati.

I I.

De Officio Medici, in ordinanda cura Lactis, vel Seri lactis.

I.

LAc, cujus utilitas & neceſſitas, tum in uſ cibario, tum Medicinali verbis vix exprim poteſt, e 3. conflatum eſt ſubſtantia; qua rum prima pinguis, & oleoſa ſive *butyroſa* quæ aerea. Secunda craſſa, ſive *caſeoſa*, quæ terre na; & tertia tenuis ſeu *ſeroſa*. Pinguis temperat eſt, caſeoſa frigida & ſicca, ſeroſa frigida & hu mida. Lac ergo totum in activis qualitatibus tem peratum, potius tamen ad frigidum inclinans: i paſſivis vero humidum, ratione pinguis & ſeroſa ſubſtantiæ Quoad ſecundas, & reliquas facultates ratione butyri eſt epiceraſticum, & contemperato rium, ſive mitigatorium, ratione ſeri, abſterſorium ratione ſubſtantiæ caſeoſæ, emplaſticum & incraſſans

II.

LAc illud optimum eſſe, ex *Galen.* & *Dioſcoride* colligat Medicus, quod *colore* candidum, cla- rum, purum ac ſincerum; *ſapore* dulce, omniſque amaritudinis, acrimoniæ, ſalſedinis & aciditatis ex- pers;

ers; *odore* ſuaveolens, aut boni ſaltem odoris exi-
uum quid ſpirans; *conſiſtentia* moderatum; hoc eſt,
eque nimis craſſum & caſeoſum, neque nimis te-
ıe & ſeroſum, ſibi ipſi continuum, & ungui inſtil-
tum cohærens, neque diffluens, recens mulctum,
ab animali bene paſto & habito petitum. Inter
us differentias in uſu Medico uſuales, 1. *Vaccinum*,
ıod omnium pinguiſſimum & craſſiſſimum eſt, ſub-
antiæ caſeoſæ habens plurimum, ſeroſæ minimum;
nc magis quidem nutrit: minus tamen alvum
bducit. Sic etiam ob ſubſtantiæ craſſitiem ægrius
ncoquitur, citius in ventriculo coagulatur, tardius
ſcendit, difficilius diſtribuitur, magiſque viſcera
ſtruit. 2. *Aſininum* priori contrarium, ſeri habens
ırimum: caſei & butyri minimum; hinc alvum
ıgis movet: minus autem alit, concoquitur faci-
, deſcendit velociter, ac diſtribuitur prompte &
pedite. 3. *Caprinum*, quod mediæ eſt conſiſtentiæ,
que ita tenue & ſeroſum ut aſininum, neque ita
aſſum ut vaccinum. 4. *Ovillum*, caprino craſſius,
nus uſitatum eſt. Lac *vernum* dilutius eſt *æſtivo*,
umque magis emollit. Hoc in medio ſuæ naturæ
nſiſtit, ac poſt id tempus ſenſim craſſeſcit, & eva-
ſcit.

III.

H*Ippoc.* 5. *aph.* 64. curam Lactis 1. præſcribit
tabidis, non admodum valde febricitantibus,
eſt, pulmonum ulcere detentis, ſi non adſit fe-
s putrida, & quidem tum quia acrimoniam ſa-
am ſanguinis contemperat, eamque edulcorat, tum
a parte ſeroſa abſtergit, caſeoſa glutinat, ac
yroſa reficit: præterea Lac aſſumptu ſuave, po-
facillimum, nutritu ſolidum, & qualibet eſca
eritia familiarius; inſuper viſui colore delectabile,
dicamen arteriam non aſperans, guttur lævigans,

ad eijciendam pituitam ſpiritum facilem reddens ac inferiorem exitum lubricum efficiens ; maxin autem tunc convenit in Phthiſi , ſi dolor moleſt cum phlogoſi in gutture percipiatur. Cura hac L dovicus XIII. Rex Galliæ phthiſicus diu ſuſtent tus fuit. 2. Idem *Hippoc.* loco citato lacteam di tam commendat, in præter naturam extenuatis, atrophia quacunque detentis, dummodo nullum ad prohibens , aut contraindicans . Eſt enim Lac omnibus fere ferculis optimi ſucci , quod facile d geritur , levique negotio in ſanguinem vertitur ſufficienter quoque alit, corpus roborat , atque in pinguat.

IV.

PRæterea 3. Convenit in hypochondriacis, hyſt ricis & ſcorbuticis , præſertim calidioribus , emaciatis , ac ad tabem inclinantibus . 4. Prode in renum exulcerationibus, ac præcipue mictu cruer to . 5. In Dyſenteria, ubi non tantum per os aſſun ptum , præſertim coctum cum ſem. plantag. & ra torment. aut ſymphyt. vel ſilicibus ignitis, aut fe ro candenti uſtulatum prodeſt, ſed etiam per alvu injectum , adeo ut *Sydenham* teſtetur , ſe plurim curaſſe dyſentericos ſolo lacte, vel ejus ſero tepid inferius injecto , & frigide ſuperius in copia prop nato. 6. *Hippoc. lib. de morbis*, lac itidem comme dat in affectu podagrico præſervando , quod teſt tur etiam experientia & ratio , cum non tantu Lac præbeat alimentum ſimplex optimum , natur ſumme familiare , ſed inſuper ſanguinem dulciore mitioremque reddat, particulas in eo acriores co temperet , ac humorum turgeſcentiam reprimat licet Podagræ cauſæ originali, concoctionum nemp ac fermentorum debilitati non contrarietur , ſicq etiam omnem paginam non abſolvat .

V.

V.

Icuti autem in prædictis affectibus Lactis uſus maxime proficuus cenſetur: ita haud raro etiam ntraindicatur *Hippoc.* allegato aphoriſ. 64. *ſect.* 5. t: *Lac præbere, capite dolentibus, febriculoſis, & ibus elata hypochondria murmurant, ac ſiticuloſis, alum. Item quibus febres acutæ, bilioſæ dejectiones, copioſa ſanguinis evacuatio facta eſt &c.* Non igir convenit. 1. Capite dolentibus, quia halituoſum , ac facile corrumpitur, 1. Acute febricitantibus, m in his ob acrimoniam caloris depravetur, ac dorosum evadat. 3. Quibus hypochondria elata, eſt, ſuſpenſa ob tumorem aliquem, vel abſceſm, aut murmurantia ob flatuum incluſorum coam; In his enim facile aceſcit, ac in flatus verur. 4. Siticuloſis, eo quod tales bile ut plurimum undent, in quam facile lac verti ſolet. 5. Bilioſa rrhœa correptis, ob eandem cauſam. 6. Quibus pioſa ſanguinis evacuatio facta, cum calore nao depauperati naturales facultates habeant infirs, ut lac facile vitiari, & aceſcere poſſit; licet im lac alimentum ſit euchymum, facile tamen am corrumpitur, & quidem in ventre præcalido nidorem: in frigido autem in acorem. *Dioſcori-* his addit epilepticos, vertiginoſos, & nervorum io detentos. 8. Minus etiam prodeſt, præſertim duus ejus uſus, dentibus & gingivis; has enim ccidas, illos cariei obnoxios reddit; hinc poſt ejus m, vino diluto aut meraco, aut cui mellis quid nixtum, os colluendum.

VI.

CUra Lactis alia poteſt dici *levis*, alia *ſtricta*, al *mediocris*. Levis eſt, in qua ſolum quotid mane hora circiter ſexta vel ſeptima, recenter aſina vel capra emulctum Lac, vel etiam bub lum, addita dimidia parte aquæ, adjecto quoq ſaccharo, ne coaguletur, ita tepidum aſſumitu vel citra aſcendendum, & deſcendendum, ad ur vj. x. xij. & ultra, vel aſcendendo, ab unc. vj. p auctas quotidie unc. ij, ad lib. i. 1. ss. ij. non e cluſis tempore prandii & cænæ, aliis alimentis bo ſucci & facilis coctionis. Stricta diæta lactea eſ in qua excluſo omni alio cibi potuſque genere, æg ſolo lacte, vel ſaltem addita ſola medulla panis a biſſimi contentus vivere debet; ea quantitate ill ſumendo, quam ſtomachus, vires, ac ipſa neceſ tas videtur exigere, ita tamen, ut tota quantita quæ ſingulis diebus bibitur, in 3. partes diviſa una mane, altera in prandio, & tertia cænæ lo accipiatur. Mediocris eſt, qua lactis uſus tempo matutino rite adhibetur, in prandio vero, par licet manu conceduntur, quæ cum lacte analogia habent, ac naturam pro neceſſitate, & rerum c cumſtantiis corroborare, ſtomachi tonum conſerv re, ac inappetentiam arcere valent, ut v. g. pu gallinac. gallin. capon. ſolo lacte & furfuribus nutr ti, caro vitulina, hædina, ova tremula, oryza, l cticinia pulmenta lactea, amygdalat. hordeata &. In cæna hæc eadem non prohibentur, longe tame parciori quantitate, quam in prandio; vel ſi p ratione circumſtantiarum ægro conſultius ſit, ſ lum etiam lac in cæna aſſumendum, in potu a omni vino, in cujus abſtinentia plurimum ſitum abſtineat æger, contentus aqua ſimplici, vel coc cum china, lentiſc. vel mixta cum lacte.

VII.

VII.

EX triplici hac lactea methodo, prima & ulti-
ma, præſertim veluti via media, & magis ſe-
ra, a plurimis tenetur: Stricta vero, quæ in po-
gricis plerumque præſcribitur, multis ſuſpecta eſt,
ob ſequentes rationes minus tuta cenſetur. Nam
Experientia teſte, prout refert *Sydenham*, licet
ec cura multis profuerit, quandiu ne latum un-
iem ab ea ceſſerunt, tamen quam primum ad la-
rum diætam, utut lenem mitemque ſeſe recepe-
nt, podagra confeſtim reverſa, ægrum longe pe-
s, quam antea vexavit, labefactatis nempe natu-
principiis, morbo pellendo minus ſufficientibus,
adeo periculoſius & diuturnius infeſtaret: hinc
rimi vel doloribus recenter ingruentibus ab hac
ra deſiſtere coacti fuerunt, vel podagricos dolo-
s intercurrentes lubentius tolerare, quam perpe-
am & moleſtiſſimam ſolius lactis potationem ſu-
nere maluerunt, 2. Si poſt continuatam aliquot
nſibus lacteam curam, febris, vel morbus aliquis
gnus cum virium jactura ægrum prehenderit,
l univerſalis inappetentia, & languor ſupervene-
, a lacte abſtinendum erit, cum tamen pericu-
n ſit, ne ventriculus tanto tempore lacti aſſue-
s, omne aliud genus ciborum reſpuat, aut dificil-
ne ſuſtineat, atque adeo imbecillis patiens viribus
us deficiat, quam ad alia aſſuefacta natura ite-
n refocilletur; unde etiam aliquos, poſtquam diu
ctioris lactis curæ ſeſe ſubjecerant, atque paulo
lius exinde habere videbantur, magno tandem
quo morbo deprehenſos, cito interiiſſe obſerva-
nt nonnulli; hinc merito hæc atque alia, cau-
n in hac cura reddere debent Medicum, eligendo
ius viam mediam utpote magis tutam.

VIII.

PRo debito Lacteæ Diætæ regimine Medicus p tabit, 1. Corpus prius debite evacuandum, o ſtructioneſque, ſi quæ adſint, reſerandas eſſe 1. L vel aſininum, ubi refrigerandum & detergendun vel caprinum, ubi magis nutriendum, vel vaccinu in podagricis recenter ex ubere emulctum, calidu quatuor horis ante cibum ſumendum eſſe, ita ut æg ab ipſo aſſumpto neque dormiat, neque corpus va dius exerceat. 3. Ne Lac in ventriculo corrumpatur a aceſcat, ad unc. viij. vel x. addendam eſſe uncia ſacch. vel mell. 4. Signum boni eventus curæ L ctis eſſe, ſi urina cocta, nec valde tincta, nec mis aquoſa, ſi fæces alvi non crudæ, copioſæ, f tidæ, ſi nullam ſitim cauſetur. Secus, ſi ſtomach inflatus, hypochondria tendatur, alvus induреſca accedat vomitus vel diarrhœa, ſitis magna & quæ ſigna ſunt corrupti Lactis; hinc vel corp melius evacuandum, vel ab ejus uſu ceſſandum. Antequam æger ſtrictæ ſe addicat curæ Lactis, n tura paulatim ad eam aſſuefacienda, utendo lacti niis, cibiſque cum lacte analogiam habentibus, oryza in lacte cocta, amygdalat. hordeat. pine avenatis, ovis ſorbilibus, pullis gallin. capon. ca ne hædin. vitulin. &c. uſque dum tandem ſolo L cte, pro totali alimento uti poſſit æger, ſeu etia frigido, in quantitate ſtomacho & guſtui toleral li, abſtinendo a vino & omnibus aliis. Prædi cibis uti etiam æger poteſt, in diæta lactea levi & mediocri.

IX.

IX.

PRæterea 6. obſervabit, primo & ſecundo menſe, corpus ſubinde blando medicamento Rhabarbarino vel aloetico evacuandum, & quidem, quo natura Lacti magis aſſuevit, majoribus interpoſitis intervallis: quo minus, minoribus. 7. Si Lac aceſceret, vel coagularetur, uti ſupradictum, addendum ſacch. alb. ſi corpus exinde calefieret, oſque & fauces accenderenrur, addendam quartam partem aq. ſimpl. vel hordei. Si ventrem nimis fluidum faceret, ebulliendum, eique addenda ſalis communis aliquot grana, ſi conſtipetur, Rhabarb. pulveriſat. in primo hauſtu ſumendum. 8. Si ſitim excitet, extra paſtum aq. ſ. vel coctam cum ſacch. permitti, tam ſolam, quam lacti permixtam. 9. Abuſu Lactis non deſiſtendum eſſe, niſi febris, aut gravis dolor podagræ ſupervenerit, neque etiam ob accidentia a lacte cauſata tam facile ceſſandum, niſi vomitus & dolor capitis accedant. 10. Quantitatem Lactis aſſumendi, aſſignari a tolerantia ventriculi, in cura leviori ad unc. vj. lib. j. ij. in mediocri, totidem etiam cænæ loco, in ſtricta, finitis diætæ diebus, mane unc. 10. 18. 20. & totidem etiam loco prandii & cænæ ſumendæ, augendo doſin ad unc. 4. uſque. 11. Tempus continuandi diætam lacteam eſſe ad menſem 1. 2. vel 3. immo in affectibus contumacibus, præſertim podagricis ad annum, vel pluris extendendam eſſe, niſi recidivam experiri velint; quibus tamen ex ſupradictis ſuadendum, ut prandii ſaltem tempore ad cibos boni ſucci, & facilis coctionis ſucceſſive tranſeant, ita tamen, ut nec varietas ciborum corruptelam, nec ſatietas cruditates generet; abſtinendo ſimul a vino, quod melius, vel non niſi lymphato parciſſime utendo.

X.

QUibus Lactis uſus quandoque contraindicatur vel ob febrem, aut borborygmos in hypochondriis, aliaſque cauſas, vel epatis ac renum ardor, per veris & æſtatis decurſum temperandus humoreſque aduſti melancholici, ardores vagos & phlogoſes præſertim excitantes, uti etiam varii fluxus ſanguinis, maniam, ſcabiem, canctum, ſcorbutum, alioſque affectus ex acido melancholico oriundos, temperandi ac evacuandi, quique plus contemperatione, quam nutritione indigent, Serum lactis, vel cum ſucco cit. vel acet. aut crem. tart. vel tamarindis paratum, & quidem vel ſimplex vel herbis alteratum, uſurpare poſſunt. Hoc enim non tam bilem flavam quam atram, exuſtoſque ac ſalſos humores temperat, vi ſua nitroſa abſtergit, obſtructiones reſerat, ardores compeſcit, atque acria & peregrina ſalia per Urinam educit. Sumitur quotidie per menſem ad unc. vj. viij. lib. i. quatuor horis ante cibum, vel etiam aſcendendo quotidie per unc. ij. ad lib. j. ij. iij. Hinc præpoſtera ſerie ſenſim ad primam doſin redeundo.

Sequuntur nunc paucæ formulæ remediorum Lactis, ut Seris lactis alterati.

Formulæ

Lactis, vel Seri lactis alterati.

SErum Lactis in Scabie proficuum. ℞. *Ser. lact. cum ſucc. cit. parat. lib. i. col. bulliat*, (tum quia flatulentum, tum ut quidquid adhuc ineſt caſei ſubſideat) *hinc infund. per noct. fumar. m. i. cichor. vel acetoſ. m. ſſ. Col. add. ſacch. unc. i. M.*

Serum Lactis anti Scorbuticum. ℞. *Herb. rec. na-*

ſturt.

urt. aquat. cochlear. an. m. ij. rad. raph. ruſt. unc. contuſ. & conquaſ. in mortar. marmor. affund. lib. vel iij. ſer. lact. depur. ſtent in loco tepido per noem vaſe clauſo. Col. add. aq. cinam. unc. ss. M.

Aliud. ℞. Herb. rec. cochl. m. i. rad. helen. armoc. an. unc. j. bacc. juniper. dr. iii. paſſul. min. unc. contuſ. affund. ſer. lact. cap. lib. ij. vel iij. Col. dulr. pauco ſacch. vel ſyr. de ſucc. cit. vel ſcelotyrb. preſt. Doſ. unc. iv.

Serum Lactis deſtillatum anti Scorbuticum. ℞. erb. rec. beccabung. m. iij. cochl. naſturt. an. m. ij. etoſ. cichor. an. m. j. Pom. cit. N. 3. vel incid. & t. in mort. marmor. affund. ſer. lact. q. ſ. deſtill.

Serum Lact. Tamarind. Forſec. item aliud altet. herbis pro cura vernali, vid. ſuperius de Reediis poſt V. S. præſcribendis.

Lac Caprinum anti Scorbuticum. ℞. Lact. cain. unc. viij. lib. j. ebull. in eo fol. cochlear. nart. beccabung. endiv. cich. a. p. ij. Col. add. ſacch. riſſ. parum, ne coaguletur.

Lac anti Dyſentericum. ℞. Lact. rec. lib. j. ſem. ntag. dr. j. rad. torment. vel ſymph. dr. ss. contuſ. q. & Col. dentur ſubinde 2. vel 3. cochl. alii adnt terr. ſigill. ſcr. i.

Lac in Mictu cruento. ℞. Lact. ovill. rec. Mulct. . ss. mell. roſ. puriſ. dr. ii. bull. leniter. add. Bol. m. ſcr. j. Eximium eſt in hoc affectu, ex obſervat. reſt.

Lac Cancrinum, in Phthiſi incipiente proficuum. Cancr. viv. N. ii. contuſ. in mortar. affund. lac. ccin. lib. i. ss. coq. hinc atque col. Vel ℞. Lact. ccin. lib. j. ss. cancr. elix. N. ij. contund. una cum el. & teſt. f. Col. vel per pannum, in delicatis, ubi mitius agendum, vel colatorium ferreum ut lvis præcipitans ſimul tranſeat, ſi efficacius agenm, licet minus gratum ſit.

Lac artefactum, ſi forte Lac naturale vel Serum

lactis

lactis contraindicaretur. ℞. *Sem. melon. mund. unc. i. ſem. cucurb. angur. an. unc. ss. jur. pull. unc. vi. M. F. Emul. adde ſi placet, julep. viol. un. i.*

Aliud anti Heſticum. ℞. *Chin. ſel. unc. i. raſur. chor. dr. ii. repleatur his pullus bene ſaginat. coqu in lib. vi. aq. ad debitam coſturam lento igne. D Col.* ℞. *unc. vi. add. ſem. melon. rec. amygd. d. ex cort. an. unc. ss. nucl. pin. rec. dr. ii. M. F Emulſ. aromatizanda modico mac.* Alii accipiun *Decoſt. carnis Gallin.* & cum eo faciunt prædictam Emulſionem.

ARTICULUS II.

De Officio Medici, in ordinanda cura Chalybis.

I.

CHalybis, qui aliud nihil eſt, quam ferrum artificialiter magis depuratum & induratum duplicem juxta Veteres obtinet virtutem, *aperitivam* unam, *adſtringentem* alteram. Illam adſcribunt particulis volatilibus; hinc non exiguum præſtat uſum in morbis ab obſtructione oriundis: hanc terreſtribus atque fixis; unde crodum Martis adſtringentem paraturi, Chalybem eouſque calcinant, uſque dum abſumptis partibus volatilibus, remaneant fixiores, eoque utuntur in diarrhœa, dyſenteria, aliiſque fluxibus ſanguinis p. n. R. R. conſiderantes Martis corpus homogeneum, quod ſub æquali tenore in ignis tortura perſeverat, & quod mars ſemper adſtringat, ac omnia etiam ex marte parata guſtui ſaporem adſtringentem ſubminiſtrent: fundamentaliter aſſerunt, eum per ſe ſemper adſtringere, aperire vero tantum per accidens, quatenus nimirum intra corpus aſſumptus, reperta in corpore ſalia ſylveſtria acida & facile coagulabilia, a quibus indu-

ci

i ſolent obſtructiones, abſorbet, abſorptaque ſe-
ım per alvum educit, ut adeo hoc modo ſublata
ıuſa, tollantur obſtructiones.

II.

EX dictis facile elucefcit, *Martem* 1. optimum
eſſe Melancholiæ digeſtivum. Cum enim ma-
rialis ejus cauſa modernis ſtatuatur, acidum vi-
oſum in primis viis hærens, illud ad martem aſ-
mptum accurrit, eumque corrodendo ſua amittit
icula ac acrimoniam, & poſtmodum ſimul cum
arte per ſeceſſum eliminatur; hinc poſt ejus aſ-
ımptionem fæces ut plurimum nigro colore tingun-
r, præcipitato per bilem marte cum abſorptis
idis in colorem ſubnigrum. Non male igitur a
acut. Luſit. Melancholiæ, & mali Hypochondria-
verum alexipharmacum, ac rhizotomus appella-
r, quod idem dicendum de affectu hyſterico. 2.
ſignis panacæa eſt Cachexiarum, tam virorum,
ıam etiam mulierum, & virginum in chloroſi,
ore albo, ſuppreſſione menſium; quæ ſi invetera-
, citra materialia vix curari poteſt, in Cachexia
erica &c. Hinc etiam omnes pulveres cachecticos
ars ingreditur. Non enim tantum, dum humor
idus, ac veluti cauſticus chalybeata aggreditur,
in ſubſtantiam eorum operatur, ferociam & acri-
oniam ſuam proprio veluti enſe jugulat, infrin-
t, ac retundit; ſed inſuper ſublato coagulo maſſæ
nguineæ jam effœtæ & langueſcenti, quaſi calcar
ggeritur, ſpiritus ſopiti & pene emortui, ac pon-
re preſſi, rurſus eriguntur, excitantur ac re-
ıurantur, quod vel maxime in puellis cachecticis
ſervatur, dum aſſumpto chalybe, pulſum nanciſ-
ntur celeriorem, validiorem, faciemque magis ru-
cundam & vividam.

III.

III.

PRo legitima ejus adminiſtratione Medicus notabit, 1. Curam chalybis commodiſſime adminiſtrari vere & autumno. 2. Ejus præparationem quo ſimpliciorem, eo meliorem eſſe. 3. Haud immerito damnari, & explodi ejus præparationes nimiis acidis factas, cum Mars acido ſaturatus, nullas amplius in corpore exſerat virtutes, ſed potius ventriculum oneret, utpote calx fixiſſima nullo ſolubilis. 4. Cæteris præparationibus palmam præferre, quæ fit cum alkalinis, aut blandis acidulis. 5. Etiam limaturam Martis crudam intus exhibitam fructu ſuo non deſtitui, dummodo ventriculus non adſit admodum debilis, vel doſi majori exhibeatur. In his enim periculum eſt, ne Mars in ventriculi fundo ſubſiſtens, vim ibi vitriolicam & vomitivam acquirat, aut ructus nauſeumque cieat, vel appetitum dejiciat; hinc etiam refert *Panarol.* ſe poſt mortem eorum, qui uſi fuerint Martialibus, in ventriculo limaturam Martis adhuc crudam reperiiſſe, ob ventriculi debilitatem.

IV.

PRæterea 6. notabit Medicus, corpus prius ad hanc curam per univerſalia diſponendum eſſe. 7. Martialia exhiberi, vel in forma ſicca, ut v. g. pulv. elect. pilul. &c. vel in humida, ut vini, tinctur. eſſent. &c. In forma liquida ceteris præferuntur ex eo, quod in iis Mars magis ſolutus: in illis autem magis compactus, majores in ventriculo pariat moleſtias. Nonnulli hæc ita diſtinguuntur, ut in complexionibus humidioribus eum exhibeant magis in forma ſicca: in ſiccioribus vero, & quorum ſtomachus ſenſibilior, in forma humida. 8.

Poſt

oſt ejus aſſumptionem mane jejuno ſtomacho fa-
a, deambulatione per unam vel duas horas cor-
us exercendum eſſe, capiendum poſtmodum Bro-
ium carnis vel gallinæ, alteratum rad. petroſel.
el rad. aperit. & paſſulis. 9. Signum Chalybis rite
perantis eſſe, fæces nigras per alvum excretas:
contra malum, ſi poſt aſſumpta Martialia non tin-
antur colore nigro, cum ſignum ſit, Martem non
bſorbſiſſe ſalia vitioſa corpori noxam minitantia.
em ſi ſuperveniant vomitus, nauſea, inappeten-
a, dolores ſtomachi &c.

V.

Nſuper 10. Obſervabit in hac cura, tertio vel quarto die clyſterem injiciendum, vel lenitivum xhibendum, aut pilulas aloeticas. Aliqui quarto e hora quarta pomeridiana, magnitudinem caſta-eæ exhibent de Elect. parato ex rob. ſambuc. vel ul. aut pulp. tamarind. unc. iij. cum diagrydii ſar. ſcr. ij. Alii & præſertim *Sydenham*, præcipue affectu Hyſterico Martialia exhibent, ſine inter-cta purgatione, ne una die deſtruatur, quod per ures ope chalybis reſarcitum. 11. Curam hanc nc 15. nunc 20. nunc etiam 30. diebus & ultra ntinuandam eſſe, pro majori, vel minori contu-aci affectu. 12. Durante hac cura, legitimam ſtituendam diætam, & præcipue omnia acida, in cibo, ſeu in potu, vitanda eſſe, quia Mar-n ſaturant, ut poſtmodum ſaturatus vitioſa ſalia inquat intacta.

AR-

ARTICULUS III.

De Officio Medici, in præſcribendis formulis Remediorum Chalybeatorum.

VInum Chalybeatum, ℞. *Croc. mart. aperit. unc iii. ſpec. aromat. caryoph. dr. ii. dentur ad ſaccul. ex ſind. alb. S.* Sacculus Chalybeatus, cui affundendæ 2. menſuræ vini venuſti, relinquatur per 2. dies; poſtea jejune de ipſo bibantur 3. aut 4 unciæ.

Aliud. ℞. *Chalyb. præp. unc. 1. caryoph. dr. i. mac dr. ss. inde ſaccul. oblong. inſtar digiti, affund. vin menſ. ii. &c.* Quantum de hoc bibitur, tantum ſemper reaffundatur.

Aliud ex ſpuma Chalybis. ℞. *Spum. chalyb. dr i. vin. alb. unc. ii. M. & ſic pro reliquis doſibus.*

Vinum chalybeat. Riverii. ℞. *Chalyb. cum ſulph præp. unc. i. rad. enul. cort. med. tamariſc. an. unc ss. fol. ſenn. ſ. unc. iii. epithyn. unc. i. ſæcul. bryon cinam. an. dr. iii. ſpec. diatrion. ſant. dr. i. aq. deſt agrim. vin. alb. an. lib. i. inf. per trid. in B. M de col. ſumantur unc. iii. vel iv.*

Vinum chalybeatum attenuans & deobſtruens. ℞ *Rad. leviſt. unc. ss. rhab. el. unc. i. chalyb. cum acet tamarind. præp. unc. i. ſal. tart. dr. ii. ment. criſp m. ss. cort. flav. arant. dr. ii. galang. min. dr. i. inciſ. & contuſ. indantur in vas vitreum, affundendo vin. malvat. lib. iii. digerantur loco calido, movendo aliquoties, per biduum. Facta dein remotione a loco calido, ne aceſcat, bibendo quotidie unc. iii.*

Claretum Martiale *Minſicht.* probatiſſimum. ℞. *Vin. alb. opt. lib. iii. chalyb. cum acet. tamarind. præp. unc. i. rad. ſcorz. acid. tart. an. unc. ss. galang. min. caſs. lig. caryoph. an. dr. i. M. indita in*

vas

is vitreum digere loco calido, movendo aliquoties, r biduum. Dein col. per manic. Hippoc.

Aliud Vinum Martiale anti-Cachecticum. ℞. *erb. ſalv. roriſm. an. m. ss. abſinth. mi. fl. cent. in. p. iv. rhab. el. un. i. ss. cinam. galang. z. z. . dr. ii. limat. mart. rec. unc. i. ss. inciſ. dentur Nodul. cui ſuperaffund. vin. alb. lib. iii.*

Syrupus chalybeat. ℞. *Chalyb. præp. unc. iii. af- nd. acet. vin. ad eminent. 4. digit. tranſverſ. ſtent loco calid. donec extrahatur tinctura, tum incli- to vaſe ſeparetur liquor, cui add. ſacch. albiſſ. q. ſ. q. lento igne ad conſiſt. Syrup. S.* Syrupus chalybea- s, de quo unum cochleare plenum cum brodio, t vino albo ſumendum.

Eſſentia Martis Hartmani. ℞. *Limat. mart. can- fact. lib. ss. extingue ſemel atque iterum in alb. iv. . mal.* Doſ. *ab unc. ss. ad unc. ii. ex juſcul. vel ſtu aq. cichor.*

Tinctura Mart. ℞. *Tinct. mart. Zvvelff.* vel *Vi- ol. mart. Ludovic.* vel *cum ſucc. cit. parat. Sor- t. &c. unc. ss. detur ad Vitr. S.* Tinctura cha- beata, de qua 15. uſque ad 30. guttæ in brodio hendæ.

Bolus chalybeat. ℞. *Chalyb. præp. dr. i. caryoph. vi. cum vin. ſ. q. M. F. Bol. qui nebulis involu- devoretur, ſuperbibendo* 3. vel 4. *cochl. vin. ab- h.* vel *malvat. & ſic pro cæteris doſibus.*

Electuarium Chalybeat. ℞. *Limat. chalyb. præp. . i. ss. conſerv. fumar. unc. iii. ss. condit. cort. . dr. vi. confect. alkerm. unc. ss. ſyr. de cort. cit. ſ. S.* Electuarium chalybeatum mixtum, de quo gnitudo caſtaneæ ſumenda, & poſtea bibatur pau- n vini, vel Malvaſiæ.

Aliud ℞. *Limat. mart. acet. præp. unc. vi. cinam. . moſch. an. dr. iii. rhab. dr. ii. ſpec. arom. roſ. iii. mell. opt. ſacch. alb. an. unc. xiii. cum len- igne F. Elect.* Doſ. *unc. ss. v. horis ante pran-*

dium,

dium, ſuperbibendo unum vel 2. *cochl. vin. Malv.* ve *abſinth.*

Morſelli chalybeat. ℞. *Chalyb. præp. unc. i. caſſ. lig. ſcr. iv. croc. ſcr. ss. mac. ſcr. ii. caryoph. ſcr. i. ſacch. fin. in aq. cinam. diſſol. unc. iii. F. Morſul. N. viij. capiat m. unum.*

Tabellæ chalybeat. ℞. *Chalyb. cum ſulph. præp.* vel *pulv. cacheſt. Quercet. unc. ss. confect. alk. dr. ii. ambr. gryſ. ſcr. i. ſacch. fin. in aq. roſ. & naMph. diſſol. unc. iv. f. Tabell. capiat dr. ii. quotidie mane.*

Pilulæ chalybeatæ Sydenham. ℞. *Limat. mart. ſubtiliſs. gr. viii. cum ſ. q. extract. abſinth. M. f. Pilul. N. viii. ſumantur ſummo mane, repetanturque hora quinta pomeridiana per dies* 30. *ſuperbibendo hauſtum vin. abſinthit.* vel *malvat.*

Utiles quam maxime in affectu hyſterico, chloroſi, ac omnibus morbis chronicis, ex acido oriundis.

Aliæ in morbis Chronicis uſuales. ℞. *Limat. mart. ſubtiliſs. gr. xv. rhab. pulv. ſcr. i. cum ſucc. abſinth. q. ſ. M. f. Pil. N. xv.* vel *xxi. ſuperbibendo brodium amarum & diureticum.*

Aliæ chalybeatæ Riverii. ℞. *Chalyb. cum ſulph. præp. unc. ss. aloes opt. ſenn. ſ. agar. troch. rhab. el. an. dr. i. ſpec. diarrhod. Abb. dr. ss. croc. ſcr. ss. cum ſyr. roſ. ſol. f. maſs. Pilul. de cujus dr. i form. Pilul. N. xxiii. deaur. quas capiat æger m. ſingulis diebus, 3. horis ante paſtum, continuando per* 15. *dies.*

Pulvis chalybeatus anti-Cachecticus. ℞. *Pulv. cacheſt. Quercet. dr. ss. S.* Pulvis chalybeatus per 15. dies mane in brodio ſumendus.

Alius. ℞. *Chalyb. præp. dr. vi. ſal. abſinth. tamariſc. card. b. an. ſcr. i. fæcul. aron. dr. i. ocul. canc. præp. ſcr. iv. cryſt. tart. unc. ss. Pulv. caryoph. ſcr. iv. M. f. Pulv. detur cum pondere plumbeo unius dr. ſumatur omni mane dr. i. ex brod.*

Alius. ℞. *Chalyb. præp. unc. i. ss. caſſ. lig. opt. fæcul. aron. cryſt. tart. an. dr. ii. ol. caryoph. gut. xx.*

cinam.

inam. gut. vii. ſacch. roſat. tabul. dr. vi. M. Doſ. r. i. m. ex Juſculo.

Alius ſimplex in ſuppreſſis Menſibus utilis. ℞. *Mart. cum ſulph. præp. dr. vii. caſſ. lig. dr. i. M. Pulv. divid. in xvi. p. æq.* de his una quotidie ſumatur, obambulando deſuper per 1. vel 2. horas, tertio quolibet die 4. horis a paſtu, magnitudinem caſtaneæ de *Elect. laxat.* ſumendo. Cura hæc, ſte *Sorbait*, intra 16. dies plerumque hunc tollit fectum.

ARTICULUS VI.

De Officio Medici, in ſuadendo uſu Theè, Caffeè & Chocolatæ.

I.

THeè & *Thea*, folium fruticis cujuſdam, quem plures inter ſpecies *ſumach* referunt, in China Japonia naſcens, atque inde ſiccando involutum, conglomeratum in Europam delatum: quoad quaates primas, calidum eſt in primo gradu, & ſicm fere in ſecundo; duplicem poſſidet ſubſtantiam, arum una volatilis & ſpirituoſa, odore ſuo ſuavi jucundo, aquæ communicatur; altera vero fixa terreſtris, ſapore ſuo amaro, & nonnihil adſtrinnte ſe prodit. Commendatur hæc Herba, 1. Ad nnum pellendum, a cæna præſertim aſſumptum, od præſtat, tum quia calor actualis, quo potatur, ritus agitat, tum quia ſpirituoſa, volatili, & odoera parte, ſpiritus diſſipatos reparat: amara vero diuretica, alimentorum humiditatem ſomno neſſariam abſorbet, & per urinam pellit, tum quia perius orificium, conſtringendo vapores ad ſomnum ceſſarios, frænat & impedit. Ob eaſdem cauſas deſt etiam in vertigine, affectibus ſoporoſis, &

P catar-

catarrhis. 2. Medetur doloribus capitis, impedien do cruditates, ac vapores diſcutiendo. 3. Solv ebrietatem, corpuſque nimis a Baccho peſſum da tum, integritati ſuæ reſtituit. 4. Moderate ſic cat, cerebrum purgat, memoriam firmat, mente purificat, ac alacriorem reddit. 5. Stomacho, d geſtionique juvandæ inſervit, aciditatem nimiar corrigendo; ac ſtipticitate fibras conſtringendo. In Nephritide, calculo, & arthritide, cæteris pa ribus præſervat, cum experientia teſtetur, Chine ſes hujus potui indulgentes, hiſce affectibus non e ſe obnoxios. 7. Alii etiam commendant ad lun bricos, vapores hypochondriacos & hyſtericos, phth ſin quoque, ſi lactis vaccini calidi, quod leviter pri ebullit, aquæ duos cyathos, in quibus dr. 1. The infuſa, admiſcueris, cum ſacch. unc. ss. & calic per menſes. 2. propinaveris.

II.

MOdus utendi *Theè* in hoc conſiſtit, ut acc piatur cyathus aqua plenus, qui immittitu in vas peculiare ad hunc uſum deſtinatum, quo igni apponitur, & dum aqua efferveſcit, ab e dem removetur, & *dr. ss.* vel *dr. i. fol. Theè* inj citur, hinc vas tegitur, ac folio fundum petente i vaſculum porcellanum, vel faventinum effuſum ca lide ſorbillatur, addito ſi placet pauco ſaccharo Quod in fundo remanſit folium, etiam ſecunda vic adhiberi poteſt, ſed tum cum aqua coquatur neceſſ eſt. Jabonenſes, pulverem foliorum aquæ ferven injectum, ſimul hauriunt. In Perſia parum ani fœnic. vel caryoph. injiciunt. Sumitur plerumqu mane, vel in affectibus ſtomachi ac capitis per con ſenſum Ventriculi, ſtatim a prandio, vel quacunqu hora, ac pro ſomno impediendo, a cæna.

III.

III.

Icuti autem uſus hujus herbæ *Theè* ſubinde maxime proficuus; ita ejus abuſus, ac frequentior npotatio improbatur, præſertim in ſubjectis calioribus & ſiccioribus, dum humidum nativum cinimis abſumit, caloremque ac vitam inſtar flammæ lampadis oleo conſumpto extinguit, ut adeo exema non ſolum in morali Philoſophia, ſed & in edicina, vitioſa ſint. Cæterum plures his tempoous proprietates *Theè* adſcriptas, tribuunt quoque nplicibus ſub noſtro cœlo creſcentibus, quæ ſubſtii haud immerito poſſunt, ſi eodem modo præpata ſumantur. Sic in affectibus capitis uti poſſumus *remarino*, *betonica*. In affectibus pectoris *ſalvia Venica*, *pulmonaria*. In affectibus renum *Veronica gran. niper.* In arthriticis *chamædry &c.*

IV.

Offeè, vel *Caphee*, eſt leguminis peregrini ſpecies, magnitudinis noſtratium fabarum, a quis non admodum abludit, orta ex arbore Evonymo ceraſo ſimili, ex Arabia felici in Europam dela-, quæ debita modo pulveriſatur ac torretur, ut legma ſpiritus ejus irretiens exhalet, uſque dum niuſta & colore caſtaneo vel ſubnigro tincta appat, ac panis veluti aduſti odorem referat. Coctio s paratur, dum accipitur olla anſata ſtanno obdu-, illique infunduntur *aq. unc. x.* vel *lib. i.* quibus, n ſuper igniculo carbonario efferbuerint, injiciun- *pulv. dr. iij.* ſedulo cavendo, ne quidquam effunur, cum pulvere aquæ immiſſo illico celeriter in nam agatur, unde, quam primum aqua ollæ la- attingit, igne amovenda rurſumque admovenuſque dum duodecies circiter ebullierit; hinc ci-

neribus calidis imponenda, donec magma fundum p
tierit & decoctio flava & limpida ſuperſit, tunc c
lici Porcellano vel Faentino, calide ſorbillatur, a
dito ſi placet pro delicatis, pauco ſacch.

V.

QUalitates primas quod attinet, *Coffeè* calidum
ſiccum ſtatuitur, prius deducitur ex amari
& acuto ſapore, poſterius ex toſtione, reliquæ exi
de emergentes qualitates, cum ſulphure & ſale v
latili ſcateat, ſunt roborare ſtomachum, deterger
obſtructiones reſerare, urinam movere, vapores in c
rebrum aſcendentes retundere, ſomnum avertere &
Quoad affectus, convenit illud, 1. In adjuvanda c
ctione ſtomachi; ubi vinum locum non habet,
v. g. in abſtemiis, cephalalgia detentis, laboran
bus ſtomacho ex prægreſſa ebrietate, idque præſta
tum volatili ac ſubtili ſua ſubſtantia, nimiam fe
menti ſtomachici aciditatem obtundendo, ac terr
ſtris adſtringendo & humiditates exſiccando, tum a
kali ſuo acidas cruditates abſumendo, & corruptio
reſiſtendo. 2. In necandis lumbricis. 3. In reſera
dis obſtructionibus, in chloroſi, ſuppreſſione menſiu
In præſervando hydrope, calculo, podagra, 5.
febribus intermittentibus diuturnis. 6. In cephalalg
per conſenſum ſtomachi. 7. In ſomno arcendo, p
ros cerebri apertos tenendo, liberumque ſpiritib
tranſitum ſternendo. 8. Cum lacte decoct. vel cu
aqua paratum, & cum æquali vel majori parte l
ctis mixtum, vel ante vel poſt lac aſſumptum, pr
deſt in Phthiſi.

VI.

DE hoc decocto *Coffeè* ſumitur mane unus vel alter crater. Qui ad ſtomachi invaletudinem eo untur, ſumunt immediate poſt prandium, additis ryoph. contuſ. vel *cinam.* vel *cardam.* vel *ſacch. am-at.* Sicuti autem in prædictis affectibus ſuo modo cum habet, atque indicatur uſus *Coffeè*, ita mins idoneus ac contraindicatur, in nimium macilens, bilioſis, ſtomachis nimium calidis, eiſque, quis vaſa ſanguine ſubtili, rapidiuſque circulante ſunt pleta. Item quibus tuſſis, & ſputum frequens, ab riori ſanguine oriundum, uti & Phthiſicis conſumatis.

VII.

CHocolata ſeu *Succolata*, eſt ſpecies ſolidæ Paſtæ Americanis frequens, & forma Paſtilorum vel bellarum ad nos delata, ac ex variis ingredientis, quorum præcipuum eſt *Cacao*, quæ eſt fructus juſdam arboris, ac ſpecies quædam amygdalarum npoſita. Ex hoc fructu exprimitur ſuccus, inſpiſur, additurque *cinam. piper. mexican. caryophyll. nilli*, *achiota* & *ſacch.* Alii etiam addunt *aq. namph. b. moſch.* alii alia, ut adeo inter authores pro orum uſu, vel pro cujuſque ſapore, aliqua diſcrentia in ejus compoſitione obſervetur. Bonitatis ſim eſt, ne mucidum oleat, nec vermiculis eroſit, nec maſticando quid diſplicens, aut nimis matricum ſapiat. Modus ejus bibendi vulgatiſſimus , dum aqua bulliens infunditur crateri, quem bere cupis ad medietatem: inde Chocolatæ tabeluna aut altera diſſolvitur, donec inſpiſſata ſatis pareat, mox probe ligno denticulato agitatur & ſpumam vertitur: tandem reliqua crateris medie-

tas aqua calida cum ſaccharo repletur, ac calidi ſ
me ſorbillatur. Aliqui diſſolvunt eam in aqua frig
da, ligno denticulato agitant, ſpumam elevatam i
alio reponunt vaſe, reliquum cum ſ. q. ſacch. ig
apponunt, & ubi adhuc calidum eſt, ſpumæ pri
ſeparatæ affundunt, totumque epotant. Nonnulli c
to eam parantes aquam calefaciunt, ei deralam Cho
colatæ tabellam admiſcent, diſſolvunt, ligno agitant
& necdum ſeparata ſpuma hauriunt. Sunt, qui an
te ejus hauſtum aq. frigidæ hauſtum ſumunt, au
biſcoctorum par intingunt. Alii eam glacie refrige
ratam potant, quæ palato potius quam valetudi
conveniens eſt. Si ſanitatis gratia bibatur, ſufficit a
duas vices quotidie ad ſummum, & potius horis ma
tutinis eam ſumere. Diebus canicularibus eadem ab
ſtinere melius eſt.

VIII.

QUalitates ejus quod attinet, temperata eſt,
præcipue piper & caryophylli eximantur, pro
ut nonnulli faciunt, frigidis cacao particulis ab in
gredientibus calidis temperatis. Bibitur a plurimi
potius ex conſuetudine & deliciis, quam morbi cu
randi aut præcavendi gratia, interim utilis eſt ſto
macho debili, exhauſto & flatulento. Utilis iter fa
cientibus, & quidem tam mane, antequam itiner
ſe committant, quam veſperi, abſoluto diei penſo
Item Prædicatoribus, ſeu ante ſeu poſt ſermonem
Ante eum enim, pectoris & vocis vires diutius quan
juſculum ſuſtinet, poſt vero exhauſtas corporis vi
res reparat. Utilis etiam ob vim ejus unctuoſam a
nutritiam Hecticis & atrophia laborantibus: præter
ea ſemen auget, ac in ſcorbuto acidum ſalſum tem
perat, imprimis ſi cum lacte ſumatur. Abſtinean
ab ejus uſu Juvenculæ chloroſi laborantes, aliiqu
omnes obſtructionibus detenti, ac chylo corrupto

& cru-

crudis indigeſtiſque humoribus in ſtomacho ſtabu-
ntibus præditi; tollendus etiam abuſus, ac nimia
us potatio, cum pingues ac butyroſæ ejus partes,
ibus abundat, non rite ubique per corpus diſtri-
antur, & neceſſario in venarum anguſtiis hæ-
ant, ac obſtructiones & infarctus generent.

ARTICULUS V.

e Officio Medici, in præſcribendo Laudano Opiato.

I.

Audanum Opiatum, ſic dictum, quaſi Laudatum
ex Opio Medicamentum. Paratur enim ex
io, quod eſt ſuccus expreſſus & condenſatus, vel
pitum papaveris cujuſdam peregrini, præſertim
ebaici, thyrſis ſeu ſcapis vulneratis, vel ex tota
nta, & hoc a nonnullis dicitur *Meconium*. Præ-
rationes fere tot ſunt, quot authores. Optima ejus
rrectio conſiſtit in ejuſdem depuratione, in leni
phuris fœtidi, inflammabilis, immaturi evapora-
ne, ac virtutis extractione per menſtrua, qualia
nnulli accipiunt *ſalina*, *lixiva*, ut v. g. alchaeſt
tinct. tart. alii *ſulphurea*, ut ſpirit. vin. quia
ium abundat ſulphure, quod vappidas & halituo-
opii particulas naturæ amicas reddit, neque vi-
ejus obtundit; alii *aquea*, ut v. g. aq. deſtillat.
deſtill. ror. majal. quia opium non privant vir-
e ſalina, ut acida, nec illam ſecum auferunt, ut
rit. vin. alii tandem *ſalina acida* adhibent, ut
rb. gr. acet. deſtillat. ſucc. cydon. &c. tum quia
dum ejus correctivum venenis adverſatur, tum
ia acrimoniam & caliditatem ejus corrigit, tum
ia ſal volatile abacidis fixatur, ac acida etiam
machum roborant. Nobis hic in uſu eſt *Augu-*
num, & quod priori multo præſtantius, mi-

nuſque caput turbat, Laudanum cydoniatum *Helmont.*

II.

QUalitates ejus quod concernit, ſtatuunt aliqui illud eſſe *frigidum*, quia effectus producit frigidos, ut ſtuporem, ſomnum profundum, ac qui corrigitur calidis, & propinantur calidiſſima, ſi periculum ab aſſumpto opio immineat. Alii *calidum* pronuntiant, quia frigiditate in tam modica quantitate nocere non poſſet, quod odore grave, ſapore amarum, atque inflammabile; ſudorem etiam excitat, pruritum & ſitim cauſatur. Alii vim ejus Narcoticam occultæ adſcribunt qualitati, alii in eodem partes heterogeneas agnoſcunt, calidis tamen prædominantibus: alii juxta principia ejus chymica (cùm conſtet ſulphure copioſo vaporoſo cum ſale volatili, præſentibus etiam partibus aqueis & terreis, una cum ſalinis fixis in capite mortuo reſiduis) vim agendi adſcribunt effluviis vaporoſis, qua porulos cerebri apertos & dilatatos obſtruunt, ſpirituum animalium effrænem influxum impediunt eoſdem volatili ſulphurea viſciditate figunt, ad invicem agglomerant, ligant, ſopiunt, & quaſi torpidos reddunt.

III.

USus generalis *Laudani Opiati* eſt, ut ſi veluti Panacea omnium dolorum, fluxionum evacuationum nimiarum & vigiliarum, Specialem quod attinet, convenit 1. *In febribus intermittentibus*, præmiſſis emeticis & purgantibus, mixtum pulveribus antifebrilibus. 2. In *continuis malignis* caute cum ec mercandum, nec uſurpandum, niſi mixtis alexipharmacis, ac in minori doſi, & in primis vel in augmento

mento

ıento morbi, tum quia ſpiritus, ne tam cito reſol-
antur, quaſi coercet, tum quia gravior mitigat
ymptomata, vel præcipue in declinatione, ſi jun-
antur dolores intenſi, vel excretiones humorum
uæcunque impetuoſæ, ac in ſpecie catarrhi, tuſſes,
omitus, diarrhœæ. Inſtante criſi vel die critico
on temere dandum, ne natura in conatu ſuo impe-
iatur. In *variolis* & *morbillis* dandum mixtis ex-
ulſivis, tum pro ſiſtendo alvi fluxu & præcavendis
ervoſi generis ſymptomatibus, tum pro mitigandis
rgentioribus ſymptomatibus & promovenda excre-
one cutanea. Cum etiam ſudorem moveat, hinc
'heriaca & Mithridatium dempto opio, nullum vel
arcum excitant ſudorem. Videtur autem excitare
dorem, vel quod natura refocillata excretionem
er ſudorem moliatur, vel quod ſomnus fluxiones
mnes ſiſtat excepto ſudore; vel quod ſulphur ejus
nuius a ſale volatili propulſum, per cutim exſpiret

IV.

QUoad affectus *Capitis*, prodeſt *Laudanum opiatum in Cephalalgia & Hemicrania*, mixtum
æcipue cum ſpecifico cephalico, in *Vertigine* per
onſenſum, figendo humores ac ſubtiles ſpiritus, in
Mania, ſanguinis fervorem, ejuſque inordinatum mo-
m ſpirituumque effrænem impetum ſiſtendo, ſo-
numque, a cujus defectu delirium augetur, procu-
ndo. *Epilepticis* mixtum quoque prodeſt, acrimo-
am humorum vellicantium ſiſtendo, vel eos in
ntro ligando & partem roborando, maxime in in-
ntibus ac adultis, ubi ſimul tormina & partium
embranoſarum vellicationes adſunt. Videndum ta-
en, ut caute procedatur, ne ſi natura ad exterio-
contendat expellere cauſam morbificam, hæc mo-
inhibito circa cor reſtitet, & ſuffocationem ex-
citet.

citet. *Catarrhos* tenues & acres ad miraculum uſque ſiſtit, eoſque ad pepaſmum deducit.

V.

QUoad affectus *Pectoris*, optime prodeſt *laud. opiat.* in *Tuſſi*, exorta a materia tenui & acri, ſi thorax non eſt infarctus a materiæ copia. Sunt, qui nullam tuſſim ſine opiatis feliciter tolli poſſe putant; unde licet minus conveniant, ubi viſcoſi craſſi & glutinoſi humores in Bronchiis pulmonum continentur, tamen & in hoc caſu convenire poſſunt, doſi refracta & ſecundaria, cum incidentibus maritata, vel interpoſita, cum archæum ſopiant, naturam roborent, tuſſim ſedent, ac materiam concoquant. Prodeſt quoque in *Aſthmate hypocondriaco*; non vero in Aſthmate hydropicorum, vel ubi reſtagnans ichor, ſpiritualibus partibus jam intentat periculum. In *Pleuritidis* initio, ſpecificis volatilibus miſceri poteſt parcius, ſicuti in declinatione fixioribus. Expectoratio enim ſic melius ſuccedit, vires confortantur, & ipſe morbus longe felicius ad finem decurrit. In *Phthiſi*, optimum eſt, ſi oriatur ex defluxu humorum acrium & ſalſorum ad pectus, vel a ſputo ſanguinis; non vero, ſi ab ulcere pulmonum, cum ſic ſputum ſiſtat, & ægros ſuffocet maxime, ſi doſi ordinaria exhibeatur, doſi vero refracta commode etiam hic in uſum vocari, & cum aliis miſceri poteſt.

VI.

IN affectibus *Cordis*, a reſolutione ſpirituum oriundis, cordialibus parciſſime admixtum, maxime prodeſt; ſic quoque in *palpitatione Cordis*, *Lipothymia*, aliiſque ſymptomatibus *hyſtericis* & *hypocondriacis* nihil præſentius Laudano opiato, reſolventibus & præcipitantibus mixto, hinc additum pulv. ab-

ſorb.

orb. *Vvedel.* plurima in his affectibus, eodem teste, præſtitit. Quoad affectus *Ventriculi*, utiliſſimum eſt in *Cholera*, dummodo non intempeſtive exhibeatur, cohibendo cauſam morbificam. Solatur etiam *Cardialgiam*, mixtum carminativis vel præcipitantibus. In *Singultu* quoque prodeſt, mixtum caſtoreatis. In *Vomitu* etiam, ſeu ab hypercatharſi, ſeu ab aliis cauſis excitato, mixtum cum *Theriac. & confect. Alk.* vel datum in pilul. *cum ol. ment.* vel *cinam.* In *Appetitu nimio* valet, datum cum abſorbentibus. In *Hypocondriacorum & ſcorbuticorum* quibuſdam affectionibus, inquit *Vvillis*, ſe malle quovis medicamentorum genere, quam opiatorum uſu deſtitui, non enim ſolummodo contra Dolores & Vigilias pertinaces, verum in paroxyſmis Aſthmaticis, in Vomitu, Diarrhœa, quin etiam in Vertigine & pathematibus convulſivis, nullum præſtantius expertus eſt remedium.

VII.

QUoad ſymptomata *Inteſtinorum*, prodeſt in *doloribus Colicis*, modo non adſit humorum in inteſtinis infarctus, cui prius medendum, tam per ſe exhibitum, præſertim in colica biliosa, quam cum purgantibus doſi refracta mixtum. In *Ileo* eſt ſacra anchora & extremum ſolatium, vel mixtum cum purgantibus, ut una fidelia & dolor & materia morbifica tollatur, vel quod magis in praxi & uſu, primo doloribus ſuccurrendum per opiatum, hinc purgante alvinæ fæces exſtimulandæ. In *Diarrhœis*, ſtatim ſæpe fluxum ſedat, magna cum ipſius ægri & aſſtantium admiratione. *In Dyſenteria*, licet opiata quibuſdam male audiant, & narcotica necrotica dicantur, tamen ſine iis vix vera dyſenteriæ curatio fieri poteſt; neque enim tam fluxum ſiſtit Opium, quam eum moderatur & corrigit, dolores minuendo,

do, morbumque in centro detinendo. Datur optime maritatum cum bezoarticis, præſertim in epidemica. Si dolor & fluxus urgeat, majori doſi opus eſt In Dyſenteriis indolentibus, & ex inflammatione inteſtinorum ortis, cautius eodem utendum. Prodeſt etiam in *Hæmorrhoidibus* immodicis & dolentibus

VIII.

QUoad affectus *Renum & Articulorum*, prodeſt quoque in *Calculo*, dextre adhibitum, id eſt ſi dolor & vigiliæ urgeant, additum temperatioribus, lithontripticis & nervinis, v. g. *ocul. canc. ſuccin. cinnab. &c.* præſertim ſi calculus nondum e renibus fuerit egreſſus, vel ſaltem leviter inde motus; immo dum jam hæret in ureteribus, dato Laudano, non in totum ſopitur expultrix facultas, ut nihil amplius agat, ſed dolores ſopiuntur, ut facultas expultrix roborata eo valentius inſurgere poſſit. In *Podagra*, ſi diri ac diuturni dolores ac vigiliæ infeſtent, ut cauſæ veſtem induant, & urgendo ad ſe curationem trahant, ad Laudanum ceu aſylum confugiendum, alias caute procedendum, cum malum contumacius reddere, motumque naturæ impedire poſſet. Maxime prodeſt in Arthritide vaga ſcorbutica p. p. Exterius quoque in articulari morbo prodeſt, mixtum cum *ſpirit. formic. lumbric. & ſal. ammon.* Cavendo tamen, ne opiatis, humor peccans in tophaceam duritiem tranſeat.

IX.

IN *affectibus Hyſtericis*, *hyſteralgia*, *menſibus immodicis*, *fluore albo*, divinum eſt auxilium, ſeu mixtum caſtoreo, ſeu aliis appropriatis vel abſorbentibus. Cum ambratis maritatum, *aphrodiſiacum* evadit non contemnendum. An in amputatione cru-

rum

rum *ſphacelatorum*, narcotica ſint adhibenda, dubi-
atur, aliis id negantibus cum levia non juvent, &
valida ſint periculoſa: aliis affirmantibus, ut ſangui-
nis fervor, motus ac inflammatio inhibeantur. Alii,
circumſtantias omnes bene attendendas eſſe jubent,
neque obſtare arbitrantur, quo minus præcedente
operationem nocte opiatum moderata doſi propina-
ri poſſit, cum æger hinc animo ſit alacriori, &
multa præcaveantur ſymptomata. Par ratio eſt in
ſectione calculi.

X.

QUoad *uſum externum*, variis dolorum generibus auxiliatur *opium*. Sic in *doloribus capitis*, *mania*, *phrenitide*, *vigiliis*; unguentis additur; illinendis temporibus & naribus, vel epithematibus: Ad *Podagram* opium cum lacte muliebri dilutum commendatur. Agit autem extrinſecus, non ſtuporem partis excitando, prout credebant veteres, ſed quatenus per poros ſubtilior pars ſulphurea, & mercurialis ſanguini communicatur, & hinc vires ſuas ordinarias, licet remiſſiori longe gradu, & refracte exſerat. Siſtit etiam extrinſecus *hæmorrhagiam vulnere narium*, ab *emulſo dente* oriundam. Item prodeſt in *dolore dentium*, pilula ejus denti excavato indita. In *clyſteribus* id etiam nonnulli addunt, ſi extremi urgeant dolores, ſed non in magna doſi, v. g. Philon. Rom. vel theriac. rec. ad dr. i. vel laud. opiat. gr. v. vel vii. ſed caute, cum uſus internus longe tutior ſit. *Suppoſitoriis* additum, prodeſt exulcerationi inteſtinorum, quod tamen ultra quadrantem horæ non detinendum.

XI.

XI.

PRo debito Regimine ac legitimo uſu, ſequente Medico obſervandæ ſunt cautelæ: 1. *Laudanum opiatum* exhiberi poſſe forma *ſolida*, *media* & *liquida*; in forma ſolida vel in electuar. *cum confect. alk* vel in Pilulis cum aliquo extract. vel trochisc. vel in pulv. cum *ſacch. cand.* vel *magiſt. mat. perlar* immo omnibus pulveribus miſceri poteſt. Sic mixtum cum *CC. phil. præp.* & *cinnab. nat.* laudatum eſt medicamentum, in arthritide vaga, vel miſcetur cum *pulv. cephalico*, *bezoartico*, *adſtringente* &c Poteſt etiam talis pulvis miſceri *emulſionibus*. In forma liquida exhibetur, ſub titulo tincturæ anodynæ, eſſent. aut tinct. opii. Diſſolvitur etiam laud opiat. in ſyrup. aq. deſtill. emulſ. vino, brod. aliiſque liquidis. 2. Doſin laud. opiat. vel eſſe *ordinariam* vel *extraordinariam*. Ordinaria eſt *infima*, *media*, & *ſumma*. *Infima* in adultis eſt gr. dimid. vel 1. *Media* gr. ij. vel iij. *Summa* gr. iv. v. quæ tamen non facile exhibenda, niſi præcedentes doſes abſque effectu jam ſint exhibitæ. Præterea notandum ex praxi medica, laudanum opiatum præſcribi, vel intentione *primaria*, v. g. dolores vel vigilias, vel excreta, aliaque ſymptomata urgentia attendendo, & ſic ad gr. i. ij. iij. præſcribendum, vel intentione ſecundaria, v. g. ad roborandum, ſanguinem fluxilem concentrandum, addendum illud aperientibus, hyſtericis, cephalicis &c. Et ſic in doſi refracta & remiſſa, quarta nempe, tertia vel dimidia pars grani, miſcenda, prout in formulis Sylvianis videre eſt. Doſis *extraordinaria* varia, tum ex conſuetudine, tum ex morbi urgentia, tum ob temperamentorum diverſitatem; hinc ſi adſit urgens indicatio, nec doſis minor juvet, ad gr. viij. vel ſcr. ss. aſcendendum. Interim in omni doſi

per-

ꝑerpetuo obſervandum, tutius eſſe infra ſubſiſtere, vel repetita vice voti compotem fieri, quam peccare in exceſſu, & extrema tentando, opprobrium ſibi accerſere.

XII.

Nſuper 3. Notabit, ubicumque materia peccans in majori quantitate reperitur, quam ut ſubigi & vinci poſſit, illud locum primum habere, præmiſſis univerſalibus, vel ſaltem tutius ac felicius tunc operari, niſi dolorum, aliorumque ſymptomatum nimia adſit urgentia; quo in caſu etiam citra illa præmiſſa exhiberi valet, 4. Non exhibendum eſſe viribus valde imbecillibus exiſtentibus, ſed in tempore uſurpandum, ſi vires adhuc conſtent. In rebus enim deſperatis, & ubi æger vix non agonizat, & viribus pene ecclypſantibus, mortem accelerat. 5. Illud etiam contraindicat in Phthiſica ulceroſa diſpoſitione, aſthmate humoroſo, hydropicis &c. cum in talibus ſit viaticum ad vitam æternam, doſi primaria præſertim datum. 6. Quoad tempus exhibendi, ſi detur primaria intentione, tempus nocturnum optimum eſſe 2. vel 3. horis a cœna, ſin ſecundaria, etiam mane & poſt meridiem. In doſi primaria una die bis non facile dandum. 7. Poſt aſſumptum Narcoticum, purgationem altero deſuper die inſtitutam, debita operatione deſtitui. 8. Cavendum eſſe, ne exhibeatur in ipſis paroxyſmis, v. g. hemicraniæ, febrium & epilepſiæ, ne natura a pugna ſuſcepta revocetur. Interim tamen hoc ipſum limitari poteſt ab urgentibus circumſtantiis, aliudque concedi in doſi ſuccifa. Idem dicendum de aliis motibus criticis, ut diarrhœa, variolis, morbillis &c. Item de partu inſtante, cum dolores neceſſarios inhibeat.

XIII.

PRæterea, 9. Obſervabit, illud minus conveni
in affectibus frigidis quam calidis, item in h
moribus craſſis, pituitoſis & viſcidis. In affectib
ventriculi, niſi urgente dolore inflammatorio, f
giendum eſſe Opium, monet *Septal.* prout etiam
iis, quibus debilis appetitus, qui facilem habent a
vum, & infirmum ventriculum, in his enim app
titum proſternit, & alvum ſolvit; vel etiam prou
ſubinde obſervatur, vomitum ciet, quod videtu
contingere, vel a relicto ſulphure fœtido ventric
lum relaxante, præſertim ſi rite non fuerit præp
ratum, vel a cacochymia humorum in ventricu
exiſtentium, 10. Damnari quoque ab aliquibus O
pium in doloribus aurium, & oculorum lippitud
nibus, cum ob amarorem mordeat, & dolores a
geat. In odontalgia quoque, melius eſſe idem int
rius aſſumere, quam dolentibus partibus applicar
11. Ratione ætatis infantibus & pueris, rarius,
parcius, illud dandum eſſe, licet, dum indicatu
exhibitum doſi ipſis proportionata, non multu
noceat, teſtante quotidiana experientia. Senib
quoque non adeo convenit, ac aliis ætatibus; int
rim ſi moderate detur, uſus ejus tutiſſimus. 1
Cum Narcotica plerumque corpus exſiccent, nu
quam offerenda eſſe ſine humectantibus, vel ant
vel poſt ejus aſſumptionem exhibendis. Ultimo v
dendum, ut Opium rite ſit præparatum, nequ
ſtatim deſperandum eſſe, ſi legitima obſervata Me
thodo, datis opiatis æger per longum tempus do
miat, præſertim ſi vigiliæ continuatæ præceſſerint

XIV.

EX dictis patet, quod *Laudanum opiatum* rite ex-
hibitum ſit munus quaſi Divina, & ſacra vi-
e anchora: cymba autem Charontis in manu im-
eriti, & gladius in manu furioſi. Nonnulli, præ-
rtim milochymici illud damnat, quia 1. Odorem
abet viroſum. 2. Quod ſit venenum. 3. Quod mul-
ex ejus uſu interempti fuerint. 4. Quod tutiora
nt hypnotica. 5. Quod Opium ſæpius adulteretur.
Quod palliativam ſolum præbeat curam, nec tol-
t cauſam morbificam, hincque ad exiguum tan-
m tempus proſit. Verum Reſpond. ad 1. odorem
roſum corrigi & tolli, neque omnia fœtentia vi
ſa eſſe. Ad 2. non eſſe venenum proprie dictum,
od peculiari vi cordi infeſtum, & vitæ omnibus
odis inſidiatur, ſed poſſe dici venenum improprie
ctum, quod nimia copia aſſumptum, enecare poſ-
. Ad 3. abuſum non tollere uſum. Ad 4. hypno-
a ſæpius nihil proficere. Ad 5. obſervandas eſſe
tas bonæ electionis Opii. Ad 6. ſubinde etiam ip-
n cauſam tollere; ſæpius vero urgenti occurrere
mptomati; ſatius enim eſt, cum *Galen.* ſympto-
atibus occurrendo, ad cauſæ continentis ablatio-
m roborare naturam, quam cum morbo ægrum
medio tollere. Non igitur ſolis utendum opiatis;
cauſæ ſimul invigilandum, ſtultum tamen eſt,
mper cauſæ ablationi intentum eſſe, neglecto ur-
ntiori ſimptomate. Redit quidem ſæpe dolor,
it excretio, ſimulac evanuit vis medicamenti,
interim natura per has inducias confortatur, ut
omptius dein contra cauſam morbificam inſurgat.

ARTICULUS VI.

De Officio Medici, in præſcribendis formulis Remediorum Opiatorum.

I.

SYrupus Narcoticus. ℞. *Syr. ſ. papav. errat. un ſs. confect. alk. dr. ſs. laud. Opiat. Helm. gr. i aq. cinam. bulg. dr. iii.* vel *violar. dr. vi. M. S.* Syrupus narcoticus pro una vice duabus vel tribu horis poſt cænam ſumendus.

Emulſio Opiata. ℞. *Sem. mel. excort. dr. ii. ſem papa. alb. dr. ii. aq. nymph. viol. ſolan. an. unc.* ss. *M. F. Emulſ. add. magiſt. perlar. cum gr. i laud. op. in mortar. ſubact. ſcr. i. ſpirit. roſ. gut. vi man chriſt. perl. dr. i. M. S.* Emulſio opiata ant cubitum ſumenda.

Bolus Narcoticus in nimio Vomitu, Hypercathar ſi & Singultu. ℞. *Teriac. dr. ſs. confect. alk. ſcr. laud. op. gr. i.* vel *ii. M. S.* Electuarium vel ſac charum narcoticum. Vel ℞. *Teriac. Androm. ſcr ii. lig. aloes ver. ſcr. ſs. ol. deſtill. mac. gut. ii. laud op. gr. i. m. F. Bol.*

Alius. ℞. *Conſ. roſ. vitriol. dr. i. confect. alk.* ve *de hyac. dr. ſs. terr. ſig. ſcr. j. laud. op. gr. i. vel ij ol. deſtill. cinam. gut. j. cum ſ. q. miv. cyd. M. F. Bol*

Alius in Diarthœa. ℞. *Conſ. roſ. rub. dr. j. ther. And. ſcr. j. laud. op. gr. ij. magiſt. coral. perlar. an gr. v. m. F. Bol.*

Bolus Narcoticus. ℞. *Laud. op. Helm. gr. iij. mi thrid. opt. confect. alk. an. ſc. j. M.*

Bolus Stegnotico anodynus. ℞. *Conſ. ſymphyt. dr j. pulv. ſtipt. Croll. vel ſtegnot. Guttman. ſcr. j. laud op. gr. j. ſs. M.*

Electuar. Opiatum anti Dyſentericum, uſu & pra-

xi

P. P. probatiſſimum. ℞. *Conſ. roſ. vet. unc. j.* *eriac. vet. diaſcord. an. dr. j. terr. ſigill. corall. rub.* *æp. ſem. plantag. an. ſcr. j. ss. C. C. philoſ. prep.* *r. j. lap. bez. occiden. gr. v. laud. op. Helm. gr. iv.* *m. ſ. q. ſyr. de roſ. ſicc. M. F. Elect. S.* Electua- um Dyſentericum, de quo cunctis quatuor horis agnitudo caſtaneæ ſumienda.

Pilul. Opiat. in Tuſſi & Catarrho tenui. ℞. *Maſs.* *ul. de cynogloſſ. gr. vii. ol. ſem. coriand. gut. ii. M.* *Pilul. N. iv. vel* ℞. *Maſſ. pilul. de cynogloſs. dr.* *ss. ſucc. glyc. inſpiſs. ſcr. i. ss. ſuccin. alb. præp.* *. ss. M. F. Pilul. N. xxiv. aſperg. pulv. roſ. rub.* Pillulæ in Tuſſi & catarrho, de quibus octo ſu- ndæ duabus, vel tribus horis poſt cænam.

Aliæ in Phthiſi incipienti utiles. ℞. *Antihect. Po-* *. ſcr. i. ſacch. ſat. ſcr. ss. extr. croc. gr. iv. laud.* *Helm. gr. ii.* vel *iii. cum ſ. q. Balſ. peruv. M.* *Pilul. N. xx. pro 2. doſibus.*

Pilulæ opiatæ in Colica. ℞. *Extr. caſtor. gr. iv.* *d. op. gr. iii. M. F. Pilul. N. v.* ℞. *Extr. lig.* *caſtor. zedoar. laud. op. an. gr. iii. cum ſyr. de* *av. M. F. Pilul. N. vi.* vel *ix.*

Aliæ anodynæ, in doloribus Podagricis. ℞. *Ex-* *ſt. papav. errat. dr. i. caſtor. gr. vi. ſal. vol. C.* vel *ſuccin. gr. iv. cinnab. nativ. ſcr. ss. laud. op.* *ii. M. F. Pilul. N. xl.* doſ. *a gr. vi. ad ſcr. ss.*

Pilulæ opiat. anti Dyſentericæ & contra Hyper- harſin. ℞. *Extr. theriac. gr. vi. torment. ſcr. ss.* *d. op. gr. ii. M. F. Pilul. N. ix.*

Pulvis abſorbens opiatus *Vvedel.* videatur de præ- antibus.

Alius. ℞. *Cinnab. nat. ſcr. i. corall. rub. præp.* *C. phil. præp. an. gr. xv. marg. præp. gr. x. laud.* *Helm. gr. ii. ol. caryoph. gut. iii. N. F. pulv. cu-* doſ. *ſcr. i.*

Pulvis Diaphoretico anodynus in Arthritide. ℞. *l. canc. præp. concb. præp. an. gr. xv. cinnab.*

nat. ſcr. ss. laud. op. gr. ii. vel iii. M. F. Pulv. p
2. doſ.

Alius Nephritico anodynus. ℞. *Ocul. canc. præ ſcr. i. cinnab. nat.* vel *antim. ſcr. ss. laud. op. gr.* vel *ii. M. F. Pulvis.*

Mixturis quoque quibuſcunque, unum vel alt rum gr. *Laud. opiat.* pro indicatione miſceri pote ut neceſſe non ſit, plures hic ſubnectere formula

CAPUT VIII.

De Officio Medici, in Affectibus exigentib Alexipharmaca, Antifebrifuga, Anthelmi tica, Carminativa & Lithontriptica.

ARTICULUS I.

De Officio Medici, in ordinandis Remediis Alexipharmacis.

I.

MEdicamenta *Alexipharmaca* ſunt, quæ v nenis & malignitati humorum reſiſtunt dicta etiam *Alexiteria* & *bezoartica*. E autem *venenum* illud, quod particulis m chinæ humanæ peregrinis & deſtructoriis, citr aliam cauſam manifeſtam corpus humanum, eju que principia vitalia violenter deſtruere, ac in v tæ periculum vel mortem conjicere valet. 1. Ve nenum hoc vel corpori infertur, & proprie dic tur *venenum*, vel in eodem producitur, & dicitu *malignum*, ſeu veneno analogum. 2. Aliud vene num lædit *inſpiratu*, ut ſeminaria peſtis & febriu mali-

alignarum. Aliud *hauſtu*, quod ore ſumitur, aliud lo *contactu*, *ictu* vel *morſu*. 3. Aliud eſt *externum*, iud *internum*. 4. Aliud magis *citum* & *activum*, iod exiguo temporis ſpatio interimit, aliud *ten-m* & *temporarium* quod efficaciæ remiſſioris, poſt ultos demum dies necat. 5. Aliud eſt *ſoli homini le*, aliud *brutis*; multa enim homini ſunt vene-, quæ aliis animantibus, in alimoniam cedunt, viciſſim, ob diverſum nexum principiorum vi-ium. 6. Aliud eſt *univerſale*, quod omnibus ac gulis animalibus ad verſum, ut v.g. arſenic. mer-r. ſublim. aliud *particulare*, cujus in homine aliud rvis & ſpiritibus animalibus inimicum, ut ſola-m furioſum, aliud pulmoni, ut lepus marinus, ud ventriculo, ut omne corroſivum, aliud veſi-, ut cantharides. 7. Aliud magis officit partes *rituoſas*, aliud *humidas*, aliud *ſolidas*. 8. Aliud *vegetabile*, ut aconitum, cicuta, napellus; aliud *imale*, ut ſcorpius, vipera, canis rabidus; aliud *nerale*, ut arſenicum mercur. ſublim. cobaltum,

II.

Enena non tam occultis, quam manifeſtis quo-que agunt qualitatibus, adeo ut ſint vel *cor-va* vel *fermentativa*, vel *vaporoſa*, vel *mixta*. rroſiva, ventriculo eſcharam, & necroſin indu-t, atque talia plerumque ſunt mineralia, hinc tatim removantur, delicatiori Archæi ſenſu & uræ robore, non noceat, uti etiam ſi ingeran-in ventriculum plenum, vel pinguibus præſum-repletum, acrimonia nempe obtuſa, & facilio-conſequente vomitu. Fermentativa, morum in S. præternaturalem, eumque vel abſolute le-lem, vel ſumme periculoſum inducunt, unde or febrilis, æſtus, deliria &c. Atque tali vi fer-ntativa peregrina, agunt potiſſimum venena ani-

malia, quatenus cum ſaliva ejuſmodi ſal peregr-
num, irato præſertim animali, in vulneratam pa-
tem illatum, mox ſerum & ſanguinem immutat
ut corrumpantur, ac fermentationem præternatur-
lem & necroſin patiantur; hinc facta ſtatim exſ-
ctione, vel deſtructione hujus fermenti peregrin
vel non nocent plane, vel citius debellari poſſunt
Vaporoſa, ſpiritus præſertim animales obnubilant
ſuffocant & deſtruunt, atque hujuſmodi vaporoſita
te peregrina, agunt potiſſimum venena vegetabili
quatenus ſulphure, v. g. impuro, mucilaginoſo
ac nervis inimico pollent. Mixta, pluribus v
omnibus nunc recenſitis modis nocent. Sic v. g
venenum in corpore genitum, in febribus malignis
nunc fermentationis peregrinæ ſoboles, nunc ſimu
etiam irritatione & vaporoſitate nocet; ſic peſti
venenum corroſivum, demonſtrant carbunculi, dy
ſenteriæ, cardialgiæ; fermentativum, febres, bubo
nes, anxietates &c. Vaporoſum, deliria, ſopores
vertigines.

III.

SIcuti igitur diverſus agendi modus in *Venenis*
ita etiam *alexipharmacorum* diverſa eſt agend
ratio. Nam 1. præter occultam qualitatem, aliqu
horum putredini reſiſtunt, ac balſamo nativo ro
borato, calore item exſuſcitato, circulatione a
motu ſanguinis & lymphæ reſtituto, fermentum
peregrinum excludunt. 2. Alia Veneni particula
acutas & corroſivas involvunt, & obtundunt. 3
Alia in Veneno vaporoſo poros cerebri reſerant
illamque volatilem & figentem glutinoſitatem at
tenuant, & in halitus reſolvunt. 4. Alia fermen
tativum deſpumant, & orgaſmum maſſæ ſanguinea
invertunt. 5. Alia ichoreſcentiam, reſolutionem
& rarefactionem ſanguinis nimiam impediunt. 6

Alia

lia tandem ſanguinis ac ſeri motum promovent, us coagulationem reſolvunt, ac fermentum magnum per ſudores eliminant. Sicuti igitur diverſa nt Venena, ita etiam diverſa ſunt Bezoartica, m nullum ſit alexipharmacum, quod omnibus que venenis ex aſſe conveniat.

IV.

CIrca uſum & legitimam horum adminiſtrationem, Medicus notabit: 1. *Alexiphamarca* alia ci *univerſalia & communia*, quæ ubique exhintur, ſi veneni natura ſpecialis haud ſit cogni-, ut v. g. *Theriac. Orvietam. tinct. bezoart. &c.* lia *particularia* ſeu *antidota*, quæ huic vel illi neno ſpeciatim adverſantur. 2. Venenis mineraus generalem præbere antidotum, quæcumque rroſivitati ſunt oppoſita, qualia ſunt, tum pinia, quibus inviſcari & obtundi ſolent particulæ inæ acres, ac obliniri & defendi parietes ven. culi, ut v. g. amygd. d. buty. rec. &c. Tum æcipitantia, & acorem corroſivum infringentia, cryſtall. præpar. 3. Alexipharmaca in malignis æcipue febribus uſurpanda, alia eſſe fixa, & quin vel mineralia, ut v. g. *antim. diaph. unicorn.* . *&c.* Vel animalia, ut v. g. *lap. bez. unicorn.* . *&c.* Alia *volatilia*, & quidem vel *macra ſa-* *i*, ut v. g. *ſal. vol. C. C. viper. ſucc. cit. &c.* l *aromatica & ſulphurea*, ut v. g. *theriacalia*, ni alia ſimul eſſe *opiata*, ut *Theriac. diacord.* . alia *Camphorata*.

V.

Ixiora locum magis habent in ſtatu, & declinatione, ubi alteratione & præcipitatione opus, quieſcente jam tumultu, & devicta per præmiſ-

ſa potentiora malignitatis atroccia. In ſtatu enim violentiora exhibere, eſſet novas turbas ciere in maſſa ſanguinea, æſtum intendere, ac varia capit pathemata inferre. Item proſunt, ubicunque vola tilia contraindicantur: ut in infantibus, quorum ſanguis eſt texturæ tenuioris, ut facile nimis effe rari poſſit, vel in gravidis, ne in orgaſmum rua ſanguis, & menſes cum abortu & vitæ pericul ſuperveniant; vel in fluoribus ſanguinis, ob nimiam ejus rarefactionem, vel in debilibus cum pulſu fre quenti, qui alias in malignis, ſi a principio tal ſit, plerumque funeſtus.

VI.

Volatilia ſalina macra, locum habent, ubi calo febrilis paulo eſt intenſior. *Aromatica* vero & *ſulphurea*, in principio & incremento morbi, dum adhuc ſudare poſſunt ac ſolent ægri. Activiora enim & magnis heroica primo hoſti ſunt opponenda, a majorem penetrationem & citiorem diſcuſſionem præſertim ubi mitior urget æſtus, intimior eſt ma lignitas, ac febris mitis vel nulla adeſt; hinc prin cipiis, ſi ullibi, ſane in peſte & ſimilibus febribus obſtandum, mature ſumendo antidotos, antequam cibus capiatur, vel ſomnus ineatur. Sic enim ſæ pius in ipſa radice morbus jugulatur, cum alias prompte vitalia ſubeat malum, radiceſque figat, vix niſi cum morte finiendas. Præterea conve niunt, ubi natura ab expulſione v.g. petechiarum variolarum vel morbillorum ceſſat, vel hæc exan themata retrocedere videntur, neque hoc in paſſu timendus calor, utpote productum ſeminii morboſi brevi compeſcendus, modo excluſum ſit peregrinum hunc motum excitans.

VII.

VII.

R Emedia *Camphorata* tum maxime conveniunt, cum adſunt inquietudines, deliria; vigiliæ &c. im præter vim veneni correctivam, ſimul aliquan vim ſpirituum quaſi fixativam obtineat, hinc *ttmullero* teſte, Medicus in Peſte abſque campho-, eſt miles in prælio ſine gladio; unde cautius utendum in illis ægrotis, quibus caput, vel ias camphora inimica exiſtit. Alexipharmaca, æ ſimul *opiata* ſunt, locum præcipue habent in gmento morbi, tnm quia ſudorem magis promoent, tum quia ſpiritus, ne tam cito reſolvantur, aſi coercent, tum quia potiſſimum graviora migant ſymptomata, ut vigilias, inquietudines, imnentia deliria &c. Interim ſciendum, Medicaenta hæc Alexipharmaca varianda, & ſubinde iora volatilibus interpolanda, ac varie invicem ſcenda eſſe, pro vario malignitatis aut putredi; gradu, pro varia febris intenſione vel remiſſio-, pro vario ægrorum temperamento, aliiſque cumſtantiis.

VIII.

Ræterea, 4. obſervabit Medicus potentiora *ſudorifera* tutius uſurpari poſſe, ſi corpus perſpiile ſit, & ad ſudorem inclinet, ſecus mitioribus endum eſſe, ne turbetur & magis exagitetur aſſa ſanguinea. 5. Corpora impura volatilibus gis agitari & lædi, unde hoc in caſu præmittenda mitoria. 6. Alexipharmacis aromaticis & ſulphus, interponenda eſſe ſubinde acida, ac in ſpecie mpoſitiones theriacales, in vehiculo acido propitas, melius & citius operari. 7. Quo major eſt lignitas, eo frequentius & copioſius provocandum

eſſe

eſſe ſudorem, adeo, ut in malignioribus ter ſi propinanda intra 24. horas. Interim cavendum ne nimius excitetur ſudor, cum ex hoc ultra ephoriam imperato, ſæpe pejus habeant ægri; hinc prudenter agunt, qui virium habita ratione, ægrum linteis aut ſtragulis non opprimunt, ſed tolerabiliter ſaltem tegunt, vel prima tantum vice ſudorem imperant: non vero amplius ſequentibus præbiis cum plus ſæpe præſtet udor. 8. Ne ſerum nimium exhauriatur, illud potu largiori reſarciendum eſſe & pro viribus conſervandis, poſt ſudorem, vel etiam eodem actu fluente, blandis acidulis utendum: hinc male agunt, qui continuo udore cruciatis, etiam potum denegant, cum potu & levetur ſitis, a ſimul etiam magis promoveatur ſudor.

IX.

Item, 9. Notabit; ſudorem continuandum eſſe per horam dimidiam integram, vel etiam ultra, habita tamen ratione ſedula naturæ ægri, raræ vel denſæ, virium infirmarum vel validarum malignitatis majoris vel minoris. 10. Sudorifera etiam continuanda eſſe, licet maculæ, bubones vel anthraces cum levamine appareant, ut ſaltem impediatur recidiva. 11. Ægrum ſudantem a ſomno arcendum eſſe, utpote impediente, convenientem veneni per ſudorem expulſionem, hinc eodem infeſtante, ſpongia aceto camphorato imbuta, naribus applicanda. 12. Poſt ſudorem, ægrum nonnihil leviter abſtergendum eſſe, linteis probe calefactis & fumigatis, maxime cavendo, ne frigidior aer eum offendat. 13. In Peſte, conjuncta cum febre ardente, uti jam ſupra inſinuatum, theriacalia, excepto diaſcord. *Fracaſt.* minus tuta eſſe, vel ſaltem non niſi acidis temperata; ſicuti econtra ſi febris nulla vel mitis adſit, illico naturæ ſuppetiæ ferendæ,

eaque

aque ſpirituoſis volatilibus, multum ignem vitam foventibus adjuvanda, quæ fermentum ſtomachicum reſuſcitant, ſanguinem vigorant, ejus coagulationem impediunt, ſpiritualſcentiam promovent, & vacillantem vitæ flammam multiplicant. 24. cida in his febribus nunquam omittenda, atque nunc ſudoriferis addenda, nunc ſudoris declinatione vel poſt eum uſurpanda, cum ægrum reficiant & ſimul malignitati reſiſtant: Ipſis tamen etiam ſemper aliquid ſudoriferi addendum, ut corpus ſi non perpetuo ſudore, ſaltem in perpetua diaphoreſi, us minus aucta contineatur.

ARTICULUS II.

De Officio Medici, in præſcribendis Remediis Alexipharmacis.

)Otio Alexipharmaca. ℞. *Elect. diaſcord. Fracaſt. ſcr. iv, pulv. rub. pannon,* aut *ſpec. de hyac.* vel *ec. liberant. ſcr. i. ſal. vol. C. C.* vel *lap. bez. an. vi. aq. card. b. ſcabioſ. an. unc. i. ss. ſyr. acetoſ. . unc. ss. M. S.* Potio Alexipharmaca pro una viſumenda.

Alius. ℞. *Aquæ ſcabioſ. unc. ii. ss. ſcord. unc. ss. c. cit. rec. expr. dr. vi. theriac. vel diaſcor. Fraſt. ſcr. iv. vel dr. ii. antim. diaph. vel. ſpec. libent. dr. ss. camph. gr. v. ſyr. card. b. unc. ss. M.* ut ſupra.

Alia fortior. ℞. *Aq. card. b. e typh. cervor. an. c. i. ss. ſal. vol. C. C. gr. xv. vel ſpir. C. C. dr. Elect. diaſcord. theriac. opt. vel elect. de ov. an. i. acet. theriac. camph. dr. i. M.*

Emulſio Alexipharmaca Craton. ℞. *ſem. card. b. i. ss. cit. dr. ss. nap. dr. i. aq. card. b. q. ſ. M. Emulſ. add. ſyr. acetoſ. cit. unc. ss.* poſſunt quoque

que addi, *C.C. phil. præp. ocul. canc. terr. ſigil. lap. bez. S.*

Bolus Alexipharmacus. ℞. *Diaſcord. Fracaſt. ſcr. ii. confect. de hyac. ſcr. i. C. C. phil. præp. ſcr. ss. lap. bez. orient. gr. vi. M.*

Alius. ℞. *Theriac. confect. hyac. an. ſcr. i. ss. lap. bez. or. gr. xii.* vel hujus loco *ſpec. liberant.* aut *antim. diaph. ſcr. i. vel fl. ſulph. dr. ss. camph. gr. iv. M.*

Electuar. Bezoardicum. ℞. *Spec. liberant. dr. i. theriac. diaſcord. an. dr. i. ss. confect. de hyac. ſcr. ij. condit. cort. cit. arant. rob. rib. an. dr. iij. ſyr. acetoſ. cit. q. ſ. M. f. Elect. S.* Electuarium expulſivum ſudoriferum; de quo, mane, veſperi & nocte, magnitudo caſtaneæ vel nucis ſumenda, & poſtea ſudandum.

Electuar. præſervativum a Peſte & Febribus malignis. ℞. *Pom. cit. rec. N. iv. incid. una cum cort. & ſemin. coq. ex ſ. q. aq. roſ. ad conſiſt. pult. & trajic. per cribr. add. ſpec. liberant. ſ. aloe, de hyac. de gemm. fr. cordial. temperat. an. dr. j. confect. alk. dr. ii. ss. ſpirit. rub. id. dr. i. ſyr. acetoſ. cit. q. ſ. M. f. Elect. S.* Præſervativ. Electuarium, de quo mane magnitudo nucis jejune ſumatur.

Morſelli præſervativi in Malignis. ℞. *Spec. liberant. dr. ii. de hyac. d. i. Bol. armen. terr. ſig. lign. aloe an. dr. ss. rad. zedoar. contrayerv. an dr. i. ss. condit. rad. ſcorz. enul. angel. an. dr. iii. cort. cit. dr. vi. confect. alk. dr. ii. ſacch. in aq. bezoard. ſol. lib. i. M. f. Morſell. S.* Præſervativ. Morſelli, de quibus mane unus ſumendus.

Alii. ℞. *Condit. nuc. Jugl. unc. j. cort. cit. rad. ſcorz. an. dr. iij. confect. alk. dr. ii. ſpec. de hyac. dr. i. liberant. dr. i. ss. diatrion. ſant. dr. ss. extr. angel. zedoar. an. ſcr. i. ſacch. albiſs. in aq. cort. cit. ſol. unc. x. M. f. Morſul. S.* ut ſupra.

Trochiſci Alexipharmaci præſervativi. ℞. *Cort. cit. ſicc. dr. i. ss. cubeb. dr. i. cardam. dr. ss. zedoar.*

ar. ſcr. iv. caſs. lign. acutiſs. dr. 1. ol. deſt. angel. t. an. gut. vi. ſacch. albiſs. lib. ss. mucilag. tragac. m aq. bezoard. extract. q. ſ. M. F. Troch. S. Præ-rvativ. Trochiſci præſervativi, de quibus in exeun- e domo, vel in viſitandis ægrotis unus ſub lin-a detineatur & liquefiat.

Pulvis Alexipharmacus. ℞. *Spec. de hyac. vel pulv. b. Pannon. C. C. phil. præp. an. ſcr. i. lap. bez. ient. vel ſal. vol. C. C. gr. vii. M. F. Pulv. S.* ulvis Alexipharmacus calorem expellens pro una ce ſumendus.

Alius. ℞. *Spec. liberant. dr. ss. campb. gr. v. fl. lph. ſcr. ss. M. f. Pulv. S.* ut ſupra.

Alius. ℞. *Flor. ſulph. ter. ſublim. ſpec. liberant. co-ll. rub. præp. bez. orient. an. ſcr. ss. croc. vel cam-. gr. iij.* M. *f.* Pulv.

Alius pretioſus. ℞. *Spec. de hyac. dr. ii. C. C. il. præp. ſcr. iv. unicorn. ver. oſſ. de cord. cerv. lap. z. marg. præp. an. ſcr. i. M. f. Pulv.* doſ. *ſcr. ii.*

Acetum Alexipharmacum præſervativum Timæi. *Orvietam. unc. i. diaſcord. Fracaſt. dr. iii. ther. ndrom. unc. ss. rad. angel. contrayerv. enul. torment. mpinell. ſcorz. dictamn. alb. betaſit. an. dr. iii. fol. rd. rut. millefol. an. p. ii. fl. calend. tun. an. p. i. rt. cit. frax. an. dr. ij. bacc. juniper. unc. i. mac. doar. an. dr. i. ss. campb. ſcr. i. croc. dr. ss. myr-. dr. ii. acet. opt. vel rub. ideſt q. ſ. mixta ſtent in-ſa in loco calido, bene tecta, donec extrahatur Tin-ra Col. S. Præſerv.* Acetum Alexipharmacum præ-vativum, de quo cochlear plenum mane jejune nendum, aut poſt ſumpta offa, cui buccella panis mergatur.

Vinum præſervativum. ℞. *Rad. enul. pimpinell. rz. an. unc. j. cort. cit. frax. an. dr. vj. fol. card. ſcord. dictamn. Cret. an. m. j. comar. abſinth. m. ij. ſſo modo inciſa indantur ſaccul. ex ſind. alb. ſuſpen-ndo in vin. alb. lib. xxxviii. optime clauſo doliolo.*

De

De hoc aliquid mane in jentaculo vel prandio bibendum.

Balſamus anti Peſtilentialis. ℞. *Ol. deſtill. angel. cit. an. ſcr. ss. rut. ſcr. i. lavend. caryoph. an. gut. vij. cinam. gut. iv. lig. Rhod. gut. xv. theriac. Androm. ſcr. iv. confect. alk. ſcr. ss. moſch. & amb. in ſp. roſ. ſol. an. gr. iij. M. f. Balſam. S. Præſerv.* Balſamus anti-peſtilentialis, in morbis acutis, de quibus nares & arteriæ illinendæ.

ARTICULUS III.

De Officio Medici, in uſurpandis Febrifugis, & præcipue, cortice China Chinæ.

I.

REmedia *febrifuga* ſeu *antipyretica* dicuntur, quæ febriles paroxiſmos ſiſtunt, ſicque Febres intermittentes, quæ raro ſolis evacuantibus cedunt, ex integro tollunt. Exercent autem ſuam vim, vel cruditates comminuendo, ac aciditatem infringendo & abſorbendo, ſicque fermentum febrile corrigendo, vel effervescentiam ejus præcipitando, aut vi ſtiptica humores denſando & figendo, vel fomitem febrilem alterando, per diaphoreſin diſcutiendo, ac vitiatam craſin maſſæ ſanguineæ emendando, vel ſanguini compagem firmiorem redddendo, ut minus in febriles effervescentias ſit concitabilis.

II.

PRo debita horum adminiſtratione & uſu Not. 1. Ea non exhibenda eſſe, niſi corpore prius ſufficienter expurgato, ac univerſalibus præmiſſis, cum ſecus vel recidiva, vel multiplicatio febris, vel colicæ, hydropes, cachexiæ vel pedum ſaltem tumores

s ſuperveniant. 2. Eadem exhibenda eſſe, una, ıabus, vel tribus horis ante paroxyſmi invaſio- :m, ita ut junctis viribus cum natura operentur. Deſuper ſudorem imperandum eſſe, cum teſte ex- rientia, febres, quarum paroxyſmi ſinguli cum ſu- re fiunt, longe breviores, & facilioris curationis ıt, quam illæ, quæ abſque eo deſinunt; unde mul- Febris intermittens nulla tuto curata eſſe dici- r, niſi per ſudorem ſucceſſive finita fuerit. 4. Si tus multum urgeat, abſtinendum eſſe a nimis ca- is, volatilibus, aromaticis & theriacalibus. 5. Ubi gus magis urget, ſalia fixa convenientiora eſſe. 6. xis calcinatis & aluminoſis, minus fidendum eſſe, m facilius recidiva ſuperveniat. 7. Opiata febrifu- uſitatis mixta, locum habere, vel quando paro- ſmi potius ex conſuetudine naturæ febrienti ſæ- ıs recurrunt, quam ex fomite morboſo, vel quan- durante paroxyſmo, graviora quædam vel etiam leſtiora contingunt ſymptomata, uſu laud. opiat. rigenda. 8. Etiam exterius Carpis quædam ap- cari antifebrifuga, quæ vel febrilem fermentatio- motum ſedando, vel particulas in maſſam ſan- neam evibrando, cruditatem ejus imminuunt, ipſa ligatura, aut dolore aliquo excitato, effe- n hunc producunt. 9. Inter *febrifuga*, maxime cificum ac decantatum eſſe, *cort. chin. chin.* de in ſequentibus.

III.

Ortex *china chinæ*, eſt cortex arboris cujuſdam, quam aliqui *gentianam Indicam* vocant, in Ame- peruviana creſcens, dictus etiam ideo *Peruvia-* , & a virtute, *febrifugus*. Olim etiam Pulvis ı. R. R. P. P. Soc. Jeſ. appellabatur, cum hi Peru redeuntes, eum ſecum attulerint, ac Anno tis 1649. non tantum per Hiſpaniam, verum etiam

etiam Italiam, Romam uſque, eorum ope, ac co natibus imprimis Reverendiſſimi *Joan. Cardinal. a Lugo Soc. Jeſ.* uſus ejus pervenerit. Uſitatus quan maxime in Febribus intermittentibus tollendis, a imprimis tertiana & quartana, tam ſimplici quan duplici. Vim ſuam exercet, juxta nonnullos, fa cultate ſtiptico amara cruditates minuendo, acidi tatem infringendo, fermentationes & effervefcentia ſiſtendo, ac ſanguini compagem firmiorem, robur que conciliando: juxta alios fermentum febrile de leterium, in ſpiritibus exiſtens, qui dein M. S. agi tant & fermentant, vi quaſi Alexipharmaca, anti dotorum more infringendo ac figendo. Ut auten hoc præſtet, oportet eum eſſe genuinum & ſince rum, non fucatum, ſuppoſititium, ſpurium, effœtum & putidum. Ille, colore cinamomi, ſapore aroma tice amaro, odore mucidum quid, licet ſuave & aromaticum ſpirante, qui etiam dentibus attritus vel alio modo fractus, friabilis exiſtit: hic, color nigricans, injucunde amarus, vel intenſe acerbus nihil mucidum ſpirans, viſcidus etiam, glutinoſus craſſus, ligneus, & putidus.

IV.

Circa illius uſum & exhibitionem Nota: 1. Eum efficacius operari, exhibitum in ſubſtantia, modo in pollinem ſeu alcohol arte prius redactus fuerit, ut melius deglutiri ac per habitum corporis trajici valeat. 2. Eum prima vice in majori doſi exhibendum, ac ordinarie ad dr. ij. infuſ. in vin. malvat. abſque colatura duobus circiter horis ante paroxyſmum, cum ſic plus operetur talis doſis, quam decem aliæ. 3. Eum non facile exhibendum, ubi magna adhuc cruditatum congeries, & corpus debite haud evacuatum, niſi ob labaſcentes, fractaſque vires, & febris acerbitatem, ægri in ſummum

vitæ

æ diſcrimen conjiciantur, ut ad Corticem hunc, ſacram anchoram, per curam ſaltem palliati- n confugiendum ſit; præmittenda igitur univer- a & præcipue vomitoria. 4. Fugatis a Cortice oxyſmis, febrem poſt dies 8. 14. vel aliquot ſe- manas recrudeſcere ut plurimum, niſi ejus uſus itinuetur; hinc ſuadendum adultis in uſu & pra- ut Corticem adhuc, ablata jam febre, per dies vel 14. ad unc. unam vel alteram continuent, ibendo tertia vel quarta aut Sexta hora, dr. rædicti Corticis, jubendo etiam, ut æger ab inju- aeris & diætæ erroribus abſtineat. 5. Cum phar- cum hoc natura ſua non admodum gratum ſit, ſæpius exhibendum, Medicum inſtructum eſſe ere, variis formulis hujus febrifugi, hauſtus nem-, boli, electuarii, pilul. tinct. &c. ut æger nau- bundus, vel præjudiciis in Corticem præoccupa-, honeſte decipi poſſit. 6. Operari hoc Medica- ntum ſæpius per ſudorem, interdum per vomi-, raro per ſedem, ſubinde etiam ſine omnibus e febrem profligare.

V.

Ræterea obſervandum, 7. In Febribus diutius & perſpicue intermittentibus, ejus uſum eſſe tutiſ- um, ac præcipue in tertianis & quartanis au- nalibus, nec non vernalibus minus exquiſitis: ntra tutum in Febribus magis æſtuoſis, & cali- ibus obſcurius intermittentibus, præſertim ſi tem- es & anni tempeſtas calidior; hinc etiam, ſi um exinde ſentiatur levamen, ſed febris potius ndeſcat, ab ejus uſu deſiſtendum. 8. Poſt ejus ibitionem, propinata vel vomitoria, paroxyſ- prius abactos revocare, unde ſi catharſis a Cor- uſu exigatur, nonnulli eam inſtituunt leniori- catarcticis, cum laudano & Cortice mixtis. 9.

Si præſertim ab appetitu minus vigente, recidiva mox futuram præſagire liceat, ſaltem ad ſpatiu unius lunæ intervallo, nempe 8. vel 10. dierum unciam unam Corticis repetendam eſſe, ita ut d i. in forma quavis gratiſſima, ter in die aſſum æger, ſuperbibendo vinum Malvaticum, vel aliu album generoſum. 10. Cortici china chinæ ab ali admixtis medicamentis febrifugis vix ullam acc dere virtutem: multam econtra ſæpe detrahi. In terim ſi ſimul Febri jungatur cholera, vomitus vel diarrhœa præſertim torminoſa, colica &c. al quid laudani opiati eidem admiſceri poteſt. 11. R gimen calidum, decubitum in lectulo, vinorum cardiacorum generoſiorum uſum, Corticis operati nem eludere aut remorari; ſic ulcus quoque inte num, pulmonum nempe, renum &c. non ſolum ej affectum protelare, ſed nonnunquam exacerbare & paroxyſmos prius abactos, paucis diebus revoca re. 12. Paroxyſmum ab ejus uſu vehementiore obſervari, qui tamen febris diſceſſum plerumqu præſagit, quod etiam ſignificat paroxyſmus ab eju uſu diminutus, aut in melius converſus; item ſu dores liberiores, aut urina copioſa & limpida, qu plerumque, teſte *Sydenham*, ejus uſum ſequitur 13. Corticem hunc non tantum febrem, ſed non nunquam etiam hydropem inde exortum depellere ac hecticis puerorum febribus occurrere, cruditate abſumendo, & efferveſcentias reprimendo.

VI.

ULterius 14. Obſervandum, Febres intermittente ſubinde obſcuras ac protheiformes eſſe, alio quandoque ſimulantes morbos, quæ tamen etian Corticis uſui cedunt, præſertim ſi urina intenſe ru bra, ſedimentum lateritium præcipitaverit, quæ fe brilis fermenti deliteſcentis haud obſcurum indicium

15. Si

. Si in Febribus calidioribus obſcure remittenti-
is, ac continuas redolentibus, urgenti aliqua de
uſa Corticem uſurpare viſum fuerit, eum exhi-
ndum eſſe in vehiculo frigido & acidiuſculo, ac-
dente potu ordinario frigido, præmiſſa V. S. &
rſt. aere quoque ad frigidum magis vergente, nec
ro nimiis integumentis onerato. 16. Corticem in
uore infuſum & decantatum, convenire magis
ntriculo delicato & ſordeſcente: citius vero &
tius operari, in ſubſtantia ſumptum, licet diu-
s moretur in ventriculo; interim tinctura ſatura-
multoties repetita, ſubſtantiæ fere æquivalet,
infuſio ſimplex loco potus ordinarii. 17. Ex ob-
vatione *Adriani Helvet.* Chinam Chinæ a dr. ij.
unc. j. aquæ ferventi bene mixtam, frequen-
in enematibus adhibitam, eaſdem exercere vi-
, ac per os aſſumptam, quod pueris, aliiſque
ticem, & medicamenta nauſeantibus, commo-
foret.

VII.

Icet Corticis hujus magna in febribus tollendis
ſit efficacia, & modo vix non ab omnibus ejus
receptus; olim tamen plures, & modo pauciſ-
ex modernis ejus uſum improbant: quia, 1.
es deleterias & fermenta morboſa in corpore
quit, unde novæ tragœdiæ & funeſta ſympto-
repullulant; hinc paucos ab ejus uſu per ſe-
nium ſupervivere aſſerunt. 2. Febres tollit abſ-
ſenſibili evacuatione, ſicque non fidendum. 3.
ex hic eſt nimis calidus, ſiccus, æſtuoſus, fe-
augens, ac craſſa & terreſtri ſubſtantia hu-
s magis coagulans ac incraſſans. 4. Quia ab
uſu febres plerumque recidivant, hinc Medi-
ntum infidum, & febrem potius ſuſpendens,
tollens cenſendum. Sed hiſce Reſpondetur,

ad 1. Nihil metuendum, ſi debitis cum cautelis exhibeatur, cum inſuper quoad omnia reclamet quotidiana experientia. Ad 2. Operari per ſudorem interdum per vomitum: rarius per ſedem, nequ ſemper ſenſibilem evacuationem requiri in tollendi morbis, qui ſæpius per ſpecifica & antidota expugnantur. Ad 3. Multa alia febrifuga eſſe calidiora quam hunc Corticem terreo ſalinum; immo febren tollere, non augere, neque humores incraſſare, ſe acidum infringendo emendare potius humores viſcoſos, crudos, coagulatos. Ad 4. Febris recidivan (quæ ſæpius etiam fit, quod Cortex non ſit genuinus) impediri per continuatum ejus uſum; & lice etiam febris denuo redeat, tamen induciæ interin procurantur, ut natura aſſiduitate paroxyſmorum attrita, ſe recolligat, & robuſtior evadat.

ARTICULUS IV.

De Officio Medici, in præſcribendis Remediis Antifebrilibus.

I.

Decoctum amarum febrifugum. ℞. *Fol. matric. card. b. com. abſinth. ſummit. cent. min. fl. chamom. an. m. j. ſem. card. b. cit. an. dr. ii. ſal. abſinth. dr. i. ss. coq. in ſ. q. aq. ad lib. j. ss. Col.* Doſ *unc. iii. vel iv. S.* Decoctum febrifugum, de quo cunctis quatuor horis, extra paroxyſmum medium octavæ partis bibendum: ſi laxaret ſimul animus add. *fol. ſenn. a dr. i. ad iii.* in decocto calido infundenda.

Mixtura antifebrilis Crollii. ℞. *Sal. abſinth. dr. ss. ſpirit. ſulph. ſcr. i. aq. card. b. unc. iii. M. S.* Aqua antifebrilis ante paroxyſmum ſumenda, poſt ea

bene coperte ſudandum. Teſte *River.* raro ter
e effectu repetitur.

Alia Potio antifebrilis. ℞. *Aq. card. b. unc. j. ss.*
rit. ſal. armon. a dr. ss. ad dr. i. ocul. canc. præp.
. i. ol. deſtill. caryoph. gut. ii. ſyr. card. b. dr. iii.
S. ut ſupra.

Infuſum ordinarium Cort. Chin. Chin. expertiſſi-
m. ℞. *Cort. Chin. Chin. ſubtiliſſ. pulv. dr. ii. in-*
d. (2. horis ante paroxyſmum) *in vin. malvat. ſ.*
per 2. hor. detur abſque colat. S. Potio China Chi-
, duabus horis ante paroxyſmum ſumenda, &
tea ſudandum. Rariſſime fallit, præſertim ſi Cor-
genuinus.

Vinum antifebrile. ℞. *Cort. Chin. Chin. ſubtiliſſ.*
v. unc. i. ſal. tart. ſcr. i. herb. abſinth. card. b.
p. i. vin. Rhen. ſeu alterius albi opt. lib. i. ss.
und. per noct. in loco calido per horas ix. Col. per
rt. S. Vinum antifebrile, de quo, die libero ma-
& ante cubitum quatuor unciæ ſumendæ, ſicu-
etiam duabus horis ante paroxyſmum.

Aliud. ℞. *Cort. Peruv. ſubtiliſs. trit. unc. i. irror.*
it. vin. rectif. ſ. q. addito etiam ol. ſulph. campa-
digerantur in vaſe clauſo per horas aliquot, hinc
. vinc. matur. menſ. j. digeratur rurſus per dies
uot, & Col.

Aliud. ℞. *Cort. Chin. Chin. dr. vj. cort. guajac.*
ij. ſummit. cent. min. m. j. cinam. dr. ii. caryo-
ſcr. ij. ocul. canc. præp. dr. i. ſal. tart. dr. iii.
F. Pulv. infund. in vin. abſinth. vel Rhen. menſ.
s. ſubinde agitando. Uſus tempore omnibus bene
mmixtis, capiatur bonus hauſtus in quartana,
rta quavis hora, in tertiana, tertia.

Tinctura antifebrilis. ℞. *Cort. Peruv. craſſe pulv.*
. iii. coq. leniter in aq. font. lib. i. ad dimid. Col.
quiis decocti rurſus affund. eandem aquæ quantita-
, coq. & col. iterum ut ſupra, idque tertia vice
te, donec tota corticis vis extracta, hinc omnes

colaturas miſce, adde ſi lubet ſyr. ſl. tunic. unc. iv. De hac tinctura æger unc. iv. v. vel vi. quarta quoque hora extra paroxyſmum, vel ſæpius ad libitum aſſumat.

Bolus febrifugus. ℞. *Cort. Peruv. ſubtiliſs. trit. dr. i. ſyr. de rub. idæ. vel ſl. tunc. q. ſ. M. f. Bol. mollis, repetendus quarta vel ſexta quaque hora ad 8. 10. vel 12. vices extra paroxyſmum, ſuperbibendo vin. alb. vel julep. cordial.*

Electuar. Febrifugum. ℞. *Cort. Peruv. in ſubtiliſſ. pulv. redact. unc. i. vel i. ss. ſyr. derub id. vel alterius gratioris q. ſ. Balſ. Peruv. ſcr. i. M. f. Elect. de quo ſumat. æger quantitatem juglandis vel nuci. moſch. quarta vel ſexta quaque hora.*

Aliud. ℞. *Cort. Peruv. ſubtiliſſ. trit. unc. i. ſal tart. dr. ii. pulv. viperin. antim. diaph. an. ſcr. v rob. juniper. q. ſ. M. f. Elect. cujus uſus ut ſupra.*

Pilulæ febrifugæ. ℞. *Pulv. Cort. Chin. ſubtiliſſ trit. unc. i. vel. i. ss. ſucc. abſinth. vel mucilag. gumm. tragac. in aq. plantag. extract. q. ſ. M. f. Pilul. mediocres deaurandæ, quarum viii. x. vel xii. quarta vel ſexta quaque hora intermiſſionis deglutiat, ſuperbibendo vin. alb.* vel *malvat. parum.*

Pulvis antifebrilis ſpecificus. ℞. *Antim. diaph. C. C. phil. præp. ocul. canc. præp. corall. rub. præp. pulv antifeb. Croll. pulv. ſtomach. Poter. an. ſcr. i. ſal. abſinth. cent. min. card. b. an. ſcr. ss. M. f. Pulv.* Detur ad ſcatul. S.

Alius. ℞. *C. C. phil. præp. corall. rub. præp. ocul canc. præp. ebor. ſ. igne præp. magiſt. ſacch. ſatur an. dr. i. ss. M. F. Pulv. S.* ut ſupra.

Alius. ℞. *Fl. chamæm. ſubtiliſſ. pulv. ſcr. i. antim. diaph. ſal. abſinth. an. ſcr. ss. M. f. Pulv.* ſumendus ex aq. deſtill. cent. min.

Alius Pulvis antipyreticus. ℞. *Cinnab. nat.* ve *antim. ſal. vol. C. C. an. dr. ii. Chin. Chin. unc. i M. f. Pulv. in vaſe clauſo aſſervandus, cujus* doſ. *dr i. ante paroxyſmum.*

Alius

Alius ex alumine. ℞. *Alum. crud. ſcr. i.* vel *dr. nuc. moſch. ſcr. ss. M.* Vel ℞. *Alum. crud. nuc. ſch. an. dr. i. olibam. piper. an. gr. vi. ol. caryo- gut. i. M. f. Pulv.* doſ. *dr. i.*

Pulvis antifebrilis, ubi æſtus prævalet. ℞. *Sal. non. ſcr. i.* vel *dr. ss. antibect. Poter.* vel *arcan. plic. Minſ. ſcr. ss. M. f.* Pul*v.*

Alius ſimul opiatus. ℞. *Corall. rub. præp. ſal. ab- th. an. gr. xv. ol. deſt. caryoph. gut. ii. laud. op. gr. nid. vel. i. M.*

Unguentum antifebrile. ℞. *Ung. popul. dr. vi. tel. n. dr. i. ss. op. thebaic. cum acet. fl. ſambuc. diſ- gr. iv. ol. ranar. parum M.* Imponatur pulſibus e paroxyſm.

Emplaſt. ſimile. ℞. *Fulig. fum. ſplendid. unc. i. tereb. dr. vi. tel. aran. unc. i. camph. ſcr. ii. ol. n. q. ſ. M. f. Empl.* Carpis manuum applicandum.

Cataplaſma. ℞. *Ungul. allii N. iii. cotund. piſtill. n. add. ſal. commun. dr. ss. croc. pulv. ſcr. i. acet. um M. f. Catapl.* alligandum parvo digito ſini- æ manus, ac per 9. dies ibidem relinquendum. ii id parant ex *fulig. allio*, & *cepis* cum *album.* & pauco *acet.* atque carpis applicant.

ARTICULUS V.

De Officio Medici, in præſcribendis Remediis Anthelminticis, eorumque formulis.

I.

MEdicamenta *anthelmintica* ſunt, quæ lumbricos enecant, quod præſtant vel focum & mine- n vermium deſtruendo, ac putredini reſiſtendo, lia ſunt, tum *amaricantia* & *Balſamica*, tum *aci-* tum *nitroſa*, partim ob amaritiem, partim ob lum in iis emicans, partim quod putredini re-

ſiſtant; tum *acria*, & ſale volatili, vel ſibi relict vel oleoſo impraegnata, tum *terreo-alcalina* & *lixiv ſalina*, vel eos ſuffocando, & tranſpirationem, i qua vita vermium & inſectorum conſiſtit, impedien do, per *oleoſa* & pingüia omnia, poros obſtruentia vel eos ſpecifica virtute interimendo, aut ſi mali per manifeſtas qualitates explicare, ſubſtantiam eo rum mucoſam & glutinoſam liquando, reſolvendo annihilando, & corrumpendo; qualia inprimis ſun *mercurialia*, vermibus & cuivis ſeminio animat ſumme inimica, vel tandem eos exturbando pe purgantia, amara, acria & reſinoſa, qualia ſun *aloes*, *colocynt. rhab. agar. ſpec. diaturb. cum rhab.*

II.

Circa horum exhibitiones & uſum, Not. 1. An thelmintica praecipue propinanda eſſe luna de creſcente. 2. Eadem optima eſſe, quaecunque ſimu expellunt & necant vermes; nam & nidi, & inib nidulantes vermes exturbandi ſunt. 3. Dulcia, u ſaccharata & mellita per ſe vermes non generare tum quia putredini reſiſtunt, aliaque a corruption praeſervant, tum quia facile bileſcunt, eos tame agitare & commovere, cum vermium illecebrae ex ſtant: maritanda igitur anthelminticis, ut his ipſi ineſcati, pro melle fel, ac pro lacte venenum hau riant; hinc optime exhiberi ſolent cum lacte, ve mulſa, aut panatella ſaccharata, vel in forma rc tul. 4. Eadem propinanda eſſe jejuno ventriculo neque ſtatim deſuper aliud comedendum. 5. Eaden aliquando mutanda & varianda eſſe, ne verme hiſce aſſueſcant. 6. Eadem quoque ad tempus con tinuanda, cum lumbrici ſaepius, praeſertim lati con tumaces ſint, & a mitioribus ſenſim ad fortiora prc grediendum.

III.

III.

PRæterea 7. Not. plures, præſertim agyrtas pro potentiſſimo remedio exhibere ipſos lumbricos, vel etiam terreſtres torrefactos & pulveriſatos, cum plures exinde lumbrici dejiciantur, cui tamen non credendum, dum ſemina vermium hoc modo propagari, & lumbricus produci potius, quam enecari, experientia plurimorum Authorum certum ſit. 8. *Mercurium dulcem* maxime utilem eſſe, addito præſertim ſtimulo *ſcamm. ſulph.* vel *reſin. gial.* in infantibus autem minus tutum eſſe, niſi robuſtioribus, cum omnia in hac ætate fluxilia & laxa ſint, atque in primis oſſa & nervi, quibus Mercurius inimicus. 9. Clyſteres ex anthelminticis paratos non convenire, cum lumbrici eos adverſantes ſuperiora petant, ac graviſſima excitent ſymptomata, niſi magna adſit præſumptio, eos morari in inteſtinis craſſis, cum hic vix amplius in inteſtinia tenuia aſcendere poſſint; hinc præferendi *clyſt.* ex *lacte*, *melle* & *ſacch.* parati, ut eos inferiora verſus alliciant. 10. Anthelmintica & purgantia etiam exterius umbilico applicari, quia eſt centrum abdominis, ac pars magis perſpirabilis, & quidem præcipue in ſubſidium remediorum internorum, ac pro ſolamine ſymptomatum, ut v. g. ad dolores; tormina &c. 11. Vermes aſcarides magis curari Balneis, ſuppoſitoriis, clyſteribus & unguentis, 12. Anthelmintica etiam ſe extendere ad quævis animalia p. n. corpus affligentia, ut pediculos, lentes, hauſta bufonum vel ſerpentum ſemina, ulcera verminoſa &c.

For-

Formulæ

Remediorum Anthelminticorum.

DEcoctum amarum Vermifugum. ℞. *Summit. centaur. min. fl. chamom. agrim. an. m. ſs. ſem. card. bened. cit. an. dr. i. ſs. fl. calend. p. ii. rad. gent. dr. ii. ſenn. dr. vi. Rhab. dr. i. aq. font. lib. i. coq. ad dimid. f. Col. pro 3. vel 4. doſ.*

Vinum Anthelminticum. ℞. *Rad. filic. dr. vi. dictamn. cret. unc. ſs. angel. Zedoar. an. dr. ii. cort. cit. frax. an. dr. iii. ſem. ſanton. dr. v. citr. portul. an. dr. ii. inciſ. & conquaſs. affunde vin. abſinth. lib. ii. ſtent in infuſ. per hor. 24. Col. dentur m. & v. aliquot unciæ.*

Aqua Vermifuga Helmontiana. ℞. *Mercur. crud. rite purgat. unc. i. aq. gram. portulac. an. unc. iv. maceretur per 2. horas, ſæpe ac fortiter agitando, hinc aquam decanta & cola, relicto in vaſe Mercurio. S.* Aqua vermifuga de qua in die ter tria cochlearia plena ſumenda.

Electuar. Vermifugum. ℞. *Fol. elleboraſt. pulv. unc. i. mell. deſpum. unc. iii. M. f. Elect. cujus* doſ. *a ſcr. iv. ad dr. ii.*

Rotulæ Anthelminticæ. ℞. *Sem. ſanton. dr. ii. curb. el. dr. i. Rhab. opt. dr. i. ſs. reſin. gial. ſ. a. ſol. ſcr. ſs. corallin. dr. ſs. ol. cit. gut. iii. ſacch. albiſs. in aq. fl. perſic. ſol. q. ſ. M. f. Rotul. S.* Rotulæ vermifugæ.

Aliæ ℞. *Corallin. ſem. ſanton. plantag. C. C. phil. præp. an. ſcr. i. rhab. agar. troch. an. ſcr. ii. rad. dictamn. ſcr. i. ſacch. in aq. gram. diſſol. unc. iii. M.*

Aliæ non purgantes. ℞. *Pulv. C. C. crud. ebor. an. dr. vi. corallin. dr. ii. ſacch. alb. unc. iv. mucilag. tragac. q. ſ. F. Rot. pond. dr. ſs. dentur N. iii. bis in die.*

Aliæ.

Aliæ. ℞. *rad. gent. dr. ſs. agar. albiſs. zedoar. ta-*
acet. an. ſcr. i. C. C. uſt. mercur. dulc. an. dr. ſs.
ccb. in aq. gram. diſſol. q. ſ. M. f. Rotul. quæ ab
fantibus & pueris facile aſſumuntur.

Pulvis Anthelminticus. ℞. *Sem. ſanton. unc. ſs.*
l. card. b. fl. tanacet. rad. filic. an. dr. i. vitriol.
lcin. ſcr. ii. M. in mortario marmor. f. Pulv. Den-
r ſcr. ii. decreſcente luna ex hydromelite.

Alius. ℞. *C. C. uſt. rhabarb. corallin. ſem. ſanton.*
n. p. æq. M. f. Pulv. S. Pulvis Anthelminticus,
e qua 20. grani, aut dimidium drachmæ, ſumendi.

Alius. ℞. *Myrrh. zedoar. cort. cit. an. dr. ſs. cin-*
ab. antim. ſcr. i. camph. ſcr. ſs. ol. deſtill. ſuccin.
t. an. ſcr. ſs. M. f. Pulv. doſ. *ſcr. i. ex aq. zedoar.*

Alius. ℞. *C. C. uſt. corallin. an. dr. i. rad. gent.*
r. ii. myrrh. ſcr. ſs. ol. ejuſdem gut. iii. tanacet.
tt. v. ſacch. alb. unc. i. M. f. Pulv. doſ. *ſcr. i.*

Unguentum ad Vermes. ℞. *Ung. de arthanit.* ſeu
ntra verm. unc. ſs. elix. prop. P. dr. i. M. Vel ℞.
g. contra verm. Auguſt. unc. i. fellis taur. inſpiſs.
. i. ol. deſt. abſinth. tanacet. an. gut. vi. M.

Cataplaſma. ℞. *Farin. lupin. unc. ii. myrrh. aloe*
. dr. ii. fell. bov. q. ſ. ol. abſinth. unc. ii. M. f.
atapl. admovendum ventri.

Aliud. ℞. *Colocynth. dr. vi. tere & cum felle bov.*
vin. mixt. impone umbilico. Vel ℞. *Fol. perſicar.*
el *abſinth. contuſ. q. ſ. adde fell. bov. liquid. q. ſ. pro*
atapl.

Emplaſt. Vermifugum. ℞. *Pulv. aloe unc. ſs. colo-*
nth. myrrh. an. dr. i. ſs. fol. ſabin. rut. abſinth. ta-
cet. rad. bryon. an. dr. i. cer. reſin. an. unc. ii. ol.
t. unc. i. M. *f. maſs. Empl. pro umbilico.*

ARTICULUS VI.

De Officio Medici, in præſcribendis Remediis Carminativis, eorumque formulis.

I.

MEdicamenta *carminativa* dicuntur, quæ flatus tollunt ac diſcutiunt, utilia in affectibus quibuſcunque a flatuum copia oriundis; ut v. g. inflatione ſtomachi, lienis, epatis, tympanitide, colica flatulenta, vertigine, cardialgia &c. Exercent autem vim ſuam diverſimode, nonnulla reſolvendo & diſcutiendo humorem ſtagnantem, & vitioſe rarefactum, hinc plurima ſunt diaphoretica, quæ & carminativa exiſtunt, & quidem tanto excellentiora, quod & reſolvant, & per ſudorem vel diaphoreſin diſpellant. Hæc quoque calorem debilitatum reſtituunt, & halituoſa ſua virtute undique penetrent, ac vaporoſitate ſua ſubtili & volatili exhalationem vaporum craſſiorum adjuvant. Alia id præſtant per fermentationem, ex qua flatus ſuſcitantur, compeſcendo, acidumque fermentativum abſorbendo, invertendo, & præcipitando, ſicque phlogoſes impediendo, bilem quoque, ſi una ſimul rarefacta concurrat, domando & infringendo. Alia id efficiunt, vel coctionem & calorem ac menſtruum ventriculi corruptum roborando, hinc ſtomachica pleraque carminativa; vel viam flatibus laxando, aut partium, quibus continentur, poros aperiendo; ut tranſpirare poſſint, vel denique viſciditate ſua illos captivando, ligandoque ad ſe invicem, vel etiam dolores leniendo.

II.

II.

Irca uſum & debitam horum adminiſtrationem, Medicus notabit: 1. Carminativa diſploſiva, u calidiora reſolventia, præſente calore præterna- urali minus commoda eſſe, ſic v. g. in hypochon- riacis, in quibus ſæpe viſcerum phlogoſes concur- unt, ut plurimum temperatiora magis conveniunt. ic *Mercato* monente, ſi calidiora carminativa in ympanitide non proſint, ad frigidiora tranſeundum ſſe. Sicuti igitur calidiora non conveniunt, in fla- bus conjunctis cum æſtu & ardore, ita non tem- eratiora, humoribus craſſis, viſcidis & pituitoſis xiſtentibus. Non convenire carminativa, ſi adſit opia materiæ, ſi fæces duriores obſtuctione cauſen- ur; hoc enim in paſſu, niſi prius evacuatio fiat nateriæ, & ſufficiens depletio, fruſtra non ſolum unt omnia, ſed etiam in ſtatum longe pejorem æ- rum præcipitant. 3. Carminativis viam ſternere on tantum purgantia, ſed & imprimis bonam diæ- am, vitando cruditatem, legumina, olera, humi- o excremento abundantia, dulcia, pinguia, craſſa, enta, fæculenta, fructus horarios &c.

III.

PRæterea 4. Not. in diſcutiendis flatibus, magis cauſam, quem effectum reſpiciendum eſſe. 5. auciores flatus diſplodendos: copioſiores educendos ſſe. 6. In flatibus ſemper reſpiciendum eſſe ad ven- riculum. 7. Flatus dolorificos maxime obtemperare arminativis, opiatis ſeu anodynis & evacuantibus. . Clyſteres carminativos maxime quoque uſuales ſſe mixtis emollientibus, quibus & fæces emolliun- ur, & flatus ſimul diſcutiuntur. 9. Sicuti carmina- iva interius præſtant in forma humida & liquida, ta exterius in forma ſicca, ut ſacculorum &c.

For-

Formulæ

Remediorum Carminativorum.

MIxtura Carminativa. ℞. *Aq. ment. unc. iii. nuc moſch. dr. vi. ſpirit. vin.* vel *elix. vit. Matthiol. ſp. ſal. an. ſcr. i. M. S.*

Alia. ℞. *Aq. ment. chamom. an. unc. iv. phyſagon unc. i. ſpirit. aniſ. unc. ss.* vel hujus loco *elix. vit Matth. dr. ii. ſpirit. ſal. dr. i. ss. ſacch. cand. rub. unc. i. M. S.* ut ſupra.

Alia. ℞. *Aq. ment. cort. arant. an. unc. i. ss. ſpirit. nit. dulc. gut. xv. ſyr. de cort. arant. dr. ii. M.* Vel ℞. *Aq. zedoar. unc. ii. phyſagon. unc. iii. ſpir. mac. dr. i. M.*

Aqua carminativa & ſimul anodyna. ℞. *Aq. deſt. cinam. phyſagon. carminat. an. unc. i. ss. tinct. cort. arant. dr. i. ss. laud. op. Helm. gr. iv. ol. deſt. mac. gut. ii.* M. dentur 2. Cochl. urgente dolore.

Alia. ℞. *Aq. ment. chamom. zedoar. an. unc. i. eſſent. caſtor. dr. iii. ſpirit. ſal. armon. dr. i. ss. eſſent. op. ſcr. i. ſyr. de cort. arant. dr. iii.* M.

Balſam. carminat. ex Brodio. ℞. *Ol. deſt. aniſ. ſcr. ii. fœnic. ſcr. i. cort. arant. gut. xii. chamom. gut. x. cit. gut. iii. M. ad vitr. parvum.* Doſ. *gut. v.* vel *vi.* ex Brod. carn. Vel ℞. *Ol. deſt. mac. dr. i. ſuccin. ſcr. i.* M. Vel ℞. *Ol. deſt. cort. arant. aniſ. carv. an. ſcr. ss. M.* doſ. *6. guttæ.*

Electuar. Carminativum. ℞. *Conſerv. rad. cich. unc. iii. roſ. rub. unc. ii. condit. cort. arant. unc. i. citr. unc. ss. ſpec. aromat. roſ. dr. ii. diarrhod. Abb. dr. i. conf. alk. dr. i. ss. ſp. cit. vel mac. dr. i. ſyr. de cort. arant. q. ſ. M. f. Elect.*

Bolus Carminativus. ℞. *Theriac.* vel *mitrid. ſcr. i. pulv. cort. arant. dr. ſ. caſtor. pulv. gr. vii. ol. cort. arant. gut. ii.* M.

Ta-

Tabellæ Carminativæ. ℞. *Cardam. craſsè pulv. unc. ss. flaved. cort. arant. minutim inciſ. dr. x. ſacch. opt. in aq. roſ. & cinam. diſſol. unc. viii. M. f. Tabell.*

Aliæ. ℞. *Pulv. cort. arant. recent. ſpec. aromat. roſ. an. dr. ii. ſacch. alb. in aq. fl. arant. ſol. unc. iv. M. f. Tabell.*

Pulvis carminativus. ℞. *Cort. flav. arant. ſcr. iv. mac. ſcr. ss. ol. deſt. cit. gut. vi. M. F. Pulv. divid. ad 2. p. æq.*

Alius ſimul præcipitans. ℞. *Conſ. flav. arant. unc. ss. maxill. lucii piſc. ocul. canc. an. dr. i. ss. tal. lepor. ſuccin. zedoar. an. dr. ii. M. F. Pulv. cujus* doſ. *dr. ss. ad dr. i.*

Alius ſimul laxativus. ℞. *Pulv. cort. arant. dr. ii. card. b. ſcr. iv. fol. ſenn. ſ. dr. iii. fæcul. aron. ſcr. ii. ol. fœnic. gut. xv. ſacch. roſ. tabul. ad pondus omnium M. F. Pulv. S.* Pulvis carminativus, de quo 2. aut 3. cuſpides cultri plenæ ante paſtum ſumendæ.

Alius. ℞. *Pulv. cort. arant. Rhab. el. cryſt. tart. an. dr. ii. ol. mac. gutt. x. ſacch. roſ. tab. ad pond. omn. M. F.* Pulv.

Elæoſaccharum carminativum. ℞. *Sacch. alb. unc. i. ol. nuc. moſch. expreſs. dr. i. ol. deſt. chamom. ſcr. fœnic. aniſ. an ſcr. ss. cort. arant. gut. iii.* M. doſ. *dr. ii. cum aq. carminat.*

Tragæa carminativa. ℞. *Spec. aromat. roſ. dr. ii. caſs. lig. acutiſs. dr. i. ss. cardam. min. ſcr. ii. ſacch. roſ. tabul. unc. iv. ol. deſt. carv. fœnic. an. gut. ix. cinam. gut. vi. caryoph. gut. iii.* M. *F. Trag. S.* Tragæa ſingularis carminativa.

Alia. ℞. *Coriand. præp. dr. ij. ſem. aniſ. fœnic. an. dr. i. cinam. acut. dr. ii. cort. cit. dr. i. cardam. min. dr. ii. ſacch. roſ. tab. unc. i. ſacch. fin. q. ſ.* M. *F.* Tragæa.

Sacculus Carminativus extra applicandus. ℞. *Aven. in ſartag. calefact. & toſt. ac vino irrorat. q. pl.* vel *cumin. milii, furfur. &c. Inde ſaccul. calide applicando.*

Alius.

Alius. ℞. *Fl. ſambuc. chamom. aneth. an. m. i. mel. m. i. ss. ſal. m. i. ſem. aneth. carv. cumin. an. dr. ii. bacc. laur. dr. ii. includ. ſaccul. vin. coq. & applic.* aut *calefacta ind. ſaccul. calide applic.*

Fomentum Carminativum. ℞ *Fili crudi coq. in lixiv.* vel *aq.* vel *lact. addenſo ſimul cumin. unc. ss. expreſſum applicetur calide.*

Placenta Carminativa, utilis in dolore Colico. ℞. *Vitell. ov. N. vi. agitatis fortiter add. pulv. aniſ. fœnic. cumin. an. dr. i.* vel *fol. majoran.* vel *ment. abſinth. inciſ. ol. laur.* vel *chamom. q. ſ. M. F. Placenta.*

Unguent. Carminat. ℞. *Ung. popul. unc. ss. ol. laur. dr. iii. ol. carv. ſcr. iv. M.* Vel ℞. *Ung. carminat. Minſ. unc. ii. ol. deſt. caryoph. gut. ii. lig. Rhod. gut. iii. M. S.* Unguentum carminativum ad ungendum.

Emplaſt. Carminat. ℞. *Empl. de bacc. laur. gemm. tacamah. an. p. æq. malax. cum ol. chamom. & aneth. ac extend. ſuper alut. obducta ſindone.*

Clyſter carminativus. ℞. *Herb. calam. rut. puleg. an. m. i. fl. chamom. ſambuc. ſummit. aneth. an.* M. *ss. ſem. aniſ. carv. cumin. aneth. ſeſel. an. dr. ii. bacc. laur. unc. ss. inciſ. & conquaſs. coq. ex ſ. q. aq. in Col. unc. x. diſſolv. vin. malv. unc. iii. elect. de bacc. laur. unc. ss. bened. lax. unc. i. ol. rut. aneth. an. unc. i.* M.

Alius hypochondriacis plurimum utilis. ℞. *Caput i. caſtrat. ſeu vervec. ſem. cumin. unc. ss. coq. in aq. lib. iii. ad 3. p. conſumpt. add. fl. chamom. melilot. aneth. an. p. i. coq. rurſus per mediam horam in Col. lib. i. diſſolv. ſacch. rub. unc. ii. elect. hier. ſ. dr. iii. ol. chamom. cheir. an. unc. i. ss. ſal. dr. i.* M. *F.* Clyſt.

Alius. ℞. *Decoct. carmin. lib. i. diſſolv. elect. diaphæn. unc. i. ol. cham. laur. an. dr. vi. carv. dr. i. ss. mell. anthoſ. unc. ii. ſal. comm. p. i. M.*

Alius ſimul anodynus. ℞. *Lact. Vaccin. lib. i. ss. ſem. carv. m. ss. fl. cham. m. i. coq. uſq. ad lib. i. col. add. mell. crud.* vel *anthoſ. unc. i. ss. ol. chamom. aneth. lin. an. unc. i. ſal. dr. ss. M.*

AR-

ARTICULUS VII.

De Officio Medici, in ordinandis & præſcribendis Remediis Lithontintricis, eorumque formulis.

I.

MEdicamenta *Libtontriptica* ea dicuntur, quæ ſalinis ſuis particulis, amurcam & coagulum ſolvunt, ac ſabulum exturbant, vel incidentibus, rigidiſque ſuis particulis, in calculum continuo im-pellendo, eum paulatim atterunt & abradunt, vel appropriatam proportionem cum poris calculi ha-bentia, texturam ejus penetrant, quæ proprie di-cuntur calculum frangentia ſeu lithontriptica, ne-ceſſaria in calculis renum & veſicæ, qui ob ma-gnitudinem aut viarum anguſtiam excludi nequeunt.

II.

CIrca uſum & naturam horum remediorum, Me-dici officium erit, Not. 1. ea locum magis habere, dum calculus ſaltem mollior, fabuloſus, tophaceæ magis naturæ, quam ſiliceæ. 2. Dari talia medicamenta, probari ab ipſa experientia ſub-inde facta, licet rara ac pauciſſima ſint, neque omnia in omnibus præſtent, cum nimis multæ re-quirantur conditiones ad medicamentum calculum ſolvens conſtituendum, nempe, ut locum affectum attingat, ut habeat vim ſolvendi repagula calculi, quæ nec acidum, nec alcalinum, ſed compoſitum ex utroque, prout eſt calculus, ut longo tranſitu ad veſicam vi ſua lithontriptica non infringatur, ut ſit amicum naturæ, nec corroſivum, ut ſit ſub-tile ac quaquaverſum diſtribui poſſit. 3. Talia re-media non tantum per os propinari, ſed etiam in

calculo veſicæ injici per ſyringam Catheteri applicatam. 4. Exhibenda hæc eſſe quotidie mane, injecto prius clyſtere emolliente & refrigerante. Uſu horum ſequi ſubinde febrem, calorem, ſitim dolores circa pubem; hinc ſuccurrendum diæta conveniente, abſtinentia a vino, julep. frigid. &c. Boni effectus ſignum eſſe, ſi ab eorum uſu primis diebus urina prodeat craſſa & exigua, hinc copioſior, cum remiſſione caloris, doloris, ac excretione fragmentorum calculi. 7. Interdum unum vel alterum diem quieti concedendum, ac ab uſu eorum ceſſandum.

III.

PRæterea ſciendum, 8. In defectu remediorum lithontripticorum, tentanda eſſe diuretica ſelectiora, quæ etiam prophilactice uſurpanda, non tamen adeo frequenter, cum ſæpius malum augeant vel cruditates ad renes devehendo, vel renes magis intemperatos reddendo, vel pituitam calculum obvolventem abſtergendo, eumque ſic exaſperando, vel eum majorem in ureteres cum periculo deturbando. 9. Remedia terebinthinata pro calculi præſervatione ceteris præſtantiora eſſe, cum alvum ſimul laxent & humores craſſos evacuent. 10. Remediorum horum vim & efficaciam adjuvare clyſteres, balnea, unguenta, ſacculos &c. 11. Si lithontripticis nihil efficiatur, atque æger in calculo veſicæ lithotomiæ ſe ſubjicere nolit, curam palliativam inſtitui debere: per ſola epiceraſtica & anodyna, ut v. g. Clyſt. *ex lacte bub. cum dr. i. phil. Rom.* cum *amygd. d. per os exhibitum, cum pauco ſucc. lim.* et *brod. decoct. malv.* item *aq. ſer. lact. deſtillatam* cum *ſyr. de alth. Fernel.* vel *Emulſ. cum prædicta*, aut vel *decoct. Foreſt. addit. troch. alkek. inject. in* veſicam *ex lact.* vel *decoct. malv.* vel *Emulſ. ſem. papav.*

cum

um aq. ſolan. ſemicup. vel *foment. cum magna ſpong. mbut. decoct. emolt. ſequente inunctione cum ung. alth. oſ. popul. cum ol. viol. nymph. hyoſc.*

Formulæ

Remediorum Lithontripticorum

DEcoct. lithontript. ℞. *Rad. fænic. petroſel. eryng. pimpinell. ononid. rub. tinct. enul an. dr. iii. erb. heder. terreſt. veron. ſaxifrag. abſinth. matri- lv. an. m. ss. fl. geniſt. p. ii. gr. juniper. unc. i. c. rub. unc. i. ss. fruct. alkekeng. N. vii. ſem. aniſ. tic. fænic. dauc. petroſel. 4. frig. mai. an. dr. i. ciſ. & conquaſſ. ex ſ. q. aq. font. in* Col. *lib. iv. ſſolv. mell. puriſs. unc. ii. ebull. ſemel atque iterum cum album ov. clariſ. S.* Decoctum lithontripti- m, de quo quatuor unciæ in die ter ſumendæ.

Julepus anti Nephriticus. ℞. *Decoct. prædict.* vel *d calculum Foreſt. lib. i. ſyr. de alth. Fernel. acetoſ. t. an. unc. i. ſpirit. ſal. dr. ss. M. S.* Julepus anti- ephriticus pro duabus aut tribus vicibus.

Alius utilis in paroxyſmo Calculoſo. ℞. *Aq. frag. xifrag. an. unc. ii. vin. alb. generoſ. unc. vi. ol. ygd. d. unc. ii. ſpirit. vitriol. dr. i. M. pro* 3. *. prima detur calide, quantum ferre poteſt æger; ſt horas 6. ſecunda, etſi hæc etiam inefficax, quod e Riverio raro contingit, detur tertia.*

Elixir anti Nephriticum. ℞. *Sal. tart. albiſs. unc. ſolv. in aq. petroſel. lib. i. diger. cum cort. cit. ant. an. unc. i. per 3. dies filtretur per chart. add. deſtill. cer. arant. mac. an. gut. viii. M. diger. um per aliquot dies S.* Elixir antinephriticum, quo mane & veſperi, dimidium cochlear plenum vino Moſellæ ſumenda.

Nodulus vino vel cereviſiæ infundendus. ℞. *Bacc. iper. contuſ. unc. i. fruct. cynoſbat. ſicc. & craſſe*

pulv. unc. ii. fol. heder. terreſt. veron. pariet. an. m. i. abſinth. m. ss. rad. eryng. ononid. an. dr. vi. lig. nephrit. unc. ss. uv. paſſ. enucleat. unc. iii. M. inciſ. & contuſ. ad Nodul. infund. in vin. vel *cereviſ. lib. viii.*

Infuſum Diureticum. ℞. *Raph. acerrimi deraſ. unc. ii. vin. alb. unc. iv. maceretur per aliquot horas hinc fortiter exprim. & Col.* valet etiam *rad. armorac. vino infuſa aliquoties hauſta.*

Aliud Præſervativum. ℞. *Heder. terreſt. m. i. capit. allii N. ii.* vel *iii. diſcerptis in fruſtula affund. ſp. vin. lib. i. ſtent per dies aliquot bene clauſa, hinc de agitato liquore detur cochl. i.* ſingulis noviluniis.

Emulſio anti Nephritica. ℞. *Sem. 4. frigid. maj. an. dr. ii. violar. dr. i. s. nucl. perſi. dr. vi. decoct. hord. cum. ſem. dauc. fact. unc. vi. aq. petroſel. liq. betulæ deſtill. an. unc. i. f. Emulſ. add. lapid. canc. præp. dr. i. ſacch. cand. q. ſ. ad gratiam.*

Brodium Lithontripticum. ℞. *Cic. rub. cochl. i. rad. petroſel. unc. ss. coq. cum ſ. q. aq. vel brod. carn. col. unc. v. add. ſucc. lim. unc. i. ſang. hirc. præp. ſcr. ij. myrrh. el. ſcr. i.* Vel ℞. *Jur. cic. rub. unc. x. ſpirit. juniper. ſcr. ii. aſell. præp. a ſcr. i. ad dr. i. M.*

Bolus Nephriticus. ℞. *Tereb. venet. coct. & pulv. dr. i. ocul. canc. præp. ſcr. i. tart. vitriol. ſcr. ss. ſal. vol. ſuccin. gr. iv. ſyr. de alth. Fernel. q. ſ. M. F.* Bol. *ſumatur mane, ſuperbibendo liquorem aliquem diureticum.*

Electuar. lithontripticum. ℞. *Sem. urtic. milii ſol. bardan. an. dr. ss. lap. Judaic. præp. magiſt. ocul. canc. cryſtall. mont. an. ſcr. i. farin. lycopod. virg. aur. ſem. dauc. pulv. an. ſcr. ii. conſ. ering. unc. i. ss. caſſ. unc. i. cum. ſ. q. ſyr. de limon. f. Elect. S.* Electuarium lithontripticum, de quo magnitudo caſtaneæ ſumatur.

Aliud Præſervativum. ℞. *Pulv. ſem. hyperic. jul.*

vel

vel *autumno colleƈt. & exſicc. unc. i. ſs. conſ. roſ.* vel *viol. lib. i. M.* Doſ. *unc. ss. qualibet ſeptimana* .. *vicibus.*

Pilulæ anti Nephriticæ. ℞. *Ocul. canc. præp. dr.* . *farin. ſemin. lycopod. ſcr. i. ſal. fim. columb. gr.* .*ii. volat. ſuccin. gr. xv. tereb. cyp. aq. malv. lot. & coƈt. q. ſ. M. f. Pilul.*

Pulvis Nephrocatharcticus. ℞. *Lap. lync. præp.* .*udaic. præp. an. dr. i. s. ocul. canc. præp. dr. iii.* .*l. juniper. dr. i. aſell. præp. dr. s. ſem. lithoſperm.* .*r. i. s. ol. ſuccin. reƈtif. gut. iv. ſacch. alb. unc. i. M. F. Pulv. C.* Pulvis nephrocatarcticus, de quo .na drachma, pro una vice ſumatur.

Alius. ℞. *Magiſt. cryſt. mont. ſem. mil. ſol. lapp.* .*ai. an. ſcr. s. borrac. venet. glaciei Mariæ, pulv.* .*iap. cerv. an. gr. v. M. F. Pulv. pro i. doſ.*

Clyſter uſualis in paroxyſmo Nephritico. ℞. *Rad.* .*th. dr. iii. malv. melilot. pariet. bord. an. m. i.* .*n. lin. fœnug. an. dr. iii. fœnic. dr. i. inciſa bull.* . *ſ. q. aq. ad conſumpt. 3. part. in Col. lib. i. diſ-* .*lv. ſacch. rub. unc. ii. tereb. clar. vitell. ov. diſſol.* .*iii.* vel *unc. ss. ol. viol. chamom. an. unc. i. cum* .*uco ſale M. F. Clyſt.* vel *diſſolv. caſſ. pro clyſt. eleƈt.* .*nit. an. unc. s.* vel *diacathol. dr. vi. hier. s. bened.* .*xat. an. dr. ii. M.*

Alius. ℞. *Spec. decoƈt. carmin. fl. verbaſc. an. m.* .*pariet. m. ii. coq. in ſ. q. brod. carn. in col. lib.* .*diſſolv. caſſ. pro clyſt. unc. i. tereb. vitell. ov. diſſol.* .*c. s. ſacch. rub. ol. chamom. an. unc. i. s. M. F.* .*yſt.*

Alius lacteus anodynus. ℞. *Laƈt. vaccin. rec. mulƈt.* . *i. ſacch. rub. unc. ii. ol. chamom. unc. i. ſcorp. dr.* .*ung. rub. potab. unc. j. vitell. ov. N. i. M.*

Alius ex ſolis oleis. ℞. *Ol. aneth. chamom. an.* . *s. amygd. d. unc. ii. rutac. unc. i.* Vel ℞. *Bu-* . *rec. ol. amygd. d. an. unc. iv. caleſiant & loco* .*ſt. injiciantur.*

Unguentum. ℞. *Ung. de alth. unc. s. ol. amyg*
d. dr. ii. ſcorp. dr. i. s. petrol. alb. dr. i. M. vel ℞
Ung. popul vel *infrig. Gal. roſ. Meſ. de alth. an. d*
vi. ol. ſcorp. ſimp. ſucc. lin. an. unc. s. camph. g
iv. M. S. Unguentum pro lumbis.

Cataplaſma. ℞. *Fol. malv. pariet. an. m. i. p*
troſel. cum rad. m. i. raph. dr. ii. coq. in aq. v
lact. ad putrilag. & contud. adde cep. ſub. cin. co
M. ii. ol. amygd. am. lil. alb. butyr. rec. an. unc.
vel *vittell. ov. M. ij. ol. ſcorp. unc. i. ung. de alt*
unc. j. s. M.

Sacculi anodyni. ℞. *Herb. malv. alth. pariet. ſ*
xifrag. fl. chamom. melil. aneth. an. m. iv. rad. alt
unc. iv. herb. chærefol. m. ii. ſem. lin. fœn. græc. a
m. i. aniſ. dr. ii. M inciſ. dentur ad. chart. p
2\. *Saccul. in aqua* vel *lacte coq. & alternatim app*
candis.

Balnea *vide ſupra de uſu Therm. & Balneorum*
Atque hæc, ex infinitis hac de materia conſep
remediorum Formulis, pro praxi ſufficiunt, uti
illa, quæ ſupra de *Diureticis* inſinuavimus. Sicut
enim illa & huc quoque ſpectant, ita etiam pler
que horum ad illa reduci poſſunt.

CA-

CAPUT IX.

De Officio Medici in conſiderandis & præſcribendis Appropriatis & Confortantibus.

ARTICULUS I.

De officio Medici, in ordinandis & præſcribendis Remediis Cephalicis.

I.

MEdicamenta *Cephalica* dicuntur, quæ cerebro magis amica, ejuſque affectibus tollendis magis deſtinata ſunt, hinc etiam pro varietate affectuum, varia ſortiuntur nomina, ut *antipopletica*, quæ contra apoplexiam, *antiepileptica*, quæ contra epilepſiam, *antiſpaſmodica*, quæ contra motus convulſivos, *antidynica*, quæ contra vertiginem, *antilethargica*, quæ contra lethargum, *antiephaltica*, quæ contra incubum ſpecica & appropriata exiſtunt; idem dicendum *de antiparalyticis*, *antimelancholicis*, *anticatarrhalibus* & ſimilibus. Agunt hæc medicamenta, vel reſpiciendo membranas & nervos, quorum irritationem, tenſionem ac vellicationem demulcent, acrimoniam cauſæ abſorbent, eamque diſcutiunt; vel reſpiciendo humores & inprimis lympham, quam temperant, corrigunt, excedentem abſumunt, vel deficientem reſtaurant; vel reſpiciendo ſpiritus, quos ſopitos & deficientes excitant, reſtaurant, æſtuantes & efferatos ligant & compeſcunt; vel reſpiciendo vapores & poros cerebri, dum illos diſcutiunt: hos vel nimis occluſos & obſtructos aperiunt, præ-

ſertim volatilia, & in primis urinoſa, vel nimi hiantes & dilatatos claudunt.

II.

IN uſu horum Not. 1. Medicamenta *cephalica* alia eſſe *volatilia*, & quidem vel ſulphure oleoſo aromatico ſuavi pollentia, vel volatilia urinoſa aut acida, alia *fixa*, & quidem vel terrea, vel acida vel nitroſa: alia ex his mixta. 2. Nimis calida oleoſa, ſpirituoſa ac vaporoſa, ſpiritus ſubinde nimis efferare, turbare ac caput ferire, præſertim in iis, quibus ſyſtema cerebri & nervorum ſenſibilius ſpirituumque textura tenerior. 3. Ex his camphorata præcipue iis nocere, quibus debile; & ſpiritu tenerioris ac laxioris compagis, 4. Cephalica hæc magis convenire & principaliter, capite per ſe & eſſentialiter affecto: minus & non niſi reſtricte, & ſecundario, ubi per conſenſum. 5. Lympham in capite nec nimis abſumendam, nec nimis fundendam vel concentrandam eſſe per cephalica. 6. Sicuti vitanda ſpiritus nimis efferos reddentia, ita eos non nimium ligandos eſſe, per opiata incautius, & frequentius data, præſertim in Infantibus. 7. Cephalica etiam nervis amica eſſe, ac ſymbolizare quoque cum ſtomachicis & uterinis.

Formulæ

Remediorum Cephalicorum.

JUlepus ant-Epilepticus. ℞. *Aq. ceraſ. nig. unc. v. epilept. Lang. unc. i. ſyr. fl. pæon. unc. i. conf. alk. compl. dr. ss. ſp. vitriol. q. ſ. pro grata aciditate M. S.* Julepus anti Epilepticus cochleatim ſumendus.

Mixtura ant-Apoplectica. ℞. *Elix. vit. Matthiol. unc.*

unc. i. ss. ſp. ceraſ. nig. unc. iii. aq. cinam. unc. ii. eſſent. roriſm. dr. ii. man. Chriſt. perlat. unc. ss. M. Vel ℞. *Elix. vit. Matthiol. unc. vi. ſp. ceraſ. nig. dr. vi. julep. roſ. unc. i. ss. eſſent. amb. dr. iii. N. F.* Elixir ant-Apoplecticum, de quo cochlear plenum, & ad præſervationem, & in paroxyſmo ſumendum.

Alia. ℞. *Aq. ceraſ. nig. meliſſ. lil. convall. an. unc. i. ss. apoplect. dr. vi. cinam. dr. ii. elix. vit. Matthiol dr. i. ss. conf. alk. dr. i. ss. magiſt. corall. perlar. an. ſcr. i. man. Chriſt. perl. dr. ii. M. S.* Mixtura ant-Apoplectica, de qua bene conquaſſata duo cochlearia interdum ſumenda.

Aqua Cephalica confortativa. ℞. *Aq. apoplect. perlat. officinal. an. unc. ii. cinam. bugl. dr. iii. marg. orient. præp. corall. rub. præp. an. ſcr. i. confect. alk. complet. dr. ss. ſp. lil. convall. ceraſ. nig. an. dr. ii. cephal. Anhalt. dr. i. ſacch. perlat. dr. ii. M. S.* Aqua cordialis, & cephalica confortativa.

Vinum anti-Catarrhale. ℞. *Lign. ſaſſafr. juniper. lentiſc. an. unc. ii. rad. caryophyllat. unc. i. herb. roſ. rec. hyſsop. cent. min. an. m. i. ſerpill. m. ss. cinam. dr. ii. cubeb. cardam. an. dr. i. Inciſis affund. vin. opt. menſ. iv. ſtent in infuſ.* De hoc vino bibatur hauſtus in principio paſtus.

Emulſio ant-Epileptica. ℞. *Sem. pæon. dr. ii. C. C. uſt. præp. ſcr. iv. aq. ceraſ. nig. lil. convall. an. unc. ii. borrag. unc. i. ss. M. F. Emulſ. add. lap. bez. orient. gr. vi. ſacch. cand. alb. unc. ss. M.* poſſet etiam addi *pulv. March. antepilep.*

Electuar anti Catarrhale. ℞. *Cons. fl. anth. unc. i. roſ. rub. unc. i. nuc. indic. condit. dr. vi. medull. nuc. ind. condit. dr. ii. cubeb. dr. ii. ss. coriand. præp. dr. i. ss. thur. oliban. ſcr. ii. eſsent. ſalv. dr. ii. ſyr. roſ. ſicc. q. ss. M. F. Elect.* De quo ſub horam decubitus magnitudo nuc. jugl. ſumenda.

Electuar. confortans Cephalicum. ℞. *Conſerv. roſ. damaſc.*

damaſc. fl. anth. ſalv. primul. ver. an. unc. i. ss. cor cit. condit. & inciſ. dr. x. calm. arom. condit. & i eiſ. vel *z. z. dr. vi. caryoph. inciſ. ſpec. arom. roſ. a dr. iii. ſyr. de cort. cit. q. ſ. M. F. Elect. S.* Electu rium confortans cephalicum, de quo mane & ve peri magnitudo caſtaneæ ſumatur.

Electuarium ant-Epilepticum. ℞. *Conſ. fl. pæo unc. i. nuc. moſch. condit. unc. ii. cort. cit. cond unc. ss. ſpec. aromat. roſ. dr. i. ss. ſyr. fl. pæon. ss. M. F. Elect.* Vel quod pretioſius. ℞. *Pulv. ep lept. unc. ss. medull. unc. ind. condit. dr. vi cor alk. de hyac. an. dr. ii. tinct. lun. dr. ii. ſp. til. l convall. roſ. an. ſcr. i. eſsent. amb. dr. ii. ſyr. de pæo q. ss. M.*

Electuarium contra Vertiginem. ℞. *Conſ. roſ. ru unc. ii. majoran. beton. an. unc. ss. nuc. ind. cond dr. ij. confect. alk. compl. dr. i. ss. ſpec. diamb. co tra apoplex. an. dr. ss. ſpecific. cephal. ſcr. j.* vel *ſu cin. præp. ſyr. de cort. cit.* vel *de ſtæchad. q. ss. M. F. Elect. S.* Electuarium contra vertiginem, de qu mane & veſperi magnitudo nucis ſumatur.

Electuar. anti Melancholicum. ℞. *Conſerv. fl. ant borrag. nymph. bugloſs. an. unc. ss. myrob. condit. a vj. conf. alk. ſcr. iv. ſpec. latif. Rhaſ. de gemmis fr an. dr. j. Elix. vit. Matth. dr. j. ſyr. corall. q. s.* Vel quod pretioſius. ℞. *Confect. de hyanc. unc. j. a kerm dr. iii. lap. bez. ſcr. j. ſmaragd. præp. ſcr. ung. alc. ss. igne præp. dr. j. magiſt. ſuccin. alk. pe lar. corall. rub. præp. an. ſcr. i. ſp. roſ. rub. idæ l convall. an. gut. xiii. ſyr. fl. pæon. q. s. M. f. Ele*

Morſuli Cephalici. ℞. *Spec. diamb. diamoſch. an. dr. ii. cubeb. dr. ii. cardam. dr. i. nuc. ind. co dit. unc. i. cort. arant. condit. dr. vi. medull. nu ind. dr. ii. macer. dr. i. ſacch. albiſſ. in aq. laven ſolut. q. s. M. F. Morſul. ol. deſtill. nuc. moſch. a pergendi. S.* Morſuli confortantes cephalici de qu bus juxta placitum ſumatur.

Tabel-

Tabellæ ant-Apoplecticæ. ℞. *Spec. diamb. dr. ii. ulv. rad. pæon. mar. zedoar. an. dr. i. ss. marg. ræp. dr. j. ol. ſuccin. puriſs. dr. ss. ſacch. albiſs. in q. pæon. ſol. & ad tabulac. coct. unc. vi. M. F. Tabell. pond. dr. ss.*

Morſelli pro confortanda Memoria. ℞. *Confect. lk. dr. j. ss. thur. opt. dr. ii. ſmaragd. præp. dr. i. arg. præp. dr. ss. ol. nuc. moſch expreſs. ſcr. ii. ss. inam. gut. iii. lig. Rhod. gut. ii. amb. moſch. an. gr. v. ſacch. in aq. roſ. diſſol. q. s. f. confect. in Morll. S.* Morſuli pro confortanda memoria mane jeune ſumendi.

Aliæ. ℞. *Spec. diamb. diamoſch. dulc. an. ſcr. ii. uccin. alb. præp. ſcr. ss. confect. alk. compl. ſcr. i. ol. arv. ſcr. ss. ol ſuccin. gut. v. ſacch. albiſs. in aq. lavend. ſol. q. ss. M.* Vel ſequentes Horſtii. ℞. *Confect. anacard. dr. i. thur. el dr. ii. piper. z. z. an. dr. i. ſacch. in aq. major. ſol. lib. i. add. ol. cinam. gut. i. roriſm. gutt. iv. M. F. Tabellæ, de quibus dr. ii. entur matutino tempore.*

Rotulæ gratiſſimæ Cephalicæ. ℞. *Spec. diambr. r. ii. confect. alk. compl. ſcr. ii. amb. grys. gr. vi. acch. albiſs. in aq. nuc. moſch.* vel *roſ. & cinam. diſlut. q. ss. M. F. Rotul.* Alii addunt etiam *ſucc. lim. ss. S.*

Aliæ contra Vertiginem. ℞. *Ol. deſtill. carv. ſcr. i. nuciſt. gut. vii. confect. alk. rad. doron. pulv. an. r. ss. extr. lig. aloe gr. xv. ſacch. in aq. ſalv. & eton. diſſolv. q. s. M. F. Rotul.* quibus ad finem addi oteſt *moſch. ad ſcr. ss. amb. gr. iii. M.*

Aliæ ant-Apoplecticæ. ℞. *Spec. diamb. compl. iamoſch. an. dr. j. ſuccin. albiſſ. ſcr. j. ol. aniſ. gutt. i. ſacch. in aq. lavend. ſol. unc. iv.* M. *F. Rot.*

Pulvis Cephalicus corroborans, *Fabri*. ℞. *Confect. iamb. unc. ij. diamoſch. dulc. unc. j. cubeb. mac. doon. coſt. ver. caſſ. ligneæ ſuccin. alb. præp. lig. aloes n. ſcr. j. amb. gryſ. ſcr. ss. moſch. gr. v. ol. deſt. cinam.*

cinam. ſcr. j. for. aur. N. vj. ſacch. ſeu manus Chriſt tabul. ad pondus omnium. M. *F. pulv.* S. Pulv Cephalicus corroborans, de quo cuſpis cultro plen mane & veſpero lente in ore liquefacienda.

Pulvis ant-Apoplecticus. ℞. *Cinnab. nat. cinna antim. ſpec. contra apoplex. complet. an. unc. ss.* M *F. Pulv. de quo m. & v. ſumatur ſcr. i. ex. aq. ce raſ. nig.*

Alius. ℞. *Succin. alb. pulv. dr. ii. ſpec. diamb dr. j. ſem. carv. dr. ss.* M. *F. Pulv. ſubtiliſſ. de qu ſumatur cuſpis cultelli ſingulis menſibus, primo die po novilunium.*

Pulvis ant-Epiplepticus. ℞. *Pulv. de Huttet.* ve *March. epilept. dr. j. cinnab. antim. gr. xxiv. (ſub inde etiam lapid. bez. unicorn. an. ſcr. ss.) M. F Pulv. divid. in 3. p. æq. S.* Pulvis antiepilepticu pro tribus vicibus.

Alius. ℞. *Pulv. March. mirab. epilept. Minſ. an ſcr. ij. cinnab. nat. præp. cinnab. antim. an. ſcr. magiſt. cran. hum. magiſt. ungul. alc. an. ſcr. ss.* M *F. Pulv.* doſ. *m. & v. cuſpis cultell. ex. ſeq. aq.* ℞ *Aq. ceraſ. nig. fl. til. pæon. an. unc. i. epil. Lang. unc ss. ſyr. fl. pæon. unc. ss.*

Tragæa ſpecifica in Vertigine. ℞. *Fl. euphraſ. dr iii. mac. dr. j. corall. rub. præp. dr. j. ſuccin. alb præp. gr. xv. ſacch. roſ. tabul. unc. iv. ol. deſtill. carv fænic. nuc. moſch. an. gut. vij.* M. *F. Tragæa.*

Alia. ℞. *Spec. diamoſch. d. dr. ij. diamb. dr. ss mac. pulv. rad. doron. an. ſcr. iv. ſacch. fin. unc. iii* M. *F. Trag. cui add. amb. gr. xv.* Vel ℞. *Sem carv. præp. coriand. præp. aniſ. fæn. an. unc. ss. car dam. cubeb. an. dr. i. ss. nuc. moſch. dr. i. mac. ſcr ss. caryoph. ſcr. ss. ſacch. q. ss. M. F. Trag.*

Tragæa confortans Cephalica. ℞. *Spec. diamb complet. diamoſch. d. an. dr. ss. diaxyloaloe, ſcr. i cinam. opt. dr. ii. ſuccin. alb. præp. marg. præp. an ſcr. i. nuc. moſch. dr. i. mac. cubeb. cardam. ca ryoph.*

oph. an. ſcr. ss. ſacch. albiſſ. unc. iii. fol. aur. N.
. M.

Cucupha in Catarrhis. ℞. *Fol. meliſſ. majoran. ig. an. p. ss. fl. roſ. rub. dr. ii. lavend. ſtœch. Arab. riſm. pæon. tunic. an. dr. i. thur. nuc. moſch. ci- am. caryoph. gr. kerm.* vel *ſuccin. alb. præp. an. dr. . gum. elem. benz. an. dr. i. ſtorac. calam. dr. ii. oſſo modo trita includ. ſind. rub. frequentique filo terquaſſata in formam Cocuphæ redigantur.*

Alia in Vertigine & Incubo, ℞. *Herb. roriſm. ajor. ſalv. an. p. iii. fl. roſ. anth. pæon. chamom. an. i. ſtorac. calam. maſt. ſuccin. an. dr. ss. ſem. coriand. æp. ſcr. ii. cubeb. caryoph. an. dr. ss. nuc. moſch. . i. rad. Ir. flor. ſpec. diamb. an. ſcr. i. M. craſ- ſcule incid. & conquaſſ. ac cum ſind. rub. f. Cu- pha.*

Alia ſpiritus animales confortans. ℞. *Herb. ma- r. roriſmar. beton. meliſſ. puleg. an. m. ss. fl. roſ. b. lavend. anth. an. p. i. thur. maſt. rad. Ir. flor. rt. cit. ſandarach. an. ſcr. i. caryoph. mac. cubeb. car- m. an. ſcr. ss. ſpec. diamb. complet. dr. i. ss. ſem. riand. nigell. an. dr. ss. ſuccin. cit. ſcr. i. ss. moſch. . vii. ambr. gr. iii.* M. *S.* Species pro Cucupha.

Pulvis Crinalis. ℞. *Rad. cyper. long. calam. arom. ſ. rub. an. dr. vi. benz. unc. ss. xyloal. dr. iii. co- ll. rub. ſuccin. an. dr. ii. farin. fab. unc. ii. rad. . flor. unc. iv. M. f. Pulv. ſubtil. add. moſch. zi- th. an. gr. v. M. S.* Pulvis crinalis peculiaris o confortando capite & memoria, & creſcendis inibus.

Odorament. in affectibus Soporoſis. ℞. *Sp. ſal. mon. urin.* vel *C. C. dr. i. ss. indatur vitro an- ſti orificii. S.* Spiritus peculiaris ad odorandum.

Odoramentum ſpiritus animales excitans. ℞. *Aq. eliſſ. lil. convall. unc. i. apoplect. cum. amb. & moſch. c. ss. acet. rutac. dr. i. M. S.* Aqua pro ſpiriti- us animalibus naribus, & temporibus aſpergenda.

Vel

Vel ℞. *Aq. roſ. in B. M. deſtill. unc. i. lavend. ci-nam. an. dr. vi. Elix. vit. Matthiol. dr. ii. acet. f-tun. unc. i. roſ. dr. vi. ſp. roſ. dr. i. M.*

Nodulus & Aqua odorifera. ℞. *Fol. meliſſ. p. cinam. mac. galag. caryoph. an. ſcr. ss. M. inciſ include. 2. Nodul. ex ſind. alb. in aqua ſequenti mad-faciendis.* ℞. *Aq. roſ. fragrant. unc. ii. odorif. Fu-chſii unc. i. ſpirit. cephal. Inhalt. compl. dr. ss. ace-roſ. rub. id. an. unc. ii. moſch. gr. ii. M.*

Balſamus Cephalicus. ℞. *Ol. nuc. moſch. expreſ ſcr. iv. Balſ. apoplect. ſcr. i. ol. rut. ſcr. ss. ſucci-gut. vii. M. S.*

Alius ant-Epilepticus & contra Vertiginem. ℞. *Balſ. rut. ſcr. i. mac. caryoph. roſ. an. ſcr. ss. o-deſt. ſuccin. gut. v. caryoph. gut. iii. M.*

Alius ant-Apoplecticus. ℞. *Balſ. apoplect. ſuccin majoran. nuciſt. an. ſcr. ss. ping. caſtor. gr. i. M. S* Balſamus antapoplecticus mixtus, quo nares, tem-pora, & vertex illinendi.

Alius Memoriam confortans. ℞. *Balſ. apopl. ſcr i. majoran. ſuccin. an. gr. v. ping. caſtor. gr. ii. o-ſuccin. gut. ii. M.*

Pediluvium anti Catarrhale. ℞. *Herb. abſint. orig arthemiſ. ſerpill. ſalv. fl. chamom. roſ. rub. an. m. cuner. ſal. an. mi. M. F. Decoct. in aq. ſ. q.* vel *i. lixiv. ex cin. lig. juniper. parat.*

Aliud. ℞. *Herb. ſalv. hyſſop. orig. thym. beton. ma-jor. an. m. i. fl. cham. m. i. ss. ſtœch. ſummit. aneth an. m. i. bacc. juniper. unc. ii. ſal. unc. iii. incid groſſo modo pro Pediluvio, a cujus abſterſione planta pedum inungantur calidiſſime medulla cervina.*

Aliud ſimplex in dolore Capitis. ℞. *Aq. dulc menſ. viij. ſal. comm. m. ii. ſalv. hort. m. iii. acet lib. ii. coq. in vicem & uſurpentur pro Pediluvio.*

ARTICULUS II.

De Officio Medici, in conſiderandis & præſcribendis Remediis Ophthalmicis.

I.

MEdicamenta *Ophthalmica* dicuntur, quæ Oculis amica affectibus eorum ſuccurrunt, & quidem vel eos roborando ac viſum acuendo, dum conjunctim ſpiritus, humores, nervos & caput reſpiciunt, atque hæc dicuntur *oxydorcica* ac proprie *ophthalmica*, ſuntque cephalica fere, nervina ac balſanica, utilia, in amauroſi, viſus imbecillitate, & caligine; vel exſiccando & detergendo in Catarata, ungue, excreſcentiis &c. Vel demulcendo ac dolorem mitigando, in doloribus oculorum, vel vi raumatica eis ſubveniendo, in vulneribus; vel humores influentes repellendo, ut in ophthalmia incipiente; vel conſiſtentes ibi ſeu halitus & vapores, ſeu humores in coagulum abituros diſcutiendo, ut in ſugillatione, ophthalmia &c.

II.

CIrca uſum horum haud immerito cautelæ quædam obſervandæ, nam juxta vulgatam parœmiam.

Non patitur luſum, fama, fides, oculus.

Not. igitur 1. in Oculorum affectibus non ſolum locum, ſed & focum ſpectandum eſſe; nam licet locus ſit Oculus, focus tamen ſæpiſſime tum caput, tum hypochondria, tum tota M. S. acris, ſeroſa & ſcorbutica. 2. Repelentia non debere eſſe nimis frigida, adeo quidem ut repellant, ſed non impellant & impingant, atque etiam locum magis habere capite

pite evacuato, præſertim in ophthalmiis gravioribus, 3. Suppurationem interiorem oculis funeſtam eſſe, & ſic arcendam frigidiuſculis, diſcutientibus, V. S. & veſicatoriis; hinc etiam emollientia, emplaſtica ac anodyna oculis inflammatis magis nocent, quam proſunt. 4. Opiata caute quoque in doloribus ac inflammationibus oculorum uſurpanda eſſe, utpote quæ magis ob acrimoniam morſicant quam dolorem leniunt. Idem fere dicendum de lacte muliebri, quod etiam tum ob unctuoſitatem ſuam, tum ob facilem acceſcentiam ſuſpectum eſt in doloribus oculorum, ſaltem illud non diu ibidem relinquendum, ſed ſingulis horis mutandum.

III.

PRæterea 5. Notandum: acriuſcula in tempore applicata optima eſſe ophtalmica. Obſervavit enim *Plater*. Cuidam ex caſu mercurium ſublimatum, loco ſacchari inſperſum fuiſſe ſine noxa. *Vvedel.* idem obſervavit de ſpirit. vitriol. ut adeo oculus acriora ferat medicamenta. Interim non promiſcue inferenda oculis acriora, cum morſicatis fibris, & citato affluxu, inflammatio augeri poſſit. 6. In affectibus oculorum vitanda eſſe ſternutatoria, caput concutientia & lacrymas ex oculis cientia. 7. Remedia ophthalmica debere eſſe a ſordibus optime purgata, diligentiſſime inſuper trita & cribrata. 8. Topica in ſuffuſione & gutta ſerena plus promittere, quam præſtare: interim tamen aliqua tentari poſſe. 9. Topica in ophthalmia debere vergere ad frigiditatem, ſi repellendum; ad caliditatem, ſi diſcutiendum. 10. Topica adſtringentiam, temporibus, pro influxu intercipindo, applicanda eſſe.

For-

Formulæ

Remediorum Oxydorcicorum & Ophthalmicorum.

Vinum Euphragiatum. ℞. *Rad. enul. unc. iv. ſol. & fl. euphraſ. m. iv. ſem. fœnic. ſiler. mont. an. unc. incluſa Nodulo ſuſpend. in muſto, donec efferbuerit.* Electuar. Ophthalmicum, longo uſu probatiſſimum, Timæi. ℞. *ſuc. euphraſ. unc. ii. fœnic. unc. chelidon. rut. lavend. roſ. pallid. an. unc. ss. mell. rg. probe deſpum. unc. ix. coq. ad conſiſt. ſyrup. add. lv. euphraſ. rec. ſiccat. unc. i. ſem. fœnic. dr. ii. ſiler. mont. dr. ii. mac. cubeb. cinam. an. ſcr. i. ss. F.* Elect. S. Electuarium ophtalmicum confortans, conſervans, de quo quantitas caſtaneæ ſumatur ane & veſpere.

Aliud. ℞. *Conſ. fl. beton. anth. an. unc. ii. myrob. dit. N. ii. ther. vet. dr. ii. cubeb. dr. ii. ſem. ſil. nt. ſcr. ii. ſuccin. alb. præp ſcr. i. mac. ſcr. ii. ſpi. euphraſ. dr. ii. Eſſent. roriſm. dr. i. cum ſyr. de ch. ss. q. M. F. Elect.*

Pulvis oxydorcicus. ℞. *Sacch. cand. alb. canarienſ. fect. ſem. fœnic. an. unc. i. pulv. fl. euphraſ. dr. ii. fœnic. dr. iii. rad. valerian. dr. vi. ol. deſtill. fœ. gut. xi. major. gut. iv. M. F. pulv. S.*

Alius. ℞. *Rad. pæon. unc. ss. valerian. dr. iii. ſem. n. dr. ii. fœnic. dr. i. ſal euphraſ. dr. i. ss. C. C. l. præp. ungul. alc. præp. an. dr. i. tart. chalyb. ii. antim. diaph. dr. i. ss. cinnab. nat. dr. i. cryſt. præp. iii. man. Chriſt. perlat. unc. i. ss. M. F. Pulv.*

Tragæa Viſum corroborans. ℞. *Fol. Euphraſ. cum unc. ss. ſem. coriand. acet. præp. dr. iii. fœnic. dr. s. carv. ſcr. ii. ss. cinam. acut. dr. i. nuc. moſch. iv. pellicul. intern. ventric. Gallin. ſcr. ii. rotul. Criſt. unc. iii. ss. ol. fœnic. gut. xi. carv. gut. nuc. moſch. gut. v. M.*

Alia. ℞. *Sem. coriand. præp. rapar. aniſ. fœn.* *an. dr. ij. Pulv. euphraſ. ſiler. mont. carioph. ca* *dam. min. cubeb. cinam. an. dr. i. nuc. moſch. dr.* *ſacch. roſat. tabul. ad pondus omnium M. F. Tragæ*

Sal uſualis oxydorcicus. ℞. *Sal. comm. unc. ii. E* *phraſ. ſicc. dr. ij. nuc. moſch. dr. i. cinam. ſcr.* M. *S.* Sal peculiaris oxodorcicus, quo cibi condiend

Fomentum ophthalmicum *Plempii*, utile in Gut ſerena & Suffuſione. ℞. *Fœnic. rut. hyſſop. euphr* *chelid. verben. beton. puleg. an. m. ss. ſem. aniſ. f* *nic. carv. ameos. ſiler. mont. an. dr. ii. euphraſ. un* *ss. mac. cinam. caryoph. nuc. moſch. an. dr. i. inc* *& conquaſſ. coq. ex ſ. q. aq.* vel ſi fortius agendu *in vino* addito poſtmodum etiam *ſp. vin. applicet* *cum petiis duplicatis quotidie ter vel quater.*

Aqua Ophthalmica *Quercet.* Viſum clarificans, utilis in Suffuſione incipienti. ℞. *Croc. metall. dr.* *aq. chelidon. m. unc. vi. infund. hujus aq. tepidæ* *vel 4. guttæ homine reſupino jacente intra oculos,* *funduntur ter vel quater de die, & quidem* *multos dies.*

Alia. ℞. *Aq. fœnic. chellid. m. euphrag. an. unc.* *vitriol. alb. ſcr. ss. aloes ſcr. i. M. F. Collyr.*

Collyrium anti Ophthalmicum expertum, ℞. *A* *bum ov. N. i. agitetur cum fruſto aluminis in pati* *ſtannea ad conſiſtent. Unguent. quod extend. ſuper li* *teum & tepide oculis applicetur.*

Aliud in forma Aquæ expertiſſimum. ℞. *Aq. r* *plantag. an. unc. ij. ſolan. unc. i. vitriol. alb. ſcr.* *diſſolv. & colat. add. tut. præp. ſcr. i.* alii etiam a dunt *flor. zink ſcr. ss.* vel *ſacch. ſat. camph. &c.* Aqua ophthalmica.

Aliud. ℞. *Aq. roſ. alb. fœnic. euphrag. an. unc.* *ſp. vin. rectif. dr. i. ſacch. alb. tut. præpar. dr. i. M.* S. ut ſupra.

Collyrium aliud anti Ophthalmicum. ℞. O *Gallin. ad duritiem coct. & dempta teſta & vitel*

cava-

-avati, inde ſacch. ſat. gr. vi. camph. gr. ij. vitriol. alb. gr. iij. mell. roſ unc. ss. poſtquam pauliſper ita mixta ſteterint, fortiter exprim. & ſi liquor nimis craſſus, add. aq. roſ. q. ss. Alii cavitatem replent vitriol. alb. hinc ſuſpendunt ovum in cella, ut liquor in aquam roſar. ſuppoſitam defluat, & exprim. Colaturæ guttæ aliquot in oculos infunduntur, linteoque madido teguntur.

Collyrium in forma Linimenti. ℞. *Butyr. recens. q. pl. lapid. calaminaris in alcohol redact. q. ss. fiat Ung.* Vel ℞. *Butyr. rec. 9. aq. roſ. lot. unc. ss. tut. præp. dr. i. camph. dr. ss.* Vel ℞. *Axung. porc. ...ſque ſale, vino lot. unc. i. camph. ſcr. ss. his mix. add. ſacch. ſatur. ſcr. i. tut. dr. ss. ocul. canc. præp. corall. rub. præp. marg. præp. an. gr. xv. M. ... his ung. tempore ſomni, magnitudo lentis immittatur cantho majori, & palpebræ inungantur.*

Cataplaſma Anodynum, expertum in doloribus oculorum & præſertim in contuſ. & vulneribus. ℞. *...m. dulc. N. iii. coq. ex. aq. roſ. & plantag. ſ. q. ... mollit. trajic. per crib. pulpæ add. ſacch. albiſs. ... ii. camph. gr. xi. croc. gr. v. M. F. Catapl. applicandum tepide ac ſæpius iterandum.*

Collyrium in Vulneribus. ℞. *Aq. roſ. fœnic. euphraſ. ... unc. i. tut. dr. i. camph. gr. iii. ſief. alb. ss. op. ... ſacch. ſat. ſcr. i. ſacch. cand. alb. dr. i. M.*

Collyrium pro maculis & nebulis detergendis. ℞. *...c. metall. ſubtiliſs. pulv. dr. i. vitriol. alb. ſcr. ss. ... roſ. rub. unc. ss. flor. cichor. per deliq. unc. iii. ...cerentur tepide per horas 6. filt.*

Aliud. ℞. *Tut. præp. dr. ss. marg. præp. ſcr. ss. ...ph. vitriol. alb. an. gr. ii. ſacch. cand. alb. dr. i. F. Pulv. ſubtiliſs. m. & v. oculo piſi magnitudine ...ergendus.* Hoc abſoluto, ℞. *Pingued. Thymal. ... ſcr. ii. fel. lucii piſc. ſcr. i.* M. F. *Mixt. m. & ...entis quantitate oculi cantho major. indenda.*

Aqua experta *Timæi* in Epiphora. ℞. *Tormentill.*

groſso modo pulver. dr. i. alum. gr. v. aq. roſ. plan an. unc. i. ſtent in loco calido per diem & noctem, fi

ARTICULUS III.

De Officio Medici, in conſiderandis & præſcribend Remediis Oticis.

I.

MEdicamenta *Otica* dicuntur, quæ Auribus am ca, affectibus eorum ſuccurrunt, & quide vel intrinſecus cerebrum roborando ſpirituſque vig rando, ut influant, nec ſtationem ſuam deſeran qualia ſunt cephalica; vel extrinſecus, ſeu deterge do, mundando, ac obſtructiones reſerando, vel h miditates ſuperfluas exſiccando ſeu diſcutiendo, v flatus reſolvendo vel dolorem leniendo.

II.

IN uſu horum Not. 1. in affectibus Aurium etia ſemper magis reſpiciendum eſſe ad caput: imm ad alia viſcera, quam ad aurem ipſam. Sic in a fectibus aurium quibuſcunque, qui non oriuntur ſola cauſa externa, Medicamenta martialia, ſplen tica & hypochondriaca ſunt optima. Proinde etia in otalgia diaphoretica unice proſunt, cum lymph plerorumque, ſi non omnium affectuum aurium p tiſſima cauſa ſit. 2. Cavenda eſſe in affectibus a rium, quæ ſpiritus vel nimis confundunt, ut ſtern tatoria, vel obtundunt, ut frigida nimis actu v potentia. 3. Tepida debere eſſe Otica auribus in denda, quæ blande demulceant, cum frigida nerv & nervoſis partibus ſint adverſa. 4. Priuſquam t pica applicentur, ſordes aurium probe eſſe remov das, ut ſcilicet aditus pateat, nec viſcoſitate illa ſo

dida

da virtus remedii obtundatur. 5. Topica forma ffitus magis exſiccare, vaporoſa humida magis deulcere, oleoſa & ſpirituoſa magis diſcutere; in ſinlis tamen cavendum, ne quid nimis, cum vapoſa frequentius uſurpata, partem debilitent, & aquea embranulam laxent.

III.

Ræterea. 6. Not. præſtare Injectiones & decocta clyſteris modo parata omittere, niſi urgeat neſſitas. 7. Si emolliendum vel demulcendum, toca immediate inſtillari poſſe: contra quando rorandum, cum bombace immitti. 8. Tres vel quaor guttas de liquidis pro una doſi ſufficere, neque im conſultum eſt, hunc angiportum obruere. 9. miſſis topicis, in partem oppoſitam cubandum eſ. ut melius penetret, & profundius illabatur meamentum. 10. Valde unctuoſa & viſcida, quæ atum obviſcant, non temere auribus indenda eſ. hinc non conveniunt olea craſſa, rancida, pindines, linimenta &c. ſi ol. amygd. & pingued. uillæ vel ſerpent. excipias. 11. Acriora auribus nquam inſtillanda eſſe, cum tenuis membrana læ. & facile erodi poſſit, unde dolor & inflamma. . Valet id in primis in oleis deſtillatis, quorum c eſt differentia, ut in primis quædam poſſint ad cas guttulas immitti, ut leniora, ſi præſertim reta diſpergantur; hinc commodiſſime olea carminiva permiſcentur cum ol. amygd. amar. quædam o bombace excepta, poſſunt ſaltem indi, ut v. g. deſtill. aniſ. quædam vero plane vitanda ſunt, non niſi parce aliis remiſcenda, ut v. g. ol. de. juniper. ſuccin. aliaque calidiora. 12. Immiſſis cis, partem obturandam eſſe goſſypio moſchato, d ſolum ſubinde prodeſt. 13. Maſticatoria in apatione topicorum non eſſe negligenda, ut mea-

tus auditorius qui ab ante ad os tendit, magis ape ritur; hinc maſticetur cinam. vel cubeb. vel ma ſtix. &c.

Formulæ

Remediorum Oticorum.

INjectio auricularis in Surditate & dolore. ℞. *Anth m. ii. coq. in urin. puer. lib. i. ss. ad lib. 1. Co add. Rhodomell. unc. iv. M.*

Decoctum pro evaporatione in Aures. ℞. *Men ſalv. puleg. roriſm. cent. min. cinam. abrot. an. m. bull. in vin. alb. generoſ. ss. q. ad 3. part. conſump* Vel ℞. *Sem. carv. dr. ii. bacc. laur. N. ii. fl. ch mom. fol. ſalv. roriſm. an. m. ii. coq. in ss. q. a tempore decubitus excipiatur vapor.* Hinc ℞. *Zibet gr. iv. moſch. gr. ii. ol. deſt. ſalv. roriſm. an. gut. i hac mixtura imbuatur goſſypium quo aures obturentur*

Aliud. ℞. *Herb. ſerpill. major. meliſs. rut. pule abſinth. tamacet. cent. min. an. m. i. roriſm. m. flor. lavend. beton. ſtæch. ſalv. an. m. ss. bacc. lau unc. ii. Juniper. unc. i. coq. ex aq. & vin. alb. ſ. colatura ſervetur pro evaporatione, maſticando ſub maſt. vel cinam. a fomentatione auribus imponatur go ſypium madefactum Elix. vit. Matth. vel aq. apople vel eſſent. acoviſt. Minſ. vel ſpirit. Anhalt.* aut *Regin. Hungar.* vel *pingued. anguill. aut ſerpent. cu paucis guttis ol. deſtill. aniſ.* vel *ſuccin.* vel *cum Ba peruv.* Vel ℞. *Ol. amygd. amar. dr. iii. Balſ. peru ſcr. iv. ol. deſtill. roriſm. gut. iii. M.*

Aliud fortius. ℞. *Elleb. alb. dr. ii. pulp. colocynt ſcr. ss. caſtor. dr. ss. orig. ſerpill. rut. an. m. ss. f laur. unc. ss. cubeb dr. ss. coq. in vin. & aq. a p. æq. excipiatur vapor.*

Suffitus ſiccus. ℞. *Thur. maſt. ſuccin. an. unc. caſtor. ſcr. i. lign. guajac. dr. i. ss. laudan. benz. a dr. ii.*

. ii. confract. & inciſ. dentur ad ſcat. Poſt ſuffi-
n. ℞. Balſ. peruv. gut. xv. ol. deſt. aniſ. gut. ii.
bet. opt. gr. ii. M. inting. bombax ac particula ejus
ribus imponatur.

Alius. ℞. Lign. aloes dr. ss. maſt. thur. an. ſcr.
. alipt. moſch. gr. iv. M. profumo, quem accipiat
er per infundibulum inverſum te de die. Hinc ℞.
. deſt. lig. Rhod. gut. iv. aniſ. gut. iii. ſuccin. gut.
amb. gryſ. gr. iv. diſſolv. ſ. a. & M. cum bom-
c. moſchat. ad ſcr. ii. ss. detur in Charta S.
mbax mixt. moſchat. de qua auribus imponatur
ulum.

Alius. ℞. Lig. aloe dr. i. thymiam. benz. an. ſcr.
maſt. dr. i. M. pro Suffit. hinc ℞. Ambr. gr. iii.
ſch. gr. ii. rotul. man. Chriſt. N. ii. M. exactiſſime
inſperge bombac. madefact. cum ol. aniſ. poſt ſuffi-
n immitte particulam auribus noctu, & repete ali-
ot diebus.

Mixtura experta Plateri, in Tinnitu aurium ex ca-
. ℞. Aq. vit. cochl. i. ſucc. cep. cochl. dimid. ol. deſt.
c. gut. iv. M. & auribus inſtill.

Turundæ acoviſticæ. ℞. Galb. pic. naval. an. dr.
elleb. alb. pulv. ſcr. v. zibeth. gr. vi. M. divid.
p. viii. vel x. forma inſtar caryophyllorum in ſin-
e rariſſima involvendas, filo ad extremitates ma-
e appenſo, ut ex aure extrahi poſſit.

Mixtura in Dolore aurium vehementi. ℞. Ol.
ygd. d. vel lact. mulieb. dr. ii. caſtor. croc. an. gr.
s. pulv. op. gr. iii. cum goſſypio indatur auri do-
i calide.

Evaporatio anodyna. ℞. Fol. plantag. ſolan. an.
i. fl. chamom. melilot. an. p. i. coq. in lact. pro
umig. Vel ℞. Malv. biſmalv. violar. lactuc. an.
i. ſem. malv. cydon. an. dr. i. ss. fl. cham. melil.
an. p. i. f. Decoct. pro evaporat. vel foment.
nc ℞. Lact. mulieb. unc. ii. album. ov. in liquo-
verſi unc. ss. inſtill. tepide.

Cataplaſma anodynum. ℞. *Herb. malv. biſmalv. an. m. i. medull. pan. alb. unc. iv. coq. in ſ. q. lact. vacc.* vel *capr. ad conſiſt. pul. adde vitell. ov. N. ii ol. roſ. unc. ii. croc. ſcr. i. M. F. Catapl. moderate calide applicandum.* Vel ℞. *Cep. ſub cineribus coct. N. i. butyr. rec. unc. ii. ol. chamom. roſ. an. unc. i croc. ſcr. i. M. appl. tepide.*

ARTICULUS IV.

De Officio Medici, in præſcribendis Remediis Odonticis, aliiſque Oris & faucium affectibus deſtinatis.

I.

MEdicamenta *odontica* ſunt, quæ Dentibus amica, eos roborant, ſordes detergendo dealbant, vitiosum acidum gingivis & dentibus hoſtile abſorbent, & blanda vi adſtrictoria gingivarum tonum conſervant & roborant. Ad hæc referuntur ea etiam remedia, quæ in affectibus linguæ, gingivarum, uvulæ ac faucibus conveniunt, ut ex infra annexis formulis videre eſt.

Formulæ

Remediorum Prædictorum.

PUlvis Dentifricius. ℞. *Oſſ. ſep. C. C. uſt. pumic. præp. an. unc. iii. moſch. ſcr. i. aſperge ſpirit. roſ. unc. ss. & ſicca.* Hinc ℞. *Cr. kerm. ſant. rub. an. unc. ss. ſp. vin. q. ſ. pro extrahenda tinctura, qua irrora aliquoties prædictum Pulv. & ſicca.*

Alius. ℞. *Mandib. luc. piſc. corall. alb. C. C. uſt. alum. uſt. rad. Ir. an. unc. ss. ſal. gemm. dr. i. M.* Vel ℞. *Rad. biſtort. alum. corall. alb. an. unc. i. M.*

F. Pulv.

. Pulv. ſubtiliſſ. Vel ℞. *Lapid. pum. ſubtiliſſ. pulv. nc. i. pulv. Ir. dr. iii. Gall. moſch. ver. dr. i. ol. oſ. roſmar. ſalv. cinam. an. gut. vi. ſilic. fluv. albiſſ. alcin. & pulv. unc. iv. pan. ſigil. toſt. pulv. & crib. nc. ii. cin. roſmar. ſalv. juniper tabac. an. dr. i. ıyrrh. alum. roch. an. dr. ss. M. f. Pulv.* tingi poſſunt; ſi placet, hi pulveres vel *tinct. ſantal. & gr. Kerm.* vel *coccioniglia in aq. aluminoſa ſolut.* & pulveribus aſperſa, qui exinde rubeſcunt, vel leni admoti igni, purpuraſcunt.

Aqua Dentrificia. ℞. *Aq. font. dilue in ea ſpirit. itriol.* vel *alum. q. ſ. ne nimium aceſcat*. Hoc lavamento quotidie m. & v. cum laccinia lanea fricentur dentes. Vel ℞. *Alum. uſt. ſubtiliſs. pulv. dr. i. cinam. integ. dr. i. ss. aq. roſ. fontan. an. unc. v. bull. in phiala vitrea ſupra cineres calidos ad 3. . conſumpt.*

Paſta Dentifricia Dominarum. ℞. *Criſt. præp. dr. ss. pulv. later. lap. pum. an. unc. ss. oſs. ſep. coal. utr. an. dr. ii. margarit. caryoph. rad. Ir. fl. an. . i. Moſch. gr. iv. ſyr. de roſ. ſicc.* vel *mell. roſ. q. ut fiat Paſta mollis pro dentibus fricandis, colluendo poſtmodum os vino*.

Dentifricium Infantum dentientium. ℞. *Butyr. ec. unc. j. mell. deſpum. dr. vj. corall. rub. præp. nc. ss. f. mixt. qua fricentur Gingivæ bis vel ter in ie ad dentitionem facilitandam*.

Opiata *Borelli*, dentes mundificans, corroborans, c carnem gingivarum reſtituens. ℞. *Parum alum. lve in unc. i. ſp. ſulph. add. conſ. roſ.* vel *bugloſs. nc. vj. M. & deterſo Dentium tartaro admoveatur.*

Alia. ℞. *Alum. dr. ss. diſsolv. ad ignem in unc. ii. acet. hinc add. mell. unc. ij. coq. ſimul donec redeant in formam Opiatæ molis*. Hac mixtura m. & . gingivæ fricentur.

Dentilavium ſcorbuticum. ℞. *Rad. biſtort. ſem. cochlear. an. dr. ij. alum. dr. i. maſt. dr. iij. coq. in*

aq.

aq. font. ſ. q. ad lib. j. col. add. mell. roſ. unc. ij. M. F. Lot. S. Dentilavium calidum ſæpe in ore detinendum.

Aliud in Gingivarum eroſione. ℞. *Herb. cochlear. veron. ſalv. prunell. an. m. j. polyp. q. unc. ss. maſt. myrrh. an. dr. ij. alum. dr. ss. inciſ. & contuſ. coq. in aq. ſalv. lib. ii. Col. add. mell. roſ. unc. iii. M. S.* ut ſupra.

Gargariſmus expertus in Prunella febrium. ℞. *Her. ſemperviv. rec. m. iii. canc. viv. N. iv. aq. ſemperviv. maj. unc. iv. acetoſ. fl. nymph. an. unc. iii. M. contund. & exprim. add. acet. fl. ſambuc. roſ. an. unc. i. ss. diſsolv. ſal. nit. præp. ſcr. i. diamor. unc. i. M. S.* Gargariſmus probatus pro angina.

Alius. ℞. *Aq. prunell. unc. iv. acetoſ. frag. plantag. an. unc. ij. ſemperviv. mai. unc. i. diamor. dr. vi. vel unc. j.* vel *mell. roſ. diamor. an. unc. ss. troch. de nit. præp. ſcr. i.* vel *dr. ss.* vel *ſpirit. vitriol. gut. x. M. f. Garg.* a cujus uſu lingua & fauces illinantur *diamor. unc. i. ſyr. viol. dr. vi. ſp. vitriol. gut. iv. M.* Vel ℞. *Aq. ſemper viv. mai. prunell. an. lib. i. ſucc. ſemper viv. m. unc. i. ſal. prun.* vel *armon. dr. i. M.*

Gargariſmus albus in Aphthis & Anginæ principio. ℞. *Aq. plantag. roſ. rub. ſpermac. ran. an. unc. iv. album. ov. in aquam agitando redact. N. iii. ſacch. cand.* vel *cryſtall. unc. i. M.*

Gargariſmus in dolore, ulcere & inflammatione Uvulæ & Tonſillarum. ℞. *Decoct. hord. com. m. i.* vel *ii. fl. malv. hort. aut roſ. rub. lib. i. rob. diamor. mell. roſ. an. unc. i. ss.* vel *diamor. mell. roſ. ſyr. de roſ. ſicc. an. unc. ss. ſp. vitriol. ſcr. ss. M.* pro Gargariſmate. *S.*

Alius in Angina. ℞. *Aq. plantag. ſolan. roſ. caprifol.* vel *equiſ. an. unc. iii.* vel ℞. *Rad. biſtort. dr. ij. capul. gland. dr. i. fl. roſ. rub. m. ss. balauſt. p. i. herb. plantag. ſcabioſ. an. m. ss. inciſ. & coquaſs.*

coq.

coq. ex aq. ſ. q. in Col. lib. i. diſsolv. mell. roſ. unc. ss. diamor. unc. i. ss. alii etiam addunt ſp. ſulph. q. ſ. ad notabilem acidit.

Alius ſimul anodynus, *Foreſto* maxime uſualis. ℞. *Lact. capr. aq. plantag. an. lib. ss. M.*

Gargariſmus ſuppurans fit, ex *decoct. ficuum & mal. in lacte cum integro croco* vel ℞. *Rad. alth dr. vi. glyc. dr. ii. fl. malv. lil. alb. an. m. ss. fic. arid. N. vi. coq. cum aq. malv.* vel *lact. ad 3. in col. lib. i. diſsolv. mell. roſ. unc. i. M.*

Gargariſmus in Faucium ac gulæ exulceratione, fiſſuris ac ardore utilis. ℞. *Hord. mund. m. i. C. C. raſp. unc. i. herb. prunell. fl. malv. arbor. an. m. ss. ſel. ſemperviv. m. m. i. ſem. cydon. plantag. an. dr. i. gammar. fluv. contuſ. N. vi. inciſ. & contuſ. coq. ex aq. font. lib. iii. ad 3. p. conſumpt.* Colatura hac ſæpius os colluatur, ſorbillando ſubinde *unc. i.* vel *i.* Hinc de ſequenti Mixtura cochl. j. ſenſim frequenter lingat. ℞. *Mucilag. ſem. cyd. aq. roſ. fact. mell. roſ. an. unc. ii. ſucc. ſemperviv. rec. cochl. iv.* M.

Gargariſmus detergens; in rupto Abſceſſu. ℞. *Scab. fl. roſ. an. m. i. coq. ex aq. hord. ſ. q. in col. lib. i. diſsolv. mell. roſ. unc. ii.* M.

Alius in Ulceribus Faucium. ℞. *Herb. prun. cochl. plantag. an. m. i. coq. ad lib. i. in col. diſsolv. diamor. mell. roſ. an. unc. i. ſp. ſulph. ſcr. i.* M. vel ſeq. in morbo Gallico probatus. ℞. *Roſ. rub. balauſt. an. m. ii. Gall. dr. ii. gland. unc. ss. plantag. ſicc. m. i. ss. cort. arant. alum. uſt. an. dr. iii. coq. in aq. plant. ad conſumpt. 3. p. add. mell. roſ. col. unc. iii.* M.

Collutio oris in Dentium vacillatione. ℞. *Cort. gran. unc. i. ss. balauſt. dr. i. roſ. rub. dr. ss. alum. dr. ss. herb. ſalv. m. i. roriſm. dr. i. ss. ſem. coriand. dr. ii. inciſ. & contuſ. dentur ad chart. de his cochl. i. bull. in ſ. q. vin. aq. & acet. teneatur in ore.*

Alia in Gingivarum laxitate. ℞. *Fl. roſ. rub. balauſt.*

lauſt. malv. arbor. an. dr. ss. fol. naſturt. aquat. ment. ſatur. an. m. i. hyſsop. ſalv. an. m. ss. f. Decoct. in aq. fab. ad lib. i. in colat. diſsolv. alum. dr. i. diamor. mell. roſ. col. an. unc. i. ss. M. *hinc fiat inunctio*. ℞. *Mell. roſ. col. diamor. an. unc. i. ſp. vitriol. q. s.* M.

Linctus in Prunella. ℞. *Mucilag. ſem. pſyll. cydon. malv. cum aq. rub. idæ.* vel *ſpermat. ran. extr. an. unc. ss. ſucc. ſemperviv. maj.* vel *ſyr. viol.* aut *portul. dr. vi. nit. depur. dr. ss.* vel *ſcr. ii. M. S.* Syrupus pro angina.

Alius in Faucium & Palati excoriatione a colore febrili. ℞. *Sem. pſyll. cydon. an. dr. i. ss. Gum. tragac. dr. i. cum s. q. aq. roſ. extrahatur mucilago ſatis liquida*, add. *ſyr. viol. parem quantitatem, f. inſtar Gelatin. qua utatur æger frequenter ex cochl. diuq. in ore contineat.*

Linimentum melluminatum ad Ulcera Faucium & Gingivarum ℞. *Pulv. aquileg. ſalv. ment. nuc. moſch. an. dr. ii. alum. uſt. unc. ss. mell. unc. ii. M. S.*

Aliud. ℞. *Alum. crud. dr. i. ss. fl. aquileg. fol. ſalv. an. dr. ii. rad. Ir. flor. dr. i. ss. myrrh. el. ſcr. ii. mell. roſ. cum ſp. ſal. acific. q. ſ. M. f. Linim.* vel ℞. *Syr. de roſ. ſicc. mell. roſ. an. dr. ii. ss. maſt. elect. pulv. dr. ss. ſp. vitriol. gut. iii. M.*

Cataplaſma in Angina. ℞. *Rad. alth. unc. i. ss. fol. malv. violar. an. m. i. fl. cham. melil. an. p. i. coq. in aq. ad. mollit. piſt. add. farin. ſem. lin. fænugræc. hord. an. unc. i. nid. hirund. in pulv. redact. unc. ii. ol. amygd. viol. butyr. rec. an. unc. ii. ol. cham. unc. i. M. f. Catapl. ab aure ad aurem per collum callide applicandum.*

Aliud. ℞. *Farin. hord. fab. an. unc. iv. nid. hirund. unc. ii. ſterc. canin. alb. exſicc. unc. i. ss. mell. unc. ii. ol. roſ. q. s. M. f. Catapl.* Vel ℞. *Nid. hirund. N. i. ſtercor. can. alb. i. coq. in vin.* vel *lact. ad conſiſt. pul.* vel *piſtentur cum mell. & axung. porc.*

AR-

ARTICULUS V.

De Officio Medici, in præſcribendis & conſiderandis Medicamentis Thoracicis.

I.

MEdicamenta *Thoracica* ſeu *Pneumonica* ſunt, quæ pulmonibus appropriata eorum tonum ſartum tectumque conſervant, ac humores in iis contentos ad anacatharſin præparant. Actionem ſuam exercent, vel humores craſſos viſcidos incidendo, attenuando, & detergendo, ac membranam interiorem ad contractionem & excretionem irritando, atque hæc dicuntur præ ceteris *Bechica* & *arteriaca*, quæ conveniunt in tuſſi, aſthmate, expectoratione difficili, catarrho ſuffocativo &c. de quibus ſupra. Vel humores tenues, acres, ſalſos, titillantes & rodentes incraſſando, pepaſmum inducendo, orgaſmum tollendo, & acrimoniam fluxilem retundendo; atque hæc audiunt *intercipientia*, utilia in tuſſi ferina, hæmoptyſi, catarrhis ſalſis &c. Vel ſtagnantem ſanguinem, ſerumque ſpiſſeſcens & in coagulum abiturum, reſolvendo & diſcutiendo, ut in aſthmate; vel pulmones læſos, eroſos & ulceroſos, vi balſamica & vulneraria detergendo & conſolidando, ut in Phthiſi &c.

III.

CIrca uſum horum Not. 1. in *Bechicis* ſemper humoris expectorandi qualitatem attendendam eſſe, ut inter incidentia & incraſſantia accurata fiat diſtinctio, neque dentur incraſſantia, ubi viſcoſi & tenaces peccant humores, nec incidentia & attenuantia, ubi tenues, ſalſi & acres. 2. In affectibus ſubinde magis prodeſſe reſolventia, quam expectorantia, cum ſint quaſi anima pectoralium. Sic in pleu-

pleuritide & aſthmate magis reſolventia: in tuſſi & Phthiſi magis Bechica conveniunt, interim pro re nata hæc varie miſceri poſſunt. 3. In pectoralibus vitanda nimis exſiccantia, vel ſaltem cum humidis miſcenda. 4. Vitanda quoque nimis laxantia, tam interna, quam externa. Illa tonum debilitant, ventriculum dejiciunt, ac inappetentiam cient, hinc bechicis linctibus in magna copia & continuo uti, non eſt conſultum: hæc vero poros ampliando & magis dilatando, ad fluxum recipiendum magis diſponunt, unde in unguentis pectoralibus etiam cautio eſſe debet. 5. Bechica ſenſim magis ac pedetentim, quam una vice deglutienda, pitiſando nempe & ſorbendo ut ſcil. pars ad aſperam arteriam feratur & derivetur magis. 6. Decocta pectoralia præferenda ſæpius eſſe linctibus dulcibus. 7. Pectori inimica eſſe frigida, acida, ſalina, nitroſa, & vitriolica; illa ſerum coagulando: reliqua partim irritando, partim fundendo. Intelligendo tamen hæc ſingula de pectore vel debili, vel eroſo & eſſentialiter affecto; hinc acida in genere conveniunt aliquibus in caſibus, ſed ordinarie pulmonibus nulla eroſione contaminatis, ſic v. g. proſunt, in pleuritide, pro tuſſi juvanda & conſervanda; in aſthmate, incidendi fine, mixta tamen & refracta cum dulcibus.

Formulæ

Remediorum Thoracicorum.

DEcoctum Pectorale in Pleuritide & Peripneumonia uſuale. ℞. *Rad. liq. unc. ss. tuſſilag. dr. iii. herb. ſcabioſ. capill. ven. chærefol. heder. arbor. card. b. an. m. ss. fl. bellid. papav. errat. an. p. ii. viol. p. i. fic. N. v. jujub. ſebeſt. an. N. ix. paſſul. min. mund. unc. i. ſem. melon. excort. malv. an.*

an. dr. ii. coq. ex aq. hord. ſ. q. in Col. lib. i. diſ-ſolv. ſyr. fl. rhœad. unc. i. ſs. de liq. de ſucc. card. b. an. unc. i. ſpirit. ſulph. acid. gut. xv. M. S. De-coctum pectorale pro 3. vel 4. vicibus.

Decoct. ad Tuſſim, aliaſque Pulmonum læſiones. *℞. Raſur. lig. ſaſſafr. unc. i. maceretur in aq. font. lib. vi. add. rad. leviſt. unc. ſs. enul. dr. iii. herb. heder. terreſt. ſcabioſ. pulmonar. an. m. ii. ſem. aniſ. fœnic. an. dr. iii. coq. ad. 3. addendo in fine rad. liq. unc. ſs. paſſul. min. conquaſſ. dr. vi. Col.*

Aliud ad Tuſſim. ℞. *Rad. enul. Ir. flor. an. dr. vi. herb. ſcabioſ. veron. hyſſop. heder. terreſt. an. m. i. fic. ping. N. v. ſem. aniſ. dr. iij. inciſa coq. ex cere-viſ.* vel ℞. *Fic. N. vij. paſſul. m. j. zibeb. un. ſs. jujub. N. z. ſiliq. dulc. dr. vi. mell. unc. ij. ſs. coq. in ſ. q. ad 3. addendo ſub finem acet. opt. unc. iij. Col. & clarif. dentur lib. iij. bibat quotidie bis lib. ſs.*

Apozema antiphthiſicum. ℞. *Rad. chin. inciſ. dr. ij. raſur. ebor. dr. i. raſ. C. C. dr. i. ſs. dactyl. N. i. viij. infund. in aq. font. ſ. q. per noct. mane add. fl. anagloſſ. bugul. agrimon. veron. virg. aur. capill. ven. an. p. ii. hord. p. ii. uv. paſs. enucleat. m. ſ. coq. ad. lib. ij. col. add. conſ. roſ. rub. unc. ii. ſtent ſimul per horas 3. Col. S.* Apozema antiphthiſicum e quo mane, veſperi & nocte hauſtus ſumendus.

Aliud. ℞. *Rad. chin. in taleol. inciſ. unc. i. ſaſſa-. ſant. cit. an. unc. ſs. macerentur in aq. font. menſ. . ſs. add. herb. hed. terreſt. pulmon. ſcabioſ. an. m. . ſem. aniſ. fœnic. an. unc. ſs. rad. liq. dr. iij. paſ-ſul. min. unc. j. coq. ad 3. Col.*

Aliud. ℞. *Rad. ſymph. maj. glyc. an. unc. ſs. fol. marub. tuſſilag. pulmonar. veron. ſanic. agrimon. bu-gul. an. m. ſs. fl. ſcabioſ. viol. an. p. ij. paſſul. min. dr. vi. ſant. rub. dr. ij. ſs. coq. in ſ. q. aq. in Col. lib. i. ſs. diſſolv. looch. de pulm. vulp. de ſymph. Fer-nel. de Jujub. an. unc. ſs.* vel *injice conſ. roſ. rub. vec. unc. i. ſs.*

Jula-

Julapium Pectorale. ℞. *Aq. ſarfar. ſcabioſ. veron. hyſſop. an. unc. iij. ſyr. de jujub. de liq. an. unc. ſs. M. S.* Julapium pectorale pro 4. vicibus.

Mixtura Pectoralis anti Aſthmatica *Timæi*. ℞. *Looch. ſan. & expert. unc. i. aq. aſthmat. unc. iv. cinam. unc. iii. fænic. unc. ii. veron. ſcabioſ. an. unc. i. ſs. ſp. card. b. angel. an. dr. i. M. S.* Mixtura pectoralis anti Aſthmatica cochleatim adhibenda.

Aqua Aſthmatica. ℞. *Aq. ceraſ. nig. hyſsop. veron. fl. acac. an. unc. i. aſthmat. unc. i. ſpirit. aniſ. eſſent. ſacch. an. dr. ii. Balſ. ſulph. aniſ. terebinth. an. ſcr. i. confect. Alk. incompl. dr. ss. extr. croc. gr. vi. ſacch. perlat. unc. ss. M.*

Alia. ℞. *Pulv. Gumm. ammon. dr. i. aq. hyſsop. vin. Rhen. an. unc. ii. M.* Vel ℞. *Aq. ceraſ. nig. hyſsop. an. unc. ii. epil. Lang. aſthmat. an. unc. ss. ſpir. ceph. Anhalt.* vel *Elix. vit. Matth. dr. ii. aniſ. opt. dr. ii. ss. moſch. amb. an. gr. i. ſacch. cand. alb. unc. ss. M.*

Aqua Pectoralis, & antiphthiſica. ℞. *Aq. antiphthiſ. Minſ. unc. ix. magiſt. corall. perl. an. ſcr. ii. lact. ſulph. dr. i. fl. ſulph. ſcr. i. ss. ſacch. cand. alb. pulv. unc. ss. M.*

Mixtura Pleuretica. ℞. *Aq. card. b. ſcabioſ. chærefol. an. unc. i. ss. ocul. canc. præp. antim. diaph. an. ſcr. i.* vel *dent. apr. mandib. lucii piſc. ſpirit. ſal. armon. an. ſcr. ss. laud. op. gr. dimid. jul. viol. dr. vi. M.*

Emulſio antipleuritica. ℞. *Sem. mel. excort. unc. ss. card. Mar. card. b. an. dr. ss. amygd. d. dr. iii. pinear. dr. ii. aq. ſcabioſ. fl. rhœad. card. b. an. unc. i. ss. M. f. Emulſ. add. pulv. antipleurit. ſcr. i.* vel *raſ. dent. apr. ocul. canc. an. ſcr. ss. man. chriſt. perl. dr. i. ss. M.*

Emulſio in Phthiſi utilis. ℞. *Sem. melon. excort. dr. vi. papav. alb. dr. i. amygd. d. excort. N. xxx. pan. alb. probe toſt. unc. i. ss. aq. veron. ſcabioſ. hyſ-*

ſop.

p. an. unc. iii. borrag. viol. an. unc. iv. ſacch. cand. lb. unc. i. M.

Brodium antiphthiſicum. ℞. *Pullum exenteratum c in ventre pone ſacch. roſ. unc. iii. item veron. heer. terreſt.* vel *aliam herbam antiphthiſicam coq. len- igne in olla cooperta in ſ. q. aq. relinquatur per octem ſupra cineres calidos, mane ſumatur pullus con- ſus cum Brodio.*

Aliud. ℞. *Succ. expreſs. naſturt. bellid. chærefol. d cochlear. ii.* vel *iii. cum pauxillo mell. roſ. diſ- lv. in ſ. q. brod. carn.* Vel ℞. *Herb. prædictas aut ias bujus virtutis ad m. ii.* vel *iii contuſ. affund. od. carn. ſaliti, ebulliant. unc. iv.* vel *v. Cod.* add. *ell. parum.*

Brodium antiaſtmaticum. ℞. *Sperm. cet. dr. i. ſſolv. in ſ. q. brod. carn.*

Aliud antipleuriticum. ℞. *Ol. depur. lin. unc. ii. antiſ. gut. iv. diſſolv. in ſ. q. brod. carn.*

Decoct. Galli veteris, in affectibus Thoracis. ℞. *ad. enul. tuſſilag. an. dr. vi. liq. unc. ſ. herb. heder. rreſt. ſcabioſ. an. m. ii. veron. pulmon. tuſſil. an. m. tart. alb. unc. i. agar. dr. ii. inciſa indantur ven- i Galli veter. exenterat. coq. in aq. ſ. q. tamdiu, nec omnis caro ob oſſibus abſcedat, exprim. & col. ſ. quotidie unc. iv.* vel *v. cum gut. ix. Balſ. ſulph. is.*

Electuarium Antiphthiſicum. ℞. *Conſ. roſ. veter. c. ii. pulv. haly. rec. præp. dr. ii. antihect. Poter. ss. Bals. ſulph. aniſ. gut. vii. ſyr. de ſymph. Fer- l. q. ſ. M. F. Elect.* vel ℞. *Conſ. roſ. rub. fl. bel- l. an. unc. i. looch. ſan. & expert. de pulm. vulp. farfar. an. unc. ss. pulv. Haly. anonym. an. dr. ss. lph. ſcr. i. ſpec diatrag. fr. ſcr. ii. ſyr. viol. papav. rat. an. q. ſ. M. F. Elect. S.* Electuarium ſingula- Antiphthiſicum, de quo ter in die quantitas nu- ſumenda.

Electuar. Aſthmaticum. ℞. *Fl. ſulph. unc. i. ss.*

 cinam.

cinam. dr. ss. z. z. ſcr. ii. croc. dr. i. moſch. gr. v *mell. deſpum. unc. iii.* vel *q. s. M. F. Elect. S.* Electuarium anti aſthmaticum de quo 3. drachmæ b in die ſumendæ.

Eclegma antiphthiſicum ex ſuccis. ℞. *Succ. ſyr phyt. mai. lib. i. ſanguiſorb. veron. roſ. rub. ſal min. heder. terreſt. farfar. portul. an. unc. iv. depu & s. q. ſacch. albiſs. redig. in formam Looch.*

Looch album. ℞. *Ol. amygd. d. ſacch. penid. a p. æq. M. exacte, ut abeant in maſſam albiſs.*

Looch domeſticum. ℞. *Ol. amygd. d. rec. unc. i ſyr. Jujub. capill. ven. an. unc. ii. ſacch. alb. dr. M. in mort. marmor. S.* Syrupus pectoralis.

Linctus contra Tuſſim, Pleuritidem & Aſthma vid. ſupra de expectorantibus.

Morſelli Pectorales. ℞. *Looch. ſan. & exper. v. ſpec. diair. dr. ii. condit. rad. enul. unc. i. cor arant. dr. vi. fl. benz. gr. v. ſacch. albiſs. in aq. f nic. ſol. lib. ss. M. F. Morſul. S.*

Trochiſci pectorales. ℞. *Extr. glyc. dr. ii. amy dr. vi. moſch. zibeth. an. gr. i. ss. ol. anis. gut. ſacch. albiſs. unc. vi. mucilag. gumm. tragac. q. M. f. Trochiſci.*

Rotulæ antiphthiſicæ. ℞. *Succ. glyc. inſpiſs. un ss. ſpec. diair. ſcr. iv. fl. ſulph. ſpec. diatrag. frig. a dr. i. ſacch. penid. unc. i. ss. ol. aniſ. gut. vij. cu ſ. q. mucilag. trag. f. Troch. majores. S.* Rotulæ peculiares pector: & in Tuſſi de quibus juxta plac tum ſumatur.

Aliæ. ℞. *Pulm. vulp. præp. dr. i. extr. enul. pul glyc. baly. an. ſcr. ii. ss. fl. ſulph. ſcr. i. benz. gr. ſacch. fin. in aq. tuſſilag. diſsol. unc. ii. ss. M. f. Ro tul.* add. *ol. aniſ. gutt. x.*

Aliæ præſtantes. ℞. *Antim. diaph. ex regul. dr. fl. benz. ss. ſuccin. alb. præp. maſtich. ſubtiliſs. pul ſpec. diatrag. frig. an. ſcr. iv. croc. orient. gr. xv. e ſent. amb. ſicc. gr. xvi. ol. antiſ. gut. vi. fœnic. gu*

iv.

p. ſacch. albiſs. in aq. ceraſ. nig. diſſol. unc. iii. M. Confect. in Rotulis.

Pulvis antiphthiſicus. ℞. *Fl. ſulph. unc. i. ss. ſair. tabulat. unc. ss. M. F. Pulv. S.* Pulvis anti-phthiſicus, de quo pondus ducati aurei, in ovo re-enti ebulito ſumendum.

Alius. ℞. *Balſ. ſulph. dr. ii. impaſt. cum ſacch. and. alb. unc. ii. pulv. ſucc. glyc. rad. enul. Ir. flor. ſl. ſulph. an. ſcr. ii. ſpec. diatrag. frig. dr. i. M. Pul.* Vel ℞. *Fl. ſulph. ter ſublim. ſcr. ii. ss. Pulv. onym. pulm. vulp. præp. Haly. an. dr. i. ſperm. cet. . i. ſacch. penid. unc. i.* M. *F. Pulvis.*

Alius. ℞. *Pulv. Haly. ſpec. diair. diatrag. fr. an. . i. fl. ſulph. ter ſublim. ſcr. ii. benz. gr. xv. cch. cand. alb. unc. ii. s. fol. aur. N. vii. M. F. ulv. S.* Pulvis antiphthiſicus de quo una drachma juſculo hordei ſumenda.

Alius. ℞. *Viſc. querc. herb. ſalv. an. unc. i. pul-on. veron. an. unc. ss. rad. enul. pulm. vulp. præp. . dr. ii. exſicc. & ſeorſim pulveris.* add. *ſacch. al-ſ. ad pondus omnium. Detur ter in die ad cochl. i. per buccella pan. vino madid.*

Pulvis antipleuriticus. ℞. *Sal. prun. dr. ii. Pulv. papav. errat. rorall. rub. an. dr. i. magiſt. dent.* vel *mandib. luc. piſc. ocul. canc. an. ſcr. i. ſacch. l. unc. ss. M. f. Pulv.* doſ. *a ſcr. i. ad ii. ex aq. pav. errat.*

Pulvis antiaſthmaticus. ℞. *Fl. ſulph. dr. i. benz. ss.*

Vel ℞. *Spec. diamoſch. d. compl. ſcr. ss. Gumm. mon. gr. v. benz. gr. iv. croc. Auſt. gr. v. M.*

Pulvis pectoralis Michaëlis. ℞. *Rad. aron. crud. ſv. unc. i. ſulph. opt. commun. benz. pulv. an. dr. antibect. Poter. unc. ss. ſacch. q. ſ. vel pro lubitu f. Pulv. cujus* doſ. *a dr. ss. ad dr. i.*

Tragæa in affectibus Pectoris. ℞. *Liq. raſ. dr. ij. . aniſ. fœnic. an. dr. i. ss. caſſ. lign. dr. ij. cubeb.*

 dr. i.

dr. i. rad. Ir. flor. dr. i. ss. ſacch. roſ. tabul. unc. iv ol. deſtill. aniſ. vel fœnic. gut. xi. M.

Lotio pedum in Aſthmate. ℞. *Herb. major. roriſm. an. m. i. hyſſop. orig. lavend. ſerpill. fl. chamom. an. m. ij. roſ. calend. an. m. i. M. pro lavacro pedum. S.* Species pro lotione pedum.

Unguent. pectorale. ℞. *Ung. pectoral. unc. i. d. alth. unc. ss. ol. irin. amygd. d. an. dr. ii. croc. ſcr. i. M.* Vel ℞. *Pulv. cep. ſub cineribus coct. unc. iii cui* add. *ol. viol. irin. lin. an. unc. ss. ung. pectoral. unc. i. croc. orient. ſcr. i. M. S.*

Aliud antipleuriticum. ℞. *Ung. de alth. pingued. mur. mont. an. unc. i. ol. amygd. d. unc. ss. camph. ſc. i. M.*

Cataplaſma pectorale, expectorationem promovens. ℞. *Hord. crud. ad mollit. coct. in aq. malv. lib. ss. piſtetur.* add. *ol. viol. amygd. d. an. unc. croc. ſcr. i. M.*

Aliud in dolore pleuritico. ℞. *Rad. alth. lil. alb. an. unc. ii. fol. malv. violar. parietar. an. m. i. ſem. lin. fœnugræc. an. dr. iii. fl. chamom. melil. papav. errat. an. p. ii. coq. in ſ. q. lact. ad mollit. contuſ.* add. *ol. amygd. d. chamom. lil. alb. an. unc. i. ſ. ping. gallin.* vel *ung. rub. potab. unc. i. farin. ſem. lin. q. ſ. M. f. Catapl.*

Ex ſpeciebus prædicti decocti, parari etiam poſſunt Sacculi & Fomenta &c. Plura de his vide ſuperius in remediis expectorantibus.

ARTICULUS VI.

De Officio Medici, in conſiderandis & præſcribendis Remediis Cordialibus.

I.

MEdicamenta *cordialia* ſeu *cardiaca* ſunt, quæ cordi familiaria, illud reſpiciunt, vel flam-
nulam vitalem depreſſam, nec ſatis emicantem in-
aurando, & particulis ſuis volatilibus ſulphureis,
u oleoſis & balſamicis, ſeu ſpirituoſis, alacriorem
nguinis in corde rarefactionem, & in ſpiritus exal-
tionem promovendo; qualia conveniunt in lan-
uoribus cordis, laſſitudine cum malignitate, ſenio,
allore, frigore, cachexia, virium debilitate, aliiſ-
ue affectibus, ubi ſpiritus deficiunt, ac particulæ
lphureæ volatiles & ſpirituoſæ, vel obtuſæ, vel
n ſufficienti quantitate vigoratæ ſunt, vel illud
ſpiciunt, eandem loculam vitalem p. n. exarden-
m, ut alienis quaſi urat flammis, particulis ſuis
ueis, acidis, nitroſis, mucilaginoſis & adſtringen-
us refrænando, ſulphureaſque, balſamicas & mer-
riales volatiles particulas, nimis efferatas depri-
endo, obtundendo & præcipitando, vel agunt
nguinis grumeſcentiam & coagulationem corrigen-
, acidumque illud inſpiſſans & coagulans abſorben-
, vel nimis fuſam & rarefactam M. S. ut ſpiritus
os vix contineat, conſtipando, firmando, ac ſul-
nur concentrando, vel peregrinum malignum fer-
entum, calidum vitale oppugnans diſcutiendo, vel
iritus recreando, reſtaurando, vel eos veluti tor-
dos & ſopitos excitando.

II.

QUoad legitimum horum adminiſtrandi & app candi modum. Not. 1. Alterationem exceſſ vam in utramque partem cordi non convenire, hin que cavendum eſſe, & animis refrigerantibus, qu motum ſpirituum præpediunt, & ab exceſſive cal facientibus, quæ eundem diſſipant. 2. In debilita virium non ſtatim ad confortantia cordialia, ne ad illa quidem ſola confugiendum, ſed cauſas inſ per removendas eſſe, niſi urgeat indicatio vitali præterea convenire aerem liberiorem & diætam co venientem. 3. Cordialibus volatilibus, rarefacient bus & reſolventibus, interponenda eſſe tonica qu calorem conſervant; ac villos & fibras nerveas tue tur. 4. Cordialia debere eſſe quam maxime penetra tia, tum præcipue interna, tum etiam externa; hin epithematibus acetum & camphora additur, ac e dem ex penetrantibus ſpirituoſis compoſita, omiſſis ſ xioribus, quæ in poros non admittuntur, non ſur de nihilo. 5. Cordialia omnino non poſſe omnia, ſe eadem ab invicem diſtinguenda, neque confundend fixa cum volatilibus, generalia cum ſpecialibus, ne que alimenta cum medicamentis. Sic fixa præſtantio ra ſunt, ſi humores acidi abſorbendi; vel ferment tio & orgaſmus bilioſus ſedandus: volatilia vero aromatica, ubi ſpiritus magis intendendi & excitar di. 6. Moſchatis & ambratis non abutendum eſſe cum nimis rarefaciant, ac in motum cieant ſpiritus eoſque inquietos reddant, præſertim in febribus, pa pitatione cordis & hæmorrhagiis.

For-

Formulæ

Remediorum Cordialium.

Ulepus Cordial. ℞. *Aq. borrag. bugloſſ. rub. idæ. an. unc. i. cinam. bugl. dr. ss. ſucc. cit. rec. dr. confect. alk. dr. i. ſyr. de rub. idæ. unc. ss. M. S.* lepus cordialis cochleatim adhibendus. Vel ℞. *Syr. b. idæ. unc. i. conf. alk. ſcr. ii. ſpir. roſ. ſcr. i. aq. ras. nig. unc. iii. ſp. vitriol. q. ſ. M.*

Julapium vitæ. ℞. *Vitell. ov. rec. N. ii. ſacch. als. unc. ss. ol. cinam. gut. iii. vin. alb. vel Hiſpan. t malvat. unc. vi. M. exacte.* Si efficacius velis, d. *ambr. gr. ii. ol. deſt. cit. gut. iii. conf. alk. ſcr. M.*

Julapium Perlatum. ℞. *Aq. cit. borrag. meliſs. ce. nig. an. unc. iii. ſpirit. ceraſ. nig. unc. i. ſacch. iſs. dr. vi. marg. præp. dr. i. ss. M. agitentur opti ſ. a. S.* Julapium perlatum, de quo 3. aut 4. cleatia plena in languore ſumantur.

Aqua cordialis in Febribus malignis. ℞. *Aq. borg. bugl. an. unc. i. ss. ceraſ. nig. acetoſ. an. unc. i. cinam. an. dr. vi. marg præp. a ſcr. i. ad dr. i. z. orient. gr. vi. man. chriſt. perl. dr. vi. M. S.* qua cordialis perlata.

Alia. ℞. *Aq. borrag. bugl. fl. cit. ſcorz. an. unc. i. card. b. card. M. an. unc. ss. cinam. bugl. dr. ii. c. de hyac. ſmaragd. præp. an. ſcr. i. ss. bez. orient. ſ. man. Chriſt. perl. q. ſ. ad gratiam ſaporis.*

Aqua cordialis in Hypercatharſi & fluxibus alvi. *Aq. card. frig. unc. ii. ss. rub. id. frag. roſ. an. c. i. cinam. bugl. unc. ii. carbunc. unc. i. marg. æp. ſcr. i. C. C. uſt. ſcr. ii. corall. rub. præp. ſcr. ſmaragd. præp. ſcr. ss. ſpirit. rub. id. dr. ss. roſ. i. myv. cydon. unc. ss. M. S.* Aqua cordialis peliaris ad confortandum & ſiſtendum.

Aqua perlata. ℞. *Aq. 4. cord. ceraſ. nig. an. unc i. cit. ex toto namph. an. unc. ss. cinam. bugl. unc ss. marg. orient. præp. ſcr. ij. magiſt. corall. ſcr. i. s C. C. uſt. præp. ſcr. i. man. chriſt. perl. dr. ii. M*

Aqua Confortativa cum confect. Alkerm. ℞. *Aq borrag. bugl. an. unc. i. ss. ceraſ. nig. acetoſ. roſ. an unc. i. cinam. unc. ss. conf. alk. compl. dr. i. marg præp. ſcr. i. vel dr. ss. man. chriſt. perl. unc. ss. M*

Alia in fluxibus ſanguinis. ℞. *Aq. perlat. uſita ceraſ. nig. cordial. temperat. borrag. bugl. an. unc. cinam. cydoniat. dr. iii. corall. rub. præp. marg. præp an. ſcr. i. C. C. uſt. præp. ſcr. i. ss. lap. bez. orien gr. iv. ſyr. acetoſ. cit. unc. ss. man. Chriſt. perl. d ii. M.*

Aqua confortativa in Gravidis. ℞. *Aq. perla uſitat. ceraſ. nig cord. temper. borrag. an. unc. ii. c nam. cydoniat. unc. ss. Balſ. embryon. unc. i. lap. bez or. gr. vii. marg. præp. corall. rub. præp. C. C. philo præp. an. ſcr. i. confect. alk. incompl. dr. i. ſyr. gra man. Chriſt. perl. an. unc. ss. M.*

Emulſio perlata *Montagnanæ* ℞. *Aq. Borrag. flor. in vit. deſtill. lib. i. marg. præp. dr. iii. aq. c nam. unc. i. M. in mort. marmor.*

Alia *Craton.* ℞. *Marg. orient. præp.* vel *magi perl. dr. i.* vel *perlar. præp. dr. ss. aq. fl. borra unc. iii. cordial. frig. unc. i. cinam. bugl. unc. s Jul. roſ. q. ſ. M. S.* lac perlatum.

Alia. ℞. *Amygd. d. excort. dr. vi. ſem. 4. fr. excort. an. dr. i. aq. borrag. bugl. an. unc. i. ss. typ cerv. unc. i. M. f. Emulſ.* add. *magiſt. perlar. dr. ſp. roſ. rub. idæ. an. gut. xi. man. Chriſt. perl. q.*

Electuarium Cordiale. ℞. *Conſ. roſ. rub. vitriola unc. iv. pulp. cit. condit. unc. ii. condit. cit. unc. ss. fl. cit. condit. unc. i. magiſt. perlar. corall. a ſcr. ii. conf. alk. de hyac. an. dr. ii. ſyr. perlar. orien & gran. dulc. q. ſ. M. f. Elect. S.*

Aliud. ℞. *Conſ. roſ. rub. unc. iv. bugl. unc.*

affund.

ffund. ſp. vitriol. gut. xiii. M. in mortar. lapid. add. onf. alk. dr. ii. ſpirit. rub. id. dr. i. ſyr. fl. tun. q. . M. F. Elect. tegend. fol. aur. S. ut ſupra, de quo nterdum quantitas caſtaneæ ſumenda.

Aliud in palpitatione Cordis. ℞. Conſ. roſ. rub. nc. ii. meliſſ. cit. an. unc. j. conf. alk. de hyac. an. lr. i. ſpec. diamarg. fr. diarrhod Abb. an. dr. ss. co-all. rub. præp. ſcr. i. ſyr. de limon. q. ſ. M. f. Elect.

Morſelli Cordiales. ℞. Confect. alk. de hyac. an. nc. ss. pulv. cordial. Timæi dr. ii. condit. cort. cit. nc. i. ss. fl. cit. dr. vi. ſp. roſ. rub. id. an. dr. i. acch. albiſſ. in ſucc. cit. ſol. lib. i. M. S.

Alii ſimul Stomachici, ℞. Confect. alk. compl. ſpec. ro morſul. Imperat. an. unc. ss. cort. rec. cit. arant. r. dr. iii. amygd. d. excort. unc. i. ſacch. in aq. roſ. ol. lib. i. M.

Tabulæ Cordiacæ. ℞. Cort. exter. cit. condit. dr. ii. limon. unc. ss. arant. dr. ii. confect. ſem. fœnic. lulc. dr. i. ss. coriand. dr. iii. carv. dr. i. incid. in ulv. & leniter contund. add. nuc. moſch. pulv. dr. s. ſpec. aromat. roſ. ſcr. iv. amb. gryſ. ſcr. ss. ſacch. pt. unc. vi. mucilag. ſem. cydon. aq. meliſſ. extract. . s. M. F. Tabul. s. a.

Aliæ pretioſæ. ℞. Marg. præp. dr. ii. corall. rub. ræp. ſuccin. alb. præp. dr. i. magiſt. C. C. ebor. an. lr. i. ss. ſacch. alb. unc. ii. mucilag. ſem. cydon. q. . M. F. Tabell.

Rotulæ Cordiales. ℞. Magiſt. corall. perl. an. dr. . conf. alk. dr. ii. ol. deſtill. cinam. gut. iii. cit. gut. i. ſacch. albiſſ. in aq. carbunc. ſol. unc. ii. vel q. s. M. F. Rotul.

Pulvis Cordialis. ℞. Corall. rub. præp. dr. vi. marg. ræp. dr. ii. ſacch. opt. unc. i. ol. deſtill. cinam. gut. ii. M. F. Pulv. S.

Pulvis Cordialis analepticus. ℞. Corall. rub. præp. lr. ii. ocul. canc. præp. dr. i. marg. præp. dr. ss. pulv. nalept. frig. Mind. dr. ii. mac. ſcr. i. ſal. acetoſell.

gr. xv. ſacch. albiſſ. unc. ii. M. F. Pulv. de quo poſt paſtum cochleare minus, vel per ſe, vel cum pane vino imbuto ſumatur.

Tragæa Cordialis. ℞. *Marg. præp. ſuccin. præp. corall. rub. præp. C. C. uſt. præp. magiſt. ocul. canc. matr. perl. an. ſcr. ii. man. Chriſt. s. unc. i. ss. amb. gr. vii. ol. cinam. gut. iii. carioph. gut. iv. fol aur. N. vii. M. ad. ſcat. S.* Tragæa Cordialis, de qua parvum cochleare plenum, ſupra bucella panis in vino madidi poſt paſtum ſumendum.

Alia pretioſa. ℞. *Marg. orient. præp. corall. rub. præp. ſcr. iv. lapid. s. pretioſ. an. ſcr. i. C. C. uſt. præp. ſcr. iv. amb. opt. ſcr. ss. moſch. gr. v. man. Chriſt. s. unc. iii. ss. fol. aur. N. vii. M.*

Epithema Cordiale frigidum, in Febribus utile. ℞. *Aq. meliſſ. borrag. lavend. roſ. an. unc. iii. acet. fl. tun.* vel *roſ.* aut *fl. ſamb.* vel *rub. idæ. unc. i. vel ii. ſpec. pro epith. cord. dr. i. ss. gr. kerm. pulv.* vel *ſpec. diatrion. ſant.* aut *cordial. temper.* vel *lig. aloes* aut *cort. cit. dr. ss. croc. camph. an. ſcr. i. album ov. conquaſſ. N. i. M. S.* Epithema cordiale & arteriale.

Aliud, quo Spiritus Vitales ſubito reficiuntur. ℞. *Aq. meliſſ. lib. i. fl. cit. roſ. an. lib. ss. ſpec. cord. temper. dr. ii. diamb. diamoſch. d. an. dr. i. ſucc. cit. unc. iij. acet. roſ. unc. i. vin. alb. lib. ss. M. pro Epithem.*

Unguent. Cordiale. ℞. *Ung. roſ. unc. ii. ſpec. pro epithem. cord. ſubtiliſſ. pulv. dr. i. diamb. dr. ss. ol. lig. Rhod.* vel *Balſ. roſ. ſcr. ss. camph. ſcr. i. M.* poſſunt etiam addi *ol. deſt. cinam. gut. vi. mac. ſcr. ss.*

Aliud. ℞. *Ung. pomat. unc. ss. ol. lig. Rhod. gut. vii. caryoph. cit. an. gut. iv. ſpec. cord. temper. ſcr. ii. moſch. gr. ii.* M.

Saculi Cordiales pro corde & pulſibus. ℞. *Spec. cord. temper. dr. iii. fl. roſ. rub. lavend. an. dr. i. moſch. gr. iv.* M. *f. 2. Saccul. cum ſind. rub. pro pul-*

ulſibus & unus pro Corde, madefiant ſeq. liquore.
℞. *Aq. roſ. lavend. an. unc. iij. aq. cinam. unc. ſs. cet. roſ. dr. x. croc. ſcr. ſs. camph. gr. v.*

Alii. ℞. *Fl. borrag. bulg. viol. meliſſ. anth. an. p. ſpec. cord. temper. pro epith. cord. an. ſcr. ii. cort. it. rec. dr. ſs. M. f. 2. Saccul. madefac. aqua ſeq.* ℞. *Aq. Borrag. unc. i. ſs. cinam. meliſs. an. unc. i. dorif. Fuchſ. dr. vi. acet. roſ. unc. i.*

Aqua odorifera. ℞. *Aq. odorif. Fuchſii unc. i. ſp. ephal. anhalt. camph. dr. i. aq. cinam. deſtill. dr. i. ſ.* M. Vel ℞. *Aq. roſ. fragrant. odorifer. Fuchſ. an. nc. ſs. acet. rub. idæ. dr. ij. S.* Aqua odorifera aribus, cordi, & arteriæ aſpergenda.

Alia. ℞. *Aq. roſ. frag. unc. i. lavend. cinam. Elix. it. an. dr. vi. acet. fl. tun. unc. i. roſ. dr. vi. ſpi- it. roſ. dr. i.* M.

ARTICULUS VII.

e Officio Medici, in conſiderandis & præſcribendis Remedis Stomachicis.

I.

MEdicamenta *ſtomachica* ſunt, quæ ſtomacho appropriata, illi ſuccurrunt, & quidem, vel parculis ſuis volatilibus ignem vitalem adjuvando, & lorem ſtomachi promovendo & conſervando, vel rticulis inciſivis cruditates liquando, vel villos ſeu ras ejus conſtringendo, ſicque ſanguinem & ſpiris ejus magis uniendo; atque talia locum habent anorexia, dyſorexia, læſa chylificatione, ructiis, ſingultibus, cardialgia, inflatione ſtomachi, rtigine ſympathica, aliiſque ventriculi a frigiditate iundis ſymptomatibus, ſuntque vel aromatica, vel eoſa balſamica, vel ſale volatili in primis oleoſo ferta, vel ſpirituoſa, vel carminativa, vel leniter adſtrin-

adſtringentia, quæ ſtomacho ſuccurrunt, fermentum ejus iners & deficiens acuendo & inſtaurando, qualia ſunt omnia ſale vel acido, vel volatili potiſſimum referta, vel fermentum excedens acrimonia ſive ſalina, ſive bilioſa corrigendo, qualia conveniunt in omni exceſſiva acredine, ut Cholera, diarrhœa, cardialgia, ſingultu, ſoda, aliiſque ejuſmod affectibus.

II.

IN uſu horum pro debito Regimine Not. 1. In omnibus remediis adhibendis videndum eſſe, quomodo ſe habeant erga ventriculum, ac ita ſemper corrigendum eſſe fermentum, ne calorem vel tonum ventriculi negligamus, ipſique noxam inferamus, & vice verſa ita calorem temperandum, ne negligamus fermentum: præ omnibus vero ejus parietes, & villo moderate adſtringentibus firmandos eſſe. 2. Nimium refrigerantia ventriculo nocere, cum ſit viſcus natura ſua frigidum, uti etiam nimium laxantia, ut tepida, pinguia, oleoſa, &c. 3. Ita alterandum eſſe ventriculum, ne contrarius præternaturalis ſtatus inducatur. 4. Cavendum eſſe, ne in alteratione ventriculi alia viſcera lædamus, ſic in externis providendum, ne lædatur epar, quod proxime incumbit in internis vero, ne vel nimis calefaciendo bilem acuamus, vel nimis refrigerando eam reddamus inertem. 5. Stomachicis calidis minus ex toto reſolubilibus, non fidendum eſſe, quia groſſiores particulæ remanent, & ventriculum gravant, vel irritant. 6 Non obruendum eſſe ventriculum copia medicamentorum quorumvis, tum ſibi, tum aliis dicatorum. 7. Roborantia magis vacuo ventriculo danda, exceptis alimentis medicamentoſis, interim ſpirituoſ quædam, ventriculo a repletione gravato, modice concedenda eſſe. 8. Topica ſtomachica frequentius

ius & uſitatius parte antica applicari, ubi epate ex parte tegitur, aliquando tamen poſtica, ubi orificium uperius recumbit.

Formulæ

Remediorum Stomachicorum.

DEcoctum amarum, vid. ſuperius de *Antifebrilibus*.

Aliud in Anorexia proficuum. ℞. *Fol. agrimon. bſinth. cent. min. an. m. i. coq. in ſ. q. aq. font. ad ib. ss. diſſolv. ſacch. unc. i. M.* Vel ℞. *Rad. cichor. erb. abſinth. Rom. card. b. an. m. cent. min. m. s. oq. in vin. & aq. cichor. an. menſ. dimid. ad 3. p. onſumpt. Col. detur m. & v. bonus hauſtus.*

Julapium Stomachale. ℞. *Aq. cinam. opt. unc. vi. ent. meliſs. an. unc. iii. ol. vitriol. rite parat. gut. ij. cinam. gut. vi. ſyr. de ment. unc. i. ss. M. S.* ulapium ſtomachale de quo 2. aut 3. cochlearia lena ſumantur.

Aqua clareta Stomachalis. ℞. *Cinam. craſſiuſcule rit. unc. i. maceretur in lib. i. aq. vit. per ſe in aſe vitreo; in alio vaſe vitreo per ſe & ſeorſim maer. ſacch. albiſs. unc. vi. aq. roſ. lib. ss. ſtent ſeorſim infuſ. per 2. vel 3. dies, ſæpius de die agitando, andem ſimul miſceantur, & per manicam tranſmuantur.* Doſ. *cochl. i. vel ij. jejuno ſtomacho.*

Vinum Hippocraticum. ℞. *Cinam. acutiſs. unc. iij. ac. caryoph. an. dr. ij. cardam. min. dr. i. ss. cort. it. extern. unc. i. infund. in vin. alb. generos. lib. i. ſtent in loco tepido per triduum Colat. edulcor. acch. alb. unc. x. Col. iterum bis vel ter per maniam Hippoc.*

Roſa Solis. ℞. *Roſ. ſol. rec. m. iij. nuc. moſch. coriand. niſ. roſ. rub. ſicc. an. unc. ss. galang. zz. caryoph. n. dr. ij. glyc. unc. i. cardam. zedoar. gr. parad. ca-*

lam.

lam. arom. an. dr. ss. ſant. cit. dr. i. ſant. rub. ci nam. an. dr. vi. aq. vit. opt. lib. vi. infunde per die aliquot. Col. per manicam Hippoc. add. *ſacch. opt lib. i. M.* Doſ. *Cochl. i. vel alterum.*

Vinum abſinthiacum. ℞. *Herb. abſinth. lib. ii. ss card. b. roriſm. an. lib. s. ſummit. cent. min. unc. iii rad. caryophyllat. lib. s. fl. ſambuc. cort. cit. arant. an unc. iij. M. inciſ. & contuſ. ad ſaccul. pro amphor muſti. S.* Species pro vino abſinthiaco. Mutata do ſi, etiam in minori quantitate lib. aliquot vini in fundi poterunt, vel ſolus ſpiritus abſinthii in vin diſſolvi.

Aliud Vinum Stomachicum. ℞. *Rad. enul. dr. vi zz.* vel *zedoar. dr. iii. herb. ment. criſp. abſinth. an m. i. ſem. aniſ. dr. iii. cinam. acut. dr. ii. inciſ. den tur ad Nodulum pro menſ. i. vin. alb.*

Mixtura Stomachica. ℞. *Elix. propriet. P. dr. ii Eſſent. abſinth. ſcr. ii. ol. mac. gut. vi. M. S.* Mixtu ra Stomachica, de qua 20. vel plures guttæ ex bro dio ſumendæ: Alii etiam addunt *tinct. chalyb.* Ve *Sp. ſal. armon.* Alii ſolum *Elix. prop.* P. *ad gutt* 20. *vel* 30. propinant.

Electuarium Stomachicum calidum. ℞. *Conſert roriſm. unc. iii. fl. tunic. unc. ii. condit. zz. chinenſ unc. iii. cort. arant. unc. i. ss. ſpec. diacinam. arom roſ. an. dr. vi. cubeb. unc. ss. cardam. dr. iii. ſyr. d cinam. q. ſ. M. f. Elect. S.* Electuarium ſtomachi cum confortans de quo bis vel ter in die quantitas nucis ſumenda.

Morſuli Stomachi. ℞. *Spec. pro morſul. Imperat unc. i. condit. zz. chinenſ. cort. cit. nuc. ind. an. unc ss. cardam. dr. i. ss. cubeb. dr. ii. ol. deſtill. cinam gut. v. mac. gut. vii. caryoph. gut. iv. citr. gut. iii ſacch. albiſs. in aq. ſaſſafr. cum cinam. diſſol. lib. i M. f. Morſul. S.*

Alii. ℞. *Gr. paradiſ. dr. ii. affund. aq. cinam. unc iv. ſtent in infuſ. per noct. mane col. in Col. diſſolv*

ſacch.

ſacch. albiſs. unc. ix. add. *ſpec. arom. roſ. dr. ii. diar- rhod. dr. i. cardam. min. ſcr. ii. cubeb. dr. ii. condit. cort. cit. arant. cydon. an. dr. vi. zz. Chin. dr. ii. Condit. & aromata incidantur groſſo modo f. ſ. a. Morſul. aſperg. ſpirit. roſ. in quo amb. gr. vi. diſſol.*

Alii, vaporum aſcenſum ex ſtomacho prohibentes. ℞. *Sem. Coriand. ant. præp. unc. ss. ſpec. aromat. roſ. diatrion. ſant. an. dr. i. Condit. nuc. ind. unc. ss. carn. cydon. dr. vi. nuc. moſch. ſcr. iv. conſ. ros. vet. unc. i. ſacch. albiſs. in aq. roſ. ſol. lib. ss. M. f. Morſel.*

Alii contra Sodam. ℞. *Spec. diacret. Minſ. dr. vi. bor. uſt. dr. i. ocul. canc. præp. unicorn. foſs. corall. rub. præp. an. ſcr. ii. nuc. moſch. dr. i. cum ſacch. in aq. portulac. ſ. p. ſolut. M. f. Morſul. S.* Morſelli contra Sodam.

Rotulæ Stomachales. ℞. *Rotul. man. Chriſt. ſ. unc. ii. ol. deſtill. cinam. gut. iv. caryoph. nuc. moſch. an. gut. iii. cit. gut. ii. M.*

Aliæ etiam Bibitoriæ dictæ. ℞. *Sem. Coriand. præp. ſcr. i. fænic. aniſ. carv. an. dr. i. nuc. moſch. gr. ii. mac. ſcr. i. zz. cardam. cubeb. caryoph. an. gr. i. piper. alb. long. an. gr. xv. cum ſ. q. ſacch. in aq. carminat. ſolut. M. f. Rotul. S.*

Aliæ contra Sodam. ℞. *Succ. liquir. inſpiſs. ſacch. cand. alb. an. unc. i. cret. colon. dr. ii. cum mucilag. gum. tragac.* vel *arab. ex aq. veron. fact. M. f. Trochiſc. lupinar. S.* Rotulæ contra Sodam.

Pulvis Stomachicus. ℞. *Pulv. ſtomach. Birkman. unc. ss. vel i. detur ad Scatul. S.* Pulvis ſtomachalis, de quo tres cuſpides cultelli plenæ ex brodio vel vino ſumendæ.

Alius. ℞. *Pulv. cort. arant. dr. ii. tart. vitriol. ſal. abſinth. an. unc. i. M. f. Pulv.* Vel ℞. *Rad. veron. ſicc. pulv. unc. ii. ſal. armon. unc. ss. rad. cal. am. aromat. dr. ii. cinam. mac. an. dr. i. caryoph. gr. i. M. f. Pulv.*

Alius.

Alius. ℞. *Pellicul. interior. ventric. capon. unc. ii. nuc. moſch. mac. ſem. coriand. aniſ. fœnic. an. dr. i. ss. glyc. dr. i. rhodoſacch. unc. i. M. f. Pulv.* cujus doſ. *a dr. i. ad dr. ii.*

Pulvis Pepticus. ℞. *Flaved. cort. exter. arant. candefact. & minutim inciſ. unc. ii. confect. ſem. coriand. unc. ii. aniſ. carv. fœnic. an. unc. i. ſpec. arom. roſ. dr. ii. ſal. abſinth. dr. ss. ment. pulv. ſcr. ii. ſacch. cand. ad pondus omnium M. f. Pulv. groſs.* doſ. *dr. i. poſt ſingulos paſtus.*

Tragæa Stomachica. ℞. *Cubeb. dr. ii. cardam. zz. nuc. moſch. an. dr. i. caryoph. dr. ss. cinam. acut. dr. ii. ol. cit. gut. ix. ſacch. roſ. tabul. ad pondus omnium M. f. Trag. S.* Tragæa ſtomachalis, de qua cochlear plenum poſt omne paſtum, vel ſupra buccella panis in vino madidi ſumendum.

Alia. ℞. *Coriand. præp. unc. ss. ſem. fœnic. aniſ. an. dr. ii. cinam. caryoph. an. dr. i. ss. ſacch. ad pondus omnium duplum M. f. Pulv.* de quo capiat cochl. i. poſt ſingulos paſtus nihil deſuper edendo vel bibendo.

Alia. ℞. *Sem. aniſ. fœnic. coriand. an. dr. i. pan. biſcoct. Hiſpan. nuc. moſch. an. dr. ii. caryoph. ſcr. iv. cinam. opt. dr. ii. ſacch. fin. unc. iii. M. f. Trag.*

Alia. ℞. *Sem. coriand. præp. unc. ss. cinam. ſpec. arom. roſ. zz. mac. ſant. cit. rub. an. ſcr. i. confect. man. Chriſt. unc. iv. ss. M.*

Alia in ardore ſtomachi. ℞. *Nuc. moſch. N. ii. magiſt. ocul. canc. mat. perl. ſuccin. præp. C. C. uſt. præp. an. ſcr. i. ſacch. cand. alb. unc. ii. fol. aur. N. vii. M. f. Pulv.*

Linimentum Stomachicum. ℞. *Ol. nuc. moſch. per expreſs. dr. i. ss. ſuccin. rectif. balſ. Peruv. an. ſcr. i. M.* Vel ℞. *Balſ. Peruv. ol. nuc. moſch. expreſs. an. dr. ii. caryoph. ſcr. i. maſtich. deſtill. ſcr. ss. laurin. dr. ii. gumm. ladan. in ol. abſinth. diſſol. dr. vi. M. S.*

Balſamus ſtomachalis. ℞. *Ol. deſt. Juniper. dr. i.*

ment.

ment. abſinth. an. dr. ss. mac. caryoph. an. ſcr. ss. ci. nam. gut. v. Balſ. Peruv. ſcr. i. ol. nuc. moſch. q. ſ. M. f. Balſ. S. Balſamus ſtomachalis, cum quo ſtomachus, & os ventriculi calide illinendus, cui poſtea pannus calidus imponatur.

Emplaſt. ſtomachale *Craton.* ℞. *Ladan. unc. ii. cer. nc. iv. ol. nuc. moſch. expr. dr. iii. M. S.* Emplarum ſtomachale linteolis circumdatum, imponatur omacho.

Aliud. ℞. *Empl. de maſt. unc. i. ſpec. arom. roſ. r. i. ol. nuc. moſch. expr. q. ſ. M. f.* Empl. Vel ℞. *erat. ſtomach. Galen. unc. i. ladan. ol. unc. ss. ol. aſt.* vel *nuc. moſch. q. ſ. M.*

Aliud. ℞. *Empl. de cruſt. pan. de tacamah. an. . iii. malax. cum ol. maſtich.* add. *Balſ. Peruv. paum.* Vel ℞. *Gumm. tacamah. ladan. an. dr. iii. maſt. . i. caryoph. dr. ss. cer. flav. dr. iii. ss. ol. deſtill. aſt. gut. xv. ment. abſinth. an. ſcr. ss. Balſ. Peruv. r. i. M.*

Cataplaſma Stomachicum, pro ſiſtendo Vomitu. *Ferment. piſtor. unc. ii. vel iii. Pulv. ment. criſp. ciſt. maſtich. an. dr. i. theriac. Androm. dr. ij. acet. . q. ſ. M. pro Catapl.*

Aliud ſtomachicum corroborans. ℞. *Panem mel. q. pl. coq. in vin. Hiſp.* vel *Malv. s. q. ad con. Catapl.* add. *mac. cinam. nuc. moſch. caryoph. pl. M. S.* Cataplaſma ſtomachicum, ſtomacho cae imponendum.

Sacculus ſtomachalis. ℞. *Comar. ment. abſinth. land. an. m. i. maſt. nuc. moſch. tacamah. an. dr. i. anth. lavend. ros. an. m. omnia inciſa & ſp. abth. irrorata includ. Saccul. qui geſtetur in regione machi.*

Alius. ℞. *Menth. abſinth. an. m. bacc. laur. unc. rad. cyper. galang. caryoph. cort. cit. cinam. mac. dr. i. mixta & conquaſs. includ. Saccul. ex ſidon. . vino incoq. & calide applicando.*

Alius pro compeſcendo Vomitu. ℞. *Herb. abſinth ment. criſp. an m. i. rad. torment. unc. i. thur. ma an. unc. ſs. coriand. dr. ii. roſ. rub. nuc. moſch. ma an. dr. ſs. inciſa dentur pro Saccul. coq. in. vin. acet. an. p. æq. qui calide ventriculo admoveatur.*

ARTICULUS VIII.

De Officio Medici, in conſiderandis & præſcribend Remediis Epaticis.

I.

REmedia *Epatica* ſunt, quæ reſpiciendo vel v ſa, quibus refertiſſimum eſt Epar, vel humor & in primis bilem, vel villos, tonumque fibrarum robur acinorum glandoloſorum, eidem amica ſunt, affectibus ejus ſuccurrunt, Hinc agunt, vel vaſa c ſtructa aperiendo, eadem extricando, biliſque amu cam, ac viſcedinem mucilaginoſam expediendo, qu lia ſunt amara, aromatica, acria, acida, ac abſ bentia ſalino-alcalina & martialia; atque horum u eſt in Ictero, cachexia, hydrope, affectu hypocho driaco &c. Vel agunt bilem inertem, aquoſam, viſcidam, aut particulis ſalinis & ſulphureis volat bus haud inſtructam acuendo & reſtaurando, qua ſunt incidentia tum ſulphurea, oleoſa, aromatica, ſ rituoſa, balſamica, tum imprimis ſale volatili p lent, & acria, tum abſorbentia humores auſter acidos, figentes; atque horum uſus eſt in cachex hydrope, anaſarca, ſcirrhis, tumoribus pituitoſis & Vel agunt bilem acriorem & copioſam, vel nimis n bilem temperando, ac refrænando, qualia ſunt dilu tia, acida, terrea, abſorbentia, vel tonum roborar & villos firmando, qualia ſunt leniter ſtiptica, c partium tenuitate, ac in primis amara, uti etiam a ſorbentia vitriolata & martialia, quæ maxime ſu

Epa-

patica, Icteri, chloroſis, hydropis, ſcorbuti, affe-us & Melancholiæ hypochondriacæ unicum & ſum-um remedium; magis tamen in laxis & præhumi-s, quam ſiccis ſubjectis.

II.

Circa horum uſum, Not. 1. Non eſſe aperien-dum, citra diluentia ac humores fluxiles red-ntia, hinc acidulæ, aſylum & extremum plurium orborum ſunt remedium, quod vires aperientes, Vi-olicas & martiales, plurimo diluente humore ha-ant immerſas. 2. Acidulas, de quibus jam ſupra ecialiter dictum, conducere, ubi ſalvis pulmonibus, viſceribus, diluendi ac temperandi humores præci-e bilioſi, ac laxitas villorum corrigenda, & quidem habitu corporis magis ſicciori & ſqualido: Thermas ontra, ubi humores acidi magis exſuperant, & cor-s laxiori gaudet habitu. 3. Dulcia, exceptis paſſu-facile bileſcendo epar lædere. In affectibus Epa-ita adſtringentibus tonicis, utendum eſſe, ne ob-amus; hinc conſultiſſimum, aperientia moderari ſtringentibus, & viciſſim. 5. Etiam exterius Epa-a locum habere, quatenus mediantibus poris vir-es interius fibrant, licet refracte agant, in primis dolore vel ardore dextri Hypochondrii.

Formulæ

Remediorum Epaticorum.

Decoctum ante-Ictericum. *Lindan.* ℞. *Rad. cich.* aut *tarax. unc. ii. chelidon. m. a dr. vi. ad unc. erb. endiv.* aut *cich. m. i. ss. vel m. ii. fragar. i. ss. marrub. m. ss. tart. alb. ab unc. ss. ad dr. fol. ſenn. dr. vi. coq. in aq. & vin. an. ſ. q. vaſe ſo;* Hinc ℞. *lib. ij. pro uſu, addendo, ſi præſtan-*

tius volueris, *cuilibet doſ. ſp. tart. rectif. ſcr. i. M* præmiſſo Vomitu ſaluberrimum eſt.

Aliud. ℞. *Stercor. anſer. raſ. ebor. an. unc. i. cheli-lidon. cum tot. ling. cerv. fl. or. hyper. an. m. ij. croc. dr. ss. vin. alb. aq. font. an. lib. i. coq. ad dimid. Col. add. ſacch. alb. q. ſ. & clarif. iv. album ov.* do *unc. v. bis in die.*

Infuſum ante Ictericum *Riverii*. ℞. *Rad. ru tinct. unc. ss. fol. chelidon. m. m. i. ſummit. abſint. pont. cent. min. an. p. j. cinam. dr. ss. croc. ſcr. s inf. per noct. in vin. alb. unc. viij. Col.* add. *ſacc alb. unc. ss. M. capiat m. 3. horis ante Paſtum* Hoc, p. p. Iſtericum recentem plerunque radicit evellit, per 6. vel 7. dies uſurpatum.

Decoct. anti-Hydropicum. ℞. *Rad. bryon. rec. un i. aſar. unc. ss. ſal. tart. dr. iii. infund. in ſ. q. a ſ. ſtent in loco tepido per noctem*, mane add. *ra vincetox. dr. iii. ſummit. abſinth. mi. fl. bellid. m. bacc. Juniper. dr. iii. inciſ. & contuſ. confund. ſim ac coq. in aq. s. q. de Col.* ℞. *lib. i. ss.* add. *ſp. ſ armon. dr. ii.* de hoc Decocto capiat ter in die b num hauſtum.

Mixtura antihypochondriaca. ℞. *Mixtur. ſ. un ss. Eſſent. cent. min. cochlear. an. dr. iii. trifol. fib dr. iii. tinct. mart. dr. i. ss. M. S.* Mixtura ap riens, de aqua 15. guttæ ex brodio vel vino mendæ.

Vinum anti-Cachecticum. ℞. *Chalyb. præp. dr. rad. enul. rec. unc. ii. fol. abſinth. utriuſque an. m. paſſul. corinth. dr. vi. fol. ſenn. unc. ii vin. alb. l iv. infund. frigide per 24. horas*, doſ. *unc. iv. m.*

Cereviſia medicata anticachectica & anti-hyp condriaca. ℞. *Rad. cich. rec. lib. ss. enul. rec. u ii. herb. ſcolopend. lib. ss. card. b. m. iii. bacc. ju per. lib. iii. inciſ. & contuſ. dentur ad Saccul. 60. menſur. cereviſiæ, qui in liquore relinquendu donec ejus peracta fermentatione fiat tranſvaſatio.*

Alia

Alia *Buttleri*. ℞. *Beton. ſalv. agrim. cochlear. abſinth. Rom. an. m. iii. rad. enul. raph. ruſt. an. unc. ... M. f. Saccul. pro cereviſ. cong. viii.* mutatis mutandis, etiam ex his Vina alterantia fieri poſſunt.

Brodium aperitivum. ℞. *Rad. cich. fœnic. petrosel. an. unc. ss. paſſul. exacin. unc. i. croc. ſcr. i. ...ac. ſcr. ss. incid. & ventri Gallinæ abſciſſis alis, ...llo & pedibus indantur, coq. in s. q. aq. donec caro ... oſſibus ſeparetur, ſervetur juſculum, pro pulv. aperitivis in eo exhibendis.*

Electuar. Epaticum. ℞. *Conſ. roſ. cichor. cochlear. ...n. unc. i. ſpec. diatrion. ſantal. diarrhod. Alb. an. ... i. arom. roſ. dr. ss. condit. rad. cich. unc. ss. nuc. ...d. dr. ii. ſyr. capill. ven. q. s. M.*

Aliud. ℞. *Conſ. fl. abſinth. capill. ven. tamariſc. ... unc. i. condit. rad. enul. cort. cit. an. unc. ss. my...b. condit. N. 1. nuc. moſch. condit. dr. iii. confect. ...k. dr. ii ſpec. diarrhod. Abb. dr. i. ſal. abſinth. tamariſc. an. ſcr. ii. croc. ſcr. i. amb. gryſ. ſcr. ss. cum ... de cort. cit. M. f. Opiat. cujus doſ. magnitudo Ca...n. per 15. dies.*

Aliud. ℞. *Paſſul. corinth. mund. lib. ss. coq. in ...n. vet. ad conſiſt. pult. per ſetaceum trajectis* add. *...ſ. anth. cort. cit. condit. an. unc. i. cinam. acut. ...c. arom. roſ. diatrion. ſant. an. ſcr. ii. aloes odorif. ... i. croc. ſcr. ss. M. S.* Electuarium epaticum ...nfortans.

Pulvis aperitivus & digeſtivus. ℞. *Sal. abſinth. ...t. min. card. b. magiſt. ocul. canc. tart. vitriolat. ... ſcr. ii. M. f. Pulv. S.*

Alius. ℞. *Croc. mart. aperit. ſcr. iv. pulv. Epat. ... ſal. abſintb. chelidon. mai. cent. min. an. ſcr. i. ...id. in viii. p. æq. ſumendas ex brodio aperitivo.* ...lveres Cachectici, videantur ſuperius de Chalybeatis.

Pulvis ante Ictericus expertus *Timæi*, ℞. *Semin. ...ileq. dr. vi. croc. oriental. dr. i. tart. vitriolat. dr. ss. M.*

ſs. M. F. Pulv. divid. in 7. p. æq. ſumendus ex vi-no calido per 7. dies continuos.

Pulvis præcipitans abſorbens. ℞. *Ocul. canc. præp. corall. rub. præp. an. dr. ii. matr. perl. præp. C. C. uſt. præp. an. dr. i. fol. aur. N. v. M. F. Pulv.* do*ſ. ſcr. ii.* vel *dr. i.*

Alius ſpecificus. ℞. *Ocul. canc. præp. corall. rub. præp. unicorn. ver. an. dr. i. antihect. Poter. dr. ſs. cinnab. nat. cinnab. antim. an. ſcr. ſs. extr. ca-ſtor. ſcr. i. M. F. Pulv.* vel *cum ſolutione tragac. Pilul.* poteſt pro re nata etiam aliquid addi *de laud. op.* vel *theriac. cæleſt.*

Tragæa Epatica. ℞. *Spec. diarrhod. Abb. ſcr. iv. diatrion. ſant. arom. roſ. an. ſcr. ii. ſacch. roſ. tab. unc. i. ſs. ſacch. cand. alb. unc. ii. ol. deſtill. anis. gut. xv. M. S.*

Alia, viſcera abdominis roborans. ℞. *Spec. diar-rhod. Abb. diatrion. ſant. an. ſcr. ii. diacurcum. dia-lacc. an. ſcr. i. cinam. opt. dr. ii. nuc. moſch. dr. i. mac. caryoph. cubeb. cardam. an. ſcr. ſs. corall. rub. præp. dr. i. fol. aur. N. ii. ſacch. albiſs. unc. viii. M. F. Trag.*

Epithema Epaticum frigidum. ℞. *Aq. endiv. roſ. portul. nymph. acetos. an. unc. i. ſs. acet. roſ. unc. i. pulv. roſ. ſant. rub. ſpic. ind. an. ſcr. ſs. ſpec. diar-rhod. Abb. diatrion. ſant. an. dr. ſs. M. S.*

Ung. deoppilativum. ℞. *Ung. deoppilat. unc. i. ſs. ol. deſtill. carv. ſcr. ii. M.* Vel ℞. *Ung. deoppil. car-min. an. unc. i. ſs. ol. deſt. caryoph. gut. v. mac. gut. iii. lig. Rhod. gut. ii. M.* Vel ℞. *Ung. ſantal. dr. x. deoppil. dr. v. ol. deſt. lig. Rhod. ſcr. ſs. ol. abſinth. q. s. M. S.* Unguentum epaticum.

Aliud. ℞. *Axung. molendinar. ping. capon. an. unc. i. ol. capp. rut. abſinth. an. dr. iii. ung. de alth. po-pul. an. unc. ſs. cer. parum. M. S.* Unguentum axungiæ.

Unguentum Epaticum frigidum. ℞. *Cerat. ſantal. unc. i.*

ec. i. ſucc. cichor. rec. expr. unc. ii. bull. ad ſucc. nſumpt. add. *ol. roſ. de capp. an. unc. ss. acet. roſ. . ii.* M. Vel. ℞. *Succ. endiv. cich. portul. an. unc. maſs. cerat. ſantal. unc. ii. coq. ad ſucc. conſumpt.* ld. *ol. roſ. nymph. ung. infrigid. Galen. an. unc. ss. I. S.*

Emplaſt. Hepaticum. ℞. *Ung. ſantal. dr. vi. pulv. ſ. dr. i. ss. ol. deſt. lig. Rhod. gut. xiv. campb. gr. . tereb. & ceræ parum M. F. Emplaſt. inducendum rio coopert. ſind. rub. S.*

Plura de Hepaticis, vide de Præparantibus & artialibus, quæ omnia huc ſpectant, & de quis ſupra.

ARTICULUS IX.

e Officio Medici, in conſiderandis Remediis Splenеticis, Antiſcorbuticis & Nephriticis.

I.

MEdicamenta *Splenetica* ſunt, quæ Lieni familiaria, affectibus illius ſuccurrunt, & quidem l motum ſanguinis & ſeri in colatorio hoc ſuo rerdatum tollendo, ac humores ponticos, acidos & auros, ſanguinis partes volatiles figentes corrigendo, alia ſunt aquea, diluentia & temperantia, leniter nara & aromatica, alcalina fixa & volatilia, alcali terrea & præcipue Martialia, quæ merito hypochoniacorum & ſcorbuticorum panacæa ſunt ac dicuntur, que hæc proſunt in obſtructionibus viſcerum, initio ydropis, cachexia, palpitatione cordis, doloribus tumoribus hypocondriorum. Immo cum hypoiondria ſint fomes quaſi omnium morborum, hæc ſa quoque ad affectus capitis & nervorum ſympaicos ſpectant; vel agunt ſeri ſtatum volatiliorem, u ejus acrimoniam & lixivioſitatem reſpiciendo,

 unde

unde phlogoſes, ebullitiones, & rarefactio ſanguini major, dolores arthritici, ſcorbutici vagi, ſudore colliquativi nocturni, vigiliæ, inquietudines, pavore &c. quibus medentur tum aquea diluentia, tum aci dula, auſteriuſcula, ſtiptica, terrea; vel reſpiciend obſtructiones, ac recrementa pituitoſa, tartarea limo ſa ſero immerſa, & facile in ſabulum cænoſum, are nulas vel calculum ipſum fatiſcentia, qualia ſunt ape rientia generoſiora, ut acida, alcalina & enixa, aro matica, abſtergentia, diuretica & nephritica.

II.

CIrca uſum remediorum ſpleneticorum, Not. 1 Uti jam ſupra dictum, acidulas & thermas uni cum ſæpe eſſe ſpleneticorum remedium. 2. Martiali hypochondriacorum panaceam eſſe & dici. 3. A præ cipitantibus hypochondriacos & ſcorbuticos haud exi guum quoque accipere levamen. 4. Variare ſplene tica pro vario & diverſo ægrorum ſpleneticorum ſtatu Nam ſicuti volatilia, tam ſalina quam ſpirituoſa aro matica, nocent in affectu lienis calido, ita proſunt in frigido: 5. Acida ſubinde etiam inter ſplenetica nu merari poſſe, præſertim vi inciſoria in humorum fi xitate, vel fixatoria in nimia eorum rarefactione 6. Diluentia, uti aperientium ita & ſpleneticorum actionem adjuvare, præſertim ubi ſerum non abun dat, vel ſtagnat. 7. Lienem volatilioribus, & magi activis gaudere medicamentis, quam Epar. 8. Dul ciam etiam pleni minus amica eſſe, eo quod vi fer mentativa potius exſuſcitent fervidos, ſalſos & acre humores, adaucta ſimul bile, quæ in omnibus Me lancholicis ſimul peccat, unde hyſterica, epileptica ſimilia ſymptomata, facile ſi non excitant, ſaltem exaſperant.

III.

III.

AD Medicamenta *ſplenica*, reducentur etiam remedia *antiſcorbutica*, ſcorbuto præcipue dicata, uæ ſale volatili abundantia, fermentationes corriınt, craſſos & crudos humores penetrant, eoſque btiles & tenues reddunt, acidum vitioſum deſtruunt, ɔſtructiones reſerant, humoreſque peccantes hinc ıde diſcutiunt, & per urinas evacuant. Circa uſum ɔrum, Not. 1. Calidioribus & acrioribus caute utenım eſſe, præſertim in corporibus rarioris texturæ, calidioris temperamenti, vel ſaltem temperatis & ande acidis miſcenda, ut v. g. *Cichor. acetoſ. ſucc. t.* vel quod optimum *ſero lactis*. 2. Dulcia non fale exhibenda, ac præcipue ac ſaccharo nimio abſtiendum eſſe. 3. Simplicia antiſcorbutica recentia & ɔrum ſuccos aut conſervas præferenda eſſe, compoſis artefactis, & præcipue decoctis vel extractis, m ſal volatile eorum facile diſſipetur & evaneſcat. In eorum uſum per 14. dies & ulterius inſiſtendum ſe, & 5. vel 6. die lenitivum exhibendum.

Formulæ

Remediorum Spleneticorum, & Antiſcorbuticorum.

REmedia Splenetica eadem fere ſunt, quæ Epatica, Martialia & præparantia Aperitiva, hinc is locis videantur.

Vinum antiſcorbuticum. ℞. *Rad. Armorac. rec. ſulatim inciſ. unc. iv. ſem. erac. conquaſs. unc. i. und. vin. Rhen. lib. iv. ſtent in infuſ. per trium binc Col.* dein ℞. *Fol. rec. cochlear. naſturt. ccabung. an. m. ii. incid. & terantur in mortar. armor. affund. colat. ſuperiorem, ſtent per diem & t. binc exprim. ſub prælo fortiſſime, & col. per chart.*

chart. emporet. addendo tantillum ſacch. pro delicatioribus.

Aliud. ℞. *Herb. rec. cochlear. naſturt. aquat. an m. ij. beccabung. acetoſ. an. m. i. contund. in mort marmor. affundendo vin. Rhenan. in quo rad. armorac. teſſulatim inciſ. per. triduum macerat. lib. iv ſtent in Infuſ. per diem & noctem, hinc exprim. fortiſſime & Colet.* add. *ſucc. cit. rec. unc. iv. ſacch. pa rum M.* doſ. *ab unc. iii. ad vi.*

Aliud. ℞. *Herb. Cochl. rec. naſturt. fumar. an. m. i. rad. armorac. N. 1. enul. unc. i. paſſul. dr. vi contuſ. & conquaſs. includ. Nodulo infundendo vino,* vel ſi phlogoſes excitet, *ſero lact.* vel *lact.*

Cerevifia Antiſcorbutica. ℞. *Fol. cochlear. cardamin. beccabung. trifol. fib. an. m. vi. epat. agrim ling. cervin. an. m. ii. abſinth. Rom. m. i. rad. raph ruſt. unc. iii. rad. 5. aperient. cichor. an. unc. ii. ſem carv. unc. i. ss. cort. exter. limon. N. vi. uv. paſs exacinat. lib. ii. f. Saccul. pro cong. vi. cereviſiæ*

Mixtura Antiſcorbutica. ℞. *Mixtur. ſ. ſpirit. coch naſturt. bacc. juniper. Eſſent. trifol. fib. an. dr. ii M. S.* Eſſentia Antiſcorbutica de qua 20. uſque 30. gutt. ſumendæ.

Succi Antiſcorbutici. ℞. *Succ. rec. expr. cochlear lib. ss. naſturt. aquat. beccabung. an. unc. iii. fumar cichor. acetoſ. an. unc. ii. mixta præcipit. cum ſucc cit. S.* Succus antiſcorbuticus, de quo quotidie 4 unc. in brodio ſumendæ.

Alii. ℞. *Succ. rec. expr. cich. fum. beccabung naſturt. aquat. cochlear. an. dr. iii. ſeri lact. capr unc. iv. M.*

Brodium Antiſcorbuticum. ℞. *Beccabung. naſturt aq. cochlear. acetoſ. Hiſpan. an. m. ss. raph. mar unc. ss. minutiſſime conciſ. affund. brod. carn. ferv lib. i. per pannum fortiſs. exprim.* doſ. *m. & v. unc v. cum gut. xv. vel xx. Eſſent. trifol. fib.*

Electuarium Antiſcorbuticum. ℞. *Pom. cit. rec una*

...na cum cort. inciſ. N. iii fol. cochl. rec. m. iii. na-
...urt. aq. m. ii. acetoſell. m. i. Contund. in mort. mar-
...mor. & cum pauco ſacch. f. Elect. S.

Aliud. ℞. Conſ. ros. antiq. unc. i. fumar. cochlear. ...n. unc. i. ss. pulv. troch de viper. unc. ss. ſyr. ſce-...otyrb. Foreſt. dr. vi. vel q. s. M. ad fictil.

Pulvis Antiſpleneticus. ℞. Crem. tart. cryſt. tart. ...n. dr. ii. ſcolopend. tamariſc. frax. juniper. tan. dr. ...s. ol. mac. ſcr. ss. M. F. Pulv. S. Pulvis antiſple-...neticus digeſtivus aperiens.

Unguent. Spleneticum. ℞. Ol. Chamom. laur. cap. ...ar. abſinth. an. dr. ii. ung. carmin. Minſ. unc. i. ...Cerat. de cicut. unc. ss. M. S.

Emplaſtrum Spleneticum. ℞. Empl. de bacc. laur. ...r. vi. tacamab. unc. ss. Balſ. peruv. dr. i. cer. dr. ...i. M. F. Empl. ſindone contegendum. Vel ℞. Empl. ...ſplenet. Cerat. de ammon. an. dr. vi. M. Vel ℞. Ce-...rat. de Cicut. ſantal. de bacc. an. vi. malax. cum ol. ...capp. & F. Emplaſtrum.

Formulæ

Remediorum Nephriticorum.

Videantur de Diureticis & Lithontripticis.

ARTICULUS X.

De Officio Medici, in conſiderandis & præſcribendis Hyſtericis ſeu Uterinis.

I.

Medicamenta *Hyſterica* ſeu *Uterina* ſunt, quæ utero appropriata, affectibus illius ſuccurrunt, ...quidem. 1. Vel menſes movendo, quatenus vel vias ...teri occluſas reſerant, vel ſanguinis qualitatem vi-tioſam,

rioſam, pituitoſam, acidam, ad motum ineptam corrigunt, ut orgaſmum menſtruum recipiat, vel ſanguinem fundunt, & archæum uteri exſtimulant, vel humores acidos, auſteros, ſtipticos, ſanguinem nimis figentes & concentrantes tollunt, uti maxime ſunt chalybeata, ſine quibus vix aliquid proficitur, vel uterum immediate abſtergunt, ac humores pituitoſos, tartareos ac mucilaginoſos, vaſa obviſcantes expediunt, poros dilatant, & uno verbo vias liberas & patulas reddunt, naturamque ad excretionem blande ſollicitant, atque hæc remedia dicuntur *Emmenagoga*, ſuntque vel volatilia oleoſa, vel ſalina, volatilia, amara, aromatica ac præſertim martialia. Vel 2. Fœtus & ſecundinarum excluſionem promovendo, quatenus vel acrimonia irritante, fœtum ad calcitrationes & agitationes irritant, aut uterum ſtimulant, vel naturam roborant, aut vias emolliunt, aut ſpiritus animales majori copia ad fibras uteri proliciunt, atque hæc dicuntur *partum facilitantia*, ſuntque vel emollientia, vel confortantia, balſamica & nervina, vel ſtimulantia, tum ſalina, tum ſulphurea. Vel 3. Agunt fibras uteri nerveas & membranoſas roborando, per nervina, ſpirituoſa, aromatica. Vel 4. Flatus & halitus, ſeu impuritates, circa & in utero ſtabulantes diſcutiendo. Vel 5. Tandem humores extravaſatos, circa uterum ſtagnantes reſolvendo, aut humores acidos, lancinantes, abſorbendo ac figendo.

I I.

In uſu horum Not. 1. *Emmenagoga* urgente & aurigante natura, non quieta vel invita exiſtente propinanda eſſe. 2. Eadem etiam eſſe fœtum exturbantia, hinc gravidis nunquam exhibenda. 3. Eadem juſto tempore, id eſt, ante ſolitum fluxum vel novilunium imprimis data, & ſæpius repetita, feliciſſi-

ciſſime juvare, 4. Optimum tempus movendorum menſium eſſe vernum, hinc maxime conſultum, illo tempore 6. vel 8. diebus ante menſium tempus operari. 5. In fœtu excludendo, naturam male duci, quam pelli; unde talia medicamenta non propinanda, niſi conſtet de doloribus aperitivis portarum, & actuali niſu ad excernendum, ſicque quo natura magis indiga, eo magis juvanda, ut in fœtu mortuo, ſecundina retenta. 6. Non exhibenda eſſe partum juvantia, niſi conſtet de ſitu Infantis naturali ad partum. 7. Tum puerperis in genere, tum ſpeciatim in ſecundinis retentis, convenire bezoardica, putredini reſiſtentia, & uterum purgantia. 8. Dulcia Hyſtericis exoſa eſſe, & quidem illis maxime, quibus vel fermentum peregrinum uterum inquinat, vel nervorum genus affectum, vel vaporoſa miaſmata infeſtant; nam iis ſubinde conferunt, quibus vis fermentativa ſanguini inducenda, ut in ſuppreſſione menſium. 9. Acida pariter vis non omnes lædere hyſtericas, fixatis humoribus & irritatis membranis, licet uterum non omnia lædant. 10. in caſu dubio, an menſes ſint ſuppreſſi, vel fœmina gravida, vix ultra martialia aſcendendum, cum hæc non noceant, ſed ſimul roborent. 11. Clyſteres uterinos egregie quidem elutriare & abſtergere uterum: virginibus vero & gravidis non convenire, velut & peſſos ac ſimilia topica.

Formulæ

Remediorum Hyſtericorum & Uterinorum.

DEcoctum Emmenagogum. ℞. *Rad. fœnic. ap. rub. tinct. pimpinell. an. unc. ss. herb. puleg. arthemis. ſerpill. calaminth. mont. meliſſ. an. m. ss. fl. cheir. calend. an. p. i. cic. rub. unc. i. ss. bacc. laur. unc. ss. ſabin. dr. iii. ſem. mil. fol. anis. an. dr. iii.*

cinam.

cinam. acut. dr. vi. incis. & conquaſſ. coq. in s. q. aq. ſ. in Col. lib. i. ss. diſſolv. ſyr. de arthemis. unc. iii. mixta clarif. & filt. add. *eſſent. croc. gut. xxx. M. S.* Decoctum contra menſtrua retenta de quo mane, & veſperi potus ſumendus.

Aliud. ℞. *Arthemis rub. m. i. ss. calaminth. orig. meliſs. mentaſt. puleg. an. m. ss. rad. oſtrut. fœnic. petroſel. pimpinell. cort. arant. an. dr. ii. ss. bacc. juniper. unc. i. ſem. fœnic. petroſel. geniſt. hyper. an. dr. iii. coq. in vin. alb. s. q. Col. & bibatur m. bonus hauſtus.*

Julepus Emmenagogus. ℞. *Succ. limon. lib. ss. cum s. q. ſacch. f. inſtar. Julapii ad ignem, addendo ſub finem croc. q. ſ. ad ſaturatam flavedinem S.* Julepus emmanagogus, de quo bis in die 3. cochlearia plena ſumenda, & per quatuor dies continuandum.

Julapium Hyſtericum camphoratum. ℞. *Camph. dr. ij. incende & ſæpe extingue in aq. font. lib. i. ad totalem camph. conſumptionem Col. dentur cochl. 4. vel 5. ſæpe in paroxyſmo Hyſterico.*

Julapium Hyſtericum fœtidum. ℞. *As. fœtid. dr. i. ss. ſolv. in aq. ceras. nig. unc. vi. ſine calore in mortar. frig. ut lacteſcat; ſumatur cochl. i. in initio & fine paroxyſmi.*

Julapium Hyſtericum moſchatum. ℞. *Aq. namph. unc. vi. moſch. ſcr. ss. ſang. drac. ſcr. i. M. pro 2. dos. in paroxyſmo.*

Potiuncula ad Dyſtociam vel centies experta. ℞. *Aq. meliſs. arthemis. cinam. hyſter. an. unc. i. myrrh. el. ſcr. i. ss. ſuccin. alb. præp. ſcr. i. croc. ſcr. ss. M. f. Potiuncula actu calide haurienda & intra 4. horas repetenda, ſi prima non ſortiatur effectum.*

Mixtura Hyſterica. ℞. *Aq. meliſs. borrag. an. unc. ij. ss. marg. præp. ſcr. i. ss. Caſtor. gr. v. camph. gr. ij. M. S.* Mixtura hyſterica cordialis cochleatim ſumenda.

Alia.

Alia. ℞. *Aq. Ceras. nig. rut. hyſteric. alb. an. unc.*
i. caſtor. in dodulo ligat. & in vitro ſuſpens. dr. ss.
acch. q. s. M. F. Julap. de quo capiat cochl. 4. vel
in omni languore, inſtillando primæ doſi, ſi Paro-
yſmus urgeat, ſp. C. C. gut. xx.

Alia. ℞. *Aq. meliſſ. puleg. fl. chamom. an. unc. i.*
. tinct. caſtor. cum ſp. ſal. armon. fact. dr. ss. ſpirit.
elifs. ſcr. i. ol. deſtill. ſuccin. gut. iij. ſyr. de ment.
el cort. arant. unc. ss. M.

Mixtura in ſuppreſſione Lochiorum. ℞. *Elix. prop.*
. dr. i. ss. Eſſent. caſtor. dr. i. M. doſ. *gut. xv. ex*
ino calido, in quo tantillum croc. mac. & cinam.
ullierit.

Alia. ℞. *Aq. arthemis. hyſteric. Mins. an. unc. i.*
. cinam. unc. ss. pulv. myrrh. el. ſar. i. ſuccin. alb.
æp. caſtor. an. ſcr. ss. M. pro una vice, & ſic pro
teris.

Potio ad expellendam Secundinam. ℞. *Troch. de*
yrrh. dr. i. cinam. acut. teſticul. eq. præp. an. ſcr. i.
oc. orient. ſcr. ss. Borrac. gr. v. aq. arthemis. unc.
M. pro una doſi.

Vinum Emmenagogum. ℞. *Rad. Curcum. ſcr. ii.*
ctamn. alb. dr. ss. coſſ. lig. cinam. acut. an. ſcr. iiii.
erb. meliſſ. puleg. an. m. ij. cort. flav. cit. arant. an.
r. iv. croc. orient. ſcr. i. M. inciſa dentur ad No-
ul. pro mens. i. vin. alb. & mens. s. aq. meliſs.
eſtillat. Doſ. *unc. iv. cum gut. vj. vel vii. tinct.*
halyb..

Aliud fortius, pro Secundina quoque aut Fœtu
nortuo ejiciendo utilis. ℞. *Fol. ſabin. arthemis. di-*
amn. ceret. roriſm. puleg. an. m. ss. rad. ariſtol. rot.
pii, Ireos, rub. tinct. an. unc. ss. bacc. laur. dr. vi.
orrac. venet. troch. de myrrh. an. dr. iij. caſs. lign.
cutiſs. unc. ss. croc. integ. dr. ij. incis. & conquaſs.
ffunde vin. generoſ. q. s. ſtent in infus. perpetua in
co calido optime clauſa. Detur ſingulis horis matu-
nis hauſtus calidus.

Bro-

Brodium Emmenagogum, fit ex *Decoct. Rad. enu. petroſel. cic. rub. cum cinam. croc. & mac.*

Electuarium Lochia provocans. ℞. *Conſ. abſinth. Rom. rut. an. unc. i. troch. de myrrh. dr. ii. caſtor. croc. ſal. vol. ſalis armon. as. fœtid. an. dr. ss. cum s. q. ſyr. de S. rad. M. F. Elect. de quo capiatur magnitudo nuc. moſch. major. tertia quaque hora ſuperbibenda cochl. 4. vel 5. ſeq. Julepi.* ℞. *Aq. rut. meliſs. an. unc. iii. ſacch. cand. q. s.*

Pilulæ hyſtericæ. ℞. *Caſtor. dr. i. ſal. vol. ſuccin. dr. ss. cum. s. q. Balſ. Peruv. M. F. Pilul. N. xxiv. capiat tres ſingulis noctibus, ſuperbibendo cochl. ij. vel iij. aq. hyſter.*

Aliæ. ℞. *Myrrh. el. galban. an. dr. i. ss. caſtor. gr. xv. cum s. q. Balſ. Peruv. M. f. Pilul. ex dr. i. N. xii. ſumat 3. ſingulis noctibus.*

Aliæ Camphoratæ. ℞. *Camph. ſcr. ii. caſtor. dr. i. as. fœtid. ſcr. iv. ſem. dauc. ſylv. dr. i. ss. ſyr. de arthemis. q. s. M. F. Pilul. 6. ex dr. i.* vel ℞. *Pulv. ſem. vitic. unc. ss. rut. as. fœtid. camph. an. dr. i. caſtor. dr. ii. ol. ſuccin. gut. xx. ſyr. de arthemis. q. s. f. maſſ. Pilular.* Doſ. *a ſcr. ss. ad g. xv. tertia quaque hora in paroxyſmo Hyſterico, & præterea hora ſomni extra paroxyſmum ſingulis noctibus.*

Pilulæ in Menſium diminutione & conjuncto dolore. ℞. *Extract. aloes, croc. myrrh. caſtor. an. gr. viii. laud. op. gr. vi. ol. ſabin. gut. v. M. F. Pilul. N. xxviii.* Doſ. *N. vii. tribus diebus ante eruptionem menſium, ſub hora decubitus.*

Pulvis Hyſtericus expertus Timæi. ℞. *Fæcul. bryon. ſcr. ii. marg. præp. ſcr. i. caſtor. gr. xxv. ol. deſt. rut. ſuccin. alb. an. gut. v. M. F. Pulv. divid. in 3. p. æq. & repetitis vicibus, ſi opus fuerit, ori infundatur cum vino calido, in quo tantillum mac. & croc. bullierit.*

Pulvis Partum provocans. ℞. *Myrrh. el. ſcr. i. ſuccin. alb. borrac. an. ſcr. ss. cinam. gr. viii. M. F. Pulv. ſumendus ex aqua lil. alb. hyſter. & puleg.*

Alius.

Alius. ℞. *Epat. anguill. exſicc. & pulv.* vel *æga-pil.* aut *teſtic. eq. præp. a dr. ss. ad dr. i. Borrac. net. ſcr. i. M. detur ex aq. puleg. meliſs. & hyſter.*

Pulvis Emmenagogus. ℞. *Bacc. laur. maſſa panis cumdact. & in clib. coct. unc. ss. ſumit. cent. min. rrh. rub. croc. an. ſcr. i. cinam. ſabin. ariſtol. rot. tamn. alb. an. gr. xxiv. M. F. Pulv.* Doſ. *a dr. ss. ſcr. ii.*

Alius. ℞. *Rhab. el. dr. ii. puleg. abſinth. ſabin. c. laur. an. dr. i. mac. dr. ss. croc. ſcr. i. M. F. lv.*

Alius. ℞. *Rad. dictamn. alb. dr. iii. zedoar. calam. m. cinam. mac. croc. cort. cit. an. dr. i. troch. de rrh. borrac. venet. an. ſcr. iv. ſem. nigell. dr. ii. ic. cumin. anis. bacc. laur. an. dr. i. M. F. Pulv. us* doſ. *dr. i.*

Alius. ℞. *Crem. tart. cryſt. tart. an. dr. ii. ſal. bemis. abſinth. puleg. meliſs. ſpirit. ſal. coagul. an. ss. pulv. agar. rad. aſar. gial. an. dr. ii. Rhab. . dr. i. croc. orient. ſcr. i. troch. de myrrh. dr. i. ol. mac. ſabin. an. ſcr. ss. M. F. Pulv. ſubtiliſſ. us* doſ. *dr. i. ex aq. meliſſ. puleg.* &c.

Tragæa Emmenagoga. ℞. *Spec. dianth. diarrhod. b. an. dr. i. pulv. aſar. Rad. Ir. cyclam. dictamn. . ariſtol. rot. Cyper. gentian. zedoar. an. ſcr. ii. ſuc- . alb. myrrh. cinam. an. dr. ss. ſem. ſeſel. dauc. ſcr. i. Eſſent. cit. ſaccharin. ad pondus omnium f. ng.*

Pediluvium in ſuppreſſione Menſium. ℞. *Herb. ar-nis. meliſſ. puleg. roriſm. an. m. ii. s. fl. chamom. ndul. an. m. i. bacc. laur. unc. i. ss. M. incis. contuſ. ad chart. S. Species* pro pediluvio.

Emplaſtrum Matricale. ℞. *Empl. matrical. Au- .* vel *gumm. carann. unc. i. extend. ſuper alut.* ℞. *Galb. tacamah. an. unc. ss. diſſolv. & extend. ſ er alut. ac infra umbilic. applicetur.* Vel ℞. *Galb. tinct. caſtor. ſolut. col. dr. iii. tacamah. dr. ii. M.*

Suffitus humidus in ſuppreſſione Menſium vel L chiorum. ℞. *Herb. matricar. puleg. an. m. i. ſab m. ii. bacc. laur. juniper. an. unc. i. pom. colocyn unc. i. inciſ. groſſo modo dentur ad chart. S. Spec* pro fomento. *ebull. in aq. commun. cujus vapor fe vidus excipiatur per infundibulum, in ſella undiq clauſa. Si citius liquor deferveat, injectione ſilicis v chalyb. igniti denuo calefieri poteſt.*

Suffitus ſiccus in eundem finem. ℞. *Sabin. m. myrrh. dr. ii. aſphalt. troch. alband. an. dr. i. A F. Pulv.* Vel ℞. *Caryoph. cinam. mac. an. dr. bacc. juniper. unc. ss. ſem. nigell. dr. i. ſtyrac. calan dr. ii. M. F. Pulv. groſs.*

Odoramentum in paſſione Hyſterica. ℞. *Caſto as. fœtid. an. dr. ss. ol. ſuccin. ſcr. ss. M. & in ſ rico involve f. Nodul. naribus admovendus.* Vel ℞ *Galb. as. fœtid. an. dr. ii. caſtor. dr. i. ss. ſal. vo ſuccin. dr. ss. M. f. Nodul. vel ſæpius olfaciat ſp. ſa armon.*

Enema Hyſtericum. ℞. *Decoct. commun.* vel *Emo unc. x. camph. dr. i. ol. rut. unc. ss. mell. mercuria unc. iii. M.*

Aliud. ℞. *Herb. mercurial. pariet. arthemis. pule rut. calam. an. m. i. ſem. carv. cumin. bacc. lau an. dr. ii. coq. ad lib. i. in Col. diſſolv. elect. hie pic. benedict. laxat. an. unc. ss.* vel *dr. vi. ol. ru unc. ii. camph. ſcr. ss.*

Aliud in Partu difficili. ℞. *Herb. mercurial. mal arthem. fl. chamom. an. m. i. fl. lil. alb. p. i. ra alth. bryon. ariſt. rot. an. dr. vi. coq. in s. q. aq. Col. unc. viii. diſſolv. Elect. lenit. dr. vi. ol. lil. alb amygd. d. an. dr. vi. vitell. ov. N. i. Borrac. vene dr. ss. M.*

ARTICULUS XI.

Officio Medici, in conſiderandis & præſcribendis Remediis Arthriticis.

I.

Medicamenta *Arthritica* ſeu *articularia* ſunt, quæ articulis appropriata, affectibus eorum ſuccur-[…]t, tum reſpiciendo ſerum, quod vel exſiccant, [..]ſque quantitatem abſumunt, ut v. g. china, ſaſſa-[…]s &c. Vel qualitatem ejus acrem diluunt & tem-[…]ant, ut lac, emulſ. &c. Aut invertunt & abſorbent, […]martialia, antiſcorbut. &c. Vel reſolvunt, feroque […]ibilitatem fœnerantur, ut cinnabarina, tum reſpi-[…]ado nervos, membranas, tendines & ligamenta […] roborantia, qualia ſunt, quæ ſulphure balſamico […]ſo ſuavi & roſcido pollent, tum mitigando dolo-[…] ipſum urgentem, a tenſione & vellicatione […]mbranarum oriundum, tum intus, per emulſ. cin-[…]arina, tum extrinſeus, per paregorica ac nervi-[…] ſpirituoſa ſulphurea & urinoſa, ac præſertim e […]bricis & formicis parata.

II.

Circa uſum horum Not. 1. Sæpe optimum Medicamentum topicum arthriticum eſſe, non uti to-[…]o, cum ſane præſtet internis tollere cauſam morbi-[…]m, roborare genus nervoſum, & acrimoniam de-[…]lcere, quam externis inhærere. 2. Cavendum eſſe, […] dum per externa juvare intendimus, articulorum […]um deſtruamus, vel ſerum nimis exhauriendo, vel […]is laxando ut magis influat, vel ad partes princi-[…]ores repellendo. 3. Dextro oculo corpus: ſiniſtro […]culos reſpiciendos eſſe, niſi malum fuerit a cauſa

externa. Videndum igitur, ne ipſi negligantur artic
li, neque etiam ipſa viſcera & maſſa ſanguinea. 4. T
pica, dum blandiuntur ſenſu, ſæpe inſidioſa eſſe m
tui, adeoque ita ſenſui triſti medendum eſſe, ne motu
cum ſenſu auferamus. 5. Non conſtantem æque affectu
exſpectari poſſe a quocunque topico, cum localia ſæ
exaſperent dolores & morbum, ac quæ una vice pr
ſunt, altera noceant, atque ex his ſeligenda, in prim
defenſiva & roborantia. 6. Quæcunque magis impi
gunt & figunt humores, præ ceteris nociva eſſe artic
lis, ut repellentia. 7. Unctuoſa quoque, pinguia
emplaſtica, minus competere certum eſt in arthrit
cis, hinc frequens docet experientia, unguenta, e
plaſtra & ſimilia, plus damni dediſſe podagricis: ir
mo plures ex arthritide vaga hoc modo fixam ſibi a
cerſiviſſe, plurimos etiam tophos; adeo, ut tales p
dagrici contracti & conſummati revera captivi fian
ex intempeſtivo topicorum emplaſtrorum, aliquorun
que uſu. Diſtinguenda igitur ſunt articularia Medic
menta, pro diſtinctione morborum, quibus obſide
tur articuli.

Formulæ

Remediornm Arthriticorum.

VInum Arthriticum purgans. ℞. *Chin. ſarſapa*
an. unc. ii. polyp. querc unc. iii. Rhab. ſen
an. unc. i. gial. dr. vi. caryoph. dr. i. vin. alb. lib
vi. inf. ſ. a. & Col. doſ. *unc. iv. quotidie per die*
viii. vere & autumno, vel etiam imminente Par
xyſmo.

Vinum Arthriticum alterans. ℞. *Sarſapar. guaja*
an. unc. i. viſc. querc. dr. vi. fol. ſicc. chamæd. ch
mæpyth. ſalv. an. unc. iii. fl. primul. ver. roriſm. li
conval. an. unc. ss. hyper. dr. vi. vin. alb. lib. x. in

per

dies 3. f. Col. doſ. *unc. ii. bis in die per dies 30. poſt uſum vini prioris.*

Vinum Antipodagricum Paracelſi. ℞. *Rad. caryophyllat. acor. an. unc. i. fol. majoran. m. iv. fl. ſamp. iv. infund. in vin. lib. iii. ſtent. in infuſ. per dies ſumatur ex hoc m. & v. hauſtus.*

Aliud. ℞. *Sarſapar. rad. chin. lig. ſaſſafr. an. dr. i. rad. Pæon. irid. flor. an. dr. ij. caryoph. dr. i. herb. med. dr. ii. beton. ſalv. an. dr. i. fl. hyper. primul. an. dr. ss. mac. dr. ss. ſem. coriand. præp. ſcr. incid. & contund. pro vin. alb. mens. iii. ss. detur nus hauſtus ad paſtum.*

Electuarium amarum Antipodagricum, Sydenham. *Rad. angel. calam. aromat. imperat. enul. fol. ab-b. vulg. cent. min. marrub. alb. chamæd. chamæp. ſcord. calaminth. hyper. virg. aur. ſerpill. ment. rut. card. b. puleg. abrot. fl. cham. tanacet. lil. val. croc. ſem. thlaſp. cochlear. carv. bacc. juniper. q. pl. mel. deſpum. & vin. Canariens. q. s. M. F. El.* doſ. *dr. ii. m. & v.*

Aliud. ℞. *Sarſapar. unc. iv. ſem. hyper. fol. chapyth. camæd. an. unc. iii. ariſt. rot. dr. vi. angel. im. an. dr. ii. caryoph. ſcr. iv. croc. ſcr. ii. omnia enuiſſimum pulverem redacta incorpor. cum s. q. mell. pan. coct. f.* Opiat. *qua utatur æger per integrum um, ſummendo quotidie diebus veris, hyemis & auni dr. i. ss. æſtate dr. ij. diebus canicularibus om- abſtineat.*

Pilulæ Antipodagricæ. ℞. *Rad. ariſtol. rotund. long. unc. ss. polyp. querc. dr. ii. C. C. phil. præp. ſal. lumbric. terreſt. an. dr. ss. cran. hum. præp. dr. ss. gelat. C. C. M. f. Pilul. ex dr. i. N. xxxx. aſg. pulv. ſant. cit. ſumantur N. vij. m. & v. per grum annum, ſi affectus radicatus.*

Aliæ. ℞. *Pulv. caſtor. opt. unc. ss. ſuccin. alb. chad. chamæpyth. an. dr. vi. ſal. ſuccin. ceruſſ. antim. s. Tolut. an. unc. i. rad. petaſit. dr. iii. tereb. venet.*

net. unc. ii. Balſ. ſulph. tereb. q. s. M. F. maſſa lularis doſ. *dr. ss. bis in die, per menſes duos tres, bibendo pro potu decoct. ſarſapar. chin. rad. pe ſit. cum uv. paſſ.*

Pulvis Antipodagricus. ℞. *Pulv. fol. chamæd. c mæpyth. cent. min. major. ſalv. beton. rad. gent. a ſtol. rot. an. unc. i. ſacch. lib. i. M. f. Pulv.* Vel *Pulv. fol. ſalv.* vel *chamæpyth. lib. ss. ocul. canc. ſac an. unc. ii. M. F. Pulv. alii etiam addunt oſſa hun va ped. calcinat.*

Pulvis Arthriticus Vvepferi. ℞. *Lumbric. terr præp. unc. ss. C. C. phil. præp. ungul. alc. præp. dr. ii. ol. nuc. moſch. expr. gut. iv. ſacch. albiſſ. u i. ss. M,* doſ. *m. dr. i. & v. dr. ss.*

Alius ejuſdem. ℞. *Antim. diaphoret. cum triplo n deton. dr. i. ss. ſal. vol. lumbric. vel viper. ſcr. cinnab. antim. ter cum cinnab. nat. ſublimat. ſcr. C. C. phil. præp. dr. i. ss. ol. cinam. gut. ii. M. Pulv.*

Pediluvium Podagricum. ℞. *Roriſm. hyper. pul laur. arthemis. an. m. iii. ſal. nig. lib.* I. *ſal arm unc. ii. furf. mac. unc. vi. Coq. in aq. cong. ii. ac ſapon. venet. unc. ii. ſp. vin. lib. ii. M.*

Aliud ad firmandos articulos podraga debilitatc ac ſimul a crebriore recidiva præſervans. ℞. *Ba Juniper. lib. ss. herb. roriſm. m. vi. ſerpill. ſalv. m. ii. M. S. Species coq. in s. q. lixivii commun. n adeo acris. Decoct. decantato cum* vel *ſine Col. imm tuntur pedes, coercendo halitus integumento vaſi ſup impoſito, conſervando æſtum* vel *novo decocto, vel lice candefacto immiſſo.*

Aliud. ℞. *Salv. roriſm. chamom. arthemis. hyp abſinth. vulg. an. m. vi. ſal. nig. m. iii. coq. in cong. iii. ad ii. f. col. pro Fotu.*

Fomentum in doloribus Arthriticis frigidioribu ℞. *Aq. Arthrit.* vel *Anhalt. unc. ii. ſpirit. junip unc. iv. ſpirit. vin. opt. lib. ss. M.* Vel ℞. *Spirit. j niper.*

per. unc. iii. roriſm. lavend. an. unc. i. alum. crud.
. iii. M. S.

Aliud in dolore Dorſi. ℞. *Aq. vit. unc. vi. quibus fund. fl. roriſm. ſal. lavend. majoran. an. p. ii. car- m. dr. i. caſtor. ſcr. i. ſtent in vitro probe clauſo in geſtione, vitrum quotidie agitando, de hac aqua. . Unc. ii. aq. ſalv. deſtill. ſpic. ſcr. i. M. manus im- atur hoc liquore & f. unc. ss. ol. deſtill. Frictio ſu- a dorſum.*

Aliud expertum in dolore Iſchiadico. ℞. *Bacc. niper. unc. ss. piper. nig. maſt. el. an. dr. ss. M. F. ulv. groſſ. indendus vitro anguſt. orificii, ſuperaffund. irit. vin. alcoholis. unc. iv. ſp. juniper. unc. ii. ſtent digeſt. per hor.* 4. vel *v. poſtea in Col. in mortar. ig. diſſol. ſapon. venet. dr. ii.*

Fomentum in dolore Podagrico. ℞. *Lapid. pum. . iii. medicamentoſ. Croll. dr. v. alum. dr. ii. ſal. mm. dr. i. ſulph. ſcr. ii. caſtor. mum. an. ſcr. i. irrh. ſcr. iv. croc. gr. xii. infund. per hor. xii. in lo- calido in aq. ſpermat. ran. unc. viii. verbaſc. unc. . vin. alb. unc. iv. acet. ſquill. unc. i. ss.* add. *mell. ſpum. unc. i. bull. parum in duplici vaſe. Col.* add. *ſp. rt. ſcr. iv.*

Aliud. ℞. *Tinct. croc. cum ſpirit. vin. parat. unc. . camph. op. an. dr. i. diger. loco calido ad diſſolut.*

Aliud. ℞. *Spirit. vin. rectif. unc. viii. ſp. ſal. ar- on. dr. iii. camph. dr. ss. tinct. op. caſtor. an. ſcr. ii. M.* Vel ſeq. Vvepferi. ℞. *Butyr. antimon. dr. i. ſp. n. lib. ss. M.* Vel ſeq. Grulingii, *quod intra* 2. *ho- s doloremſedare dicitur.* ℞. *Caput mort. vitriol. acet. ſtill. an. unc. ss. opii thebaic. dr. i. aq. chelidon. maj. ſambuc. an. unc. viii. M.*

Unguentum Antiparalyticum. ℞. *Ol. lumbric. unc. . philoſoph. unc. ss. vulp. laur. rutac. an. unc. i. ol. eſt. ſuccin. ſcr. i. major. ſalv. roriſm. an. gut. xv. ingued. caſtor. dr. ii. M. inung. ſpinam & latus para- ticum bis in die præmiſſis frictionibus.*

Unguentum Nervinum. ℞. *Ung. nerv. unc. i. s* *ol. laur. unc. ss. lumbric. dr. iii.* vel ℞. *Ol. juniper. pe* *trol. an. unc. i. ſuccin. dr. ii.* vel ℞. *Ung. nerv. un* *ij. Ol. tereb. chamom. aneth. an. dr. ii. juniper. philoſoph* *petrol. an. dr. i. ſem. urtic, ſcr. i. M.*

Emplaſtrum Antipodagricum. ℞. *Op. ſapon. ve* *net. an. unc. ss. Emplaſt. diacalcit. unc. ii. M. ſ.* Vel ℞. *Sacch. ſaturn. rub. unc. ix. olei lib. i. ſapon* *alb. unc. ii. cer. unc. i. coq. s. a.*

Emplaſtrum Iſchiadicum. ℞. *Gumm. carann.* ve apud vulgares *pic. naval. unc. i. ss. extend. ſupe* *alut.* Vel ℞. *Pic. naval. unc. ii. ſulph. commun. ſub* *tiliſſ. dr. iii. maſt. dr. i. tereb. unc. ss. M.* poſſe etiam addi *caſtor.* vel *Gumm. ammon. aceto diſſol.*

Aliud. ℞. *Emplaſt. de melilot. diapalm. an. un* *ss.* vel *Empl. diapalm. diaphoret. Mins. an. unc.* *ſal. armon. ſcr. ii. malax. cum. ol. chamom. & lum* *bric.*

Cataplaſma anodynum Antipod. ℞. *Medull. pa* *alb. unc. iii. macerentur in lact. ebull. ac coque parum* *hinc adde vitell. ov. N. ij. pulv. fl. chamom. dr.* *croc. ſcr. i. M.*

Aliud Domeſticum. ℞. Herb. rap. ex aqua com preſſa poſtea in frixura frixa, imponatur calide.

Suffitus in doloribus Articulorum. ℞. *Succin. ci* *unc. i. ss. lign. juniper. unc. i. thur. dr. ii. myrrh. d.* *iii. M. inciſ. & contuſ. dentur ad ſcatul.* Vel ℞. *Suc* *cin. flav. unc. ii. maſt. el. unc. ss. ſummit. roriſm. la* *vend. fl. calend. an. dr. vi. bacc. juniper. unc. i. M* *F. Pulv. groſs. cujus ſuffitus in linteo molli aliquoties* *complicato excipiatur, ac applicetur.*

CAPUT X.

De Officio Medici in Affectibus indicantibus Adſtringentia, Stegnotica, Hypnotica, Anodyna & Vulneraria.

ARTICULUS I.

De Officio Medici, in conſiderandis & præſcribendis Remediis Adſtringentibus, & Sanguinem ſiſtentibus.

I.

MEdicamenta *Adſtringentia* ſunt, quæ quidquid laxum eſt adſtringunt, utilia præſertim in vomitu, diarrhœa, lienteria, dyſenteria, gonorrhœa, fluore albo, aliiſque ſimilibus affectibus; vim ſuam exercent, vel villos ſeu fibras molliores, flaccidas & expanſas cogendo, roborando, contorquendo & uniendo, vel poros cutis, vaſorum, meatuum & viarum corrugando, criſpando, colligando, incuneando, contrahendo, obliniendo, replendo, ac obſtruendo; quo etiam ſpectant *condenſantia* & *emplaſtica*, vel humores effeatos, fluxiles, tenues & impetuoſe motos, in impetu ſuo coercendo, ipſoſque incraſſando, inviſcando, concentrando, cohibendo & refrænando. Inter adſtringentia ſunt, tum terrea exſiccantia & abſorbentia, tum acerba & auſtera, tum acida humores fluxiles coagulantia & quaſi figentia, tum emplaſtica, tum narcotica, martialia, tum etiam eſcharotica, non quidem proprie, ſed quatenus & humorem fluentem abſumunt, & cruſtam inducunt partibus propugnaculi loco, atque adſtrictionem poſt

ſe

ſe relinquunt. Huc etiam refero Medicamenta *Iſchema*, ſeu *ſtegnotica* & ſanguinem ſiſtentia, ut intra alveos ſuos commoretur, nec extravaſetur; qualia itidem ſunt, vel reſpicientia ſanguinis orgaſmum, rarefactionem, & ebullitionem ejus ſiſtentia, ut præcipitantia, terrea, temperantia aquea, refrigerantia acida; vel reſpicientia ſanguinem ſeroſiorem, fluxiliorem & acriorem, ut incraſſantia, adſtringentia, opiata; vel vaſorum oſcula aperta, ut conſolidantia, glutinantia, ſanguinem imbibentia, coagulantia, & ſanguinem in cruſtam quaſi redigentia, cauterizantia, quæ torrefaciendo ſanguinem, & vaſa criſpando ac occludendo, ſanguinem ſiſtunt.

II.

IN uſu horum omnium. Not. 1. Adſtringentia debere eſſe convenientia tum partibus, quibus debentur, tum humoribus & cauſæ, ſic ventriculo magis conveniunt adſtringentia aromatica vel acida: in affectibus pulmonum miſcenda reſolventia: in affectibus epatis penetrantia acida, in affectibus capitis balſamica, ſi materia fluxilis & acris, magis mucilaginoſa, ſi maligna, quæ ſimul bezoardica. 2. Nunquam nimis adſtringendum eſſe, ne ſubſidant nimis pori, & hinc vix relaxari queant, præſertim etiam, cum ſubinde fluxus moderari potius quam ſiſti petant. 3. In affectibus pectoris in genere parcis adſtringentibus utendum eſſe, tum quia tonus pulmonum laxitate gaudet, tum quia facile vitioſa materia ob viciniam ad cor repelli poteſt. 4. In uſu adſtringentium ſemper rationem habendam eſſe ventriculi, ne fermentum ejus deſtruatur. 5. Adſtringentium vim augere anodyna vel opiata, ac moderari reſolventia, perpetuo miſcenda in ſputo ac vomitu cruento, caſu ab alto, &c. 6. Vim adſtringentium, ubi paulo poſt remittit, novis doſibus juvandam eſſe.

III.

III.

PRæterea 7. Not. Adſtringentibus liquidis, vel particulas laxiores habentibus, minus fidendum eſſe, ut v. g. dulcibus, ſyrupis, clyſteribus, fomentis, balneis, unguentis &c. 8. Adſtringentia non commode dari cum cibis. 9. Fluxu ſanguinis, oriundos vel ab obſtructione vaſorum, & ordinario denegato ſpatio, vel humorum orgaſmo & copia, minus tolerare adſtringentia: plus vero, ut v. g. purgantia, aperientia & imprimis acida. 10. Adſtringentia alimentoſa, ventriculum debiliorem habentibus, ante cibos reliquos aſſumpta, adſtringere: poſt aſſumpta, alvum laxare, fibris nempe ſuperioribus conſtrictis, & inferioribus laxatis. 11. Adſtringentia externa actu frigida applicari, v. g. ubi repellendum, ubi ſanguinis rarefactio, impetus & effuſio ſiſtenda, v. g. adhibita teſtibus, hypochondriis, & in primis fronti, unde anacollemata & frontalia, ex adſtringentibus actu frigidis confici & adhiberi ſolent, cum cerebro nocere nequeant, obſtante oſſium vallo: minus frigida locum habent in thoracis, ventriculis, epatis & uteri affectibus. 12. Adſtringentia uti & opiata, in dyſenteria intra 6. 7. horas efficaciam ſuam deperdere; hinc repetenda, neque ab eorum uſu ceſſandum. 13. Adſtringentia longe efficacius adhiberi in forma ſicca, ut pulv. trochiſc. pilul. quam humida, utpote citius defluente extrinſecus etiam in forma emplaſt. cerat. frontal. quam foment. Baln. clyſt. unguent. &c. 14. Adſtringentia non debere eſſe in uſu, quibus alvus ſiccior & quibus menſes fluxuri ſunt; obſervandum tamen in hoc caſu, quid magis urgeat. 15. Aromatica adſtringentia, ut v. g. nucem moſch. maſtich. terreis mixta; diarrhœis, dyſenteriis & vomitibus maxime amica eſſe. 16. Topica ſanguinem ſiſtentia,

illis

illis locis applicanda eſſe, ubi vel immediate id opus eſt, vel ſanguis magis refrigerari poteſt, ſic applicantur bregmati, fronti, ſub lingua, nuchæ, naribus, collo, hypochondriis, teſtibus, plantis pedum, ſub axillis &c. 17. Ligaturas leviores extremorum, pro remorando ſanguine non eſſe inutiles, quo nomine quoque frigida, ut lapides & ſimilia, præter affluxia, quæ præſtant, arctius manu vel ſub axillis detenta, commendantur, in quibus tamen non excedendum, præſertim, ſi impetuoſus ſanguinis motus conjunctus. 18. Cauſtica & corroſiva, ad hæmorrhagias ſiſtendas, non æque ſemper tuta eſſe. Nam licet initio venas adſtringant ob partes ſtipticas, corrodendo tamen poſtmodum & irritando, gravia ſymptomata inducere valent, hinc ignis actualis melior.

Formulæ

Remediorum Adſtringentium & Sanguinem ſiſtentium.

Decoctum *Timæi* comprobatiſſimum, ad Hæmoptyſim & reliquos fluxus ſanguinis. ℞. *Rad. ſymph. mai. unc. i. ss. plantag. pimpinell. an. dr. ij. tormentill. unc. ss. alth. liq. an. dr. iii. herb. burſ. paſt. prunell. polyg. chærefol. conſolid. med. ſanic. an. m. i. fl. roſ. rub. hyper. bellid. cum tot. an. m. s. ſem. hyper. dr. iii. incis. groſſo modo inf. per noct. in s. q. aq. mane coq. de Colat. cum album. ov. clarif.* ℞. *Lib. ii. ss. add. ſyr. de ſymph. unc. iii. de alth. unc. ij. oxymell. ſ. unc. i. ss. M. S.*

Aliud. ℞. *Rad. ſymph. torment. glyc. an. unc. ss. herb. veron. centinod. ſanc. millefol. alchimil. agrim. an. m. ss. fl. roſ. balauſt. bellid. min. an. p. ii. nuc. pin. unc. i. ſantal. rub. unc. ss. coq. in ſ. q. aq. font. de Colat.* ℞. *Lib. ii. diſſolv. ſyr. de roſ. ſicc. de ſymph. Fernel. an. unc. i. M.*

Jule-

Julepus in Hæmorrhagiis. ℞. *Aq. frag. unc. vi. burs. paſt. endiv. cich. roſ. an. unc. iii. ſyr. corall. unc. iii. frag. papav. errat. an. unc. i. ſs. ſucc. cit. acid. unc. ii. M.* Vel ℞. *Tint. roſ. cum. s. q. ſp. vitriol. lib. ii.* Vel ℞. *Syr. pro tinct. roſ. parat. unc. iii. aq. font. lib. ii. ſp. vitriol. q. s. M.*

Mixtura ſtegnotica *Sylvii.* ℞. *Aq. plantag. unc. iii. cinam. dr. iii. acet. vin. dr. iii. corall. rub. præp. terr. ſig.* vel *ſang. drac. an. ſcr. i. laud. op. gr. iii. M. Capiat cochleatim.*

Alia. ℞. *Aq. plantag. fol. querc. burs. paſtor. centinod. an. unc. i. ſs. lapid. hæmat. præp. corall. rub. præp. carneol. præp. an. ſcr. i. ſperniol. Croll. ſcr. ſs. ſyr. corall. papav. errat. an. unc. ſs. M.*

Emulſio adſtringens, in Fluxibus ſanguinis. ℞. *Sem. papav. alb. dr. iii. 4. frig. m. excort. an. dr. i. amygd. d. unc. ſs. aq. plantag. portul. roſ. an. unc. i. ſs. M. F. Emulſ. add. pulv. ſtegnot. Guttman. ſcr. i. corall. rub. præp. ſcr. ſs. rotul. man. Chriſt. perl. dr. i. ſpirit. frag. gut. xi. M. S.* Emulſio adſtringens fluxum ſanguinis, ante cubitum ſumendæ.

Alia. ℞. *Amygd. d. rec. unc. ſs. ſem. melon. excort. dr. ii. papav. alb. dr. i. ſs. plantag. dr. ſs. aq. fol. querc. plantag. burs. paſt. an. unc. i. ſs. M. F. Emuls. add. lap. hæmat. præp. corall. rub. præp. an. ſcr. i.* vel *lap. cryſolit. ſang. drac. nit. perl. an. ſcr. ſs. ſacch. perlat. dr. ii. M.*

Alia anti-Dyſenterica. ℞. *Amygd. d. non rancid. unc. i. ſs. aq. dyſenter. Dorncreull. unc. iii. roſ. fol. querc. an. unc. ii. M. F. Emuls. cui add. C. C. uſt. præp. dr. i. marg. præp. corall. rub. præp. an. ſcr. i. ſpirit. rub. id. roſar. an. ſcr. i. rotul. man. Chriſt. dr. ii. ſs. M. S.* Emulſio adſtringens.

Alia. ℞. *Amygd. d. excort. unc. i. ſs. aq. in qua aur. ignit. ter. extinct.* vel *decies chalybeat. lib. i. ſs. M. F. Emuls. add. man. Chriſt. perl. dr. vi. M.* Vel ℞. *amygd. d. unc. i. ſem. melon. dr. vi. papav. alb.*

alb. dr. ii. C. C. uſt. præp. ſcr. ii. aq. plantag. lib. i. M. F. Emulſ. add. Jul. roſ. unc. i. M.

Brodium anti-Dyſentericum. ℞. *Pimpinell. ſanguiſorb. fol. cichor. millefol. plantag. an. m. i. fl. roſ. rub. p. i. cum fruſto carnis. f. Juſcul. cui add. Rhab. toſt. dr. ss.* vel *ſcr. ii. M.*

Electuarium in Hæmoptyſi, longo uſu probatum. ℞. *Conſerv. roſ. vetuſtiſſ. unc. iii. ss. pulv. rad. conſolid. utriuſque, ſem. portulac. maſtich. bol. armen. tragac. ſcr. i. ss. cum. ſyr. de ſymph. F. Elect. molle.*

Aliud. ℞. *Conſ. roſ. rub. unc. iii. ſymphyt. unc. i. pulv. ſem. hyoſc. papav. alb. an. dr. i. ſpec. diatrag. frig. dr. i. ss. lap. hæmat. præp. carneol. præp. corall. rub. præp. croc. mart. adſtrict. an. dr. ss.* vel *bol. armen. terr. ſig. ſang. drac. &c. ſyr. papav. errat. q. ſ. M. F. Elect.*

Electuar. adſtringens in Diarrhœa. ℞. *Conſ. roſ. rub. vet. unc. iii. diacydon. cum ſpec. unc. i. condit. cort. cit. unc. ss. ſpec. arom. roſ. dr. i. corall. rub. præp. ſcr. ii. lig. aloes ſcr. ss. terr. ſigill. ſcr. i. miv. cydon. q. ſ. M. f. Elect.* poſſent etiam add. *nux moſch. C. C. uſt. pulv. rad. torment. rub. pannon. &c.*

Electuarium pro ſiſtendo Vomitu. ℞. *Conſ. roſ. vet. unc. i. ss. ment. unc. ss. cort. cit. condit. unc. i. rad. acor. condit. unc. ss. rob. rib. unc. i. diacydon. cum ſpec. dr. vi. corall. rub. præp. dr. ii. nuc. moſch. cinam. an. dr. ss. ol. deſtill. caryoph. gut. ii. ſcyr. acetoſ. cit. q. ſ. M.*

Electuarium anti-Dyſentericum. ℞. *Conſ. roſ. vet. unc. ii. carn. cydon. condit. unc. ss. condit. fl. cit. arant. an. unc. ss. Bol. armen. terr. ſigill. an. dr. i. tragac. dr. ss. corall. rub. præp. marg. præp. an. ſcr. i. ſmaragd. præp. ſcr. ss. cum ſ. q. vin. granat. M. F. Elect. S.*

Aliud comprobatiſſimum. ℞. *Conſ. roſ. vet. unc. i. theriac. vet. diaſcord. an. dr. i. terr. ſig. corall. rub. præp. ſem. plantag. an. ſcr. i. ss. C. C. phil. præp.*

præp. ſcr. i. lap. bez. occid. gr. vi. laud. op. gr. iv. cum ſyr. de roſ. ſicc. ſ. q. M. f. Elect. S. Electuarium adſtringens de quo omni quarta hora quantitas nucis ſumenda.

Electuarium adſtringens in Gonorrhæa. ℞. *Conſ. roſ. rub. vet. unc. iv. carn. cydon. condit. dr. vi. nuc. Ind. condit. unc. ss. medull. nuc. Ind. condit. dr. ii. pulv. torment. balauſt. an. ſcr. ii. terr. ſig. corall. rub. præp. an. ſcr. i. C. C. uſt. præp. ſcr. i. ss. cum ſ. q. ſyr. gran. acid. M. f. Elect.*

Aliud contra Abortum. ℞. *Conſ. roſ. unc. ii. cort. cit. condit. dr. vi. pulp. dactyl. myrob. condit. an. unc. ss. corall. rub. præp. marg. præp. raſur. ebor. an. dr. i. cum ſyr. cydon. ſ. q. M. Elect.*

Electuarium in nimio Menſium fluxu. ℞. *Conſ. roſ. ſicc. unc. ii. troch. de terr. ſig. dr. i. ss. rad. torment. corall. rub. præp. an. ſcr. ii. lap. hæmat. ſang. drac. bol. arm. an. ſcr. i. cum ſ. q. ſyr. corall. M. F. Elect. de quo ſumatur magnitudo nuc. moſch. majoris m. & v. ſuperbibendo Cochl. 3. vel 4. aq. burſ. paſt. vel ſeq. Julappii.* ℞. *Aq. fol. querc. plantag. an. unc. iii. cinam. cydoniat. ſyr. de roſ. ſicc. an. unc. i. ſp. vitriol. q. ſ. ad gratam aciditatem.*

Aliud. ℞. *Conſ. roſ. rub. vet. unc. iv. condit. cydon. unc. i. ss. ſpec. aromat. roſ. diarrhod. Abb. an. dr. i. croc. mart. adſt. dr. iii. corall. rub. præp. ſcr. iv. marg. præp. ſmaragd. præp. an. ſcr. i. bol. armen. terr. ſigill. an. ſcr. ii. ſyr. corall. q. ſ. M. f. Elect.*

Tabulæ Corallinæ *Timæi*, in omnibus fluxibus ſanguinis utiles. ℞. *Corall. rub. præp. dr. ii. marg. præp. dr. i. extr. ſymph. ſcr. iv. torment. roſ. an. ſcr. i. ss. troch. de carrab. de terr. ſigill. an. dr. i. Carneol. præp. ſcr. i. ss. ſmaragd. præp. ſcr. i. carn. cydon. condit. unc. i. Conſ. roſ. rub. dr. vi. ſacch. albiſs. in ſucc. berber. & aq. hæmopt. Dorncreſill. ſol. q. ſ. m. f. Morſuli.*

Tabulæ contra Abortum. ℞. *Sem. coriand. præp. dr. ij. rad. biſtort. raſur. ebor. corall. rub. an. dr. i.*

ſuccin.

ſuccin. cryſtall. præp. an. ſc. i. cocc. infect. ſcr. ss. ſacch. in aq. roſ. ſol. unc. iv. f. Tab. pond. dr. i. Capiatur una alternis diebus mane.

Pilulæ adſtrictivæ, pro ſiſtenda Gonorrhœa. ℞. *Tereb. venet. aq. roſ. lot. & coct. unc. j. Balſ. peruv. dr. ss. pulv. rad. conſolid. maj. torment. an. dr. j. ocul. cant. præp. mercur. dulc. an. dr. ss. M. F. maſſ. Pilul.* doſ. *ſc. ss. m. & v. pro valetudine plena reſtituenda, in fine Gonorrhææ.*

Pulvis contra Abortum. ℞. *Gr. Kerm. ſcr. i. ſant. rub. dr. ss. caryoph. nuc. moſch. an. ſcr. i. fol. aur. N. iij. M. F. Pulv.*

Alius. ℞. *Pulv. contra abort. Auguſt. dr. ij. mag. corall. ebor. ſ. igne præp. maſt. an. ſcr. ii. pellicul. ventric. Gallin. ſcr. i. M. f. Pulv.* Vel ℞. *Corall. rub. præp. ſcr. iv. ſantal. omnium lig. aloe an. dr. i. ſpodii ex ebore magiſt. ungul. alc. an. ſcr. ij. C. C. uſt. præp. dr. ij. magiſt. mat. perl. Succin. præp. an. dr. i. nuc. moſc. pulv. dr. i. ss. lapid. ss. pretioſ. an. ſcr. i. ſpirit. ſal. guttatim affuſ. ſcr. i. Sacch. roſ. tabul. ad pondus omnium, fol. aur. N. viij. M. f. Pulv.*

Pulvis ſpecificus contra Fluorem album. ℞. *Magiſt. oſteocoll. dr. ii. carneol. præp. dr. i. ss. corall. rub. præp. marg. præp. terr. ſig. maſtich. gumm. Arab. torment. an. ſcr. i. taleol. porc. præp. dr. ii M. F. Pulv. cujus* doſ. *ſcr. ii. ex vino rubro.*

Alius. ℞. *Chalyb. cum acet. præp. dr. x. caſſ. lig. ver. dr. iii. ſant. rub. ſpod. ex ebor. ſuccin. alb. præp. an. dr. i. fæcul. bryon. ſcr. iv. croc. ſcr. ss. camph. gr. iii. ſacch. fin. unc. ii. ol. cinam. gut. iv. M. f. Pulv. cujus* doſ. *ſcr. iv.*

Pulvis contra Diarrhœam. ℞. *Pulv. gr. act. corall. rub. præp. terr. ſigill. rub. C. C. uſt. præp. an. ſcr. iv. M. f. Pulv. divid. in 4. p. æq.* Vel ℞. *Corall. rub. præp. dr. i. rad. torment. nuc. moſch. an. dr. ii. C. C. uſt. præp. dr. i. ss. M.* doſ. *dr. i. vel ſcr. ij. bis in die, cum vino rub. vel vin. cydon.*

Pulvis

Pulvis anti Dyſentericus. ℞. *Corall. rub. præp. gr. xiv. C. C. uſt. præp. gr. xviij. croc. mart. adſtrict. dr. ſ. terr. ſig. rad. biſtort. gum. tragac. nuc. moſch. an. r. ss. M. f. Pulv. pro 3. doſ. ex ovo ſorbili ſumendis.* Vel ℞. *Corall. rub. præp. dr. i. C. C. uſt. præp. rad. orment. troch. de carab. ſem. plantag. nuc. moſch. an. r. ss. terr. ſigill. croc. mart. adſtr. an. dr. i. M. f. ulv. cujus* doſ. *a dr. i.*

Pulvis ſpecificus Americanus ad Dyſenteriam. ℞. *pecacoanhæ pulv. a dr. ss. ad dr. i. detur ad chart. umatur ex uno vel altero cochleari brodii, vel vin. mph. jejuno ſtomacho, vel ſi neceſſitas exigat. 2. horis paſtu; detur per 3. dies continuos.* Vires habet per uperiora & inferiora purgandi & detergendi, ac ſimul roborandi & malignitati reſiſtendi. Curare di-itur omnem diarrhœam & dyſenteriam, niſi jam dſit gangræna, vel diarrhæa phthiſica aut hydropica.

Pulvis Vomitum ſiſtens. ℞. *Sal. abſinth. dr. i. vel r. ij. detur cum cochl. i. ſucc. limon.* Vel ℞. *Xyloal. r. i. nuc. moſch. maſt. an. ſcr. ij. magiſt. corall. ſcr. i. alang. ſcr. ss. M. f. Pulv.*

Pulvis ſtegnoticus, in nimio fluxu Menſium. ℞. *roc. mart. adſtr. dr. ss. bol. armen. lap. hæmat. ſang. rac. an. gr. xxv. mag. corall. ſcr. i. ſem. plantag. rad. orment. an. gr. xv. M. F. Pulv. ſubtiliſs.* doſ. *dr. i. c aq. ſequenti.* ℞. *Aq. torment. unc. ii. ss. burſ. paor. plantag. an. unc. i. ss. ſp. vitriol. gut. vi. M.*

Alius. ℞. *Corall. rub. præp. ſcr. iv. lap. chryſol. ræp. carneol. præp. marg. orient. præp. an. ſcr. ij. ulv. rad. torment. gr. Kerm. an. dr. ss. M. F. Pulv. vid. in 6. p. æq.*

Tragæa in Vomitu gravidarum. ℞. *Spec. diarrhod. bb. diatrion. ſant. an. ſcr. ii. cinam. opt. dr. ii. nuc. oſch. dr. i. mac. caryoph. cubeb. cardam. an. ſcr. ss. g. aloes ſcr. i. corall. rub. præp. marg. præpar. an. r. i. ss. ſacch. albiſs. unc. iv. fol. aur. N. iii. M. F. rag. cum pane vino madido ſumenda.*

Unguentum in Diarrhœa & Dyſenteria. ℞. *Ung. comitiſs. unc. ii. ol. laur. unc. ss. nuc. moſch. expr. dr. ii. cerat. ſantal. unc. ss. ol. maſt. q. ſ. M.*

Unguentum contra Abortum. ℞. *Ung. Comitiſs. dr. vi. theriac. Androm. dr. ii. vel iii. terr. ſigill. dr. i. ceræ parum M. F. Emplaſt. umbilico applicandum.* Vel ℞. *Theriac. terr. ſigill. an. unc. i. M. pro Emp. ventri imponendo.* Vel ℞. *Empl. de cruſt. pan. unc. ung. Comitiſs. dr. ii. ol. nuc. moſch. dr. iii. maſtich. q. s.* Vel ℞. *Empl. diaphœn. calid. de cruſta pan. an. dr. vi. melon. cum ol. maſtich.*

Emplaſtrum præſens in Vomitu. ℞. *Pic. unc. ii. ol. cydon. unc. ss. liqueſiant ſimul, & f. Dropax.*

Emplaſtrum contra Abortum. ℞. *Rad. biſtort. ſem. coriand. an. dr. ii. nuc. cupreſs. ſantal. rub. hypociſt. an. dr. i. ladan. maſtich. an. unc. ss. thur. bdel. an. dr. corall. ſuccin. an. dr. i. pulveris. excip. ol. maſt. & cum ſ. q. cer. & tereb. F. Empl. applicandum regioni lumborum.*

Cataplaſma abortum impediens. ℞. *Thur. maſcu. unc. ii. album. ov. N. v. agitentur ſimul ſuper pruna. ſemper movendo, ne concreſcant, addendo terebinth. excipiatur ſtupp. & calidiſſime umbilico applicetur, bis in die, per triduum.*

Aliud. ℞. *Pulv. gr. act. unc. ii. cort. pan. nig. toſt. lib. ss. maſt. thur. an. unc. i. F. Pulv. in mortar. & cum vin. cydon. vel vino rubro F. Catapl. cujus pars dimidia inducatur linteo, & apponatur ventri inferiori.*

Cataplaſma in fluxu immodico Menſium. ℞. *Pulv. bol. armen.* vel *fulig. camin. q. pl. album ov. & acet. acerrimi q. ſ. pro Catapl. ad lumbos & os ſacrum applic.*

Cataplaſma adſtringens in Diarrhœa & Dyſenteria. ℞. *Pan. ſecalin. unc. iii. cydoniat. unc. i. coq. in vin. rub.* vel *acet. ad conſiſt. Catapl. add. pulv. torment. rad. conſolid. m. an. dr. vi. terr. ſigill. unc. ss. Nonnulli addunt maſt. nuc. moſch. mac. fl. roſ. &c.*

Aliud.

Aliud. ℞. *Bol. arom. unc. i. alum. unc. ſs. farin.* *ab. unc. i. ſs. album. ov. N. i. acet. vin. q. ſ. M. f.* *atapl. ventri applicandum.*

Cataplaſma pro Vomitu ſiſtendo. ℞. *Ferment. acerr.* *nc. iii. ment. pulv. dr. ii. caryoph. maſt. an. dr. i.* *M. pro Catapl.*

Naſale in Hemorrhagiam narium. ℞. *Lacc. pictor.* *lum. an. p. æq. vel ſtercor. porc. dr. iii. pulv. roſ.* *ub. dr. ſs. excip. cum album. ov. & cum goſſyp. f.* *urunda.* Vel ℞. *Thur. aloe ſang. drac. farin. vol.* *el. aran. p. i. lepor. minutim inciſ. an. dr. ſs.* Vel *. Lanug. cydon. tragac. maſt. ſang. drac. bol. arm.* *p. hæmat. aloe farin. vol. an. ſcr. i. M. F. Pulv.* *xcip. cum album. ov. & goſſyp.*

Anacollema ſeu Frontale, in Hæmorrhagia narium. *. Aq. plantag. ſperm. ran. equiſet. nymph. vel roſ.* *n. unc. i. acet. fortiſſ. unc. iii. album. ov. conquaſſ.* *. ii. cret. Colonienſ. vel bol. arm. unc. ſs. vel terr.* *g. bol. arm. lap. hæmat. an. dr. i. ſs. M. f. Fronta-* *frigide applic.*

Aliud. ℞. *Croc. mart. adſtrict. bol. arm. ſang. drac.* *rr. ſig. an. dr. i. decoct. gallar. & cum m. i. mille-* *l. ad. unc. vi.* vel *aq. roſ. plantag. an. unc. iii. acet.* *ſ. unc. i. ſs. nit. præp. dr. ſs. M.*

Suffitus in Diarrhœa. ℞. *Succin. thur. maſt. an.* *r. iv. fl. lavend. p. ii. roſ. p. i. tereb. coct. ad pon-* *us omnium; confracta dentur ad ſcat. pro Suffitu.* *oteſt etiam addi lig. aloes, ſtorax, fl. verbaſc. &c.*

Enema adſtringens & conſolidans, in Dyſenteria. *. Rad. conſolid. in torment. an. unc. ſs. herb. polyg.* *lantag. ſanic. an. m. i. fl. verbaſc. roſ. balauſt. an.* *. i. ſem. plant. dr. i. ſs. coq. ex lact. chalyb. ſ. q. in* *ol. unc. x. diſſolv. ſev. hirc. dr. vi. ol. roſ. cydon.* *n. unc. ſs. bol. arm. terr. ſig. an. dr. M.* Poſſet etiam iſſolvi *theriac. Androm. ad dr. ii.* vel *Pilul. de cyno-* *loſſ. ſcr. i. ſs.* prius autem præmittantur *Clyſt. deter-* *entes ex decoct. hord. cum mell. roſ.*

ARTICULUS II.

De Officio Medici, in conſiderandis & præſcribendis Remediis Hypnoticis, & Anodynis.

I.

MEdicamenta *Hypnotica* ſunt, quæ ſomnum conciliant; quod præſtare videntur vel ſuaviter humectando, ac ſerum deficienti ſupplendo, vel aquoſa frigidaque humiditate ſua, aut craſſitie ſpiritus gravando, vel fibrilloſam cerebri compagem relaxando, vel ſulphure vaporoſo, blando, ac reſolubili cerebrum replendo, vel ſpirituum vias ac nervorum initia non nihil opplendo, vel vi peculiari ac volatili ſulphurea viſciditate ſpiritus ungendo, ad ſe invicem conglomerando, ligando, ac quaſi torpidos reddendo quæ poſteriora proprie ſunt & dicuntur *narcotica*, inter quæ principaliſſimum eſt Laudanum opiat. de quo ſuperius peculiari paragrapho abunde dictum.

II.

MEdicamenta *Anodyna* ſeu *paregorica* ſunt, quæ dolorem mitigant. Cum autem dolor tribus modis ſedari ſoleat, & quidem vel cauſam dolorem efficientem auferendo, vel ſenſum ſtupefaciendo, per narcotica, de quibus ſupra, vel cauſa & morbo manentibus, ex parte ſaltem cum leniendo, per ea, quæ vel vim ſuam exerunt blando & moderato calore, quo pars affectu fovetur, & ad quandam æqualitatem reducitur, cutis relaxatur, fibræ plus juſto tenſæ & contortæ demulcentur, vel quibus humores dolorifici diſcutiuntur & reſolvuntur, vi digerendi, diſcutiendi & carminativa præditis, vel

quæ

uæ repellunt & affluxum humorum prohibent, atue ita ſenſum partis nonnihil obtundunt.

Formulæ

Remediorum Hypnoticorum & Anodynorum.

Ulepus Hypnoticus. ℞. *Syr. de papav. ss. unc. i. vel dr. vi. aq. nymph. unc. ij. hypnot. Lang. unc. M. F. Julep. S.*

Emulſio Hypnotica. ℞. *Sem. papav. alb. dr. iij. em. melon. excort. unc. ss.* vel *ſem. 4. fr. m. an. dr. aq. nymph. viol. ſolan. an. unc. i. ss. M. F. Emulſ. dd. magiſt. perl. ſcr. i. ſp. roſ. gut. vij. man. Chriſt. erl. dr. i. M. S.*

Alia. ℞. *Sem. melon. excort. unc. ss. aq. frig. ymph. rub. id. an. unc. i. M. F. Emulſ. add. man. hriſt. perl. dr. ij. ſal. nit. perl. ſcr. ss. C. C. phil. ræp. ſcr. i. ss. M.*

Alia. ℞. *Amygd. d. excort. dr. iij. ſem. 4. frig. . an. dr. ii. papav. alb. dr. i. ss. aq. violar. unc. . borrag. nymph. an. unc. i. ss. M. f. Emulſ. add. l. roſ. unc. ss. man. Chriſt. perl. dr. iii. M.*

Pediluvium Hypnoticum. ℞. *Fol. lactuc. ſalic. vit. alv. violar. fl. nymph. an. m. i. ſummit. aneth. m. . capit. papav. alb. N. xvii. cort. rad. mandrag. r. iii. coq. in ſ. q. aq. pro Pediluv.*

Aliud. ℞. *Capit. papav. cum ſemin. contuſ. N. ii. fl. roſ. rub. m. ii. chamom. m. i. herb. beton. ſal. omm. an. m. i. ss. M. inciſ. dentur ad chart. S.* pecies pro pediluvio. Vel ℞. *Capit. papav. alb. N. x. ſem. papav. alb. unc. i. fol. lactuc. m. iv. fl. ymph. m. vi. viol. m. i. s. bull. in aq. s. q.*

Unguentum ſomniferum. ℞. *Ung. popul. unc. i. labaſt. ol. viol. papav. an. unc. ss. op. theb. acet. fl. ambuc. ſol. gr. xv. ol. nuc. moſch. expr. ſcr. i. croc. r. viii. ceræ parum. M. F. Linim. quo inung. tempora,*

pora, nares & pulſus manuum vel ℞. *Ung. alabaſ* *refrig. Gal. popul. an. unc. ss. ol. nuciſt. dr. i. nymp* *papav. an. dr. ii. mandrag. dr. ss. M.*

Oleum anodynum intus exhibendum. ℞. *Ol. amyg* *d. rec. expreſſ. unc. i. ss. ſpermat. cet. dr. s.* v *ſcr. ii. M. detur cum Brod. calid.* vel *cum vin. ma* *vat. unc. s.*

Epithema cephalicum in dolore Capitis febrili ℞. *Nucl. perſic. exoſſat. N. xi. ſem. papav. alb. d* *ii. 4. frig. mai. an. dr. i. aq. fl. nymph. viol. an. un* *iii. fl. ſamb. unc. ii. acet. rutac. fl. ſambuc. an. un* *i. M. F. Emulſ. add. camph. ſcr. i. croc. orient. ſc* *ii. M.*

Aliud, ℞. *Nucl. perſic. unc. i. amygd. an. unc. ſ* *ſem. cannab. dr. iii. aq. verben. beton. roſ. an. un* *i. Camph. croc. an. gr. v. M.*

Oxyrrhodinum. ℞. *Album. ov. conquaſſ. N. i* *aq. roſ. lavend. an. unc. iii. acet. roſ.* vel *fl. ſambu* *dr. vj. ol. roſ.* vel *nymph. unc. j. camph. ſcr. i. cro* *gr. vj. M.*

Unguent. pro dolore Capitis. ℞. *Ung. alabaſt. p* *pul. an. dr. iij. op. gr. viij. croc. ſcr. j. ol. deſti* *aneth. gut. ij. M.*

Unguentum in dolore Dorſi & Renum. ℞. *Un* *infrig. Cal. roſat. Meſ. anodyn. an. dr. vj. ol. ſcor* *ſucc. lim. an. unc. ss. M.*

Liniment. in doloribus Suræ. ℞. *Ol. hyoſc. lau* *de later. Chamom. an. unc. ss. M.*

Aliud in dolore Iſchiadico. ℞. *Ol. juniper. petro* *an. unc. i. ſuccin. dr. ij. M.*

Unguentum in dolore Hæmorrhoidum. ℞. *Un* *de linar. unc. i. de liq. unc. ss. ol. ov. maſt. an. d* *i. ss. M.*

Aliud in eorum inflammatione. ℞. *Mucilag. ſen* *pſyl. cydon. aq. ſperm. ran. extr. an. unc. i. ſacc* *ſat. dr. i. camph. ſcr. ss. M.*

Emplaſtrum in doloribus, ortis ex defluxione Ca tar-

arrhoſa. ℞. *Gummi carann. p. i. tacamah. p. ij. um pauca tereb. diſſol. extend. ſuper alut.* Vel ℞. *Oxycroc. Empl. diapalm. an. dr. vj. malax. cum ol. juniper. & f. Empl. appic.* alii etiam addunt *empl. diaph. Minſicht.*

Cataplaſma ſeu pulmentum in dolore Capitis. ℞. *Fol. verben. rec. m. j. contund. in mortar. add. ferm. acerr. unc. ij. ol. roſ. q. ſ. M. applicetur tepide fronti.*

Aliud. ℞. *Bacc. juniper. unc. i. nuc. i. nucl. perſic. N. xx. ſem. papav. alb. dr. ij. thur. ſcr. ij. ss. contund. cum aq. fl. ſcambuc. & verben. ac f. Pulment.*

Cataplaſma probatiſſimum, ad dolorem Hæmorrhoidalem. ℞. *Porrorum cum tot. m. iv. v. mic. pan. lib. s. coq. in lact. capr. ad putrilag. contund. in mortar. addendo ſub finem, croc. Auſtriac. dr. s. vel q. ſ. ad intenſam flavend. Hoc*, teſte Sorbait, miraculi inſtar tollit dolores.

Aliud expert. Grulingii. ℞. *Fic. in mortar. ad pult. conſiſt. contuſ. N. iv.* vel *v. mell. roſ. unc. i. s. M. Illinatur parvo linteo & applicetur.*

Cataplaſma anodynum generale, præſertim in Tumoribus & Abſceſſibus. ℞. *Mic. pan. albiſs. q. pl. coq. cum lact. ſ. q. ad conſiſt. Catapl. add. ol. roſ. vel ſimul etiam lil. alb. chamom. lumbric. &c. unc. i. vel i. ss. croc. ſcr. ss. vel ſcr. i. ſubinde & vitell. ov.*

Sacculus anodynus in Colica. ℞. *Spec. decoct. emoll. carminat. an. m. iij. ſummit. orig. ſerpill. an. m. j. fl. chamom. Rom. m. iii. ſem. carv. unc. i. inciſ. groſſo modo & ſaccul. incluſ. coq. in lact. & applic.*

Alius in Pleuritide. ℞. *Violar. malv. fl. chamom. an. m. ii. fl. papav. errat. m. i. ſem. lin. fænug. an. unc. i. fol. hyoſc. m. ss. M. F. Sacculus.*

Alius in Nephritide. ℞. *Herb. malv. alth. pariet. ſaxifrag. fl. cham. melil. aneth. an. m. iv. rad. alth. unc. iv. herb. arthemiſ. m. i. ss. chærefol. m. ss. ſem. lin. fænug. an. unc. i. aniſ. dr. ii. f. ii. Saccul. in aq. decoq. & alternatim calide applic.*

Clyſter anodynus. ℞. *Lact. vaccin. unc. x. ſacch. rubr. unc. ii. ol. ſem. lin. unc. iv. ſal. dr. ss. M.* Loco olei etiam ſumi poteſt *butyr.* vel *ung. de cynogloſſ.*

Enema oleoſum, in Colica & Calculo egregium ℞. *Ol. lin. unc. iii. chamom. aneth. an. unc. ii. ſcorp. rutac. an. unc. i. ol. terebinth. ſcr. i. M.*

ARTICULUS III.

De Officio Medici, in conſiderandis & præſcribendis Remediis Vulnerariis, atque ad ea ſpectantibus.

I.

MEdicamenta *traumatica* ſeu *vulneraria* ſunt vel externa, vel interna. Interna ſunt, quæ calorem innatum roborant, vi ſua Balſamica, & ſale ſuo volatili oleoſo, quæ putredini reſiſtunt, materiam probam pro generatione carnis ſuppeditant, ſanguinis nimiam humiditatem abſumunt, ejus tonum conſervant, ſtagnationem, vappeſcentiam ac acceſcentiam, ſerique ichoreſcentiam corrigunt & abſorbent, affluxumque, ad partem vulneratam, moderata adſtrictione inhibent. Externa, vel ſunt *ſuppurantia* ſeu *digeſtiva*, in vulneribus & ulceribus uſualia, quæ ſanguinem extravaſatum, ac in poris hærentem in pus convertunt, vel *glutinantia* quæ viſcoſitate ſua emplaſtica, vel ad trictoria, labiorum parietes firmant, & ſeri nativam coagulationem promovent; vel ſunt *ſarcotica*, ſeu carnem generantia, quæ moderate exſiccando, ac ſuperfluam humiditatem abſumendo, ſordes blande & citra acrimoniam detergunt, ac abſorbent, leniterque adſtringendo ac roborando, carnem firmant, ſicque etiam partium calorem conſervant; vel ſunt *Epulotica*, quæ cicatricem inducunt, efficaciter deſiccando, ſerum in ſuperficie abſumendo, & in pelliculam coagulando,

cutem-

cutemque contrahendo, denſando & indurando; vel ſunt *Porotica*, quæ callum generant, ac oſſium alimentum vi ſiccandi & adſtringendi in callum & firmitudinem oſſeam convertunt. Huc quoque ſpectant remedia contra *ambuſta*, quæ agunt extrahendo empyreuma, poros aperiendo, ſeroſas & acres humiditates evocando, vel inflammationem ſedando, vel calorem & ardorem leniendo ac demulcendo, vel exulceratas partes moderate ſiccando & ad ſanitatem perducendo.

II.

HUc brevitatis cauſa etiam ea refero, quæ ad affectus externos in uſu ſunt, qualia ſunt: 1. *Grumos reſolventia*, quæ ſanguinem & ſerum in vaſis ſuis, vel poris internis aut externis ſubſiſtentem, in motum cient, & coagulum ejus futurum impediunt, vel etiam factum disjiciunt, & reſolvunt. 2. *Repellentia*, reprimentia, & repercutientia, quæ extrinſecus applicata, materiam adhuc fluxilem, mobilem, volatilem, & ad partem fluentem, nondum tamen eidem impactam, vel extravaſatam alio repellunt, vel leviter ſaltem hærentem, in alveum ſuum redire faciunt. Horum alia ſunt frigida, terrea, ac adſtringentia: alia actu & potentia frigida, aquea, mucilaginoſa, viſcoſa. 3. *Abſtergentia*, quæ duris, aſperis & acutis ſuis particulis, vel vi nitroſa, ſalſa, & ſaponaria abradunt, & evertunt ſordes, humoreſque vitioſos in meatibus hærentes, uti etiam abſceſſuum ruptorum, vel ulcerum ſordidorum ſaniem, pus, aliaque excrementa abſtergunt. 4. *Emollientia*, quæ emolliunt, tum humectando & laxando, fibras nerveas tenſas & irritatas, tum poros adſtrictos & anguſtatos, tum congelata & concreta reſolvendo, fundendo ac per halitum digerendo. Talia ſunt moderate calida & humida. Humida, ut

corri-

corrigatur ſiccitas, laxetur denſum, & diluatur concretum. Calida, ut calor nativus roboretur, ac materia quaſi coquatur. 5. *Diſcutientia* ſeu rarefacientia, quæ emollientibus calidiora, ac tenuioris ſubſtantiæ, unde facile penetrant, cuti poros dilatant, humores attenuant, & in vapores convertunt, ut per inſenſibilem tranſpirationem ſeu diaphoreſin evacuentur. 6. Tandem *attrahentia*, quæ deſtinata ſunt, vel ex alto evocandis humoribus, vel a parte affectu avocandis & aliorſum ducendis, vel advocandis utilibus.

III.

IN uſu horum omnium, Not. 1. Vulneraria interna ſemper ea eligenda eſſe, quæ peculiarem cognationem habent cum parte affecta. 2. Ea intrinſecus præcipue convenire, cum vulnera vel ulcera ob vitioſam partis conſtitutionem non facile curam ſuſcipiunt, ſynoviaque infeſtat. 3. Non uſurpanda hæc in principio, & ubi externa ſatisfaciunt, vel ubi adeſt febris, & inflammatio. 4. Reſpiciendum ſimul eſſe ad ventriculum, ne exinde lædatur. 5. Suppurantia convenire præcipue tumoribus ſanguineis, quæ diſcutientibus & reſolventibus non cedunt. 6. In ulceribus, ſuppurantia non debere eſſe nimis humida, ne ulcera reddantur ſordida. 7. Traumatica alcalinæ eſſe naturæ, & occultum alcali & quidem volatile in ſe continere, acidum vulnerum vel ulcerum perimens. Item Emplaſtra vulneraria fere omnia in hoc convenire, quod vulnera ab aere defendant, ac vi balſamica & modice ſiccante, partem læſam demulceant. 8. In corporibus duris & ſiccis, & ubi caro durior generanda, convenire magis pulveres ſarcoticos, uti etiam ubicunque ulcera ſuperflua luxuriant humiditate. Item in vulneribus capitis: econtra in corporibus mollioribus forma linimenti vel unguenti. 9. Epulotica

uſur-

uſurpanda eſſe ulcere carne non omnino repleto, ne cicatrix fiat eminentior. 10. In Applicatione remediorum ad ambuſta, actu frigida eſſe cavenda, cum ob contrarietatem major oriatur ardor, fluxuſque & dolor augeatur, hinc topica tepida ſunt applicanda. 11. Unguenta pro ambuſtis adhibenda, non debere eſſe dura, ne majorem dolorem excitent. 12. Interius quoque in ambuſtis ardorem reſtinguendum, ut v. g. nitro, ac maxime partem affectam reſpiciendam.

IV.

PRæterea, 13. Notandum: Reſolventia ſtipticis & traumaticis jungenda eſſe, eiſque interius ſuccenturiari univerſalia, ut v. g. purgantia, diaphoretica: exterius emollientia & paregorica. 14. Repellentia alia *proprie talia* eſſe, quæ ipſis partibus affectis applicantur. Alia *Intercipientia* dicta ſeu *defenſiva*, quæ viis, per quas humor defluit, applicata, facultate frigida, ſicca, terrea, adſtringente, humoribus aditum intercludunt. 15. Repellentia non competere in omnibus fluxionibus; non etiam adhibenda; nec in partibus nobilibus; nec quando fluxio parti principi vicina eſt; nec partibus nimis profundo loco ſitis; nec ſi materia maligna & venenata; nec ubi animalis venenati ictu vel morſu vulnus inflictum; nec ſi natura recte agens, critice materiam in partem aliquam propellat; nec ſi humor ſit multus, & corpus adhuc plenum; nec ſi humor jam parti impactus, & dolor adſit vehemens. 16. Not. tempus adhibendi repellentia, eſſe principium fluxionis: eodem verſus augmentum tendente, digerentia admiſcenda, hinc ſola reſolventia uſurpanda. 17. Repellentia frigida & humida convenire, cum humor tenuis & paucus, aut ſuperficiem corporis occupat, aut cum fluxiones accidunt, ob nimium partis ca-

lorem aut dolorem: frigida vero ſicca & adſtringentia, cum dolor non ita urget, & fluxiones fiunt ob partium debilitatem. 18. In Eryſipelate, ſub hoc climate, unctuoſa, oleoſa, immo omnia humida vitanda eſſe, cum tutiora ſint in forma ſicca applicata. 19. Intercipientibus fortioribus utendum in habitu corporis duriore, ubi vaſa ampliora, & influentis humoris major portio. 20. Repellentia apprime convenire in cancro, non omiſſis univerſalibus.

V.

HOc amplius Not. 21. improprie ad repellentia pertinere, quæ poros obſtruunt, & fluentem materiam vitioſam cum ſanguinis maſſa reduniunt, & ſic retrocedere faciunt, ut v. g. Mercurialia in ſcabie. 22. repellentia ſubinde ſenſum dolorificum obtundere, ac convenire etiam dorſo applicata, in ſudoribus colliquativis. 23. Inter emollientia imprimis conducere Cataplaſmata & Emplaſtra, illa magis ad ſuppurationem: hæc ad diſcuſſionem inſerviunt; illiſque meliora, cum Cataplaſmata facile frigeſiant, & hinc materiam repellant. 24. Emollientia non convenire in tumoribus atrabilariis, v. g. cancris & ſcirrhis malignis, quæ acrimonia gaudent ſalina, inſtar Mercurii ſublimati, magis enim per emollientia dilatantur pori, ut & affluxus humorum procuretur, & acrimonia corroſiva, in centro detenta & coercita, latius expandatur.

For-

Formulæ

Remediorum Vulnerariorum, atque ad ea ſpectantium.

DEcoctum ad Caſum. ℞. *Rad. ſymph. mai. unc. ss. plantag. alth. pimpinell. an. dr. iii. herb. veron. ſanic. chærefol. prunell. heder. arbor. bellid. cum rot. an. m. ss. rad. liquirit. dr. iii. fic. N. vii. coq. ex aq. & vin. rub. an. lib. i. ss. Colat. clarif. ad. ſyr. de ſymphyt. de alth. an. unc. ii. oxymell. ſ. unc. i. ss. M.*

Decoctum vulnerarium, ℞. *Rad. ſymph. unc. i. rub. inct. ariſtol. rot. an. unc. ss. herb. millefol. veron. pyrol. ſanicul. alchimill. agrimon. an. m. ss. fl. bellid. min. ſummit. virg. aur. an. p. ii. ocul. canc. unc. ss. nuc. moſch. dr. ii. coq. in s. q. aq. font. in Col. lib. ii. diſſolv. ſyr. de ſymph. Fernel. unc. iii. M.* Doſ. *unc. iv. S.* Decoctum vulnera ſanans bis in die tribus horis ante paſtum ſumendum.

Aliud. ℞. *Scob. lig. ſaſſafr. rad. chin. ſymph. mai. an. unc. ss. herb. veron. agrim. piloſell. conſolid. ſaracen. ſanic. alchimill. an. m. ss. cinam. liq. an. dr. ii. fic. N. v. paſſul. min. unc. ii. ſem. anis. fœnic. an. unc. ss. M. incis. coq. cum aq. font. lib. vi. & vin. alb. odorif. lib. ii. ad 3. de quo m. & v. bibantur unc. v.*

Species pro decocto Traumatico. ℞. *C. C. uſt. unc. ss. hord. integ. unc. i. ss. herb. agrim. veron. alchimill. ſanic. an. p. i. rad. conſolid. mai. liq. an. unc. ss. ſpec. pro decoct. pectoral. unc. i. ss. anis. fœnic. an. ſcr. i. M. incis. dentur ad chart. S.* Species pro decocto vulnerum cum duabus menſuris, aut una & dimidia menſura aquæ, & una dimidia menſura vini ebulliendæ.

Decoctum ad Herniam. ℞. *Herb. ſanic. ſalv. herniar. epat. nob. polyg. plantag. an. m. ss. pyrol. p. iii. rad. ſymp. m. unc. ss. bardan. dr. vi. torment. pentaph.*

taph. an. dr. ij. ſem. perfoliat. dr. iii. coriand. præp dr. i. coq. in s. q. vin. & aq. chalyb. ad. lib. ii. colat. dulcoretur ſacch. albiſs. ad gratiam.

Pulvis ad Caſum. ℞. *Pulv. contra caſum Auguſt dr. i. detur ex aq. chærefol.* Vel ℞. *Ocul. canc. præp. rhab. ſperm. cet. antim. diaph. ſang. hirc. præp. an dr. ss. mum. ſcr. i. M. F. Pulv. cujus doſi dr. i.*

Pulvis ad Eryſipelas Mins. ℞. *Farin. vol. unc. vi plumb. uſt. bol. rub. an. unc. ii. maſtich. olib. ceruſſ. an. unc. i. M. F. Pulv. ſubtiliſs. qui chartæ ceruleæ inſperſus, parti affectæ applicetur.* Vel ℞. *Bol. arm. unc. ij. camph. unc. ss. M.* ad idem valet. *farin. hord. cum bol. pulv. glyc. camph. &c.*

Fomentum in Ulceribus contumacibus uſuale, Aqua Catapultorum vulgo dicta. ℞. *Rad. ariſtol. rot. gent. raph. zedoar. an. unc. i. coq. in vin. alb. lib. iii. ad mediet. diſſolv. ſacch. alb. unc. iv. foveatur hoc ulcus & imponatur fol. Braſſicæ rub. hoc madefactum.*

Fomentum polychreſtum ad Eryſipelata, Inflammationes, Exulcerationes humidas, metum Gangrænæ &c. ℞. *Lythag. lib. ss. fl. roſ. rub. m. ii. olib. myrrh. maſt. an. unc. ss. decoct. ſeu aq. calc. viv. rec. lib. iv. acet. lib. i. coq. ſimul, uſque dum lytharg. ſolut. add. in fine camph. unc. ss. Col. S.* Fomentum quod linteolo circumdatum vel pannis complicatis calide, bis vel ter vel ſæpius in die imponendum.

Aliud contra Gangrænam & Sphacelum, Aqua fuſca dictum. ℞. *Herb. rut. abſinth. ſalv. ſabin. fol. querc. an. m. ss. rad. ariſtol. rotund. dr. iii. enul. dr. ii. vitriol. Rom. unc. i. ſal. armon. dr. i. ss. gallar. unc. ss. bacc. laur. unc. i. olib. maſt. an. dr. ii. ceruſſ. lytharg. alum. crud. an. unc. iii. Bol. armen. unc. ss. cort. virid. nuc. jugl. dr. vi. camph. dr. ss. M. de his ſpeciebus cochl. i. cum vin. alb. lib. ii. coq. & cum intinctis ſpleniis vel linteis triplicatis vel quadruplicatis calide applicetur.*

Fomentum pro Membro fracto, luxato vel diſtorto,

ſorto, ante vel poſt repoſitionem. ℞. *Herb. becon. chamom. roriſm. an. m. i. ſummit. hyper. cum fl. m. i. ss. rad. ariſtol. rot. dr. vi. ſymph. mai. dr. ss. ſem. 4. calid. m. an. dr. i. ss. coq. in aq. s. q. Colat. lib. i. ss. add. vin. infuſ. fl. hyper. lib. ss. S.*

Fomentum pro membris a gelu ſideratis. ℞. *Spirit. vin. opt. rectif. lib. i. pulv. ſal. armon. unc. i. camp. ſcr. i. M. ad vitr. S.* Fomentum pro pedibus.

Aliud pro rubedine, tumore & dolore Pedum. ℞. *Bol. arm. alb. dr. iii. lytharg. unc. i. maſt. myrrh. an. unc. ss. olib. dr. vi. aq. plantag. ſperm. ran. fl. ſambuc. an. unc. viii. coq. & Col. ſervetur ad uſum.*

Fomentum in tumore Pedum œdematoſo. ℞. *Spirit. vin. opt. rectif. menſur. i. ſal. armon. unc. iii. M. inting. lintea, ac ſub horam decubiti in lecto, pedibus tepide circumvolvantur.* Optima etiam eſt *aq. calc. viv.* ſic paranda. ℞. *Fruſtul. calc. viv. ad magnitud. nuc. jugland. immittatur in aq. ferventem donec diſſolv. hinc calx cum aq. agitetur, & poſtea reſidere ſinatur. Deinde clarior aqua per inclinationem in aliud vas transfunditur, applic. cum intinctis linteis vel ſpongia nova.*

Aliud. ℞. *Herb. abſinth. ſalv. rut. hyper. orig. roriſm. lavend. major. an. m. i. rad. ebul. irid. cort. med. ſambuc. an. dr. ii. fl. cham. ſamb. ſpic. ſtœch. roſ. melil. an. m. s. bacc. laur. juniper. an. unc. ss. M. conciſ. coq. in aqua font. s. q. pro Fomento pedum bis in die uſurpando.*

Aliud in Tumore Manuum & Pedum. ℞. *Lytharg. unc. vi. bol. arm. unc. i. ſulph. viv. unc. i. ss. alum. crud. dr. ii. gallar. unc. i. myrrh. el. unc. i. ss. M. F. Pulv. de quo 2. vel 3. cochl. cum vin. alb. unc. xx. acet. vin. acerrimi unc. x. coq. ac cum intinctis linteis duplicat. vel triplicat. ſæpius calide applicentur.*

Unguentum digeſtivum Chirurgorum. ℞. *Tereb. cum*

cum vin. vel aq. roſ. ad albed. lot. unc. i. ſev. cerv. unc. ss. ol. roſ. dr. ii. cer. alb. olib. maſt. an. ſcr. ii. camph. ſcr. ss. M. Vel ℞. *Tereb. unc. ii. vitell. ov. N. i. myrrh. aloes an. dr. ss. ol. cer. gut. x. M.* in partibus nerveis additur etiam *Balſ. peruv.* Vel ℞. *Tereb. unc. i. vitell. ov. N. i. mell. roſ. unc. ss. ol. hyper. dr. i.*

Linimentum ad Ambuſta. ℞. *Ol. oliv.* vel *lin. part. i. album. ov. conquaſſ. part. ii. M. Illin. cum pluma Gallin.* Vel ℞. *Butyr. rec.* 9. *liquefact. & lot. in aq. ſperm. ran. unc. vi. ol. de vitell. ov. unc. ii. M.*

Unguent. ad Ambuſta Fabricii. ℞. *Butyr. rec. ſine ſale aq. roſ. lot. unc. iii. ol. viol. de vitell. ov. amygd. d. an. unc. i. croc. ſcr. i. mucilag. ſem. cydon. unc. i. cer. q. ſ. M.*

Unguentum ad Scabiem expertiſſimum. ℞. *Pingued. ſuill. antiq. unc. vi. liquefiant ad ignem. Col. add. ſulph. viv. ſubtiliſſ. pulv. bacc. laur. eodem modo pulv. an. dr. ii. ss. caryoph. arom. dr. i. pulv. lapat. acut. dr. ss. M.*

Aliud certiſſimum & infallibile, in Scabie humida. ℞. *Pulv. cort. laur. ſulph. cit. an. unc. iv. enul. unc. ii. vitriol. alb. unc. i. ss. ſtyrac. liquid. q. s. M. F. Ung.*

Aliud in Scabie ſicca & pruriginoſa. ℞. *Succ. lapath. acut. plantag. an. unc. ii. ſolan. unc. i. ss. citri unc. i. ceruſſ. unc. ii. lytharg. unc. ss. fl. ſulph. dr. i. ss. ol. roſ. viol. an. unc. ii. ss. butyr. ſalit. unc. i. ss. tereb. cer. an. dr. vi. M. F. Ung. add. ol. deſt. lig. Rhod. gut. xxv. alipt. moſch. ſcr. ii. M.*

Aliud in Scabie vulgatiſſimum. ℞. *Tereb. vulg. vitell. ov. diſſol. unc. i. fl. ſulph. dr. vi. butyr. rec. unc. iv. M.*

Emplaſtrum infallibile in Clavis pedum. ℞. *Galban. gumm. ammon. acet. ſolut. an. unc. ss. ſal armon. ſcr.* 1. *Empl. diachyl. magn. unc. i. ss. M.* Vel ℞. *Pic. naval. unc. i. galb. in acet. diſſol. unc. ss.*

ſal.

ſal. armon. ſcr. i. Empl. diachyt. magn. dr. ss. M. cum panno ſuper clavos ponatur ac tertio vel quarto die mutetur.

Emplaſt. pro tumore Pedum. ℞. *Empl. diaph. Minſ. unc. i. ss. oxycroc. unc. ss. malax. cum ol. chamom.*

Emplaſtrum diaſulphuris Ruland. ℞. *Balſ. ſulph. unc. iii. cer. unc. ss. coloph. dr. iii. liquat. add. myrrh. opt. pulv. unc. iii. ss. coq. s. a.*

Emplaſtrum Mammillare, in omnibus Mammarum tumoribus utiliſſimum. ℞. *Spermat. cet. unc. i. cer. alb. unc. ii. galban. acet. ſol. unc. ss. ol. ſambuc. q. ſ.*

Balſamus ſulph. Ruland. ℞. *Fl. ſulph. unc. i. ol. unc.* vel *rap. unc. vi. vin. generos. unc. ii. macerentur per dies* 8. *aliquoties agitando coq. leniter ad vini conſumpt.*

Balſamus ſcolopetarius. ℞. *Ol. lin. tereb. an. lib. i. ærug. ær. unc. ss. coq. parum ſ. a.*

Cataplaſma ſuppurativum. ℞. *Rad. alth. lil. alb. an. unc. ii. herb. malv. alth. pariet. an. m. ss. ſem. lin. fœnug. an. unc. ss. coq. in ſ. q. aq. ad mollit. per cribrum traject. add. farin. ſem. lin. fabar. an. dr. vi. ol. viol. axung. porc. an. dr. v. M. F. Catapl. S.* Maturier Cataplaſma ſuppurativum panis illitum calide imponatur.

Aliud. ℞. *Herb. malv. cum tot. mic. pan. alb. an. p. æq. coq. in lact. caprin. s. q. ad conſiſt. Catap. add. vitell. ov. croc. & ol. ros. vel etiam ol. lil. alb. chamom. amygd.*

Injectio in Ulcera cava, mundificans, ſiccans, adſtringens, putredinem arcens & conſolidans. ℞. *Herb. cent. min. ſcord. roſ. rub. an. m. ss. fl. balauſt. dr. ii. pulv. maſtich. myrob. olib. aloes an. dr. ss. rad. ir. flor. ariſtol. rot. torment. an. dr. ss. Conciſ. coq. cum unc. xx. aq. font. & x. vin. rub. in olla bene tecta, in Col. diſſolv. mell. roſ. col. unc. i.* addi etiam poteſt *Balſ. peruv.*

Plura non addo, cum hæc magis ſpectent ad Chirurgiam.

CAPUT XI.

De Officio Medici, in præſcribenda debita Diæta.

ARTICULUS I.

De Officio Medici, in conſideranda Diæta in genere.

PEr *Diætam* hic aliud non intelligitur, quam debita Victus ratio, vel potius methodicus uſus ſex rerum non naturalium. Hæc non minimum eſt fundamentum ſanitatis, tum conſervandæ, tum reſtituendæ. Si enim utilitatem ejus brevibus deſcriptam verbis deſideres, hæc illa eſt, quæ morbos pellit, corpus agile, ſanum, purum a fœtore, ac fœditate alienum præſtat, longævitatem inducit, ſomnos jucundos & placidos conciliat, epulas communes ſuaves & gratas efficit, ſenſibus incolumitatem, memoriæ vigorem, ingenio perſpicaciam & claritatem confert, paſſiones ſedat, iracundiam & mærorem pellit, libidinis impetum frangit, denique corpus & animam maximis bonis replet, ut merito mater trium S. ſanitatis nempe, ſapientiæ, & ſenectutis dici poſſit.

II.

DIæta alia ſpectat ad ſanos: alia ad ægrotos. Illa in his præcipue conſiſtit Regulis. 1. Ut vitentur, quantum fieri poteſt, aeris in qualitatibus vehementiores exceſſus & anomaliæ. 2. Ut in quanto non excedatur, quod cognoſces, ſi ad ſatietatem non comedas, ſi poſt cibum nullum ſentias torporem, gravitatem & laſſitudinem corporis; cum antea

ea eſſes multo agilior, ſi poſt cibum etiam aptus is actionibus mentis, ſi nulla appareant ſigna re-pletionis, qualia ſunt v. g. capitis dolor & gravi-as, ſomni longiores vel perturbati, in ſomnia tur-ulenta, ſomnus diurnus ſegnities, totius corporis, ppetitus dejectio, cruditates, ructus, alvi ſtiptici-as vel profluvium, copia flatuum, deſtillationes requentes, multa narium emunctio & expuitio ma-utina &c. 3. Ut vitetur varietas ciborum, præſer-im inter ſe valde contrariorum in uno paſtu, quæ ſt fons morborum uberrimus. 4. Ut cæna prandio t parcior. 5. Ut caſu aliquo extraordinario, v. g. n convivio lautiori exceſſum faciens, ſequentem pa-tum præſcindas, aut unico hauſtu vini diluti vel tan-illo cibo abſolvas. 6. Ut vinum diluatur, præſer-m meracum. 7. Ut debita fiat corporis exercita-o, & motus moderatus qui ad ſanitatis conſerva-onem, excepta ſobrietate, maxime principalis eſt: mmo etiam a *Galeno* ciborum parſimoniæ antepo-itur. 8. Ut graviora vitentur animi Pathemata. . Ut ſomnus ſit moderatus, ac alvus debite reſ-ondeat.

III.

Diæta ægrorum, de qua potiſſimum hic ſermo, varia eſt, ejuſque diverſitas deſumitur, a *vi-us forma, quantitate, qualitate, utendi occaſione ſeu pportunitate, & exhibendi modo*. *Formam* victus uod attinet, ea deſumitur a modo ſubſtantiæ, eſt-ue pro varia virium conſervatione triplex apud Medicos. *Craſſa* nimirum, *valens* ſeu *firma*, quæ oncedit alimenta firma ſolida, ac multum nutrien-a, & proinde vires auget. *Tenuis*, quæ alimenta abet infirma, parum nutrientia, ac proinde vi-s nonnihil diminutas conſervat. *Mediocris*, quæ ter victum craſſum & tenuem media eſt, ideo-

que vires conſervat. Victus craſſus convenit cor-
poribus ſanis, robuſtis, ac bene ſe exercentibus; vi-
ctus tenuis, morbis acutis; mediocris, morbis diu-
turnis & chronicis. Pro victu tenui, moderno tem-
pore conceduntur Brodia carnis gallin., vel ſola
vel cum ovi luteo permixta, eaque ut plurimum
tertia vel ad ſummum quarta hora, alterata etia
vel ſucc. cit. arant. gran. acid. vel herb. endi
acetoſ. portul. lactuc. &c. Additur ſubinde paucu
conſummat. item crem. hord. & ſi morbus minu
acutus, panatell. vel pulment. cum ov. vitell. v
carne gallin. parat. bis aut ter in die, ov. ſorbile
contuſum ex canc. vel carnibus volatilium. In mo
bis longioribus Victus nonnihil plenior convenit
ex carnibus pullorum gallin. vitul. aliiſque cib
exinde paratis. In morbis longis & periculoſis, gra-
vius eſt peccare in victu nimis tenui, quam nim
craſſo: econtra in morbis acutis gravius eſt pecca-
re in nimis craſſo, quam nimis tenui.

IV.

QUoad cibi *quantitatem* in morbis, plenius æge
cibari poteſt in morbi principio, dum ut cun-
que melius ſe habet; prope ſtatum vero, vel i
ipſo ſtatu valde tenuiter, quo enim ſtatura mag
in morbo expugnando occupata eſt, eo tenuior dia
ta imperanda, & quo minus, eo plenior; hin
etiam in quolibet victu triplex obſervatur doſis
ſumma nimirum, media & infima. Prima conveni
in morbi principio, media in augmento, ac ult-
ma in ſtatu. Interim hoc non perpetuo in omn
morbo obſervandum, quia in initiis inflammationum
præſertim partium nobiliorum, durante adhuc ſan-
guinis ad partem affectam affluxu, utile eſt, tur
minus cibare, ne augeatur fluxio: immo etiam i
aliis morbis, ſi cruditas aliqua in ventriculo v

inte-

nteſtinis lateat, quod rariſſime non accidit, præſtat tum parum cibi aſſumere, eamque victus parmonia abſumere, quod Italis in primis frequens, ui morbi curationem ut plurimum ab inedia inciiunt. Interim gravius delinqueret, qui morbi iniio nimis parum, quam nimis multum ederet, quod amen contrarium eſt in ſtatu morbi.

V.

Q*Ualitatem* Victus quod attinet, præſcribitur illa ab affectu, conſuetudine & temperamento. Inelligitur autem hic per qualitatem victus non illa ualitas, quæ victui ineſt; ut alimento ſeu mere ibo, ut eſſe digeſtionis facilis vel difficilis, ſucci oni vel mali, craſſi vel tenuis &c. Sed quæ ineſt ſi, quatenus ſimul eſt medicamentoſus, calidus empe, frigidus, humidus, ſiccus, laxans, adſtrinens, incidens, attenuans &c. Prout igitur eſt affeus, ita victum poſtulat contrarium, ut affectus cadus & ſiccus, victum frigidum & humidum &c. Ita amen, ut conſuetudinis & temperamenti ſimul haeatur ratio.

VI.

O*Ccaſio* ſeu *opportunitas* in Victus ratione, deſumitur ex ægri conſuetudine, tempore ſanitas, ac virium tolerantia. Illo enim tempore debet ger cibari, quo minus a morbo patitur, eaque poſſimum hora, qua ante morbum cibari conſuevit, ſi morbi vehementia in illa hoc prohibeat, unde ſola conſuetudine ſumitur idoneum tempus in mors, qui continentur ſeu ſine typis affligunt. In mors vero, qui acceſſiones, paroxyſmos vel exacerbaones habent, nunquam cibus exhibendus, cum ceſſiones adſunt, vel proxime futuræ ſunt, ſed m ceſſant, vel quieverunt, ne natura a pugna,

 pepaſ-

pepaſmo & excretione materiæ avocetur, niſi adſit magna virium jactura, vel acceſſio longior, vel corpus ægrotantis valde calidum & ſiccum, picrocholum, gracile, ac raræ texturæ, vel humor aeris ventriculum occupet, animi deliquium circa initia paroxyſmorum efficiens, in quibus caſibus in Paroxyſmi initio, vel parum ante illum, aliquid cibi offerri poteſt. In intermittentibus ſubintrantibus, vel ubi ſaltem duæ vel tres horæ inter finem unius & principium alterius Paroxyſmi intercedunt, æger cibandus in fine ſtatus primi Paroxyſmi.

VII.

QUod ad *modum* cibos *exhibendi*, hoc eſt, an paulatim, an repetitis vicibus, id deducitur ex viribus & morbo. Vires vel ſunt debiles, vel mediocres, vel validæ. Debiles paucum, mediocres mediocrem, validæ copioſum poſtulant cibum. Morbus adjunctos habet humores multos, vel paucos, vel corruptos. Pauci cibum copioſum, multi paucum, corrupti pro eorum correctione copioſum exigunt cibum; hinc ubi in morbis vires validæ, & cum humorum copia conjunctæ, raro & parum adendum. Ubi vires validæ, cum humorum paucitate, ibi ſæpius & multum cibandum, niſi obſtent morbis tempora aut paroxyſmi. Ubi vires ſunt debiles, cum humorum abundantia aut mediocritate, ibi raro & parum alendum; denique ubi vires ſunt debiles, cum humorum paucitate aut corruptela, ibi parum ac ſæpe cibandum. Interim juxta monitum *Hippoc* 1. *aph.* 16. *aliquid dandum conſuetudini, tempori, regioni & ætati.*

AR-

ARTICULUS II.

De Officio Medici, in conſideranda & præſcribenda Diæta Refrigerante.

I.

MOrbi calidi, ut v.g. Febres cujuſcunque generis, inflammationes aliique ex materia calida t bilioſa oriundi, Diætam exigunt refrigerantem. *ler* igitur ſit natura frigidus, vel arte talis paretur, er aquarum tranſvaſationem, pavimenti cubiculi onſperſionem cum aqua & aceto, vel herbis refrigeantibus. Sicuti autem convenit aer frigidus inſpiratioe attractus, corporis æſtum mitigans, ita nocet corore denudato exceptus, cum diaphoreſin maxime neeſſariam impediat, & fuligines ac ſudores intro repelt. *Panis* ſit probe coctus & fermentatus. Ex *carnius* conceduntur carnes Gallin. capon. pull. gallinac. coimb. hædin. vitul. &c. magis tamen elixæ. Item cares avium montan. & ſylveſt. condiri poſſunt acet. vel icc. cit. arant. granat. A *Piſcibus* abſtinendum, iſi ægris gratificando, ſaxatiles quoſdam excipias, t fundulos, trutas, thymalos &c. Inter *fructus*, oncedi poſſunt fraga, poma acida, pyra cocta, iala citria, punica, ceraſa acida exſiccata & coa, pruna cocta &c. Ex *oleribus*, lactuca, endiia, cichorium, ſpinachium, acetoſa &c. *Legumia* omnino vitentur, niſi juſcula piſorum, uti & *cticinia* omnia. Prodeſt maxime Crem. hordei, ui ſequenti modo optime paratur. ℞. Hord. mund. . pl. coque in aq. commun. lento igne, ita ut ferefacta abjiciatur, novaque reaffundatur per horas 6. vel 7. donec in pulmentum abeat, poſtmoum in mortario lapideo teratur, ac cremor per annum coletur, & exprimatur, hinc in Juſculo Gal-

linæ diſſolvitur, ac iterum coquitur, ad conſiſtentiam mediocrem inſtar tenuis contuſi, aromatizatur ſubinde pauco macer. vol. croc. Interdum etiam aliquid ſacch. additur præſertim cand., in affectibus pectoris. Hujus Cremoris ſumma eſt utilitas, in febribus ac affectibus pectoris catarrhoſis & hecticis. *Potus* ſit vinum oligophorum, niſi febris & alia obſtent contraindicentia, aut alius refrigerans, uti in formulis annexis patet. Vitanda *exercitia* & *affectus animi*. *Somnus* ſit conſueto longior, ac *alvus* quotidie laxa.

Formulæ

Potuum ordinariorum Refrigerantium.

JUlepus. ℞. *Aq. font. lib. iii. ſyr. herb. unc. i. rub. id unc. ii. acetoſ. cit. unc. i. ſpirit. vitriol. q. ſ. M.*

Alius. ℞. *Decoct. C. C.* vel *aq. font. lib. ii. ſyr. de rub. id. unc. iii. ſpirit. ſulph. campan. q. ſ. vel nit. antimoniat. dr. i. M.*

Alius. ℞. *Rad. ſcorz. rec. unc. i. coq. in ſ. q. aq. ſ. in Col. lib. ii. ss. diſſolv. ſyr. de rub. id. viol. ceraſ. acid. an. unc. i. ſpirit. vitriol. q. ſ.*

Tinctura roſarum. ℞. *Tinct. roſ. cum ſ. q. ſpirit. vitriol. acificat. lib. iii.* vel ℞. *Syr. pro tinct. roſ. parat. unc. iii. aq. font. lib. ii. ſp. vitriol. q. ſ.*

Julepus Alexandrinus dictus. ℞. *Aq. font. lib. i. aq. roſ. ſucc. lim. ſacch. alb. an. unc. iv. coque lento igne dum deſpumaverint.*

Alius. ℞. *Aq. font. lib. iv. ſacch. alb. unc. iii. ſantal. cit. cinam. an. dr. i. coq. lento igne, deſpum. & Col.*

Julapium ſiccum. ℞. *Succ. cit. berber. an. unc. ii. ss. ſacch. albiſs. lib. i. ponderis civilis. M. ſuper marmore per agitationem, donec induat formam Julapii ſicci. De hoc 3. vel 4. cochl. in menſura ſap. font. ſolvantur, pro compeſcenda ſiti.*

Limo-

Limonada. ℞. *Aq. font. vel decoct. C. C. lib. iv. ſucc. lim. unc. iii. ſacch. albiſs. q. ſ. M.* poſſent etiam addi *nit. perlat. dr. ij.*

Alia. ℞. *Decot. C. C. vel aq. font. menſ. i. ss. in hanc injiciantur 2. Poma citria in taleolas tenues ſecta, & cum ſacch. fin. ſ. q. dulcorata, ſubinde diſſolvi poſſunt ſeq. ſyrupi.* ℞. *Syr. acet. cit. e ſucc. viol. an. unc. ii. ſpirit. vitriol. q. ſ.* Vel ℞. *Julep. roſ. ſyr. acetoſ. cit. an. unc. ii. ſp. vitriol. gut. vi. aq. cinam. dr. iij. M.*

Decoctum Cornu Cervi, vix non omnibus morbis competens. ℞. *Limat. C. C. unc. ss.* vel *dr. vi. coq. in aq. font. menſ. ii. tamdiu, quamdiu ova duriora coqui ſolent. Poſt refrig. col.* interdum *cort. cit.* adduntur, & *ſacch. ſub finem coct.* interdum *ſyrupi* diſſolvuntur.

Decoctum Hordei uſuale in Febribus, affectibus Pectoris & Renum calidis. ℞. *Hord. crud. m. ij. rad. liq. dr. vi. aq. font. lib. vi. coq. ad conſumpt. lib. ii. addendo in fine ſem. fœnic. parum contuſ. dr. ii. poſt refrig. col. pro potu.*

Aliud. ℞. *Hord. integ. m. i. ss. paſſul. min. unc. ss. ſem. aniſ. fœn. an. dr. ij. fl. cord. an. p. j. aq. font. pur. lib. iv. coq. ad hordei crepat. addendo in fine ſacch. cand. unc. col. & cum album. ov. clarif.*

Aliud. ℞. *Hord. integ. m. ij. coq. in aq. font. menſ. j. ad dimid. addi ſacch. alb. unc. j. ss. crem. tart. dr. ii. ss. ſucc. lim. & ſp. vitriol. q. ſ. ad gratum acorem vel adde nit. præp. dr. i. ss. ſacch. alb. unc. i. ss. cinam. in pet. lig. dr. i. ss.*

Decoctum Hordei, in Pleuritide. ℞. *Rad. liq. dr. iij. ſem. fœnic. dr. ss. cinam. acut. ſcr. ij. ſacc. cand. unc. ij. aq. hord. lib. vi. coq. ad 3. in Col. diſſolv. Julep. viol. unc. ij. ss. ſpirit. ſulph. gut. xv. M.*

Aliud. ℞. *Rad. liq. dr. ij. paſſul. min. hord. mund. ſpec. decoct. pector. an. m. i. dentur inciſa ad Char. S.* Species pro potu aquæ pro duabus menſuris, quarum dimidia menſura ebullitione conſumatur.

Alio

Alio pro Angina. ℞. *Hord. mund. & excort. cochl. 2. paſſul. min. ſacch. an. cochl. in Coq. in menſ. i. ſ. aq. ad. remanent. menſuræ.*

Decoct. Hordei compoſitum, in Febribus ardentibus. ℞. *Rad. acetoſ. ſcorz. an. unc. ss. hord. mund. m. i. C. C. raſp. unc. i. pom. cit. N.* 1. *ceraſ. acid. m. ss. cinam. dr. i. ss. coq. in ſ. q. aq. font. ad lib. ii. in Col. diſſolv. ſi placet, ſyr. rib. herb. an. unc. i. ss. ſp. vitriol. q. ſ. pro grata aciditate.*

Aliud. ℞. *C. C. raſp.* vel *uſt. unc. i. hord. integ. unc. i. ss. anis. ſænic. an. dr. ss. M. incis. & contuſ. dentur ad Chart. S.* Species pro potu ordinariorum duabus menſuris aquæ coquendæ.

Decoct. Tartari crud. ℞. *Tart. alb. unc. i. veli. ſ. coq. in aq. font. menſ. i.* vel *i. ss. remota ſubſidentia fit Potus limpidiſſimus.*

Potus in Variolis. ℞. *Limat. C. C.* vel *uſt. præp. dr. vi. lent. excort. dr. iii. ſem. fænic. coriand. paſſul. min. an. dr. ii. rad. acetoſ. unc. ss. coq. in aq. font. lib. iij.* vel *iv. ad conſumptionem dimidiæ.*

Potus refrigerans & præcipitans in Febribus. ℞. *Sal. nit. præp. C. C. phil. præp. an. unc. ss. ſacch. albiſs. unc.* 1. *M. F. Pulv. cujus unc. ss. miſceatur cum menſur. i. aq. font.*

Alius. ℞. *Decoct. hord. & lib. ii. ſpirit. ſulph. q. ſ. ad gratam aciditatem, C. C. ad albed. calcin. unc. ss. vel dr. vi. M. utatur pro Potu ordinario, vas uſus tempore agitando.*

Alius in Febre ardente, cum metu Prunellæ. ℞. *Sal. nit. præp. unc. i. crem. tart. dr. ii. ſulph. alum. crud. an. dr. ss. ſacch. opt. unc. ii. M. F. Pulv. de quo cochl. parvum cum aq. font. menſ. i. miſceatur & agitetur.*

Alius. ℞. *Nit. depur. C. C. phil. præp.* vel *Ebor. ſn. igne præp. an. dr. ss.* vel *ſcr. ij. M. F. Pulv. dentur* 4. *doſes quarum una cum aq. font.* vel *decoct. hord.* aut *decoct. limat. C. C. menſura una miſceatur, & tranſ-*

& tranſvaſetur pro Potu ordinario. Si Diarrhœa vel Fluxus ſanguinis ſimul infeſtet, addi vel ſumi poteſt *C. C. uſt. præp. terr. ſigill. corall. &c.*

ARTICULUS III.

De Officio Medici, in conſideranda & præſcribenda Diæta Calida.

I.

MOrbi frigidi, exorti a materia viſcida, pituitoſa, & frigida, Diætam exigunt calidam, quæ in hoc conſiſtit, ut *Aer* ſit ſerenus, tenuis, purus, ac calidus, *panis* probe fermentatus, ac modico ſale & ſemine carvi conditus. Ex *carnibus* concedantur carnes gallin. capon. pull. gallinac. & columb. vitul. hædin. avium mont. & ſylveſt. Condiri poſſunt *piper. z. z. mac. roriſmar. thym. ſatur. ſalv. major. hyſſop.* abſtinendum a *piſcibus*, niſi ſaxatilibus, *fructibus horariis, lacticiniis, leguminibus. Aromatum* uſu ſit frequentior: Ex *oleribus* conveniunt, petroſel. craſſ. bet. aſparag. raphan. naſturt. &c. *potus* ſit vinum merum, aut modice dilutum, vel ſi hoc contraindicetur, unus ex ſequentibus; *exercitia* & *vigiliæ* ſint moderatæ, *alvus* laxa, *animi Pathemata* præter gaudium vitentur.

Formulæ

Potuum ordinariorum Calefacientium.

AQua cocta fœniculi. ℞. *Sem. fænic. dr. i. coq. in 2. men. aq. font. per quadrantem, injectis ind. cinam. opt. parum inciſ. unc. ss. vel dr. vi. amove ab igne, vaſque clauſum repone, donec frigeſcat, tandem 2. vel 3. fruſtula panis ſiliginei impone, ibique permitte.*

Aqua

Aqua cocta Cinamomi. ℞. *Aq. commun. ib. iv. ſacch. alb. dr. x. coq. donec ebull. add. cinam. acut. contuſ. dr. iii. mox ab igne remove operculoque tege, ac refrigeſcere ſine & cola.*

Aqua cocta Saſſafras. ℞. *Lign. ſaſſafr. craſſe limat. dr. x. coq. in duplici vaſe in lib. xii. aq. 3. vel 6. horis, ubi refrixerit. Col.*

Alia ex ſaſſafras & cinam. ℞. *Aq. font. lib. ix. cinam. op. unc. ss. lign. ſaſſafr. raſp. dr. i. indantur in vas bene clauſum quod dein immergatur aquæ calidæ, in qua horis 4. vel 5. ebulliat.*

Aqua cocta grata. ℞. *Sem. coriand. præp. dr. ii. liq. raſ. dr. iii. ſem. aniſ. ſcr. ss. cinam. acut. dr. ii. decoq. in aq. menſ. ii. s. aliquoties ebull. Col.*

Tragæa, Potum præbens gratiſſimum. ℞. *Lign. ſaſſafr. dr. x. chin. opt. dr. vi. liq. dr. i. cinam. opt. unc. ss. ſem. aniſ. dr. ii. C. C. præp. dr. ii. ss. ocul. canc. præp. dr. i. M. F. Pulv. hujus unc. i. ſeu cochl. coq. in lib. iv. aq. font. poſt colaturam in cellam repone, ut refrigeretur, ſic enim ſubſidentibus ſpeciebus in fundo vaſis, aqua ſupernatat clara & utilis.*

Alia. ℞. *Scob. lign. ſaſſafr. rad. chin. an. unc. ss. cinam. opt. dr. ii. ſem. aniſ. dr. i. C. C. præp. ocul. canc. præp. an. dr. i. ss. M. F. Pulv. groſſ. de quo cochl. i. menſura aquæ fervidæ ſtatim poſt affuſionem operculo tegendæ injiciatur. In affectibus Pectoris. unc. i. paſſul. addi poteſt.*

Alia. ℞. *Scob. Rad. chin. unc. i. lign. lentiſc. ſant. cit. an. dr. ii. cinam. opt. dr. i. ſem. aniſ. dr. i. C. C. uſt. ocul. canc. an. dr. iii. M. F. Pulv. groſs. de quo Cochl. i. lib. iv. aq. font. fervid. injiciatur, ac urceus ſtatim claudatur.*

Potus guſtu & colore ſuavis, in Podagricis confirmatis. ℞. *Sarſapar. unc. vi. lign. ſaſſafr. chin. C. C. an. unc. ii. glyc. unc. i. coq. in aq. font. cong. ii. per horam dimidiam, dein ſtent coperta in cineribus calidis per horas 12. Poſtea ebull. ad 3. part. conſumpt.*

ſumpt. cum ab igne amovetur, add. aniſ. unc. ss. poſt 2. horas col. & depur. per reſident. ac liquor clarus reponatur in lagenis vitreis probe clauſis ad uſum.

Bochetum in Arthritide. ℞. Rad. ſarſapar. unc. ii, liq. unc. i. cinam. aniſ. an. unc. ss. M. F. Pulv. tenuiſs. cujus Cochl. i. miſceatur cum menſ. i. aq. font. agitetur in 2. vaſis ter vel quater, hinc Col.

Aliud. ℞. Sarſapar. unc. vi. lig. ſaſſafr. chin. c. c. an. unc. ii. glyc. unc. i. ſem. aniſ. unc. ss. M. F. Pulv. tenuiſs.

Decoct. in eundem uſum. ℞. chin. inciſ. unc. ss. c. c. uſt. unc. i. ſacch. comm. unc. ii. coq. in aq. menſ. ii. ss. ad conſumpt. dimidiæ add. ſub finem cort. cit. rec. dempta pulpa alba N. i. cinam. dr. ii. M.

Potus ordinarius in Paralyſi. ℞. Rad. chin. unc. i. ss. ſem. anis. unc. ss. coq. in aq. font. menſ. i. ss. ad conſumpt. 3. part. addendo circa finem cinam. el. dr. ii.

Alius in Colica convulſiva. ℞. Rad. chin. dr. ii. ſem. aniſ. vel fœnic. dr. i. paſſul. mai. exacinat. unc. ii. coq. per quadrant. horæ cum lib. iv. aq. font. col.

Species pro Potu ordinario. ℞. Rad. chin. unc. i. ſaſſafr. unc. ss. paſsul. min. unc. iv. c. c. uſt. unc. ss. ſem. aniſ. fœnic. tart. præp. cinamom. an. dr. ii. M. inciſ. & contuſ. dentur ad Chart. Species pro potu aquæ de quibus duo manipuli in duabus menſuris aquæ coquantur, ita ut dimidia menſura ebullitione conſumatur.

Aliæ. ℞. Sant. rub. unc. ss. ſaſsafr. chin. an. dr. iii. ſarſapar. dr. ii. paſsul. min. ſem. fœnic. an. unc. i. ss. cinam. ſacch. cand. rub. ſal. nit. præp. an. unc. ss. M. inciſa dentur ad Chart.

Aliæ. ℞. Sem. aniſ. fœnic. an. unc. ii. cort. cit. dr. ii. ſaſsafr. dr. vi. ſarſapar. rad. chin. an. unc. i. ſantal. rub. polypod. an. dr. ii. Cinam. dr. vi. dentur inciſ. & contuſ. ad chart.

Aliæ utiles in Hydrope. ℞. Rad. Chin. unc. i. ſaſ-

ſafr.

ſafr. ſant. rub. citrin. an. unc. ss. rad. glyc. ſem. aniſ. fœnic. an. dr. iii. cinam. dr. ss. paſſul. min. m. i. de his ſpeciebus ſumantur Cochl. iii. & coq. cum aq. font. lib. v. ad conſumpt. 3. part.

Potus Ordinarius in Urinæ retentione. ℞. *Herb. agrim. m. i. rad. petroſel. unc. i. liq. dr. vi. bacc. juniper. unc. ss. ſem. carv.* vel *aniſ. fœnic. an. dr. i. ss. coq. in 3. menſ. aq. ad 3.*

Potus Juniperinus. ℞. *Bacc. juniper. lib. i. paſſul. min. lib. i. & unc. iii. (alii horum loco accipiunt berberes) tartar. venet. ab unc. ss. ad unc. i. fruct. cynoſbat. cum arill. m. i. fruct. acac. cum nucl. m. i. infund. in aq. commun. lib. xvi. in vaſe apto ligneo, & pone fornacem vel loco quodam calido fermentare permittatur, hinc tranſvaſetur. Potus hic in Auſtria familiaris, ac hypochondriacis in primis & lumborum, renumque phlogoſi ac æſtu correptis, pro potu ordinario utilis.*

ARTICULUS IV.

De Officio Medici, in ordinanda & præſcribenda Diæta Exſiccante.

I.

Diæta exſiccante indigent morbi, exorti a ſuperflua humiditate, item defluxiones catarrhales, fluxus alvi immodici, illique in primis, qui Diæta ſeu cura ſudorifera curari ſolent. *Aer* igitur ſit natura ſiccus, vel arte talis redditus per accenſum ignem & ſuffumigium. *Panis* ſic bis coctus, ſale & ſemine carvi bene conditus. *Carnes* aſſæ potius, quam elixæ, maxime ſylveſtres, ut turtur. turdor. verdic. attagen. urogall. lepuſcul. capreol. damar. &c. *A piſcibus* & *carne ſuilla* abſtinendum. *Olera* conveniunt ea, quæ in diæta calida propoſita. Ex

fructi-

fructibus proſunt, amygdal. coſt. nuc. avellan. caſtan. cydon. Ex *frugibus* oryza. *Aromata* utilia, ni quid obſtet. Vitentur *lacticinia* & multa juſcula, niſi chalybeata ſint. *Potus* ſit admodum parcus. Utendum vino diluto, aqua chalybeata, vel alio potu infra aſſignando. *Somnus* ſit conſueto brevior, *motus* & exercitium proſunt, *alvus* ſit laxa.

Formulæ

Potuum ordinariorum Exſiccantium.

BOchetum recens. ℞. *Chin. opt. ſarſapar. an. unc. ii. lig. ſaſſafr. rec. unc. i. ss. rad. liq. raſ. unc. i. paſſul. min. unc. iii. aq. font. lib. xxiv. inciſ. ſtent per* 24. *hor. hinc coq. ſ. a. ad remanent. lib. xviii. Col. detur pro Potu ordinario.*

Aliud non recens. ℞. *Reſident. decoct. primar. add. rad. chin. ponderoſ. ſcorz. an. unc. i. ss. cinam. acut. dr. iii. paſſul. min. unc. iij. ſem. fœnic. unc. ss. coq. in lib. xxv. aq. ſ. ad remanent. lib. xvi. Col.*

Potus exſiccans in defluxionibus, & affectibus Capitis humidis. ℞. *Rad. chin. caryophyllat. pæon. an. unc. iii. raſ. lign. ſaſſafr. unc. ss. cinam. unc. iij. inciſ. groſso modo dentur ad Chart. S.* Species pro potu ordinario, de quibus manipulus in duabus menſuris aqueæ coquatur, uſque dimidia menſura ebullitione conſumatur.

Alius. *Lign. ſaſsafr. rad. chin. an. unc. i. cinam. acut. unc. ss. C. C. præp. ocul. canc. præp. an. dr. i. M. ad Chart.*

Tragæa pro Potu exſiccante. ℞. *Scob. lign. lentiſc. ſant. cit. rad. chin. an. unc. ss. cinam. opt. dr. ii. raſur. ebor. unc. ss. galang. min. dr. i. ocul. canc. præp. dr. iii. M. F. Pulv. groſs. de quo Cochl. in urceo cum aq. ferventis menſura miſceatur.*

Potus ordinarius in Vulneribus, ℞. *C. C. uſt. unc.*

i. hord.

i. hord. integ. unc. i. ss. aniſ. fænic. an. unc. ss. M. Vel ℞. *C. C. uſt. unc. ss. hord. integ. unc. i. s. herb. agrim. veron. alchimill. ſanic. an. p. i. rad. conſolid. liquir. an. unc. ss. ſem. aniſ. fænic. an. dr. i. M. in-ciſa dentur ad Chart.* poſſunt etiam addi *paſſul. li-quid. &c.*

Potus in Dyſenteria. ℞. *Rad. torment. C. C. uſt. an. unc. j. coq. in aq. chalyb. menſ. i. ss. ad 3. add. cinam. dr. ii. M.*

Alius in Diſenteria maligna. ℞. *Raſ. C. C. unc. i. ss. rad. torment. acetoſ. an. unc. iii. aq. puriſſ. lib. v. coq. ad remanent. lib. iii. ss. in Col. diſsolv. vin. gran. unc. ii. ſyr. acetoſ. cit. de rub. id. corall. an. dr. vi. M.*

Potus in Diarrhœa. ℞. *C. C. uſt. rad. torment. carn. cydon. ſiccat. an. unc. ss. cinam. opt. dr. iii. ſem. fænic. dr. iii. coriand. dr. ii. M. inciſ. dentur ad Chart.*

Alius. ℞. *C. C. uſt. præp. terr. ſig. vel Bol. Arm. ſpod. an. dr. ss. vel ſcr. ii. M. F. Pulv. ſubtiliſs. permiſcendus menſur. aq. chalyb. vel Emulſ. amygd. d. cum aq. chalyb. fact.*

Potus gratus in Vomitu vel Diarrhœa. ℞. *Maſt. el. dr. i. coq. cum unc. xxxx. aq. font. in olla bene tecta ad 3. cui poſt coctionem adhuc ferventi injicia-tur flavedo cort. cit. rec. & cinam. integri digiti confract. an. dr. i. ſtent ſimul cooperta; donec refri-geſcant.*

Huc pertinent, formulæ quoque nonnullæ Potuum Calefacientium, ſupra propoſitorum.

AR-

ARTICULUS V.

De Officio Medici, in ordinanda & præſcribenda Diæta Humectante.

DIætam Humectantem exigunt morbi a ſiccitate, ac defectu nutrimenti & humidi radicalis riundi, ut Febres Hecticæ, Atrophiæ &c. In hac er ſit humidior, *panis* mediæ ætatis. Ex *Carnibus* igendæ, euchymæ, ut gallin. capon. columb. perc. phaſan. attag. aliarum avium ſylv. earumque ontuſa & conſummata. Item caro hædina, vitulia, vervecina junior, agnina, porcell. lactant. inrimis etiam conducunt ex Cochleis, teſtudinibus c cancris parata. Elixa magis proſunt, quam aſſa. ielatinæ quam maxime utiles, ut v. g. Gelatina aponis, hunc in modum parata: ℞. *Capon. ping. eplum. exenterat, & mundificat. incid cum oſſibus inutiſs. indatur lagenæ ſtanneæ, affundendo aliq. aq. nt. addendo, parum mac. & croc. hinc lagena clao cochleato arctiſſime clauſa, lutoque Philoſophico muita, in abena cuprea aqua ferventi repleta, per hois 6. ad ignem coq. poſtea lagena aperta, brodium r inclinationem in vas terreum vitreatum effundar, inque locum frigidum vel cellam reponatur & d uſum ſervetur.* Vel ſequens Gelatina analeptica. *Carn. vitul. lib. i. pedum vituli N. ii. ichthycoll. . ii. hepat. vitul. lib. ss. cinam. opt. dr. i. ss. mac. . ss. hæc omnia groſſo modo inciſa, indantur lagen. inn. affundend. aq font lib. ii. ponatur lagena bene turata in abenum aqua plenum, coq. per hor. 5. nc. f. fort. expreſs. ſervetur in cela in loco frigido d uſum.* Vel ℞. *Carn. vitul. vel vervec. mac. lib. i. allin. mundat. dimid. epat. vitul. vel agn. lib. ss. bthycoll. dr. ii. mac. dr. ss. inciſ. & lot. inde lan. ſtanneæ add. pom. cit. in 4. fruſta diviſ. N. i.*

vin. alb. vet. lib. i. aq. font. lib. ii. lageña bene obtu-rata indatur lebeti aqua pleno coq. 5. vel 6. hor. *Colat. exprim. fortiter.* De hac Gelat. quoties Juſculum comeditur, immiſceri poterunt Cochl. iij. vel iv. Sequens Sanguinem ſimul mundificat. ℞. *Raſ. C. C. unc. ii. ss. raſ. ebor. unc. i. ss. aq. font. lib. iij. ſtent in infuſ. per noct. in loco calid. mane add. rad. ſcorz. rec. vel ſiccat. N. vi. fol. borrag. m. i. fl. 4. cordum, an. p. i. paſſul. min. unc. ii. coq. ad gelatin. conſiſt. addendo ſub finem coct. Conſ. roſ. unc. ii. & tandem Confect. alk. compl. dr. i. ss. M.*

Ex *oleribus* conveniunt, malv. biſmalv. borrag. viol. nymph. Ex *fructibus* nuc. pineæ, piſtac. amygdal. jujub. ficus, paſſul. poma dulc. prun. dulc. &c. *Lactis* uſus, ni quid obſtet, optimus; item ova ſorbilia, cremor hordei & hordeata, v. g. Hordeatum Imperatoris in Phthiſi. ℞. *Hord. integr. m. iii. coq. in aq. font. menſ. i. ss. per 10. horas ad perfectam mollitiem, ſemper aliquid. aq. calid. affundendo, ne aqua evaporet, & conſumatur, exprime deinceps crem. per pannum & in vaſe mundo ad uſum ſerva.* Hinc ℞. *Herb. piloſell. tuſſilag. endiv. an. m. ss. rad. ſcorz. unc. ss. Coq. in brodio Gallin. inſulſ. exprime per pannum; in hoc brodio diſſolv. crem. hord. cochl.* 1. *vel alterum.* Vel ſequens Italis & Gallis conſuetum, ad defluxiones tenues ſiſtendas. ℞. *Hord. mund. ſel. q. ſ. maceretur per 6. horas, coque perfecte, ut diſſolvi poſſit, poſt* ℞. *Amygd. d. excort. unc. iii. ſem. cucurb. unc. i. ss. melon. unc. i. papav. alb. lactuc. an. unc. ss. contuſ. omnibus cum aq. hord. eliciatur lac quod cum lib. ii. pulp. hord. permixt. coq. parumper addendo parum ſacch.* Vel ſeq. refocillans. ℞. *Hord. mund. lib. i. facta ablutione coq. in ſ. q. aq. ad formam pult. dein.* ℞. *Crem. unc. vi. ſem. melon. excort. amygd. an. unc. i. nucl. pineor. unc. ss. contund. ſimul, f. Hordeat, ſumat ad veſperas in principio menſæ, ſolvendo in Jure Gall. cochl. iii. ex. conſumat.*

mat. Capon. & aromatiz. cum modico cinam. vel ac.

Formulæ

Potum Humectantium.

DEcocta Hordei varia; vid. ſupra de formulis Potuum Refrigerantium.

Aliud in Phthiſi & affectibus Pectoris. ℞. *Hord. und. m. iij. paſſul. min. unc. i. ss. Jujub. N. xx. n. anis. fænic. an. dr. vi. cinam. unc. ss. incis. contuſ. dentur ad Chart. de his ſume ad menſu- s aquæ tres, totidem manipulos, coq. ad conſumpt. part.*

Decoct. humectans Pectorale. ℞. *Chin. ſel. dr. iii. uir. dr. ii. paſſul. min. mund. majorum exacinat. unc. ss. ſic. ping. dactyl. unc. an. N. v. jujub. eſt. an. N. xii. ſem. 4. fr. mai. anis. fæn. an. dr. concis. & conquaſs. bull. in 3. menſ. aq. font. per ram dimid. Col.*

Aliud. ℞. *Fic. ping. N. vii. jujub. N. x. dayctl. nucl. N. viii. ſem. anis. fænic. an. dr. vi. vel unc. incis. groſso modo dentur ad chart. S. Species* pro tu ordinario.

Emulſio pro Potu. ℞. *Amygd. d. excort. unc. ii. n. melon. excort. unc. i. ſubinde etiam pan. alb. toſt. c. i. aq. font.* vel *decoct. hord. lib. ij. vel. iiij. M. Emuls. edulcoranda ſacch. ss. q.* Si magis refrige- et animus, ad *nit. perlat. ſcr. ij. vel dr. i.*

Alia anti Hectica. ℞. *Chin. ſel. unc. i. raſur. e- . dr. ij. repleatur pullus bene ſaginatus, coq. in vi. ad debitam cocturam hinc col. de col.* ℞. *Lib. ſem. mel. rec. amygd. excort. an. unc. i. nucl. pin. . ss. M. F. Emulſio.*

Alia Epiceraſtica. ℞. *Sem. papav. alb. dr. iii. me- unc. i. ss. Contund. in mort. marmor. addendo*

amygd. excort. & per 3. horas in aq. lactuc. infu N. xxx. Contund. & cum Jure pull. vel ſeq. deco lib. i. ss. vel lib. ii. F. Emulſ. ℞. Rad. liq. dr. i ſebeſt. N. iv. jujub. N. vii. paſſul. unc. ss. fl. vi borrag. an. p. i. ſem. portul. lactuc. an. dr. i. Coq. lib. iii. aq. ad conſumpt. 3. part.

Decoctum Pulli vel Carnis Gallinæ, utile pro r ſtauratione Virium, & in doloribus Colicis, ubi m xima ventriculi & inteſtinorum ſenſibilitas. ℞. *Pu lum dimidium, vel Carnem Gallin. ex alis & pect re, dempta omni pinguedine, Coq. cum 4. menſ. a in duplici vaſe per 4. hor. Coletur ſubinde: pro grat addi poteſt aliquid de cort. citr. vel cinam.*

Diæta compoſita, calida & ſicca, frigida & hu mida &c. deſumi poteſt ex ſimplicibus.

INDEX
RERUM.

A

ABſtergentia: vid. Vulneraria.
Acetum alexipharmacum præſervativum 253. Acidulæ: eas probandi varii modi 118. vires 119. uſus ibid. ſeq. noxæ 121. tempus bibendi 122. ſeq. doſis 123. ſeq. operatio 124.
Adſtringentia: 345. quomodo agant ibid. notanda in eorum uſu 346. ſeq. formulæ 348. ſeq.
Ægri prognoſtico relinquendi quinam 14. ſeq.
Æſculapii ſimulacrum 25.
Alexipharmaca: 244. eorum diverſa agendi ratio 246. uſus 247. ſeq. formulæ 249. ſeq.
Anacatharſis quid 199.
Anacollema in hæmorrhagia narium 355.
Anodyna: 356. quomodo agant ibid. formulæ 357.
Anthelmintica: 263. notanda circa eorum uſum 264. ſeq. formulæ 266. ſeq.
Antiſcorbutica: 329. notanda in eorum uſu ibid. formulæ 330. ſeq.
Apollinis ſimulacrum 3. 5. ſeq.
Apophlegmatiſmus liquidus 203. & ſeq. in amiſſa loquela 204. in dolore dentium ibid.
Apophlegmatizantia 198. ſeq. eorum indicantia & contraindicantia 203. ſeq. formulæ 199. ſeqq.
Apoplexia ſanguinea V. S. curata 58.

Apozema digeſtivum in affectibus pectoris frig. 133. in affectibus melancholicis 303. antiphthiſicum 133.
Aqua paſſulata *Timæi* 136. laxativa ibid. 152. errhina 206. clareta pectoralis 206. vermifuga *Helmontiana* 119. carminativa 270. odorifera 286. ophthalmica *Quercetani* 290. in epiphora *Timæi* 291. dentifricia 297. aſthmatica 305. pectoralis & antiphthiſica ibid. cordialis in febb. malignis 311. in hypercatharſi ibid. perlata 312. confortativa ibid. in fluxibus ſanguinis ibid. in gravidis ibid. odorifera 315. clareta ſtomachalis 22. catapultorum 367. fuſca 367. cocta fœniculi 460. cinamomi ibid. ſaſſafras ibid.
Aquæ minerales, circa tractum Oenipontanum quæ 107. ſeq.
Aquapendente, inſcriptio cubiculi 54.
Arcanum arcanorum 41.
Ariſtotelis Medico data reſponſio 20.
Arteria, ſi loco venæ aperitur, quid agendum 74. earum inciſio commendatur 82. quando & quæ incidendæ 83.
Arteriaca: vid. Thoracica.
Arthritica: 332. & ſeq. quomodo agant ibid. notanda circa eorum uſum 339. formulæ 340. ſeqq.
Aſtrologia Medica 9. ſeq.
Attrahentia: vid. Vulneraria:

B

B*Aglivus*; ejus conſilium in pleuritide 97.
Balnea: eorum differentiæ 102. ſeq. probatione 103. aquæ dulcis effectus 104. quomodo utiliter inſtituenda 107. ſeqq. inſtructio horarum inſeſſu 111. formulæ 123. ſeqq.
Balneum thermale *Sorbait* 114. in nephritide 115. in ſcabie ibid. fluore albo ibid. in ſuppreſſion men-

menſium ibid. *Riverii* ibid. in procidentia uteri 116. in atrophia hectica ibid. hordeaceum ibid. articulos roborans ibid. formicarum 117. antiparalyticum ibid. in ſterilitate ibid. in colica ibid.
alſamus pro naribus obſtructis 202. antipeſtilentialis 294. carminativus 270. cephalicus 286. antepilepticus ibid. antapoplecticus ibid. memoriam confortans ibid. ſtomachicus 320. ſulphuris *Rulandi* 369. ſclopetarius ibid.
echica: vid. Thoracica.
enedictio Divina in morbis curandis omne fert punctum 31.
ochettum rhabarbarinum 163. in arthritide 381. recens 383. non recens ibid.
olus laxativus 109. melanagogus 157. hydragogus ibid. chalogogus ibid. in gonorrhæa & lue venerea ibid. anthelminticus ibid. purgans minutiſſimus ibid. emeticus 172. ſudoriferus in eryſipelate 181. in febribus malignis ibid. diureticus de terebinthina 187. chalybeat. 223. narcoticus in nimio vomitu, hypercatharſi & ſingultu 242. in diarrhœa ibid. ſtegnotico anodynus ibid. alexipharmacus 24. febrifugus 262. carminativus 271. nephriticus 276.
otanica Medicinæ oculus 11. ejus neceſſitas ibid.
rodium alterans 79. mannatum 137. columbinum in catarrhis 336. diureticum 186. lithontripticum 276. antiphthiſicum 305. antaſthmaticum, ibid. aperitivum 325. antiſcorbuticum 330. emmenagogum 336. antidyſentericum 358.

C

C*Apivacii* arcana quænam 40. ſeq.
Camphorata ubi conveniant 258.
ardiaca: vid. Cordialia.

Carminativa quid 268. vis operandi 269. notanda & uſus ibid. ſeqq. formulæ 270 ſeqq.
Cataplaſma pro veſicatoriis 101. in iſchuria veſicali *Foreſti* 188. antifebrile 263. ad vermes 267 nephriticum 278. ophtalmica 291. oticum 296. in angina 300. pectorale 307. ſeqq. pleuriticum ibid ſtomachicum 321. antipodagricum 344. domeſticum ibid. contra abortum 354. in fluxu immodico menſium 354. adſtringens in diarrhœa & dyſenteria ibid. pro vomitu ſiſtendo 354. in dolor capitis 358. hæmorrhoidali ibid. *Grulingii* 359 anodynum generale in tumoribus & abſceſſibu ibid. ſuppurativum 369.
Canteria ubi proſint 105.
Cephalica; 179. eorum nomina varia 280. notand circa uſum ibid. ſeq. formulæ 281. ſeq.
Celſi effatum in curandis morbis 45.
Ceratum ad fonticulos *Sculteti* 95. Magni Ducis Hætruriæ ibid.
Cerevifia anticachectica anthypochondriaca 329. *Buttleri* ibid. antiſcorbutica 329.
Chalibs quid 325. vires & uſus 229. ſeqq. notand 230. ſeqq. formulæ 232. ſeqq.
China Chinæ quid 255. ejus vires ibid. ſeq. uſus & exhibitio 256. ſeqq. objectiones & reſponſione 259. ſeq.
Chirurgiæ neceſſitas 12. ſeqq.
Chocolata quid 229. modus bibendi 230. qualitate & uſus ibid. ſeq.
Chymiæ neceſſitas 11.
Cibos exhibendi modus 374. ſeq.
Cingulum ſapientiæ 194.
Claretum martiale *Minſicht* 222.
Clyſter domeſticus 139. ſeqq. lenitivus 163. a capite revellens 164. acris in affectibus ſoporoſis ibid in aſthmate & colica contumaci ibid. in gravid ibid. laxativus anticolicus ibid. diureticus 18 carmi-

carminativus 277. hypocondriacus ibid. nephriticus 272. hyſtericus 338. in partu difficili ibid. adſtringens & conſolidans in dyſenteria 355. anodynus 359. oleoſus in colica & calculo ibid.
Coffeè quid 228. ejus parandi modus ibid. qualitates & uſus 228.
Collutio oris in dentium vacillatione 297. in gingivarum laxitate ibid.
Collyrium ophthalmicum 290. ſeq. in vulneribus oculorum 291. pro maculis & nebulis detergendis ibid. in epiphora *Timæi* ibid.
Condenſantia 344. quomodo agant ibid.
Confectio ad acidulas 144.
Conſultatio Medico utilis 33. honorifica 34. alterius Medici familiaris 35. quando & quomodo inſtituenda ibid. ſeqq.
Cordialia 308. eorum agendi ratio ibid. ſeq. applicandi modus 309. ſeq. formulæ 311. ſeqq.
Cucupha in catarrhis 332. ſeq. vertigine & incubo ibid. ſpiritus animales confortans ibid.
Cucurbitulæ, quando & ubi applicandæ 83. ſeqq.
Curationis fundamenta 9. anima 42.

D

DEcoctum laxativum 81. ſudoriferum in lue venerea 178. aliud *Zroolfferi* ibid. in gonorrhæa maligna 178. in catarrhis & affectibus capitis 179. in podagra ibid. in ſcabie ibid. alterans in ulceribus & abſceſſibus ibid. diureticum 185. *Foreſti* ibid. amarum febrifugum 260. vermifugum 266. lithontripticum 280. oticum 294. pectorale 302. ad tuſſim ibid. galli veteris in affectibus thoracis 305. in anorexia 317. anteictericum *Lindan.* 323. antihydropicum 314. emmenagogum 333. ad hæmoptyſin *Timæi* 348. ad caſum 365. vulnerarium

ibid. ad herniam 366. C. C. 376. hordei in febribus ibid. in angina 378. in arthritide 381. phthiſi 387. humectans pectorale ibid. pulli vel carnis gallinæ 388.

Dei præſides Medicinæ 3.

Dentifricium infantum dentientium 296. ſeq.

Dentilavium ſcorbuticum 297.

Diæta ſudorifera in paralyſi 178. in ſuffuſione ibid.

Diaphoretica: eorum diſtinctio 175. vis operandi ibid. cautelæ ibid. formulæ 177. ſeqq. uſus 249. ſeqq.

Digeſtiva quid ſint 130. formulæ 131. ſeqq.

Diſcutientia: vid. Vulneraria.

Diuretica ubi conveniant 183. operandi modus ibid. ſeq. obſervanda 184. ſeq. formulæ 185. ſeq.

E

Eclegma: vid. Linctus.

Elæoſaccharum carminativum 271.

Electuarium ad acidulas 128. laxativum *Burrhi* 138. ſudoriferum 181. chalybeatum 214. opiatum antidyſentericum 281. bezoardicum 249. in peſte & febb. malignis 250. febrifugum 266. carminativum 270. lithontripticum 276. anticatarrhale 281. confortans cephalicum 281. ſeq. antepilepticum ibid. contra vertiginem ibid. antimelancholicum ibid. ophthalmicum 289. antiphthiſicum 300. aſthmaticum ibid. cordiale 312. in palpitatione cordis 313. ſtomachicum calidum 318. epaticum 325. antiſcorbuticum 330. lochia provocans 336. antipodagricum *Sydenham* 341. in hæmoptyſi 350. adſtringens in diarrhœa ibid. pro ſiſtendo vomitu ibid. antidyſentericum ibid. in gonorrhæa ibid. contra abortum 351. in nimio menſium fluxu ibid.

Elixir antinephriticum 275.

Eme-

Emeticorum uſus & regimen 275. formulæ 170. ſeqq.
Emollientia: vid. Vulneraria.
Emplaſtica 248. quomodo agant ibid.
Emplaſtrum veſicatorium 101. in dolore dentium ibid. antifebrile 263. vermifugum 363. carminativum 272. ſtomachale *Cratonis* 321. hepaticum 329. ſpleneticum 331. matricale 337. antipodagricum 344. iſchiadicum ibid. præſens vomitu 354. contra abortum ibid. in doloribus catarrhoſis 358. ſeq. in clavis pedum 369. tumore pedum ibid. diaſulphuris *Rulandi* ibid. mammillare ibid.
Emulſio purgans 352. ſudorifera in variolis & febribus malignis 181. diuretica 187. pharmaca *Cratonis* 249. antinephritica 276. antepileptica 281. antipleuritica 304. antiphthiſica ibid. perlata *Montagnanæ* 314. *Creationis* ibid. adſtringens in fluxibus ſanguinis 349. antidyſenterica 350. hypnotica 357. humectans 366. antihectica ibid. epiceraſtica ibid.
Enema: vid. Clyſter.
Epithema cordiale frigidum in febb. 314. epaticum frigidum 326. cephalicum 358.
Epulotica: vid. Vulneraria.
Errhina 195. ſeq. eorum indicantia 196. contra indicantia 197. ſeq. obſervanda ibid. ſeqq. formulæ 202. ſeqq.
Eſſentia in obſtructionibus 133. martis *Harimanni* 223.
Evaporatio anodyna in dolore aurium 295.
Expectorantia quomodo agant 199. notanda & uſus 200. formulæ in materia tenui 205. in craſſa & viſcida 206.
Experientia quid 13.

F

FEbrifuga: 254. ſeq. obſervanda circa eorum uſum 255. ſeq. formulæ 260.
Fomentum carminativum 272. ophtalmicum *Plempii* 290. in doloribus arthriticis frigidioribus 342. in dolore dorſi ibid. iſchiadicum ibid. podagricum ibid. in ulceribus contumacibus 366. ad eryſipelata & exulcerationes ibid. gangrænam & ſphacelum ibid. pro membris fractis vel luxatis 366. ſeq. a gelu ſideratis ibid. dolore & tumore pedum ibid.
Fonticuli quibus in morbis conveniant 90. obſervanda 91. loca ibid. quomodo excitandi 92. iis excitatis quid agendum 93.
Frontale in hæmorrhagia narium 355.

G

GArgariſmus in prunella febrium 297. in aphthis & angina 298. in inflammatione uvulæ & tonſillarum ibid. anodynus *Foreſti* ibid. in faucium exulceratione ibid. detergens in rupto abſceſſu 299.
Gelatina caponis 385. analeptica ibid. ſanguinem mundificans 386.
Globuli cauſtici ad fonticulos 95.
Glutinantia: vid. Vulneraria.
Grumos reſolventia: vid. Vulneraria.

H

HÆmorrhoides quibus ſint ſalutares 87. ſeq. *Harpocrates*, ſilentii Deus 3.
Hepatica: 322. eorum agendi modus ibid. ſeq. notanda circa uſum 323. formulæ ibid. ſeqq.

Hippocras; vid. Vinum Hippocraticum.
Hippocratis interrogata apud ægrotum 24. aphoriſmi de purgantibus explicatio 143.
Hirudines ubi & quomodo applicandæ 80. ſeqq. quantum ſanguinis per eas ſit evacuandum 89.
Hordeatum Imperatoris in phthiſi 386. Italis & Gallis conſuetum ad defluxiones tenues ibid.
Hypnotica: 356. quomodo agant. ibid. formulæ 357.
Hypocondriorum ſtatus probe explorandus 25.
Hyſterica: 331. quomodo agant 323. notanda in uſu eorum ibid. ſeq. formulæ 333. ſeqq.

I

Infuſum cort. china chinæ 261. diureticum 276. anteictericum *Riverii* 323.
Injectio auricularis in ſurditate 294. in ulcera cava 379. intercipientia: vid. Thoracica.
Iſchæma: vid. Sanguinem ſiſtentia.
Italorum morbos curandi modus 371. ſeq.
Julepus digeſtivus in affectibus capit. frig. 332. in affectibus mulierum frig. ibid. antiſcorbuticus ibid. laxativus 138. purgans 158. diureticus 271. antinephriticus 275. antinepilepticus 280. ſeq. pectoralis 302. cordialis 311. vitæ ibid. perlatus ibid. ſtomachalis 334. emmenagogus 317. hyſtericus camphoratus ibid. fœtidus ibid. moſchatus ibid. in hæmorrhagiis 357. hypnoticus 349. refrigerans 376. Alexandrinus ibid. ſiccus ibid.

L

Lac: ejus ſubſtantia 208. ſeq. bonitatis ſigna 209. differentiæ ibid. uſus 209. ſeqq. noxæ 211. ſeq. cura quotuplex 210. ſeq. regimen & notanda 214. ſeqq.

ſeqq. formulæ 216. ſeq. caprinum antiſcorbuticum ibid. antidyſentericum ibid. in mictu cruento ibid. cancrinum in phthiſi 217. arte factum ibid. antihecticum ibid.
Lapis ſepticus ruptorius 94. infernalis ibid. cauſticus *Heurnii* ibid.
Laudanum opiatum quid 231. ejus præparationes ibid. qualitates ibid. uſus 232. ſeqq. cautelæ 237. ſeq. objectiones & reſponſa 241.
Lenitiva: eorum indicatio 129. operandi modus 135. obſervanda ibid. ſeq. formulæ 136. ſeqq.
Limonata 377.
Linctus expectorans 205. in pleuritide ibid. *Vvepferi* 206. in prunella 300. in faucium excoriatione ibid. antiphthiſicus 306.
Linimentum pro naribus obſtructis 202. ophthalmicum 290. ad ulcera faucium & gingivarum 299. ſtomachicum 321. in doloribus ſuræ 358. in dolore iſchiadico ibid. hæmorrhoidum ibid. ad ambuſta 368.
Lithontripticas 273. notanda circa eorum uſum ibid. ſeqq. formulæ 275.
Lixivium diureticum 186.
Looch album 306. domeſticum ibid.
Lotio pedum; vid. Pediluvium.
Lunæ appellatio 10. effectus 11.

M

MAnna julepata 149.
Maſticatorium in catarrhis 203. in difficili auditu ibid. in paralyſi & apoplexia 204. in dolore dentium ibid.
Medicamentum, vid. Remedium.
Medicina: ejus origo 1. ſoror germana 9. principia ibid. anima & mater 13. contemptores, quomodo refutandi 22. Deorum munus 50.

Medi-

Medicus: ejus religio 1. cynoſura ibid. cælites Medici 2. quando venerandi ibid. virtutes cardinales 3. vitia 5. ſcientiæ ac diſciplinæ 7. ſeqq. Medici cur dicantur Phyſici 9. vocatio 10. ſe ipſum non curet 16. quomodo erga hoſtes guloſos & ingratos ſe gerere debeat 17. ſeqq. quid in viſitatione apud ægrotos ei conſiderandum 18. ſeqq. veſtitus 22. defenſio contra oſores ibid. cauſam morbi probe inveſtiget 23. quæſtiones apud ægrotos quæ movendæ 24. cautelæ in prognoſi 27. ſeqq. timidos conſoletur 32. ſeq. Medicorum diſſenſus ægroto ſæpe utilius 37. methodicus 42. cito curare debet ibid. ſeqq. tuto 43. ſeqq. jucunde 45. ſeqq. ſoſtrum 48. ſeqq. quæ ei circa V. S. obſervanda 59. ſeqq. judicium de ſanguine miſſo 76. ſeq. obſervanda in arteriotomia 82. ſeq. in ſcarificatione 85. ſeq. in applicatione hirudinum 86. ſeqq. fonticulorum 90. ſeqq. veſicatoriorum 96. in uſu balneorum 102. acidularum 118. purgationum 127. 140. vomitoriorum 165. ſudoriferorum 172. diureticorum 182. ſalivantium 188. ſternutatoriorum 195. apophlegmatizantium 198. expectorantium 199. in cura lactis 208. chalybis 118. in uſu theè, coffeè & chocolatæ 225. laudani opiati 231. alexipharmacorum 244. febrifugorum 254. ſeqq. anthelminticorum 267. ſeqq. carminativorum 268. ſeqq. lithontripticorum 273. ſeqq. cephalicorum 279. ſeqq. ophthalmicorum 287. ſeqq. oticorum 292. ſeqq. odonticorum 296. ſeqq. thoracicorum 301. ſeqq. cordialium 309. ſeqq. ſtomachicorum 315. ſeqq. hepaticorum 322. ſeqq. ſpleneticorum 327. ſeqq. antiſcorbuticorum 329. hiſtericorum 331. ſeqq. arthriticorum 339. ſeqq. aſtringentium & ſanguinem ſiſtentium 345. ſeqq. hypnoticorum & anodynorum 356. ſeqq. vulnerariorum 361. diætæ 383. ſeqq.

Methodi varia attributa 41.

Mix-

Mixtura in obſtructionibus 133. diuretica 215. antifebrilis *Crollii* 260. carminativa 270. antapoplectica 280. ſeqq. in tinnitu aurium *Plateri* 295. dolore ibid. pectoralis 304. pleuritica ibid. ſtomachica 318. antihypochondriaca 324. antiſcorbutica 376. 333. in ſuppreſſione lochiorum 334. ſtegnotica *Sylvii* 349.
Morbus, quomodo dignoſcendus 22. ſeqq. eorum fontes ſignorum & cauſæ 26. complicati 27. conclamati 43.
Morſuli ad acidulas 127. 128. hypochondriaci 128. purgantes 159. hydragogi ibid. imperatoris purgantes ibid. chalybeati 224. præſervativi in peſte 254. cephalici 283. pro confortanda memoria ibid. pectorales 306. cordiales 313. ſtomachici ibid. 318. contra ſodam 119.
Mulier V. S. minus tolerat quam vir 61.

N

NArcotica 356. quomodo agant ibid.
Naſale in hæmorrhagia narium 355.
Nephritica: vid. Lithontriptica.
Nodulus laxativus 79. 160. in obſtructionibus viſcerum hypochond. ibid. in ſuppreſſione menſium 160. antiaſthmaticus 161. in affectibus capitis ibid. uteri 162. anticachecticus ibid. anteictericus ibid. pro infantibus 163. antinephriticus 275. odoriferus 276.

O

ODontica: 296. eorum formulæ 297. ſeqq.
Odoramentum in affectibus ſoporoſis 286. ſpiritus animales excitans ibid. in paſſione hyſterica 338.
Oleum anodynum internum 382.

Ophtal.

Ophthalmica: 287. cautelæ circa eorum uſum ibid. ſeqq. formulæ 383. ſeqq.
Opiata 231. ſeqq. eorum formulæ 242. ſeqq.
Opiata dentes mundificans *Borelli* 297.
Otica: 292. notanda circa eorum uſum ibid. ſeq. formulæ 294. ſeqq.
Oxydorica: vid. Ophthalmica.
Oxyrrhodinum 358.

P

P*Alladis* ſimulacrum 26.
Paregorica: vid. Anodyna.
Paſſulæ laxativæ 136.
Paſta dentifricia Dominarum 297.
Pediluvium anticatarrhale 286. in dolore capitis ibid. in aſthmate 308. in ſuppreſſione menſium 337. podagricum 342. hypnoticum 357.
Pharmaciæ neceſſitas 12.
Philoſophia Medicinæ ſoror 9.
Pilulæ laxativæ 127. 138. cephalicæ 154. ſeqq. catarrhales ibid. ophthalmicæ ibid. catholicæ ibid. anthelminticæ ibid. antihypochondriacæ 155. hydragogæ ibid. melanagogæ ibid. purgantes in lue venerea ibid. antiarthriticæ ibid. mundificantes in ſcabie 156. *Emanuelis* uterinæ ibid. ſtomachicæ ibid. emeticæ 172. diureticæ 185. chalybeatæ *Sydenham* 224. *Riverii* ibid. opiatæ in tuſſi & catarrho tenui 243. in phthiſi incipiente ibid. in colica ibid. anodynæ in podagra ibid. in dyſenteria & hyporcatharſi ibid. febrifugæ 262. hyſtericæ 336. in menſium diminutione 337. antipodagricæ 341. adſtrictivæ in gonorrhæa 352.
Placenta carminativa 272.
Pneumonica: vid. Thoracica.
Porotica: vid. Vulneraria.

Potio lenitiva ex manna 149. in febribus 150. phlegmagoga 150. cholagoga ibid. hydragoga 151. melanagoga ibid. mictagoga ibid. purgans in fluxibus alvi ibid. ſanguinis 152. in diarrhœa & dyſenteria 151. emetica ex vitriolo 171. croco metallorum ibid. vitro antimonii ibid. ex ſyrup. emet. ſudorifera in febribus malignis 180. diuretica ſuavis 186. alexipharmaca 247. antifebrilis 260. antinephritica 276. ad expellendam ſecundinam 335. in variolis 392. refrigerans in febb. ibid. in prunella 379. in podagricis confirmatis 380. ordinaria in paralyſi ibid. in colica convulſiva ibid. in urinæ retentione 382. juniperina ibid. exſiccans in effectibus capitis humidis 383. ordinaria in vulneribus ibid. in dyſenteria 384. in vomitu & diarrhœa 385.

Potiuncula ad dyſtociam vel centies experta 334.

Potus: vid. Potio.

Præparantia quid ſint 130. quæ circa ea obſervanda ibid. ſeq. formulæ 131. ſeqq.

Praxis ſine Theoria fallaciſſima 12. ſeq.

Prognoſis: ejus commoda 28. difficultas ibid. ſeq.

Pruna laxativa 136.

Pulſus: quid indigitet Medico 24. ei ſoli non fidendum ibid.

Pulvis digeſtivo-laxativus 80. ad acidulas 128. digeſtivus hypochondriacus 131. in febribus intermitt. ibid. in cacchexia ibid. in ſcorbuto ibid. abſorbens *Vvedelli* 131. laxativus 138. 163. *Cornachinus* cholagogus 154. hydragogus ibid. mictagogus ibid. arthriticus ibid. purgans anthelminticus 155. antihydropicus ibid. in fluxibus alvi ibid. carminativus ibid. ſolutivus 155. emeticus 170. ſudoriferus & expulſivus in variolis 182. alexipharmacus *Mindereri* ibid. diureticus 187. ſternutatorius 202. *Hartamanni* ibid. in catarrhis ibid. coryza ibid. cerebrum corroborans 203. *Papalis* ibid. chalybeatus cache-

cachecticus 224. in ſuppreſſione menſium 225. diaphoretico-anodynus in arthritide 243. ſeq. nephritico-anodynus ibid. alexipharmacus 253. antifebrili 263. anthelminticus 267. carminativus 271. nephrocatharcticus 277. cephalicus corroborans 283. antapoplecticus ibid. antepilepticus ibid. crinalis 284. ophthalmicus 290. dentifricius 296. antiphthiſicus 306. antipleuriticus 307. pectoralis *Michaelis* ibid. cordialis 313. analepticus ibid. ſtomachicus 319. pepticus 320. aperitivus & digeſtivus 325. anteictericus *Timæi* ibid. præcipitans & abſorbens 326. antiſpleneticus 331. hyſtericus *Timæi* 336. partum provocans ibid. emmenagogus ibid. arthriticus *Vvepferi* 342. contra abortum 352. contra fluorem album 352, contra diarrhœam ibid. antidyſentericus ibid. Americanus ibid. vomitum ſiſtens 353. ſtegnoticus in nimio menſium fluxu ibid. ad caſum 366. ad eryſipelas *Mynſichti* ibid.

Purgantium formulæ varii generis 149. ſeqq.

Purgatio 129. ejus indicatio 149. obſervanda ibid. 142. ſeqq. 148. ſeqq. tempus 142. locus 145. ſigna 146. differentiæ ibid. ſeqq. operandi vis 147. ſeqq. uſus 148. ſeq.

R

Remedia: quomodo iis utendum 43. vulgarium & ſimplicium præſtantia 44. quibus abſtinendum ibid. ſeq. quando 45. temere non ſunt mutanda 46.

Repellentia: vid. Vulneraria.

Roſa ſolis 317.

Rotulæ in fœtore oris 205. expectorantes ibid. in tuſſi & raucedine 216. catarrhales ibid. anthelminticæ 266. cephalicæ 283. contra vertiginem ibid. antapoplecticæ ibid. antiphthiſicæ 306. cordiales

diales 313. ſtomachales 319. bibitoriæ ibid. contra ſodam ibid.

S

SAcculus carminativus 272. anodynus 277. cordialis 314. ſtomachalis 321. anodynus in colica 371. in pleuritide ibid. nephritide ibid.
Sal uſualis oxydorcius 290.
Salivantium formulæ 194. ſeq.
Salivatio quid 188. ejus materia ibid. indicantia & contraindicantia 189. obſervanda 190. ſeq.
Sanguinem ſiſtentia: 345. notanda in uſu eorum ibid. ſeqq.
Sanguis optimus quis 76. color ibid. conſiſtentia 78. ſerum ibid. ſeq.
Sarcotica: vid. Vulneraria.
Scarificatio quomodo inſtituenda 85. ſeq.
Serum lactis 80. compoſitum ibid. *Fonſecæ* 81. in ſcabie 216. ſeq. antiſcorbuticum ibid.
Signa; eorum fontes 26.
Socratis ultima verba 49.
Soſtrum: quid de illo Medico conſiderandum 4?. ſeqq.
Sparadrapum 94. viride, ibid.
Species pro vino 79. pro decocto traumatico 365. pro potu ordinario 381. in hydrope 382.
Spiritus vini purgans 158. ſeq.
Splenetica: 327. quomodo agant ibid. ſeq. notanda circa eorum uſum 328. ſeq. formulæ 329. ſeqq.
Stegnotica: vid. Adſtringentia.
Sternutatio quomodo fiat 195.
Sternutatoria vid. Errhina.
Stomachica: 315. eorum agendi modus ibid. ſeq. notanda in uſu 316. ſeqq. formulæ 317. ſeq.
Succi antiſcorbutici 331.
Succi digeſtivi in affectu hypochond. 133.

Succolata vid. Chocolata.
Sudor quomodo contingat 172. ſeq. ubi conveniat 173. ſeq. coindicantia 174.
Sudorifera vid. Diaphoretica.
Suffitus oticus 294. humidus in ſuppreſſione menſium vel lochiorum 338. ſiccus in eundem finem ibid. in doloribus articulorum 344. in diarrhœa 255.
Suppoſitorium 139. acre in affectibus ſoporoſis 165.
Suporantia vid. Vulneraria.
Sydenhan: ejus cura dyſenteriæ 210.
Syrupus ad acidulas 128. purgans 158. chalybeatus 223. narcoticus 242.

T

TAbellæ chalybeatæ 224. carminativæ 271. anapoplecticæ 283. cardiacæ 313. corallinæ *Timæi* 351. contra abortum 352.
Tabula generalis pro V. S. inſtituenda 71. pro balneo 109.
Terebinthina liquida 186.
Theè vires & uſus 225. ſeq. abuſus 227.
Theoriæ neceſſitas ad Praxin Med. acquirendam 12. ſeq.
Thermæ: earum agendi modus 104. uſus ibid. ſeq. noxæ 106.
Thoracica: 301. eorum differentiæ & modus agendi ibid. ſeqq. notanda circa uſum 302. ſeqq. formulæ 302. ſeqq.
Tinctura martis 223. antifebrilis 261. roſarum 376.
Tragæa ad acidulas 127. carminativa 271. in vertigine 284. confortans cephalica 285. viſum corroborans 289. in affectibus pectoris 308. cordialis 314. ſtomachica 320. epatica 326. emmenagoga 337. in vomitu gravidarum 353. potum præbens gratiſſimum 380, pro potu exſiccante 383.

Traumatica: vid. Vulneraria.
Trochiſci alexipharmaci 252. ſeq. pectorales 306.
Turundæ acoviſticæ 295.

V

VEnæſectio, quando indicatur 56. ſeqq. ubi non adeo neceſſaria 57. ſeq. pro cura prophylactica adminiſtranda 59. quæ circa eam obſervanda ibid. ſeqq. ſenibus prohibita 61. abortum præcavet 62. ejus impedimenta 63. revulſoria 64. locus ibid. quantitas 65. ſeq. tempus 67. ſeqq. tabula generalis 71. cautelæ 72. ſeqq. judicium de ſanguine miſſo 76. ſeqq.
Venarum diſtenſio a flatibus 61. earum electio 63. ſeq.
Venenum quid 244. ſeq. eorum agendi modus 246.
Veſicatoria, ubi conveniant, 96. ſeqq. locus applicationis 98. obſervanda 99. ſeq. contraindicantia 100. formulæ 101. ſeq.
Victus quotuplex 370. quæ circa eum obſervanda 371. ſeq.
Vinum paſſulatum *Timæi* 137. medicatum purgans 162. hydragogum ibid. antihypochondriacum ibid. diureticum 186. chalybeatum 222. *Riverii* ibid. attenuans & deobſtruens ibid. anticachecticum 223. alexipharmacum præſervativum 256. antifebrile 261. anthelminticum 266. anticatarrhale 281. euphragiatum ophtalmicum 289. *Hippocraticum* 317. abſinthiacum 318. ſtomachicum ibid. anticachecticum 324. antiſcorbuticum 329. emmenagogum 336. ad fætum motum ejiciendum ibid. arthriticum purgans 340. alterans ibid. antipodagricum *Paracelſi* ib.
Viſitatio apud ægrotos quomodo inſtituenda 48. ſeqq.
Unguentum digeſtivum 95. ad renes & veſicam 188. antifebrile 263. ad vermes 267. carminativum 272.

272. nephriticum 277. pectorale 308. antipleuriticum ib. cordiale 314. deoppilativum 326. hepaticum frigidum ibid. ſpleneticum 331. antiparalyticum 343. nervinum ibid. in diarrhœa & dyſenteria 353. contra abortum 354. ſomniferum 357. pro dolore capitis ibid. dorſi & renum 364. digeſtivum chirurgorum 367. ſeq. ad ambuſta *Fabricii* ibid. ad ſcabiem ib.

Vomitus: ejus indicatio 165. ſeqq. contraindicatio 167.

Urina: quid de ea ſentiendum 25. ſeq. ejus mutabilitas ibid. evacuatio 182. ſeq.

Uterina: vid. Hyſterica.

Vulneraria quotuplicia & quomodo agant. 360. ſeqq. notanda in eorum uſu 362. ſeqq. formulæ 365.

Z

Zodiaci ſigna in V. S. quæ attendenda 69.

FINIS.

20-071

20-031

J751
.W423m